

A3 Conventum Monacensem Ord. Gen.
S. P. Augustini

V. L.

10

ad Conv. Monach.

SACRA RITVVM

Ord. Erem. S. I. Aug.:

CONGREGATIONE

Eminentissimo, & Reuerendissimo D. Card.

BELLVGA
TOLETANA

Beatificationis, & Canonizationis

VEN. SERVI DEI

FR. ALPHONSI
DE OROSCO

Religiosi Professi Ordinis Eremi-
tarum Sancti Augustini.

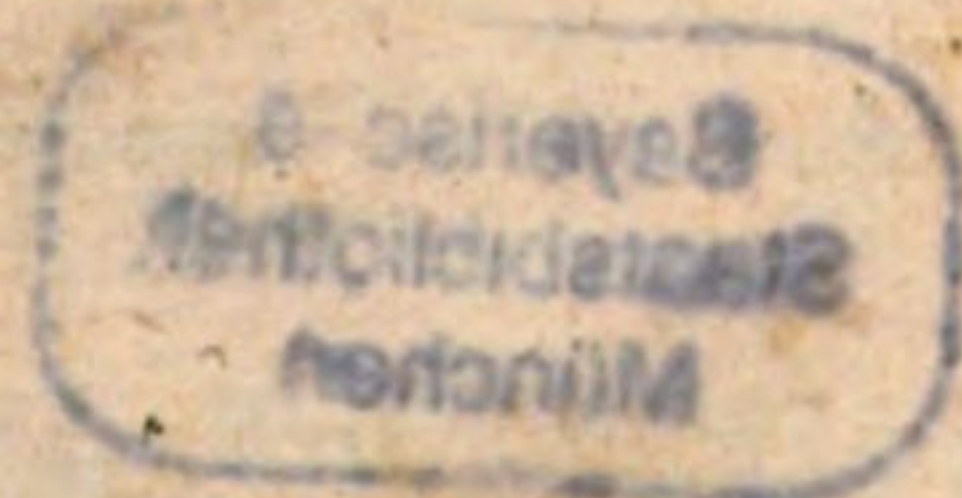
POSITIO

SCILICET

*Informatio, Animaduersiones,
& Responsiones Facti, & Iuris.*

SVPER DVBIO

An constet de Virtutibus Theologalibus, Fide, Spe, & Charitate erga Deum, & Proximum, & de Cardinalibus, Prudentia, Iustitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico in casu, & ad effectum, de quo agitur.

ROMÆ, Typis R. Cam. Apostolicæ 1727.
Superiorum permissu.

CONGREGATIONE

BELLVGA

TOLENTANA

Beatificatione: & Canonizatione

VEN. SERV. DEI

FR. ALPHONSI

DE OROSCO

Religionis Profectu Ordinis Eremit-

tarum Sancti Augustini.

POSITIO

SCIENTIÆ

Informatio, Animadversiones,

& Responsiones Facti, & Juris.

SVPER DVBIO

An confit de Virtutibus Theologicis, Fide, 700, & Clavis

sententiarum D. Thomae, & Proximorum, de Cardinalibus, Prædictis

Iustis, Foris, & Temporalibus, & c.

omnibus in causa petita in casu, & ad

effectum, de quo agitur.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

ROME, Typis R. Cam. Apostolicæ 1717.

Imprimatur

INDEX

INFORMATIONIS

SVPER DVBIO

An constet de Virtutibus &c.

Discussio pro Beatificatione , & Canonizatione V. Serui Dei Alphonsi de Orozco, Ord. Erem. S. Augustini Prouinciæ Castellæ.

E Xibentur documenta , ex quibus comprobantur quæ allegantur in discursu Informationis .	pag. 2. cum seq.
De Ortu , & Gestis Ven. Serui Dei ,	pag. 4.
De Virtutum Heroicitate .	pag. 9.
De Virtutibus Theologicalibus ; & primò de Fide ,	pag. 12.
De Spe .	pag. 48.
De Charitate in Deum .	pag. 58.
De Charitate in Proximum .	pag. 84.
De Virtutibus Cardinalibus .	pag. 100.
De Prudentia .	pag. 101.
De Iustitia .	pag. 108.
De Fortitudine .	pag. 123.
De Temperantia .	pag. 128.
De Donis supernaturalibus .	pag. 135.
De Miraculis in Vita .	pag. 136.
De Fama Sanctitatis in Vita .	pag. 137.
De Fœlici Obitu , Ven. Serui Dei .	pag. 141.
De Concursu Populi ad funus , Ven. Serui Dei .	pag. 145.
De Fama Sanctitatis post Obitum .	pag. 146.
De Miraculis post Obitum .	pag. 147.

Typis Reu. Cam. Apostolicæ mandata fuit hæc Informatio Romæ,
Anno 1707. Magistro Fr. Dionysio Sanchez , Postolatore Causæ,
& Prouinciæ Castellæ Procuratore in Romana Curia .

1871

Toletana

Beatificationis, & Canonizationis.

VEN. SERVI DEI

FR. ALPHONSI

DE OROS CO

Religiosi professi Ordinis Eremitarum

S. Augustini.

INFORMATIO

SVPER DVBIO.

*An constet de Virtutibus Theologalibus, Fide, Spe, & Charitate
in Deum, & in Proximum; & Cardinalibus, Prudentia,
Iustitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis,
in gradu heroico, in casu, & ad effectum, de quo agitur.*

BEATISSIME PATER.

Voniàm non est fatis in Agro benè subacto, ac præparato bonum semen feminare, nisi etiam quam diligentissimè caueatur, ne inimicus homo superseminet zizania; hinc factum est, vt, quotiescumque noui subnascentes Hæresiarchæ Ecclesiæ segetibus perniciem inferre aggredierentur, Sapientissimus Dominus; ac prouidens Deus semper Seruum aliquem Fidelem suscitauerit, qui se impijs, subdolisque illorum conatibus opponere niteretur, ac ne bonum triticum zizanijs admixtum periret, omnem pro viribus diligentiam adhiberet, sicuti animaduersum fuit per Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis S. Ignatij Loiolæ *sub initio*. Et prætermisiss huiusce rei non paucis antiquiorum temporum exemplis; Id ipsum profectò causæ fuit, cur superiore antè proximè præteritum sæculum cum Catholicam Religionem Lutherus deprauare, & Ecclesiæ Agris zizania

2
permulta infundere ausus esset, atque Henricus VIII. Angliæ Rex Apostolicæ Sedis auctoritati, & Romani Pontificis Primatui nefarium bellum indiceret, idem Clementissimus Dominus inter plures Sanctos, qui eodemmet sæculo floruerunt, Virum, & Sanctitate Illustrem, & doctrina percelebrem præelegerit, & ex utero Matris ex infra dicendis, vocauerit, qui Augustinianæ Familiæ ipso-
met tempore se adscribens, quo impius è Catholica Ecclesia ejectus fuit Lutherus, & verbis, & Operibus, ac scriptis Catholicam Religionem, Sedisque Apostolicæ defenderet auctoritatem, ac Populos in Fide confirmaret. Is fuit (Beatissime Pater) Vener. Dei Seruus Alphonsus de Orozco, cujus gesta, & Virtutes, quibus per longum suæ Vitæ cursum vnus, & nonaginta annorum absque vlla vnquam intermissione se exercuit in gradu heroico, & eminentissimo, juxtà præinsertum Dubium ab Eminentissimo Domino Cardinali Ponente subscriptum, & cum Reuerendiis. Fidei Promotore concordatum discutienda proponuntur.

Antequàm verò id aggrediamur, non abs re erit documentorum species exhibere, quibus inferiùs deducenda optimè comprobantur. Et primò sese offerunt Processus in hac Causa legitimè, & authenticè constructi, videlicet Matritensis auctoritate Apostolica anno 1626 confectus, in quo compulsatus extitit integer Processus paritèr Matritensis anno 1619. auctoritate Ordinaria fabricatus, repetitis eadem Apostolica auctoritate ijs Testibus, qui tunc temporis adhuc in humanis degebant. Item bini Processus, alter Oropesæ, & Talaueræ alter, ipsa Apostolica auctoritate anno 1627. constructi, compulsatis in ijs similiter Testibus, qui antea Ordinaria auctoritate ibidem fuerant examinati. Supradictus Processus Matritensis auctoritate Ordinaria; Nec non alij quatuor, nempe Granatensis, Vallisoletanus, Toletanus, & Salamantinus eadem auctoritate prædicto anno 1619. fabricati, quorum Processuum validitas, post diligentissimam illius discussionem sub die 24. Martij 1696. approbata fuit in Sacr. Rituum Congregatione annuente postmodum san. me. Innocentio XII. Sanctitatis Vestræ Prædecessore. In his autem Processibus (vltra declarationes super Sanctitate, Virtutibus, & Miraculis prædicti Serui Dei, factas à Rege Catholico Philippo III: & à Serenissima Infante D. Margarita ejus Sorore, *Process. Matritens. auctorit. Ordinar. fol. 64. tergo, & 66. tergo, & auctorit. Apostol. fol. 1359. & 1369.* nec non à Serenissimis D. Isabella Hispaniarum Infante, & Archiduce Alberto, *Proc. Salamantin. auctorit. Ordinar. fol. 216. ter.*) examinati fuerunt quingenti, & septuaginta tres Testes, quorum plerique sunt Dignitatibus, qualitatibus, & Virtutibus insignes, nempe S. R. E. Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Principes, & Magnates, Regique Consiliarij, necnon Canonici principalium Hispaniæ Ecclesiarum, ac Sacerdotes, pluresque graues Religiosi diuersorum Ordinum, sicuti videri potest ex Cathalogo eorundem omnium Testium *Summar. Num: 1. per tot.* Et ferè omnes prædicti Testes non solum dictum Dei Seruum cognouerunt, verum etiam cum eo familiarem habuerunt consuetudinem, qui insimul juncti plenissimam illius gestorum, & Virtutum probationem constituunt, vt firmarunt Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Raymundi *part. 1. art. 2. vers: censuimus S. Caroli Borromæi par. 1. vers. quia*
Me-

3

Mediolanenses, S. Ignatii Lojolæ par. i. sub S. Et licet Ordinarijs, &
S. Thomæ de Villanova penes Contelorum. de Canonization. Sanctor.
pag. 709.

Pro secundo probationis Documento adducimus Confessiones Ven. Serui Dei, ab ipso, ad imitationem Sancti Parentis Augustini, & Superiorum jussu, in ætate octuaginta annorum conscripras, & proprio Confessario traditas, ac viginti, & octo annis post illius obitum à Superioribus Religionis Typis editas, quas ad maiorem commoditatem exhibemus per extensum *Summ. Num. 2.* Hoc enim ipsiusmet Serui Dei Testimonium respectu præsertim internorum plurimi faciendum est, cum major dari non possit probatio, quam propria oris confessio ad *Text. in l. cum te 5. C. de Transact. ibique communiter Scribentes.* Et hic sanè liber quamvis à Seruo Dei conscriptus ad proprias culpas, imperfectionesque patefaciendas, potius tamen illius innocentiam, & inculpabilem vitam detegit, atque in eo profundissima illius Humilitas, ac cæteræ Virtutes effulgent in gradu heroico, ut legenti cuique patet, & illius Censores, Viri, & pietate, & doctrina Insignes affirmarunt in eorum approbationibus, quæ per extensum dantur in fine dictarum Confessionum *Summar. Num. 3.* Dictusque liber juxta præscriptum Decretorum sa. me. Urbani VIII. Sanctitatis Vestræ Prædecessoris, ad trutinam reuocatus in Sacra Rituum Congregatione, ac vigorosè discussus insimul cum omnibus alijs Operibus ejusdem Serui Dei à quatuor Sapientissimis Consultoribus in Reuifores dictorum Operum specialitèr deputatis, *Summ. Num. 4.* approbatus extitit ab eadem Sacra Congregatione, ut ex illius Decreto *Summ. Num. 5.*

Tertio loco exhibetur *Summ. Num. 6.* Relatio Vitæ ipsius Vener. Serui Dei, scripta ab illius Confessario Patre Magistro Fr. Ferdinando de Roxas ejusdem Ordinis S. Augustini, Viro pietate, doctrina, ac Virtutibus, maximaque existimatione venerabili, atque insigni, ut vnanimiter asseuerant Testes super illius qualificatione, ejusque characteris recognitione formitèr examinati in antedicto Processu Matritensi auctoritate Apostolica *Summ. Num. 7.* quæ Confessarij relatio ad effectum probationis plurimi facienda est, cum similes Confessariorum attestations in hisce Causis semper habitæ fuerint in maxima consideratione, quemadmodum habetur in Relatione Canonizationis S. Franciscæ Romanæ par. 2. art. 7. vers. *admirabili in fine*, & S. Theresiæ sub rubric. de Diuin. don. art. 21. §. 1. vers. *habemus etiam*, & pluriès admisit Sedes Apostolica, & signantèr pro S. Catharina Senensi, ut habetur in Bulla san. mem. Pij II. super ejus Canonizatione *Bullar. tomo 1. Constit. 6. §. 11. vers. Summa huius Virginis abstinentia fuit &c.*

Quartò: ad comprobandas Ven. Serui Dei Virtutes heroicas, & Sanctitatem optimè confert Codex impressus illius Vitæ, exaratus à Patre Ioanne Marquez ejusdem Ordinis S. Augustini, Viro pariter scientia, & probitate conspicuo, Sac. Theologiæ Magistro, & Cathedratico Vniuersitatis Salmantinx, ac Regis Philippi III. à Concionibus. Hoc enim documentum plurimum est attendendum, nam eius Auctor nedum fuit Serui Dei Contemporaneus, eumque cognouit, sed cum ipso etiam familiariter est conuersatus, estque 13. Testis prædicti Processus Salamantini auctoritate Ordinaria anno 1619. constructi, vbi plura de visu, & certa scientia

sub iuramento deposuit ex ijs, quæ postea sequenti anno 1620. fusiùs conscripsit in vnum tomum sub viginti nouem capitibus digesta, ex quibus circumstantijs maior ei fides est adhibenda, prout in simili de Historicis ait Felin. *in cap. ex parte num. 46. de rescript.* Mascard. *de probation. concl. 287. num. 9.* Gratian. *cap. 893. num. 8.* & in hac ipsa materia Canonizationis aduertit Scacch. *de not. & sign. Sanctit. sect. 11. cap. 6. pag. 877. litt. B. & pag. 878. litt. C. & pag. 882. in princ.* Cuius libri ex Hispano in Italicum idioma traducti, & typis editi à Patre Aloysio Torelli Bononiensi Historiographo generali eiusdem Ordinis S. Augustini, sub vnoquoque Summarij numero particulæ subnectuntur.

Quintò: Compendium Vitæ eiusdem Ven. Serui Dei expositum à Patre Magistro Fr. Thoma de Herrera *sub cap. 77. Historiæ Conuentus S. Augustini Ciuitatis Salamantinæ ab ipso compositæ, & in lucem editæ anno . . . pag. 394.* & à supradicto Patre Torelli in fine suprâ recensitæ Vitæ ab ipso traductæ registratum, quod datur *Summ. Num. 8.*

Sextò tandem: Assertiones plurium grauissimorum Auctorum, qui de isto Ven. Seruo Dei, deque eius Sanctitate, ac Vitæ innocentia, eximijque Virtutibus scripserunt tam ipso adhuc viuentem, quàm post eius obitum *Summ. Num. 9. per tot.*

His prænotatis, descendimus nunc ad seriem Vitæ Ven. Serui Dei breuiter enarrandam; & deindè ad singulas illius Virtutes enucleandas deueniemus, ad hoc, vt faciliè dignosci possit, ad quem heroicæ gradum peruenerit in illarum exercitio; & quantum superlucratus fuerit in talentis sibi à Domino traditis, adeò vt ipsi benè conueniat id, quod Christus Dominus *Matth. cap. 25. v. 21.* ait: *Euge Serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.*

De Ortu, & Gestis Ven. Serui Dei.

O Ropesæ Nobili in Oppido Regni Castellæ, & Abulensis Diocesis anno quingentesimo suprâ millesimum ortus est noster Ven. Dei Seruus ex Catholicis, & pijs æquè, ac Illustribus Parentibus Ferdinando de Orozco, & Maria de Mena, legitimo matrimonio coniunctis *Summar. Num. 2. §. 1. Num. 6. §. 1. Num. 8. pariter §. 1. Num. 10. §. 2. 3. 6. 7. 10. 11. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 27. 28. 29. 34. 37. 38. 39. 49. & 55.*

In eius Natiuitate plura, eaque considerabilia euenerunt, quæ futuram illius Sanctitatem designarunt. Quandoquidem ante eius Ortum nomen cælitus accipere meruit. Cum enim Mater eius, quæ Deiparæ Mariæ deuotissima erat, adhuc prægnans cogitaret, quo nomine conceptum in vtero vocare posset, ipsa Virgo Virginum eam monuit, vt Puero nascituro Alphonsi nomen imponeret *Summar. dd. Num. 2. §. 16. & 17. Num. 6. §. 2. & 29. Num. 8. §. 2. Num. 10. §§. 1. 5. 26. 32. 33. 36. 40. 42. 43. 44. 46. 50. 52. 53. & 57.* quod, vt ait Suarez *in 3. par. quæst. 37. disp. 15. sect. 2.*, signum est specialis beneuolentiæ Diuinæ, & singularis Dignitas eius, cui nomen imponitur.

Exultauit tunc Infans in Vtero *Summar. Num. 6. §. 29. Num. 10. §. 47.*

5

¶ 53. Et Mater eius præfato illustrata beneficio agnouit beneplacitum fore Deiparæ, si filium suum in Cappellanium ei dicaret, ad imitationem S. Idelphonsi Toletani Archiepiscopi, qui anthonomasticè dicitur Virginis Cappellanus, vnde statim Puerum nondum natum in Seruum, & Cappellanium Sanctissimæ Dei Genitricis consecrauit *Summar. Num. 2. §. 17. Num. 6. §. 29. Num. 8. §. 2. Num. 10. §. 30. 32. 41. & 51.* Dignum enim erat, vt, veluti alter Eleazarus Aminadab filius, sanctificaretur, vt custodiret Arcam fœderis Domini, quæ ingressa fuerat Domum Patris, 1. Reg. cap. 7.

Completis intereà diebus cùm partus tempus instaret Ven. Serui Dei Mater, Cælesti regulante Numine, in stabulum descendit, ibique feliciter filium edidit die 17. Octobris antedicti anni *Summar. Num. 8. §. 1. Num. 9. sub litt. F. N. O. & P. & Num. 10. §. 31. 35. & 56.* Vnde ab initio cæpit Puer ingenuam suæ Natiuitatis Nobilitatem reputare, vt stercora, vt Christum Iesum etiam in stabulo natum lucri faceret.

Nec insigni pariter beneficio caruit circumstantia temporis eius Ortus. Ad primum etenim Vespertinæ Salutationis Angelicæ signum, primi superuenerunt Matri partus dolores, & ad vltimum dictæ Salutationis signum magnum iam fuit illi gaudium, quia natus est nouus homo iam ab Vtero Matris dicatus Deiparæ, & ab Vtero extractus in circumstantia temporis signanter destinati ad salutandam Deiparam: Cui Infans dicere poterat: *Tu es, quæ extraxisti me de Ventre: Spes mea ab uberibus Matris mee; in te proiectus sum ex utero: Psal. 21. 10. Summ. Num. 2. §. 26. Num. 6. sub §. 1. Num. 10. §. 31. 35. & 54.*

Vix exiit in lucem, quando illam salutauit Amicam teneros coniciens ocellos cum omnium circumstantium stupore in flammam ardentis candelæ *Summar. Num. 2. §. 27. & 28. Num. 10. sub §. 54.* vt in ipso verificaretur, quod *Isai. cap. 58.* dicit: *Sanitas tua citius orietur.*

Baptismali lauacro regeneratus subindè fuit in Ecclesia Parochiali eiusdem Oppidi Oropesæ *Summar. Num. 10. §. 4. 12. 14. & 28. & Num. 11. per tot.* Et ad ipsum Sacrum Baptismatis Fontem non sericis, sed lineis tantummodò, & candidis fasciis, pannisque ornatus ductus fuit ex ordinatione Matris ad demonstrandum filium suum cultui Diuino, & Beatissimæ Virgini iam esse dicatum *Summar. Num. 2. §. 18. Num. 10. §. 32. & 51.* iuxta præceptum Domini *Exod. 27. = Porro filij tunicas lineas parabis;* & de D. Iacobo Minori Sanctus Hieronym. *de Scriptor. Ecclesiastic.* ait: *Huic solum licitum erat ingredi Sancta Sanctorum, siquidem vestibus laneis non utebatur, sed lineis.*

His Cælestibus Charismatibus, veluti fortissimis armis, indutus nouus noster Miles venit in Mundum statim tremebundus Auerno, qui eum statim aggredi decreuit, & vt de medio tolleret proprijs eius manellis, in illius pectus immisis gladiolum, casu propè ipsum relictum, & confodisset certè, nisi accurrisset Mater, & gladiolum iam pectori toto, & si puerili conatu, infixum sustulisset, quod ipse pro summo Dei beneficio extollit in suis Confessionibus *Summar. Num. 2. §. 31. & 32.* Scriptum est enim: *Abstulit Deus malam bestiam, & gladium non transiit terminum suum. Levit. 26.*

Non

Non destitit ab intento inimicus homo, & quem gladio non consumpserat, deuorare tentauit aqua valida. Ad Ripam Fluminis Tagi quadam die deambulabat Puer incautus, & à Natante seductus terminos Ripæ plusquam oportuit transiit, vnde in gurgite dilapsus fluctibus iam iam absorbebatur, nisi Iuuenis ille Natans veste apprehensa de periculo leuasset *Summar. Num. 2. §. 35. & 36.* Deo sic disponente, qui suos semper custodire promisit. *Isai. 43. Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo, meus es tu: cum transferis per aquas tecum ero, & flumina non operient te.*

Opportuno tempore Sacramento Confirmationis roboratus *Summar. cit. Num. 11.* & pijsima educatione à Genitoribus instructus *Summar. Num. 12.* infantiam anticipato vsu rationis in sexennio compleuit, vt probat actus apprimè heroicus, quo se post sextum annum Altissimo consecrauit, dum in Missa Ostia Sacratissima eleuaretur, Voto se adstringens insequendi Statum Ecclesiasticum *Summar. cit. Num. 2. §. 33. & 34. & Num. 12. post litt. A. §. Essendo in età di sei anni &c.* Vt de illo verè dicere possimus, quod Sacra Scriptura de Sampson *Iudic. 13.* ait: *Erit enim Nazareus Dei (idest consecratus Deo) ab infantia sua, & ex Matris utero.*

Cum autem ad octauum peruenisset annum Talaueram à Parentibus ductus fuit, vbi primordialibus litteris instructus insigni illius Ciuitatis Collegiæ ab iisdem fuit traditus, vt Choro, & Altari deseruiret, in adimplementum promissionis à Matre factæ, antequam illum pareret *Summario dicto Num. 2. §. 2., & Num. 12. per tot.* Indèque ad Cathedralē Toleti translatus eidem Ministerio famulatum præstitit per nonnullos annos proficiens puer crescens, & placens tam Deo, quàm hominibus, veluti *Samuel in Templo 1. Reg. cap. 2. vers. 26. Summario cit. Num. 2. §. 2., & 37. Num. 6. §. 3; & Num. 12. per tot.*

Lactis in Domo Domini istis pietatis, & Religionis fundamentis, vt spirituale à Deo designatum Ædificium extolleret, Parentum iussu Salmanticam perrexit, vbi studiorum causa alter eius frater natu maior degebat *Summario Num. 2. §. 40., & 41. Num. 6. §. 3.* Cuius exemplo commorus noster Ven. Dei Seruus Augustinianam Religionem ingredi decreuit, & maturato prius iugi Oratione consilio, acceptaque à Sancto Parente Augustino, qui tunc ei apparuit, cœlesti approbatione *Summario dicto Num. 2. §. 42. Num. 6. §. 30.* Religiosum habitum induit in Conuentu Salmanticensi Regularis Obseruantie Norma emanibus Sancti Thomæ à Villa Noua, tunc eiusdem Coenobij Priore die Vigiliæ Pentecostes Anni 1521. *Summario dicto Num. 2. §. 43., & 44. Num. 6. §. 4. & 30. Num. 8. §. 3., & Num. 12. per tot.*

Anno suæ probationis varijs, & terribilibus agitatus fuit tentationibus, vt retrò respiceret, sed diuinis superabundantibus de Cœlo consolationibus terminum tetigit optatum, & Religionis vota in manibus D. Thomæ de Villanova emisit *Summario dicto Num. 2. §. 46. 47., & 48. Num. 6. §. 5. Num. 8. §. 4., & Num. 12. per tot., & præcipuè Litt. A. vbi datur per extensum particula eius Professionis.* Atque ita diuino confortatus auxilio actionem proffus heroicam effecit, vt ipsemet illam vocat in suis Confessionibus *Lib. 2. cap. 3. Summ. Num. 2. §. 44.*

Post

Post emissam verò professionem velocem statim in Litterario Observantiae, & Orationis studio cursum arripuit, & complevit, unde Sacris initiatus, & Sacerdotali Ministerio adscriptus, Prædicatoris munere insignitus fuit; Pluraque ex obedientia successivè suscepit in Ordine Officia, & Dignitates, & in ipsis bonorum operum omnibus se præbuit exemplum *Summ. Num. 2. §. 67. & 103. Num. 6. §. 5. & 9. Num. 8. §. 5.*

In Superioris munere exercendo miram ostendit sollicitudinem, ac Prudentiam, Subditis suis eximia charitate ne dum in temporalibus necessitatibus pro viribus subueniendo, receptis etiam non semel mirabiliter de Cœlo dapibus, cum aliundè deficerent, quemadmodum aptiori loco demonstrabitur; Sed etiam in Spiritualibus eis providendo, ut tamquam verus Pastor Gregem suum pascendo ad interiora deserti adducere facilius posset, innixus Doctrinæ Sancti Parentis Augustini in *Regul. cap. 11. §. Ipse verò, dicentis: Qui vobis præest non se æstimet potestate dominante, sed charitate serviente felicem.*

Bis Oceano se commisit tum ut in Mexicanum Regnum pergeret ad Sanguinem fundendum pro Christo, tum ut Conventus sui Ordinis Insularum Canariarum visitaret, cuius in sinu maxima suborta tempestate procul dubio periisset, & qui cum ipso erant, nisi Crucis Lignæ, quam secum gestabat, & Sociam suæ peregrinationis vocabat, amplexu, per eam se, & Socios redemisset, *Summaria Num. 2. §. 105. Num. 6. §. 33. ad instar Apostoli, cui dum simili tempestate agitatus reperiēbatur, Angelus dixit: Ne timeas Paulē; Ecce donavit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum; Act. cap. 27. Vers. 24.*

Per triginta Annos continuos terribilem cum Dæmone luctam habuit, qui eum quamplurimis scrupulis, varijsque tentationibus toto illo tempore afflixit, vehementissimè oppugnationem sapius renouando, sed ipse tamquam strenuus bellator fortiter semper restitit in fide quousque tandem victoriam omninò reportauit, auxiliante Virgine Deipara, quæ ipsi apparens oculis, & forma pulcherrima, dixit: *Bono animo esto Alphonse: Victi iam sunt Inimici:* Atque exinde Seruus Dei in summa animi tranquillitate remansit *Summario Num. 2. §. 74. 75. 76. Num. 6. §. 6. 31., & 32. Ipsa autem Angelorum Regina tunc, atque iterum ei præcepit, ut scriberet, & Prædicaret, Summario cit. Num. 2. §. 107., & 108., & Num. 6. §. 7., & 31., & vtrumque taliter executus est usque ad obitum, qualiter quæ præceperat in obsequium suum fore præuiderat.*

Libri, quos edidit planè demonstrant, à quo Spiritu dictati fuerint, & qua eruditione præditus esset illorum Auctor; atque in illis quamplurimis in Locis Catholicam Religionem, & Apostolicæ Sedis auctoritatem contra Hæreticos strenuè defendit, ut suo Loco ostendetur; Ipsiusque Opera, ultra communem Legentium plausum, approbata quoque fuerunt, præuia rigorosa reuisione, ut supra dictum est à Sacra Congregatione Inquisitionis, nedum in Hispania, sed, & in Vrbe, & à Sac. Rituum Congregatione, ut ex illius Decreto *Summ. cit. Num. 5.*

Præ-

Prædicationes eius quotidianæ erant, & maximo cum Audientium fructu, præcipuè ex quo ab Officijs vacans, totus contemplationi deditus, ad solam Animarum Salutem attendebat, & vt D. Augustinus de *Verb. Domini* vitam contemplatiuam appellat, *Doctrinæ dulcedini inhiare*; supra quæ verba, & Ven. noster Dei Seruus *Declamat. 9. in festo Assumpt. fol. 202. ait = Et hoc maxime nos solatur, qui Ministerio Prædicationis, & si indigni, nonnullis Annis operam dedimus.*

Tanta dedit illi Dominus verba Euangelizanti virtute multa, vt veluti alter Moyse Deo, & hominibus in benedictione esset, honoratus à Populo, & glorificatus in conspectu Regum; Vnde inuitus Cæsar Carolus V., eiusque filius Philippus II. Hispaniarum Reges à Concionibus, & Consilijs eum assumpserunt, *Summario Num. 6. §. 8., & Num. 8. §. 6.*

Propterea licet inuitus Matriti degere coactus est quam pluribus Annis suæ Senectutis vsque ad obitum, tamquam in cacere detentus, vt ipse ait, solis obedientiæ vinculis adstrictus, veluti crucifixus *Summario Num. 2. §. 68., & 69.* Atque ideo verè cum D. Paulo ad *Galat. 6.* dicere poterat = *Mibi Mundus crucifixus est, & ego Mundo.*

Ab ingressu in Religionem, perficiendis Virtutibus sedulam adeò nauauit operam, vt quamuis postea ad Statum perfectionis perductus esset, se tamen haberet tamquam incipientem, *Summario num. 2. §. 98., & 101.* vnde prædictarum virtutum semper, & ubique viuum omnibus fuit exemplar *Summario num. 13.* Præcipuè verò Matriti, vbi tamquam Rosæ inter spinas præ cæteris virtutibus feruentissima eius Charitas, ac Humilitas profundissima enituere inter maximos honores Regum, Principum, & Magnatum, quorum existimationem ob eximiam Sanctitatem sibi comparaue- rat, *Summario num. 14. per tot.* vnde verè illi conuenit, quod D. Bernard. *Serm. 43. super Cantic. ait = Humilitas honorata, vera.*

Accesserunt Serui Dei virtutibus quamplura dona supernaturalia, quibus Deus illum locupletauit, comitantibus non paucis Miraculis, eius meritis, & intercessione ab Altissimo patrata, quæ omnia non vulgarem ei Sanctitatis famam acquisuerunt apud omnes tam intra, quam extra Hispaniam, vt inferiùs suo loco dicetur, & confirmant plures Auctores, qui de illo scripserunt, tam eo adhuc viuentem, quam post eius Obitum *Summ. num. 9.*

Mors tandem tanti Herois cœlestibus fuit præuenta concentibus per annum integrum ante Obitum *Summario Num. 2. §. 113.* quem ipse sitibundus quemadmodum Ceruus ad fontem aquarum viuentium exoptabat, & ad sex dies commutari petijt *ibidem §. 114.* Non tamen à Domino exauditus fuit, quia adhuc Populo suo erat necessarius, & magnificandus Altissimus in ipso, tum in donis suis, decursu illius anni ei collatis, tum in mirabilibus, quæ Seruus Dei tali tempore extrema grauatus senectute, ac infirmitate operatus fuit; Quæ omnia, & circumstantias vltimæ infirmitatis, illiusque Mortis, & Sepulturæ, pro coronide huius Informationis, Testimonio Sanctitatis, & vltimo concludente argumento ad effectum, de quo agitur, ponderanda relinquimus.

Hoc

9

Hoc vnum non videtur in præsens reticendum, videlicet, quod Sepulchrum eius fuit gloriosum; Sub Altari enim Dei iussit eius corpus reponi Cardinalis de Quiroga tunc Archiepiscopus Toletanus, qui funeri aderat, & Serui Dei Sanctitatem optimè cognouerat, dicens cum D. Ambrosio Sepulchrum assignante Sanctis Geruasio, & Protasio lib. 2. Epist. 54. = *Hic locus debetur corporibus Sanctis: ibi enim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos: Altaria tua Domine Virtutum.*

De Virtutum Heroicitate.

Quamquam superfluum videatur, & fortasse nimis incongruum verba facere de Virtutum heroicitate, & quis verè in Ecclesia dicatur Heros examinare, dum sermo habetur cum sapientissimis Patribus, quibus non omnia sunt commemoranda, iuxta D. Augustini regulam tract. 17. in Ioan. Attamen cum in præsens id ratio exoptulet, & necessitas, submissè petita venia, nonnulla opportunum duximus breuiter prælibare, vt Ven. Dei Seruum Alphonsum vndequaque fuisse verè Heroem melius dignoscatur. Potissimum expendendo, quid de eadem heroicitate senserit ipsemet Ven. Dei Seruus, vt clarius sua luce signetur, quæ in suo corde fulgebat. Nec improprium existimetur illius auctoritatem in medium afferri, licet sit in causa propria, cum eius doctrina solidissimæ Sanctorum Patrum auctoritati, & præcipuè Sancti eius Parentis Augustini sit innixa.

Agit ipse Ven. Dei Seruus in suis Operibus passim de Virtutibus, & vt illis tribuat heroicitatem, ad Charitatem solam recurrit, illam vocans omnem armaturam fortium, Cant. cap. 4. supra, quæ verba in Comment. d. Cant. fol. 174. exclamat: *O' mirabile vulnus amoris, de quo Virtus egregia egreditur*; quod est iuxta doctrinam Ecclesiæ in Concilio Arauxicano Canon. 17. vbi sic habetur = *Fortitudinem Gentilium Mundana cupiditas, Fortitudinem Christianorum Charitas facit.*

Attamen non quælibet Charitas Heroem facit habentem illam, sed quæ operatur supra communem modum operandi; vnde peraptè distinguit noster Ven. Dei Seruus duplicem operandi modum Charitatis in Declamat. 18. post Pentecost. fol. 409. inquiens = *Ea est perfecta Charitas, qua homo studium suum depusat ad vacandum Deo; & rebus diuinis, prætermittis alijs, nisi quantum necessitas præsentis vitæ requirit; non tamen est communis omnibus habentibus Charitatem.* Sic etiam docet D. Thom. 2. 2. quæst. 24. artic. 8. Hinc transiens idem noster Ven. Alphonsus ad describendum verum Heroem Christianum paulò infra subdit: *Qui cum Apostolo verè ait: Omnia arbitratus sum, vt stercora, vt Christum lucrifacerem. Philipp. 3. qui verbo Dei afficitur, & oblectatur &c. qui tandem Mundi gloriam ob amorem Dei contempsit, is toto corde Deum diligit.* Hoc ipsum tradit D. Antonin. in Summ. part. 4. tit. 6. cap. 2. §. 2., & consonat Scacch. de not. & sign. Sanctitat. sect. 3. cap. 3. pag. 205. litt. A. Sed præ omnibus roborat hanc doctrinam D. Augustin. lib. de vera Relig. cap. 43. dicens: *Ille verissimè, atque certissimè inuictus homo est, qui coheret Deo, non vt ab eo aliquid bo-*

ni extra mereatur, sed cui nihil aliud, quàm ipsum habere Deo bonum est.

Heroicitas alia est acquisita, alia infusa. Prima est Charitas attingens superiorem illum gradum operandi ex repetitis actibus Divini Amoris iuxta illud *D. Augustini tract. 5. in Epist. Ioan. = Charitas meretur augeri, ut aucta mereatur perfici &c. D. Thom. 2. 2. quæst. 24. per tot., & Scacch. sect. 2. cap. 4. pag. 146. litt. B.*

Heroicitas verò infusa est particulare donum Spiritus Sancti perficiens hominem, & mouens ad operandum supra communem rationem virtutis, *D. Thom. 1. 2. quæst. 68. artic. 1., & 2. 2. quæst. 159. artic. 2. ad 1.* quo dono multos legimus fuisse instructos in veteri Testamento, ut Ieremiam, Daud, Sansonem, & alios; & in nouo præ omnibus Apostolos, de quibus noster Ven. Alphonsus in *Declamat. 11. in fest. Pentecost. fol. 263.* ait = *Inebriata est terra, quam visitauit Altissimus, & ideo tam constanter egit, qui prius ad unius Ancillæ vocem expauit; Ceteri verò, qui se ob metum Iudeorum absconderant, iam palam intrepidi Christum profitentur coram Principibus Sacerdotum, qui Saluatorem Cruci adigerunt; Vnde tam repentina mutatio, nisi quia Virtute ex alto induti fuerant?*

Hæc heroicitas quandoque infunditur à Deo Infantibus, & in utero Matris inclusis mediante aliquo speciali beneficio, quo ex tunc Deus illos indicat elegisse ad magnum aliquod facinus. Sic tenent Doctores, & inter maximos Heroes adnumerant Ismaelem, Isaacum, & Sansonem ex utero Matrum, quia adhuc in illo existentibus Deus nomen imposuit diuinitus.

Verum quidem est, quod hæc heroicitas infusa, cum non sit meritoria, quia nobis sine nobis infunditur, ad effectum Beatificationis argumentum esse non potest; attamen non parum deseruit ad cognoscendam heroicitatem operationum, ad quam connaturaliter ipsa impellit, sicuti Nobilitas innata sanguinis, in qua consistit heroicitas politica, quodam occulto impulsu ad egregia opera concitat; Vnde *Seneca Epist. 37.* inquit: *Nobilitas hominis est generosus animus;* & rationem reddit *D. Bernard. Epist. 113. ad Soph.* dicens: *minimè quidem Deus est acceptor personarum; nescio tamen, quo pacto Virtus in Nobili plus placet; an fortè quia plus claret; Si quidem ignobili, cum caret gloria, non facile liquet, utrum quia nolit, an quia non possit habere.* Laudo factam de necessitate Virtutem, sed plus illam, quam elegit libertas, non indicit necessitas. Et hoc probatur exemplo *Eleazari 2. Machab. cap. 6.* qui heroicam suam constantiam roborauit consideratione suæ ingentis nobilitatis; Cumque occultus sit Ecclesiæ finis operationum hominum, nec facile scire possit, an illas indixerit necessitas ignobilis, an Spiritus amoris, ubi est libertas *2. ad Corinth. 3. 17.* plus equidem clarebit, si ipsi constiterit ab operante ingenus progredi per nobilitatem infusam à Spiritu Sancto in ipso exordio suæ Natiuitatis, quia, ut tenet commune Philosophorum operari sequitur ad esse.

Utramque hanc heroicitatem infuisse nostro Ven. Dei Seruo Alphonso non absque fundamento asseri potest; nam quoad acquisitam, aperte constabit inferius. Quò verò ad infusam non modicè dignoscetur considerando prodigiosam eius Natiuitatem, donis cœlestibus

bus (vt superius ostensum fuit ; & denuò nunc demonstrabitur) ornatam, quibus ad oculum patet ipsum ab vtero Matris sue constitutum fuisse Heroem coelestem ; nam illa omnia prodigia diuinitus effecta ante natiuitatem, in natiuitate, & post natiuitatem eius, apertè indicant, quod manus Domini erat in illo ad debellandos hostes animæ, & Ecclesiæ ; Sic enim ipse Dei Seruus philosophatur in *Declamat. pro S. Ioanne Baptista fol. 211.* ponderando mirabilia suæ Natiuitatis : *Quid volunt sibi tot prodigia, quibus Puer hic insignitur ? quis nam futurus est Puer iste ? quandoquidem nemo Prophetarum equè prodigiosè vitam hanc auspicatus est. Verùm ipsa rerum miracula palam indicant hæc omnia geri ope diuina, quæ Puero adsit ad res summas delecto.* Et in hoc consonat Parenti suo Augustino *Serm. 5. de eod. S. Ioann. cap. 2. dicenti : Quid putas Puer iste erit ? excedit metas humanæ Naturæ. Quia manus Domini cum illo est, iam scimus, sed quid erit nescimus : Utique valde magnus erit, quia tam magnus capit.*

Si autem singula seorsim illa prodigia considerentur, quodlibet apparet particulare donum Spiritus Sancti perficiens Puerum nostrum, in quo consistit heroicitas infusa iuxta doctrinam D. Thomæ *1. 2. quest. 68. art. 1.*

Primum siquidem, quod impositum ei fuerit nomen à Sanctissimæ Dei Genitricis, vt superius ostendimus ex *Summario Num. 2. §. 16. & Num. 6. §. 2. & 29. & Num. 10. §§. 1. 5. 26. 32. 33. 36. 40. 42. 43. 44. 46. 50. 52. 53. 57.*, donum specialissimum est Spiritus Sancti, & clarè dignoscitur, quod Dominus illum sibi delegerat, iuxta illud Isaïæ *cap. 45. Et nunc hæc dicit Dominus creans te Iacob, & formans te Israel : Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo, meus es tu.* Et ipsemet Dei Seruus : *Declamat. 7. in festo S. Ioan. Baptist. fol. 222. tergo, super verba, Luc. 1. Vocabis nomen eius Ioannem, docet : En ingens argumentum Sanctitatis huius Pueri, calitus nomen datur, & paulò postea fol. 223. rationem assignat cum Diu. Thom. 3. part. quest. 37. artic. 2. dicens : Undè liquet, quod nomina, quæ aliquibus diuinitus imponuntur, semper significant aliquod gratuitum donum eis datum.* Et clariùs pro heroicitatis dono Cornel. à Lapid. in *cap. 1. Luc.* sic ait : *Solebant Iudæi, uti etiam nunc Christiani infantibus nomina Patrum, vel Cognatorum illustrium imponere, ut eorum heroica facta imitarentur. Hic est mos terræ, sed Ioannes erat Ciues Cali, non terræ, undè celeste à Calo nomen accipit.*

Secundum coeleste beneficium Seruo Dei adhuc in vtero collatum, fuit, quod ex tunc Mater eius filium suum consecrauerit in Cappellanium Mariæ Sanctissimæ, ac Deo dicauerit, *Summario dicto Num. 2. §. 17. citat. Num. 6. §. 29. Num. 8. §. 2. & dicto Num. 10. §. 25. §. 30. 41. 45. 51.* Et hoc non minùs indicat, Alphonsum futurum esse Heroem coelestem, vt expressit Angelus Matri Sampsonis ei annuncians illius Natiuitatem *Iudic. 13. 5. ibi = Erit enim Nazareus Dei ab infantia sua, & ex Matris vtero, & ipse incipiet liberare Israel de manu Philistinorum.* Et hoc confirmauit ipse Sampson *cap. 16. 17.* dum interuoganti Dalilæ, vbi nam esset maxima fortitudo eius ? respondit : *Quia Nazareus, idest consecratus Deo, sum de vtero Matris meæ.*

Tertium donum fuit, quod nasceretur in stabulo, præmonita diuini-

rus eius Matre; vt supra ostensum fuit ex *Summario* Num. 8. §. 1. Num. 9. sub litt. F. N. O. & P. & Num. 10. §. 31. 35. 56. Et hoc ad imitationem Christi IESV, de cuius Natiuitate Diu. Bernard. *Serm. 3.* ait: *Quid ergo stabulum elegit? Planè vt reprobet gloriam Mundi, & damnet Seculi vanitatem;* in quo, vt vidimus supra, stat vera heroicitas Christiana; & ad hoc collimans ipse Ven. Alphonfus *Declamat. 8. pro Natiuitat. Domin. fol. 111.* exclamat: *O' Praesepe benedictum, quouis eburneo, vel aureo gemmis vernantibus ornato praecellentius? Iesu Sancte, & totius Sanctitatis fons, vt iumentum apud te factus sum, non mea post hac; sed tua in omnibus fiat voluncas.*

Quartum fuit, quod prodijt, vt ita dicam, in vlnis Mariae Deiparae; dum enim ad consuetum Campanae sonitum Sanctissima Dei Genitrix ab omnibus genuflexis salutabatur, tunc Puer iste egressus est de utero Matris, quasi diceret, *tu es quae &c.* vt superius diximus, & habetur *Summario dicto* Num. 2. §. 26. Num. 6. §. 1. & Num. 10. §. 31. 35. 48. & 54. Propterea cum Riccard. à Sancto Laurent. *lib. 3. de laud. Mar. Virgin.* clamare possumus: *O' felix anima, quae eligitur, vt adhareat Matri, ac Genitrici Domini mei Iesu Christi, & inde tantam puritatem, ac sanctitatem haurit, vt sit velut Columba, & perfecta in omni virtute, & iustitia!*

Quintum, & sanè stupendum prodigium fuit, & supra naturam; quod statim, ac natus est, atque oculos aperuit, qui infirmi exeunt ex longæua reclusione, vt notat Diu. Chrysolog. *Serm. 87. de Annunt. Diu. Ioan.* Illicò irreuerberata acie oppositam lucem contemplatus fuit, vt superius dictum est, & patet ex *Summario citato* Num. 2. §. 27. & 28. Num. 10. sub §. 54. Quod non leuiter innuit de inimicis suis semper Alphonsum reportaturum esse victoriam, iuxta illud *Psal. 12. 5. = Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte; ne quando dicat inimicus meus praeualui aduersus eum.*

Ex praedictis autem beneficijs, seu donis Venerabili Alphonso ab ipsa Natiuitate collatis clarè colligitur illi ex tunc infuisse spiritum Dei agentem, & inclinantem ad opera heroica, & supra communem modum operandi per virtutes; Quandoquidem Spiritus Sancti dona perfectiones quaedam sunt hominis ultra communem perfectionem virtutis quantum ad modum operandi, vt docet Diu. Thom. 1. 2. *quest. 68. artic. 2. ad 1.*, cum spiritus Dei agat per illa, iuxta id, quod Diu. Paulus *ad Roman. 8.* ait: *Qui spiritu Dei aguntur, ij sunt filij Dei.* Quod autem gratia ista in Ven. Alphonso vacua non fuerit ex infradicendis constabit per singulas eius virtutes, tam Theologales, quàm Cardinales discurrendo.

De Virtutibus Theologicalibus.

ET PRIMO

De Fide.

Fidem, primam ordine generationis inter Virtutes Theologales diffiniuit noster Venerab. Dei Seruus, *Declamation. in fest. Prae-*

Presentation. B. Virgin. fol. 57. tergo, his verbis: Fides, ut Apostolo placet ad Hebr. 11. Substantia est sperandarum rerum, argumentum non apparentium. Obseruandum maximè hic est, quod Fides qualitas quadam est, vel habitus adherens animæ. Vocat eam substantiam S. Paulus, quoniam aliarum virtutum basis, & fundamentum &c. Et paulò intra fol. 58. ait: Est autem diffinitio Fidei ex verbis Pauli in forma desumpta: Fides est habitus mentis, quæ inchoatur vita æterna in nobis.

Quoad actum diffiniuit illam *Declamat. in Fest. Pentecost. fol. 229. tergo, dicens: Credere actus intellectus est assentientis veritati diuinæ ex imperio voluntatis à Deo motæ per gratiam &c. Et in hoc consonat suo Parenti Augustino lib. de spirit., & litt. cap. 31. dicenti: Quid est credere, nisi consentire verum esse, quod dicitur?*

Quod Venerab. Dei Seruus habuerit Fidem quoad habitum, probatur ex eo, quod sacro Baptismatis rore perfusus fuit, ut supra ostendimus ex *Summario citato Num. 10. §. 4. 12. 14. & 28. & Num. 11. per tot. de quo ipsemet Declamat. in Ascension. fol. 569. sic ait: En fons salutis, ubi veteris hominis exuias deponimus, Fidem, Charitatem, & Spem, omnesque virtutes induentes pulchriores sole, & candidiores niue euadimus; Et est iuxta Sac. Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 7.*

Quod illam verò habuerit quoad actum, & quidem in gradu heroico, hæsitandum non est. Indutus enim Fide Vener. Dei Seruus per Baptismi lauacrum, eam toto vitæ suæ cursu vsque ad obitum seruauit, viuam, ac veram, ut plures Testes ex propria cognitione affirmant *Summario Num. 15. per tot. omniaque eius opera constantur, ex quibus apertissimè dignoscitur, quod Vener. Alphonsus alta de Deo senserit: quod transitoria contempsit pro præmio æterno: quod in aduersis in Deo confidit, & non defecit: quodque à bono opere non destitit: in quibus sita est principalitèr Fides heroica iuxta Diu. Antonin. in Summ. par. 4. tit. 8. cap. 3. §. 6., quia Fides est magna secundum altitudinem, idest secundum quod in Deo amando persistit: & secundum latitudinem, idest secundum quod vult omnia in Deum ordinare: & secundum profunditatem, idest ratione humilitatis, cui connectitur: & secundum longitudinem, idest per perseuerantiam! Quod desumitur ex D. Paulo ad Ephes. c. 3. dicente: Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrè Domini nostri Iesu Christi, ut det vobis secundum diuitias gloriæ suæ virtute corroborari per spiritum eius in interiorem hominem, Christum habitare per Fidem in cordibus vestris, in Charitate radicati, & fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum; quem locum expendens D. Bernard. lib. 5. de consider. cap. 14. ait: Ama igitur perseuerantèr, & longanimitèr, & habes longitudinem: dilata amorem tuum vsque ad inimicos, & latitudinem tenes: esto in omni sollicitudine timoratus, & sublime, profundumque apprehendisti; Aut si maius quatuor æquè, tuis, diuinis quatuor respondere, facis hoc, si stupes, si paues, si ferues, si sustines. Quis stupet, nisi, qui contemplatur gloriam Dei? quis pauet, nisi qui scrutatur profundum Sapientiæ? quis feruet, nisi qui meditatur Charitatem Dei? quis sustinet, & perseuerat in*

amore, nisi, qui emulatur eternitatem Charitatis? qui perseveraverit usque in finem hic saluus erit.

Quoniam vero necesse est ad effectum, de quo agitur, particulares actus virtutum in medium proferre: Nonnulla hic specialiter subnectenda sunt, ex quibus optimè dignoscetur, Ven. Dei Seruum hac Fidei virtute à tenera, etià ætate fuisse præditum in gradu planè heroico, & eminenti.

Et quidè pueritiæ primordijs ætatè supergressus, maximà Fidè ostēdit; In ipso etenim anticipati vsus rationis limine, sexennio scilicet vix cōpleto, dum Missæ Sacrificiō deuotissimè assisteret in Sacratiss. Christi Corporis sub speciebus panis eleuatione se totū Deo mancipauit, votum vouens Ecclesiasticum statum insequendi, vt supra diximus, & ipsemet fatetur in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 1.*, *Summario cit. Num. 2. §. 33.*, & 34., & comprobatur præcitatus P. Ioannes Marquez eius contemporaneus, in *Vit. eiusd. Serui Dei cap. primo dicto Summario citat. Num. 12. post Litt. A. §. Essendo in età di sei anni &c.*

In hoc actu quocumque ex capite heroica Fides emicat; Primò quia fuit directus in Sacramentum Altaris, quod anthonomasticè dicitur *Mysterium Fidei*: Et Ecclesia canit = *Quod non capis, quod non vides, animosa firmat Fides &c.* Vndè ipsemet Ven. Dei Seruus in suis Confessionibus *lib. primo cap. 8.*, *Summar. dicto Num. 2. §. 24.* exclamat; *O' alto Mistero, doue solamente arriva la nostra Santa Fede!*

Splendet similiter Fides in actione ipsa se obligandi per Votum, quod redolet actum Religionis, & Latriæ, proprium Virtutis Religionis, quæ iuxta D. Thom. 2. 2. *quest. 81. artic. 3.* habet protestare Fidem vnus Dei; quapropter D. Paulus *ad Hebr. 11.* dixit: *Fide plurimam hostiam Abel, quam Cain obtulit Deo, per quam Testimonium consecutus est esse iustus.*

Item relucet Fides in eo, quod obtulit scilicet se ipsum Cultui Diuino in statu Ecclesiastico, quod visum fuit Dauidi opus grande 1. *Paralip. cap. 29.* vbi ait: *Salomonem Filium meum elegit Deus adhuc puerum, & tenellum; Opus namque grande est, neque enim Homini preparatur habitatio, sed Deo; Et de facto ipse Dei Seruus tale illud vocat in suis Confessionibus lib. 2. cap. 3. Summario dicto Num. 2. §. 44.* dicens *fiate voi lodato, ò Redentore mio, che veniste ad insegnare tale vita à i Fedeli; E siate benedetto, che tal volontà mi suggeriste per opera tanto eroica.* Et sanè actus iste heroicus dici potest, cum, vt concors est Theologum Sententia cum D. Thom. 2. 2. *quest. 88. artic. 6.* opera, quæ vi, & ratione Voti fiunt, sint maioris meriti apud Deum, quam si secus fierent; nam vouens non solum dat opus, quod facit, sed, & se ipsum, vt fecit noster Ven. Alphonsus; sicut plus dat, qui dat fructus, & Arborem, vt ait D. Anselmus *de similitud. cap. 8.*

Tandem quod magis eleuat hunc Fidei actum Ven. Serui Dei ad gradum heroicum, est circumstantia ætatis, in qua illum exercuit, non dum scilicet transacta infantia, in qua iuxta D. Augustin. *lib. 1. cap. 23. de Genes. contra Manich.* solum vigent corporales sensus,

&

& Philosophus 7. *Et hic ait Bestia, & Pueri delectabilia prosequuntur*; At in nostro Puero mirabiliter omnia fallunt, & in infantia externi, & interni sensus captiuantur in obsequium Fidei. Vnde cum D. Ambros. *lib. primo de Virgin.* exclamare possumus: *Q' vis magna Fidei, quæ etiam ab illa testimonium inuenit ætate*: Et cum D. Chrysost. *serm. 91.* = *Vt vinceret Mundum, vincit ante naturam* Et Ioan. 1. *cap. 5.* habetur *hæc est victoria, quæ vincit Mundum, Fides nostra*; Præstitit ergo Fides supplementum sensuum defectui. Propterea usurpare licet pro nostro Ven. Dei Famulo id, quod de S. Nicolao Archiepiscopo Myrensi D. Bernard. *in princ. Serm.* pro eius Festiuitat. inquit *Electus ab utero, Sanctus à Puero.*

Quandoquidem in hac sola actione nostri Pueri mirificè elucet suprarecenitæ quatuor operationes, in quibus, vt docet D. Antonin. *ubi supra*, sita est Fides heroica. Alta scilicet de Deo sensit, cognoscens in tali ætate Deum in Hostia illa, quæ eleuabatur, contineri, cui dirigeret promissionem suam adorans. Transitoria contempsit, renunciando ex tunc Mundo cum vanitatibus suis, vt Deo seruiret Animum item ex tunc præparauit ad aduersa sufferenda, solum de Deo confidens, quia status Ecclesiasticus status laboris, & asperitatis est, vt docet D. Augustin. *Epist. 48. ad Valer.* scriptum est enim = *Fili accedens ad seruitutem Dei, sta in Iustitia, & timore, & præpara Animam tuam ad tentationem* = *Ecclesiastic. 2.1.*, & benè probauit euentus, vt mox videbimus, & à bono opere non desistere promisit, quatenus statum vouit, qui permanentiam, & stabilitatem dicit D. Thom. 2.2. *quest. 183. art. 1.*

Hæc quatuor, quæ quasi in radice contenta fuerunt in ista primæuæ actione, feruidè pullularunt, & cum ætate Ven. Serui Dei creuerunt vsque ad summum heroicæ fastigium euecta. Primò etenim vsque ad vltimum vitæ spiritum alta de Deo sensit, vt demonstrant eius scripta, de quibus inferius agetur, & Auctores, qui illa legerunt, quibus omnibus profundissimus, & acutissimus Theologus visus est. Secundò: Transitoria contempsit, honores, Dignitates, & Episcopatus recusans, prout infra agendo de eius Paupertate, & Humilitate demonstrabitur. Tertio: Aduersa multa passus est in Corpore, & in Anima, & in omnibus constantè de Deo confidit, quia ad experimentum suæ Fidei fieri cognouit; propterea in *Declamation. Dominic. 4. post Epiphan.* explicando illud Matth. 8. = *Quid timidi estis modicæ Fidei* dictum à Christo Domino Discipulis periclitantibus in Mari, sic ait = *Ecce causa, ob quam Saluator noster in Mari explorare voluit Discipulorum Fidem; explorat, & quotidie nostram*; qui Textus ad litteram applicari potest ipsi Seruo Dei quater periclitanti in sinu Canariarum, vt infra dicetur, quas inter procellas amplexatus Crucem, solum de Deo fidit, & sic se, & quos habebat Socios liberauit. Quarto tandem: à bonis operibus non destitit, sed in eis perseuerauit vsque in finem, vt inferius pariter palàm fiet.

Effulget item Fides Ven. Serui Dei in eo, quod ad maiorem obseruantiam supradicti voti de statu Ecclesiastico insequendo, post præstitum per aliquot annos seruitium Ecclesiæ Toletanæ, mundo intotum adhuc iuuenis valedicens, eiusque delicijs, Religiosum habitum Augustiniani Ordinis ardentè exoptatum, & enixè postulatum, suscepit in Conuentu Salamantino sub Diuo Thoma à Villanoua

noua, tunc eiusdem Cœnobij Priore, in cuius manibus Professio-
nem postea emisit. vt supra dictum est, & probatur, & Confessione
eiusdemmet Serui Dei, *Summar. dicto Num. 2. §. 42. 43., & 47.*,
& ex particula eiusdem Professionis ab ipso Seruo Dei propria ma-
nu subscriptæ, *Summario Num. 12. Litt. A.*, & comprobant Testes
dicto Num. 12. per tot., & præcitatus Pat. Marquez in illius Vita
cap. 3. sub. dicto Num. 12. ad fin.; Hoc autem ad heroicam Fidem
est referendum, cum Religiosi habitus susceptio, & Professio sine
constantī Fidei impulsu nec fieri, nec perfici valeant, vt ponderant
Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Thomæ à Vil-
lanoua penes Contelor. *de Canonization. Sanctior. pag. 477.*, ac
Venerabilium Seruorum Dei Hieronymi Æmiliani *rubric. de Fide*
Num. primo versic. tertio contemptus Mundi, & Nicolai Factoris
ead. rubric. Num. 6., & ipsemet Ven. Dei Seruus hoc dicit opus
heroicum in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 3. ad fin.* vbi gratias
agens Altissimo de eadem susceptione Habitūs Religiosi, *Summar.*
cit. Num. 2. dicto §. 43., & 44. ait = Che parole Signore, saran-
no sufficienti à lodarui per questa gratia? Grandi erano stati gli al-
tri doni, perche dalla vostra mano non escono doni piccoli, mà questo
fauore molto s'auanzò. Chiamarmi, e cauarmi dal Mondo tanto
pericoloso, inquieto, e turbolento, così pieno di reti, e lacci per far
cadere le Anime siate voi lodato, ò Redentor mio, che veniste ad in-
segnare tale vita à i fedeli; e siate benedetto, che tal volontà mi sug-
geriste per opera tanto heroica. Et de emissā Professione *ibid. cap. 4.*
Deo paritèr gratias reddens *dict. Num. 2. §. 27. inquit: Mā con tut-*
ti questi combattimenti, voi Redentore mio non mi abbandonaste, e
per la vostra gran bontà adempj il tempo della mia Professione: fauo-
re singolare, che usate con quelli, che v'inuocano con fede, & amore
&c. & infrā §. 28. prosequitur: *Lodo, Signore onnipotente, la vostra*
misericordia in hauer cominciato vn stato così santo, e parimente vi
rendo gratie, perche tante, e tanto diuerse tentationi non furono ba-
steuoli à farmi ritornare in dietro, lasciando la Croce, che mi haueuo
addossato per il vostro seruitio, & amore. Non furono nò le mie deboli
forze quelle, che vinsero queste battaglie, mà la vostra gratia, e vir-
tù, con la quale s'acquista la vittoria.

Ostendit insuper augmentum maximum Fidei Ven. Serui Dei collu-
statio illa, quam per triginta continuos annos, post susceptum ha-
bitum Religiosum, emissamque Professionem, passus fuit in interio-
ri contra Fidem à Principe tenebrarum, vt ipse fatetur in suis Con-
fessionibus *lib. 2. cap. 12. Summario dict. Num. 2. §. 74. dicens: O' Sal-*
uator del Mondo, come narrar potrò la battaglia tant'ostinata, che
l'anima mia patì quasi per trent'anni! O' che bestemmie proferiua,
quel Padre delle menzogne satanasso urlando alle mie orecchie! &c.
Che altro erano se non ruggiti di questo arrabbiato Leone ogni tenta-
tione della santa Fede, con la quale affliggeua l'anima mia senza a-
cessare di giorno, e di notte? &c. & contestantur Pater Roxas eius
Confessarius *Summario cit. Num. 6. §. 6. & §. 31.* & supradictus Pa-
ter Marquez eius contemporaneus in illius Vita *cap. 20. pag. 213.,*
& seq. Etenim sicuti vasa figuli probat fornax, & homines iustos
tentatio, illos videlicet, qui ex fide viuunt, vt ait D. Bernard. *Epist.*
42. col. 6. litt. L. Ven. Dei Seruus ex fide viuens, & D. Petri monitu
edo-

edoctus, præfatis tentationibus inhorrens ne dum resistit semper fortis in Fide, sed etiam in ipsa firmiter se confirmavit, prout idem experta docuit Beata Angela de Fulgineo in *Vita spiritual. cap. 19.* post quam passa fuit hoc spirituale tormentum per duos annos cum dimidio, dicens: *Pluries dixi, quod pro commutatione prædictorum tormentorum ego eligerem omne genus Martyrj sustinere, & si non haberem ego fidem de Deo, solum in isto, & non pro aliquo alio remaneret mihi.*

Immo ex tam longa, & continuata repetitione actuum resistendi, crevisse necesse est ad summum, & perfectissimum gradum Fidem Servi Dei, D. Paulo 1. ad Corinth. 10. dicente: *Fidelis est Deus, qui non patitur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, ut possitis resistere, & ibi glossa: cum tentatione augmentum, ut possitis sustinere perseveranter.* Et in *Epistol. Canonic. S. Iacob.* habetur: *Omne gaudium existimate Fratres mei, cum in tentationes varias incideritis, scientes quod probatio Fidei vestre patientiam operatur.* Quod optimè comprobavit euentus in nostro Ven. Seruo Dei, qui sustinuit quidem perseverantè diuturnam illam tentationum pugnam, atque Orationis, & Patientiæ clypeo, ac Fidei galea indutus, strenuè, ac heroicè cum mendacij Principe dimicando, victoriam tandem adiuuante Deo, ac pacem, animique tranquillitatem sibi comparavit, ut ipsemet in suis Confessionibus *Summario dicto Num. 2. §. 76.* gratias agens Altissimo inquit: *Sia pur santificato il vostro nome, poiche sono già più di venti anni, che per la gran misericordia vostra sono cessati quei ruggiti, godendo in me una tranquillità, e pace, che solo la potete operare la vostra mano &c.* Atque insuper in Fide clariùs illuminatus extitit, adeò ut & verbis, & scriptis alios in Fide postea confirmauerit, *Summario dicto Num. 15.* Nam, ut D. Bonaventur. de perfect. Relig. lib. 2. cap. 6. ait: *Solet etiam quandoque Deus fidum Seruum suum post modum ampliùs consolari, & purioris perfectionis gratiam conferre in illis, de quibus aliquando fuerat in tentationis molestia grauer tribulatus, sicut de Beato Benedicto scribit Beatus Gregorius, qui dum carnis tentatione grauer tentaretur, quia viriliter resistit, ita plenè vicit, ut Dei gratia nunquam postea motus carnalis illecebræ in se sentiret &c.* sic enim in tentationibus contra Fidem, & blasphemiam spiritus meretur fidelis bellator quandoque in Fide clariùs illuminari, & in amore Dei ardentius inflammari. Et ipsemet Dei Seruus in dictis suis Confessionibus ubi suprà prosequitur: *Siate voi benedetto, che così passar mi voleste per fuoco tanto penoso, accioche consolar potessi, & auuisar l'Anime Christiane, che voi per Diuin giuditio affliggete con scrupoli. Non saprei io discorrere, nè scriuere i rimedij per i tribolati, come fui io, se non haueffi sperimentato quello, che patij &c.* Ex quibus satis efficax oritur argumentum magnæ, & heroicæ Fidei, Pat. Modern. in suo cursu Theologic. tom. 2. tract. 6. artic. 3. num. 15. Et profectò ad consolationem, eruditionemque illorum, qui similibus tentationibus vexati sunt plura scriptis tradidit in suo *Epistolar. Christian. Epist. 11.* quæ illius Fidem, cæterasque Virtutes ostendunt, sicuti videri potest inter eius Opera approbata ab hac Sacra Congregatione par. 2. & ponderat Pat. Marquez in Vita eiusdem Servi Dei cit. cap. 20. ad fin. pag. 213.

Illustratus igitur, magisque confirmatus in Fide Ven. Dei Seruus, externè eius signa dedit & verbis, & operibus, ex quibus apertissimè demonstratur ipsum viam Fidem habuisse, vt affirmant Testes ex cognitione eiusdem Serui Dei, & familiari consuetudine cum eo, *Summar. citat. Num. 15. §. 1. 5. 6. 10. 14. 17. & 19.* Quandoquidem in omnium cordibus Fidem inserere satagebat, summoque studio conabatur omnes in Fide Catholica, atque in obedientia Romanæ Ecclesiæ firmos reddere *citat. Num. 15. §. 2. 4. 7. 9. 18. 20. & Num. 16. §. 26.* ex quo Fidei heroicam deducunt Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis B. Pij Quinti par. 3. tit. de excellent. Fid. §. Secundo ex magno cum sequent. Ipseque Dei Seruus pro Fide sanguinem effundere, mortemque subire paratissimus erat, vt habetur in eius Confessionibus lib. 3. cap. 4. *Summar. citat. Num. 2. §. 90.* & comprobant supracitati Testes dicto Num. 15. §. 3. 8. 10. 15. 17. & 20. propterea ad Oras Mexicanas se conferre statuerat eo præsertim motus desiderio Christi Fidem Indis in ijs Regionibus prædicandi, ac Martyrium, si opus esset, libentissimè subeundi, quod & si assequi non potuit, vtpotè qui rigidissima in medio itinere correptus arthritide, eaque in Insulis Canarijs detentus, Medicorum Iudicio in Hispaniam redire coactus fuit, vt ipse fatetur in suis Confessionibus loco supra proximè citato, attamen Martyrij meritum non amisit, cum Martyrium voluntati, non voluntas defuerit Martyrio, quod est signum heroicæ Fidei, & connumeratur inter notas Sanctitatis per Scacch. de not. & sign. Sanctit. sect. 3. cap. 1. pag. 179. litt. D. & Card. Laur. in 3. sentent. disput. 30. artic. 9. sub num. 181. 183. 224. 231. & 232. vbi ait: *Si autem non acciderit casus expositionis vitæ, adhuc tamen firma animi preparatio, ac dispositio se exponendi, si occasio urgeret, sufficit ad arguendam heroicam Fidem.*

Ex eodem quoque ardore Fidei Ven. Alphonsus assiduus semper fuit in verbum Dei prædicando *Summario Num. 16.* quod optimè ostendit in eius corde Fidem verè heroicam extitisse. Ipsum namque continuatum exercitium prædicationis Euangelicæ probat quem Virum perfectissimæ Fidei, iuxta Psalm. 115. = *Credidi propter quod locutus sum:* ad quem Textum D. Augustinus ait: *Hoc est perfectè credidi: non enim perfectè credunt, qui, quod credunt, loqui nolunt:* Vnde fortificatus in Fide indefectibili Petrus, præceptum Domini habuit confirmandi in illa fratres suos, vt Luc. 22. habetur: *Ego rogaui pro te Petre, vt non deficiat Fides tua; & tu conuersus confirma fratres tuos:* & ratio est clara, quia, teste Philosopho, ea, quæ sunt in voce eorum, quæ sunt in anima, sunt notæ,

In hoc Sacro Ministerio singularis vtique fuit noster Ven. Dei Seruus, rarumque testimonium dedit suæ probatæ Fidei. Nos ergò credimus (exclamat ipse *Declamation. 7. in Natiuit. Domin. fol. 91.*) Nos ergò credimus, propter quod, & loquimur, donec adiuuante Deo post exhalatam animam dicere valeamus: *Sicut audiuius, sic vidimus, non in hoc exilio, sed in Ciuitate Dei nostri.* Sic promiserat, & sic adimpleuit; nam à primæuo suæ professionis tempore vsque ad vltimum suæ Vitæ spiritum per sexaginta, & plus annos continuos Verbum Dei prædicare non prætermisit, vt affirmant Testes, qui il-

lum

lum intimè cognouerunt, & eius Conciones audierunt, quorum aliqui fuerunt eius Socij, deque tali eius indefesso labore deponunt, *Summario Num. 16. §. 15. 29. 32. 35. 36. 37. 38. 41. 53. 59. 64. 68. 70.* Et testatur P. Marquez eius contemporaneus in illius Vita *cap. 5. dict. Num. 16. §. 89.* vnde etiam cum Apostolo 2. ad *Corinth. cap. 4.* ostendit se habere eundem spiritum Fidei.

Vt autem hoc cæleste exercitium demonstretur illi fuisse verè Apostolicum, breuiter recurrere placeat per omnes condiciones, quas ipsemet Seruus Dei præscribit in sua Epistola cuidam Concionatori directæ, in suo *Epistolar. Sacr. Epist. 10.*, & sparsim per eius Opera repetit.

Prima conditio perfecti Prædicatoris, vt Ven. Alphonsus *ibidem* ait, est, quod à Deo sit missus, & hoc sonat vox *Apostolus*: Vnde ipse *Declamation. 4. Aduentus fol. 71. tergo* sic lamentatur: *Sunt multi, qui non asciti, sed ultro se ministerio prædicationis ingerunt prætextu honoris, questusue, quæ pestis latè vagari solet: contra quos velut iratus Dominus ait: Ipsi currebant, & ego non mittebam eos: & paucis interpositis prosequitur: Felix Prædicator, qui à Domino mittitur! fieri non potest, quin exuberantem fructum faciat; nam quomodo prædicabunt, nisi mittantur? Talis fuit S. Ioannes, missus fuit à Deo, vt testimonium perhiberet de lumine Christo Iesu &c. & ratio est, quia fructus propagationis Fidei promissi sunt à Christo ijs, qui ab ipso sunt electi, non ijs, qui eligunt Christum ad prædicandum; Etenim *Ioan. 15. 16.* habetur: *Non vos me elegisti, sed ego elegi vos, & posui vos, vt eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat.**

Hanc primam conditionem perfecti Prædicatoris habuisse nostrum Ven. Orozcum in dubium reuocari non potest; Missus etenim fuit à Deo, vt prædicaret Euangelium Sanctum suum, qui non ex Cathedra voluit ipsum Doctorem, sed è suggestu ad Animarum salutem; vnde medio Superiorum iussu illum suum Prædicatorem elegit, vt ipse Seruus Dei fatetur in suis Confessionibus *lib. 3. cap. 5. Summario cit. Num. 2. §. 96. & cap. 8. & 9. d. Num. 2. §. 103. & 104.* & ait Testis XII. Processus Salamantini auctoritate Ordinaria constructi *Summario cit. Num. 16. §. 75.* & comprobat Pat. Marquez eius contemporaneus in illius Vita *cap. 5. dict. Num. 16. §. 81.* quinimò, & mediante Virgine Deipara Euangelium ipsi commisit ad prædicandum, sicuti testatur Pat. Roxas eius Confessarius in relatione illius Vitæ *Summario d. Num. 6. §. 7.* & deponit supradictus XII. Testis *dict. Num. 16. §. 76.* & Pat. Marquez in illius Vita *cit. cap. 5. dict. Num. 16. §. 82.*

Quodque Ven. Alphonsus verè fuerit à Deo electus ad hoc prædicationis Ministerium, optimè dignoscebatur ex zelo salutis Animarum, quem in concionibus ostendebat *Summario dict. Num. 16. per tot.*, & melius inferius demonstrabimus, cum de Charitate in Deum sermo erit; Sed hoc vnum hic reticere non debemus, quod aliquoties interrogatus, cur tantum in prædicando laboraret? respondebat plus Christum Dominum laborasse pro Animarum salute, vt de facto proprio deponit primus Testis Processus Granatensis, qui fuit Socius eiusdem Serui Dei per duos annos *Summario d. Num. 16. §. 38.*

Dignoscebatur etiam à Deo fuisse electum, ex eius doctrina, quæ ve-

rè Apostolica, immò Angelica, & cælestis reputabatur ab omnibus eius Conciones audientibus, vt deponunt Testes de propria scientia, & ex intima cognitione Serui Dei, *Summario dict. Num. 16. §§. 2. 3. 14. 33. 34. 69. 74.* Et talis profectò esse debebat, dum Seruus Dei, longa, & feruenti Oratione, & Contemplatione se parabat ad concionandum *dicto Num. 16. §§. 1. 5. & 88.* in hoc magis, quàm in euoluendis libris intentus; Vndè maximo spiritu, & ardore, ac deuotione prædicabat *dict. Num. 16. §. 28. 36. 43. 60. 61. 71.* adeò vt in medijs Concionibus in extasim raperetur, vt affirmant supracitati Testes de visu *dict. Num. 16. §. 4. 6. 71. 80.*, & comprobatur supradictus P. Marquez in eius Vita *dict. Num. 16. §. 87.* atque ità clarè, & simpliciter concionabatur, vt quamuis de Mysterijs altissimis verba faceret, indistinctè ab omnibus, etiam magis rudibus intelligeretur, eademque Mysteria plenè comprehenderentur, vt ait idem Pat. Marquez *loco supra proximè cit. §. 88.* Et hæc erat ipsius Serui Dei doctrina, quam alios Concionatores edocuit in suo *Memoriali Amoris Sancti par. 2. §. della Presentatione di N. S. in Casa di Anna* per hæc verba ab eodem Marquez *d. §. 88.* relata: *Dà il Nostro Redentore documento à i Predicatori, che la sua Dottrina sia così santa, e chiara, che i fanciullini la possino gustare, e rendere testimonio di quella; il che facilmente farebbero, se spendessero doppio tempo nell'Oratione, e Contemplatione, che nello studio, e nella letione; però che questa (come dice il nostro Padre S. Agostino) è la chiave, che apre, e manifesta quello, che volle dire lo Spirito Santo nella letione. Io non vorrei insegnare al minore de Predicatori, de quali non merito di essere Maestro; mà se il mio pouero consiglio volessero questi tali udire, douerebbero imitare il gran Predicatore, e Vaso d'elezione S. Paolo, il quale portaua sempre per tema de suoi discorsi, e diceua: Predichiamo Giesù Christo Crocifisso nella Croce &c.*

Hoc, quod docuit Ven. Dei Seruus, semper ipse adimpleuit, & ideo Fide plenus, & Zelo honoris Dei, atque Animarum salutis, tali ardore concionabatur, vt non solum nouus Apostolus, sed & Angelus, aut Seraphim videretur, & vt Cæli Oraculum haberetur, vt aliqui ex præcitatis Testibus affirmant de visu, & propria obseruatione *Summario dict. Num. 16. §§. 3. 7. 14. 34. 48. 75.* Eiusque sermones, eiusque verba tamquam ignea fulmina audientes ad amorem Dei incendebant, ac Spiritus Sanctus per os eius loqui videbatur, *dict. Num. 16. §§. 14. 33. 46. 51.* propterea magnus erat Populi concursus ad illum audiendum *dict. Num. 16. §§. 66. & 72.* atque alij Eliam, alij S. Ioannem Baptistam, alij S. Paulum illum existimabant, vt ex supradictis Testibus *dict. Num. 16. §§. 47. 52. 55. 60. 62.*, & ex Pat. Marquez in eius Vita *dict. Num. 16. §. 86.* ex quibus omnibus heroicam Fidem in nostro Seruo Dei verè fuisse fatendum est.

Secundò: debet Prædicator Evangelicus solum Deum quærere in suis sermonibus, non quæstum temporalem, nec honorem, & famam propriam; quò tendere viderur illud *Matth. 10. Nolite portare peram, nec calceamenta in via:* Supra quæ verba Ven. noster Alphonsus *Declamation. in fest. S. Andrea fol. 10. terg.* ait: *Equidem quidquam non capiet Prædicator, nisi peculiare rete derelinquat, honorem proprium, commodum, & quæstum parui faciat:*

Ita equidem, sicut docuit, executus est noster Ven. Orozcus; propterea quod vnquam stipendium, siue eleemosinam pro suis Concionibus nec quaesivit, nec accepit; idcirco in Carceribus, in Zenodochijs, in Monasterijs Monialium pauperrimis, quamuis Regis Prædicator frequentissime concionabatur, & pluries etiam in die, vt testantur supracitati Testes de visu, & scientia propria; *Summario dict. Num. 16. §§. 8. 9. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 37. 44. 53. 56. 57. 64. 79., & ait Pat. Marquez in eius Vita dict. Num. 16. §. 92. Secutus in hoc Saluatorem suum, de quo Isai. 61. dicit: Spiritus Domini super me, eo quod vnixerit Dominus me, ad annuncian- dum mansuetis misit me, vt mederer contritis corde, & predicarem capti- uis indulgentiam, & clausis aperitionem.*

Honorem item, & famam propriam totaliter contempsit in hoc exer- citio, solum quærens honorem Dei, & Animarum salutem *dicto Num. 16. §§. 13. 28. 41. 52. 56. 59. 63. 84. 86. 92.* indistinctè enim semper, & absque acceptione Personarum prædicauit, siue pluri- bus, siue paucis, siue Magnatibus, siue pauperibus, ex prædictis Testibus §§. *supracitat.*, & ait Pat. Marquez in eius Vita *dicto Num. 16. post §. 93.* & hæc erat eius doctrina, quam opere adim- plebat: *Non plaris faciamus diuites* (ait ipse in *Declamat. S. Luca pag. 277.*) *pauperibus euangelizandum est, vt eleemosinas impenda- mus, quoniam talium est Regnum Celorum.* Immo, & Regem Phi- lippum pauperibus Monialibus aliquandò postposuit *d. Num. 16. §. 57. & 58. vbi Testis XII. Processus Toletani auctoritate Ordina- ria Socius ipsius Serui Dei ita testatur = Prima andaua à predica- re alli poveri, che alli Prencipi, e questo Testimonio vidde con li suoi occhi, che andando il benedetto Padre Fr. Alfonso de Orozco à pre- dicare alla Cappella Reale, andando questo Testimonio per Compagno del benedetto Padre passarono vicino ad vn Conuento pouero di Monache &c. & entrando nella Chiesa del detto Conuento di Mona- che pouera gli disse la Messa il benedetto Padre Frà Alfonso de Orozco, e finita la Messa gli predicò; E dicendogli questo Testimo- nio, che andaua per suo Compagno: perche si stanca l'ostre Paternità con li anni, che hà, hauendo da predicare dipoi in Palazzo al Rè rispose: è anche ragione, che come il Rè tiene chi gli predichi, habbi- no ancora queste pouerette chi gli predichi; E le dette Monache re- starono molto concolate di hauer vditò la Messa, & il Sermone del be- nedetto Padre Fr. Alfonso de Orozco &c. quod comprobatur LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica *dict. Num. 16. §. 9. & 10.* his verbis: *Vn giorno gli successe, che hauendo da predi- care à Filippo Secondo in Palazzo, andò prima a predicare in vna Chiesa pouera, e si trattenne nel Sermone di tal maniera, che quando arriuò à Palazzo, era più di vn'hora, che era passato il tempo, nel quale si haueua da predicare; Mà il Rè Filippo Secondo gli portò vn rispetto sì grande, che comandò, che non si cominciassse l'Offitio sino che il Seruo di Dio non fosse venuto, e così fù &c.**

Tertia conditio perfecti Prædicatoris est, quod magis factis, quàm verbis prædicet, & ideò misit Christus suos Discipulos, sicut agnos in medio luporum, & præcepit, vt essent prudentes, sicut Serpen- tes, & simplices, sicut Columbæ, hoc est candida vita, & honestis moribus. Hic est spiritus duplex, quem tantoperè Elifæus 4. Reg. cap. 2. accipere optabat: *Fiat in me duplex spiritus tuus:* supra
quæ

quæ verba Ven. noster Alphonsus *Declamation. in fest. S. Ioan. Baptist. fol. 227.* ait : *Hoc obsecro, hoc tantum imploro, ut non verbotenus alijs prædicem, sed candida vita, & opere prius, quod doceo, adimpleam. Nonne plus opera, quam verba mouent? Plures lucratuſ est Ioannes, quia exemplo simul, & verbo clamabat : Pœnitentiam agite, & appropinquabit Regnum Cœlorum : Ità equidem ſeſſit Ven. Dei Seruus plus opere, quam Sermone alijs prædicans, ut ex eius Pœnitentijs, & mortificationibus. clarum fiet, cùm de Charitate in Deum agetur, & confirmat longæua eius Vita à læthali culpa ſemper immunis, ut ibidem demonſtrabitur ; Propterea maximum ex ſuis Concionibus fructum attulit, multasque Animas vi Sermonis à peccatorum laqueis exſoluit, & ad Deum conuertit, ut affirmant prædicti Teſtes cit. Num. 16. §§. 12. 16. 28. 35. 49. 50. 54. 65. 67. 73. 78., & ait Pat. Marquez in eius Vita ibid. S. 94. iuxta ſupracitata Saluatoris noſtri verba, Ioan. 15. 16. = *Et poſui vos, ut eatiſ, & fructum afferatiſ, & fructuſ veſter maneat.**

Tandem ut verus Propheta aſcendit, & quaſi tuba exaltauit vocem ſuam, & euangelizauit Sion tanto ſpiritu, & fortitudine vocis, ut magnum Dei timorem in Fidelium animis infereret dict. Num. 16. §§. 36. 50. 51. 61. 67. 77. 84., & non ſemel contigerit ad hæc verba : *Anime che fate?* totum contremiſcere auditorium d. S. 77. & meliùs S. 85. Quod totum ſignum euidentiffimum eſt magnitudinis eius Fidei, iuxta tradita ab ipſo *Declamation. in feſt. Epiphan. fol. 148.* ibi = *Mira reſ, & ſatiſ miranda, quàm audacter Fideſ perfectæ loquitur :* Et *Declamation. Dominica 14. poſt Pentecoſt. pag. 107.* ait : *Ecce magnitudo vocis, ſymbolum erat ſingulariſ Fidei, & dilectioniſ. Enim verò voce grandi clamat, qui Fide integra, ſpe firma, Charitateque ſtammigera Chriſtum Ieſum deprecatur.*

Fideſ quoq; heroica, & eminentiſſima noſtri Ven. Serui Dei reſplendet ex eius excellenti, ſana, & verè Catholica Doctrina, quam in tot editiſ operibuſ, & ſcriptiſ manuſtauit, ut mox oſtendetur. Talis enim doctrina, quæ in ſcriptiſ Seruorum Dei relicta eluceſcit, eorum fermè Virtuteſ conuincit, & maximè Fidem ; quia fructuſ utique ſunt illiuſ arboriſ radicatae in animo ; Et ſicut à contrario ſcripta probant hæreſim, & erroreſ contra Scriptoreſ, ut tenet Clar. in prax. S. 54. ſub init. verſ. hoc tamen intelligit &c. & S. fin. & Mascard. de probation. lib. 1. concl. 460. num. 13. & concl. 856. lib. 2. ità, & Fidem probare debent, quia contrariorum eadem eſt diſciplina. Tunc ex ſcriptiſ hæreſiſ, & erroreſ in fide probantur, quando doctrina in ipſiſ continetur Sacrae Scripturae contraria, & communi Sanctorum Patrum ſenſui aduerſa ; quæ ergò ſoli Sacrae Scripturae innititur, & à Sanctorum Patrum explicatione non deuiat, altam, & radicatam Fidem in Scriptore demonſtrat, quia, ut D. Auguſtinuſ ſuper Pſal. 8. docet : *à fide ſcripturarum incipiunt, qui cupiunt ad diuinæ magnificentia notitiā peruenire :* & ipſum ſecutuſ noſter Ven. Alphoſuſ in ſuo bono Certamine lib. 1. cap. 4. ait : *Hinc ſole lucidiuſ apparet Sacram Scripturam eſſe Scalā Iacob, cuiuſ ſummitaſ non tantum Cælum attingit, ſed etiam ipſoſ omneſ Cæloſ penetrat ; quod eſt dicere : per ſolam Sacram Scripturam poteſt quiſ alta de Deo ſentire, in quo Fideſ heroica ſecundum altitudinem conſiſtit, S. Antonin. loco ſupra citato.*

Taliſ

Talis profectò est, & apparet Doctrina, quam in suis scriptis ad nostram eruditionem reliquit Ven. Orozcus, vt eam delibantibus, eiusque libros legentibus clarum fit, ac testantur plures Auctores, qui de illo scripserunt *Summario cit. Num. 9.*, & affirmant Testes grauissimi eius scripta, & doctrinam laudibus extollentes, *Summario Num. 17. §§. 6. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 28. 29. 31. 37. 40. 41.*, & comprobat Pat. Marquez in eius Vita *cap. 6. sub dict. Num. 17. §. 45. 47. 48.* Nullus etenim est liber, nullusq; Tractatus, in cuius Prologo ad Lectorem Seruus Dei non protestetur; se in illis scribendis solùm ex Sacrarum litterarum penu, & ex Doctorum Sanctorum doctrinis suam excerpisse; sic in Prologo ad Declamationes Aduentus: Et in Prologo pro Sanctis confidenter dicit = *Nempè in hoc libro, sicut, & in alijs, quos nuperrimè adnumerauimus nihil, quod errorem sapiat, inuenies; sed haud dubiè Doctorum Sanctorum dogmata delegimus, quippè quæ apprime Sacram Scripturam explicant.*

At hæc, quæque alia dici possent in laudem ipsorum Operum, prætereunda videntur, cum ponderatur, prout ponderari supplicamus, scripta Ven. nostri Auctoris in lucem exiisse duplicato iussu Virginis Deiparæ, vt ipse Seruus Dei fateatur in suis Confessionibus *lib. 3. cap. 9. Summario cit. Num. 2. §. 107. 108. & 109.*, & confirmat Pat. Roxas eius Confessarius *cit. Num. 6. §. 7.*, & dicunt Testes *dict. Num. 17. §§. 3. 7. 23. 27.*, & Pat. Marquez in eius Vita *d. cap. 6. Summario cit. Num. 17. §. 46.* quod considerans doctissimus Pat. Petrus de Alua *tom. 1. suæ Bibliothecæ Virginal. pag. 762. Summario sub cit. Num. 9.* sic exclamat: *O' eximium tanti Scriptoris Elogium, vt ad præceptum Aquilæ Virgineæ suum in arduis colloqaret calamus!*

Relucet etiam in his scriptis simplicitas magna in docendo absque artificio proprii ingenij, etsi acutissimi, & absque vlla curiositate, & industria, vt de ipsis notauit Pat. Marquez sæpè citatus in illius Vita *cit. cap. 6. Summario dict. Num. 17. sub §. 49.* dicens: *Parla con una schiettezza Christiana così senza industria, ed artificio, che pare un miracolo, come non manchi alla eleganza, mentre tanto si dà alla chiarezza &c.* quod Reuerendissimus Matta de Canonization. Sanctor. *par. 4. cap. 6. num. 39.* ponit pro primo signo perfectæ Fidei; & benè, quia Sacra Misteria nostræ Fidei abscondita fuere sapientibus, & reuelata paruulis, & humilibus. Vnde ipse Dei Seruus in Declamation. pro S. Matthæo fol. 343. terg. ait: *Pellantur eminùs questiones, ubi Fides sincera adest: & in Festo Sanctiss. Trinitat. fol. 34. dicit: liquet, quod qui rationibus potissimè Trinitatem Personarum nituntur probare, ij magnoperè Fidei Sacra derogant.*

Eleuat prætereà summoperè Fidem Ven. Dei Famuli finis sibi ipsi propositus in suis libris edendis, vt scilicet suæ tempestatis Hæreticos confunderet, qui contra Matrem nostram Sanctam Romanam Ecclesiam, eiusque visibile Caput, vt Canes rabidi insurrexerant; Ità enim se explicat in Prologo Declamationum pro Aduentu, inquiens: *Non valui calamus continere quominus hæc Declamationes dictarem de Aduentu Domini nostri Iesu Christi, & vsque ad septuagesimam, in quibus, vt palam omnibus est, tum de Sacrarum litterarum penu, tum etiam ex Doctorum Sanctorum doctrinis quam*
multa

multa decerpimus: Volentes Hæreticorum ora obstruere, qui (heu!) hac nostra tempestate Sæctorum dogmata spernunt, & penitus explodunt. Sic feruidè optauit, & feliciter datum est illi, vt apertè demonstrant innumeri Textus per suos libros dispersi contra principales errores Lutheri, & aliorum eius sequacium tunc nouiter contra Ecclesiam introductos, quorum nonnulli ex eisdem libris excerpti, vt ex gratia perpendantur, registrati sunt in *Summ. Num. 18. per tot. à Litt. A. usque ad Litt. X.*, & præcipuè *sub dict. Litt. X.* vbi pluribus, atque pluribus contra dictum Lutherum, & alios acerrimè inuehit, vt cuique legenti patebit.

Hæc submissio, & Obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, eiusque Capituli, maximam Fidem demonstrat, maximeq; consolidatur in Fide, qui feruidè, & deuotè adhæret fundamentali lapidi, cui ex ore diuino promissa est Fides indefectibilis *Luc. 22. = Ego rogaui pro te Petre, vt non deficiat Fides tua*: nam Columna, & firmamentum veritatis est Ecclesia Romana, vt ait D. Paulus 2. *ad Timot. cap. 3.* & S. Augustin. *super Psal. 92.* ad hæc verba ait: *Ibi ergo firmati sumus. Merito ibi firmati non inclinabimur in seculum seculi. Firmus eris semper si ab illo firmo fundamento non recedas: & facit cap. non decet, & cap. præceptis Apostolicis dist. 12.*

Si ergo quicumq; firmiter adhærens Columnæ veritatis, & captiuans intellectum Ecclesiæ organo fidei, firmus est semper, & stabilis in illa, eò magis qui illam oppetitam ab Hæreticis firmiter, & neruossè defensat, vti suis scriptis Ven. Orozco fecit, in quibus omnes, & singulos illius tempestatis errores confutauit, vt gloriam, & decorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Summi Pontificis auctoritatem eueheret: Certè perquam optimè illi adaptari potest id, quod Ioan. Gerson. *tom. 1. de laudib. Scriptor.* ait: *Scriptor Ecclesiam ditat: Scriptor Ecclesiam armat: Scriptor Ecclesiam custodit: Scriptor Ecclesiam honorat: Scriptor posteris sal sapientiæ administrat: Scriptor largitur, miseretur, & commodat.* Et sanè non absque magno fundamento hoc dici potest de Ven. Orozco, quia eius doctrina, illiusq; scripta, & sunt, & semper erunt Ecclesiæ Romanæ, & Catholicæ Religioni, omnibusq; Fidelibus valdè utilia, quippe quæ illam ab Hæreticorum ictibus strenuè defendunt, ac vindicant, & istos in ipsius Romanæ Ecclesiæ reuerentiam, & obsequium, atque in Dei amorem maximè accendunt, vt cuique ea legenti clarè patet, & affirmant nonnulli ex præcitatis grauissimis Testibus *Summario dict. Num. 17. §§. 4. 5. 8. 9. 12. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 29. 31. 40. 41.*, & contestatur sæpèdictus insignis Pat. Marquez in illius Vita *cit. cap. 6. Summario dict. Num. 17. §. 45. 47.*

Atque in hoc tendunt laudes, quas, vt supra dictum est, propter eadem scripta ei tribuunt nonnulli ex antedictis Testibus, & scientia, & probitate insignes, de illis loquentes *dict. Num. 17. §§. supra proxime citat.*, & præsertim LXVIII. Processus Matritensis auctoritate Apostolica Religiosus professus, & Procurator generalis Ordinis S. Augustini §. 4. & 5. ait: *Et hauendoli scritti dono, & impressi per comandamento della Vergine Santissima Nostra Signora, si darà bene à diuedere quanto saranno profitteuoli alla Chiesa Romana, dicendo in quelli, come si vedono, le di lei grandi grandezze, & come ella sola è la vera Sposa di Christo; E si deue notare al secondo, che*

che il Seruo di Dio nacque l'anno 1500. nel quale hanno cresciuto l'Eresie di negare l'obedienza al Sommo Pontefice, e la presenza reale, e vera del Corpo di Christo nel Santissimo Sacramento dell' Eucarestia, poiche nel tempo, che queste due Eresie crebbero, nacque nella Chiesa il Seruo di Dio, difendendo l'obedienza, che si deue al Sommo Pontefice, e la real presenza del Corpo di Christo Signor Nostro nel Santissimo Sacramento dell' Altare, per il che li libri, che scrisse, negli quali con tanta uehemenza difende queste due cose, e scritti per comandamento di Nostra Signora, si deuono stimare come libri di Dottore della Chiesa Romana, e della Vergine Santissima, e comandare, che s'imprimino di nuouo, e si pongano nella Libreria della Chiesa Romana, come armi tanto Sante, e di un tanto Sant' Huomo. E grande il frutto spirituale, che da quelli cauano tutti quelli, che li leggono, e lo sperimenterà ogn'uno, che li leggerà. III. Testis Processus Vallisoletani auctoritate Ordinaria Illustrissimus, & Excellentissimus Dominus Cardinalis, & Dux de Lerma §. 12. inquit = Il detto Padre scrisse alcuni libri Spirituali di molta eruditione, e dottrina, che sono stati di molto frutto, e giouamento nella Republica Christiana &c. XVI. Testis Processus Salamantini auctoritate Ordinaria P. Valentinus de Herize Doctor Regalis Collegij Societatis Iesu, & Lector Sac. Theologiae in Vniuersitate Salamantina §. 27. ait = Che il detto Ven. Padre Fr. Alfonso de Orozco scrisse molti libri Spirituali per edificatione delli Prossimi degni di un' Huomo Santo &c. & §. 28. subdit = estima, che in esso risplende lo spirito del Cielo per la Dottrina, che hà, perche si troua il più puro, & eleuato della perfetione Christiana, che insegnò Christo Nostro Signore nel Mondo comunicato al detto Ven. Padre &c. XVII. Testis eiusdem Processus Pat. Thomas à S. Vincentio Rector Collegij Carmelitarum Excalceatorum dictae Ciuitatis Salamantinae dicto Num. 17. §. 31. inquit = E nella sua Dottrina hà trouato molto giouamento, perche accende li cuori, e li disinganna, e muoue ad ogni genere di Virtù &c. Et praelaudatus Pat. Marquez Concionator Regis Philippi III., & Cathedraticus Vniuersitatis Salamantinae in Vita Serui Dei cit. cap. 6. dict. Num. 17. §. 45. dicit = Cominciò à scriuere libri di deuotione, nè quali con eguale chiarezza insegna alli assenti, quello, che li presenti meritauono di udire dalla sua bocca. Non vi è linea in tutti quelli, che fiamme non scintilli: tanto nel suo cuore ardeua l'amore di Dio; Nell' abbondanza del suo cuore parlò la sua lingua, e scrisse la sua penna, scuoprendo in ogni parola quel spirito doppio, che tanto pretese Eliseo &c. Et §. 47. subdit = Si vede nell'utilità della sua dottrina, che portaua Dio nell'anima, nella penna, e nella lingua &c. Et infra §. 49. proseguitur = E acuta nelle Sentenze, proprio nelle parole, dolce nello stile, casto nelle frasi, non sforzato nelle metafore, e non punto inferiore nel volgare, e nel latino, à quelli, che con uantaggio scriuono nell'uno, e nell'altro idioma. Parla con una schiettezza Christiana così senza industria, ed artificio, che pare un Miracolo, come non manchi alla eleganza, mentre tanto si dà alla chiarezza. Si può dire di lui con verità quello, che si disse di S. Bernardo, che in qual si uoglia parte lo ritrattano li suoi Scritti, perche in alcuni scuopre la sua Vmiltà: in altri la sua Patienza: in altri la sua continua Oratione: in altri l'Amor di Dio, & il Zelo della sua gloria: in altri la Compassione al Pro-

sumo; & in tutti la sua gran Santità, e l'eccellenza delle sue lettere &c.

Sed præ cæteris præstantissimi Patres Consultores à Sacra Congregatione in Reuifores dictorum Operum deputati, miris elogijs ea efferrunt in suis Censuris, & purgatissima reddunt *Summ. cit. Num. 4.* Etenim P. Arata *ibidem sub litt. A.* inquit = *Immo ab omni labe sic mundos reperij, ut præ omnium manibus voluituros exoptavi. Opus namque ad animarum directionem adeò perutile, ut Incipientibus, proficientibus, & perfectis quibuslibet se se præbet saluberrimum promptuarium. Hinc si quæ scripsit, & docuit, operatus est Auctor, Homo iste perfecit omnia, quæ locutus est ei Deus, & vidit Iustum coram se ex omnibus gentibus &c.* Pater Damascenus *ibidem sub litt. B.* ait = *Nihil enim in ijs reperij Catholicæ, Romanæque Fidei dissonum, ac bonis moribus incongruum; sed unde quaque omnia sanam doctrinam potius, pietatem, ac Sanctitatem redolentia animaduerti; Ità enim profundè, & clarè Sacri ipsius Eloquij interpretatur Mytheria, ut anceps omninò sit Lector, num ipsius ore Sancti Patres, an ipse Sanctorum Patrum ore locutus sit. Vtinam prælo iterum committerentur, cum ex ijs non tam Paranetica, Polemica, ac Sacrarum Scripturarum, diuinorumque Mytheriorum, verum etiam ipsius Eloquentiæ studiosi ingentes fructus percipere queant &c.* Pater Granellius *ibidem litt. E.* dicit = *In nullo prædictorum Librorum quidquam, quod non sit Catholicum; & Fidei nostræ consonum, Sacrosanctæque Ecclesiæ Romanæ conforme reperij, immò omnes Sacris Litteris, Sanctisque Patribus inherentes, doctrinam sanam, & utilem proferunt. In ijs clarè videtur, quod ex abundantia cordis non solum os loquebatur, sed ad permanentiam calamus exarabat sapientiam, & supereminentem scientiam Charitatis; De ipsis apprimè, quod de D. Bernardi scriptis in eius Vita lib. 1. cap. 7. dicendum iudico, quod scilicet in qualibet ipsorum parte Auctoris Virtutes depictæ concipiuntur; Nam in una eius Pudicitia, in alia Patientia, hic Humilitas, illic Modestia, & in omnibus suadibilis Charitas, bonis consentiens, & Misericordia plena apparet Sapientia; unde eam desursum delapsam cum D. Iacobo in sua Canon. cap. 3. vociferare non renuo &c.* Et tandem P. Careño plura in ipsorum Operum laudem profert *ibidem sub litt. F.*

Nec sine magna Diuinæ Prouidentiae dispositione factum videtur, ut iam diximus, quod Seruus Dei Orozcus Augustinianum habitum induerit eo tempore, quo à Catholica Ecclesia relegatus legitur, & proscriptus pestifer ille Lutherus, & omnes eius sequaces per sa. m. Leonem X., & contra ipsos fulminata Bulla *Cum sicut accepimus*; Hoc, inquam, factum videtur, quia diuinæ Pietatis est proferre medicamentum, ubi sunt vulnera, iuxta illud *Deut. 32. = Ego occidam, & ego viuere faciam: percutiam, & ego sanabo.* Eo ipso anno, quo Nabucodonosor Rex tēplum Domini in Hierusalem destruxit, natus est Rex Cyrus, ut notat Genebrard. *lib. 4. Chron. ad ann. 1299.* ad illud reædificandum. Ingressus igitur dicatur Ven. Orozcus Religionem Augustinianam ipsomet anno 1521. ad fulciendum suis verbis, factis, & scriptis Templum Domini, quo à Religione tota Catholica antedictus Lutherus expulsus legitur, qui verbis, factis, & scriptis illud destruere conatus est, ut benemeritus de hoc Sancto Templo Domini, in illo recoli mereatur, sicuti

ob id iudicauit dignum D. Bernardum Alexander III. ~~dam~~ in Bulla illius Canonizationis *Bullar. tom. 1.* eius facinora referens §. 1. sic ait: *Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui authore Deo praesidemus, ita quondam sub grauis persecutionis turbine laborantem, tam vite merito, quam data sibi calitus sapientiae studio sustentauit, ut dignè quidem, & nobis, & omnibus eiusdem Ecclesiae filiis in memoria habendus sit, & deuotione perpetua venerandus &c.*

Post actus Fidei explicitos dantur, & impliciti, qui continentur in actibus aliarum Virtutum, vi, & impulsu Fidei elicitis. Inter has Virtutes Primas tenet RELIGIO, per quam homo exhibet Deo Cultum, & reuerentiam, & his medijs protestatur Fidem vnus Dei. Sic D. Thom. 2. 2. *quest. 81. artic. 1. & 3.*, & hoc comprobatur Deus loquens ad Israel per Malachiam *cap. 1. vers. 6.* = Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus? quod est dicere: Si creditis in me Deum Patrem, quare non praestatis mihi Cultum, & honorem? Vnde benè D. Augustin. in *Inchirid. cap. 3.* ait: *Deus colitur Fide, Spe, & Charitate.*

Ex hac igitur Religionis Virtute maxima probatur Fides nostri Ven. Dei Famuli, quia maxima utique fuit in illo Religio, & ab utero Matris egressa fuit cum illo, iam ab ipsa dedicato Cultui Diuino, ut superius in Vitæ historia demonstrauius §. *Exultauit*. In ipsa Natiuitate humi prostratus adorat Virginem Mariam salutatam ab omnibus, *ibidem* §. *Nec insigni*. In Pueritia offertur à Parentibus Ecclesiae Talabricensi, ut Choro, & Altari deseruiat, *ibidem* §. *Cum autem*. In Adolescentia transfertur ad Chorum Cathedralis Ecclesiae Toletanae, *dict. §. Cum autem*. In Iuuentute verò Religionem Augustinianam ingreditur, *ibidem* §. *Iactis in Domo Domini*, & in ipsa longæuam ducit vitam in continua protestatione suæ Fidei per actus omnes veræ Religionis.

Actus principales veræ Religionis quatuor numerantur à D. Thom. *ubi supra quest. 82. & 84.* duo interiores: Deuotio scilicet, & Oratio: & duo exteriores, videlicet Adoratio, & Oblatio Sacrificij; Ita etiam Suar. *de Religion. tom. 1. tractat. 1. cap. 1. 2. & 3.* In his omnibus actibus supra modum se exercuit Ven. Orozcus. In Deuotione, quæ dicitur à deuouendo se ad Opera Diuini Cultus D. Thom. *cit. quest. 82. artic. 2.* quatenus adhuc infans deuouit se statui Ecclesiastico adorando Eucharistiam, ut supra dictum est §. *Et quidem pueritiæ primordiis &c. cum pluribus sequent.* de qua actione iterum cum D. Ambros. *de Virgin. lib. 1.* exclamare licet: *Deuotio supra ætatem, Virtus supra Naturam.*

Deuotionem eximiam Serui Dei proclamant tot, tamque diuersi Libri Spirituales, quibus quotidie Deuotionem, & Pietatem infundere satagebat in Fidelium Cordibus, componens, & docens ad hunc effectum specialissimas deuotiones, *Summar. cit. Num. 16. §§. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24., & dict. Num. 17. §§. 6. 11. 13. 14. 18. 19. 21. 41.* Et melius inferius comprobabitur agendo de Charitate in Deum, & Zelo Salutis Animarum; & clarum faciunt ipsimet Spirituales Tractatus eam ob rem ab ipso compositi, quorum tituli vederi possunt in Decreto Sacre Congregationis super approbatione illius Operum *Summar. cit. Num. 5.* Quantamque fuisse illius Deuotionem in Christum Iesum, eiusque Passionem, in

Beatissimam Virginem, & in Sanctos mox palam fiet, & magis constabit ex eius continua Oratione, quæ est fons Deuotionis, vt ipse docet in *Declamation. Dominic. 5. post Pentecost. fol. 129.* vbi ait: *En fons, à quo deuotio in Oratione scaturit, nempè ex consideratione profunda nostræ fragilitatis, & Contemplatione Christi Iesu, subindè Deuotio dimanat in mente.*

Secundus actus Religionis, scilicèt Oratio, quæ in nostro Seruo Dei fuit continua, altissima, vt fusè infrà demonstrabimus, cum de Charitate in Deum agetur, illius Heroicam Fidem patefacit; Sciebat enim doctrinam D. Augustini *Serm. 36. de verb. Domin.* dicentis: *Si Fides deficit, Oratio perit; quis enim orat, qui non credit? & paulò inferiùs: Vt oremus credamus, & vt ipsa non deficiat Fides qua oramus, oremus, Fides fundat Orationem, fusa Oratio Fidei impetrat firmitatem.* Et sic vsque ad finem perseuerauit in Oratione continua tùm mentali, tùm vocali, præsertim se in Choro, ad Diuinum Officium recinendum, frequentissimum exhibendo, vbi semper primus omnium aderat, semperque stabat adhuc nonagenarius, *Summar. Num. 19. §§. 3. 6. 11. 12. 17. 18. 37. 40. 51. 59.*, & meliùs inferiùs comprobabitur, vbi de Charitate in Deum sermo erit; quod prodigium solùm prodigiøse suæ Fidei attribui potest, iuxtà D. Augustin. *super Psalm. 70.* ad illud: *Tamquam prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis. Repleatur os meum laude, vt cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam. Ne proyicias me in tempore senectutis.* Quod sic explicat Sanctus Doctor: *Vndè tamquam prodigium? Vndè mihi insultant, qui me prodigium putant? Quia credo, quod non video: Sic Orosius prodigium erat stando in Choro in tempore Senectutis, quia credebat, quod non videbat, Angelos scilicèt, & Sanctos stantes laudare Deum.*

In tertio actu Religionis, scilicèt Adoratione, quæ vt docet Diuus Thom. 2. 2. *dict. quæst. 84. artic. 2.* exterius præstatur signis humiliationis corporalis ad demonstrandam interiorem animæ, fuit exactissimus hic Seruus Dei non solùm Cultum Altissimo debitum, & reuerentiam modis omnibus exhibendo, ac totis viribus curando, vt ab omnibus exhiberetur, eò quod maximus illi inerat Zelus honoris Dei, vt affirmant Testes ex diuturna cognitione Serui Dei, & intima familiaritate cum eo de propria Scientia deponentes, *Summario cit. Num. 19. §§. 1. 2. 5. 9. 10. 29. 34. 46. 56. 58.* Verùm etiam obseruando adamussim omnes cæremonias Ecclesiæ siue in Choro, siue ad Altare, vt inferiùs dicetur, pro quibus declamando contra Hæreticos suæ tempestatis in *Declamation. Dominic. XI. post Pentecost. fol. 242. terg.* ait: *Cæremonia Ecclesiæ Romanæ quoad genuflexiones, & inclinationes, magni aestimandæ sunt &c.* *Summario citat. Num. 18. rubric. Pro Cæremonijs Ecclesiæ sub litt. K.* Et in libro *Declamation. pro Sanctis fol. 428. ibidem*, inquit: *Ritus Ecclesiæ sancti sunt, & Cæremonia eius Mystério non vacant, ipsam sequamur, & quæ illa ordinauerit, mordicus teneamus.* Et in hoc feruentissimam Fidem demonstrauit, iuxtà ea, quæ ipse tradit *Declamation. in Fest. Epiph. fol. 148.* super id, quod dixerant Magi *Matth. 2. Venimus adorare eum*: sic exponens = *Mira res, & satis miranda, quàm audacter Fides perfectæ loquitur*: & paulò infrà subdit: *Aliunt: Venimus adorare eum*

eum: Animaduertite, Fratres, quàm sit operibus plena Fides.

Oblationem Sacrificij, quartum actum Virtutis Religionis, fecit Ven. Dei Seruus, & perfectissimè, quando se obtulit Deo Sacrificium laudis sexennis adhuc, vt suprà dictum est, per Votum sequendi statum Ecclesiasticum, & postea consummauit se tradendo in holocaustum mediantibus tribus Votis in Religione. Sic enim in *Annotation. in fest. S. Dominici fol. 300.* ait: *Enimuerò Religio quoddam holocaustum est, per quod aliquis totaliter se, & sua offert Deo.* Quod est iuxta D. Thom. 2. 2. *quest. 186. artic. 7.* Et in hac oblatione maximè elucet Fides heroica: Fides, quia tanta hostia illius est testimonium, vt D. Paul. *ad Hebr. 11. 3.* docet; *Fide plurimam hostiam Abel quam Caim obtulit Deo:* heroica: quia Fides in holocausto supramodùm ardet Charitate, vt S. Augustin. in *Psal. 49.* ait: *Totus exardescat igne amoris Diuini, qui vult offerre Deo holocaustum.* Sed iam ad specialissimas, & feruentissimas deuotiones Ven. Dei Famuli descendamus, quæ vel maximè extollunt illius Fidem.

Maximam semper Ven. Orozcus in Crucem, & Passionem Christi Iesu præferulit deuotionem *Summario Num. 20.*, quæ magnum inditium est heroicæ Fidei, quia circa quodlibet aliud Mysterium captiuatur intellectus in obsequium Fidei; at considerando Deum pro nobis subiisse Crucem, mortem, & passionem, nedùm captiuari, sed colligari eum oportet, quia mens refugit talia audiendo, vt fecit Petrus *Matth. cap. 16. 21.* dicendo: *absit à te Domine, non erit tibi hoc:* licèt antea *vers. 16.* fortis in fide dixisset: *Tues Christus filius Dei viui:* Vndè benè Chrysostomus audiens Apostolum 2. *ad Corinth. 4.* dicentem: *Mortificationem Domini Iesu in corpore nostro circumferentes:* & *ad Galath. 2.* *Christo confixus sum Cruci:* statim subiungit: *Et hoc ex multa Fide fit.*

Ex multa equidem Fide fiebat in nostro Seruo Dei feruentissima deuotio in Sacratissimam Christi Passionem, eiusque continua consideratio, à qua diuelli nunquam poterat, vt dicunt plures Testes ex familiari, & diuturna consuetudine habita cum ipso, tam auctoritate Ordinaria, quàm Apostolica examinati, de propria scientia deponentes, *Summar. dict. Num. 20. §§. 2. 4. 7. 17. 19. 24. 26. 30. 32. 37. 41. 43. 46. 49. 54. 56.,* & ait sapredictus Pat. Marquez in eius Vita *cap. 10. Summario dict. Num. 20. §§. 61. 62. 66.,* & comprobant illius scripta, in quibus plurimi, & diffusi habentur Tractatus de hac materia; potissimè verò idem colligitur ex suis Confessionibus *lib. 3. cap. 1. 2. 3. & 4. Summario citat. Num. 2. à §. 80. ad §. 92.* Et tantus erat intimus eius animi affectus, vt foris etiam erumperet; quotiescumque enim Passionem Domini meditabatur, aut de ea sermonem habebat, quod frequentissimè acciderat, ardentissima è pectore suspiria emittebat, & copiosas effundebat lacrymas, vt de visu asserunt nonnulli ex præcitatis Testibus *dict. Num. 20. §§. 25. 29. 35. 36. 42. 50.* quin & aliquoties cum de eadem concionem haberet, ex vi internæ considerationis, alienabatur à sensibus, ac in extasim per aliquod temporis spatium, cum adstantium ædificatione, rapiebatur, vt de visu pariter affirmant ex Processu Matritensi auctoritate Apostolica XI. Testis *dict. Num. 20. §. 1., & CLXIII. cit. Num. 19.*

§.45. Quinque rubeos lapillos sibi construi curavit, & in Cellula præ oculis semper habebat ad hoc, vt in illis quinque Sacratissimas Christi Plagas assidue meditaretur, vt de scientia propria, & de visu deponit XLIX. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica dict. Num. 20. §. 6., & comprobatur dictus Pater Marquez illius contemporaneus in eius Vita cit. cap. 10. dict. Num. 20. §. 71. Et quotquot panniculos rubei coloris per viam incedens inueniebat, ob eandem deuotionem è terra statim arripiebat, ne ab alijs pedibus premerentur, eos peramanter deosculando tamquam symbolum pretiosi Christi Sanguinis, XV. Testis Processus Tolentani de visu dict. Num. 20. §. 51., & præfatus Pat. Marquez in eius Vita dict. cap. 10. dict. Num. 20. §. 72. Feruenti æstuans desiderio patiendi pro Christo, vt refert dictus Pater Marquez ibidem, §. 63., & ex illius scriptis abundè liquet, præsertim cap. 6. lib. 2. suarum Confession. Summario citat. Num. 2. §. 50. & 51., & cap. 7. §. 56., & cap. 11. dict. Num. 2. §. 70. 71. 72. 73., & lib. 3. cap. 4. ibidem §§. 89. 90. 91. 92. Et quamuis datum ei non fuerit subire Martyrium, prout ardentè exoptauit, vt supra ostendimus, acerbissimos tamen dolores, atque infirmitates experiri concessum est, vt ipse refert in suis Confessionibus loco supra citat. §§. 71. 72. 73. 89. 90. 91. quos in memoriam Passionis Dominicæ patientissimè sustinuit, vt inferius suo loco demonstrabimus; Propterea rectè cum D. Paulo dicere poterat: *Christo confixus sum Cruci*: vt sæpiùs repetit in suis scriptis, & signanter citat. cap. 4. lib. 3. Confession. Summario dict. Num. 2. §§. 88. 89. 90. 91. & 92.

Tantàque inerat Ven. Seruo Dei animi affectio ergà tormenta, & dolores Christi Iesu, vt eos pluris, quàm cœlestes dulcedines æstimaret, vt ait Pater Marquez in eius Vita cap. 10. Summar. dict. Num. 20. §. 68., & ipse fatetur lib. 3. Confession. dict. Num. 2. §. 117., & obtestatur Declamation. 10. post Pentecost. fol. 211. dicens: *Satis immorati sumus, Charissimi in contemplatione fletus Regis nostri, quoniam omni nectare suauiores animæ nostræ sunt lacrymæ illius*: Et in Memorial. Amoris Sancti par. prima cap. 14. relato à Pat. Marquez in eius Vita citat. cap. 10. Summario dict. Num. 20. §. 70. ait = *O Scuola d'infinita Sapienza, Giesù buono, dolcezza dell'anima mia, pelago di eterni segreti, abisso d'ineffabili Sacramenti, vi supplico umilmente, che nient' altro sappia l'anima mia fuori che Voi Manna nascosta. Tutto mi sia penoso: tutto habbia sapore di fiele: tutto mi sia tristezza, e lutto; solo mi dia contento il presentarui nel mio Cuore posto nella Croce per mia salute, morto, ed inchiodato per mio riscatto &c.* Ideòque gustus Spirituales, Reuelationes, & Visiones pro posse semper respuit: Vnde Tractat. super Cantic. ad cap. 5. fol. 237. ait: *Abconde paulisper faciem tuam, vt mihi feditas innotescat*: & Declamation. 4. in fest. Sancti Matthiæ fol. 134. inquit: *Sat nobis sit nunc per speculum ea, quæ sunt nostræ Fidei, videre, aderit tempus, quando Deum nostrum videamus facie ad faciem*: & rationem huius renitentia ad gustus Spirituales, & Visiones assignat Declamat. Dominic. primæ post Pasch. fol. 22. ibi = *Nàm suaptè natura ea Fides præcellentior est, & longè maioris meriti apud Deum, quæ ex solo auditu, non autem ex visu consurgit*. Sic sentiunt omnes Doctores, & Patres, D. Bonauentur. in 3. Sentent. dist. 9. artic. primo quest.

quest. 6. ; Card. Bona de discret. Spirit. cap. 19. num. primo, Tauler. Instit. cap. 34. ; Matt. de Canonizat. Sanctior. part. 4. cap. 6. num. 39.

Nec satis erat Ven. Dei Seruo Passionis Dominicæ amantissimum se exhibere, sed ardentè exoptabat, curabatque pro viribus eandem deuotionem Fidelium cordibus inferere, vt aiunt præcitati Testes de propria scientia deponentes, *Summario citat. Num. 19. §§. 44. 55. ; & dict. Num. 20. §§. 8. 24. 37. 39.* Idcirco de illa plures Tractatus, & soliloquia, & præcæteris liberculum, cui titulus = *Fasciculus Myrræ* = scripsit, & typis edidit, vt omnes in eiusdem Passionis considerationem traheret, vt inter eius Opera videri potest, & dicunt Testes *dicto Num. 20. §§. 3. 5. 8. 38. ; & Pat. Marquez in eius Vita citato cap. 10. dicto Num. 20. §. 75.* De ea semper loquebatur, de ea in sermonibus, in Concionibus frequentissimè agebat, Adstantes lachrymis obsecrans, atque obtestans, vt ad dictam deuotionem se se accenderent, adeo ut veritus aliquando, ne tædio esset audientibus tam repetita amara narratio, *Declamation. 1. Aduentus fol. 17. terg.* ita inquit : *Ne, obsecro, dilectissimi Fratres, vobis tædio sit Christi Iesu acerbissimam Passionem, & anxietates iterum, atque iterum audire : Magnoperè quidem anima mea semper concupiscit eam animis vestris inferere : Et paulò post subiungit : Sed nunc rogo, & obtestor, supportate me saepe numero Sacram mortem Regis nostri hætenus enarrantem, nec in præsentiarum silentem, nec in futurum obticere profitentem :* ex quibus verbis clarè liquet ipsum nedum in corde, sed etiam in ore, ad aliorum animos excitandos, Christi Passionem semper habuisse, quia, vt *S. Augustin. in Psalm. 115. supracit.* ait : *Non perfectè credunt, qui quod credunt loqui nolunt.*

Propter eandem eximiam deuotionem Dominicæ Passionis Ven. Dei Seruus maximam præsetulit Religionem erga Sanctam Crucem, & Sanctissimum Iesu Nomen, *Summario dicto Num. 20. §. 10. 28. 34. 44. 52. 69. 76.* Vbicumque enim Crucem inueniebat, ibi sistere, eam contemplari, oscularique præmagnò gaudio illi erat, & quoties Scalam ascendebat, descendebatque, quæ ad Chorum ducit, in cuius pariete designatæ nonnullæ Cruces aderant, vnicuique ex illis amantissimè oscula figebat, atque ibi sæpè sæpius per aliquod temporis spatium in earum contemplatione tamquam à sensibus alienatus, ac in extasim raptus morabatur, vt aliqui ex præcitatis Testibus de propria scientia deponunt *dicto Num. 20. §§. 10. 11. 12. 26. 27. 47.* Si fortè per viam incedens aliquam chartulam inspexisset, in qua aut Nomen Iesu, aut Crucis Signum reperiretur impressum, illicò è terra eleuabat, ne sub pedibus transeuntium remaneret, secumque gestabat, ac si quidquam pretiosum inuenisset, XII. Testis Processus Toletani Socius Serui Dei de visu, & Scientia propria *dicto Num. 20. §. 48.*, & in hoc adeò erat intentus, vt, cum ei quadam vice contingerit fictilem crateram in immundo loco inspicere, in qua Nomen Iesu designatum aderat, illam statim indè extraxerit, ad os admouerit peramanter deosculando, altè demiratus pretiosissimum Iesu Nomen in loco tam indecenti derelictum fuisse, Testis IX. eiusdem Processus de visu pariter, & scientia propria *dicto Num. 20. §. 44. ; & 45.* Dictum Sanctissimum Nomen ad instar D. Pauli in ore semper habebat *dicto Num.*

Num. 20. §§. 44., & 53. Iesum Christum semper prædicabat, & hunc Crucifixum, quod etiam alijs suadebat, vt videri potest in suo Memoriali Amoris Sancti par. 2. *S. della presentazione da Nostro Signore in Casa di Anna*, relato à Pat. Marquez in eius Vita cap. 5. Summario citato Num. 16. sub §. 88. ibi = *Io non vorrei insegnare al Minore de' Predicatori, de' quali non merito d'esser Maestro; mà se il mio pouero consiglio volessero questi tali vdire, douerebbero imitare il gran Predicatore, e Vaso d'elezione San Paolo, il quale portaua sempre per tema de' suoi discorsi, e diceua: Predichiamo Giesù Christo Crocifisso nella Croce &c.* Hæc autem eximia Serui Dei Religio, & Veneratio erga Sanctissimum Nomen Iesu magni facienda est ad eius heroicam Fidem adstruendam, prout, & cæteras Virtutes Theologales, D. Bonauentura de quinq; Festiuitat. 3. solemn. de imposit. nomin. Puer. Ies. in princ. dicente: *Quia in ipso habemus Fidei fundamentum; spei firmamentum, Charitatis augmentum, Iustitiæ complementum: Et de lign. vita cap. fin. ait: Ac per hoc verè, & propriè dictus est Iesus, quia non est aliud Nomen sub Cælo datum hominibus, in quo quis possit obtinere salutem; in te igitur; vt sinem omnium credens, sperans, & amans ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, & ex omni Virtute ferar desiderare Iesu, quia tu solus sufficis, tu solus saluas, tu solus bonus, & suavis es requirentibus, & diligentibus nomen tuum.*

Tandem intimis animi sensibus, totòque cordis affectu Christi Crucifixi Imaginem venerabatur, præ oculis semper habebat, in illius contemplatione noctes integras in Choro ante ipsam transigebat, ibi suspiria, ibi lachrymas effundebat copiosissimas, eius Passionem, & Mortem amarissimè deflens, dicto Num. 20. §§. 25. 26. 28. 29. 34. 35. 58., & ait: Pat. Marquez in eius Vita cit. cap. 10. dicto Num. 20. §. 66. 70., & 76., & clariùs liquet ex eius Operibus, vbi plures adsunt Tractatus, Meditationes, & Soliloquia super hac materia, in quibus tenerrimos animi affectus erga Christum Crucifixum patefacit, & omnes ad illius contemplationem trahere conatur, vt præcipuè videri potest in paruo Tractatu, cui titulus = *Contemplatione del Crocifisso*, in quo, sicuti refert P. Marquez in eius Vita cit. cap. 10. dicto Num. 20. §. 75. inter cætera ait: *quando vediamo vn Crocifisso, lo dobbiamo contemplare dal suo Santissimo Capo insino à i suoi Piedi diuiui &c.* Et Soliloq. 2. de Passion. Domin. ad excitandum corda Fidelium, prout ibidem refert idem Pat. Marquez dicto Num. 20. §. 74. ità inquit: *O' Creatore delli Angeli: è gloria de' Cherubini, quanto abbattuto vi vedo! quanto solo, & abbandonato da i vostri Apostoli! Vedo schiaua la libertà: afflitta l'allegrezza del Cielo, e posto come vn verme sotto i piedi delli huomini colui, che stà à sedere sopra i Cherubini. Quiui, ò Anima, grandemente commuouiti, contemplando come li Filistei hanno rubata l'Arca del Signore; Considera li tormenti, che gli danno, e piangi l'innocente Gioseffo, che v'è preso frà gl' Ismaeliti. O' Padre di Misericordia: ò dolce Giesù, che con tutti usate pietà, e niuno l'usa con voi. Sanate l'orecchia al Ministro traditore, essendo egli degno di perdere la vita; Giusto era, ò Signore, che quel Sangue maledetto non si mescolasse con il vostro Sangue Reale, il quale haueua da lauare i nostri peccati. O' anima non smarrire queste pie-*

*tre pretiose : auueri , che sono pezzi d'oro , benche minuto , li tra-
uagli del tuo Redentore .*

Respexit Dominus hanc Serui sui deuotionem , & affectum , & quo-
niam ex ore sapientis *Proverb. 8. 17.* iam dixerat : *Ego diligentes
me diligo : & Ioan. 14. 21. = qui diligit me , diligitur à Patre meo ,
& ego diligam eum :* ipsum Famulum suum reciproco amore pro-
secutus fuit , ac coelestibus gratijs cumulare non est dedignatus ,
vt inferius ostendetur : præcipuè verò dum magis intensè Domi-
nicam Passionem meditabatur , ac magis , magisque angebatur
internè præconsideratione cruciatuum Domini sui , ipse Dominus
pluries ei apparuit , ac se se conspiciendum dedit , illumque pera-
manter consolatus est , sicuti deponunt Testes *Summario d. Nu. 20.*
*SS. 9. 28. 31. 33. 40. 55. 58. 59. , & ait Pat. Marquez in eius Vita ci-
tato cap. 10. dicto Num. 20. §. 67. , & testatur Pater Roxas Serui
Dei Confessarius Summario citato Num. 6. sub litt. A. §. 34. , & ipse
Seruus Dei fatetur in suis Confessionibus cit. Num. 2. §. 97. vbi ait :*
*Non mi scordarò già mai d'una volta , che in sogno io viddi in una
Croce , e mi riguardau con occhi tanto amorosi , che pareua , che da
essi uscissero saette accese d'amore : O' Signore quanta soauità sentì
l' Anima mia in quel breue tempo , che questa pietosa , & amorosa vi-
sta durò ! Et §. 111. subiungit : Alcuni giorni dopo , ò Sourano Signo-
re , mi faceste una singolar gratia , e fù , ch'essendo io stato nel Coro
solo , e risguardando con grand' attenzione il Crocifisso , che stà sopra
il leggiuo : Voi , ò Rè Celeste , in quella notte mi appariste in figura
del medesimo Crocifisso , mentre io dormiuo , e mi guardaste con occhi
ultramodo amorosi , & afflitti . O' Signore del Mondo , che dolce z-
za sentì l' Anima mia per sì diuino aspetto ! non vi sono parole per
esprimere la soauità , che in quella breue vista io sentij ; rimasi
grandemente consolato quando mi svegliai , e dissi col Profeta Da-
uid : O' mio Signore , guardatemi , & habbiatè di me misericordia &c.*
Quod profectò euidentissimum signum est reciprocae dilectionis
Christi Domini , vt *D. Bernard. de mod. ben. viuen. Serm. 5. in fin.*
*docet : Soror in Christo dilecta mihi , audi verba ipsius Iesu Christi
Sponsi tui : Qui diligit me , diligitur à Patre meo : & ego diligam
eum , & manifestabo ei me ipsum : Et Serm. 9. in Cæn. Domin. col. 4. sub
litt. L. ait = Qui Dominum Iesum super omnia diligis , dico non
voce , sed opere : non veste , sed mente : non habitu , sed affectu : non
in simulatione , sed in veritate : se ipsum tibi manifestabit , seipsum
tibi dabit . Quæ reciproca Christi dilectio huius Famuli sui Virtu-
tes , ac Sanctitatem extollit , de qua ipse *D. Bernard. ibidem col. 3.
sub litt. K. exclamat : O' nimis felix , & ultra quàm dici potest
beatus , quem piè diligit Deus Pater , & Filius eius cum Spiritu
Christi , & Dei ! Quid inquam felicius , quid beatius , quàm ab eo
diligi , qui est Dominus Paradisi , qui habet potestatem vitæ , &
Mortis ?**

Inenarrabilem quoque deuotionem habuit Ven. Dei Seruus in Au-
gustissimum Eucharistiæ Sacramentum , vt asserunt plures Testes
ex diuturna familiaritate cum ipso Seruo Dei de propria scientia
deponentes , *Summario cit. Num. 19. §. 48. , & dicto num. 20. §. 17.
20. , & num. 21. SS. 3. 27. 34. 39. 42. 56. 58. 59. 62. 67. 90. Et testatur
Pater Roxas eius Confessarius in relatione illius vitæ , Summario
cit. num. 6. §. 14. , & confirmat ipse Dei Seruus in suis Confessionibus*

bus *lib. 1. cap. 8.*, in quo altissima sentiendò de hoc pelago amoris diuini, nonnisi ignita suspiria erga ipsum emittit, *dicto Summario cit. num. 2. §. 23. 24. 25.*, & *lib. 3. cap. 5. ibidem §. 95.* Ipsaque eximia Serui Dei deuotio euidentissimè apparet ex eius scriptis, in quibus plurima adsunt Elogia huius Augustissimi Sacramenti contra illius tempestatis Hæreticos, quorum aliqua exhibentur *Summario cit. num. 18. sub litt. I.*

Difficile quidem dictum est quanta animi pietate, ac quanta reuerentia, & ardore diuinissimum Panem veneraretur; assiduè siquidem ante illum orabat, semper coram illo adesse summoperè exoptans, atque ideò plurimi faciebat fenestrellam paruulam suæ Cellulæ in Ecclesiam correspondentem, per quam diuinum Tabernaculum sibi datum erat inspicere *dicto num. 21. §§. 5. 67.*, & comprobatur *P. Marquez in illius Vita cap. 4. Summar. dict. num. 21. §. 82. 83.* Et si ab eius præsentia aliquando separari cogeatur ad alia pietatis exercitia obeunda, neutiquam tamen corde deerat, ac ipsum coelestem Cibum in anima præsentem semper habebat *ibid. §. 68.*, & *85.* atque in illius contemplatione immersus incedebat, propterea, quod omnes eius deliciæ in diuino illo Conuiuio positæ erant, sicuti refert dictus *Pat. Marquez ubi supra §. 81.*, & ipse Dei Seruus *Declamation. in festo Corpor. Christ. fol. 205. terg.* sic suspirat: *Vtinam contemplantur hoc stupendum Mysterium, quod Hebræi dicebant in deserto, millies quauis hora iubilantes repeteremus: nihil vident oculi nostri, nisi Man.*

Tantus erat Seruo Dei animi effectus in Sacratissimum hunc cibum, tantusque amor, ut frequentèr antè ipsum orans, & in eius contemplatione positus, præ dulcedine in lachrymas liquefieret, & à sensibus alienatus in extasim raperetur; Hoc præcipuè illi accidit mirabilitèr quadam vice, cum solemnità Christi Corporis agerentur in Ecclesia sui Conuentus S. Philippi; Ibi enim, antequam sollemnis inciperet supplicatio, aderat, & ipse Dei Seruus feruentèr orans de more ante Eucharisticum Panem publicè expositum, & statim ac Cantores Regiæ Cappellæ Sacras Cantiunculas modulari cæperunt ipse confectim in æstasim raptus est, & immobilis tamquam lapis diù extitit, tantam vim lacrymarum ex oculis profundens, ut eius vestis, atque humus madefactæ remanserint, ac si non leuis aquæ copia ibidem effusa fuisset, omnibus altè demirantibus, & deuotè gratias Deo agentibus, sicuti testantur de visu quatuor Testes, nempe LXVIII., & CLXIX. ex Processu Matritensi auctoritate Apostolica, & LII., & XCVIII. ex Processu paritèr Matritensi auctoritate ordinaria in eodem compulsato, *Summario dicto Num. 21. §§. 16. 32. 33. 34. 35. 37., & 38.*

Hæc autem eximia Serui Dei deuotio in augustissimum Sacramentum non nisi à maxima Fide proueniebat, quia ipsum est *Mysterium Fidei*, & ad ipsum Fides tantummodò attingere potest; Ideoq; Sancta Ecclesia in Hymno à D. Thoma Aquinate composito recinit: *Quod non capis, quod non vides animosa firmat Fides*: Et ipse Dei Seruus passim docet in suis Operibus, & præcipuè *lib. 1. Confession. cap. 8.*, *Summario citat. Num. 2. §. 24.* exclamat *O' alto Mistero doue solamente arriua la nostra Santa Fede*; Et in *supracitat. Declamation. fest. Corpor. Christ. fol. 186. terg.* ait *qui mille modis se abscondebatur quondam, ut iam attingimus, quo Fidei nostræ meritum maiorem*

rem in modum accresceret, antequam mortem Crucis oppeteret; rursus se abdere in Sacrosanta Hostia voluit &c., & rursus ibidem folio 213., ait Christum in hoc Sacramento clamare = Ego instar Regis magni, velaminibus tum Panis, tum Vini reclusus, ad cumulum Fidei vestrae, nec non ad ingens solatium Orthodoxorum omnium coopertus existam.

Ingens profecto solatium propter magnam hanc deuotionem in Altaris Sacramentum consecutus fuit Ven. Dei Seruus, dum singularia beneficia ei contulit Altissimus, quibus eius Fidem probauit, & mirabiliter auxit; Quandoquidem Missam celebrando Sacratissimam Christi Humanitatem post Consecrationem absque specierum velamine pluries inspicere meruit, vt referunt sex Testes de auditu ab illius Confessario, & ab alijs grauib. Religiosis, nec non de publico, & notorio respectiue, *Summar. dicto Num. 21. §§. 8. 31. 55. 61. 65., & Nu. 23. §. 1., & refert Pater Marquez in eius Vita cap. 4. Summar. d. Num. 21. §. 86.*; Et ipse Iesus non semel visibilitèr illi apparens Seruum suum proprijs manibus communicauit, Sacratam Particulam ei porrigens, vt testatur Pat. Roxas eius Confessarius in relatione illius Vitæ, *Summar. citat. Num. 6. §. 15., & 38., & deponunt vndecim Testes tam Apostolica, quam Ordinaria auctoritate examinati de auditu ab eodem Confessario, & ab alijs citat. Num. 19. §. 60., & Num. 20. §. 18., & dict. Num. 21. §§. 11. 12. 14. 57. 66., & Num. 22. per tot., & confirmat præfatus Pater Marquez in illius vita citat. cap. 4. d. Num. 21. §. 94.*

Probauit, inquam, ex his Altissimus Fidem huius Serui sui esse magnam, quia talia beneficia solum possibilia sunt credentibus, & ijs, qui sunt Oves Israel iuxta illud, *Ezech. 34. 15. = Ego pascam Oves meas, & sapient. 1. 2. = Apparet autem eis, qui fidem habent in illum*: Vndè benè docet ipse Oroscus noster *Declamation. in Cena Domin. fol. 213.* inquit = *Verum in quouis Sacramento fide opus habemus in hoc verò potissimè fide orthodoxa vtamur oportet &c.* Nec potuit non augeri Fides illius, vt accidit duobus illis Discipuliseuntibus Emaus, qui accepto hoc Sac. Pane de manibus Magist., ne dum aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt illum in fractione panis, sed audacter Hierosolymam redeunt, & prædicant; *Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni*: Suprà quæ verba noster Dei Seruus *Declamation. in Resurrection. Domin. pag. 270. terg. ait = Ecce, qui Mulieribus non crediderunt, immo vt deliramèta putabant, quæ illæ dicebant, iam Petro fidem dant*; Et citat. *Declamation. in Cena Domin. fol. 219.* inquit: *Vndè duo Discipuli, qui in via Saluatorem suscitatum non cognouerunt, in mensa, & in fractione panis eum intuiti sunt*; Nempè B. Augustino Authore, & D. Chrisosthomo, *Saluator noster Corpus suum benedictum tunc illis dedit.*

Maxima item in Ven. Dei Seruo, atque verè heroica effulget Fides ex eo, quod ob eandem fragrantissimam deuotionem in Sacramentum Altaris, quotidie Missam celebrabat, nullo detentus impedimento, siue infirmitatis, siue grauis ætatis nonaginta, & amplius annorum, vt mox dicetur, *Summar. citat. Num. 19. §. 33., & Numer. 20. §. 13., & dict. Num. 21. §§. 1. 13. 18. 70. 71., & Numer. 23. §§. 2. 7. 31.,* siquidem nulla fuit in veteri Lege magis manifesta Fidei protestatio, quam quæ fiebat per diuersorum Sacrificiorum oblationem, quæ omnia, Teste D. Augustin. *lib. 17. de Ciuit. Dei*

cap. 20., & D. Chrysostom. in *Psalm.* 95. superueniens Gratia vno completitur Sacrificio Missæ, eo quod illorum sit consummatio, & perfectio, iuxta Tridentin. Concil. *sess.* 22. *cap. primo*, & ex hoc Ven. noster Orozco citat. *Declamation. in Cena Domini*, infert hoc Sacrificium probatium maximum esse nostræ Sacratæ Fidei, dicens = *Quid quod omnia holocausta, & Sacrificia veteris Legis, potissimè Sacrificium expiationis, quod erat solemnissimum, hoc stupendum Mysterium adumbrabat. Ad hæc Manna illud, quo vescabantur in Deserto Hæbrei valde huius Sacramenti typum gerebat, noctu è Cælo cadebat, Israelitis dormientibus. Sic sensus omnes obdormiant, præter auditum, ex quo fides oboritur, necessum est quando Sacramentum hoc consecratur.* Et quotidianam Missæ celebrationem semper magni fecerunt Summi Pontifices in Causis Seruorum Dei, & quod magis est considerandum, de illa meminere in Bullis Canonizationum, quas latè refert Scacch. *de not., & sign. Sanctit. sect. 5. cap. 3. à pag. 330. ad 334.* potissimum quando specialibus extitit circumstantiis adminiculata.

Hæ profecto speciales circumstantiæ, & quidem considerabiles, mirum in modum resplendent in quotidiana Missæ celebratione nostri Ven. Dei Serui, Nihil enim post emissam Professionem magis ardentius exoptauit, quam ad Sacerdotium promoueri, vt melius satisfaceret antedictæ eximie deuotioni in Augustissimum Sacramentum, maximamque semper letitiam prætulit, quod voti tandem compos fuerit effectus, vt clarè liquet ex ijs, quæ in hoc proposito ipse profert in suis Confessionibus *lib. 1. cap. 8., Summ. cit. Num. 2. §. 24., & 25., & lib. 3. cap. 5. dict. Num. 2. §. 94. 95., & ait Testis LXVIII. Processus Matritensis auctoritate Apostolica, Summ. cit. Num. 21. §. 6., & Pat. Marquez in illius Vita dict. cap. 4. dict. Numer. 21. §. 79., & 80.;* Exindè Missam quotidie celebravit, vt supra dictum est, etiam infirmus, & quod mirum est, in vltima, qua decessit, infirmitate, quamuis nonagenarius, & amplius, ardentissimaque feбри correptus per viginti primos dies à celebratione Missæ separari non potuit, reluctantibus Medicis, atque ipsum increpantibus respondens, Deum nulli malè facere; sicuti affirmat Pater Roxas eius Confessarius in citata relatione illius Vitæ, *Summar. dict. Num. 6. §. 16. 21., & deponunt Testes Summar. citat. Nu. 21. §§. 13. 71. 72., & dict. Num. 23. §. 31., & refert Pater Marquez in eius Vita citat. cap. 4. dict. Num. 21. sub §. 83., & §. 88., idque optimè experiebatur, dum è lecto surgens, & ad Altare celebraturus accedens, vires eundo acquirebat, & tamquam sanus cum omnium admiratione Sacrum perficiebat, vt idem Confessarius affirmat, *dict. Num. 6. §. 22., & Testis XII. Processus Salamantini d. Nu. 21. §. 73., & 74., & Marquez in eius Vita citat. cap. 4. d. Num. 21. dicto §. 88., quod profectò eueniebat sola Fide roborante, quæ sicuti in D. Laurentio iuxta D. Augustin. *Serm. 30. de Sanct.* craticulæ incendium sentire non fuit, ita, & in Orozco flammæ ardentissimæ febris.**

Ipseque Dei Seruus ab vno præparabatur ad alterum celebrandum Sacrificium, *Summar. dict. Num. 21. §§. 2. 69. 76., & 84., & vt mos illi erat, completa gratiarum actione, humiliter à Domino exposcebat se acceptari ad Sacrum Conuiuium futurum, dict. Num. 21. §. 76., & refert Pat. Marquez in eius Vita ibidem sub §. 84., & audita*

dita in anteriori Spiritu voce inuitantis, quasi alter Aman *Esther*,
 5. 12. sibi ipsi congaudens dicebat, *etià cras cum Rege pransurus*
sum, ac proinde continuis orationibus se parabat, illud cæleste
 Cibum semper spiritualiter summens, *dict. Nu. 21. §. 18. 68. 69.*,
 & P. Marquez, in eius Vita *ibidem §. 85.*; Immo deuotissimas præ-
 parationes ad Missam composuit Sacerdotibus maximè vtilis, &
 per omnes Ecclesias distribuit *dict. Num. 21. §. 19.*; Nunquam ipse
 ad Altare accedebat nisi Sacra Confessione præmissa, *ibidem dict.*
§. 69., & 84., cumque ad Sacristiam celebraturus incederet demis-
 sis oculis Poenitentiales Psalmos deuotè recitabat, *ibid. dict. §. 84.*,
 & si aliquando expectare contingeret, nullo diuertebatur obiecto,
 nullaque verba proferebat, sed in angulo positus ità reuerentèr sta-
 bat, vt interna cum Deo colloquia habere videretur, *Summ. citat.*
Num. 23. §. 25. 26., & 27. D. Cypriani monitu edoctus, qui de
Orat. Domin. ait *cogitatio omnis carnalis, atque secularis abscedat,*
nec quicquam tene anima, quam id solum cogitet, qui precatur.
 Inenarrabili postmodum deuotione Missam celebrabat, maximum-
 que spiritus feruorem, atque eximiam animi pietatem Deo immo-
 lans manifestabat, quæ Adstantes ad reuerentiam, & Dei amorem
 incedebat, sicuti affirmant plures Testes de visu, & scientia pro-
 pria, tam Apostolica, quam Ordinaria auctoritate examinati,
Summar. citat. Num. 19. §. 33., & dict. Numer. 21. §§. 1. 25. 27.
36. 40. 43. 44. 58. 60. 64. 70., & dict. Num. 23. §§. 2. 3. 9. 22. 23.
24. 28. 29. 30. præsertim, quod feruentissima emitteret suspiria,
 & vberimas lachrymas frequenter effunderet, *dict. Num. 21. §§. 7.*
28. 41. 60., & dict. Num. 23. §§. 2. 8. 14. 30.; Tantaque illi erat
 in Sacris peragendis dulcedo spiritus, tantumque amorem in Sa-
 cri illius Mysterij contemplatione patefaciebat, vt Seraphin ardens
 videretur, sicuti affirmant XII. Testes Processus Salamantini, *dict.*
Num. 21. §. 70., & Pater Marquez in illius Vita, ibidem sub §. 83.,
 & pluries in extasim raperetur, etiam à solo eleuatus cum Adstan-
 tium admiratione, atque ideò in Missarum celebratione multum
 temporis insumebat, prout deponunt de visu sex ex prædictis Testi-
 bus, *Summar. dict. Num. 19. §. 49., & citat. Num. 21. §§. 9. 25.*
26. 36. 43. 63., & dict. Num. 23. §§. 2. 4. 5. 11. 12. 21. ex quibus
 actibus in Sacri celebratione fidem heroicam dignosci ait Scacch.
de not., & sign. Sanctit. sect. 5. cap. 3. pag. 330. versic. ea propter
vsque ad fin., & firman Auditores Rotæ in Relationibus Canoni-
zationum Sancti Caroli Borromei, par. 2. argument. 15. §. Quoti-
diana, & Vener. Serui Dei Nicolai Factoris tit. de Fid. §. Deinde
ad Sacerdotium, & §. Quod nisi, & sæpè in alijs, & optimè compro-
batur ex actu feruentissimæ Fidei huius Serui Dei in Sacram Eu-
charistiam, qui habetur in eius Confessionibus lib. 3. cap. 5., Sum-
mar. citat. Nuui. 2. §. 95. vbi ait = *Comandandolo voi per mezzo*
de miei Prelati ascesi al stato tanto sublime del Sacerdotio, del qua-
le si stupiscono tutti i Celesti Spiriti, vedendo, che Huomini morta-
li habbiano così ammirabile potere di consecrare il vostro Santissimo
Corpo, e Sangue, e che racchiudano dentro del loro petto quello, che
non capisce nel Mondo. O' Signore, qual Cuore si troua illuminato
con la Fede, che vedendo nelle sue mani il suo Creatore, e Redento-
re, non rimanga sospeso, e con tali bragie d'amore non s'infiammi
amando un sì liberale Signore &c.

Hinc Vener. Dei Seruus medianre hoc Sacrificio plurima à Domino tam pro se ipso, quàm pro alijs, obtinuit beneficia. Ipsi enim Sacrum celebranti pluriès datum est videre Dominum facie ad faciem absque specierum velamine, vt supra dictum est, *sub §. Ingens profectò. Summario citat. Num. 21. §§. 8. 31. 55. 61. 65. & dicto Num. 23. §. 1.*, & refert præcitatus Marquez in illius vita *d. cap. 4. Summario dicto Num. 21. §. 86.* Tempore celebrationis, & confessionis immunis reperiēbatur à molesta vexatione scrupulorū, quæ per annos triginta, permittente Deo, illum affixit, vt ipse fatetur in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 12. Summario citat. Num. 2. §. 74. & 75.*, & refert Marquenz in eius vita *cit. cap. 4. dict. Num. 21. §. 89.*, vt Fidel eius generosa resplenderet. In Altari itidem neque senectam, neque infirmitatem, quamuis grauem, sentiebat, sed viribus reparatis ambulabat in fortitudine Cibi illius vsque ad montem Dei, prout ipse ait in iisdem Confessionibus *lib. 3. cap. 6. dict. Num. 2. §. 100.*, & testatur eius Confessarius in relatione illius vitæ *cit. Num. 6. §. 21. & 22.*, & deponunt Testes *cit. Num. 21. §§. 13. 72. 73. 74.*, & refert Marquez in eius vita *ibidem §. 88.* obtinuitque etiam ab hac vita migrare in die Iouis, Augustissimo Sacramento dicato, ob eius specialissimam deuotionem, prout in die Iouis pariter ortus fuerat, *Summar. dict. Num. 21. §§. 18. & 77.*, & aduertit sæpè citatus Marquez in illius vita *ibidem §. 87.*, & ipse Dei Seruus in suis Confessionibus *lib. 1. cap. 7. & 8. Summar. citat. Num. 2. §§. 21. 23. & 24.* pro magno beneficio confitetur, quod natus sit in die Iouis, & gratias agens Altissimo, Inter cœtera *§. 25.* subdit: *Che maggior grandezza dir si può di questo solennissimo giorno nel quale mi cauaste dall'oscurità, e dalle tenebre, doue racchiuso stauo per noue mesi, e mi tiraste, Signore, alla spatiosa, & allegra luce di questo Mondo?* Atque insuper obtinuit (& hoc ipse magni æstimat in suis Confessionibus *cit. lib. 3. cap. 6. dict. Num. 2. §. 99.*) quod summo manè excitaretur à Domino, vt surgeret, & ad Altare consecraturus accederet; Vndè cum Isaia *cap. 50.* dicere poterat; *Erigit mane, mane erexit mihi aurem, vt audiam quasi Magistrum; Dominus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico, retrorsum non abij:* & profectò retrorsum non abiit Orozcus, sicuti nonnulli ex Discipulis Christi, qui audientes à Magistro Ioan. 6. 56. = *Cara mea verè est cibus: dixerunt vers. 61. durus est hic sermo:* & abierunt retrò, eo quod, vt declarauit Iesus *ibidem Vers. 65. = sunt quidam ex vobis, qui non credunt:* Credebat Orozcus, atque ideò retrorsum non abiit, quia, nullus, quàm pura fidei maior nexus: ait B. Simon de Cassia in *Euangel. lib. 1. cap. 19.*

Pro alijs verò quidquid in Altari petijt ab altissimo semper obtinuit, quia cœleste illud Manna deferuiebat eius voluntati, & ad quod ipse volebat, conuertebatur, quod ex sola vera fide petentibus contingere potest, iuxta D. Augustin. 2. *retractation. cap. 20.* sciuit utique Ven. Alphonsus tunc temporis debachari cæpisse Lutheranorum errores, quod scilicet Missæ Sacrificium non alijs prodesse posset, quàm celebranti, sicuti Baptismus, & Confirmatio, Bellarmin. *Controu. tom. 3. lib. 7. cap. 5. de Missa;* & parum ei visum fuit hunc errorem confutare scriptis, prout fecit in libro, cui titulus

tulus = *Regola della Vita Christiana* §. in che modo se deue udire la Messa pag. 13. nisi & factis etiam comprobaret; Nam pro quacūque necessitate, vel publica vel priuata ad hoc tremendū Sacrificiū recurrebat, vt melius ostenderet illud esse propitiatorium, & impetratorium, sicuti clarum redditur ex pluribus Gratijs, quas à Deo obtinuit in ipsa Missæ celebratione, nec non ex Miraculis, quæ per ipsius Sacrificij oblationem ex Diuina concessione operatus est.

Siquidem defuncta in Cēnobio Conceptionis Hieronymæ Matritensis Sorore Catharina de Nazareth eius Nepte, Ven. Alphonsus pro illius anima Missam deuotissimè iuxta morem celebrauit, & antequam Sacrificium compleret, eam non solum è Purgatorij poenis liberam euadere, sed & ad Cælum euolantem inspicere obtinuit, *Summ. citat. Num. 21. §. 20., & d. num. 23. §§. 16. 17. 18. 19. 20.* Per aliam Missæ celebrationem sanitatē restituit Regi Philippo Tertio tunc Hispaniarum Principi in extremis laboranti, *Summ. dict. Num. 21. §. 22. & Num. 24. litt. A.* vbi datur etiam depositio eiusdem Regis *ibidem litt. B.*

Alia itidem vice, mediante Sacri celebratione ad vitam reuocauit Sebastianum Sanchez Magistrum Lapidarium. Dum etenim iste suo incumberebatur operi, prægrandem scilicet lapidem ponderis bis mille ad minus, & quingentarum librarum in altum adductum aptandi supra Ianuam maiorem, & ad ornatum faciei Conuentus S. Philippi Matritensis Ordinis S. Augustini, rupta ex vi ponderis trochlea, quæ funibus lapidem regebat, is in terram ruit, & ipsum Sebastianum secum præcipitem traxit, qui sub ipsum lapidem mortuus, & ferè infractus remansit; accurrerunt mæstissimi Operarij, & amoto lapide Sebastianum in Sacristiam dicti Conuentus detulerunt, omnibus præ dolore clamantibus, & dictum casum dolentibus. Accurrit, & Vener. Dei Seruus, qui ibidem degebat, & pietate motus, Diuinum implorans auxilium, ad Cappellam S. Mariæ Gratiarum, sitam in Ecclesia dicti Conuentus, asportari fecit ipsum Lapidarium, ibique indicibili deuotione, suspirijs, & lachrymis, & sepius defixis oculis in Beatæ Virginis Imaginem pro eo Scrum celebrauit, quo non dum peracto idem Sebastianus reuixit, sanusque, & incolumis è terra surgens, omnibus altè demirantibus, ad suum opus perficiendum perrexit, tamquam si nihil mali ei accidisset, prout affirmant duo Testes de visu, & quatuor de auditu ab eodem Lapidario. & ab alijs videntibus, *Summario dicto Num. 21. §. 21. & dicto Num. 24. litt. C.*

Et hæc pauca sufficiant ex pluribus, quæ subnecti possent, ad demonstrandam Fiduciam, quam Vener. Dei Famulus habebat in isto incruento Sacrificio, & in Augustissimo Altaris Sacramento, illiusque heroicam Fidem comprobendam, Christo Domino Ioan. 5. 16. dicente: *qui in me credit, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet*: & S. Leo Serm. 2. de Ascens. Domin. ait hæc *Fides Demones eiecit, agritudines depulit mortuos fuscitauit*: quod equidem effecit Fides magna nostri Vener. Dei Famuli, dum eam mortuos fuscitauit, vt supra proximè dictum est; & Demones eiecit; nam in præfata vltima infirmitate, dum è lecto surgebat ad Sacrum celebrandum, Mulierem à Demone obsessam liberauit, sicuti

sicuti testatur Roxas eius Confessarius *Summario citat. Num. 6.*

S. 21.

Fidem insuper magnam nostri Vener. Dei Serui patefacit eximia deuotio, quam Sanctis omnibus, & præcipue Sanctissime Dei Genitrici semper exhibuit; Hæc namque deuotio plurimum extendit virtutem Religionis, quæ, vt diximus cum D. Thoma, est protestatio fidei, ad omnes suos actus, qui sunt Patriæ versùs Deum; Dulciæ versùs Sanctos: & Hiperdulciæ erga Beatam Virginem, quæ, teste D. Cyrillo Alexand. *Stom. contra Nestor.* est *Sceptrum orthodoxæ Fidei*, atque ideò fidem suorum Deuotorum exaltans.

Istam Protectricem esse Sanctæ Fidei agnouit noster Vener. Dei Seruus, & publicauit in *Annotation. 18. super Cantic. cap. 4.* ad illa verba; *Sicut turris David collum tuum, quæ edificatur cum propugnaculis: mille Clypei pendent ex ea: quæ appropriando Deiparæ Mariæ, sic exponit: Vel si lubet dicamus, quod fides in Maria sicut turris David fuit; Nempe Collum rectè Fides dicitur: Nam, longius inspecturi collum extendimus: Sic per fidem futura prævidemus: & paucis interpositis, cōcludit: Dicamus ergo: Virgo præclara, totius Mundi Domina, fides tua sicut Turris David fortis, & admirabilis &c. Ad hanc Turrim nos Fideles, ubi Inimici nos insectati fuerint, fugiamus.* Sic docuit, & ita ipse fecit, insectatus ab inimicis infernalibus contra fidem per spatium triginta annorum, (vt supra dictum est) ad hanc Turrim confugit, & illius ope de ipsis triumphauit fortis in fide, prout restatur Pater Roxas eius Confessarius *Summar. citat. Num. 6. §§. 6., & 31., & Marquez in illius vita cap. 11. dicto Summar. Num. 25. §. 50., & 56. & deponunt Testes dict. Num. 25. §§. 7, 35., & 42.* Quia, vt Cornel. à Lapid. in *Epist. 1. D. Petri cap. 5.* ait: *non qualis qualis, puta exilis, & languida fides, sed viua, firma, fortis, & generosa Diabolum vincit: ex quo longo conflictu contra fidem, & gloriosa victoria ope Mariæ Virginis reportata, fieri non potuit, quin summè perfectæ eaderet Fides nostri Vener. Dei Famuli, nam, vt D. Paulus 2. ad Corinth. 12. 9. ait: Virtus in infirmitate perficitur.*

Feruentissima quidem fuit Deuotio Vener. Alphonsi erga Beatissimam Virginem, prout communiter affirmant Testes tam Apostolica, quam Ordinaria auctoritate examinati propria scientia, & cognitione deponentes, *Summario citat. Num. 19. §§. 7. 30. 35. 47. 54. 57. dict. Num. 20. §§. 15. 22., & dict. Num. 25. §§. 1. 10. 13. 15. 18. 20. 21. 25. 28. 31. 32. 36. 37. 41. 44. 45. 47., & testatur præfatus Pater Marquez in vita cap. 11. dict. Num. 25. §. 48., & sequentib.* Ipsam enim summoperè venerabatur, & laudabat semper, in Sermonibus, in Concionibus, & in quacumque alia actione Sanctissimum eius Nomen in ore habebat *dict. Num. 19. §. 30., & dict. Num. 20. §§. 15. 22., & dict. Num. 25. §§. 2. 21. 22. 25. 32. 36. 39. 52. 57. 60.* Nihilque benè inceptum existimabat, nisi Deipara Virgine inuocata, vt ait Pat. Marquez in eius vita *dict. Num. 25. §. 55.* Tantaque dulcedine, atque ardenti cordis affectu Mariam pronunciabat, illiusque Imagines immobilis intuebatur, vt præ gaudio non rarò lacrymas effunderet, *dict. Num. 19. §. 47. & dict. Num. 25. §§. 22. 23. 29.* Herbas, & Flores studiosè in hortulo alebat, ad hoc, vt Deiparæ offer-

ret,

ret, atque eius Imaginem, & Altare ornaret, *dict. Num. 25. §§. 5. 33.* Et in hoc adeò erat sollicitus, ut cum quadam vice ocymi vasculum, quod in obsequium Virginis aluerat fractum reperisset, dolens, sed Deum, Matremque Virginem laudans, idem Vasculum, prout extabat, ad eius Altare detulerit, ibique ad illius Imaginis pedes aptauerit, ex quo eximia eius Deuotio in Deiparam Virginem, eiusque Sancta simplicitas magnoperè effulsit, ut de visu affirmat I. Testis Processus Granatensis, Socius eiusdem Serui Dei *d. Num. 25. §. 34.*

Præterea, & si multis implicitus curis, quotidie Officium B. Virginis Mariæ deuotissimè recitabat, & die, ac nocte Psalmos, & Hymnos in eius laudem recinebat *d. N. 25. §§. 39. 52. 53. & 60.* atque in illius honorem qualibet die Sabathi, & ieiunabat, & concionabatur, ac speciales tractatus spirituales in lucē edebat, ut eandē deuotionem promoueret, *d. Num. 25. §§. 4. 5. 10. 54.* satis namq; ei non erat Religiosissimum Dei Genitrici se exhibere, nisi alios etiam in idem attraheret; propterea enixè, totisque viribus, & lachrymis quoque omnes obsecrabat, atque hortabatur, ut Beatissimam Virginem toto corde venerarentur, in eius deuotionem sese accenderent, inque eius obsequium manciparent, ut plures Testes affirmant de propria scientia, *Summar. citat. Num. 19. §§. 31. 35. 47. 54. & dict. Num. 20. §. 23. & dicto Num. 25. §§. 11. 12. 20. 44.* Sanctum Laurentium Iustinianum imitatus, qui *Sermon. infest. Assumption. ad fin. pag. 666. litt. D.* ad cultum, & deuotionem eiusdem Beatæ Virginis ita hortatur: *Nos itaque in hac lachrymarum exulantes valle, pia cum deuotione clamemus ad Virginem, ipsam prosequamur votis, sociemus in canticis, laudibus efferamus, quatenus agnoscat Mater filios, libera captiuos, delicijs cœlestibus impinguet famelicos &c.* Ex qua veneratione erga Sanctissimam Virginem maximam Fidem resultare firmat Cardin. Lauræa in *3. sent. disput. 32. artic. 9. num. 216.* & Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Ignatii Loiolæ *par. 2. tit. de Iustitia §. Denique*, B. Andræ Auellini *cap. 9. §. Nec vere*, & B. Aloysij Gonzagæ *tit. de Religion. §. Deiparam &c.*

Hanc insuper eximiam deuotionem, atque heroicam Fidem Serui Dei ex ea resultantem, probant eius scripta, & multiplices Tractatus speciales in laudem Deiparæ editi, ut supra tetigimus; & quidem in his euidentissimè patet maxima eius Fides ex altissimis considerationibus, quas faciebat de eiusdem Virginis Mysterijs, quæ in ipsis eius Operibus videri, & prælibari possunt; Sat enim erit hic ostendere, quàm altè de illa senserit, dum *Annotation. 30. in Cantic. pag. 450.* dixit: *Equidem prima Paradisus, in qua primus homo Deum facie ad faciem vidit, Benedicta Virgo Maria, fuit: nimirum Sanctissima Christi Iesu anima, statim ut creata fuit, & paruo Corpori suo unita Deum optimum conspexit.* Et propter hoc *Sermo 4. supra sept. verb. Mariæ ait, benè dictum esse de ipsa in Canticis cap. 4. = Emissiones tuæ Paradisus.* Et ubi magis resplendet, est in expositione super illud *Prou. 30. 18. = Tria sunt mihi difficilia, & quartum penitus ignoro: quam adducit Declamation. in fest. Expectationis fol. 134. terg.* applicando quartum hoc penitus ignotum Mysterio Virginitatis purissimæ Virginis per hæc verba: *Mira sunt, quæ retuli, & ab eis visa, qui Virum Ie-*

sum comitabantur: Sed viam ipsius in adolescentula Matre sua dignissima, nemo nouit: fide tamen tenemus illibata, & credimus.

Nec mirum est, quod tam altè de Virgine senserit, & fusè, atque optimè de ea scripserit Vener. Dei Seruus, qui tamquam Matrem, tenerimo cordis affectu eam venerabatur; & meritò quia ipsa, vsque ab Vtero Matris illum sibi praelegerat, ideòque Matri eius cogitanti, quo nomine vocaret filium, quem paritura erat, Alphonsi nomen ei imponi praecepit, vt superius ostendimus, quippe quæ benè prænouerat ab ipso tot modis, & pro viribus colendam esse, atque laudandam, illumquè Materno affectu semper est profecuta, adeò vt quam habuit fautricem, & patronam in natiuitate, immò, & ante natiuitatem, habuerit etiam in toto vitæ decursu, & ad mortem vsque, plures gratias, & cælestes fauores ab ipsa recipiens; Propterea in omnibus necessitatibus, & angustijs ad eam familiariter recurrebat, eiusque auxilium semper experiebatur, sicuti accidit in prænarrato conflictu, quem per tot annos fortiter sustinuit contra inimicos infernales, in quo tandem ad Dominam clamans: *vbies Domina mea? quid me derelinquis?* audire statim meruit eius Responsum; *Ecce adsum Alphonse: victi sunt inimici:* & ab illa hora omninò liber, & victor remansit, vt superius ostendimus, & habetur *Summario dict. Num. 6. §§. 6., & 31. dict. Num. 25. §§. 7. 35. 42. 50., & 56.*

Alijs quoque cælestibus consolationibus ab ipsa diuinæ gratiæ Matre recreatus fuit Vener. Dei Seruus ob eximiam in illam deuotionem, quas inferius aptiori loco recensebimus, sed hìc reticere nò debet, quod in extremo vitæ discrimine positus eandem Beatissimam Virginem videre meruit, quæ illi visibiliter apparuit, cumque eo non parùm amantissimè locuta fuit, sicuti deponunt quatuor Testes, qui in eadem vltima infirmitate dicto Seruo Dei assistebant, *Summar. dict. Num. 25. §§. 19. 26. 27., & 30., & alter Testis de auditu, & publico, & notorio dict. Num. 25. §. 8.* Ex quo heroica eius Fides optimè comprobatur, cum similes gratiæ nisi perfectè credentibus non concedantur, vt superius ostendimus *§. Prabauit inquam.*

Religiosissimus quoque fuit Vener. Dei Seruus erga Sanctos omnes, & signanter speciali deuotione coluit D. Iosephum, & D. Franciscum; Istum eo, quod in eius Stigmatibus contemplabatur Sacratissima Christi Vulnera; illum verò, quia fuit Beatæ Virginis Sponsus, sicuti habetur ex Manquez in vita eiusdem Serui Dei *cap. 10., & 11. Summario dict. Num. 20. §. 71. & dict. Num. 25. §. 58., & deponunt Testes citat. Num. 19. §§. 10., & 46., vt factis comprobaret contra Lutherum Cultum, & venerationem Sanctorum, quam scriptis propugnauit; In libro siquidem Declamationum prò Sanctis fol. 108. terg. inquit: *Equidem Virginis almæ, Angelorum, & Sanctorum meritis preces nostræ suum sortiuntur effectum: iuxta illud Apoc. 8. ascendit fumus incensorum de Orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo; idquè latius probat S. Thomas 2. 2. quest. 83. art. 4. Vnde sole ipso lucidius apparet Neochristianorum stultitia, & Diaboli commentum, cuius suggestu improbi preces, & merita Sanctorum abnegant &c.* Et ibidem fol. 419. ait: *Nec venerari Sanctos tantum nos decet, sed eos toto corde inuocare debemus. Hic Heretici ob-**

oblatrant, vel maximè Sanctorum preces negantes. O' dementiam modis omnibus deplorandam! &c. Idipsumque etiam defendit in libro *Declamationū post Pascha*, ubi fol. 92. terg. sic exclamat: *Animaduertendū hic est, quod nō modo Deum Orare, Orthodoxus debet, sed etiā Deiparam Virginem, & omnes Sanctos. Faceſſat iam Hereticorū veſania, & execrandum commentum, qui ore reprobo Sanctorum preces, & merita, nec non ſolemnia ipſorum ſpernunt, Diaboli verſutia obſecati &c.* Et ibidem fol. 242. terg. repetit: *Mina res! Orationes Sanctorum incenſum appellantur benè, ac ſuaue olens coram Deo, ut vel ex hoc Lutherani, & alij Heretici ſibi poſthac conſulant &c.* ſicuti habetur in *Summario citat. Num. 18. litt. P. ſub Rubric. pro Sanctorum Cultu, & Orationibus*. Ex quibus eximia, & perfectiſſima noſtri Vener. Serui Dei Fides clariſſimè patet, ſicut, & cæteræ Virtutes. S. Laurent. Iuſtinian. *Serm. in feſt. omnium Sanctor. pag. 688.*, & ſequent. *Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis B. Aloysij Gonzagæ tit. de Religione ſub citat. S. Deiparam, P. Philipp. à Sanctiſs. Trinitat. in Sum. Theolog. Myſtic. part. 3. tract. 2. diſc. 2. artiç. 2. verſic. cum quis pag. 381. col. 1.*

Splendescit item mirum in modum Vener. Alphonsi Fides ex eo, quod integerrimam, tum animi, tum corporis puritatem perpetuò coluit, adeò totam longeuam vitam læthalis criminis expertem omninò duxerit, prout inferiùs, cū agetur de Charitate in Deum aptiori loco demonſtrabimus, & teſtantur tres illius Confeſſarij, & præcipuè ſepè citatus Pater Roxas in prædicta Relatione illius Vitæ *Summar. citat. Num. 6. §. 25. ibi = E di poi la notte, che fù l'ultima, che viſſe, ſi confeſſò generalmente con me, & in minor tempo di mezz'hora fece una Confeſſione intieriffima, & prudentiſſima, & eſemplariſſima, poiche penſo, che in nouant'un'anni di vita non hebbe colpa mortale &c.* quod repetit §. 39. Ex hoc enim heroicam illius Fidem demonſtrari perſpicuum eſt, quia ſic viuens, ut nullum mortale crimen admittat, verè viuere dicitur, atque habere heroicam, & excellentiorem Fidem, quia heroicam habet vitam, & per collectionem omnium Virtutum ferè diuinam, ſic enim viuere fidei eſt, iuxta illud D. Pauli *ad Galat. 3.*, & *ad Hebr. 11. Iuſtus autem ex fide uiuit: & ad Ephes. 3. = Ut det vobis ſecundum diuitias gloriæ ſua virtute corroborari per ſpiritum eius in interiorem hominem Chriſtum habitare per fidem in cordibus veſtris: id quod Apoſt. Ioann. Epist. 1. cap. 3. 5. expreſſè ait: Omnis, qui natus eſt ex Deo, peccatum non facit: Omne, quod natum eſt ex Deo, vicit Mundum, & hæc eſt victoria, qua vincit Mundum Fides noſtra: propterea de Vener. noſtro Dei Seruo optimè dici poteſt, prout *Eccleſiaſtic. 31.* habetur: *Beatus, qui inuentus eſt ſine macula &c. quis eſt hic, & laudabimus eum? fecit enim mirabilia in vita ſua &c. qui potuit transgredi, & non eſt transgreſſus: facere mala, & non fecit &c.**

Ex obſeruantia pariter exactiſſima Votorum, & Conſtitutionum ſue Religionis, de qua inferiùs Sermo erit, magna elicitur Fides noſtri Vener. Serui Dei; Siquidem ad fidem heroicam in Religioſis ſtabiliendam, exactam Religionis obſeruantiam oſtendere ſufficit, nam qui fidelis eſt ſeruat pactum, & remunerationem ſuſcipit; propterea *Prouerb. 3. 21.* ſuadetur: *custodi legem, atque con-*

filium: & erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis: Venerabilis autem Alphonsus nedum exactissimè custodiuit Vota, & Constitutiones suæ Regulæ, sed maioris perfectionis desiderio semper incensus, & asperitati vitæ studens, maiora quotidie in idem exquebatur, vt infra perspicuum fiet.

Sed quod eleuat ad excellentissimum gradum illius Fidem, est rigorosissima Voti Castitatis observantia, quam adeò coluit, vt Virginitatem nedum corpore, sed etiam mente perpetuò vsque ad obitum custodiuerit, illiusque florem, prout Deo consecrauerat, illibatum seruauerit, sicuti ex confessione ipsius Serui Dei affirmat supradictus Pater Roxas eius Confessarius in Relatione illius vitæ *citat. Num. 6. §§. 26., & 39., & infra aptiori loco melius demonstrabitur cum hic solummodò adducatur ad comprobendam ex ea heroicam Serui Dei Fidem; Nàm in Cælo profectò est Patria Castitatis; itaque hic aduena, illic incola est: ait S. Ambros. lib. 1. de Virginib. Qui ergò per totam vitam Castitatem deuouet, & verè obseruat, confitetur se esse in Mundo aduenam, & peregrinum, & solum celestem incolatum inquirere; Hic autem est actus heroicæ Fidei iuxta illud Pauli ad Hebr. 11., vbi loquendo de antiquis Patribus, quos recenset, ait: *Iuxta Fidem defuncti sunt omnes isti non acceptis repromissionibus, à longè eas aspicientes, & salutantes, & confitentes, quia peregrini, & hospites sunt super terram. Quodquæ ex Castitatis amore, & obseruantia non infirmum sumatur argumentum ad heroicam Fidem, amplius patet, nàm Teste D. Hieronymo, Ioannes quia Virgo electus erat à Deo, & Virgo in æuum permansit, propterea supra petus Domini in cæna recubuit, & fluente Euangelij de ipso Sacro petoris Dominici fonte potauit, ex quo Fidem sibi, & alijs accepit.**

Ex inuicta Patientia, qua Vener. Dei Seruus infirmitates, ac dolores acerbissimos, resque omnes aduersas sustinuit, vt affirmat sepèdictus eius Confessarius *Summar. d. Num. 6. §. 6., & 20., & inferius magis comprobabitur, eius heroica Fides pariter elicitur. Patientia namque, vt S. Cyprian. de bon. patient. ait, ipsa est, quæ Fidei nostræ fundamenta firmiter munit; & à Fide dimanat, vt D. Petrus 1. Epist. 1. 7. inquit: probatio vestræ Fidei patientiam operatur: & cum Fide specialitèr coniungitur iuxta illud Pauli ad Hebr. 6. = non segnes efficiamini, verum imitatores eorum, qui fide, & Patientia hereditabunt promissiones: & ipse Apost. ad Philipp. 1. 29. scribit: vobis donatum est pro Christo non solum vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini: atque ex magna patientia, magnam, & heroicam Fidem hauriri dicit Card. Lauræa *citat. disp. 32. de Virtut. heroic. artic. 9. §. unic. pag. 743. num. 220., & 221., & pag. 745., & 746. num. 241., & sequen.**

Præterea heroicam Vener. Serui Dei Fidem, per quam maximè exaltat profundissima Humilitas, quam semper in omnibus suæ vitæ gestis præsetulit, quippè qui, cum in magna existimatione esset apud Reges, Regnique Proceres, ne dum honores, & Populi plausus studiosissimè declinabat, fugiebatque, sed & si Regius Concionator, atque ætate, Virtutibus, & auctoritate grauis, nunquam tamen famulum pro sui seruitio admisit, sed ipse sibi seruus erat, viliora quoque munera per seipsum exercens, & Paternitatis titulo vocari renuens, vt affirmat prædictus eius Confessarius *citat.*

cit. num. 6. §. 11. maximum peccatorem, & indignum se vocitabat; & quamvis ad altissimum perfectionis gradum euectus esset, adeò humiliter de se ipso sentiebat, ut incipientium statum à Domino semper exposceret, ut habetur in eius Confessionibus Summar. dicto Num. 2. & signanter §§. 15. 22. 64. 65. 79. 98. 101. & 130. Et melius tam isti, quàm multiplices alij heroici actus illius profundissimæ humilitatis enucleabuntur, cum de hac virtute inferius redibit sermo; pro nunc autem sufficiat ex ea nostri Vener. Serui Dei Fidem heroicam corroborare; cum Humilitas sit basis, & fundamentum omnium virtutum, teste D. Gregor. Homil. 5. in Euangel. & S. Bernard. de considerat. ad Eugen. lib. 4. ad fin. ait, quod Humilitas est bonum quoddam, ac stabile virtutum fundamentum; & D. Ioan. Chrysost. Homil. 35. in Genes. inquit: bonis operibus nostris humilitatem, quasi fundamentum substruamus, ut secure virtutes super extruere valeamus: qui hoc fundamentum rectè iecerit, poterit in quantam voluerit altitudinem, structuram excitare. Cumque Vener. Alphonsus humillimum, atque abiectionissimum in omnibus se exhibuerit, fatendum est ad heroicam Fidei, cæterarumque Virtutum fastigium ascendisse; nam quo magis quis se humiliat, eò magis exaltabitur; ideoque, ut Apostol. ad Hebr. 11. ait: Fide Moyses grandis factus est, negavit se esse filium filia Pharaonis: & S. Petrus Damian. sermon. 4. inquit: qui in Christo humiliter deicitur, ad altitudinem Christi se quodammodo subleuauit: o grandis è diuerso prerogatiua. Et Venerab. Beda ad illa verba Lucæ cap. 17. = Serui inutiles sumus: ait: Hæc igitur est in Hominibus Fidei perfectio, si omnibus (quæ sunt præcepta) impletis, imperfectos se esse nouerint: & ad heroicitatem Fidei conferre Humilitatem notat Card. Laurea citat. disput. 32. artic. 9. num. 248. 249. & seq.

Tandem heroica nostri Vener. Dei Famuli Fides arguitur ex illius perseverantia in bonis operibus usque in finem Summar. citat. Num. 26. Hæc namque plurimum deseruit ad dignoscendam Fidei magnitudinem, iuxta id, quod tradit D. Antonin in sum. par. 4. tit. 8. cap. 3. §. 7. versic. ex his: Vnde Chananæ, quia in sua petitione non destitit, sed perseverauit, Christus Dominus Matth. 15, ait: O' Mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Quandoquidem Vener. Alphonsus ab incæpto tramite nunquam deflexit, sed in bonis operibus, atque in omni virtutum perfectione per longæum suæ vitæ cursum nonaginta, & amplius annorum ne dum stabilis perseverauit, sed & de die in diem maiorem ostendebat perfectionem, adeout omnibus esset admirationi, prout vnanimiter affirmant decem, & nouem Testes de propria scientia, & cognitione eiusdem Serui Dei deponentes Summar. dicto Num. 26. §§. 1. 2. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 30. 31. 32. Et profectò non poterat nisi in bonis operibus perseverare, qui magna Fide roboratus, quotidie cum Regio Propheta clamabat: nunc capi: ut habetur in eius Confessionibus lib. 3. cap. 6. Summar. dicto Num. 2. §. 98. ibi = Di queste parole o Dio, e gloria mia, sono già molti anni, che con la gratia vostra mi preuaglio ogni giorno per auualorare l'anima mia, dicendoli: Poni mente anima mia, che hoggi cominciamo, e che molto da camminare ci auanza &c. Cuius Perseuerantiæ indubitatissimum argumen-

tum

tum præferebat illius vitæ finis illustris, & sanctimonia plenus, pluribus mirabilibus circumstantiis id euincens munitus, vt inferius agendo de illius felici obitu clarum fiet. Ex quibus dubitari non potest, quin Vener. Alphonsus semper in Fide perseuerauerit, fueritque fidelis vsque ad mortem, ideoque adeptus fuerit repromissiones, & vitæ coronam acceperit, iuxta illud, quod habetur apud Ioan. in *Apocalyps.* 2. 10. = *Esse fidelis vsque ad mortem: & tibi dabo coronam vitæ.*

Heroica quoque Fides Venerab. Serui Dei manifestatur ex Dono Prophetiæ, discretionis spirituum, & scrutationis cordium, quo ab Altissimo fuit insignitus; Diuino etenim lumine illustratus intimas cordis cogitationes, abscondita Sanctitatis figmenta, & vanas mentis illusiones quasi intuitiuè videbat, ac certissimè penetrabat, & futura, ac si præsentia haberet, magna cum certitudine prædicebat, subsecuto euentu postea comprobata, vt congruentiori loco inferius demonstrabitur sub titulo Charitatis in Deum, ex Testium depositionibus; hic tamen adducere liber insigne testimonium Cardinalis Bona, qui in *tract. de discret. Spirit.* cap. 5. §. 2. pag. 24. in fin. ait: *Hoc donum quosdam eximia Sanctitatis Viros à Deo percepisse manifestum est: & relatis nonnullis ex antiquo, & nouo Testamento, pag. 25. circa med. de nostro Seruo Dei ita inquit: Eodem Spiritu imbutus Vener. Alphonsus de Orozco Ordinis S. Augustini, nunquam induci potuit, vt Magdalenam à Cruce Cordubensem, cuius vitæ singularis fama totum repleuerat Orbem, alloqueretur; tandemque innotuit eam spiritu superbie delusam fuisse. Idem ei accidit cum Moniali Lusitana, quæ Stigmata in manibus, pedibus, & latere ficta ostentabat. Petrum quoque de Pedrola, quem tamquam Prophetam omnes colebant, ad suum colloquium admittere noluit, cum alioquin benignissimus esset; & hic postea à Supremo Fidei Tribunali extremo supplicio punitus fuit.* Qui quidem casus plene quoque per Testes probati, vt inferius ostendetur, sufficiunt ad probandum istum Vener. Dei Seruum habuisse donum discretionis spirituum, iuxta regulam traditam à D. Ioanne Chrysost. *Homil. 19. in 1. ad Corinth.* vbi ait = *Discretio spirituum significat cognitionem, quis nam spiritualis sit, quis non: quis Propheta, & quis deceptor.* Prædicta autem Dona specialiter commendant Fidem, & sunt veluti Fidei præmium, vt Apostol. *ad Roman. 12. 6.* docet = *habentes autem donationes secundum gratiam, quæ data est nobis, differentes, siue per Prophetiam secundum rationem Fidei: & D. Thom. 3. par. quest. 7. artic. 7. in corp. & ad 1. ait = Gratia gratis data ordinantur ad Fidei, & Spiritualis doctrinæ manifestationem = præsertim quotiès, vt in nostro Dei Seruo, concurrunt signa, quæ in proposito requirit Scacch. de not. & sign. Sanctit. sect. 8. cap. 2. pag. 595. litt. D. & confirmant Auditores Rotæ in relatione Canonizationis Vener. Serui Dei Nicolai Factoris tit. de Fide S. Addatur.*

Miracula itidem quamplurima à Vener. Seruo Dei in vita patrata, tamquam Dei digitus, illius heroicam Fidem præsignant, cum Miracula in vita Fidei attribuantur, iuxta illud *Matth. 21. 21.* = *Amen dico vobis si habueritis Fidem, & non hesitaueritis, non solum de ficulnea facietis, sed & si Monti huic dixeritis, tolle, & iacta te in mare, fiet, & omnia quaecumque petieritis in Oratione*
cre-

credentes, accipietis: & cap. 17. = Si habueritis fidem, nihil impossibile erit vobis: vbi S. Ioannes Chrysost. ait = non solum lignum humiliare poteritis, sed etiam montem iussu, & præcepto transmutare: & Theophil. ibidem inquit = mirare autem Diuinam Misericordiam, qualiter nobis appropinquantibus ad eum per Fidem, Miraculorum virtutem condonat, quam ipse possidet per naturam, ut etiam arbores eradicare, & Montes transmutare possimus. Et tenent D. Antonin. in sum. citat. par. 4. tit. 8. cap. 1. §. 6. versic. octauo fidei adscribuntur, Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ par. 2. tit. de fide S. Quinto magnitudo: S. Ludouici Bertrandi tit. de fid. S. Beatus, & sæpè in alijs; Quod à fortiori intelligi debet de fide Charitati coniuncta, de qua ipse Vener. Dei Seruus Declamation. 19. post Pentecost. fol. 418. exclamat = O quàm operosa est Fides Charitati coniuncta = sanè nihil est, quod ei obistere potest.

Et quamuis à præsentis dubio extranea sit Miraculorum inspectio, quæ, Deo dante, specialiter discutienda erunt post virtutum approbationem; Nihilominus non incongruum erit (vltrà superius deducta sub §. *Siquidem defuncta, & sequen.*) nonnulla prælibare ex pluribus, quæ afferri possent, ad hoc, ut heroica Vener. Serui Dei fides magis elucescat.

Laborabat in extremis, iam à Medicis desperatus Dominicus Suafo Regis Philippi Secundi Cubicularius; vocatus est Vener. Orozcus, ut infirmo in agone posito auxilium ferret; accessit Vener. Dei Seruus plenus Fide, & super Ægrum manus imponens, Euangelium iuxta morem recitando, illum statim à faucibus mortis liberavit. Et hoc mirabiliter comprobatur supradictum Prophætiae Donum Seruo Dei ab Altissimo collatum; nam ut ipse Infirmi domum intrauit, magnam auicularum quantitatem intuens, in caueis existentium, quibus dictus Suafo maximè delectabatur, inquit: *O' quante volte muta Dio le sentenze, e si ritorceno in alcuni animaletti quelle, che hanno da eseguirsi contro li Signori!* & reuera ita accidit, nam statim ac Infirmus, mediante Serui Dei contactu, melius se habere cæpit, prædictæ omnes auiculæ perierunt, itaut cum Vener. Dei Seruus à cubiculo Infirmi exijt nulla ex eis viua remanserit, sicuti deponit CLXIV. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica, Summar. Num. 27. litt. A. cum quo concordant alij quinque Testes ibidem indicati.

Similiter Antonia del Gadillo, tertium ætatis annum agens, ad extremum vitæ spiritum ob grauissimam infirmitatem perducta erat, & à Doctore Oñate Regis Philippi Secundi Medico iam deplorata; Mestissima Mater Vener. Alphonsus rogauit, ut puellam inuiseret, suæque afflictioni aliquod leuamen afferret. Accurrit Vener. Dei Seruus miseratione motus, & puellæ capiti manus imponens, illam perfectæ sanitati restituit, cum omnium, ac ipsiusmet Medici admiratione, Summario dicto Num. 27. litt. B.

Excitatum quadam vice magnum incendium Mattiti penès Conuentum S. Philippi, vbi Venerab. Dei Seruus degebat, domos deuorabat, & iam ignis ad plenam sarmentis ædem, & dicto Cœnobio contiguam peruenerat, ex quo nulli dubium erat, quin ne dum dicta Domus, sed & Cœnobium ipsum flammis ineuitabiliter

ter consumptum remaneret, præsertim quia ventus furens ignem magis, ac magis accendebat. Omnes casum condolebant; nullum remedium, nullum consilium. Accurrit vocatus Venerabilis Dei Famulus, & statim ad conspectum ignis se posuit, furentes flammæ visæ sunt retrocedere cum omnium admiratione, atque ignis in totum extinctus est, prout deponunt octo Testes, quorum duo dantur per extensum, cæteris indicatis *Summ. dicto Num. 27. litt. C.*

Alia vice pauperem Mulierem, quæ propter nimium frigoris, & gelu rigorem, & niuis quantitatem de Cælo elapsam, mortua erat in via, Venerabilis Dei Seruus eleuatis in Cælum oculis, breuique oratione peracta, demirantibus omnibus ad vitam reuocauit, *Summ. dicto Num. 27. litt. D.*

Vir quidam luminibus orbatus ad Venerabilem Dei Famulum accessit, eumque rogauit inquiring, sperare se visum recuperaturum, si manibus eius oculos tangeret, Renuit Venerabilis Alphonsus præ humilitate, eique dixit hoc ab Altissimo esse exposcendum; sed illo iterum instante, miseratione tandem motus, eius oculos manibus attingens, continuò illum cæcitate liberauit, *Summario dicto Num. 27. litt. E.*

Hæc, & alia quamplurima Miracula, à nostro Venerabili Dei Seruo, ex speciali Altissimi Dono, in vita patrata, quæ fusè habentur in Processibus, & recensentur à Patre Marquez in illius Vita *cap. 26. Summario dicto Num. 27. à litt. F. ad litt. H. H.* eius maximam, & heroicam Fidem comprobare perspicuum est, de qua propterea meritò cum S. Leon. *Serm. 2. de Ascens. Domin.* repetere possumus: *Hæc Fides Demones eiecit (vt supra tetigimus) aegritudines depulit, mortuos suscitauit:* quibus addi potest: & cæcos illuminauit.

Ex prædictis itaque omnibus plenè iustificata remanet magnitudo, & heroicitas Fidei huius Venerabilis Dei Famuli; & magis, magisque elucebit ex infra recensendis, potissimum circa Spem, & Charitatem, cum omnia signa Spei, & Charitatis heroicæ, sint etiam signa heroicæ Fidei, ad tradita per Cardinalem Lauræam, *cit. disput. 32. art. 9. in fin.*

De Spe.

Spes Theologia dupliciter describitur à nostro Venerabili Orozco; Primò *Declamation. in Festo Expectationis fol. 127. ter.* ait *Itaque Spes, de qua loquimur in præsentiarum, virtus est attingens Deum, cuius obiectum est bonum, futurum, arduum, possibile haberi, non per nos met ipsos, sed per auxilium diuinum:* Et est iuxta D. Thom. 2. 2. *quæst. 27. art. 1.* Secundò *ibidem fol. 129. terg.* inquit: *Spes est certa expectatio beatitudinis, ex gratia diuina, & meritis proueniens:* ita cum Magistro Sententiarum in 3. *dist. 26.*

Spes alia est informis, & est, quæ remanet in peccatore; Alia formata, quæ est in homine iusto Charitate adornato: De hac prosequitur ipse Venerabilis Dei Seruus *ubi supra* dicendo: *Habet certitudinem magnam ex Fide, & Charitate Spes Sancta, & veluti duabus columnis nititur, ac roboratur, quibus sublati ruit:* quæ doctrina

doctrina anteuertit, & destruit errorem, afferentem animam in statu Sanctæ indifferentiæ amittere omnem Spem sui proprii desiderij, qui iure ab Ecclesia damnatus fuit; Non enim potest Charitas perfecta eijcere Spem, quin potius est firmissima eius columna, ut ait idem noster Orozcus, illam roborans; unde (ibidem subdit) *coniectari licet Magnitudinem Spei Sanctę in Deipara Virgine; erat nimirum gratia plena.*

Sentit ergo Venerabilis noster Alphonsus, Spem, licet tendat in Deum, ut habendum, non esse mercenariam, posseque esse heroicam, ut clarè probat fuisse in Deipara Virgine *Declamation. 8. in Præsentation. Virgin. fol. 51. terg. ibi = Virgo Sancta Ciuitas illa est, de qua gloriosa dicta sunt, teste Dauide, cuius virtutes heroicae tam sunt mirabiles, ut non minus habeat Spei, & Charitatis, quàm Fidei: Imò Declamation. in vigil. Natiuit. Domin. fol. 85. in robusta Spe firmitatem heroicæ ponit explicando illud Isai. 30. vers. 15. = In silentio, & Spe erit fortitudo vestra: inquit: Perindè dicat: vultis palmam victoriæ vindicare vobis, & de Rege omnipotentè gloriose triumphare; Silentium obseruate, & Spem infractam habete. Et benè quidem, quia teste D. Thom. 2. 2. quæst. 17. artic. 4. = adueniente Charitate Spes perfectior redditur, quia de amicis maximè speramus; & D. Ambros. in Luc. cap. 17. ait: Ex Fide Charitas, ex Charitate Spes, & rursus in se sancto quodam circuitu reuoluuntur.*

Stabilita igitur heroicitate in virtute Spei ex doctrina nostri Venerabili Dei Famuli: inquirendum est, an ipse eam habuerit. Et profectò illam habuisse affirmant vnanimiter Testes Summ. Nu. 28; & conuincitur ex probata, ut supra, in ipso heroica Fide, iuxta doctrinam, quam tradit *Declamation. 15. post Pentecost. fol. 337. inquit: Obseruandum, quod ex magna Fide magna Confidentia oboritur, ex parua verò Fide parua scaturit: unde quod in Psalmo legimus de viris iustis, qui ut Mons Sion fortes sunt, hoc ex magna eorum Fide consurgit; & consonat doctrinæ D. Bernardi Tract. de Passion. cap. 43. dicentis: quantum enim quisque credit, tantum sperat, quantum sperat, tantum amat: quantò ergo hæc optima Mater (loquitur de Virgine) perfectior fuit in Fide, tantò in Spe fortior, & in Charitate feruentior.*

Ut autem ad actus particulares descendamus, examinare oportet, quinam sint fructus Fiduciæ, quæ Spes firma, & robusta dicitur à D. Thom. 2. 2. quæst. 129. artic. 6. ut ex fructibus possimus cognoscere eam. Quatuor fructus, seu proprietates emanant ex Spe heroica principaliore, & colliguntur ex *Apostol. ad Hebr. 6. vbi ait: Fortissimum solatium hominis nos, qui confugimus ad tenendam propositam Spem, quam sicut anchoram animæ habemus, tutam, & firmam, & incedentem vsque ad interiora velaminis. Debet ergo esse Spes heroica tuta, firma, incedens, hoc est operatiua, quapropter illam viam vocat D. Petrus Epist. 1. cap. 1. Deus regenerauit nos in Spem viuam; & vsque ad interiora velaminis: Scilicet vsque ad finem vitæ perseuerans; his, veluti quatuor vncis, anchora ista Cœlestis inter tumescentes vndas huius Sæculi animam nostram tranquillat.*

Est ergo Spes heroica *tuta*, hoc est certitudinem habens de re sperata, iuxta D. Paulum 2. ad Timoth. 1. = Scio cui credidi, & certus

sum, quia potens est depositum meum seruare in illum diem, & Davidem Psalm. 30. = In te Domine speravi non confundar in aeternum: & Glossam super Psalm. 4.: Per Spem enim intratur ad videndum illud, quod creditur: quæ certitudo Spei à Fide, quæ est incognoscitiua, oritur, vt docet D. Thom. in 3. dist. 26. quest. 1. artic. 3., & 1. 2. quest. 40. artic. 2., & ab illa denominatur Fiducia. Vnde bene Venerabilis noster Alphonsus Declamat. in Fest. Expectation. fol. 129. terg. ait: Habet ergò certitudinem magnam ex Fide, & Charitate Spes Sancta.

Quod autem Venerabilis Dei Seruus habuerit Spem Vitæ æternæ magna certitudine, probant Testes Summario dicto Num. 28. §. 1. 3. 4. 5. 6. 10. 17. 22. 25. Nec non actus formales talis Spei, quos ipse in suis Scriptis repetit. Siquidem in supradicta Declamation. fol. 127. terg. ita clamat: *Tu Domine singulari dono tuo in Spe mirabili me constituens, te frui confido, & certo certius spero.* Et Declamation. in Vigil. Natiuit. Christ. fol. 86. terg. ait: *Nos scimus cui credimus thesaurum nostrum, Eleemosynas, Orationes, Ieiunia, & alia bona opera, certique sumus, quia potens est Christus Iesus depositum nostrum seruare vsque in diem illum, in quo merces exuberans electis Dei dabitur; Et similes actus passim inueniuntur in suis Confessionibus, Summario citat. Num. 2. §§. 11. 20. 28., & 106. Dictamque certitudinem vitæ æternæ, ac si eam iam haberet, melius ostendit ibidem §. 112. his verbis: O' Signore dell' Anima mia, se fin dalla Croce, doue state tanto afflitto, solo col guardare chi desidera seruirui, & amarui, lo riempite di tanta dolcezza, che narrare non si può; Quando là sù nel Cielo, doue siete già risuscitato, e glorioso, risguardarete questo Seruo indegno, qual contento, & allegrezza riceuerà? Et §. 115. ait: O' allegrezza dell' Anima mia, se vedendoui quà per Fede, e quasi in Specchio, siete tanto amabile; Quando si squarci questo velo, e vi vediamo alla scoperta, quanto più soaue sarete; Ex quibus apparet, gloriam esse illi certissimam, quæ eam in possessione haberet iuxta regulam D. Ioann. Chrisosth. Serm. de Fide, Spe, & Charitat. post Comment. Epist. 1. ad Corinth. ibi: Certitudo in causa est, quia Spes, quod sperat, iam quodammodò cernit.*

Quòdque haberet certitudinem summam suæ saluationis optimè probatur ex vehementi desiderio moriendi, & Deum videndi sæpe sæpius manifestato, de quo testantur plures Testes tam Apostolica, quàm Ordinaria auctoritate examinati, de propria Scientia, & de auditu ab eodem Seruo Dei deponentes, Summario citat. Num. 19. §. 61., & dicto Num. 28. §. §. 14. 27. 28. 30. 31. Quòdque ipsemet repetito calamo exprimit in suis Scriptis, ex quibus nonnulli Textus excerpti dantur in Summario dicto Num. 28. §§. 32. 33. 34., & 35., & in suis Confessionibus passim ostendit, præcipuè in fine cuiuslibet cœlestis fauoris ab Altissimo recepti, Summario dicto Num. 2. §. 114. ibi: *Supplifico la Vostra Maestà, che quelli sei Mesi si restringano in sei giorni, acciò che quest' Anima, sciolta dal pesante carcere di questo corpo mortale goda, e vita immortale, e visione della vostra diuina essenza &c. con questo desio esclamerò col gran Profeta David, e dirò: Quando verrò, e comparirò alla presenza del Signore? Quod repetit §. §. 121. 123. 126. 131. & §. 139. sic concludit: Il mio cantare sarà lodarui perpetuamente in questa vita*

vita di pellegrinatione fino à tanto, che per la vostra ammirabile misericordia mi cauate dal carcere pesante di questo corpo, acciòche in compagnia degli Angeli, e de Santi vi lodi là sù nel Cielo perpetuamente. Ex quibus ne dum desiderium, sed anxietas magna demonstratur suæ dissolutionis, vt esset cum Christo; indicium patens securitatis suæ Spei, iuxta D. Gregor. *Homil. 17. in Luc.* dicentem: *Qui autem de sua Spe, & Operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia letus Iudicem sustinet; & cum tempus propinquæ Mortis aduenerit, de gloria retributionis hilarescit.* Quam securitatem optimè patefecit ipse Dei Seruus in dictis suis Confessionibus sub citat. §. 123. vbi ait: *Nella qual vista restò l' Anima mia tanto consolata, e stà assai sicura, che frà poco tempo per la vostra misericordia si sprigionerà per goderui nella gloria.*

Secunda proprietas Spes heroicæ est firmitas, quod scilicet sit constans in tribulationibus, quia tunc signum clarum est, quod est innixa magnanimitati, & Dei amorì, D. Thom. 2. 2. *quest. 119. artic. 6.*, & tunc propriè dicitur Fiducia, vt constat ex illo *Matth. 14. 17.*: *Iesus locutus est eis, dicens: habete fiduciam: ego sum nolite timere: dicto Discipulis agitatì inter Maris procellas.*

Hac firmitate resplenduit Spes Sanctorum, & euasit heroica, vt docet noster Venerabilis Alphonsus *Declamation. in die Resurrectio. Domin. fol. 266. terg.* dicens: *Sancti Viri Spem suam in Domino figentes, cum B. Iob. cap. 13. clamant: etiamsi occiderit me, in ipso sperabo. Sicut, & David Psalm. 26.: Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum: Si exurgat aduersus me prælium, in hoc ego sperabo.* Quod dixerat Iob, quod, & David heroica Spe firmatis; hoc etiam habemus dixisse Venerabilem nostrum Dei Seruum *Declamation. 6. in festo Expectation. fol. 128. ibi: Surgant Dæmoniorum colluies, circumeant aduersariorum phalanges, & castra, Mundi fautores obganniant, latrèntque, in eo, qui omnipotens est, Spem meam posui, neutiquam pudeam in æternum; Et hoc animose repetit in suis Confessionibus, Lib. 3. cap. 5. Summario dicto Num. 2. §. 93. inquit: O'Signore, siate voi in mio aiuto, & armisi contro di me chi si sia, esca in campagna, che non lo temerò &c., et alibi passim.*

Hoc, quod verbis dixit, opere adimpleuit in quacumque ex multis tribulationibus, quas est perpeffus. Insurrexerunt contra ipsum colluies dæmoniorum, vt eum inducerent in blasphemias; sed per triginta annos fortiter restitit in Domino sperans, & non fuit confusus, vt supra ostendimus sub titulo Fidei §. *Ostendit insuper augmentum.* Et ipse ait in suis Confessionibus *Lib. 2. cap. 12. per tot. Summario dicto Num. 2. §. §. 74. 75. 76. & 77. securus consilium Regij Prophetæ Psalm. 27. 7. dicentis: Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum: & sciens, quod Dominus, vt Prouerb. 30. 5. habetur: Clypeus est sperantibus in se.*

Circumierunt eum aduersariorum castra, nempè tribulationes, infirmitates, & dolores quamplurimi; sed ex omnibus eruit eum Spes summa in Deo posita, vt habetur ex illius Confessionibus *diction. Lib. 2. cap. 11. Summario dicto Num. 2. §. §. 70. 71. 72. & 73. imò, & illos enixè desiderauit, vt liquet ibidem §. §. 89. 90. 91. et constanter sustinuit, quia in Domino sperans non infirmaba-*

tur, sicuti affirmat eius Confessarius, *Summario cit. Num. 6. §. 20.* et inferius demonstrabitur cum de illius heroica Fortitudine, & Patientia Sermo erit; etenim *Isai. 30. 15.* habetur: *In Spe erit fortitudo vestra*; & Apostol. *ad Roman. 12.* ait: *Spe gaudentes, in tribulatione patientes*.

Patienter ideò, & fortiter se gessit heroica Spe suffultus in sustinendis iniurijs sibi illatis; tunc præsertim, cum ad Insulas Canaria- rum peruentus, ut Visitatoris munus exerceret, à Viro iniquo, & iracundo alapa percussus fuit, nam statim Venerabilis Dei Seruus alteram ei præbuit maxillam, ut eam quoque percuteret, sicuti refert Marquez in illius Vita *Cap. 19. pag. 196. in princ.* & infra melius ostendetur; optimè in hoc executus Christi monitum, *Matth. cap. 5. 19.* dicentis: *Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi, & alteram*; & *Lucæ Cap. 6. 29.*: *Et qui te percutit in maxillam, præbe, & alteram*.

Surrexerat Matrity Vir quidam malus, Petrus de Pedrola nuncupa- tus, qui Prophetam se dicebat, sibi què magnum nomen apud om- nes comparauerat; Cumque Venerabilis Dei Seruus ad suum col- loquium nunquam illum admittere voluisset, quippè qui illius fictionem, eiusque malum spiritum prænoscebat, ipse Pedrola, iracundia motus Venerabilem Alphonsum increpare cœpit, & sensim inter populum disseminare, ut eius Sanctitatis famæ notam ingereret, ipsum Venerabilem Virum, eiusque Animam esse de- perditam, neque ullam ei remanere salutis Spem, prout ex diui- na reuelatione se scire iactitabat, eo quod, cum esset Religiosus, & Votum paupertatis emisisset, stipendia tamquam Regis Con- cionator accipiebat. Rescivit id Venerabilis Dei Seruus, & quod amicis magnam ingererat afflictionem, ipse indicibili animi tran- quillitate sustinuit, & in Domino sperans nullatenus est confu- sus, prout affirmat de propria Scientia, & facto proprio D. Fran- ciscus Maldonado Episcopus Syriæ, & Regius Consiliarius LIV. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica *Summario di- cto Num. 28. sub §. 3.* & Pat. Marquez in illius Vita *Cap. 17. pag. 180.* & *cap. 19. pag. 201.* et infra aptiori loco melius comprobabitur. Hæc autem Serui Dei tranquillitas, & patientia, eius heroicam Spem demonstrat, cum D. Paul. *ad Roman. 5. 3.* scribat: *Non solum autem, sed, & gloriamur in tribulationibus, scientes, quod tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, pro- batio verò Spem*. Et S. Bernard. *Serm. 17. in Psalm.* *Qui habitat* inquit: *Siquidem in tribulatione Spes gloriæ, immò, & ipsa in tri- bulatione gloria continetur, sicut Spei fructus in semine, sic, & ipse fructus in semine est*.

In periculis etiam heroica eius Spes maximè resplenduit, eo quia ad Insulas Canarias nauigando, Maris tempestatibus non semel subortis, nullatenus expauit, sed firmus in Spe, Crucem, quam secum gestabat, amplexatus, super eam securus in Oratione quie- scebat, nihil timens, sed omnia sperans, & ne dum ipse (sicuti superius dictum est in historia Vitæ sub *§. Bis Oceano*) ab omni pe- riculo liber euasit, sed etiam, ut D. Paulo accidit, eos, qui cum ipso erant, saluos reddidit, ut ipse ait in suis Confessionibus *Sum- mario dicto Num. 2. §. 105.* et affirmat eius Confessarius *dicto Nu- mero 6. §. 33.* et refert Marquez in illius Vita *Cap. 7. pag. 67.* & *cap. 10.*

*cap. 10. Summario citat. Num. 20. §. 73. Edoctus enim fuerat à Re-
gio Propheta Psalm. 72. 28. dicente : Mibi autem adherere Deo
bonum est : ponere in Domino Deo spem meam. Quia firma Spes, &
fiducia in Domino est à malis, & periculis liberatiua, vt habetur
in Psalm. 21. 5. ibi : In te sperauerunt Patres nostri : sperauerunt,
& liberaſti eos : Et ipse Dei Seruus Declamation. 4. Dominic. post
Epiphan. fol. 186. terg. inquit : Si fortè tempestas oborta fuerit,
talem, tamque potentem Nauclerum habentes, non est quod timea-
mus, ne modica fidei nos arguat, vt Discipulis contigit ; Matth.
Cap. 8. vers. 26.*

Mundi Fautores obganierunt, & latrarunt contrà illum in fundatio-
ne quinque Monasteriorum (quæ a fundamentis erexit, de quibus
inferius agetur) plurimas obijcientes difficultates, & signantèr in
fundatione Conuentus S. Mariæ Magdalenæ Matritensis, quem in
sola Prouidentia, & Misericordia Diuina fundauit, aduersantibus
Mundi Principibus, pijsſimo etiam Rege Philippo II. rem impos-
sibilem iudicante, prout plures Testes deponunt *Summ. d. Num. 28.
§§. 8. 10. 11. 16. 18. 20. 21. 24. & Num. 29. §§. 1. 2. 5. 6. 17. 24. 52. 53.*
Ipse tamen, in Deo posita spe, non fuit perterritus, sed ipsi Regi
constantèr asserens sperare se, quamuis multa pressum senectute,
operis perfectionem visurum, & forti animo in spe corroborauit
illustrem virum Balthasarem Gomez, & ejus expensis susulſit do-
mum, & corroborauit Templum, in cujus primo ingressu verba Si-
meonis, qui redemptionem expectauit, vsurpans, cecinit gaudens :
Nunc dimittis Seruum tuum Domine, Summ. d. Num. 29. §. 3. 4. 5. 7. 8.
In necessitatibus tandèm positus Venerabilis Dei Seruus firmitatem
sue spei maximoperè patefecit, *dict. Num. 28. §§. 2. 7. 18.* Et adeò
constans ejus fiducia erat in Deo, vt per eam non semèl quæ victui
necessaria pro Religiosis deficiebant mirabilitèr obtinuerit. Dum
etenim Prioris munus exercebat in Conuentu Vallisoletano, cum
quadam die jam hora prandij aduenisset, & panis pro fratribus re-
ficiendis in totum deficeret, ipse Venerabilis Dei Seruus spei, &
fiduciæ plenus dari signum prandij iussit, quo vocati accedentes
Fratres, & in conclaue epulare intrantes, ne dum mensas, sed &
arcas panibus plenas inuenerunt, *Summar. d. Num. 28. §§. 13. & 29.*
Accidit item alia vice, nihil in Conuentu adesse, quod Religiosis da-
ri posset in cibum, cumque id Venerabili Seruo Dei à Cœnobij
Procuratore nunciatum esset, respondit : ne te affligas Frater : Puer
Iesus Seruis suis cibum prospiciet ; adueniente interim hora, scien-
tes Religiosi se nihil habere ad manducandum de Seruo Dei detra-
here cæperunt. At ipse Diuinæ Prouidentię innixus ad triclinium
cum Fratribus dato signo accessit, & statim Cœnobij janua pulsata
fuit, ad quam aperiendam Ianitor accedens, duos Viros inspexit
cum Asina cibarijs onusta, quibus exoneratis, & in conclaue de-
positis, tam homines præfati, quàm Asina ab oculis omnium eua-
nuerunt, Religiosis admirantibus, & Venerabilis Serui Dei San-
ctitatem summoperè commendantibus *dict. Num. 28. §§. 2. & 12.*
Ipse namq; memor erat moniti, & promissionis Christi *Math. cap. 6.*
*dicentis : Nolite ergò solliciti esse, dicentes, quid manducabimus,
quid bibemus, aut quo aperiemur ? Scit enim Pater vester, quia
his omnibus indigetis ; quærite ergò primùm Regnum Dei, & Iusti-
tiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis &c.*

Ex quibus apertissimè liquet Ven. Alphonsum in Deo sperasse omnibus illis temporibus, seu occasionibus, in quibus potissimè sperandum esse in Domino, ad adstruendam heroicam spem, inquit Divus Antonin. in *Summ. par. 4. tit. 7. cap. 1. sub §. 5. ante med. vers. & nota*, videlicet tempore tentationis, tempore afflictionis, tempore offensionis, & tempore defectionis; & confert Scacc. de not. & sign. *Sanctitat. citat. Section. 3. cap. 2.* & Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Ignatii Lojolæ *part. 2. art. 2. tit. de spe §. Ex lætitia, §. ex magna, & seq. S. Francisci Xaverij par. 2. art. 2. tit. eodem §. Secundum argumentum, & §. & hac omnia, S. Petri de Alcantara par. 2. artic. 5. §. Secundò eadem, & §. quartò eadem, & seq. & passim in alijs.*

Tertia proprietas heroicæ spei, est, quod sit *incedens*, hoc est operativa non otiosa; Vndè Propheta Isai. *cap. 4. vers. 31. ait: Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut Aquilæ current, & non laborabunt. volabunt, & non deficient*; Et hoc perbellè explicat Venerabilis noster Servus Dei Alphonsum super definitione Spei *Declamation. in festo Præsentation. Virgin. Mariae fol. 60. dicens, Pulchra ergò definitio spei data est, eo quod expectatio sit Beatitudinis ex gratia, & meritis consurgens; Ne post hac frustrà quis speret felicitate frui oscitans, & dormiens, ac mandata Dei parvi pendens: Hinc scriptum est: spes impij, quasi lanugo, quæ à vento rapitur: Sap. 5.*

Quantum spes nostri Venerabilis Dei Famuli operata sit, & fuerit *incedens*, ex eo probatur, quod ardua, & difficilia opera aggressus, prout erant Foundationes præfatæ Monasteriorum, & his similia, nullis fuit retentus difficultatibus, sed posita in Deo spe, usque ad eorum complementum incessit, ut deponunt Testes *Summario d. Num. 28. §§. 9. 10. 15. 16. 18. 19. 20. 23. 26. & d. Num. 29: Hoc ipsum quoque ostendunt indefessè labores, quos Ven. Servus Dei Alphonsum sustinuit in tot libris ad Fidelium utilitatem, & Animarum fructuum conscribendis, in verbum Dei assidue prædicando, ut superius fuit dictum §. In hoc Sacro Ministerio cum seqq. & §. Fides quoque heroica cum sequentibus; in Confessionibus audiendis, cæterisque pietatis operibus exercendis, de quibus inferius sermo erit; Etenim S. Gregorius in lib. 8. Iob. cap. 7. ait Electus quisque vitam suam quasi dies mercenarij pensans, tanto fidentiùs spe tendit ad præmium, quantò nunc robustiùs perducit ad laboris incrementum, qui sic decursus præsentis temporis pensat, dies cum operibus numerat, & ne à laboribus transeant vacua vitæ momenta formidat, aduersis gaudet, passione reficitur, mærore refouetur, quia subsequenti vitæ præmijs tantò se remunerari largiùs conspicit, quantò pro amore illius quotidianis se motibus impendit.*

Spem itidè Ven. Alphonfi in sublime incedentem detegunt Pœnitentiæ, Asperi tates, aliæque corporis macerationes, quibus se absque intermissione affigebat, nec non lejunia ferè continua, & rigorosa, quibus corpus suum penè aridum reddidit, ut fusè inferius demonstrabimus: Sciebat enim Euangelicam sponsonem *Math. 3. 2. = Pœnitentiam agite, & appropinquabit Regnum Cælorum*; Et quod lejunia sunt, quæ demonstrant desiderium efficacissimum possidendi Deum, & sitim animæ, quæ anhelat cælestes diuitias, docet D. Bernard. *serm. 24. de mod. benè viuend: hisce verbis,*

bis; *Aridum porta corpus tuum propter desiderium Cælestis Regni, ut impleas, quod scriptum est in Psalmo. Sitiuit anima mea ad Deum, quam multipliciter & caro mea: caro enim tunc Deum sitit, quando per ieiunium abstinet, & arescit.* Quamobrem ex his, & similibus corporis afflictationibus, macerationibusque spem heroicam arguunt Scacc. *de not. & sign. Sanctitat. dicta sect. 3. cap. 2. pag. 192. litt. B. & C. & pag. 193. litt. D.* Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Ignatii Lojolæ *ciat. par. 2. tit. de Spe S. 1. ex aspera, S. Francisci Xauerij d. par. 2. art. 2. eodem tit. de Spe S. & hæc omnia, & S. Thomæ de Villanova apud Contelor. de Canonization. Sanctior. pag. 499. vers. 1. potentia &c.*

Ex profusissimis etiam eleemosynis, quas Venerabilis Dei Seruus pauperibus assidue distribuebat, & in eorum necessitatibus subueniendis, & subleuandis aperta manu erogabat, adeo nullum ex tot ægenis, qui ad illum recurrebant vnquam vacuum à se dimiserit de bonitate, & prouidentia Dei confidens (vt cum admiratione deponit LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica *Summ. d. Num. 28. §. 7. & infra aptiori loco plenè comprobabitur, cum de illis agetur*) optimè arguitur, quod ejus spes fuerit incedens, idest heroica; Siquidem *Fiducia magna est coram summo Deo Eleemosyna omnibus facientibus eam: vt habetur apud Tob. 4. 12. Et D. Bernard. de mod. benè viuend. sermon. 14. docet quantum amplius Proximis nostris in necessitate succurrimus, tantò amplius Creatori nostro appropinquamus, & rursus serm. 15. inquit, Qui alteri miseretur, misericordiam à Domino consequetur.* Et ex eleemosynis spem heroicam arguunt Cardin. Lauræa *cit. disput. 32. art. 10. sub num. 264.* Et Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum B. Andreæ Auellini *cap. 3. §. tertio eadem, & Venerabilis Serui Dei Hieronymi Æmiliani tit. de Spe num. 18. §. Tertio profusa, &c.*

Studium pariter Orationis spem Venerabilis Serui Dei incedentem conuincit; Ipse namque assidue ad Deum preces effundebat, dies, noctesque integras in Oratione, atque altissima cælestium contemplatione, ad quæ anhelabat, insumens, vt suprâ tetigimus, & fusius infra demonstrabimus de Charitate in Deum agentes. Est enim Oratio non tantum spei soboles, sed in qua tota spei fiducia nititur ad obtinendum à Domino id, quod postulat, ideòque *Marc. cap. 11. habetur: Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis; Et per frequentem Orationem demonstrari firmam, & heroicam spem, docet D. Paulus ad Roman: cap. 8. ibi = Et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei expectantes, spe enim salui facti sumus &c. & cap. 14. ait: Spe gaudentes, Orationi instantes.*

Effulget item Spes heroica Ven. Serui, ex absoluto rerum humanarum contemptu, cum Terrenis omnibus despectis, & à se abdicatis propter spem cælestium, ac vitæ æternæ, & Beatitudinis expectationem semetipsum prorsus abnegatum Deo consecrauerit. Nec non ex ejus animo ab honoribus, & Dignitatibus abjectissimo, dum terrena omnia pro nihilo habebat, adeo Episcopatus etiam principales à Rege sibi oblato recusauerit; Regiam existimationem, ac Principum, Populique plausus pro viribus declinando, seque humillimum in omnibus exhibendo, de quibus

superius aliquid dictum fuit, & infra cum de ijs agatur congruentiori loco dicemus: cum enim solum ij libenter contemnant terrena, qui perfecte sperant caelestia, ut ait D. Bernard. *de mod. bene uiuen. serm. 46.* non alias profectò, quam ex heroica spe poterat in nostro Venerabili Seruo Dei huiusmodi contemptus promanare, ex quo spem heroicam etià deducunt Cardinal. Lauræa in 3. *sentent. citat. disp. 32. art. 10. num. 281.* & Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis Ven: Serui Dei Nicolai Factor *Rubr. de Spe nu. 27.* Attenta præsertim præfata ejus profunda Humilitate, de qua *Proverb. 15. 33.* habetur: *gloriam præcedit humilitas*, & Christus Dominus *Matth. 23. 12.* promisit. *qui se humiliauerit, exaltabitur*: Ideòque S. Augustin. *homil. 12. inter 50.* ait *Humilitatis passibus ad Cæli culmina conscenditur; quia Deus excelsus non superbia, sed humilitate attingitur; discamus humilitatem, per quam Deo propinquare poterimus.* Cum autem Venerabilis Alphonsi Humilitas fuerit profundissima, ut infra demonstrabitur, ex ea argui potest, quàm illius spes fuerit ad Deum incedens.

Præterea Testimonium incedentis, & heroicæ spei luculentius, ultra jam dicta, præbent reliqua bona opera, quæ Venerabilis Dei Seruus Alphonsus, nullis detentus laboribus, nullisque perterritis difficultatibus (ut infra patebit) toto vitæ tempore exercuit, Regio Propheta *Psal. 36. 3.* dicente, *Spera in Domino, & fac bonitatem &c. & pascaris in diuitijs eius.* Non enim quis potest magna opera facere sinè magna spe, juxta illud Apostol. 1. *ad Corinth. 9. 10.* dicentis, *debet in spe qui arat arare, & qui triturat in spe fructus percipiendi*: quæ tamen opera sibi nulla videbantur respectu mercedis æternæ, quam expectabat, & ad quam consequendam incedebat; propterea in libro, cui titulus = *Esercitorio Spirituale* = pag. 91. ipse inquit, *Il tempo dunque è breue, il trauaglio è poco, mà il premio è eterno.* Et hac consideratione motus, quamuis ad altissimum perfectionis culmen deuenisset, attamen præ magna humilitate statum incipientium (ut superius dictum est) exoptabat, & precabatur à Domino, sicuti habetur in ejus Confessionibus *lib. 3. cap. 6. Summ. d. Num. 2. §: 98.* ideòque cum Dauide *Psal. 76. 11.* frequentè repetebat: *Et dixi, nunc capi*: Undè benè de eo dici potest, quod D. Bernard. *serm. 13: in Cant.* ait *Magna, & rara virtus profectò est, cum magna operaris, magnum te nescire; cum omnibus sit nota Sanctitas tua, te solum lateat; cum omnibus mirabilis appareas, tibi soli vilescas.*

Quarta spei heroicæ proprietas est procedere usque ad finem, & perseuerare, iuxta *Psal. 129. 6.* *à custodia matutina, usque ad noctem, speret Israel in Domino*: & ibidem D. Augustinus: *ab exordio vitæ usque ad mortem*: Quod idem noster Venerabilis Seruus Dei Alphonsus *declamation. in festo expectation. fol. 130.* docet: *Ecce fratres non satis est semel in Domino sperare, nisi frequenter, immò indefinenter in illo confidamus; hoc sibi vult verbi eiusdem repetitio: expectans, expectaui Dominum*; Docuit, & statim ipse exequitur, exclamando ibidem cum ipso Propheta: *Dicam ego, quamuis peccator, & confidens dicam, idque mei similes dicere audeant: Expectans, expectaui Dominum, & intendit mihi.*

Sperauit profectò Venerabilis Dei Seruus Alphonsus à custodia ma-
tu-

tutina, cum sexennis votum emisit, & se Domino sacrificauit, vt supra ad Fidem latè ostendimus *S. Et quidem pueritiæ primordijs cum pluribus sequentib. iuxta Psal. 4. 6. = Sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino.* Eandemque Spem patefecit, cum mundanis delicijs, terrenisque omnibus despectis, & posthabitis, se totum Domino in Religione mancipauit, vt paritèr supra dictum est *S. Effulget item Fides*, omnia relinquens, & nihil nisi à Deo sperans, quasi diceret cum D. Bernard. *sermon. 9. in Psalm. Qui habitat. fol. 145. col. 1. litt. C. = Mibi autem adharere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam. Sperent in alijs alij, fortè hic in scientia litterarum, hic in astutia sæculi, ille in nobilitate, ille in dignitate, ille in alia qualibet vanitate confidat; propter te omnia detrimenta feci, & vt stercora arbitror, quoniam tu es Domine spes mea. Speret qui vult in incerto diuitiarum: ego verò ne ipsa quidem, nisi abs te, victui necessaria spero, nimirum verbo tuo confidens, in quo abieci omnia.* Ex tali autem ingressu in Religionem magnum Spei indicium desumunt Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Francisci Borgiæ *par. 2. artic. 2. sub S. Item eadem ad finem*, S. Ludouici Bertrandi *tit. de Spe S. Hanc in Beato*, S. Pascalii Baylon. *tit. eodem S. Hæc verò, & B. Aloysij Gonzagæ eodem tit. sub init.*

Perseuerauit Venerabilis Dei Famulus Alphonsus noster in Spe toto suæ vitæ cursu ferè per sæculum ab omni culpa graui se abstinens, vt superius innuimus ex concordii trium Confessariorum assertione *S. Splendescit item*, & melius infra demonstrabimus agendo de Charitate in Deum. Quod fomentum est maximæ Spei, iuxta illud Ecclesiastic. *cap. 2. 9. ibi = Qui timetis Dominum, sperate in illo, & in oblectationem veniet, & vobis misericordia; & 1. Ioann. cap. 3. ibi = Si cor nostrum non reprehendit nos fiduciam habemus ad Deum.* Et notat Scacch. *de not., & sign. Sanctitat. citat. section. 3. cap. 2. pagina 191. vers. Ex his,*

Incessit tandem in Spe vsque ad interiora velaminis, vsque ad noctem mortis, vt testantur omnes piæ, & catholicæ illæ actiones, quibus se ad ipsam præparauit (sicuti inferius agendo de illius felici obitu palam fiet) quas profectò excitat Spes firma vitæ æternæ consequendæ, iuxta D. Antonin. *lib. 4. tit. 7. de Spe S. 5. vers. Prima est.* Et præ omnibus feruida illa prædicatio, quam Adstantibus fecit pridie ante mortem cum omnium admiratione, sumpto themate: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde: Matth. cap. 11. 29., vt inferius suo loco pariter dicetur, & affirmat eius Confessarius, qui fuit præsens, Summario dicto Num. 6. S. 24. effectus certissimus fuit suæ heroicæ Spei, iuxta illud Apostoli 2. ad Corinth. cap. 1. scribentis: Siue exhortamur pro vestra exhortatione, & salute, quæ operatur tolerantiam earundem passionum, quas, & nos patimur, vt spes nostra firma sit pro vobis, scientes, quod sicut socij passionum estis, sic eritis, & consolationis.* Vndè meritò dici potest Venerabilem Dei Seruum nostrum Alphonsum per antedictam perseuerantiam expertum fuisse promissionem Christi Domini *Matth. 10. dicentis: qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.*

His alia plura addi possent, ad ostendendum præcipuè nostrum Venerabilem Dei Famulum Alphonsum ea omnia insuper impleuisse, quæ iuxta Euangelicam doctrinam *Matth. 9. æternæ Beatitudinis affecutionem respiciunt; sed vltro omittimus, quia ex huc vsque*

dictis satis, superque patet, nostrum Venerabilem Dei Seruum Alphonsum firmissima & heroica Spe fuisse præditum; Idque etiam luculentius constabit ex infradicendis quoad Charitatem; nam qui istam verè habet, & spem habere necesse est, ut D. Antonin. in *Summ. par. 4. tit. 35. cap. 17. §. 13.* in principio ait: *Dicendum est, quod utique eam (videlicet spem) habuit perfectissimè, nam habuit, ut dictum est, perfectissimam Charitatem, quæ Mater est omnium Virtutum, secundum Beatum Ambrosium, ut qui eam habeat, & filias eius contineat, idest alias Virtutes, unde, & Spem.*

De Charitate in Deum.

Charitas multipliciter describi solet iuxta multiplices eius effectus, qui referuntur *dist. 2. de pœnit. cap. Charitas est*, ex D. Prospero *lib. 3. de Vit. Contemplatiu. cap. 13.*; At attenda eius essentia, exercitio, & principali effectu tripliciter consideranda est ad exactam eius definitionem.

Primò, ut est quædam qualitas supernaturalis animæ à Deo infusa, qua redditur obiectum congruum diuinæ dilectionis, & potens redamare Deū; & sub hac consideratione D. Augustin. *tract. 3. in Epist. 1. Ioann.* dicit, quod est *unctio inuisibilis, quæ in quocumque fuerit tamquam radix illi erit, quæ quamuis ardente sole arefcere non potest, nutritur calore solis*, Et noster Venerabilis Dei Seruus in suo *Certamine Amoris Sancti cap. 1. §. Certamen* dicit: esse Merum dilectionis, quo Christus Iesus Sponsam unicè dilectam inebriare solet, quo degustato dicit: *Introduxit me Rex in Cellam vinariam, & ordinavit in me Charitatem.*

Secundò, consideratur quatenus prorumpit in actum dilectiui sui primarij obiecti, ad quod ordinatur; & sub hac consideratione D. Augustin. *lib. 4. de Doctrin. Christian. cap. 10.* dicit: *Charitas est animi motus ad fruendum Deo propter ipsum, & se, atque proximo propter Deum.* Et noster Vener. Alphonfus in *Cantic. ad cap. 2.* inquit: *Denique Charitatis ordo talis est, ut super omnia Deum diligamus, post Deum nos ipsos, deinde proximum uti nos amemus.* & conformatur Magistro in *3. dist. 27.*, & D. Thomæ *2. 2. quest. 26. artic. primo.*

Tertiò; consideratur secundum principalem eius effectum, iuxta quem D. Augustin. *lib. de morib. Eccles. cap. 11.* ait: *Charitas est virtus, quæ cum nostra affectio est rectissima, coniungit nos Deo.* Et noster Ven. Orozco in *dict. Certamin. Amor. Sancti cap. 5. §. Nonne*, dicit: *Planè, si B. Dionysio credimus: Amor vis est unitiua, & diuersorum congregatiua.* Ad stipulatur huic Sententiæ illud Pauli *1. ad Corinth. 6. qui adheret Deo unus spiritus est cum eo.*

Secundum hanc ultimam considerationem est accipienda Charitas in præsentia, quia secundum illam consequitur heroicatem, quando scilicet Charitas animam iam purgatam à terrenis desiderijs vnit Deo tamquam sponsam sponso suo dilecto; quam vnionem appetijt D. Augustin. *lib. 5. Confess. cap. 5.* dicens: *quis mihi dabit, ut venias in cor meum, & inebries illud, ut obliuiscar mala mea, & unum bonum meum amplectar te?* Et Venerabilis noster sui Sancti Parentis vestigia sectando in *dict. lib. Certam. Amor. Sancti capit. 5.*

S. Candidissime Iesu circa med. 2^a: Non tantum sit amor meus erga te, sed inseparabilis, nihil cogitans, nihil loquens, nihilque operans, nisi te presente, te adiuvante, & te iubente. Ob! si mihi misello contingat cum dilecta sponsa iam gratulabundo cantare: Tenui eum, nec dimittam; hoc deposco, hoc unum affecto.

Ipse Venerab. Dei Servus in *supradicto libro Certamen. Amor. Sanct. citat. cap. 5.* S. *quam audacter assignat, quot sint signa Charitatis perfectæ, dicens: Felix ille, qui in hoc conflictu Amoris non solum vulneratus, sed alligatus, & captivus evaserit. Plus dicam: Felicior, qui in hac dilectionis militia languore correptus, deficiens, & velut emortuus remanserit. Ecce quatuor magna Charitatis signa tetigi. Quæ signa seorsim explicat scripturis, & exemplis, quæ apprimè ipsi applicari possunt.*

Etenim eius animam Charitate magna vulneratam fuisse constat ex vehementi illo desiderio moriendi, ut esset cum Christo, quod repetito calamo exprimit in suis scriptis, ut supra ostendimus quoad Spem, S. *Quodque haberet, & de quo deponunt Testes Summa. io citat. Num. 28. §§. 14. 27. 28. 30. 31. iuxta doctrinam, quam ipse tradit supracitat. cap. 5. ad illud Psalm. 41. = Quemadmodum desiderat Cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus: quod sic exponit: Planè Cerui vulnerati, & currentis in morem, anima Charitatis sagitta percussa, omnia visibilia spernit, & ad Christum Iesum ire contendit: & est iuxta sensum Psalmi, qui sequitur: Sitiuit anima mea ad Deum vivum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Et quidem ipse sagitta Charitatis percussus ad Christum Iesum ire festinabat, ut ex eius scriptis pluribus in locis apparet, & habetur Summ. d. Num. 28. §§. 32. 33. 34., & 35.*

Alligatam insuper fuisse Christo Iesu animam Venerab. Dei famuli probat resolutio firmissima, quam habuit mille mortes potius subire, quàm à Iesu separari; ut exclamat Dominic. 8. post Pentecost. fol. 193. dicens: *Planè, fratres, commodius foret millia fulmina pati, quam per diē separari à Christo Iesu. Etcap. 5. Certamin. Amor. Sanct. S. Nonne sic iterum exclamat: Utinam cum Apostolo dicere nobis liceat scio quia nec mors, neque vita poterunt nos separare à Charitate Dei, quæ est in Christo. Hæc profectò sunt verba hominis per Charitatem Deo alligati; prout etiam idem ostendit in suis Confessionibus lib. 3. cap. 4. per tot. Summario dicto Num. 2. §. 89., & sequentib. laudando Deum, quod ipsum exaudierit in petitione vivendi crucifixum cum Iesu.*

Languebat itidem amore Venerabilis Dei Servus, ut se explicat in *Comment. super Cantic. cap. 5. ad illa verba Sponsæ: quia amore langueo: ubi ait: Ob! me felicem Iesu bone, si mihi adsit alter Centurio, qui ad te veniens dicat: Puer iacet in lecto, & male torquetur; Et paulò infrà subdit: Etenim languor meus à te non est absconditus, quia gemitus meus à te non est absconditus.*

Probant etiam languorem eius gemitus continui videndi Deum, in quos prorumpit referens quemlibet ex favoribus ab eo receptis, ut patet lib. 3. *suarum Confessionum Summario citat. Num. 2. §. 112. 114. 115. 121. 126. 131. 139., & d. Num. 28. §. 32. 33. 34. 35.; Probat & sitis illa insatiabilis patiendi prò Dilecto, quam patefacit per omnia ferè capita dictarum Confessionum, ut lib. 2. cap. 7. Summario dicto Num. 2. §. 56. ibi = Datemi fortezza, acciòche la mia delitia, e ri-*

posso sia la vostra Croce &c. ; Vrebatur equidem acutæ febris ardore talia sitiens, vt D. Thom. opusc. 61. asserit ; *Probatio quidem dilectionis exhibitio est operis, sed validior probatio sustentia tribulationum.* Præterea eundem Venerabilis Serui Dei languorem probant suspiria, quæ ex intimo cordis præ amoris ardore frequenter exhalabat, nec non lacrymarum imbres, qui ex illius oculis sæpissimè erumpebant, vt affirmant Testes de certa scientia deponentes *Summario citat. Num. 20. §. 35. 36. 42. 50. Num. 21. §. 7. 28. 41. 50. Num. 23. §. 2. 8. 14. 30. & refert Pater Marquez in illius Vita dicto Summario Num. 30. §. 74. ibi = Erano molto ordinarij in esso certi sospiri di gran gusto, e tenerezza, & occorreua, che finendo di gettarli rimaneua tutto molle di lagrime, linguaggio dell' Amor di Dio, che solo Sua Diuina Maestà l'intende à bastanza &c.* ; Quod ad excellentiam Charitatis adducunt D. Thom. citat. Opusc. 61. Cardin. Laureà in 3. Sentent. disput. 32. artic. 11. Num. 322. pag. 758. Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Venerabilis Serui Dei Nicolai Factor tit. de Charit. in Deum §. Huius siquidem, & Venerabilis Catharinæ Ricciæ rubric. de Charitat. §. Intensa. Et ipse Venerabilis Dei Seruus in Memorial. amoris Sancti par. 1. cap. 5. relato à supradicto Patre Marquez in illius vita citat. §. 74. ait: *Il linguaggio dell' Amor di Dio solamente inteso viene da quel puro Spirito, che è Iddio, à cui s'incaminano i nostri singulti. Beata quell' Anima, la quale hà visto Iddio, come vn'altro Mosè nel Roueto del fuoco dell' Amore, e può dire, che non hà lingua, nè eloquenza, mà solo gemiti, che penetrano i Cieli, e lagrime, che la sposa nella Cantica chiama Vino eletto, e condito, all'odore del quale gli Angeli, come moscolini volano fino dall'altezza del Cielo, e vengono à consolare l'anima esiliata in questa Terra &c.*

Quartum assignatum signum perfectionis amoris est deficere, iuxta Psalm. 118. = *Defecit in salutare tuum anima mea: quia, vt Sponsa Cantic. 8. ait: Fortis est, vt mors, dilectio.* Neque hoc signum defuit Venerabili nostro Dei Famulo; sic enim in Certamin. Amor. Sancti. citat. cap. 5. §. quam audacter clamat: *Iesu bone, Iesu Sancte, amore amoris tui meriar, qui amore amoris mei dignatus es mori: Deficientis utique præ amore verba sunt, quæ ipse profert lib. 3. Confession. fauor. 1. Summario citat. Num. 2. sub §. 111. ibi = O' Rè di gloria eterna, quanto trafitto restò il cuore mio con quella amorosa, e dolorosa vista! non può l'anima mia scordarsi di così gran fauore, dicendo: O' Creatore, e Redentore mio! guardatemi, & habiate di me pietà! Basti vn sì lungo esiglio di ottanta noue anni. Cauatemi da questo Carcere per la vostra infinita clemenza &c.* iuxta iuxta Psalm. 118. = *Defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes, quando consolaberis me: Si attendantur denique Extases, quibus passim Seruus Dei rapiebatur, vt deponunt Testes Summar. citat. Num. 16. §. 4. 6. 71. 80. 87. citat. Num. 19. §. 49. citat. Num. 20. §. 1. 12. Num. 21. §. 9. 16. 26. 34. 37. 63. Num. 23. §. 4. 11. 21. & ipse Venerabilis Dei Seruus refert in Confessionibus lib. 3. ad fin. Summario dicti. Num. 2. d §. 111. & sequentib. videbitur Anima eius prorsus liquefacta, & emortua sensibus, viuens tantummodò Deo, ità vt cum Apostolo ad Galat. 2. clamare valeat: *Viuo ego iam non ego, uiuit verò in me Christus.**

Viuebat profectò totaliter Deo eius cor ardentissima Charitate infla-

flammatum, & ex abundantia os eius loquebatur, semper Deum laudando, vt deponunt Testes optimè informati ex longa familiaritate cum eodem Venerabili Seruo Dei Summar. Num. 30. §§. 1. 4. 5. 6. 21. 24. 27. 30. 31. 33. 37. 40. 43. 44. 50. 52. 66. & asserit Pater Marquez in illius Vita cap. 8. dict. Num. 30. §. 69. 71. 72. 74. quia iuxta doctrinam, quam ipse tradit in *Certamin. amor. Sancti cap. 3. §. Nos verò in fin.* qui semper Deum amat, sine intermissione eum laudat. Et hoc ipsum esse eximij in Deum amoris signum, docent D. Antonin. in *summ. par. 4. tit. 6. cap. 2. §. 7. vers. tertium cum Deo libenter loquitur*, Cardinal. Lauræa dict. disp. 32. artic. 11. nu. 295. pag. 254. Atque ideò eius verba in concionibus quasi faculæ ardebant, & fidelium corda ad Dei amorem inflammabant, vt ex Testibus benè conscijs habetur Summar. citat. Num. 16. §. 33. 45. 46. 51. 67. 73. & dict. Num. 30. §. 55. Hinc propterea alter Elias, & alter Paulus, immò & Seraphin existimabatur, vt superius iam dictum est, & referunt Testes dict. Num. 16. §. 7. 48. 52. 55. 60. 62. 75. & asserit Pater Marquez in illius Vita cap. 5. dict. Num. 16. §. 86. Et ex Auctoribus, qui de ipso Dei Seruo scripserunt Nicol. Anton. in *Bibliothec. Hispan. fol. 23.* ait: *In Officio hoc exhibendo (scilicet Concionatoris) eloquens, feruidus, & verè igneus &c.* Hippolitus Maracc. *Bibliothec. Marian. fol. 50.*, Summario Num. 9. litt. AA, hæc habet: *Alphonfus ab Orozco &c. Caroli V. Cesaris, ac postea etiam Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici igneus Ecclesiastes &c.* & Michael Salon. in *Vit. S. Thom. de Villanoua lib. 1. cap. 6. dict. Num. 9. litt. Q.* ait: *Il Padre Fra Alfonso de Orozco fù Predicatore &c. e fù stimato vn Serafino in terra &c.* Sed iam ad facta deueniendum est, quæ certiores sunt probationes veræ dilectionis.

Maximum, & solidius fundamentum, quo exsurgit, & extollitur perfecta Charitas nostri Venerabilis Serui Dei, est integerrima eius Vita nonaginta, & vnus annorum omninò immunis ab omni peccato lethali, vt superius innuimus *sub tit. de Fide §. Splendescit item*, & clarè patet ex illius Confessionibus Summar. citat. Num. 2. *per tot.* & testantur tres illius Confessarij, videlicet sæpè dictus Pater Roxas, qui in præfata Relatione illius Vitæ Summar. citat. Num. 6. §. 25. loquens de generali Confessione ab eodem Venerabili Seruo Dei emissa pridie ante obitum = *E di poi la notte, che fù l'ultima, che visse, si confessò generalmente con me, & in minor tempo di mezz'hora fece vna Confessione intierissima, e prudentissima, & esemplarissima, poiche penso, che in nouant'vn'anni di vita non hebbe colpa mortale &c.* quod repetit ibidem §. 39. & Pater Ioseph de Tapia I. Testis Processus Salamantini, qui per nouem menses continuos eius Confessiones audiuit, Summar. citat. Num. 26. §. 28. affirmat: *Che la sua vita fù uniforme in tutto il suo corso in tutta perfettione massiccia di Santità in tal maniera, che questo Testimonio non trouaua materia di peccato sopra del quale cadesse l'assolutione &c.* Idemque perhibet Pater Franciscus Gomez VI. Testis Processus Vallisoletani, alter ex Confessarijs Venerabilis Serui Dei Summar. Num. 31. §. 9. ibi = *Questo Testimonio confessò molte volte il detto Padre Fra Alfonso de Orozco, & offeruò, che in alcune appena haueua materia, sopra la quale cadesse l'assolutione, e dubitaua in darglieia &c.* Et hoc ipsum asserunt plures alij Testes ex pro-

propria cognitione, & familiaritate cum Venerabili Seruo Dei, vel de auditu ab eius Confessarijs deponentes, *Summ. d. Num. 26. §. 19. 21. 22. 24. 25. 26. & 30. dict. Num. 30. §§. 11. 13. 22. 28. 38. 46. 54. 59. & dict. Num. 31. §§. 1. 3. 4. 5. 6. 10. 11. 14. 17. 18. 19.* Quod si consideretur cum debita, & specialissima circumstantia, quod scilicet quadraginta ex dictis annis vsque ad obitum vixerit in Aula Regia Matritensi inter Regum honores, & Magnatum, ac Diuitum; id prodigium iudicabitur, de quo *Ecclesiast. 31.* habetur: *Beatus Vir, qui inuentus est sine macula, qui post aurum non abiit, nec sperauit in pecunia, & thesauris: quis est hic, & laudabimus eum? fecit enim mirabilia in vita sua; qui probatus est in illo, & perfectus est, erit illi gloria eterna; qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit;* Vnde iure merito Summi Pontifices, & Sancta Ecclesia tamquam super excedens humanam conditionem hoc ponderant, & in exemplum adducunt in Bullis Canonizationum, & in Officijs nonnullorum Sanctorum, & signanter in Officio S. Petri Martyris die 29. Aprilis *Breuiar. Roman. lect. 5.* ibi = *Corpus, & animum ab omni impuritate ita custodiuit, ut nullius mortiferi peccati labe se inquinatum unquam senserit;* & S. Canuti *lect. 4.* ibi = *Nec unquam à Iustitiæ, Diuinæque legis semita deflexit.*

Ista autem præseruatio ab omni labe duo importat, quæ maximam, & heroicam indicant Charitatem in Deum; Custodiam scilicet perpetuam Mandatorum, de qua D. Ioann. *Epist. 1. cap. 2.* inquit: *Qui autem seruat verbum eius, verè in hoc Charitas Dei perfecta est: & cap. 5. = Hac est vera Charitas Dei, ut mandata eius custodiamus;* Et continuatum Serui Dei triumphum de Mundo, Demone, & Carne, contra quos sola perfecta Charitas non succumbit, ut ipsemet Dei Seruus docet in *Certamin. amor. Sanct. cap. 2. in fin. ibi: Talibus, ac tam mirificis armis tam insigne certamen est certandum, & tam præcellentem triumphum non nisi hisce telis ignitis, & Charitate ardentibus obtinere quisquam poterit.*

Parum visum fuit heroicitati Venerabilis Serui Dei per adeò longum vitæ cursum conseruasse gratiam baptismalem contra tam potentes incursus inimicorum animæ; Ideò ad altiore gradum se extulit eius eximia Charitas, & ad euitandum peccatum omne veniale deliberatum peruenit, ut deponunt Testes *Summario Num. 30. §. 12. 28. 34. & Num. 31. §. 20.* adeò ut Confessarij in eius Confessionibus vix materiam absolutionis inuenirent, ut eorum dicto supra proximè in §. *Maximum* extenso constat, & referunt alij Testes *dict. Num. 30. §. 13. 59. & dict. Num. 31. §. 2. 8. 9. 20.* ex quo perfectissima in Deum Charitas exsurgit. Quamuis enim abstinere se ab omni peccato veniali priuilegium fuerit specialissimum B. Virginis Mariæ, ut docet D. Thom. *3. par. quest. 27. artic. 4.* & S. Bonauentur. in *3. sent. dist. 3.* attamen à peccatis venialibus deliberatis solent aliquandò Viri perfecti pro tempore abstinere, ut ait Suar. *tom. 2. de gratia. lib. 9. cap. 8. num. 25.* ibi = *Loquendo autem de solis peccatis venialibus deliberatis, credi potest Sanctos aliquos interdum peruenire pro aliquo tempore vitæ ad tam perfectum gradum, ut vel rarò, vel nunquam illa committant.* Et hoc præstat feruor Charitatis, qui reddit hominem cautum, & intentum, ne vel in minimo Deum summè dilectum offendat; Ità

Car-

Cardinal. Lauræa de Virtut. disput. 21. artic. 11. num. 320. ibi = *Qui curat seruare conscientie puritatem etiam in minimis, hic possidet octauum gradum heroicæ Charitatis*. Et noster Venerabilis Dei Seruus in Certamin. amor. Sancti cap. 3. pag. 33. sic habet: *Hæc dilectio Dei non tantum magna delicta, sed minima offendicula tollit, ac fugit*: loquitur de Charitate perfectiori huius vitæ.

Hinc prouenit exactissima Obseruantia mandatorum Dei (vt supra diximus,) & Ecclesiæ, sui que Instituti, ac Regulæ Constitutionum, quam Venerabilis Seruus Dei semper prætulit etiam in minimis, vt affirmant Testes de certa scientiâ, & propria obseruatione deponentes *Summario Num. 30. §. 7. 32. 36. 39. 45. 60. & Num. 31. §. 7.* Nec non æqualitas, atque vniformitas illius vitæ, quam continuè exhibuit in exercitio omnium virtutum, & in omni perfectione vsque ad obitum, vt deponunt Testes, vt supra *Summario citato Num. 26. §. 1. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20. 23. 24. 26. 27. 30. 32. & dicto Num. 31. §. 5.* Aded vt nec verbum quidem otiosum vnquam protulerit, *dict. Num. 30. §. 23. 26. 48. 54. 57. 67.* Sed de Deo semper loquebatur, & in omnibus suis verbis, & operibus excellentissimam in Deum charitatem patefaciebat, *Summario dicto Num. 30. §. 4. 5. 6. 8. 10. 16. 21. 27. 30. 31. 33. 37. 40. 43. 58. 61. 66. 69. 71.* Propterea omnibus semper fuit exemplo, & admirationi *dicto Num. 26. §. 31. & dict. Num. 30. §. 47.* Ex quibus, & præcipuè ex mandatorum exacta obseruantia, heroica profectò charitas emergit, cum ex ore ipsiusmet Christi Domini *Ioann. 14. 15.* habeamus: *Si diligitis me mandata mea seruare, & rursus, ibidem 21. Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est, qui diligit me: & tenent* Diu. Antonin. par. 4. tit. 6. cap. 2. §. 7. versic. sextum cum quis *mandata Dei obseruat*, Scacch. de not. & sign. Sanctitat. sect. 6. cap. 4. pag. 438. litt. D. Cardinal. Lauræa disput. 32. artic. 11. nu. 297. 330. & sequentib., & Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Philippi Benitij rubric. de perfectiss. charit. in Deum, §. Quod autem, & Venerabilis Dei Serui Hieronymi Emiliani, num. 24.

Illinc etiam promanabat maximus, quem semper ostendit, honoris Dei zelus, atque ardentissimum illud desiderium, quo urebatur, ne Deus ab alijs offenderetur, ideòque omnes ad Dei amorem hortabatur, & pro viribus curabat, vt à peccatis sese abstinerent, admonens melius esse milles mori, quam ne dum grauitè, sed leuiter quidem in Deum peccare, odio etenim maximo, & intensissimo noxas etiam leuissimas prosequeretur, *Summario dicto Num. 30. §. 2. 8. 10. 14. 15. 18. 25. 28. 29. 34. 41. 49. 51. 54. 55. 57. 58. 61. 62. 73. 75.* Quod ad heroicam, & perfectam charitatem referunt Scacch. de not. & sign. Sanctitat. citat. sect. 3. pag. 205. & 208. Cardinal. Lauræa dict. disput. 32. artic. 11. num. 294. pag. 449., & Auditores Rotæ in Relation. Canonization. Venerabilis Serui Dei Nicolai Factor. num. 31. Etenim *amans non potest ferre offensam amati*, vt ponderant ipsi Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis B. Aloysij Gonzagæ tit. de charitat. in Deum sub §. Rursus, & comprobant in Relatione S. Ioannis de Deo tit. eodem §. Quarto quia, & S. Theresiæ art. 6. vers. Quarto argumentum.

Hunc ipsum ardorem heroicæ charitatis in Deum expressit Venerabilis Seruus Dei in fundatione, atque ædificatione quinque Monaste-

naſteriorum, quæ ſummo labore, & non paucis aduerſitatibus erexit, tria nempe Matriti, & duo Talaueræ, vt deponunt Teſtes optime informati, *Summario citat. Num. 28. §§. 8. 11. 16. 18. 20. 21. 24. & Num. 29. per tot., & refert Pater Marquez in illius Vita cap. 25. dicto Num. 29. §. 49. 50. 51. 52. 53. 54., qua in fundatione plura concurrunt, quæ maximè heroicam Venerabilis Serui Dei charitatem patefaciunt.*

Primum nempe, quod cum iſdem Monasterijs erecta, & Omnipotenti Deo dicata ſunt Tempſa, vbi quotidie laus, honor, & gloria à Fidelibus ipſi tribuitur; Quod ſemper ab Eccleſia habitum fuit pro effectu inſignis amoris erga ipſum Deum, Scacch. *de not. & ſign. Sanctitat. ſect. 6. cap. 2. à pag. 404., vbi aſſert Bullas Canonizationum S. Henrici, & S. Leopoldi Ducis Aſtriæ, in quibus Summi Pontifices exprimunt amorem erga Deum iſtorum Sanctorum per hoc, quod Tempſa ædificauerint; Vndè idem Auſtor ſic concludit: Subinducant enim Principes Chriſtiani horum ædificiorum Eccleſiarum, & Monasteriorum ſtudio, quanto amore Deum proſequantur.*

Secundum: quod in præfatis Monasterijs coadunentur animæ Deo conſecratæ, quæ die, noctūque Deum laudent in Choro; in quo charitas magna relucet, vt notauit D. Auguſtin. *ſuper Pſalm. 70. ad illa verba: Magnificate Dominum mecum: vbi ſic inquit: Quis eſt iſte, qui exhortatur, vt magnificemus cum illo Dominum? & reſpondet: Amat enim Dominum quiſquis eſt ille.*

Tertium: quod ea fundauerit, & conſtruxerit pauper Religioſus, non Rex, non Princeps, non Diues; ſolū enim de penu charitatis ſupplere poterat, quod deficiebat in burſa, iuxta doctrinam ipſius in *Comment. ſuper Cantic. ad cap. 8. pag. 364. ibi = Charitas proſectò, ſi perfectæ eſt, magna operatur, & nulla aquarum copia, ideſt nullis aduerſitatibus extingui poteſt, aut ſuffocari.* Et reuerà illius charitas minimè extincta fuit, aut ſuffocata aduerſitatibus, & obiectionibus in dictis fundationibus exortis, præcipuè Monasterij S. Mariæ Magdalenæ, quod in ſola Prouidentia, & Miſericordia Diuina à fundamentis extruxit, ipſomet Rege Philippo Secundo rem impoſſibilem iudicante, ſed uſque ad complementum proceſſit, vt ſupra oſtendimus ad titulum Spei, *S. Mundi fautores, & dicunt Teſtes, Summario citato num. 28. §§. 8. 10. 11. 16. 18. 20. 21. 24. & dicto Num. 29. §§. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 17. 24. 52. 53. vndè cum S. Leone Serm. de Machab. dicere poſſumus, quod Venerabilis Seruus Dei curauit ultra æui ſui terminos opera pietatis extendere.*

Quartum tandem, & hoc magis extollit Venerabilis Serui Dei Charitatem, quod in altero ex dictis Cœnobijs ab ipſo erectis, fundamenta iecerit noui, & cœleſtis Inſtituti Monialium Recolſectorum S. Auguſtini, nempe in Conuentu Viſitationis, vt præter Teſtes dicto Num. 29. §. 13. 17. 22. 24. 27. 32. 42. 45. refert Pater Marquez in illius vita cap. 25. dict. Num. 29. §. 54., & Pater Andræas à S. Nicolao Excalceatus eiſdem Ordinis in *Prouentu Meſſis Dominica fol. 15. Summario citat. Num. 9. litt. K. vbi ait: Nec virorum ſolū, ſed fœminarum etiam reformatio in Hiſpania pupillauit. Venerandus enim Pater Alphoſus de Orozco Virginitate, Humilitate ſcriptis, Pœnitentia, Miſericordia in Pauperes, & Oratione celebris (allecta ad Religioſam vitam Domina Prudentia Grillo, quæ ipſi*

*ipse propriam Domum Matrini in via Principis donavit, ut nouum erigeret Cœnobium, quod felix dedit exordium tanto, ac laudabili Recollectarum Augustinienſium Monialium Instituto) facultate, concedente die 6. Septembris 1589. M. Petro de Roxas Castellæ Pro- uinciali, huius edificiij fundamenta iecit. In cuius Monasterij fun- datione mirabiles admodum circumſtantiæ euenerunt, relatæ per Testes dicto num. 29. §. 17. 18. 19. 37. 42. 45., & ex eodem Conuen- tu originem poſteâ habuerunt alia duo inſignia, & Regia Mona- ſteria S. Iſabellæ, & Incarnationis in eadem Villa Matrini, dicto num. 29. §. 14. 20. 23. 25. 28. 38. 39. 43. 44. 46. 47. Quod Institutum, vberes perfectionis fructus sub Strictiori Regulæ S. Augustini ob- ſeruantia ibidem in dies producit, & ex fructu pinguedinem radi- cis demonſtrat, quia; *Si radix ſancta, & rami;* ait Apoſtol. ad Ro- man. 11. 16.*

Sed iam in altitudine ſua ſeſe offert Charitas Venerabilis Serui Dei mediante impenſo, & nunquam intermiſſo Orationis, & Contem- plationis ſtudio; iuxta illud D. Ioann. Chryſoſt. cap. 11. homil. 26. in act. Apoſtol. = *Magni amoris indicium oratio eſt.* Vndè ipſe no- ſter Venerabilis Seruus Dei Orozco in Monte contemplationis cap. 6. pag. 50. Orationem vocat Cellam vinariam, in quam intro- ducitur Anima Sponſa à Chriſto, ut eius charitas ordinetur iuxta illud Cantic. 2. 4. = *Introduxit me in Cellam vinariam, ordinauit in me charitatem;* & meritò, quia charitas eſt vita orationis, ut ait Scacch. de not. & ſign. Sanctitat. ſect. 5. cap. 4. pag. 339. lit. A.

Aſſiduam quippè fuiſſe Orationem huius Venerabilis Serui Dei per totam multorum annorum vitam, dicunt Teſtes de viſu, certa ſcientia, & propria obſeruatione deponentes, Summario citat. num. 13. §. 35. 55. nu. 19. §. 3. 6. 11. 17. 37. 39. 51. 59. & nu. 32. §. 8. 13. 15. 16. 18. 21. 25. 28. 33. 41. 42. 43. 45. 47. 48. 52. 61. Et melius con- ſtabit ſi per eam breuiter diſcurramus. Cœpit enim à primæuo ſuæ rationis uſu, ſupra exigentiam naturæ anticipato, & ſexennio vix completo genuflexus ante Hoſtiam conſecratam, eam adorans pro- miſit ſequi ſtatum Eccleſiaſticum, ut ipſemet Venerabilis Seruus Dei refert in ſuis Confeſſionibus lib. 2. cap. 1. Summario citat. nu. 2. §. 33. & 34., & ait Pater Marquez in illius Vita cap. 1. dicto Sum- mario citat. num. 12. poſt lit. A. §. Eſſendo in età di ſei anni &c. Et ſuperiùs diximus in Vitæ hiſtoria, §. Opportuno tempore, & ad titu- lum fidei, §. Et quidem pueritiæ primordijs. Quod idem fuit ac ſta- tum orationis permanentis ſibi ſtabilire, atque habere in votis permanere in domo Domini, quæ domus Orationis vocatur Machab. 21. 13.

Nec diù diſtulit reddere, quod promiſerat Deo; nam ſtatim ac pri- mas didicit elementarias litteras, ſe addixit ſeruitio priùs Eccle- ſiæ Talabricenſis, & deindè Eccleſiæ Toletanæ, ut ibidem Altari, & Choro deſeruiret in canendis Horis Canonicis, & Miſſis, ſicuti pariter retulimus in Vitæ Hiſtoria §. Cum autem ad octauum, & conſtat ex ipſius Venerabilis Serui Dei aſſertione in ſuis Confeſſio- nibus Summario dicto Num. 2. §. 2., & 37., ac ex Relatione illius Confeſſarij Num. 6. §. 3., nec non ex Teſtibus Num. 12. per tot. utquè ab infantia eius Charitas per Orationem excitaretur in Deum, iuxta id, quod tradit D. Auguſtin. Sermon. 256. de tempor. Has poſtmodum Eccleſias cum Claſtro commutauit Salmanticæ,

consilio à Deo accepto per Orationem, vt ostendimus in Vitæ historia sub §. *Iactis in Domo Domini*, & sub titulo de Fide §. *Effulget item*, & constat ex Summario cit. Num. 2. §. 42. 43. 47. Num. 6. §. 30., & dicto Num. 12. per tot. In ipso Religionis tyrocinio extitit in Oratione prouectus, & in illa maximas Spiritus consolationes à Deo recipere meruit, superatis per Orationem tentationibus, quibus inimicus homo contra ipsum insurrexerat, vt ipse fatetur in suis Confessionibus Summario dicto Num. 2. §. 46. ibi = *Mà con tutti questi combattimenti voi Redentore mio non mi abbandonaste, e per la vostra gran bontà adempj il tempo della mia Professione; fauore singolare, che usate con quelli, che v'inuocano con fede, & amore &c.* Et §. 49. vbi ait: *Vero è Signore, che in quel tempo della mia approbatione, come già dissi, ordinandolo voi, fui combattuto in gran maniere da diuerse sorti di tentationi; mà insieme (state voi lodato) sentj grandissime consolationi, e gusti della vostra dolcezza, con le quali si poteuano comportare quei trauagli, & altri ancora più graui, che mi haueste mandato &c.* Emissa tandem Professione in studio se constituit perfectæ Orationis, & in eo per totam vitam ne dùm feliciter cucurrit, sed mirificè volauit, vt deponunt Testes Summario dictis Num. 10., & 32. §§. *Supra proximè citatis.*

Perfectionem Venerabilis Serui Dei in hoc cælesti Orationis exercitio probant quamplures Tractatus, quos de tali materia ad Fidelium eruditionem, & Animarum salutem, magistraliter scripsit, & in lucem edidit, quorum Cathalogus habetur in Decreto huius Sacræ Congregationis super approbatione illius Operum Summario citato Num. 5. de quibus bon. me. P. Arata, dictæ Sacræ Congregationis Consultor, & alter ex Reuisoribus deputatis ad prædicta Opera examinandum, hoc Elogium in sua Censura Summario Num. 4. litt. A. ponit = *Opus namquè ad Animarum directionem adeò perutile, vt incipientibus, proficientibus, & perfectis quibuslibet, se se præbet saluberrimum promptuarium. Hinc si, quæ scripsit, & docuit, operatus est Auctor, Homo iste perfecit omnia, quæ locutus est ei Deus, & vidit Iustum coram se ex omnibus gentibus.*

Probat insuper heroicam Venerabilis Serui Dei Charitatem altissima Contemplatio, ad quam per viam Orationis peruenit, quaquè eius Anima fruebatur; Semper enim orabat, in Cellula, in Choro, in Ecclesia, ad multas horas Orationi, & contemplationi vacabat: vbicumque esset, quocumque iret, in quibusuis negotijs pertractandis, aut alijs curis ex obligatione, ac necessitate implicitus, mentem assidue in Deum eleuatam, & in Contemplatione positam habebat, ac dies, noctesquè integras in Oratione, Meditatione, ac contemplatione insumebat, vt dicunt Testes optimè informati Summario dicto Num. 19. citat. §§. 3. 6. 11. 17. 37. 39. 51. 59., & Num. 30. §. 3., & Num. 32. §. 1. 8. 12. 13. 15. 16. 18. 21. 25. 28. 33. 41. 42. 43. 44. 45. 47. 48. 52. 61. Hoc autem assiduum Orationis studium heroicam erga Deum Charitatem designat, vt docet Cardinal. Lauræa dict. disputat. 32. de Virtut. heroic. artic. 11. num. 295., vbi ait heroicum esse amorem, quando feruida Charitas incessanter quarit Deum in omni tempore, de nocte, de die, in omni loco, per vias, & Plateas &c. Et latè Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Caroli Borromæi part. 2. argum. 15.

S. Famulus Domini, Sancti Petri de Alcantara part. 2. art. 6. S. Primo namque, Sancti Francisci Xaverij part. 2. tit. de Charitat. in Deum S. Fuit enim, Sancti Ignatii Loiolæ par. 2. tit. eod. S. secundò ex illa, & passim in alijs.

Adeòque firmiter eius Anima Deo adhærebat, vt nequè platearum rumor, nequè gentium clamor, nec quicquam aliud à sui Dilecti contemplatione eum diuertere possent, vt ait Pater Marquez in illius Vita *Summario dicto Num. 32. §. 60.* Quod etiam liquet ex ijs, quæ ipse Venerabilis Dei Seruus ad aliorum eruditionem notat in *Memoriali amoris Sancti part. 1. cap. 6. ad fin.* relat. ab eodem Patre Marquez *dicto §. 60. ibi = Non ti partire Anima da te stessa, vagando con li pensieri senza proposito, nè stare totalmente attenta all' ora quando quasi per forza per compire con gli altri, sarai occupata in qualche conuersatione, ti puoi inuolare agli occhj di tutto il Mondo, e star dentro nel tuo cuore accompagnata col tuo Sposo Giesù anche in ogni esercizio corporale non superfluo. Sò ben' io, che ti spauenterà questa Sentenza, parendoti quasi impossibile, mà quando il Signore ti farà questa gratia così grande, che tù lo sperimenti, all' ora vedrai con verità, che l'hauer superato questo gran contrario, com' è ogni superflua occupatione, conueniua molto per vedere le misericordie grandi di Dio, e le sue consolationi. Atquè ità in Deum semper absortus incessit, vt eius Vita continua fuerit Oratio, dicto Num. 32. §. 21., & 61. Vndè per experientiam dicere potuit in suo Monte Contemplation. cap. 3. pag. 83., quod contemplatio opus est plus Angelicum, quàm humanum; & D. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 19. cap. 19. ait: Contemplatio est negotium Sanctum, quod querit Charitas veritatis.*

Ex hac assidua Venerabilis Serui Dei Alphonsi Contemplatione dici equidem de eo potest, quod etiam cum dormiebat, eius cor in Oratione vigilaret iuxta illud Cantic. 5. 2. = *Ego dormio, & cor meum vigilat*: quod innuunt eius verba, quibus fideles Animas erudit in *Tractat. cui titulus = Giardino di Oratione part. 3. cap. 21. document. 7.* relat. à P. Marquez *ubi supra §. 56. ibi = Di questa maniera le persone Spirituali sempre orano, perche se vanno à dormire, fanno prima Oratione, & offeriscono quel sonno à Dio come un mezzo per poter' orare, & ogni volta, che si svegliano, orano almeno dicendo = Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. Et è così dolce all' anima il trouarsi subito nell' Oratione, che in certo modo già dice con la Sposa: Io dormo, & il mio cuore veglia al mio Sposo Giesù Christo &c.* Et hoc, quod docuit ipse exequebatur; statim etenim ac expergisceretur orare incipiebat, dictum versiculum *Gloria Patri &c.* dulcedine summa recinendo, vt refert Pater Marquez *ubi supra dicto §. 56.* Et ideò Seraphin propè lectulum in cartula effigiatum habebat, vt illum imitaretur, & ex eius aspectu se ipsum incitaret ad orandum, laudandumque Deum, sepiùs repetens illud *Psal. 137. in conspectu Angelorum psallam tibi.* Pater Marquez *ibidem §. 54.* Et vt meliùs Orationi, & Contemplationi assiduè vacare posset, ab Aula recedere, & in solitudinem pergere anxie desiderabat, *Summario dicto Num. 32. §. 31. 32. 35. 36. 38.,* sed voti compos effici nequaquam potuit, cum Rex Philippus hanc facultatem ei concedere noluerit, dicens iustum non esse ab Aula sua recedere Sanctum, cuius Orationibus multum auxiliij, & sibi,

& Regnis suis afferebatur dicto Num. 32. §. 37., & 39.

Ultimus gradus Contemplationis in hac Vita est Unio perfecta Animæ purgatæ per ardentissimam Charitatem cum Deo, teste D. Bernard. Sermon. 83. in Cantic. ubi ait: *Verè Spiritualis, Sanctique Connubij Contractus est iste. Parum dixi contractus, complexus est: & infra: sic amare nupuisse est, quoniam non potest sic diligere, & parum dilecta esse, ut in consensu duorum stet integrum, perfectumque Connubium, quod non est aliud, quàm Amor Sanctus, & castus, Amor suavis, & dulcis: Amor mutuus, intimus, validusque, qui non in carne una, sed uno planè in spiritu duos iungat, duos faciat iam non duos, sed unum.* Hinc inter Mysticos hæc Unio vocatur spirituale Matrimonium inter Animam contemplatiuam, & Deum; Ità D. Thom. Opusc. 60. D. Theres. à Iesu mansion. 7. cap. 1., & alij relati à Cardinali Lauræa de union. Mystic. opusc. 8. cap. 7.

Huiusmodi Contemplationem, & statum Mysticæ Unionis assecutum fuisse nostrum Venerabilem Dei Famulum plura suadent. In primis enim habuit ultimam dispositionem ad talem Unionem per animum perfectè purgatum, tum purgatione actiua, ut declarant continuæ eius Pænitentia, & mortificationes voluntariæ, quibus corporis, & animi appetitus, & passionis frænabat, ut infra demonstrabitur; tum purgatione passiuâ medijs tentationibus ignis, & aquæ, hoc est corporis, & animi, quibus se probatum à Deo, cum gratiarum actione gloriatur in suis Confessionibus lib. 2. cap. 11., & 12. Summario cit. Num. 2. §. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77., & per Dei gratiam inuentum quasi Vas auri solidum probatum, & dignum Deo, iuxta illud Sapient. cap. 3. versic. 5. = *quoniam Deus tentauit eos, & inuenit dignos se*: quod apertè docet D. Theres. mansion. 7. cap. 1., & refertur à Cardinali Lauræa de Union. Mystic. citat. Opusc. 8. ibi = *Cum Deus incipit misereri afflictionum, & laborum, quos Anima, quàm spiritualiter sibi in Sponsam elegit, passa est propter amorem suum, antequam celebretur, et consummetur Matrimonium Spirituale eam in sua mansione collocat.* Hoc idem legitur de Beata Angela de Fulgineo, quæ cap. 27. post prolixam suæ animæ purgationem ità fatetur: *Posteà eleuata sum in Spiritu, & inueni me totam intus in Deo modo alio, quàm nunquam consueuerim.* Ex quibus apertè habemus purgationem passiuam huius Venerabilis Serui Dei Alphonsi ad hanc Mysticam Unionem ordinatam fuisse; sed magis manifestant effectus.

Effectus huius Mysticæ Unionis cum Deo, iuxta D. Bonauentur. tractat. de sept. gradib. Contemplat. est *quies totius animæ, mira quedam, & suavis tranquillitas per infusam nobis ex frequentia Orationis dulcedinem concreata*: Sic D. Bernard. Sermon. 83. in Cantic., & communiter Doctores Mystici; & est iuxta illud Psalm. 65. = *Transiimus per ignem, & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.*

Hanc animæ quietem, & dulcem tranquillitatem fatetur se habuisse Venerabilis Dei Seruus immediatè post conflictum tot annorum cum Dæmone, ut demonstrauius sub Titulo Fidei §. Ostendit in super, & ipse Venerabilis Seruus Dei ait in suis Confessionibus lib. 2. cap. 12. Summario dicto Num. 2. §. 76., & confirmat eius Confessarius Summario cit. Num. 6. §. 6., ubi ait ab ipso Venerabili Seruo

Seruo Dei percepisse, quod ex tunc viuebat, quasi esset in Paradiso; Et fauet, quod Io. Gerson. *de Mystic. Theolog. consid.* 42. ait = *Per prædictam amorosam Vnionem, in qua Mystica Theologia consistere videtur, Anima quietatur, satiatur, & stabilitur in Deo.*

Pro alio effectu huius mysticæ vnionis S. Theres. *cit. mansion. 7. cap. 3.* assignat anxietatem patiendi pro Christo Sponso. Venerabilis Seruus Dei Alphonsus nil aliud habebat in votis, vt apparet ex eius Confessionibus *Summario dicto Num. 2. §. 50. 51. 52. 89. 90. 91. & 92.*, adeo ut Martyrium etiam subire magnoperè exoptaret, vt superius inuimus *sub tit. de Fide §. Illustratus igitur*, & ipse ait *dicto §. 90.*, & dicunt Testes *Summario cit. Num. 15. §. 3. 8. 10. 15. 17. & 20.*, & Pater Marquez in illius Vita *cap. 8. Summario citat. Num. 30. §. 70.* Quod etsi assequi non potuit, aliud tamen, & rigorosius Martyrium subiuit, sustinendo per triginta annos continuos, vt supra dictum est, tentationes inducentes ad spiritum blasphemix, quod non minorem gloriam, quàm Martyrium sanguinis patienti affert, vt ait D. Augustin. *tract. de verb. excid.*, ibi = *Est profectò magna Martyrum gloria, sed nescio, utrùm minor gloria fuit Sancto Iob, nec tamen ei dicebatur: Thus pone Idolis: Sacrificia Djs alienis: Nega Christum. Dicebatur tamen: Blasphema Deum.*

Effectus etiam fuit huius mysticæ vnionis Venerabilis Serui Dei Alphonsi cum Deo, quod omnia bona ab ipso exercita, sibi nulla viderentur, iuxta id, quod S. Machar. *homil. 8.*, ait: *Porro Anima, que Deum verè colit, etiamsi infinita Iustitiæ opera ediderit; ita se habet proindè, ac si nihil egisset propter inexplicabile desiderium, quod habet erga Dominum.* Quod etiam docet ipse Venerabilis Seruus Dei Alphonsus in suis Confessionibus *lib. 3. cap. 6. per tot. Summario dicto Num. 2. §. 97. 98. 99. & 100.*, vbi gratias agit Altissimo, quod mediante eius auxilio quotidie se excitabat ad incipiendum, dicens: *Poni mente Anima mia, che hoggi cominciamo, e che molto di camminare ci auanza: Ibidem §. 98.*

Miracula paritèr, quæ idem Venerabilis Seruus Dei Alphonsus mediante feruenti Oratione patrauit, *Summario Num. 33.* illum Deo intimè vnitum per Charitatem apertè demonstrant; Quia nullus potest talia signa facere, nisi sit Deus cum eo; Miracula siquidè ob duo fiunt, vt ipse Venerabilis Dei Seruus *Declamat. Dominic. 2. Aduent. fol. 89. tergo*, ait = *Ob duo Miracula fiunt. Primò, vt Doctrina sana, que omnem captum humanum excellit, Miraculis confirmetur, que vt sigillum regalibus litteris Fidem faciunt. Secundò, vt præsentia Dei appareat in homine per gratiam S. Spiritus, dum homo opera Dei facit. Vndè Apostolus inquit ad Galat. 3. Qui tribuit nobis S. Spiritum operatur virtutes in nobis.* Quod est iuxta doctrinam D. Thom. 3. *par. quest. 43. art. 1. & 2. 2. quest. 178. art. 2.* Cum autem signa, quæ noster Venerabilis Seruus Dei Alphonsus faciebat, necessaria non essent ad confirmandam doctrinam, quam Matriri prædicabat, quia signa necessaria non sunt Fidelibus, sed Infidelibus, clarè conuincitur Deum per ipsum Seruum suum eadem Miracula edidisse, vt ostenderet intimam sui ipsius præsentiam in eo.

Quod autem Miracula fiant in ostensionem sanctitatis ea instrumenta-
litèr

liter operantis, id bene dignoscitur ex illorum circumstantiis; sicuti in Christo Diuinitatem demonstrabant, iuxta D. Thom. 3. par. dicta quest. 43. art. 3., & hoc assignat D. Augustin. lib. 10. de Ciuit. Dei cap. 12., his verbis: *Porro autem, quaecumque Miracula, siue per Angelos, siue quocumque modo, ita diuinitus fiunt, ut Dei vnus, in quo solo beata vita est, cultum, religionemque commendent, ea verè ab eis, vel per eos, qui nos secundum veritatem, pietatemque diligunt, fieri, Deo ipso in illis operante credendum est.* Si autem expendantur crebra, quæ Venerabilis Seruus Dei Alphonsus per Orationem patrauit, Miracula, & præcipuè quæ habentur *Summario dicto Num. 33. lit. A., & B.* clarè apparebit ea aliud non commendasse, nisi cultum, & Religionem erga Deum, & pietatem erga Proximos in ostensionem, quod Deus ipse in illo operabatur.

Ardentissimam quoque Charitatem Venerabilis Serui Dei Alphonsi, atque eius vnionem cum Deo, probat frequentia ipsius in Choro in recinendis Diuinis Officijs. Licet enim infinitis teneretur occupationibus, ac propter grauem ætatem, ac munus Regij Concionatoris, esset omninò exemptus ab ista obligatione, adhuc tamen semper primus omnium in Choro aderat, tamquam esset vltimus ex Religionis Tyronibus, ut latè deponunt Testes de visu, & certæ scientia, *Summario citat. Num. 13. §. 11., & 39. Num. 19. §. 12. Num. 32. §. 14. 34., & 49. citat. Num. 34. per tot.,* sic enim docet Apostolus ad Ephes. 5. = *Implemini Spiritu Sancto, loquentes vobismetipsis in Psalmis, & Hymnis, & Canticis Spiritualibus.* Istaque Chori frequentia Venerabilis Seruus Dei Alphonsus, nedum erat exemplo cæteris Religiosis, sed etiam eos scriptis monuit, & præcipuè Concionatores, ut Chorum frequentarent, in *Epistolar. Christian. epist. 10.,* relata à P. Marquez in illius Vita *Summario dicto Num. 32. §. 53.,* ibi = *Hanno da notare li Predicatori, che s'aggrauano di andare qualche volta al Coro, che gli Apostoli stauano uniti insieme facendo Oratione, quando (come lo racconta San Luca) venne lo Spirito Santo, e li colmò della sua gratia, e li habilitò per predicare Giesù Christo, e le sue grandezze. Grandiuario si troua frà l'Oratione commune, e la particolare, e gran differenza vi è frà il recitare nella Cella l'Offitio Diuino, ò nel Coro d'auanti al Santissimo Sacramento, fuoco d'infinito Amore, da cui escono scintille, le quali anche à i cuori più freddi danno calore, e regalo. Fin che non venne il Sonatore d'un Salterio, non profetizò Eliseo, e nel suonare fù fatta la mano di Dio sopra il Profeta, e disse eccellenze, acciòche intendiamo, che udendo nel Coro la musica del Salterio di Dauide, e le Lodi Diuine, suole Giesù Christo illuminare gli nostri intelletti, & infiammare le nostre volontà di tal sorte, che iui si communicano secreti grandi della Scrittura Sacra.* Et ut magis in hoc Sacrificio laudis Hierarchiam Triumphantem, quam militantem æmularetur, ferè semper in Choro, ob reuerentiam Altissimo debitam, pedibus stabat, quamuis acutissimis doloribus in pedibus cruciaretur, *Summario dicto Num. 19. §. 18., & Num. 32. §. 17. 20. 25., & 50., & dicto Num. 34. per tot.,* & de hoc interrogatus respondit id agere, quia coràm tremenda Dei Maiestate aderat, quem etiam in Cælo Sancti ita collaudant, ut eos vidit Ioannes in *Apocal. 7.* stantes ante thronum Dei, & omnes Angelos, qui stabant

stabant in circuitu throni laudantes, & dicentes: *Salus Deo nostro, & Agno.*

In hoc autem Venerabilis Seruus Dei Alphonsus fecit se Socium Angelicis Choris, & adeò gratam Deo reddidit vocem suam, quod deficientibus quadam nocte præ hyemis, ac tempestatis rigore cunctis alijs Religiosis, Angeli ipsi in Chorum descendentes in figura Religiosorum absentium, insimul cum eo, qui solus aderat Matutinum cecinerunt, vt dicunt Testes *Summario dicto Num. 19. §. 4., & 13., & Num. 35. per tot.* Erat enim Anima eius Sponsa dilecta in Horto Orationis, licet inter Gentes, & sic à Sponso fuit inuitata ad cantandum, sicuti in Canticis Canticorum *cap. 8., & 13., ibi = Quæ habitas in Hortis, Amici auscultant: Fac me audire vocem tuam.* Quem textum satis ad rem nostram exponit ipse Venerabilis Dei Seruus in *Comment. Cantic. pag. 380.,* dicens: *Perinde dicat, ò Sponsa, quæ habitas inter Gentes, quæ diuisa sunt in plures Hortos, idest in plures Deorum cultus, Amici, Angeli, vel Sodales mei auscultant te loquentem, & auscultando mirum in modum delectantur verbis tuis. Fac ergò me audire vocem tuam. Hoc est petere à me quodcumque volueris, & fiet tibi.* Delectabantur ergò mirum in modum Angeli, amici Dei auscultando Socium eius Alphonsum cantantem in Choro, & nè ob carentiam Sodalium deficeret eius Oratio, & ipsi canunt eum inuitando, vt faciat Deum audire vocem suam, qua petijt quodcumque voluit, & factum est illi, vt supra ostendimus ex *Summario dicto Num. 33.* Vnde ad aliorum eruditionem ipse Venerabilis Dei Seruus in *cit. tract. Giardino d'Oratione par. 2. cap. 17.* apud P. Marquez in illius Vita *Summario dicto Num. 32. §. 54., & 55.,* ait = *Stà molto bene, che gli Angeli siano Messaggieri, che rispondino à quello, che ora, peròche Dauidde dice, che nella presenza degli Angeli oraua al Signore. A' i gemiti grandi, & alle legrime di Madalena accorsero quelli Angeli, li quali apparuerò nel Sepolcro del Nostro Iddio, e volendola consolare l'interrogano, perchè pianga? &c. Vn' Angelo consolò Danielle quando staua fra i Leoni per comandamento del Rè Tiranno. Vn' Angelo accorse à consolare nella strada l'afflitta Agar, la quale andaua per il Deserto con il suo figlio Ismaelle smarrita. Dal che apparisce non v'esser cosa, che maggiormente rallegri gli Angeli, dell'Oratione, la quale odorano molto da lungi, e come Augelli à i fiori, volano con gran fretta à i desiderij, e parole di colui, che ora, per recar fauore, e feruore alla nostra tepida volontà, peròche Dauidde li chiama fuoco acceso. Eglino con le bragie dell'Altare purificano le nostre labbra, affinche siano pulite, e degne di lodare il Signore, come lo vediamo nel Profeta Isaia: Eglino ci aprono il Libro chiuso della volontà di Dio, acciòche orando sappiamo ciò, che habbiamo da seguire, & amare, come lo vediamo in San Giouanni, il quale vidde nelle mani d'un' Angelo quel Libro aperto. Vn' Angelo venne à confortare il Signore quando staua orando nell'Orto, mà non lo viddero gli Apostoli per la loro negligenza, acciòche intendiamo, che la nostra dapocaggine non merita d'esser consolata, anzi in pena della sua colpa ripresa, e biasmata.*

Præterea heroicam Venerabilis Serui Dei Charitatem, atque intimam eius vnionem cum Deo designant nonnulla mirabilia, quæ ipso orante eueniebant, quæque clarè indigitant ipsum fuisse coelestibus Charismatibus decoratum. Ità nempe Charitate ardebat eius.

eius Cor, vt illius flammæ vis, foris etiam erumperet. Dùm enim Venerabilis Seruus Dei orabat, totus splendescere videbatur, & cum ab Oratione rediuit, eius vultus lucis radios emittebat, *Summario citat. Num. 19. §. 27., & 41.* Cum oraret in Cellula, ex ea cœlestis odor, ac splendor, tamquam Solis radius exhibat, *citat. Num. 25. §. 40., & dicto Num. 19. §. 24.* Item orando Dœmones fugabat, qui eum ab Oratione diuertere conabantur, *Summario dicto Num. 32. §. 2. 4. 5., & 30.* Ex quibus, & præsertim ex prædicto splendore excellentissimus Serui Dei Amor dignoscebatur. Siquidem D. Bernardus *Serm. de Natiuit. S. Ioann. Baptiste*, explicans verba *Ioann. 5. = Ille erat lucerna ardens, & lucens*, inquit: *Ioannis splendor ex feruore, non feruor prodijt ex splendore, sunt enim qui non eo lucent, quia feruent, sed magis feruent, vt luceant.* Quod, & alia huius generis ad perfectissimam Charitatem ponderat Card. Lauræa *cit. disput. 32. de Virtut. heroic. art. 11. sub num. 323.*

Accidit semel, quod cum Venerabilis Seruus Dei noctu in Choro ante Matutinum de more oraret, exigua eius vitrea lampas, quam in Chorum procedens gestabat, ob imprudentiam cuiusdam Religiosi, ad Matutini signum dandum pergentis, è summo Choro in Ecclesiam decidit, quo casu minutatim effrangi debebat; Sed mirum dictu! integra, & accensa remansit, nè minima quidem gutta olea effluxa, *Summario dicto Num. 19. §. 14., & dicto Num. 32. §. 3., & 6.* Ex quo dignoscitur quantum Altissimus Seruum suum amaret, quod res eius etiam minimas mirabiliter præseruabat.

Extases quoque, & raptus, quos Venerabilis Dei Seruus frequentissimè patiebatur tùm orando, tùm prædicando, aut ante Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum, vt superius diximus sub hoc Titulo §. *Quartum assignatum signum*, & sparsim sub Titulo Fidei, & præcipuè §. *Tantus erat*, & latè deponunt Testes de visu, & certa scientia, *Summario citat. Num. 16. §. 4. 6. 7. 1. 80., & 87. Num. 19. §. 49. Num. 20. §. 1., & 12. Num. 21. §. 9. 16. 26. 32. 33. 34. 35. 37. 38., & 63. Num. 23. §. 4. 11., & 21., & dicto Num. 32. §. 9., & 24., & Num. 36. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8., & 9.* clarissimi sunt effectus ardentissimæ Charitatis, qua Cor eius flagrabat, illiusque intimæ vnionis cum Deo, iuxta doctrinam D. Dionys. *de Diuin. nomin. cap. 8.*, dicentis: *Extasim facit Amor, & Amatores sui iuris esse non sinit:* Suprà quæ verba noster Venerabilis Dei Seruus in *Certamin. Amor. Sancti cap. 5.*, ait: *Quàm pulchrè S. Dionysius amoris virtutem expressit dicens: Amor facit extasim. Ecce charissime, Regina Saba Sapientiam Salamonis demiratur, non habens ultra spiritum.* Ex quibus heroicam in Deum Charitatem inferri ponderat Card. Lauræa *cit. disput. 32. de Virtut. heroic. art. 11. num. 328., & 329., & latius tom. 4. disput. 20. de Miracul. art. 23. per tot., Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 8. cap. 3. pag. 609. vers. Si verò, & pag. 613.* Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Philippi Nerij *par. 2. tit. de Charit. in Deum in princ.*, S. Petri de Alcantara *par. 2. art. 5. §. Tertio idem*, & Sanctæ Mariæ Magdalænæ de Pazzis *tit. de Miracul. sub 1. Mirac. in vita.*

Cœlestes item visiones, ac reuelationes, quibus Venerabilis Dei Seruus Alphonsus pluriès decoratus, ac recreatus fuit, signum equidem sunt manifestum strictissimæ eius vnionis, & amicitiae cum Deo, ipso-

ipsomet Seruo Dei *Comment. in Cantic. ad cap. 3. pag. 126.*, dicente: *In Contemplatione Deus optimus mira de sua Deitate insinuat, & arana sua reuelat*: Proût etiam docet D. Theresia *Mansion. 7. cap. 3.*, & cæteri Sancti, ac Doctores Mystici, adducti à Card. Lauræa de *Contempl. infus. opusc. 7. cap. 17. per tot.*, & D. Bernard. de *intern. don. cap. 69.*, ex illo Ioann. 15., ait: *Vis nosse indicium, quia sublimitas Diuinarum sit manifestum dilectionis indicium? Iam non dicam, inquit, vos Seruos, sed Amicos, quia omnia, quæ audiui à Patre meo nota feci vobis.* Idemque tenet Scacch. de *not.*, & *sign. Sanctit. sect. 8. cap. 2. pag. 592. per tot.*

Hæc signa strictissimæ amicitix demonstrare cæpit Deus Seruo suo ab illius iuuentute. Siquidem ei consideranti, an relinqueret Patrem, & Matrem, vt simul cum Fratre Religionem ingrederetur, apparuit D. Augustinus, & susceptionem sui habitus insinuauit, vt diximus in Vitæ Historia sub §. *Iactis in Domo Domini*, & refert Roxas eius Confessarius *Summario citat. Num. 6. §. 30.*

Post longum illum conflictum triginta annorum cum Dæmone, interius eum tentante contrà Fidem, de quo in Vitæ Historia §. *Per triginta annos*, apparuit ei Beatissima Virgo in auxilium, & ad triumphum, ei nuncians, quod iam victi erant inimici, & ipse remansit in summa animi tranquillitate, vt fateatur in suis Confessionibus *Summario citat. Num. 2. §. 74. 75., & 76.*, & refert prædictus eius Confessarius *Summario dicto Num. 6. §. 6. 31., & 32.*, & dicunt Testes *citat. Num. 25. §. 7. 35. 42. 50., & 56.*

Ipsaque Angelorum Regina oculis, & forma pulcherrima non semel eidem se conspiciendam dedit, præsertim cum ei præcepit, vt scriberet, & prædicaret, proût ipse narrat in suis Confessionibus *Summario dicto Num. 2. §. 107. 108., & 110.*, atque eius Confessarius ait in præcitata relatione illius Vitæ *Summario dicto Num. 6. §. 7., & 31.*, & dicunt Testes *Num. 19. §. 42., & Num. 25. §. 7. 16. 35. 46., & 50.*, & refert Pater Marquez in illius Vita *Summario citato Num. 36. §. 10.* Atque in vltima illius infirmitate eadem Beatissima Virgo visibiliter ei apparuit, & cum ipso non parùm amantissimè locuta fuit, vt retulimus sub Titulo Fidei §. *Aliàs quoque*, & deponunt quatuor Testes, qui in eadem vltima infirmitate dicto Seruo Dei assistebant, *Summario dicto Num. 25. §. 19. 26. 27., & 30.*, & alter Testis de auditu, & publico, & notorio, *ibidem §. 8.*

In celebratione Missæ Venerabilis Dei Seruus Sacratissimam Christi Humanitatem post consecrationem absque specierum velamine pluriès inspicere meruit, vt suprâ diximus sub Titulo Fidei §. *Ingens profectò solatium*, & referunt sex Testes de auditu ab illius Confessario, & alijs grauib. Religiosis, necnon de publico, & notorio respectiue, *Summario citato Num. 21. §. 8. 31. 55. 61., & 65., & Num. 23. §. 1.*, & ait Pater Marquez in illius Vita *dicto Num. 21. §. 86.*

Ipseque Dominus Iesus non semel visibiliter illi apparens, Seruum suum proprijs manibus communicauit, sacratam particulam ei porrigens, vt pariter ostendimus ad Titulum Fidei sub dicto §. *Ingens profectò solatium*, & testatur sæpè citatus Pater Roxas eius Confessarius in relatione illius Vitæ *Summario dicto Num. 6. §. 15., & 38.*, & dicunt Testes de auditu ab eodem Confessario, & ab alijs, *Summario citato Num. 19. §. 50., & 60., & Num. 20. §. 18,*

dicto Num. 21. §. 11. 12. 14. 57., & 66., & citato Num. 22. per tot.,

& Pater Marquez in illius Vita citato Num. 36. §. 20.

Insuper dum ardentius Venerabilis Seruus Dei Christi Iesu Passionem meditabatur, ac magis, magisque angebatur internè præ consideratione cruciatuum Domini sui, ipse Dominus non semel ei apparuit, ac se se conspiciendum dedit, eumque peramanter consolatus est, prout itidem diximus ad eundem Titulum Fidei §. *Respexit Dominus*, & ipse Venerabilis Seruus Dei fatetur in suis Confessionibus *dicto Num. 2. §. 97., & 111., & testatur præfatus eius Confessarius dicto Num. 6. sub lit. A. §. 34., & deponunt Testes citato Num. 19. §. 16., & 43. Num. 20. §. 9. 28. 31. 33. 40. 55. 59., & 59. dicto Num. 32. §. 23., & ait Pater Marquez in illius Vita dicto Num. 20. §. 67.*

Considerandi tandem sunt nonnulli alij fauores, quos Venerabilis Dei Seruus, ultra prædicta, à Deo recepit, quosque ipse scriptos reliquit Confessario, & habentur per extensum registrati in fine Libri illius Confessionum *Summario dicto Num. 2. à §. 111. usque ad fin.* Ex quibus aperte dignoscitur reciprocus Dei Amor, quo Seruum suum prosequeretur iuxta promissionem ex ore sapientis *Proverb. 8. 17., emissam; Ego diligentes me diligo, & Ioann. 14. 21. Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum.*

In primò etenim ex dictis fauoribus continetur visio, quam Venerabilis Seruus Dei Alphonsus in somnijs habuit Christi Domini è Cruce pendentis, prout extabat in Choro illius Conuentus, quem sapissimè Venerabilis Seruus Dei contemplabatur, *dicto Num. 2. §. 111., & refertur ab eius Confessario in sapèdicta relatione illius Vitæ Summario citato Num. 6. §. 34., & à Patre Marquez in eius Vita citato Num. 36. §. 11.*

Secundò: Per annum antè mortem Venerabilis Dei Seruus vidit in somnijs processionem Angelorum dulciter canentium, *dicto Num. 2. §. 113., & narrat Pater Marquez in illius Vita dicto Num. 36. sub §. 13.*

Tertiò: Exponitur mirabilis raptus, quem habuit contemplando admirabilem Christi Domini Ascensionem, in quo per quadran-tem horæ vidit gloriam Dei, *dicto Num. 2. §. 116., de quo mentionem facit etiam eius Confessarius dicto Num. 6. §. 36., & Marquez in illius Vita dicto Num. 36. §. 14.*

Quartò: Venerabilis Seruus Dei vidit in somnijs ipsum Deum in figura ignis splendentis, ibique ait, dicere non posse, solique Deo nota esse, quæ vidit in eadem visione, *dicto Num. 2. §. 118. 120., & 122., & refert Marquez dicto Num. 36. §. 15.*

Quintò: Tertia die Pentecostes raptus fuit Venerabilis Seruus Dei in Cœlum, adeoût per spatium dimidiæ horæ senserit dulcedinem coelestem in contemplatione Missionis Spiritus Sancti, *dicto Num. 2. §. 124., & Pater Marquez in eius Vita dicto Num. 36. §. 16.*

Sextò: Feria quarta infra Octauam Pentecostes Venerabilis Seruus Dei audiuit in somnis musicam Angelorum, *dicto Num. 2. §. 129., & refert Pater Marquez dicto Num. 36. §. 17.*

Septimò: Refert Venerabilis Seruus Dei somnium, in quo ei visum fuit ab alto Monte in terram descendisse, *dicto Num. 2. §. 132., quod etiam narrat eius Confessarius, dicto Num. 6. §. 35., & Pater Marquez in eius Vita dicto Num. 36. §. 18.*

Octa-

Octauo: Venerabilis Dei Seruus die nona Septembris anni 1590. in somnis audiuit musicam duorum Angelorum, de qua ipse mentionem facit in supradicto secundo fauore, dicto Num. 2. §. 136., & Marquez dicto Num. 36. §. 12.

Atque insuper idem Venerabilis Dei Seruus, dum in Choro orabat die Festo Sanctissimæ Trinitatis videre meruit in raptu, quem habuit, Mysterium eiusdem Sanctissimæ Triadis, vt refert præfatus eius Confessarius dicto Num. 6. §. 37.

Hæc profectò, quæ hucusque diximus de Diuinis visionibus, ac mentis illustrationibus, & raptibus Serui Dei, eius heroicam, & perfectissimam Charitatem in Deum, ipsiusque Dei reciprocum amorem in Venerabilem Seruum suum apertè conuincunt. His etenim cœlestibus gratijs, & beneficijs Christus Dominus animam sibi per spirituale Matrimonium coniunctam, ac per altissimam contemplationem intimè vnitam, & deuinctam, prosequitur, gratificatur, consolatur, & lætificat, vt ait D. Antonin. in Summ. par. 4. tit. 5. cap. 8., sicuti de semetipso Ezechiel cap. 8., narrat: *Spiritus leuauit me inter Cœlum, & Terram, & adduxit me in Hierusalem in visionem Dei*; quæ verba ponderando D. Thom. 2. 2. quæst. 175. art. 1. incorpor., ait: *Animam perfectæ Charitatis vinculo copulatam Spiritu Diuino ad super naturalia eleuari, & ad Altissimam Diuinæ essentia contemplationem pertingere cum abstractione à sensibilibus*; inferens propterea quæst. 180. art. 5. in corp. hunc esse supremum gradum contemplationis in præsentī vita, qualem habuit Paulus in raptu; cui non dissimilem habuit noster Venerabilis Dei Seruus in suprâ recensitis fauoribus, præcipuè quarto, & quinto. Vndè S. Laurent. Iustinian. de cast. connub. verb. et Anim. cap. 16. pag. 286. in princ., ait: *Non enim incassum diligitur Sponsus, neque vacua illius valet esse Amoris amicitia; iuxta cuiusque ei famulantium statum talia sunt encenia; ex donorum qualitate gradus agnoscitur militantium, necnon ex conditione præmij amicitiarum puritas commendatur*. Et benè aptantur ea, quæ ad hunc effectum expendit Card. Lauræa in 3. Sentent. tom. 4. disput. 20. de Miracul. art. 23. sub num. 992. Istaque cœlestia dona ad culmen Charitatis heroicæ ponderant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Philippi Nerij par. 2. tit. de visionibus, & tit. apparit. in Vit. Ven. Seruæ Dei Catharinæ Ricciæ tit. de Charit. in Deum S. Tertio beneficia, & Ven. Serui Dei Nicolai Factoris eodem tit. S. Hinc illius.

Sed alia restant cœlestia dona, quibus Altissimus Venerabil. Seruum suum locupletauit in signum reciproci Amoris, ac strictissimæ ergà ipsum Amicitia. Et in primis Prophetiæ dono Vener. Dei Seruus illustratus fuit; Quod nedum elicitur ex supradictis Visionibus, quas vt plurimum habuit in somnis, dicente Domino Num. 12. = *Si quis Propheta fuerit inter vos, in somnis apparebo ei*; Sed euidentius comprobatur ex ijs, quæ prædixit, de quibus fusè depouunt Testes Summario Num. 37. per tot. Ipso Venerabili Seruo Dei in Declamation. Dominic. 8. post Pentcost. fol. 174. terg. dicente: *Profectò Propheta ille erit, qui vera nuntiat ex reuelatione Diuina; Vndè B. Hieronymus testatur Prophetiam esse signum præscientiæ Diuinæ*.

Et licet ex hoc Dono, aut ex aliqua ex gratijs gratis datis, per se non probetur Sanctitas, & Charitas in Prophetis, vt idem Venerabilis Seruus Dei in *Declamation. Feria 4. Dominic. Passionis fol. 197.* ait: *Est quidem Prophetia gratia gratis data ad utilitatem Ecclesie, & hanc ob causam reperiri potest etiam in reprobis hominibus;* quod etiam docet D. Thom. 2. 2. *quest. 172. art. 4.* Attamen Prophetia strictè, & propriè sumpta, per quam mens eleuatur ad statum supernaturalem, & præscientiam Diuinam participat, regulariter Amicos Dei Prophetas demonstrat, iuxta id, quod Ioann. 15. 15. habetur: *Vos autem dixi Amicos: quia omnia quaecumque audiui à Patre meo nota feci vobis;* Et Sapient. 7. 27. dicitur, quod Sapientia: *per nationes in Animas Sanctas se transfert Amicos Dei, & Prophetas constituit.* Et accidit, vt ait D. Thom. 2. 2. *dict. quest. 172. artic. 4. ad 1.* quando Prophetiæ donum datur propter utilitatem aliorum, & propriæ mentis illustrationem; quod signum Prophetiæ Amicorum Dei assignat etiam D. Gregor. *Homil. 27. in Euangel.* cum alijs dicens: *Dum audita superna, celestia amamus, amata iam nouimus, quia amor ipse notitia est; omnia ergo eis nota fecerat, quia à terrenis desiderijs immutati, amoris summi facibus ardebant.* Vndè benè Scacch. *de not., & sign. Sanctitat. cit. Sect. 8. cap. 7. pag. 593. litt. D.* hæc eadem signa ponit Prophetiæ Seruorum Dei probatiua eorum Sanctitatis; hoc est: Ex parte Prophetiæ, quod vera, & certa nuntiet ex reuelatione Diuina: Ex parte Prophetæ, quod sit pius cum fama Sanctitatis, terrenorum bonorum contemptor, honores, & Dignitates fugiat.

Quo autem ad primum signum, videlicet, quod Venerabilis Seruus Dei vera, & certa nunciauerit ex reuelatione Diuina, plenè probant speciales casus, quos Testes recensent *Summario dicto Num. 37. à §. 1. ad §. 24., & refert P. Marquez in illius Vita dicto Num. 27. à §. 25. ad §. 35.* ex quibus apertè dignoscitur, quod Venerabilis Dei Seruus magna cum certitudine futura prædicebat, ac si ea præsentia haberet, subsequuto euentu postea comprobata. Specialissimus quidem fuit casus ille, quem supra retulimus sub Titulo Fidei *versus finem §. Laborabat in extremis*, quod scilicet cum morti proximus reperiretur Dominicus Suaso Regis Philippi Cubicularius, & Venerabilis Seruus Dei ad illum inuisendum accessisset, videns magnum auicularum numerum in caueis ibidem existentium, quibus dictus Suaso maximè delectabatur, Prophetico Spiritu dixit: *O quante volte muta Dio le Sentenze, e si ritorceno in alcuni animaletti quelle, che hanno da eseguirsi contro li Signori!* & ita euenit, nam vbi Infirmus, mediante contactu, & Oratione Venerabilis Serui Dei melius se habere cepit, prædictæ omnes auiculæ perierunt, adeò vt cum Venerabilis Dei Seruus è cubiculo Infirmi exijt, nulla ex eis viua remanserit, sicuti habetur *Summar. Num. 27. litt. A.* Præuidit etiam Prophetico Spiritu infelicem exitum Classis maritimæ à Rege Philippo missæ contra Angliam, *Summario dicto Num. 37. §. 8. 10. 14. 16. 25.* Sed quia longum nimis esset omnes casus à prædictis Testibus relatos, singillatim recensere, ab hoc abstinemus cum videri possint *dicto Numero 37. per totum.*

Quò

Quo verò ad secundum signum, scilicet ex parte Prophetæ, quod sit pius cum fama Sanctitatis, terrenorum bonorum contemptor, honores, & dignitates fugiat, ut exigit Scach. *ubi supra*. Quod talis verè fuerit noster Venerabilis Dei Servus, ex hucusque dictis, & ex contextu omnium Virtutum, in quibus usquè ad finem perseueravit *Summ. cit. Num. 26. per tot.* clarissimè patet, & melius ex infra dicendis dignoscetur.

Præditus quoque fuit Venerabilis Dei Servus discretione Spirituum, & cordium scrutatione *Summario dicto Num. 37. §. 2. 32., & Num. 38. per tot.*, quæ pro septima ponitur ab Apostol. 1. *ad Corinth. 12.* inter gratias gratis datas, quæque in ea conuenit cum Prophetia, quod utraque illustratur mens Diuina reuelatione circa ea, quæ sunt propria Dei scire; solumque distinguitur ex eo, quod ut ait D. Thom. 2. 2. *quest. 111. art. 4.* Prophetia est circa futura contingentia, & discretio Spirituum est circa secreta cordium, quæ cum soli Deo conueniat, iuxta id, quod *Paralip. 8. 30.* habetur: *Tu solus nosti corda filiorum hominum* eius participatio manifestè conuincit intimam vnionem nostri Venerabilis Serui Dei Alphonsi cum Deo, & reciprocum ipsius Dei amorem ergà ipsum; Amici etenim eius, ut Sanct. Laurent. Iustinian. *de cast. connub. Verb., & Anim. cap. 13. pag. 247. litt. A.* inquit = *tamquam perfectiores, sicuti vberiori replentur gratia, ita potioribus ornati sunt donis.*

Talis equidem fuit hic Venerabilis Dei Servus, qui Diuino illustratus lumine intimas cordium cogitationes penetrabat, ut de facto proprio deponunt quatuor Testes *Summario dicto Num. 38. §. 2. 3. 4. 8.* Abscondita quoque Sanctitatis figmenta prænosces vanas mentis illusiones, etiam à longè, quasi intuitiue videbat; Propterea nunquam induci potuit, ut Magdalenam à Cruce Monialem Cordubensem, quæ Sanctitatis famam sibi comparauerat, alloqueretur, ipsamque spiritu superbiæ illusam fuisse postea innotuit, *Summario dicto Num. 37. §. 5. 33., & dicto Num. 38. §. 14.* Fictam quoque Sanctitatem Monialis Lusitanæ præcognouit, ut asserunt Testes *dicto Num. 37. §. 17. 35., & dicto Num. 38. §. 6. 7. 11. 13. 15. 17.* Tandem cum Matriti Vir quidam, cui nomen erat Petrus de Pedrola, Prophetam se diceret, & tamquam Propheta communiter, & à Viris etiam grauib, & litteris præditis haberetur, ipse Venerabilis Dei Servus illius fallaciam diuinitus prænosces, nunquam eum ad suum colloquium, cum alioquin benignissimus esset, admittere voluit; dictusque Petrus, detecta postmodum eius falsitate, à Supremo Fidei Tribunali Toleti publicè punitus fuit, prout enarrant Testes optimè informati *Summario citato Num. 28. §. 3. dicto Num. 37. §. 6. 18., & dicto Num. 38. §. 1. 5. 9. 16., & refert Pater Marquez in illius Vita dicto Num. 37. §. 34.,* qui quidem casus magis demonstrat hunc Venerabilem Dei Famulum verè habuisse Donum Discretionis Spirituum, D. Ioanne Chrysostomo *Homil. 19. in 1. ad Corinth.* dicente: *Discretio Spirituum significat cognitionem, quis nam spiritualis sit, quis non: quis Propheta, & quis deceptor;* Dictòque Dono præditum fuisse confirmat Cardinal. Bona *in tractat. de discretion. Spirit. cap. 5. §. 2. pag. 24. in fin., & pag. 25.,* ubi eum in exemplum adducit inter alios eximie Sanctitatis Viros, qui dictum Donum à Deo perceperunt, ut ex eius

eius verbis superius à nobis relatis *ad tit. Fidei sub S. Heroica* quoque *Fides*, & in Summario registratis *cit. Num. 9. litt. Z.*

Probatio dilectionis, vt D. Gregor. *Hamil. 30. in Euangel.* inquit, *exhibitio est operis*; & magis ad rem nostram D. Augustin. *Serm. 10. de verb. Domin.* ait: *Si angustiantur vasa carnis, dilatentur spatia Charitatis*, Dilatata profectò apparent spatia Charitatis huius Venerabilis Dei Famuli, & heroicè extensa ex asperrimo vitæ genere, quo vasa suæ carnis per longissimum dictæ suæ vitæ cursum, usquè ad finem, & absquè vlla intermissione angustiauit, vt fusè deponunt Testes optimè informati *Summario Num. 13. S. 20. 33. 52. 53., & Num. 39. S. 1. 21. 24. 31. 33. 37. 53. 59. 63. 68. 78. 84. 85. 89. 94. 95. 100. 106. 132. 136. 138. 162. 172. 174. 183. 192. 193. 194.*

Siquidem Ieiunia eius continua fuerunt, & valdè rigorosa *dicto Num. 39. S. 3. 30. 32. 38. 59. 68. 78. 91. 94. 101. 120. 131. 147. 165. 184.* adeò vt cibum, & potum parcissimè, & solum ex mera necessitate adhiberet *Summario dicto Num. 13. S. 8. 9., & dicto Num. 39. S. 4. 35. 48. 49. 69. 122. 123. 148. 153.* Ferè nunquàm cenabat, & maiorem, melioremque partem exigui prandij, quem Conuentus ipsi ministrabat, Pauperibus distribuebat *dicto Num. 13. S. 10. 38., & dicto Num. 39. S. 5. 36. 50. 126. 149. 166.* Breuissimus ei semper fuit somnus, immò noctes integras in Oratione, alijsquè sanctis exercitationibus insumebat *dicto Num. 13. S. 54. 55., & d. Num. 39. S. 6. 26. 54. 71. 86. 92. 100. 116. 153. 161. 163. 175.* Lectus eius erant Sarmenta, super quibus, aut humi cubabat, cum necessitas exposceret, aspero positus in Sacco, idquè ad vltimam usquè senectam, & in vltima etiam infirmitate *dicto Num. 13. S. 3. 22. 34. 57., & dicto Num. 39. S. 10. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 29. 39. 43. 51. 56. 57. 60. 65. 66. 96. 101. 102. 127. 129. 130. 142. 145. 146. 151. 159. 160. 167. 170. 178. 179. 188. 189.* Cilicijs asperrimis assiduè corpus suum affligebat, *ibidem S. 7. 38. 55. 77. 184.,* & subuculas adeò rudes, & asperas gestabat, vt potiùs cilicia viderentur, & cum molles fierent Pauperibus dabat, *ibidem S. 80. 81. 82. 87. 98. 99. 103. 133. 144. 150. 152. 156. 168. 180.* Ferreis catenis, alijsquè flagellis crudeliter, & usquè ad sanguinem se cedebat, & carnem suam dilacerabat *dicto Num. 39. S. 8. 9. 27. 55. 70. 74. 141. 164. 176. 184. 186. 190.* Has autem corporis castigationes, & voluntarios cruciatus heroicam in Deum Charitatem patefacere docet D. Thom. 2. 2. *quest. 186. artic. 1.,* & D. Gregor. *lib. 5. in 1., Reg. cap. 4.* ait: *potenter corpus extenuat, qui amore celestium cor inflamat, quia dum Spiritualia fortiter diligit, desideria carnis valenter præmit*: atquè ex eis eandem heroicitatem desumi firmant Cardinal. Lauræa in 3. *Sentent. tom. 4. disputat. 9. artic. 2. num. 35., & citat. disputat. 32. de Virtut. heroic. artic. 11. num. 302. = Scach. de not., & sign. Sanctit. Sect. 5. cap. 2. pag. 314. 315., & 316.* Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Caroli Borromæi *part. 2. argum. 18., Sancti Philippi Benitij tit. de ver. Penitent. S. Huius autem, S. Ioannis de Deo tit. de Charit. sub S. quantum enim, B. Petri Regalati tit. de Charitat. in Deum S. Perfecta,* & sæpè in alijs.

Et quod magis, mirumque in modum splendorem flammæ ardentis Charitatis in Deum adauget, est hilaritas, & læticia, qua Venerabilis Dei Seruus Alphonsus huiusmodi cruciatus sibi infligebat;
Post

Post longam etenim, & credulem sui corporis verberationem, & propriæ carnis dilacerationem, cytharam sumebat, eamque pul-
sando, hymnos Deo, Beatæque Virgini Deiparæ decantabat, vt
affirmat de certa scientia, & ex propriâ obseruatione, & auditu
proprio CLVII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostoli-
ca *Summar. dicto Num. 39. §. 27. & 28.* Vnde ipsemet Venerabilis
Dei Seruus Alphonsus in *Comment. super Cantic. cap. 5. pag. 233.*
lin. ultim. optimè per experientiam dicere potuit: *Ecce amara*
sunt dulcia, quia anima ita liquefit per amorem, vt parum sen-
tiat, quod corpus cruciat; Et rectè ita inquit, quia teste D. Augu-
stin. *lib. 5. de Morib. Eccles. cap. 22. = Amoris igne ferrea, atque du-*
ra vincuntur.

Omnes insuper suos sensus, ob ardentissimam in Deum Charitatem,
Venerabilis Dei Seruus strictissimè coercuit, vt infra ad titulum
Temperantiæ ostendetur, cum omnimoda propriæ voluntatis ab-
negatione, ac magno sui ipsius, & cuiuscumque illecebræ contem-
ptu, *Summar. dict. Num. 13. §. 47. & dict. Num. 39. §. 11. 14. 85. 90.*
132. 139. 142. 174. 177. humiliorem, & peiorem Conuentus cellu-
lam, quamuis Regius Concionator semper inhabitando *dict. Num.*
13. §. 2. 12. 21. 58. 59. & dicto Num. 39. §. 12. 23. 29. 40. 41. 42. 52.
62. 64. 79. 87. 104. 143. 150. 157. 173., ita vt exemplum fuerit veræ
Sanctitatis, Poenitiæ, & perfectionis Euangelicæ, ac Matriti,
& in Aula Regia degens, vnus ex antiquis Sanctis Eremiti habita-
toribus videretur, & ab omnibus haberetur *Summar. dict. Nu. 13.*
§. 14. 32. & dict. Num. 39. §. 2. 20. 25. 34. 83. 88. de quibus D. Gregor.
homil. 20. super Ezechiel, ait: Sunt quidam, qui nihil sibi metipsis re-
seruant, sed sensum, linguam, vitam, atque substantiam, quam
perceperunt, omnipotenti Deo immolant. In hoc autem perfectio
hominis consistit, & quod totaliter Deo inhæreat, vt addit D.
Thom. 2. 2. *cit. quest. 186. art. 1.*

Elucet itidem Venerabilis Serui Dei Alphonsi heroica in Deum
Charitas ex ijs omnibus, quæ superius sub Titulo Fidei, & Spei
enucleauimus, & præcipuè ex maxima, atque inenarrabili deuo-
tione, quam semper præfetulit in Augustissimum Eucharistiæ Sa-
cramentum, ac ex flagrantissimo ardore, quo Missam quotidie ce-
lebrabat, nullo detentus impedimento siuè infirmitatis, siuè per
quam grauis ætatis, vt latè ex Testibus ostendimus ad dictum Ti-
tulum Fidei §. *Inenarrabilem quoque cum plurib. sequentib. cum*
Sacramentum hoc sit vinculum Charitatis, iuxta D. Augustin. in
Ioann. tract. 25. post med. dicentem: O' Sacramentum pietatis, o
signum unitatis, o vinculum Charitatis: Et ex ore ipsiusmet Chri-
sti Domini *Ioann. 6. 57. habemus: Qui manducat meam carnem,*
& bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo; Et D. Thom.
par. 3. quest. 73. artic. 3. ad fin. Eucharistiam dicit *Sacramentum*
Charitatis, quæ est vinculum perfectionis. Vnde ex prædicta eximia
deuotione Charitatem heroicam resultare firmant Scacch. *de not.*
& sign. Sanctitat. sect. 5. cap. 3. pag. 322. & Cardin. Lauræa *cit. dis-*
put. 32. artic. 11. num. 308. Auditores Rotæ in Relationibus Ca-
nonizationum S. Caroli Borromæi *par. 2. artic. 15. §. ad Spiritus,*
B. Andreæ Auellin. *cap. 5. §. denique,* & Venerabilis Ancillæ Dei
Catharinæ de Riccijs *tit. de Charitat. §. quarto intensa.*

Zelus salutis Animarum heroicam probat Charitatem nedum in
Deum,

Deum, sed etiam in Proximum, quia nulla maior in eum exerceri potest beneficentia, quam eius saluti spirituali providè attendendo; Ideòque D. Gregor. *homil. 17. in Ezechiel.* ait, quod, *nullum omnipotenti Deo est Sacrificium, quale est zelus Animarum*; & S. Ambros. *in Psalm. 118.* inquit: *Zelus Charitas est, valida est sicut mors Charitas, durus sicut infori zelus, quem nulla vincit huius vitæ illecebra*; ac D. Augustin. *super Euangel. Ioann. 2. tract. 20.* ad rem nostram ait: *Bono Zelo comeditur, qui qualibet prava, quæ viderit, corrigere satagit; si nequit, tolerat, & gemit*: Deque hoc zelo loquens Venerabilis Dei Servus in *Comment. super Cantic. ad cap. 8. pag. 361.* illa verba = *dura velut infernus emulatio*: sic exponit: *Zelus bonus, & emulatio sancta divinam consequens dilectionem, non mollis est, aut placida, sed rigida, & tenax propositi*; & paulo infra subdit: *Talis sit sancta emulatio oportet in ijs, qui verè Christum diligunt, ut nullatenus se patiantur ab eo, quod apprehenderint, separari*: Et pag. 362. sequentia verba Textus = *Lampades eius, lampades ignis, atque flammæ* = sic exponit = *Ecce vel maximè operari nobis præcipit, & sancta opera patrare, ut flammæ charitatis non delitecant, sed ad exemplum Proximi appareant*; Et pag. 373. concludit: *Nimirum felix Anima, quæ igne amoris Dei accensa semper flammæ euomere non cessat, desideria, & vota flammantia diù, nocturne Christo offert*.

Quantum autem in hoc sancto zelo emicuerit Venerabilis Servus Dei Alphonsus, eiusque in Deum Charitas probant Testes ex cognitione eiusdem Venerabilis Servi Dei, & de certa scientia deponentes *Summat. citat. Num. 13. §. 4. citat. Num. 16. §. 13. Num. 29. §. 15. 26. Num. 30. §. 8. 10. 15. & Num. 40. per tot. & præcipuè §. 1. 3. 4. 5. 24. 30. 35. 41. 56. 62. 64.* & apertissimè demonstrat assiduum illud, & nunquam intermissum exercitium Prædicationis Euangelicæ, quo, usque ad ultimum suæ vitæ spiritum se exercuit, ut latè superius ostendimus ad Titulum Fidei §. *In hoc Sacro Ministerio cum plurib. sequentib.* & asserunt Testes pariter de certa scientia, & de visu, *Summar. citat. Num. 13. §. 48. citat. Num. 16. §. 15. 29. 32. 35. 36. 37. 38. 41. 53. 59. 64. 68. 70. 89. & dicto Num. 40. §. 6. 45. 46.* tanquam sibi dicta essent verba Christi Domini *Matth. 4. 19. = Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.* Quæ ipse Venerabilis Dei Servus Alphonsus *Declamation. in festo S. Andrea fol. 7. terg.* sic exponit: *Ecce ad quod nos Christus vocat, nempe ut frugi simus fratribus nostris, & eos ad Christum trahamus, iuxta illud Apocal. 22. qui audit dicat, veni, hoc est, qui interne vocem Sponsi omni mellita dulcedine suaviorem audierit, qua audita, cum Sponsa clamat; Anima mea liquefacta est; is alios lucrifacere modis omnibus enitatur, alioqui Zelo sancto non est afflatus.*

Afflatus quidem fuit hoc Sancto Zelo hic Venerabilis Dei Servus, ideòque spirituale Proximorum salutem enixus est lucrifacere modis omnibus, atque eos ad Deum trahere. Hoc præstitit & suggestu in publicis Concionibus, sategitque semper prauos mores in omnibus corrigere, atque omnes ad Dei amorem incendere, ac intensum peccatorum odium in cordibus fidelium inferendum moperè studuit, ut superius diximus sub §. *Illinc etiam*, & dicunt Testes optimè informati *Summar. cit. Num. 16. §. 2. 13. 28. 33. 36. 43. 45. 46. 50. 59. 61. 84. 86. cit. Num. 30. §. 2. 8. 10. 14. 15. 29. 41.*

49. 51. 54. 55. 57. 73. 75. *cit. Num. 31. §. 12. 15. dict. Num. 40. §. 4. 5. 6. 23. 30. 31. 33. 34. 35. 37. 40. 41. 42. 43. 52. 56. 62. 64. 65. 66.* Propterea nil aliud quærens, quam Animarum salutem, quamvis Regius Concionator, in omnibus locis indistinctè verbum Dei prædicabat, & pluries etiam in die in Hospitalibus, in Carceribus, in pauperibus Ecclesijs, & Monasterijs, ut superius ostendimus ad Titulum Fidei §. *Ita equidem, & §. Honorem item*, & deponunt Testes de visu, & scientia propria *Summar. dict. Num. 16. §. 8. 9. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 37. 44. 53. 56. 57. 64. 79. 92. dicto Num. 40. §. 45. 46.* Et sciscitantibus cur tantum in prædicando laboraret? respondit plus Christum Dominum laborasse pro Animarum salute, ut de facto proprio deponit I. Testis Processus Granatensis Socius ipsius Serui Dei, *Summar. d. Num. 16. §. 38.*

Idquæ etiam præstitit in priuatis sermonibus; Omnes enim eius locutiones, quas cum Sæcularibus habere contingeret, ad eorum Animarum salutem erant directæ, salutaria monita cuique tribuendo, ac speciales deuotiones, & alia id generis insinuando, utquæ omnes Deum amarent, & salui fierent, ardentissimè exoptabat, & pro viribus curare nitebatur, *Summar. cit. Num. 15. §. 11. 12. 16. Num. 30. §. 2. 14. 41. 49. 51. 73. Num. 40. §. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 30. 33. 38. 40. 41. 43. 44. 48. 60. 61. 62. 63. 64. 65. & Num. 41. §. 25.*

Et adeò in sublime ferebatur eius Amor in Deum, ut pro salute Animarum nullis parceret laboribus; immò libenter mortem subire paratus esset, ut deponunt Testes *Summar. dict. Num. 40. §. 25. 28. 29.* Et hoc clarè demonstrauit, cum Mari se commisit, ut in Regno Mexicano coadiuuare posset Fratres sui Ordinis à D. Thoma de Villanoua missos in conuersionem Gentilium, in eodem sancto exercitio Martyrium, si opus esset, subire paratus, ut superius ostendimus ad Titulum Fidei sub §. *Illustratus igitur.* Quod nedum heroicam, sed excellentissimam in Deum, & Proximum Charitatem conuincit cum *Ioann. 15. 13.* habeatur: *Maiores hac dilectione nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.*

Heroicum hunc quoque Zelum ostendit Venerabilis Seruus Dei Alphonsus, cum Matriti typis editus fuit quidam liber, cui titulus = *la Celestina* = legentium animabus, præsertim iuuentutis admodum perniciosus; ipse enim ut offensas, quæ in Deum ex lecturâ dicti libri irrogari possent, penitus remoueret, omnes Matriti Bibliothecas circumiuit, & quotquot inuenit eiusdem libri codices emit, atque accenso igne in flammâs proiecit, ut refert IX. Testis Processus Toletani *Summar. cit. Num. 31. §. 13.*

Ardebant quasi faculæ verba eius, & tamquam iacula ignita audientium corda penetrabant, & in Dei amorem, ac timorem incendebant, ut ex Testibus benè conscijs habetur *Summar. cit. Num. 16. §. 33. 45. 46. 51. 67. 73., & dicto Num. 30. §. 55., & dicto Num. 40. §. 31. 36. 42. 43. 52. 54. 57. 59. 60.:* Atque in suggestu alter Elias videbatur zelans gloriam Dei, & honorem domus Domini, & Animarum salutem, & alter Ioannes Baptista, & alter Paulus, immò, Angelus, aut Seraphim æstimabatur, ut affirmant Testes *dicto Numero 16. §. 3. 7. 14. 34. 47. 48. 52. 55. 60. 62. 75. 86., & Num. 40. §. 58. 59., & superius diximus sub hoc eodem Titulo Charitatis §. Viue-*

bat profecto. Et ad Titulum Fidei *S. Hoc quod docuit.* Dictoque ardenti animarum zelo, & Dei amore roboratus, quamvis senectute pressus, adeò exaltauit vocem suam, vt cum aliquoties è suggestu clamaret = *Anime che fatte*) adstantes omnes tremore corriperentur, vt pariter superius ostendimus *ad Tit. Fidei S. Tandem, vt verus Propheta,* vt dicunt Testes *Summario dicto Num. 16. S. 36. 50. 51. 61. 67. 77., & refert P. Marquez in illius vita dicto Num. 16. S. 84., & 85.*

Nec in vanum cessit tantus Venerabilis Serui Dei labor pro animarum salute; nam plures, tum Viros, tum Mulieres à semita Virtutis aberrantes, suorum verborum vi ad bonam frugem reduxit, à peccatorum laqueis ex soluit, & ad Deum lucri fecit, vt asserunt Testes *Summario dicto Num. 16. S. 12. 16. 49. 54. 66. 67. 73. Num. 30. S. 20., & dicto Num. 40. S. 7. 26. 27. 31. 32. 36. 43. 48. 53. 55. 60., & ait Pater Marquez in illius Vita dicto Num. 16. S. 94.;* Tantaque inerat vis eius verbis, vt quædam Maura Hispali degens, quæ nullis vsque tunc suasionibus ad Christi Fidem amplectendam induci potuerat; audito Venerabilis Serui Dei sermone, statim ad Fidem se conuertit, ac postmodum in via perfectionis plurimum profecit; vt habetur *Summario dicto Num. 16. S. 78., & distinctè refertur à P. Marquez in illius Vita d. Num. 16. S. 95.*

Quæ autem praua opera corrigere, aut impedire non poterat Venerabilis Dei Seruus Alphonsus, iuxta supracitata D. Augustini verba, tolerabat, & gemebat, atque inenarrabilibus lacrymis, suspirijs, & orationibus deplorabat; potissimum cum de nocte æstiuo tempore turmatim gentes deambulare sentiebat, vt Matrìci moris est, ad Patrum S. Hieronymi dictum pergere; sciebat enim illud *Sapient. 2.,* quod nullum est pratum, quod non pertranscat luxuria iuuenum vtentium creaturis; & hoc anxium, & inquietum adeò illum reddebat, vt modò ad suspiria, & lachrymas, modò ad orationem, modò ad verbera, modò ad socios recurreret, vt vigilarent, & secum orarent, quia tristis nimis erat anima eius, & transuerberata dolote propter offensas, quæ tali occasione in Deum irrogabantur, *Summario citato Num. 13. S. 40. 45. Num. 30. S. 17. 18. 19. 25. Num. 31. u. 15. 16. Num. 40. S. 26.;* Vndè optimè cum Propheta *Psal. 118. vers. 158.* dicere poterat; *Vidi prauaricantes, & tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt;* vbi D. Augustin. ait: *Tabescebat, quia diligebat; zelus enim bonus est de amore veniens, non liuore;* Quod etiam docuit ipse Venerabilis Seruus Dei Alphonsus *declamation. in festo Omnium Sanctorum fol. 404. tergo* dicens: *Bonum est propria facinora flere, longè verò melius aliena, tamquam propria ingemiscere.*

Nec aliena solum peccata sibi imposuit Venerabilis Seruus Alphonsus de Orozco ad gemendum, sed ad poenitendum etiam, & Deo confitendum, vt ex *Summario locis supra proximè citat.,* vt habetur ex illius Confessionibus *lib. 3. cap. 2. Summario cit. Num. 2. S. 85.* ibi = *Tali sono i Peccatori, che seguitano il tiranno Rè de' superbi Satanasso, e pospongono il Rè pietoso, clemente, e misericordioso. Oh Rè mio, e Dio mio; Perdonatemi Signore tutto quello, in che non vi obediscono offeruando la vostra Santa legge.* Emulatus enim fuerat zelum David, ingemiscientis quos prauaricatores viderat, & in confessione

fectione imitari voluit dicentem *Psal. 18. = Et ab alienis parce*
Seruo tuo :

Tandem heroica Venerabilis Serui Dei Alphonsi Charitas in Deum clarissimè resplendet ex omnibus eius scriptis, & operibus, & præcipuè ex pluribus libris spiritualibus summo labore in lucem editis ad Animarum salutem, de quibus loquuntur Testes *Summario Numero 17. per tot.* quorum cathalogus habetur in Decreto huius Sacrae Congregationis super approbatione eorundem operum *Summario Num. 5.*; Ex his equidem operibus clarè dignoscitur, quantum Venerabilis Seruus Dei Alphonsus de Orozco Deum dilexit, & spiritualement fidelium progressum lucrifacere studuit. Et hoc melius manifestat liber ille, qui duo nobis certamina depingit; alterum scilicet bonum, alterum verò Amoris Sancti; volumine quidem parvus, sed eximius, & maximus in eo, quod continet scientiam habens vocis, ut ait Pater Granellius, eiusdem Libri, prout, & nonnullorum ex prædictis operibus Reuifor deputatus in sua *Censura Summario cit. Num. 4. sub litt. C.* In hoc etenim (ut ipse Pater Granellius *ibidem litt. D.* prosequitur) clarè videtur, quod ex abundantia cordis non solum os loquebatur, sed ad permanentiam calamus exarabat sapientiam, & supereminentem scientiam Charitatis; Et de hoc prout de alijs Operibus, apprimè dici potest, quod de D. Bernardi scriptis habetur in eius vita *lib. primo cap. 7.*, quod scilicet in qualibet ipsorum parte Auctoris Virtutes depictæ concipiuntur; nam in vna eius Pudicitia, in alia Patientia, hic Humilitas, hic Modestia, & in omnibus suadibilis Charitas, bonis consentiens, & misericordia plena apparet Sapientia, vnde eam desursum delapsam, cum D. Iacobo in sua *Canonic. cap. 3.* vociferari rectè potest.

Et ut Titulum hunc Charitatis in Deum concludamus prætermisiss alijs pluribus, quæ adduci possent, reticendum non est heroicum verè, & insigne documentum pro diligendo Deum, sicut ipse diligit nos, amore scilicet, quodammodo infinito, quod ad fidelium instructionem Venerabilis Dei Seruus Alphonsus impressum reliquit in *supracitat. certam. Amor. Sancti cap. 5. pag. 61. in fin.* vbi ait: *Obserua charissimè, quod si imbecillitas nostra tanta sit, ut actu parum diligere summum bonum possimus, nihil vetat, quominus flagranti desiderio saltem quodammodo Deum infinitè diligamus. Hoc fit, quando Creatorem nostrum amare cupiemus, quantum ipse diligibilis est. Idque in Moyse ascendente in Montem agnoscimus, Iosue verò remanente ad radicem Montis. Ad eandem formam quamquam dilectio, quæ suapte natura finita est, in latere Montis actu amans remaneat, desiderium nihilominus altiùs ascendere potest, quam ipsa dilectio. Age frater, & quia in actu Amoris minus possumus, flagranti desiderio altitudinem conscendamus Montis altissimi, qui Deus est, quem amare cupiamus, sicut diligibilis est. Cæterum felicem dixerim eum, qui in hoc magno mandato amoris, ex quo omnia mandata pendent, cupit nimis.*

De Charitate in Proximum.

Mandatum de diligendo Deum primum, & maximum vocauit Christus *Matth. 21. 38.* immediatè tamen subdit: *Secundum autem simile est huic: Diliges Proximum tuum sicut te ipsum:* quod noster Venerabilis Dei Seruus *declamation. Dominic. 18. post Pentecost. fol. 300. terg.* sic explicat: *Similitudo autem inter hæc duo præcepta magna est, nam dilectio valdè similis est dilectioni; quid multa? hanc ob causam vnum præceptum dicuntur Epist. prima Ioan. cap. 4. 3.* Quomodò autem diligendus sit Proximus, ipse Dei Seruus *ibidem paulò infra* præscribit his verbis: *Profectò Proximum sicut se ipsum diligit, qui non secùs alijs, quàm sibi tam secundum corpus, quàm secundum animam prouidet.* Hanc verò regulam, vt docuit, ipse in superiori, & eminenti gradu secutus est, atque omnibus se præbuit exemplum huius heroicæ Virtutis, vt perhibent Testes optimè informati ex diuturna cognitione ipsius Serui Dei, & familiaritate cum ipso, ac de certa scientia deponentes, *Summario Num. 41. §§. 8. 15. 20. 61. 72. 79. 90. 96. 99. 104. 144. 151. 153. 157. 161. 163. 174. 187. 192. 200. 204. 207. 201. 214. 220.*

In spiritualibus etenim Proximis suis optimè prouidit, vt probant, quæ supra proximè dicta sunt de zelo salutis Animarum. Et vt magis effulgeant illius Opera misericordiæ spiritualia, placeat per singulas discurrere, ab Angelico Præceptore traditas hoc versiculo =

Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora.

ità tamen quod sub vno, eodemque verbo *Consule*, intelligatur consilium, & doctrina; sic D. Thom. 2. 2. *quæst. 32. artic. 2.*, & omnes Theologi.

Doctrinam quippè elargitus est Proximis suis Ven. Alphonsus, & quidem abundantè, cum in communi è suggestu, vt superius clarè ostendimus; cum in particulari in confessionibus audiendis, in quo munere assiduus fuit vsque ad mortem, vt testatur sæpe citatus Pat. Roxas eius Confessarius in Relatione illius Vitæ *Summario dicto Num. 6. §. 21.*, & ad perpetuam rei memoriam in suis libris, & signantèr in Opusculo inscripto = *Effame della Coscienza* =, vbi modum præscripsit cuiuslibet in suo statu, à Regibus scilicèt, & Magnatibus vsque ad infimæ notæ homines, examinandi conscientiam, & confitendi. In alio Opusculo, cui titulus = *Regola della Vita Christiana*, omnes, & singulos instruit in articulis Fidei, & in cæteris ad Doctrinam Christianam pertinentibus quàm etiam actu Pauperes, & Pueros dum eis eleemosynam dabat, in propria Cellula edocebat, vt ait *Marquez in illius Vita Summario dicto Num. 41. §. 246.* Insupèr plures particulares, & deuotas Orationes composuit, quas gratis dispersit, & dedit Pauperibus, quibus etiàm speciales deuotiones insinuabat, vt in necessitatibus ad Deum recurrere possent prò remedio, vt latè deponit Testis LXVIII. Processus auctoritate Apostolica *Summario dicto Num. 40. §. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19., & 20.* & Testis XXX. Processus Matriten. auctoritate Ordinaria, asserens de facto proprio experta per eas fuisse tria prodigiosa Miracula, *ibidem §. 37. 38. 39.* cui consonat Testis XIV. Processus Toletani *ibidem §. 61.*

Con-

Consule : In consilium dando tam prò salute Animarum, quàm prò regimine temporali prudentissimus æquè, ac sollicitus fuit Venerabilis Dei Seruus; propterea omnes ad eum recurrebant, etiàm Regij ipsi Consiliarii, & Primates tamquàm ad Oraculum in arduis negocijs, & in illius consilijs nullus defraudatus abibat, vt inferiùs demonstrabitur, cùm de Prudentia Sermo erit; & ex supradictis quoad Zelum salutis animarum clarissimè patet, dum omnibus salutaria monita dabat, omnes hortabatur, vt Deum amarent, vt à peccatis se abstinere, vt viam salutis percurrerent, idquè in publicis concionibus, idquè in priuatis sermonibus assiduè omnibus prædicabat, & suadebat omnes enim saluos fieri summoperè exoptabat, vt deponunt Testes optimè informati *Summario cit. Num. 16. §. 26. 28. 33. 46. 49. 50. 63. 66. 67. 73. 84. 92., & cit. Num. 40. §§. 4. 6. 7. 27. 30. 31. 33. 37. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 48. 52. 53. 55. 59. 60. 62. 64. 65. 66., & dicto Num. 41. §. 25. 73. 80. 81. 191.*

Nec solum oretenus consilia optima præbebat confugientibus ad ipsum; sed & calamo exarauit absentibus per Epistolas, quas postea edidit in consilium permanens diuersorum statuum, vt habetur in suo Epistolario Christiano Hispanico idiomate conscripto; Vnde de illo dixisse videtur *Ecclesiast. cap. 14. versio. 13. = qui misericordiam habet, docet & erudit quasi Pastor gregem suum.*

Castiga : hoc est errantes corrige. Hoc exactissimè adimpleuit ex obligatione, dum Superioris munus exercuit, vt inferiùs ostendemus, cùm de Iustitia agetur; Idquè summa cùm lenitate, & mansuetudine effecit, quia præ oculis habebat præceptum *Apostol. ad Galat. 6. 1. docentis : Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis :* sciebat etiàm mansuetudinem aptiorem correctionem esse, iuxta illud *Apocal. 17. 14. = Hi cùm Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos : & illud Psalm. 89. Num. 10. = Quoniam superuenit mansuetudo, & corripiemur :* quos textus latè ipse Dei Seruus exponit in *prima Declaration. Dominic. 1. Aduentus par. 2. fol. 11. terg.* inquiens: *Ecce, inquam Rex tuus venit non austerus non insignitèr seuerus: Ecce venit Iustus, & Saluator, mansuetus, patiens, & multa misericordia, & pius. Verum lenitate conciliantur, & Fera, & qui austeritate commoueri non solent, comitate aliquando videmus, & conuinci.*

Verum neque seueritati pepercit, quando illam necessitas disciplinæ exegit; quia, vt ipsemet in *Exposition. Regul. D. Augustin. ad cap. 10. §. Quando autem necessitas disciplinæ, docet : Prælatus non olea misericordiae tantum, verum etiàm vino Iustitiæ uti debet in subditorum vulneribus medendis :* & adductis in exemplum D. Paulo *Act. 23. 3. & Christo Domino, qui Phariseos sæpè hyppocritas, & Dæmonis filios nuncupauit, concludit : Itaque Prælatus debet asperitate subditos increpare, cùm delicti deformitas duram obiurgationem expostulat.* Hoc docuit Ven. Dei Seruus, & hoc exequutus est, cùm præcipuè Visitatoris generalis munere fungens, Conuentus Insularum Canariarum ad Regularem Observantiam restituit, Vinum austeritatis adhibuit etiàm cùm discrimine proprio; siquidem non defuit inconsideratus quidam, qui ausu temerario alapam ei impexit, vt superiùs innuimus *sub tit. de spe §. Patienter idè, & inferiùs agendo de Fortitudine, & Patientia melius demonstrabitur,*

tur; Ipse autem percutienti alteram illico præbuit maxillam, ut Regulam Euangelij, & Sancti Augustini seruaret, quæ cap. 11. Prælati præscribit: *corripiat inquietos, consoletur pusillanimes suscipiat infirmos, patiens sit ad omnes &c.* quod desumptum est ab Apost. ad Thessalonic. 1. cap. 5. Num. 14. dictum pro abundantius charitatem habentibus; Unde illud Ven. Orosius in expositione dictæ Regulæ sic explicat: *Magnum Dei adiutorium ei necesse est, magnæque Virtutum copia indiget eius Anima, ut ad omnes sit patiens, omniumque onera possit portare;* Cui consonat Scacch. de not., & sign. Sanctit. sess. 3. cap. 3. pag. 223. litt. D. inquit: *Hi enim sunt actus Virtutis, Charitatis ex Misericordia in gradu heroico.*

Cum exteris etiam, & absque personarum distinctione, exercuit Ven. Dei Seruus hanc Charitatem fraternæ correctionis, *Summario cit. Num. 40. §§. 7. 26. 30. 31. 34. 35. 36. 37. 48. 54. 64. 65. 66., & dicto Num. 41. §. 25., & præcipue si quos aut per viam, aut alibi iurantes audiret, aut aliter Deum offendentes inspiceret. Statim etenim sistebat gradus, & zelo plenus illos benignè reprehendebat, eisque iuramenti, ac iniuriæ Deo irrogatæ grauitatem ostendere curabat, sicuti deponunt Testes optimè informati Summario cit. Num. 13. §. 6., & dicto Num. 30. §. 8. 9. 25. 29. 35. 41. 42. 49. & si fortè quempiam animaduerneret de aliquo malè sentientem, illico eum peramantèr corripiebat, atque hortabatur, ne temerè vllum iudicaret, & quo ad hoc salutaria monita ei dabat, Summario Num. 41. §. 171. 172., & 173. vbi dictus Testis Processus Granatensis Socius Serui Dei de facto proprio ait, quòd videns in via quamdam Mulierem valdè ornatam Seruo Dei dixit: *non vede Vostra Paternità la profanità di quella Donna, come v'è?* cui statim ille respondit: *Oh fratello non dite tal cosa, ne giudicate alcuno, perche sarete giudicato rigorosamente auanti il Tribunale di Dio; E che sapete voi, se quella Signora, che v'è tanto riccamente, porta il cuore molto pouera, e sotto quelli ricchi vestimenti puol portare vn' asprissimo Cilizio &c. Fratello: temete Nostro Signore, e non giudicate alcuna: Mirate, che siete piccolo, che non entri in voi la malizia &c.* & hunc Serui Dei Zelū Miraculo etiam dignatus fuit cōfirmare Altissimus. Cum enim Vir quidam Zelotypiæ spiritu ductus Vxorem suam occidere decreuisset, suspicatus opprobrium ab ea sibi illatum, & iam clauso ostio, omnibusque de familia dormientibus id facinus patrare paratus esset, apparuit ei Ven. Alphonsus, illumque de impietate redarguens, certiolem reddidit de Vxoris innocentia, deque operibus pietatis ab illa eodem manè exercitis, quippèquæ ad nullum alium effectum domo exierat, quàm ad Sacramentalem Peccatorum absolutionem, atque Eucharisticum Panem ab ipsomet Seruo Dei suscipiendum; proindeque Vir ille terrore correptus veniam ab Vxore petijt, & cum ea deinceps vixit in pace, sicuti refert Pater Marquez in Vita Serui Dei cap. 26. *Summario citat. Num. 27. litt. EE., & deponit CXLIX. Testis Processus Matritensis auctoritate ordinaria de auditu ab eadem Muliere Summario dicto Num. 40. §. 50.**

Solare; afflictos, & in angustiis constitutos tangit; & in hoc maxima Charitate se habuit noster Venerabilis Dei Seruus; Quandoquidem nullus accessit ad ipsum in tribulatione positus, qui multa exinde plenus consolarione non abierit, pro quibus etiam ardentissimas

mas ad Deum fundebat preces, prout testatur Pater Roxas eius Confessarius in Relatione illius Vitæ *Summario citat. Num. 6. sub S. 13.* & dicunt Testes *Summario dicto Num. 41. S. 2. 7. 21. 25. 52. 54. 76. 81. 101. 126. 127. 129. 150. 221. 226. 228. 229.*, & asserit Pater Marquez in illius Vita *cap. 12. dicto Num. 41. S. 230. 248.*, & 249. Carceres, & Hospitalia assidue inuisebat, & ibi detentos, atque Infirmos amantissimè consolabatur, eosque ad patientiam suadebat, *Summario dicto num. 41. S. 1. 33. 37. 63. 74. 93. 95. 102. 137. 140. 159. 160. 184. 185. 194. 199. 203. 223. 237.*, & ut consolationes eius futuris etià temporibus deseruirent, tres edidit Epistolas super hac ipsa materia, quæ habentur in præcitato eius Epistolario Christiano, quarum altera, quæ nona est in ordine, dirigitur in consolationem cuiusdam longa infirmitate grauari; Altera, nempe vndecima, consolatur animam varijs scrupulis agitaram; & tertia, videlicet duodecima, est in solamen Viduæ, quæ etià Patre orbata remanserat; In his tribus Epistolis inuenire quidem poterit quilibet afflictus optatam consolationem, dum ex eis apparet, quòd Vener. Orosco dictauit illas Deus *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis*; Immò, & ipse Dei Famulus hoc fatetur cum gratiarum actione in suis *Confession. lib. 2. cap. 12. Summario cit. num. 2. S. 76.* ubi ait: *Siate voi benedetto, che così passar mi voleste per fuoco tanto penoso, acciò che consolar potessi, & auuisar l'anime Christiane, che voi per Diuin giudicio affliggete con scrupoli &c.* Neque hac sola epistola contentus, Tractatum spirituale instituit, ubi septem remedia ponit prò scrupulis in libro, cui titulus = *Memoriale d' Amor Santo cap. 19.* ut sic compleret Textum Apostoli ad *Corinth. 2. cap. 1. vers. 4.* dicentis: *qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, ut possimus, & ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt, per exhortationem, qua exhortamur, & ipsi à Deo.*

Tanta enim ducebatur commiseratione in afflictos, ut ipsismet lacrymis illis compateretur, *Summario dicto Num. 41. S. 55. 174. 175. 221. 230.* de qua virtute se plurimùm commendauit *Iob. cap. 30. vers. 25.* ibi = *Flebam quondam super eo, qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea pauperi*: supra quæ verba ipse Venerabilis Dei Famulus *Declamation. Dominic. 10. post Pentecost. fol. 220.* super illud *Iob. Flebam quondam super eo, qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea Pauperi.* Sic addit. *Sanè qui hanc præclaram virtutem Christi Regis nostri imitari contemnit, à Charitate alienus est*: quod idem iam docuerat *Declamation. 7. pag. 199.* dicens: *Itaque arumnam proximi flere, & eum, ut par est, subleuare, hoc ad Misericordiam spectat.* Et ita quidem ipse exquebatur, præsertim cum pauperes Pueros plorantes in via reperiebat; Statim ad illis succurrendum festinabat, eorùmque necessitatibus pluribus Charitatis actibus subueniebat, atque eos tamquam Angelos reuerabatur, *Summario dicto Num. 41. S. 55. 66. 176. 177. 178. 179. 180.*

Ad irrationabilia etià animalia extendebatur Serui Dei Misericordia, nec sufferre poterat, quod illa in conspectu suo occiderentur, ut potè ipsa quoque ab Altissimo creata, *Summario dicto Num. 41. S. 17. 22.*, & 247. quod, & de alijs Sanctis legitur, & præcipuè de *Diuo Bernardo in eius Vita, & apud Canus. de B. Francisco lib. 1. de*

de loc. cap. 6. qui pro liberatione eorum à morte, etiam Miracula edidit. Hoc ipsum euenit nostro Venerabili Orozco; cum enim inter alia quadam vice impedisset, ne Coenobij Serui murem, muscipula apprehensum, occiderent, mus ipse, statim ac aperta fuit muscipula, ad manus Serui Dei omnibus obstupentibus, tamquam ad asylum, & quasi gratias acturus refugit, neque inde secessit, nisi accepta ab eodem Dei Seruo Benedictione, sicuti affirmat de visu L. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Summario dicto Num. 41. §. 18., & LII. Testis eius Vxor de auditu ab ipso §. 23. atque ita ostendit in eo pietatem diuinam, de qua Prophetam Psalm. 33. vers. 7. ait: *homines, & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti Misericordiam tuam Deus*: Vnde ei benè competit illud S. Ioann. Chrysostom. homil. 19. in Epist. ad Roman. dicentis: *sunt Sanctorum animae vehementer mites, & hominum amantes, non solum erga domesticos, sed, & alienos, ita ut hanc suam mansuetudinem etiam ad animantia bruta extendant.*

Remitte: scilicet offensam irrogatam; Circa hoc Misericordiae opus exercendum parum elaborandum fuit nostro Venerabili Dei Famulo, quia eius Humilitas, & profundissima sui ipsius abiectio iniurias, si quae ei illatae erant, pro beneficijs reputabat; ac proinde licet alapa se viderit oppetitum, & à maledico Pedrola infamatum, nunquam se offensum existimauit, neque ira tentatus apparuit, ut superius innuimus ad titulum Spei S. *Patienter ideò, & sequen. — Mi chiamino pure verme vile, che merita da tutti essere calpestato*: ipse clamat cum Davide in suis Confessionibus Lib. 2. cap. 13. Summario cit. Num. 2. §. 78. vnde qui iram nesciuit, nec offensam agnouit, appetitum vindictae, quam remitteret, habere non potuit, Diuo Thoma 2. 2. quest. 158. art. 1. dicente, quod *Ira appetitus vindictae est.*

At si parum in huius Operis exercitio pro se ipso elaborauit, multum tamen laboris pro alijs sustinuit, videlicet, ut inter se se dissidentes componeret, & ad mutuam pacem, & concordiam perduceret, ac ad inuicem remitterentur offensae, Summario citato Num. 40. §. 49. dict. Num. 41. §. 60. 68. 152. in quo etiam aliquando opprobria sibi illata humiliter, patienterque sustinuit, ut refert CXIX. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria d. Num. 41. sub cit. §. 152.

Fer. Sextum pietatis opus indicat, quod est sustinere patienter onera, & aduersitates Proximorum; & hoc sola Mansuetudo consequitur, ut ait noster Venerabilis Dei Seruus *Declamation. 1. Dominie. Aduent. part. 2. pag. 21. terg.*: *Mansuetudo maxime utilis est, immò pernecessaria, qua alter alterius onus portare valeatis, & vinculum Charitatis seruare possitis*; & D. Augustin. Lib. 1. de Sermon. Domin. in mont. cap. 1. inquit: *Mites autem sunt, qui cedunt improbitatibus, & non resistunt malo, sed vincunt in bono malum.* Et hanc esse Virtutem heroicam ipse Dei Seruus loco supra proxime citat. probat ex eodem D. Augustin. Serm. 10. de verb. Domin. & ex D. Dionys. ad Demophil. et tandem subdit: *Mansuetudo porta est, sed angusta nimis, & stricta valde. Hac porta non capit homines huius caduci Mundi gloria turgidos; hac non suscipit fastu*

ela-

elatos, non luxu distentos: non suscipit, fratres mei, nisi nudos, & ab omnibus Mundi fallacis cupiditatibus expeditos, ac veluti exutos corporibus in Spiritu extenuatos. Et ecce verissimam Viri heroici descriptionem.

Egregia hac Virtute maximè resplenduit, & quidem in gradu heroico Venerabilis Orozco, qui, vt superius dictum est, nunquam fuit visus iratus, licèt inter vicissitudines Aulæ Regiæ degens, & cum omni genere personarum tractans; *Mai lo viddero sdegnato, neanco quando hebbe occasione, che hauerebbero mosso una pietra: inquit Pater Marquez in sepè citat. Lib. illius Vitæ cap. 13. pag. 146. vbi paulò infra subdit = Cagionaua gran marauiglia il considerare la sua mansuetudine:* Et hæc fuit specialissima hæreditas, quam tempore mortis Fratribus suis reliquit, eos exhortando ad mansuetudinem sub themate illo Christi Iesu *Matth. 11. 29. = Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde:* sicuti refert eius Confessarius in Relatione illius Vitæ *Summario cit. Num. 6. §. 24.*, & infra aptiori loco meliùs demonstrabitur. Verùm vt aliquid inter multa specialiter hìc adducamus ad ostendendam eius eximiam mansuetudinem. Obiurgabat Venerabil. Dei Seruum quidam Pauper, cui medietatem suæ cibariæ portionis quotidie dabat pro eleemosyna, quia panem ei largiebatur in duas partes fractum, cum integrum desideraret, vt posset vendere; at ipse libenter sufferebat insipientem, cum esset ipse sapiens, & panem in subuentionem, non in quæstum præberet, *Summario dicto Num. 41. §. 47. 89. 135.* In Fundatione Monasterij S. Mariæ Magdalensæ, quod Matriti pro Mulieribus poenitentibus extruxit, quamplurimas sustinuit aduersitates, & contradictiones, quas latè refert XXXII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica, *Summario citat. Num. 29. §. 1. 2. 3. 5. 6. 7., & 8., & tandem omnibus patientissimè toleratis, perduxit opus ad finem, quod omnes tamquam impossibile exprobrabant; vndè dicere potuit cum Dauid Psalm. 68. = Zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me &c. Ego verò orationem meam ad te Domine.*

Et hinc exurgit septimum Misericordiæ Opus, videlicet *Ora:* in cuius exercitio assiduus fuit noster Venerabilis Dei Seruus; Siquidem, vltra ea, quæ superius satis dicta sunt de illius continuæ Oratione ad Charitatem in Deum S. *Assiduam quippe fuisse Orationem; cum pluribus seqq.* Orabat etiam pro Proximis suis incessanter, tam pro Viuis, quàm pro Defunctis, & ità orabat, vt mereretur à Domino exaudiri oratio eius, atque ideò Proximorum indigentis mirabiliter subueniebat. Orabat quidem pro afflictis, & eorum afflictionem vertebat in gaudium, *Summario d. Num. 41. §. 7. 52. 127. 249.* quod præ cæteris experta fuit quædam Mulier, quæ in summa afflictione posita erat propter imminens periculum suorum Fratrum, & Nepotis in compedibus ob præensum homicidium detentorum; cum enim Venerabili Dei Seruo se commendasset, ipse postquam preces ad Deum effudit: vade, inquit prophético afflatu, & bono animo esto: nihil certè eis accidet mali, sed liberi omninò quamprimùm euadent; & ità euenit; nam die sequenti, cognita eorum innocentia, vinculis soluti, magna cum Mulieris, & aliorum læticia, Domum reuersi sunt, vt ipsa met

Mulier Testatur dicto Numero 41. §. 126. 127. 128. 129. 130., & 131.

Orabat pro Infirmis, & super illos manus imponens, integram eis sanitatem à Domino impetrabat *Summario dicto Num. 41. §. 28. 30. 31. 32. 34. 35. 36. 94. 98. 109. 138. 139. 142. 185. 203.* quæ in re plura edidit Miracula, vt superius ostendimus, quorum aliqua habentur, *Summario citat. Num. 24. Litt. A. B., & C., & Num. 27. Litt. A., & B., & Num. 33. pariter Litt. A., & B.* Orabat pro Defunctis, & illius preces magno eis erant auxilio, cuius rei testimonium sit, quod animam cuiusdam Monialis suæ Consohrinæ è Purgatorij poenis liberauit mediante Missæ celebratione, eamque ad Cælum euolantem inspexit *Summario cit. Nu. 21. §. 20., & Num. 23. §. 16. 17. 18. 19. 20.* Orabat tandem pro omnibus in communi, sicut, & docuit *Declamation. 7. super Oration. Dominic. pag. 126.* vbi ait: *Nec frustra docuit nos Magister optimus, ne dicamus Pater meus, sed noster; ante omnia Pater, Magister, & Doctor erudiens nos suos Fideles, ne sigillatim, & priuatim precem faciamus, aut pro se tantum quis precetur; publica, atque communis est nobis oratio, & quando oramus, pro Populo oramus.*

Deueniendo nunc ad temporalia Misericordiæ Opera, quæ licet non sint potiora Spiritualibus, sunt tamen notiora, magisque apta ad probandam Charitatem erga Proximum, & erga Deum; Quæ propter de illis solum mentionem facit Christus Dominus *Matth. 25. vers. 35., & 36.* vt filios suos à Patre benedictos beatos faciat, dicens: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum à constitutione Mundi; esuriui enim, & dedistis mihi manducare; sitiui, & dedistis mihi bibere; hospes eram, & collegistis me; nudus, & cooperuistis me; infirmus, & visitastis me; in carcere eram, & venistis ad me.* Quo in Textu graphicè describuntur septem Opera Misericordiæ corporalia, quæ altero versiculo descripsit D. Thom. vbi supra, videlicet = *Visto, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.*

Quantum se exercuerit Ven. Dei Seruus in his Operibus haud facile est enarrare; atque idem Pater Roxas ejus Confessarius in sæpè dicta relatione illius Vitæ *Summ. cit. Num. 6. §. 12. & 13.* postquam plura de eis protulit, tandem sub eod: §. 13. concludit, quod sibi videbatur Miraculum potuisse Venerab. Dei Seruum tot eleemosynas facere, ibi = *Di maniera, che nessuno arriuò ad esso con necessità spirituale, ò temporale, che non tornasse via consolato, & erano tanti quelli, che per l'uno, e per l'altro effetto ricorreuano ad esso, che non lo saprei dire, mà che mi pare Miracolo, che con tanto poca rendita soccorresse à tante Persone, e facesse tante elemosine &c.* Et hoc idem affirmat Marquez in illius Vita *cap. 12. Summ. cit. Num: 41 §. 242.* ibi = *Aiutaua con le sue limosine le pouere Vedoue; maritaua Orfane, e dauagli doti intiere, ed a' Fanciulli piccoli compraui scarpette ad onore del Bambino Giesù; di maniera, che pareua Miracolo il souuenire con così poco capitale à tante necessità &c.* Et verè sic erat, vt infra videbimus; Sed hæc, & similia Miracula, eleemosyna facit, vt ipsemet Venerab. Alphonsus docet *Declamation. in Festo Omnium Sanctorum* super illud *Matth. 5. 7. = Beati Misericor-*

ricordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur: ubi multa de pietate in Pauperes, & tandem pag. 409. sic habet: O hominum execranda cecitas! putant, quod eleemosynæ opes suas minuant, cum verè pauper plus diuitiarum relinquat, quàm accipiat! & ne credatur locutus solummodò de spiritualibus diuitijs relictis à paupere, adducto exemplo de Muliere Sareptana cum Elia, sic subiungit: Ecce non modò pietas in Pauperes spiritualia dona præstat, sed temporarias res auget. Ex nunc autem dicendis apertissimè demonstrabitur, nostrum Ven. Orozcum fuisse Misericordem, sicut fuit misericors Pater ejus D. Thomas à Villanoua, ab Ecclesia Pater Pauperum nuncupatus.

Quo enim ad primum, scilicet *Visito*, quod Infirmos, & in Carcere detentos respicit: heroicè quidè se gessit Venerab. Dei Famulus. Quandoquidè indicibilem ergà Infirmos tam Religiosos, quàm Sæculares cujusvis notæ, Charitatem præseferbat, *Summario cit. Num. 41. §§. 27. 69. 74. 78. 83. 85. 90. 109. 136. 145. 159. 185. 190. 194. 199. 203. 223.* Proptereà summa illos sollicitudine ubicumq; aderant visitabat, & peramanter consolabatur, ac pro eis feruenter orabat, vt sanitati restituerentur *d. Num. 41. §. 28. 29. 30. 31. 69. 83. 85. 97. 109. 194. 199.* Ad Hospitalia quotidie se conferebat, ibique prius concionabatur, & per singulos deindè lectulos discurrens, pauperes ægrotos inuisebat, atque humanissimis verbis confirmabat, eisque munuscula secum allata, ac nummos per eleemosynam in eorum afflictionum, & necessitatis solamen, singillatim distribuebat, ac super eos manus imponens Euangelia recitabat, & pro eorum salute ardentes ad Deum preces effundebat, *d. Num. 41. §§. 1. 33. 34. 74. 93. 102. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 143. 145. 159. 160. 184. 185. 199. 223. 237.* adeòt quamplurimis, fugatis morbis, integram redderet sanitatem, quam secum deferre videbatur cum ad Infirmos inuisendos accedebat, vt dicunt Testes *d. Num. 41. §. 28. 30. 31. 32. 35. 36. 94. 98. 142.* Quod & clarum faciunt quamplura Miracula ab ipso Ven. Seruo Dei in Visitatione Infirmorum, adiuuante Domino patrata, prout superius jam diximus sub *§. Orabat pro Infirmis*. Proindèque nostro Venerab. Dei Seruo aptari optimè potest Christi Domini dictum *Marc. 16. 18. = Super Ægros manus imponent, & benè habebunt.*

Maximam etiàm exhibuit Charitatem ergà Pauperes in Carceribus mancipatos. Sæpissimè illos inuisebat, & omnem nauabat operam, vt eorum causæ expedirentur, idque Iudicibus enixè commendabat, suaque auctoritate, suisque officijs multum eis iuuabat, atq; eleemosynis succurrere illorum necessitatibus satagebat *Summar. d. Num. 41. §§. 1. 37. 74. 95. 102. 110. 111. 113. 131. 213. 237.* atque eos, qui, etsi expediti, ob eorum tamen paupertatem, impossibilitatemque soluendi expensas, ibidem detinebantur, ipse proprijs pecunijs redimere, idest liberare satagebat, quod est alterum Misericordiæ Opus, idque ei moris erat efficere quolibet Sabbatho, vt affirmant Testes optimè informati *d. Num. 41. §. 9. 38. 103. 113. 118. 131. 147. 149. 166. 169. 189. 204.* Ideò omnes ad eum tam quàm ad refugium recursum habebant, *ibid. §. 39. 54. 76.* Tantaque illi erat Misericordia ergà Pauperes in Carceribus custoditos, ac sollicitudo illos liberandi, vt eam Altissimus dignatus fuerit aliquandò Miraculo comprobare. Cum enim nonnulli pauperes ho-

mines in vincula coniecti fuissent, & ad soluendum centum nummos aureos, vt Venerabili Seruo Dei nunciarunt, condemnati, ei se se commendassent, illius auxilium implorantes pro libertate assequenda; hic misericordia motus, Regiæ Domus Præfectum adiit, dictumque aureorum numerum in partem mercedis, sibi tamquam Regio Concionatori assignatæ, ab eo efflagitauit; Sed cum nihil pecuniarum tunc ille apud se haberet, Vener. Dei Seruus ad ipsum Regem Philippum se contulit, & perhumaniter obtenta in eleemosynam præfata aureorum summa, statim ad Carceres euolauit, vt antedictos pauperes Viros è vinculis eriperet; Sed frustra; nam suprâ d. aureorum numerum, alios quadraginta exsoluendos esse reperiit; quapropter præfatum Regiæ Domus Præfectum iterum adiit, eam nummorum summam sibi impartiri exostulans; sed audita denuò ab ipso impotentia ob omnimodum pecuniarum defectum: aperi (inquit Seruus Dei) scrinium, & forsàn quid mihi dare possis, inuenies: cui Præfectus respondit: libenter aperiam, sed vana erit hæc aperitio; Scio enim certè, nec minimum quadrantem ibidem vnquam extitisse, nec ad præsens existere; ac Scriinio referato, statim cartam complicatam, & nummis plenam præ oculis habuit, quibus enumeratis, tot aureos, quot Seruus Dei poposcerat adamussim esse reperiit; Obstupuit ille, & Miraculum proclamauit; Orozcus verò eum tacere iussit, & accepta pecunia, quam sibi inscribi voluit, ad Carceres reuersus pauperes vinctos dissoluit, & domum dimisit. Hoc factum refert de visu, & propria scientia LXXXVIII. Testis Processus Matritensis Auctoritate Ordinaria, qui tunc erat Socius Serui Dei, *Summ. d. Num. 41. §. 149* & deponunt alij quatuor Testes Processus pariter Matritensis Auctoritate Apostolica de auditu, *Summ. Num. 42.*

Quo verò ad secundum, tertium, & quintum ex prænotatis Misericordiæ Operibus, quæ ad sitientes, esurientes, & nudos referuntur, & consonant supracitatis Christi Domini verbis: *Sitiui, & dedistis mihi bibere: esuriui, & dedistis mihi manducare: nudus eram, & operuistis me:* Difficillimum profectò dictu est quantum in his emicuerit Venerabilis Dei Seruus, sed patet ex innumeris eleemosynis, quas plena manu in signum Pauperum effudit, *Summario cit. Num. 41. per tot.* adeòut Miraculum videretur (sicuti ex Confessarij dicto. *Sum. cit. Num. 6. §. 13.* superius innuimus) potuisse illum tot facere eleemosynas, ibi = *Et erano tanti quelli, che per l'vno, e per l'altr'effetto ricorreuano ad esso, che non lo saprei dire, mà che mi pare Miracolo, che con tanta poca rendita soccorresse à tante Persone, e facesse tante elemosine &c.* quod etiam ait Marquez in ejus Vita *Summ. d. Num. 41. §. 242.*

Arque ideò Testes ipsummet Dei Seruum, ejusque Charitatem maximè extollunt. Siquidem ex Processu Matritensi Auctoritate Apostolica XLIX. Testis *Summar. d. Num. 41. §. 8.* ait, quod Seruus Dei *Fù vn viuo esempio di come si haueua d'amare il Prossimo, e delli trauagli, che si haueuano da soffrire per quello, e come si hà da souenire nelle di lui necessità &c.* L. Testis *d. Num. 41. §. 16.* inquit *hebbe grandissima Carità, & amore con il Prossimo &c.* LXXIII. Testis Episcopus electus nouæ Segobiæ in Insulis Philippinis dicto *Num. 41. §. 61.* asserit, quod fuit toti Ecclesiæ viuum, & verum exemplum Charitatis in Proximum, ibi = *Il d. Seruo di Dio fù vn*

*viuo, e vero esempio della Carità verso li Prossimi à tutta la Chiesa &c. XCII. Testis d. Num. 41. §. 72. ait: Che nella Carità verso il Prossimo risplendè grandemente la vera Santità del d. Seruo di Dio &c. CX. Testis ibid. §. 79. affirmat, quod Seruus Dei habuit ergà Proximum maximum amorem, & feruentissimam Charitatem; idemque asserunt CLVII. Testis §. 90. CLXIII. §. 96. & CLIV. §. 99. Ex Processu Talaueræ, Auctoritate Apostol. I. Testis d. Num. 41. §. 104 dicit Seruum Dei fuisse insignem in Charitate ergà Proximum. Ex Processu Matritensi Auctoritate Ordinaria LXXXVIII. Testis dicto Num. 41: §. 144. testatur de visu, & propria scientia, quod Vener. Seruus Dei in Charitate fuit æqualis cæteris Sanctis, ibi = *la sua Carità, e l'amore del Prossimo verso li Poveri fù tanto grande, che si puole paragonare con qualsiuoglia, che si legge d'altri Santi &c. ibidem §. 153. ait, quod in Charitate, præsertim ergà Pauperes fuit valdè insignis; quod etiam affirmant CLXVI. Testis ibidem §. 157. CLXXIII. §. 161. CLXXXIV. §. 163. & CXCVII. §. 165. Ex Processu Granatensi I. Testis d. Num. 41. §. 174. inquit: Ch' era eccellentissima la Carità, & amore, che portaua à tutti, particolarmente alli Poveri, sino à piangere, vedendoli nudi, e dice, che lo vidde questo Testimonio piangere molte mattine d'Inuerno, vedendo per le strade Poveri nudi &c. Ex Processu Toletano XII. Testis d. Num. 41. §. 200. ait, quod Venerabilis Seruus Dei fù perfettissimo, e molto insigne nella Virtù della Carità, e Misericordia con li Prossimi &c. XV. Testis ibid. §. 204: refert, quod Seruus Dei erat valdè magnus Eleemosynarius, ac Misericors, & Charitate plenus ergà Pauperes, ibi = *Era molto grand' Eleemosiniere, e Misericordioso, e caritativo con li Poveri &c. Ex Processu tandem Salamantino præ cæteris IV. Testis d. Num. 41. §. 211. ait quod = fù huomo insigne nella Carità, e nell'amore del Prossimo &c. Et hoc ipsum affirmant V. Testis ibid. §. 214. XII. Testis §. 220. & XIII. Testis §. 227. & 228: & in Vita Venerabilis Serni Dei, quam postea ipse XIII. Testis conscripsit cap. 12 Summ. d. Num. 41. §. 230. ait = *In tutte le Virtù, che habbiamo detto, e diremo di quest' Huomo Santo, eccedeua molto gl'altri, mà nella pietà, & amore del Prossimo pare, che auanzasse se medesimo &c. Et quidem eximiam, & insignem, excellentissimamque fuisse Venerabilis Serui Dei Charitatem, ac Misericordiam in Pauperes præter jam dicta, ex nunc dicendis magis, ac magis clarum fiet.****

Omnibus etenim inopia laborantibus per amanter, atq; sollicitè, absq; vlllo personarum discrimine, præsto erat, ac eorum indigentijs omni quo poterat modo, præsertim eleemosynis subueniebat, vt affirmant Testes optimè informati tum de visu, tum de propria scientia, & facto proprio respectiue, Summ. d. Num. 41. §§. 16. 20. 26. 152. 53. 54. 70. 74. 82. 86. 88. 90. 91. 96. 99. 101. 104. 106. 134. 51 153. 158. 163. 165. 168. 178. 183. 187. 192. 204. 207. 212. 224. adeò vt totum Pauperibus quidquid habebat, illis festinanter tribueret, ac stipendia sibi, tamquam Regio Concionatori, assignata, absque eo quod vllum, vel minimum, quadrantem pro se retineret, in eorum vsum omninò impenderet, dict. Numero 41. §§. 62. 84. 87. 154. 158. 166. 168. 188. 193. 195. 196. 201. 205. 212. 215. 217. 227. 232.; Et quia hæc minimè satis erant ad explendam illius Charitatem, ipse alias pecuniarum summas ab amicis,

cis, & Magnatibus in Pauperum subsidium exposcebat, & ab alijs Eleemosynas quæritari curabat, vt egenorum necessitatibus succursus, ac lauamen præberet, *dict. Num. 41. §§. 4. 10. 58. 108. 119. 120. 155. 167. 168. 202.* Eiusque Charitas tam in sublime efferebatur, vt æs alienum pro egentibus subueniendis contraheret, quo postea Rex Philippus humaniter eum liberabat, vt referunt **LXVIII.** Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica, *dicto Num. 41. §. 48. 49. 50. 51. XI.* Testis Processus Toletani, *ibidem §. 198.*, & Pat. Marquez in illius Vita *ibidem §. 233., & 234.*, quæ omnia ad excellentiam Charitatis in Proximum ponderant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Thomæ à Villanova apud Contelor. de Canonizat. pag. 137. S. Ignatij Loiolæ par. 2. tit. de Charitat. §. Secundo eleemosynarum, Venerab. Serui Dei Iuliani à S. Augustino cap. 7. sub §. Ex quibus, Scacch. de not., & sign. Sanctit. cap. 5. pag. 512., & 513., Card. Laur. in 3. Sentent. tom. 4. disp. 13. art. 1. num. 14.

Maximus erat Pauperum concursus ad illius Cellulam, cuius Ianua nunquam eis claudebatur, immò aduenientibus mendicis, & stipem exposcentibus, Venerab. Dei Seruus statim manus extendens, eleemosynam, quam semper paratam habebat, antequam illorum vultum aspiceret, elargiebatur; nec minus dare solitus erat, quam quod pauperi sufficeret ad emendum sibi panem, sicuti affirmat Pater Roxas eius Confessarius in Relatione illius Vitæ, *Summar. cit. Num. 6. §. 12.*, ibi = *E per li Poveri di ogni giorno teneua alcune cartuccie fatte di dieci, ò dodici maravedis, e glie la daua à ciascuo, che veniua, e dicendogli Io, che mentre, che veniuano tanti, che distribuissse quell'elemosina frà tutti, e li dasse à quattro, ò à due maravedis, mi rispose, che non si haueua da dare al Pouero elemosina minore di quella, con la quale potesse comprare vn pane, con il quale satiasse la sua fame &c.*, & deponunt **III.** Testis Processus Salamantini, *dict. Num. 41. §. 210.*, & **XII.** Testis *ibid. §. 224.*, & refert Pat. Marquez in illius Vita *dict. Num. 41. §. 231.*, & adeò repleta erant misericordia in Pauperes illius viscera, vt si fortè, dum priuate in Choro Officij Diuini recitationem persolueret, Mendicum aliquem in Ecclesia eleemosynam exposcentem audiebat, illam suspenderet, & ad subueniendum Pauperi properaret, sicuti testatur de propria scientia præfatus eius Confessarius, *Summario cit. Num. 6. §. 13.*, ibi = *Era tanta la sua Carità verso li Poveri, che standò dicendo l'Offitio nel Coro, se sentiuua qualche Pouero nella Chiesa, mi diceua: Padre mi aspetti qui, e tenga conto, doue stauamo dell'Offitio, che nostro Signore si compiacerà di questo pochetto di pausa, perche andiamo à soccorrere la necessità di quel Fratello, & andaua alla Cella, e portaua una cartuccia con li quarti, e glie la daua, & insieme lo consolaua con le parole &c.*, & affirmant **LXVIII.** Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica, *dicto Num. 41. sub §. 52.*, & **XII.** Testis Processus Salamantini *ibid. §. 225.*, & refert supradictus Pat. Marquez in illius Vita, *dicto Num. 41. §. 235.*, ibi = *Haueua accomodate certe cartuccie per le limosine ordinarie nella Cella, e recitando vna volta l'Offitio Diuino con il Padre Maestro Frà Ferdinando de Roxas vidde entrare vn Pouero nella Chiesa, e spinto dalla sua naturale antica compassione, interruppe, di-*

cendo: andiamo per la limosina di questo poveretto, che Iddio si compiacerà di questa pausa &c. Christi Domini verbis edoctus Matth. 9. 13., & rursus 12. 7. dicentis Misericordiam volo, & non Sacrificium.

Et si quem, inter recinendum cum cæteris Religiosis horarias preces, gementem in Ecclesia, seù aliter dolentem, aut suspirantem animaduerneret, summopere ipse afflictabatur, propterea quod eo temporis momento ei accurrere non poterat in hæc verba præ amore prorumpens: *ehu! si pauper est qui luget, qui lamentatur: quid faciemus? quomodo nunc est ei succurrendum? prout deponit supra proximè citatus Testis LXVIII. Processus Matritensis auctoritate Apostolica, dict. Num. 41. §. 52., ibi = Et arriuò à tal grado questa Carità, che constare attentissimo nel Coro alli Offitij Diuini, e sentendo alcun grido nella Chiesa, s'inquietaua, e diceua: abi, se è qualche afflitto, ò necessitoso nella Chiesa! &c., & XII. Testis Processus Salamantini ibidem §. 229. ait se aliquoties vidisse = Che stando il detto Venerabil Padre nel Coro, accadeua, cantando la Catedrala, ò nelli spatij, nelli quali tace tutto il Coro, lamentarsi abbasso nella Chiesa, e nell'udire la voce il detto Padre Frà Alfonso de Orozco diceua naturalmente, e con grand'amore: abi Giesù! forse sarà quello qualche Povero, nel che si conosceua la sua gran Misericordia, e Carità; Ipseque Testis XIII. idem repetit pariter de propria scientia in sæpè citata Vita eiusdem Serui Dei, dicto Numero 41. §. 230., ibi = E' cosa, che Io sperimentai più volte: già mai alcuno si lamentò, ò gettò sospiri nella Chiesa stando egli nel Coro, che non gli trafiggesse il Cuore; E con tutto, che stasse così attento all'Offitio, che nè vedeua, nè udiua altra cosa, che potesse conturbarlo, in questo solo caso si lasciava vincere dal rumore, e bramaua di accorrere col rimedio. Non mai l'udirono parlare in Coro, se non fù con occasione di voler pietosamente soccorrere l'altrui miserie, però che in sentendo il gemito diceua: abi, povero di mè! E se egli è povero colui, che piange? e se è infermo colui, che sospira, e che faremo? come lo soccorreremo? Atque ita lex abundantia cordis os loquebatur, cum aliter Dei Seruus nunquam in Choro visus fuerit, seù auditus, nisi Deo psallendo, verba facere, qui ab oratione tantummodò diuertebatur, vt Charitatis actus in Proximum exerceret, exemplo Christi Domini, qui ter in Horto orationem intermisit, vt Apostolos inuiferet, atque è somno excitaret; idq, etiam Dei Seruus alios docuit in tractat. Giardino d'Oratione docum. 7. inquiens: Non v'accorgete, che se il Signore orò trè volte nell'Orto, trè volte visitò i suoi Apostoli, e li esortò à vegliare? Ecco qua come per l'Oratione non si hà da lasciare di accorrere al bisogno de Poveri, e di rimediare alle loro afflittioni &c. sicuti refert prædictus XIII. Testis Pater Marquez in illius Vita, dicto Num. 41. §. 245. Hæc autem maxima Serui Dei in Proximum commiseratio heroicam erga ipsum Charitatem comprobat, iuxta id, quod D. Gregor lib. 20. Moral. cap. 26. docet ille perfectè tribuit, qui cum eo, quod afflicto porrigit afflicti quoque in se animam sumit, vt simul in se dolentis passionem transferat, & tunc contra dolorem illius per ministerium concurrat: Idque ad eminentiam huius virtutis referunt, Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 3. cap. 4. pag. 223. litt. B. Auditores*

Rotæ

Rotæ in Relatione Canonization. B. Andrea Auellini cap. 6. §. Quanto ista ; Ideoque dignus videtur elogio , quo Ecclesia prosequitur S. Nicolaum Myrensem in eius Officio , videlicet : erat enim valde compatiens , & super afflictos pia gestans viscera .

Cibum , & potum Pauperibus dare , ac nudos operire non prætermisit Venerab. Dei Seruus , immò id ei maximoperè curæ fuit . Stipendia , ex munere Regij Concionatoris sibi prouenientia , dempta portione , quam Conuentui dabat pro sui ipsius alimonia , in pauperum Monialium Monasterij Talaueræ , à se fundati , aliorumque egenorum sustentationem , nihil in proprium vsum conuertens , omninò impendebat , vt dicunt Testes, *Summario dicto Numer. 41. §§. 62. 84. 87. 106. 107. 154. 158. 166. 168. 188. 195. 196. 201. 217. , & ait P. Marquez in illius Vita ibid. §. 241.*

Pauperipus , Orphanis , Viduis , atque alijs emendicare erubescen-ribus , ne Deum offenderent , abundè , atque sollicitè succurrebat , ac eorum victui necessaria ministrabat , & ab alijs ministrari , ac Dotes integras constitui summo studio curabat , *dicto Numer. 41. §. 3. 4. 10. 14. 45. 57. 63. 67. 77. 10. 110. 112. 120. 124. 125. 133. 134. 146. 155. 158. 242.*

Nobili , sed Pauperi Foeminæ Lusitanæ , Matriti commoranti , & in angustijs positæ ob defectum necessariæ sustentationis , opportunè subuenit , eique tandem , vt in Lusitaniam redire posset sexcentos nummos , vulgò *Realis* in eleemosynam dedit , sicuti deponit XLIX. Testis de propria scientia , & facto proprio , *dict. Num. 41. §. 11. , & 121.* Viro quoque literis prædito inopia summoperè laboranti magnis opitulatus fuit eleemosynis , vt ait idem Testis §. 12. , & 122.

Plures item Virgines Orphanas in tuto posuit , integris etiam Dotibus comparatis , in quo magnam adhibebat diligentiam , ne ob egestatem , & rei domesticæ inopiam , in Dei offensam perducerentur , *dict. Num. 41. §. 3. 14. 45. 77. 124. 133. 134.*

Pauperrimus quidam Vir , & eius Vxor infirmitate correpti adeò inopia laborabant , vt nec vbi quiescere , neque vnde sibi remedium afferrent , nec quid quatuor paruulis filijs darent ad manducandum haberent ; vt id rescuit Venerabilis Dei Seruus , Charitate impellente , statim accurrit , & non exigua pecuniarum summa comparata , extremæ eorum necessitati mirum in modum subuenit , sicuti asserunt de propria scientia , & facto proprio XLIX. Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica , *dict. Num. 41. §. 13. , & 123. , & LIV.* Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria , repetitus tamen auctoritate Apostolica *ibid. §. 132.*

Altera pariter Mulier , quæ ob magnam egestatem , Patria relicta , Matritum venerat , habitaque ibi notitia de Vener. Alphonsi misericordia , ad eum recursum habuit , & tribus oblatis filiis , suam ei pandit mendicitatem , cum nihil omninò haberet , vnde eos sustentare posset ; Commotus statim Charitate , vt moris erat Ven. Dei Seruus adiumento se futurum promisit , & conuentione cum ipsamet Muliere inita , quod à Dei ofensis omninò se abstineret , eam , & filiolos eius assiduis eleemosynis diu aluit , ac tandem ei centum dedit aureos , vt nuberet , prout ipsamet Mulier testatur , *dict. Num. 41. §. 114. 115. 116. , & 117.*

Ceteris quoque Pauperibus escam dedit Venerabilis Dei Seruus, sibi etiam auferendo, quod ad propriam sustentationem necessarium erat, ita ut de sua quoque paupercula portione per plures annos Pauperem aluerit *dicto Num. 41. §. 47. 89. 105. 135. 156. 218.* Unde optimè Vener. Alphonso aptari potest id, quod *Psal. 106. 41.* habetur: *& adiuuit Pauperem de inopia*: atque inde abstinentia sua heroica splenduit, dicente *Chrisolog. Serm. 8. de ieiun.*, *& eleemosyn. = Sicut iubar solis clariorem perficit diem, & totam nubium dispergit obscuritatem, sic eleemosyna ieiunij sanctificat Sanctitatem.*

Et si aliquando ei deficeret quid Pauperibus in cibum daret, è coquina Fratrum desumpsit, supplente Domino, & miraculose agente, ut quod Pauperi è coquina datum erat, iterum ibidem mirabiliter reperiretur, ac si inde non fuisset ablatum, prout quadam vice euenit de veruecis quadrante, & duobus panibus, a Seruo Dei in eleemosynam datis cuidam pauperi mulieri, & prodigiosè postea, ubi prius aderant, repertis, quem casum specialius enarrant tres Testes Processus Matritensis auctoritate Apostolica *Summario dicto Num. 41. §. 19. 24.*, & 41. nec non alij quatuor Testes eiusdem Processus *Summario Num. 42. litt. A.* Atque aliud mirandum de Panibus in Flores conuersis, quos Dei Seruus, ut Pauperibus distribueret, in sinu gestabat, atque iterum reuersis in panes refert *XI. Testis d. Process. Matritensis auctoritate Apostolica d. Nu. 41. §. 6.*

Tantòque studio flagrabat Venerabilis Dei Seruus Pauperibus alimoniam subministrandi, ut eius eximia Charitas etiam ad externos esurientes, misericordes conuerteret oculos. Siquidem cum ei nunciatum esset, quod Galleciæ Regnum, ob annonæ defectum, maxima egestate laborabat, ita ut quamplures Pauperes familiæ, ne fame perirent, natale solum relinquere cogitarent, ipse quamuis senio confectus, ac viribus propter continuam abstinentiam ferè in totum destitutus, sed Charitatis igne repletus, sibi onus imposuit eleemosynas quæritandi pro Galleciæ Populis subueniendis, idque nullis parcens laboribus, nullisque detentis difficultatibus, sollicitè adeò executus est, ut quinque millium aureorum summam, & ampliùs, totam circumeundo ciuitatem breui tempore comparauerit, quibus pecunijs Galleciam transmissis, illius Populi necessitatibus remedium attulit opportunum, sicuti referunt *LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Summ. d. Nu. 41. §. 58.*, & *XII. Testis Processus Toletani Socius eiusdem Serui Dei ibidem §. 202.*

Nudos Pauperes vestire, idest vestibus operire, quod est quintum Misericordiæ opus, summoperè satagebat Vener. Dei Seruus; propterea sicuti exultant victores capta præda, sic ipse exultabat cum sibi Pauperes offerebantur, quos operire posset, eorum calamitates intimè dolens, eos secum ducebat in Cellulam, vestibus, & calceamentis ornabat, & eis reuerenter ministrabat *Summario dicto Num. 41. §. 156. 174. 175. 222. 236.* Pauperes etenim tanquam repræsentantes Christum Dominum submissè reuerebatur *dicto Num. 41. §. 181.*, & 182. eosque tanti æstimabat, ut eorum manus capiti suo superimponere gauderet *ibid. §. 240.*

Puerulos item mendicos, quos Angelos Dei vocabat, & tamquam
 Angelos venerabatur, humanissime excipiebat, sordibus munda-
 bat, atque alijs calceamenta, alijs caligas, alijs paruulas vestes
 ad hunc effectum pecunijs comparatas, prout eorum necessitas ex-
 posceret, frequentissime elargiebatur, & pluribus alijs modis eo-
 rum indigentis summa hilaritate subueniebat, sciens, quod *hila-
 rem datorem diligit Deus: 2. ad Corinth. 9. 17.* sicuti deponunt Te-
 stes optimè conscij *Summario dicto Num. 41. §§. 43. 55. 66. 92. 156.
 170. 176. 177. 178. 179. 180. 182. 197. 219. 242.* Cumque olim illo-
 rum alterum in via procul à Cœnobio gementem inuenisset, ad
 eum statim accurrit, blandisque verbis allectum, ut eius inopie
 aliquo modo succurreret, eum duxit in Domum Auditoris Fuen-
 mayor, cum quo maxima illi erat necessitudo, eiusque Vxori di-
 xit: *O' Signora, e che buon giorno porto à Vostra Signoria, men-
 tre viene il Bambino Giesù gelato, e tremante di freddo, acciò che
 lo copra con quello, che auanza à tanti fanciulli, come Vostra Si-
 gnoria hà, e la Signora, che era molto limosiniera, e caritativa lo
 regalò con grand'allegrezza, e lo vestì, e calzò &c.* sicuti refert
 de visu dictus Testis Processus Granatensis Socius Venerab. Serui
 Dei *Summario dicto Num. 41. §. 179., & 180.* Altera pariter vice
 cum Venerabilis Seruus Dei, ad ianuam Conuentus accedens, ut
 eleemosynam de more Pauperibus distribueret, alium puerum
 ibidem inspexisset seminudum, & morbosum, quippè qui strumis
 vulgò *Scrofole* valdè laboraret, misericordia motus, eum perdu-
 xit in Cellulam, sordibus absterxit, nouis vestibus operuit, & à
 præfato morbo omninò liberum reddidit, prout de visu affirmat
*LXXIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Sum-
 mario dicto Num. 41. §. 71., & confert XI. Testis Processus Toletani
 d. Num. 41. §. 197.*

Hoc Venerab. Serui Dei studium Pauperes vestiendi clarissime quo-
 que tunc enituit, cum quadam die per viam incedens, viso Men-
 dico summo hyeme penè nudo, atque infirmo, ne præclaram illam
 Proximo benè faciendi occasionem amitteret, illicò manus ei ad-
 iutrices porrexit, & cum eo ad Cœnobium redijt, ibique humili-
 ter in Cellula eum perpoliuit, & vestibus albis perapertè indutum
 dimisit, alijs etiam rebus, ut sibi vestes mutare posset, elargitis,
 sicuti deponunt *LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate
 Apostolica de certa Scientia Summario dicto Num. 41. §. 42., &
 CLXXIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria re-
 peritus tamen auctoritate Apostolica, pariter de certa Scientia,
 & de visu d. Num. 41. §. 161., & 162.*

Et adeò in sublime efferebatur hæc Venerabilis Serui Dei Misericor-
 dia, ut propria etiam interiora indumenta, subuculas, & calcea-
 menta in Pauperes erogaret, & pro illis vestiendis se expoliaret,
 ut affirmant Testes benè conscij *Summario dicto Num. 41. §. 44. 46.
 75. 100. 206. 209. 216.* Immò nec proprię tunicę aliquandò peper-
 cit; adueniente siquidem muliere, atque ab eo eleemosynam
 exposcente, ut filiolum, quem vlnis gestabat, operire posset, cum
 Venerabilis Dei Seruus, quod ei largiretur tunc minimè haberet,
 in conclaue secessit, dissuitque tunicam, qua erat indutus, & illius
 partem mulieri dedit, ut Puerum vestiret, prout deponit de visu

CLXXXIV. *Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria* Summario dicto Num. 41. §. 164., & referunt ex Processu Matritensi auctoritate Apostolica XI. *Testis de auditu*, LXVIII. *Testis de certa scientia* V. *Testis Processus Salamantini de auditu*, dicto Num. 41. §. 5. 40., & 216., & narrat P. Marquez. in illius Vita ibidem §. 238. Quod esse opus heroicæ Charitatis nullus est qui nesciat, & ob id ab Ecclesia laudibus extollitur S. Martinus in illius Officio lect. 4. ibi = Pauperi, ac nudo ab eo petenti, ut Christi nomine sibi eleemosynam tribueret, partem chlamydis dedit, cui sequenti nocte Christus dimidiata illa veste indutus apparuit, hanc mittens vocem: Martinus Cathecumenus hac me veste contexit &c.

Vt etiam eorundem Pauperum necessitatibus succurreret, & ne frigore nimis cruciarentur hyemali tempore prunas à se accensas ad ianuam Conuentus ipsemet deferabat, ut Pauperes ibidem existentes calefierent Summario dicto Num. 41. §. 56. 64. Diu, noctuque studebat, quomodo Proximis in miserijs constitutis bene facere, posset dicto Num. 41. §. 53., & 73. Ideoque omnes ad eum tamquam ad refugium recurrerant ibidem §. 54. 76. Et ipse eorum indigentias, aut actu leuabat, aut si non poterat, intimo cordis affectu dolebat, atque ad Deum fundebat preces, ut aliquem moueret, qui eis succurreret; ac alios ad id faciendum hortabatur, ut affirmat de propria scientia LXVIII. *Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica* dicto Num. 41. §. 52., & LXXXVIII. *Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria de facto proprio ibidem* §. 150. Vnde Venerabilis Dei Seruus rectè cum Iob cap. 29. dicere poterat: *Benedictio perituri super me veniebat, & cor Viduæ consolatus sum, oculus fui ceco, & pes claudò: Pater eram Pauperum, & causam, quam nesciebam, diligentissime inuestigabam, eram merentium consolator &c.* atque optimè ei conuenit id, quod Sancta Ecclesia recinit de S. Dominico in illius Officio: *Proximorum necessitatibus ex intimis visceribus condolebat; de S. Philippo Nerio: Egenos, & pauperes omni Charitatis officio prosequabatur; ac de alijs passim. Ex his enim, & alijs supra relatis Misericordiæ Operibus Charitatem heroicam emergere satis clarè patet ex eo, quod Christus Dominus. Matth. 25. 34. ea exercentibus se dicturum promisit: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum à constitutione Mundi: Esuriui enim, & dedistis mihi manducare &c. Amen dico vobis, quandiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Et aduertit Scacch. de not., & sign. Sanctitat. citat. sect. 3. cap. 4. pag. 224. vers. remanet denique.*

Alia duo, quæ restant Opera Misericordiæ corporalia, scilicet Colligo, & Condo, ad receptandos Peregrinos, & cadauera sepelienda diriguntur; vsus tamen eorum, præcipuè in Ciuitatibus, vbi Xenodochia abundant pro Peregrinis, & Confraternitates pro Cadaveribus associandis, non est necessarius aput particulares personas, ut ait Scacch. de not., & sign. Sanctitat. sect. 3. cap. 4. pag. 220. litt. Multò minus apud Regulares, quibus nec licet, nec expedit in Cellam suam Peregrinos colligere, nec per vias pergere as-

sociando cadauera : Nihilominus Venerabilis noster Dei Famulus horum operum fructu carere noluit, immò, & meritum heroicè acquiſiuit mediante ardentissimo desiderio ea exercendi, quæ actu exercere non poterat, vt refert *Marquez in illius Vita Summario dicto Num. 41. §. 239.* Quod etiam Venerabilis Alphonsus ad aliorum instructionem, & ad hoc vt quis omnium Virtutum habere possit meritum, & omnium operum Misericordiæ exercitium, quamuis actu non posset ea adimplere, in quo item eius eximia Charitas elucescit, scriptum reliquit in Libro, cui titulus est = *Regola della Vita Christiana = in tractat. Exercitatorio Spirituale,* vbi pag. 87. sic exclamat : *O' mio buon Giesù vorrei volentieri poter dare da mangiare à tutti li Poveri per amor tuo, vorrei potere vestirli tutti : vorrei esser bastante di visitare tutti gl' Ospedali, e seruire à gl' Infermi, e dopo questo vorrei potere alloggiare tutti i Pellegrini per amor tuo, e finalmente seppellire tutti i Morti.* Ex quibus, & ex omnibus alijs superius adductis Venerabilem hunc Dei Seruum heroicæ Charitatis supremum gradum attigisse clarissimè patet. Qui enim in necessitatibus Proximum suum, & facultatibus, & consilio, & opera fideliter adiuuat, prout fecit in sublimi gradu Venerabilis Seruus Dei Alphonsus iuxta monitum D. Ioannis in Epist. 1. cap. 3. 18. dicentis : *Filioli non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate :* is veram huius Virtutis heroicitatem adeptus est, vt inquit Pater Philippus à Sanctissima Trinitate in *Summ. Theolog. Mystic. par. 3. tract. 2. disc. 1. artic. 4. in fin. pag. 379. versic. Qui ergò &c.*

De Virtutibus Cardinalibus.

EX superius adductis, & speciatim enucleatis quoad Virtutes Theologales manifestum adeò redditur Venerabilem Alphonsum in gradu Heroico, & eminentissimo illas habuisse, ac semper in eis se exercuisse, vt nullatenus dubitari possit, quin etiam Cardinalibus Virtutibus in eodem gradu præditus fuerit. Vnde superfluum esset de istis separatim differere. Sed quia necessitas ad id impellit, cum ratio præinserti dubij id exposulet, nonnulla breuiter, specialiterque, quoad earum singulas, delibabimus ex quibus tamen Venerab. Serui Dei heroicitas in istarum etiam Virtutum exercitio elucebit, de qua generaliter deponunt Testes *Summaria Num. 43.* Et quidem exercitium hoc in gradu perfectiori dignoscetur, cum ex supra dictis ad Charitatem in Deum constet Venerabilem Alphonsum fuisse virum purgati animi, & mystica vnione Deo coniunctum, in quo statu non nisi propter diuina operatur Virtutes, quas habet homo, iuxta id, quod ait D. Thom. 1. 2. quæ 61. artic. 5. ibi = *Quædam verò sunt Virtutes iam assequendum diuinam similitudinem, quæ vocantur Virtutes iam purgati animi, ita scilicet, quod Prudentia sola diuina intuebatur. Temperantia terrenas cupiditates nesciat. Fortitudo passiones ignoret. Iustitia cum Diuina mente perpetuo fœdere societur, eam scilicet*

licet imitando; quas quidem Virtutes dicimus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vita perfectorum.

De Prudentia.

HANC Virtutem breuiter descripsit noster Venerabilis Dei Seruus in *supracitat. Certamin. amor. Sancti cap. 3. §. Hanc insignem pag. 24.* dicens: *Prudentia, quæ est Virtus moralis potissima, attingit rationem secundum ipsam, aliæ Virtutes non ita; Et in Comment. super Cantic. cap. 5. pag. 229. ait: Est quidem Prudentia nedum Virtus, sed Virtutum auriga, ac dux, Philosopho teste: hinc Dominus ait: Bonum est Sal. Luc. 4. & paulò infra subdit: Equidem, ut cibus absque Sale insipidus est, sic operatio omnis sine Prudentia facta, nihil habet pulchritudinis. Et ista Virtute mirificè resplenduit Venerabilis ipse Dei Famulus toto suæ vitæ tempore, ab infantia scilicet vsque ad obitum, tum in particulari, tum in communi, ut dicunt Testes Summario Num. 44. per tot., & quidem in gradu perfecto, & heroico, Diuus Thomas 2.2. quæst. 47. artic. 13. dicente: Prudentia vera, & perfecta est, quæ ad bonum finem totius vitæ rectè consiliatur, iudicat, & præcipit.*

Ab infantia etenim Venerab. Alphonsus sola diuina intueri cœpit; nam puerilia in totum spernens, vix sexennio completo, cœlesti lumine illustratus, & prudens factus, se Deo totum dicauit, & ante sacratissimam Hostiam votum vouit insequendi Statum Ecclesiasticum, ut ostendimus in Vitæ historia §. *Opportuno tempore, & sub Titulo Fidei §. Et quidem pueritiæ primordiis, & habetur Summario citato Num. 2. §. 33., & 34., & Num. 12. post litt. A. §. Essendo in età di sei anni &c.* Et hunc esse actum heroicum latè probauimus sub dicto Titulo Fidei §. *In hoc actu, cum plurib. sequentibus.*

Adulta verò ætate prudentior factus, ut meliorem partem eligeret, quæ non auferretur ab eo, ac salutem æternam facilius consequi posset, statuit ingredi Religionem cum fratre; & quamuis ab eo dehortatus esset prætextu pietatis non relinquendi Parentes solos, ipse tamen noluit fieri imprudens, sed recipiens se intra se quasi in cubiculum, ut intelligeret, quæ esset voluntas Dei, ut hortatur *Apostol. ad Ephes. 5. 17.* per orationem consiliatus, iudicauit, & decreuit vincere prudentiam carnis, & sanguinis, relinquendo Parentes, ut sequeretur Christum; vnde fratri deliberatè dixit: *Saluemus nos animas nostras, & Deus providebit consolationi Parentum nostrorum: sicuti refert Roxas eius Confessarius in relatione illius Vitæ Summario citato Num. 6. §. 4., & 30., & ipse Venerabilis Dei Seruus fatetur in suis Confessionibus Summario citato Num. 2. §. 42., & 43., & diximus in Vitæ historia sub §. *Iactis in Domo Domini, & sub titulo Fidei §. Effulget item Fides.**

Hoc idem, ut scilicet non relinqueret Parentes, atque alia multa
sug-

suggerit illi Satam anno probationis, ut retrò respiceret, sicuti narrauimus in Vitæ historia §. *Anno suæ probationis*, & habetur in eius Confessionibus, *Summario dicto Num. 2. §. 46.* Sed fortis ille restitit, omniâque Prudentia vincens, perfectiorem viam, quam sibi elegerat ad salutem, firmiter tenuit, & strictius amplexatus est mediante Professione, quam postea emisit factus sapientior; Nam, ut ait S. Gregor. Nazianzen. in *Oration. de laudib. Basilij* sapientiores habendi sunt, quàm reliquum Mortalium vulgus, qui se ipsos à Mundi consortio segregarunt, & vitam suam Deo consecrarunt; idque in primis considerandum proponit Scacch. de not., & sign. *Sanctitat. sect. 4. cap. 1. pag. 230. versic. Quapropter, & pag. 234. litt. B.* inquit: *Præsertim verò in electione status attendenda erit prudentia particularis Seruorum, ac Famularum Dei &c.*, & ponderant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Thomæ de Villanoua penes Contelor. pag. 554. & 555., & Venerabili Serui Dei Hieronymi Æmiliani Rubric. de Prudentia num. 37. in fin.

In statu autem Religionis, & vsque ad obitum eadem Prudentia heroicè emicuit; omnia siquidem in finem sibi propositum direxit, atque ordinauit, ac rectissimam vitæ rationem adeò seruauit semper, ut neque ad sinistram, neque ad dexteram partem vnquam declinauerit, sed maximam æqualitatem, ac vniuersitatem in omnium Virtutum exercitio cum omni perfectione per septuaginta annos ab emissæ Professionis tempore vsque ad mortem semper ostenderit, ut superius dictum fuit ad Titulum Charitatis in Deum sub §. *Hinc prouenit*, & affirmant Testes benè conscij *Summaria citato Num. 13. §. 15. 17. 19. citato Num. 26. §. 1. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20. 23. 24. 26. 27. 30. 32. Num. 31. §. 5. & Num. 44. §. 1. 5. 6. 7. 10. 17. 18. 28. 48.* præceptum Domini rectè adimplens, qui Deuterou. 5. ait: *Hæc est via, ambulantes in ea, non declinabitis ad dexteram, neque sinistram.* Quod ipse Venerabilis Dei Seruus alios docuit in *bona centamin. par. 1. cap. 14. pag. 67. §. Celebris*, inquit: *Celebris illa Sententia à Græcorum caterua decantata pectori nostro infigenda est: Nihil minus. Ab hoc oraculo minimè diffidet, qui ait: Noli esse iustus multum. Nonne Philosophus Virtutem eam dixit, quæ medium tenens, extremaque abhorret? Virtus sanè excessuum est moderatrix, alioquin Virtus non est: ut de Fortitudine palam est, quæ audacias, & timores moderatur, in quorum medio thronum suum tenet. Ad eundem modum de Iustitia, Prudentia, & Temperantia dicendum est. Huc planè Serpentis dolosi omnia tela, & sagittæ tendunt, mirum in modum laborantis, ut in extremum aliquod incidamus, ad dexteram, vel ad sinistram declinantes. Nos verò ob oculos diuinum mandatum habentes viam regiam gradiamur. Quamobrem Dominus ait: Hæc est via, ambulantes in ea, non declinabitis ad dexteram, neque sinistram. Verùm Discretio, quæ nobis cœlitus datur, & Sapientia, quæ de sursum electis exhibetur, nec dextra Virtutum permittit extolli, nec remissione deflectere ad vitia sinistram concedit.*

Ob eandem quoque Prudentiam Venerabilis Dei Seruus totam longævam vitam innocentissimè, atque ab omni mortali labe immunem traduxit, vt superius ex concordii trium Confessariorum Testimonio, ac Testibus probauimus sub titulo Charitatis in Deum §. *Maximum, & solidius fundamentum*. Hinc etiam mandata Dei, & Ecclesiæ, sui que Instituti, ac Regulæ Constitutiones exactissimè semper seruauit, vt pariter ostendimus sub eodem Titulo Charitatis in Deum cit. §. *Hinc prouenit*, & affirmant Testes, *Summario citato Num. 30. §. 7. 32. 36. 39. 45. 60., & Numer. 31. §. 7.* Vnde Venerabilis Dei Seruus Alphonsus de Orozco cum Dauide *Psal. 118. 98.* Domino dicere poterat: *Prudentem me fecisti mandato tuo*: Ex quibus heroicam Prudentiam conuinci patet ex D. Antonin., in *Summario par. 4. tit. 2. cap. 2. in princip.* dicente: *Prudentia particularis necessaria quantum ad eius singularem perfectionem, qua videlicet se ipsum regere sciat, se cautè à peccatis seruando, & diuinis præceptis obediendo: hoc fieri non potest sine Prudentia, quæ est humanorum actuum directiua &c.*

Sciebat optimè Venerabilis Dei Seruus Alphonsus Sapientis Oraculum *Proverb. 10. 19.* dicentis: *In multiloquio non deeris peccatum, qui autem moderatur labia sua prudentissimus est*. Talem ideo semper exhibuit, & quamuis in Aula Regia tot annos ex necessitate versatus fuerit, & cum omni personarum genere ex obligatione communicationem habuerit, ita labia sua custodiuit, & moderatus est, vt nec verbum quidem otiosum vnquam protulerit, sicuti perhibent Testes *Summario citato Numero 30. §. 23. 26. 48. 54. 57. 67., & Num. 44. §. 2. 15. 27.* sed de Deo semper loquebatur, & de pertinentibus tantum ad Animarum salutem, ex quo resultat Prudentia communis, quæ bonum aliorum respicit; omnes enim in viam Domini, tum monitis, tum correctionibus, tum denique specialibus insinuationibus, ac modis omnibus, iuxta cuiusque conditionem, & prout necessitas exigeret, prudentissimè dirigebat, vt superius demonstrauius ad Titulum Charitatis in Deum latè agentes de zelo salutis Animarum, & præcipuè §. *Idque etiam prestitit*, & probant Testes optimè informati, *Summario citato Numero 13. §. 4. 6. Numero 15. §. 11. 12. 16. Numero 30. §. 2. 14. 41. 49. 51. 73. Numero 40. §. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 15. 18. 19. 20. 30. 33. 38. 40. 41. 43. 44. 48. 60. 61. 62. 63. 64. 65. Numero 41. §. 25., & Numero 44. §. 3. 7. 16. 17. 27., & faciunt ea, quæ adducta sunt ad Titulum Charitatis in Proximum sub opere Misericordiæ *Castiga*, & præcipuè §. *Cum exteris etiam*. Tantaque illi erat in his agendis Prudentia, ac eius sermonis vis, vt Spiritus Sanctus per os eius loqui videretur, vt nonnulli ex Testibus affirmant, *Summario citato Numero 13. §. 51. Numero 16. §. 14., & idè plures Animas à Peccatorum laqueis exsoluit, & ad Deum conuertit, prout supra probauimus sub eodem Titulo Charitatis in Deum §. Nec in vanum*, & ita euenit etiam de quadam Maura, quæ nullis per antea suasionibus ad Christi fidem amplectendam induci potuerat, vt ibidem demonstratum est, quæ profectò sine maxima, & eximia Prudentia perfici nequeunt; Quare D. Gregor. lib. 18. *Moral. cap. 23.* elucidans illud *Hierem. 15. Si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum eris*: ita inquit: *Vilis**

lis quippè Deo est *Mundus præsens*, pretiosa est verò *Anima humana*, qui ergo pretiosum à vili separat, quasi os Domini vocatur, quia per eum Deus verba sua exerit, qui ab amore præsentis *Sæculi* loquendo quæ potest, humanam Animam euellit. Etenim toto Mundo pretiosior Homo est, vnde D. Ioan. Chrysostom. *Orat. 3. contra Iudeos tom. 5.* infert, quod, qui Hominem ad Deum conuertit, magnum opus efficit, & gratum Deo donum offert, subdens: *Hæc est maior eleemosyna, quam decem millia talentorum, quam hic Mundus uniuersus, quantus undique patet oculis; siquidem homo est toto Mundo pretiosior, huius enim causa, & Cælum, & Terra, & Mare, & Sol, & Stellæ conditæ sunt.*

Et quia Prudentia eius sola diuina intuebatur, iuxta supracitatam doctrinam D. Thomæ 1. 2. *quæst. 61. articul. 5.* Aulam Regiam, quam sibi Crucem, & carcerem esse fatebatur, *Summario citato Numero 2. §. 68., & 69.* deferere summoperè exoptabat, & in solitudinem pergere, vt melius, & impensius orationi, & rerum Cælestium contemplationi incumberet, vt dictum est ad eundem Titulum Charitatis in Deum *sub §. Ex hac assidua versic. & vt melius*, vt deponunt Testes, *Summario Numero 14. §. 65. 66. citat. Numero 32. §. 31. 32. 35. 36. 38., & dicto Numero 44. §. 20. 29. 31. 32. 39. 45. 60.* cuius tamen rei voti compos effici minimè potuit, renuente nimirum Rege, qui nunquam ei facultatem hanc tribuere voluit, *Summario dicto Num. 14. §. 65. 148. dicto Numero 32. §. 37., & 39., & dicto Num. 44. §. 31. 33. 39. 40. 46.*

Quidquid Venerabilis Dei Famulus Alphonsus de Orozco aggrediebatur pro Dei seruitio, quamuis arduum, & difficile, ad finem tamen perfectum perducebat beneficio mediorum, quæ prudenter seligebat, & quibus potissimè utebatur, prout sunt foundationes quinque Monasteriorum feliciter, & summa Prudentia completæ, non obstantibus interpositis difficultatibus, præsertim in ædificatione Conuentus Sanctæ Mariæ Magdalenæ, quem Matriri fundauit in sola Prouidentia, & Misericordia diuina, nec non alterius Monasterij, nempe Visitationis, in quo fundamenta iecit noui, & Cælestis Instituti Monialium Recollectarum Ordinis Sancti Augustini, de quibus latè superius actum fuit sub titulo Spei §. *Mundi Factores*, & sub Titulo Charitatis in Deum §. *Hunc ipsum ardorem, cum pluribus sequentibus.*

Opera item quamplurima, & elucubrationes, quas Venerabilis Dei Seruus Alphonsus magno labore, summoque studio in lucem edidit, vt supra ostendimus ad Titulum Fidei §. *Fides quoque heroica cum plurib. sequentib.* ne dum sepe eminentem scientiam, sed eximiam etiam, atque heroicam eius Prudentiam patefaciunt; Præsertim si consideretur finis sibi propositus in ijs edendis, videlicet, vt Ecclesiam Catholicam, atque Apostolicæ Sedis, summiq; Pontificis auctoritatem defenderet, vtque Fidelium Animas in viam salutis dirigeret, vt ibidem demonstratum est §. *Elucet præterea*, & habetur *Summario Num. 17. per tot.* Et in vltimum hunc finem præcipuè collimant tot spirituales Tractatus ab ipso compositi; potissimum Liber ille, qui duo nobis certamina exhibet, alterum scilicet bonum, & alterum Amoris Sancti, volumine quidem paruum, sed eximius, & maximus, & fermè aureus

in eo, quod continet Scientiam habens vocis, ut diximus supra ad eundem Titulum Charitatis in Deum *S. Tandem heroica*. Ex eo namque, prout etiam ex alijs maxima Serui Dei Prudentia quacumque ex parte refulget, ut legenti cuique patet. Siquidem, et incipientibus, et proficientibus, et perfectis quibuslibet se se præbent saluberrimum promptuarium. Vnde ipsi optimè conuenit, quod *Proverb. 3. 13.* habetur, nimirum: *Beatus homo, qui inuenit Sapientiam, & qui affluit prudentia.*

Perseuerantia demum Venerab. Serui Dei in bonis operibus, et in exercitio omnium Virtutum vsque in finem, de qua superius actum est ad Titulum Fidei *S. Tandem heroica*, et ad Titulum Spei *S. Præterea Testimonium incedentis, & heroicae Spei*, et inferius agitur cum de Fortitudine sermo erit, eius particularem, et heroicam Prudentiam designat; Semper enim in mente illi erat Christi Domini Sententia *Matth. 24. 13.* videlicet: *qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit*; et rursus *Luc. 9. 62.* = *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est Regno Dei*; atque Apostoli monitu edoctus ad *Ephes. 5.* dicentis: *Videte quomodo cautè ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes redimentes tempus, quoniam dies mali sunt; propterea nolite fieri imprudentes &c.* quotidie cum Regio Propheta clamabat: *nunc capi*; Et animæ suæ dicebat: *Poni mente Anima mia, che hoggi cominciamo, e che molto da camminare ci auanza*: ut haberetur in eius Confessionibus *lib. 3. cap. 6. Summario cit. Num. 2. §. 98.* Atque ideò prudenter dirigens gressus suos, Virtutum omnium, ac perfectionis, et Sanctitatis se cunctis præbuit exemplum, ut dicunt Testes, *Summar. cit. Num. 13. §. 14. 27. 31. 32. 50. cit. Num. 26. §. 30. 31. Num. 30. §. 47. num. 32. §. 37. num. 39. §. 20. 88. num. 41. §. 61. nu. 45. §. 18. 35. nu. 46. §. 1. 15. 22. 27. 33. 40. num. 47. §. 6. 8. num. 48. §. 3.*, et alibi passim.

Quoad alios etiam Seruus Dei maximam, et heroicam ostendit Prudentiam, omnes adiuuans per *DONVM CONSILII*, quod respondet Prudentiæ, sicut ipsam adiuuans, & perficiens, ut ait *D. Thom. 2. 2. quæst. 52. artie. 2.* Erat enim in hoc admirabilis eius Prudentia, ut affirmant Testes optimè informati de propria cognitione, et certa scientia deponentes *Summario cit. num. 43. §. 2. 9. 18. 22. 27. 37.*, & *num. 44. §. 8. 47.* Ideo quamplurimi cuiuscumque notæ, etiam Regij Consiliarij, Magnates, et Principes, ac ipsemet Rex Philippus ad eum recurrebant, tamquam ad Oraculum, eius sententiam tum in rebus arduis, tum in pertinentibus ad animarum salutem exposcentes, *Summario Num. 14. §. 2. 37. 38. 39. cit. num. 43. §. 37. num. 44. §. 8. 11.* in maxima enim existimatione illum habebant, ut plenè constat *Summario Num. 14. per tot.*, et inferius demonstrabitur, iuxta Sacrum vaticinium *Eccles. 20. 29. quod: Homo prudens placebit Magnatibus*. Et quicumque illum consulebant, eius consilia, tamquam de Cœlo prouenientia, omninò amplectebantur, scientes se se falli nequaquàm posse, ut præ cæteris apparet in consilio ab ipso dato Patri Iosepho à Iesu Maria Carmelitæ Excalceato, qui ad Religionem vocatus, anceps admodum hærebat, nesciens cui se subscriberet, cum à diuersis, quos consuluerat, diuersa accepisset; nostrum Venerabilem Alphonsum adiit pro consilio, quod statim præstitit inquit: quod facturus

sum post triduum à te assignatum, modo facere possum: Te vocat Deus ad feruentissimam Religionem Carmelitarum Excalceatorum, et in ea tua doctrina, et dexteritate plurimum proficies, eamque multum iuuabis: quod probauit euentus; Etenim ex illius animo fluctuatio omnis euauit, et Serui Dei consilium, vt ab Angelo emanans, amplexatus fuit, eamque Religionem ingressus, adeò in ea profecit, vt maiora illius munera tam Romæ, quàm in Hispanijs non sine magna ipsius Religionis vtilitate laudabiliter exercuerit; prout latè deponit de facto proprio ipsemet Pater Ioseph à Iesu Maria Testis CLXI. Processus Matritensis auctoritate Ordinaria Summario dicto Num. 44. §. 24. 25., & 26., et ait LXVIII. Testis similis Processus auctoritate Apostolica ibid. sub §. 8., et refert Pater Marquez in illius Vita Summario Num. 56. §. 140.

Hæc autem omnia, & alia, quæ superius deduximus ad Titulum Charitatis in Deum, agentes de Zelo salutis Animarum, & ad Titulum Charitatis in Proximum de Opere Misericordiæ Consule, ac de alijs Operibus, maximè commendant Prudentiam nostri Venerabilis Alphonsi, docente D. Augustin. lib. 1. de Sermon. Domin. in Monte cap. 7. quod: *Consilium conuenit misericordibus, quia unicum remedium est de tantis malis erui, dimittere alijs, & dare.* Et D. Thom. 2. 2. quæst. 52. artic. 4. ait: *Consilium propriè est de his, quæ sunt ad finem: unde ea, quæ maximè sunt utilia ad finem, maximè debent correspondere dono Consilij, hoc autem est misericordia secundum illud 1. ad Timoth. 4. Pietas ad omnia utilis est, & ideò dono consilij specialiter correspondet Beatitudo Misericordiæ, non sicut elicienti, sed sicut dirigenti &c.* Et ex hoc Consilij Dono maximam, & heroicam probari Prudentiam animaduertunt Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis B. Ioannæ à Cruce tit. de quatuor Virtutib. Cardin. sub §. 1.

Prudentia æconomica, quæ respicit alios in communi, resplenduit quoque in nostro Ven. Dei Seruo; dum Superioris munere in pluribus Conuentibus fungeretur, in quibus semper se præbuit exemplar omnibus Prælati in gubernando tam circa Spiritualia, quàm circa temporalia, vt ait eius Confessarius in relatione illius Vitæ Summario cit. Num. 6. §. 9., & dicunt Testes Num. 43. §. 2. num. 44. §. 14. 49. 50. 53. 54., & Num. 45. §. 1. 2., & refert Pat. Marquez in illius Vita dicto Num. 44. §. 67. 70. 71. 73. 74., & 76. In hoc autem gubernio rerum Spiritualium, & corporalium stat perfecta æconomia, teste D. Thom. 2. 2. quæst. 50. art. 2. ad 1. vbi ait: *Finis autem ultimus æconomiae est totum benè viuere secundum domesticam conuersationem.* Ipsamque Serui Dei Prudentiam comprobant ea, quæ superius dicta sunt ad Titulum Charitatis in Proximum sub Opere Misericordiæ Castiga. Atque ità in iisdem Gubernijs se gerebat, vt magis exemplo, quàm verbis subditos regeret, ac gubernaret, vt habetur dicto Num. 44. §. 14. 54. 55. 56., & ait: Pat. Marquez in eius Vita ibidem §. 71., & 76. Ex quo eximia Serui Dei Prudentia magis elucescit; D. Antonino par. 4. tit. 2. cap. 6. §. 1. sub init. admonente: *Qui enim alios regit, & ordinare studet in finem debitum, prius conari debet, vt seipsum ordinet in Deum, qui est finis omnium Regentium; Ex hoc autem duo bona consequentur.*

Primo

Primò quia Princeps à Populo magis diligitur, si viderit, eum esse cultorem diuinorum, & operantem virtuosa &c. Secundò, quia facilius Populum gubernabit, & ad bona trahet; videns enim Populus Dominum suum de Diuinis curantem, admirabitur eum, putans cum Deo esse coniunctum, & sibi familiarem, eumque imitari studebit &c., & hæc ad excellentiam Prudentiæ aduertunt Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis S. Thomæ à Viplanoua penes Contelor. de Canonizat. pag. 565.

Hanc æconomicam Prudentiam, à se prius opere exercitam Ven. Dei Seruus scriptis patefecit, & alios docuit pluribus in locis, & specialiter in libro, cui titulus = *Regola della Vita Christiana* = *Ammaestramento* 3., vbi ex professo agit de modo, quo Vxorati se, & familiam suam gubernare debent. Item in *Epistolar. Christian. Epist. 7.* directæ ad Virum vxoratum. Sed præ omnibus in *Expositione Regulae S. Augustini cap. 7. §.* Ipse verò, qui vobis præest; Ibi enim Num. 5. præclara docet de gubernio Prælatorum in suos subditos, prouidendo eis, tam de spirituali, quàm temporali alimento, exemplo Moyſis, qui *Exod. 3.* nedum pascebat gregem, sed & illum ducebat ad interiora deserti; Et S. circa omnes num. 1. Prudentiam comendans ait: *In omnibus sit valde prudens, & cautus, quippè qui speculum est, vbi omnes se ipsos inspiciunt, & disciplinam libens habeat, metuendus imponat*: subdens num. 3. = *quamuis Doctor noster hic Prælatum admoneat, vt disciplinam metuendus imponat, non idèd vult, quod Superior rigidus sit, molestus, omnibusque subditis fastidiosus, sed tantum, quod ostendat se habere vires, vt cum necesse fuerit, corrigat, & puniat delinquentem.* In quibus relucet Prudentia summa Serui Dei æconomica, & Regnatiua, sub qua comprehenduntur omnia recta regimina, vt ait S. Antonin. par. 4. tit. 2. cap. 6.

Adest etiam Prudentia politica, per quam Homines se ipsos regunt obediendo Superioribus, vt ait D. Thom. 2.2. *quest. 50. articul. 2.*, & distinguitur obedientia Hominum ab obedientia irrationalium, quod hæc aguntur solum ab alio, Homines autem agunt se ipsos per liberum arbitrium adimplendo præceptum, & in hoc stat Prudentia Politica, vt benè docet noster Alphonsus in *supracitat. certamin. bono part. prima cap. 14.*, vbi disertè agit, quam sit magna virtus discretionis, & ad certandum per necessaria in via Spiritualis; Ibi enim plurima Sacrae Scripturae testimonia adducit ad erudiendos Spirituales, vt viam regiam gradientur, iuxta illud *Deuteron. 5.* superius adductum, videlicet: *Hæc est via, ambulantes in ea non declinabitis ad dexteram, neque sinistram*: & ad hanc tenendam, Tyronem, cui librum inscripsit, & quemlibet legentem *ibid. §. ultimo pag. 73.* sic oratur: *vis tam præcellentem virtutem assequi? Da operam Obedientiæ, & voluntati tuæ penitus renuntia. Ecce Schola huius Cælestis Philosophiæ, Obedientia humilis. Qui nihil sibi fidit, quin potius suis præditijs, & iudicio prorsus diffidit, is sanè sapiens est, & à callidissimo Sathana falli non potest.*

Quantum autem hæc prudentia in Venerabili Alphonso regnauerit, ex ijs, quæ, vt suprà, alios edocuit, clarè patet, & latius apparebit cum de eius Obedientia sermo erit, & comprobant ea, quæ ipsemet de ista virtute tradit in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 10. per tot.*

Summar. citat. Num. 2. §. 63., & seqq., & signantèr §. 66. vbi ait Molte grazie vi rendo, ò Signore, che con questa Santa Obedienza mi sono gouernato, e se tal'ora (disponendolo così i vostri Ministri) mi dispiaceua l'acceptar cariche, e nelle mutationi de' Luoghi con lunghi viaggi, al fine combattendo con la mia volontà, piegauo il collo al giogo dell'Obedienza, nella quale voi Bontà infinita sempre mi fosti fauoreuole, talmente che ritrouauo nuoue forze, doue Io non pensauo &c. in quo veram demonstrat Prudentiam, iuxta doctrinam Cassiani collat. 2. cap. 1. dicentis: Discretio non nisi vera humilitate acquiritur, cuius humilitatis hac erit prima probatio, si vniuersa non solum, quæ agenda sunt, sed etiam quæ cogitantur, Seniorum reseruentur examini.

Hoc idem semper egisse Venerabilem Dei Famulum præcipuè constat ex eo, quod cum Petrus de Pedrola, de quo actum fuit superius ad Titulum Spei §. Surrexerat Matrìti, iracundia motus (eo quod Seruus Dei ad suum colloquium nunquam eum admittere voluit, quippè qui illius fictam prophetiam, & malum Spiritum prænouerat) dictitare cepit, ac inter Populum disseminare Orozcum damnatum esse, nec vllam ei remanere salutis spem, propterea, quod, cum Votum paupertatis in Religione emisisset, stipendia tamquam Regis Concionator accipiebat. Vt autem id rescivit Venerabilis Dei Seruus, quamuis Sapientissimus esset, ac rectè sciret, se tuta conscientia dicta stipendia percipere posse, potissimè cum ea in pios vsus ex Superiorum licentia impenderet, nihilominus tamèn, prædictam Cassiani Doctrinam sectando, prudentèr, atque humilitèr agens, nec suo tantum fidens iudicio, plures Viros scientia, & probitate conspicuos congregauit, eorumque Sententiam super hac re exquisiuit, qui nullum, vel minimum ei Scrupulum ex hoc ingeri posse vnanimiter censuerunt sicuti fusè narrant de certa scientia Testes XLIX., & LXVIII. Processus Matritensis auctoritate Apostolica, *Summar. citat. Num. 50. §. 14. 15. 16. 19., & 20., ex quibus omnibusque alijs superius recensitis, & inferius recensendis quoad alias virtutes, Prudentia eximia, & heroica Serui Dei resultat adeo ut de eo affirmare possimus, vt habetur 1. Reg. 19., quod = In omnibus vijs suis prudenter agebat, & Domiuus erat cum eo.*

De Iustitia.

Virtus Iustitiæ exactè explanatur per nostrum Ven. Dei Seruum: *Declamat. prim. Dominic. Aduent. fol. 6. in fin. in hunc modum: Regnum Dei utique Iustitia est, quam Litteris Candidati virtutem præclaram dixerunt, quia unicuique redditur, quod suum est, cuius nimirum exercitium potissimè è duobus mandatis pendet, vt potè, quod sibi quis fieri non vult, alteri non faciat: Ceterum quod vultis, vt faciant vobis Homines, hoc, & facite illis. Is enim, Fratres mei, iustus est, qui Deum ex toto corde, & Proximum sicut se ipsum diligit, qui inexhàustas gratias Deo creanti, redimenti, & vocanti ouanter reddit.*

His verbis comprehenditur quidquid Doctores tradunt de Iustitia, tum legali, tum morali, vt notum est, tam ex Vulpiano leg. *Iustitia ff. de Iust., & Iur.,* quam ex D. Augustin. lib. prim. de liber. arbit.

bitr. cap. 13., & D. Thom. 2.2. quest. 58. artic. prim.; Obseruatio autem eius consistit in deuiando à Proximo malum, quod quis sibi fieri non vult, & faciendo illi bonum, quod sibi fieri vult, & in hoc stant duæ partes integrales Iustitiæ, faciendo bonum, idest reddendo alteri, quod ei debetur, & declinando à malo, idest nullum nocumentum Proximo inferendo. Quia ramen debitum reddendi Proximo bonum, & non inferendi ei malum, potest esse legale, & morale ideò Venerabilis Dei Seruus Alphonsus *vbi suprà* ait: *Is enim Fratres mei, iustus est, qui Deum ex toto corde, & Proximum sicut se ipsum diligit &c.* vbi breuiter insinuat partes potentiales Iustitiæ, quæ conueniunt illi, in reddendo Deo, & Proximo, quod debetur ex lege, sed non ad æqualitatem, quia hoc est impossibile reddere Deo, & Homini, quod debetur ex honestate virtutis, in quo consistit debitum morale, iuxtà D. Thom. 2.2. *quest. 80. artic. unic.*, quod vtique redditur Proximo, amando ipsum ad sui æqualitatem, & adimpleretur præceptum Apostoli *ad Roman.* dicentis *Reddite ergò omnibus debita, cui tributum, cui vectigal, cui timorem, nemini quidquam debeatis.*

Hanc autem virtutem habuisse nostrum Venetabilem Dei Famulum, & quidem in gradu heroico, immò, & perfectissimo, adeòut Iustitia eius cum Diuina mente perpetuò fædere sociata fuerit eam scilicet imitando iuxtà supradictam doctrinam D. Thom. 1. 2. *qu. 61. artic. 5.*, ex infrà dicendis patebit.

Et primò ex ardentissimo eius amore, & charitate ergà Deum, & Proximum, de quibus latè superius actum fuit. Ex Perseuerantia in gratia baptismali, quam Venerabilis Seruus Dei Alphonsus vsque ad obitum seruauit, cum nullum nedùm mortale crimen, sed ne veniale quidem determinatum vnquam commiserit, adeòut Confessarij absolutionis materiam in eius Confessionibus vix inuenirent, vt ex eorundem Confessariorum Testimonio, & plurium aliorum Testium assertione, superius probauimus ad Titulum Charitatis in Deum *S. Maximum, & solidius fundamentum, & S. Parum visum fuit.* Hoc enim satis declarat perpetuum fædus, quod Anima Venerabilis Alphonsi cum Deo habuit, illiusque heroicam, & perfectissimam Iustitiam; Quæ insuper resultat ex firma æqualitate, quam ostendit per tam longæuos suæ Vitæ annos vsque ad obitum in exercitio omnium virtutum, absque eo, quod nec vllum verbum otiosum ex ore ipsius vnquam exciderit, vt suprà iam diximus ad eundem Titulum Charitatis in Deum *sub S. Hinc prouenit,* & sub Titulo Prudentiæ *S. Sciebat optimè,* & perhibent Testes, *Summar. citat. Num. 13. S. 15. 27. 32. citat. Numer. 26. S. 1. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20. 23. 24. 26. 27. 30. 32. Num. 30. S. 23. 26. 48. 54. 57. 67. Num. 44. S. 2. 15. 27.* propterà ab omnibus Vir fermè perfectus existimabatur, vt *ibidem* probauimus *sub dict. S. Hinc prouenit,* & Iure quidem merito, D. Iacobo Apostolo in sua *Epist. cap. 3. 2.* dicente: *Si quis in verbo non offendit hic perfectus est Vir.* Istamque perfectionem, atque vnionem, & perpetuum fædus cum Diuina Mente explicat D. Bernard. *lib. de Vita solitar.* inquiens *velle, quod Deus vult, hoc est iam similem Deo: non velle, nisi quod Deus vult hoc est iam esse, quod Deus est.* Hoc nimirum habitare facit Animam in Tabernaculo Altissimi, & requiescere in Monte Sancto eius, iuxtà illud *Psal. 14. = Domine quis habitabit in Tabernaculo tuo? aut quis*

quis requiescet in Monte Sancto tuo? qui ingreditur sine macula, & operatur Iustitiam, qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua, nec fecit Proximo suo malum, & opprobrium non accepit aduersus Proximos suos,

Secundò: Iustitia Vener. Serui Dei, eiusque perpetuum fœdus cum Diuina mente, constat ex maxima illius PIETATE in Deum, cuius DONO, tamquam Iustitiæ correspondente, insignitus fuit, fategitque illud seruare semper. Propterea quod nē dum ita vixit, vt nullam imperfectionem admiserit, nullumque verbum otiosum vnquam protulerit, vtsupra proximè dictum est; Sed filialem reuerentiam Deo semper exhibendo, eius honoris, & gloriæ maximum zelum in omnibus præseferbat; & per assiduam Orationem, altissimamque contemplationem propriam mentem adeò Deo vnitam habebat, vt eum semper cogitaret, de eo semper loqueretur, & in eius laudes prorumperet, in rebus cunctis Creatorem contemplando, prout latè superius demonstrauius ad Titulum Charitatis in Deum §. *Vinebat profectò, & citat. §. Hinc prouenit cum sequent., & §. Sed iam in altitudine sua, cum plurib. seqq.,* & constat ex illius Confessionibus lib. 1. à cap. 2. usque ad ultim. Summar. cit. Num. 2. §. 7. 9. 10. 11. 12. 14. 19. 20. 21. 23. 24. 28. 29. 30. 36., & alibi passim; ideò rectè cum Regio Propheta Psalm. 34. 28. dicere poterat: *Lingua mea meditabitur Iustitiam tuam, tota die laudem tuam.* Et propter ipsam in Deum Pietatem, ac reuerentiam, ex Iustitiæ zelo promanantem, mandata Dei, & Ecclesiæ præcepta exactissimè custodiuit, sui que Instituti regulam adamussim obseruauit etiam in minimis, adeò vt veræ speculum esset Obseruantia, & ceteris Religiosis proponeretur in exemplum, vt superius pariter diximus ad eundem Titulum Charitatis in Deum citat. §. *Hinc prouenit,* & affirmant Testes de certa scientia, & propria obseruatione deponentes Summario cit. Num. 30. §. 7. 32. 36. 39. 45. 60. Num. 31. §. 7., & Num. 45. §. 6. 17. 18. 21. 22. 24. 26. 27. 33. 37. 40. 41. 46. cuius Obseruantia rarum, & fermè hæroicum actum refert de facto proprio I. Testis processus Granatensis dicto Num. 45. cit. §. 22., & 23.

Ex hac ipsa PIETATE obseruantissimum se quoque semper exhibuit Vener. Dei Seruus in Sanctam Matrem Ecclesiam, ac Sedem Apostolicam, eam strenuè vindicando in suis scriptis ab Hæreticorum versutijs, atque figmentis, Summique Pontificis auctoritatem acriter defendendo, vt plenè ostendimus supra ad Titulum Fidei agendo de illius Operibus, deque eius sana, & Catholica Doctrina, & præcipuè §. *Eleuat præterea cum sequent.,* & fusius constat ex Summario citato Num. 17., & citato Num. 18. per tot., vbi plures dantur Textus ex innumeris, quibus idem Ven. Dei Seruus in suis libris defendit Sanctam Romanam Ecclesiam, atque eius Sacramenta, Ritus, & Indulgentias, simulque auctoritatem, infallibilitatem, & Primatum Summi Pontificis contra Luterum, atque alios illius tempestatis Hæreticos extollit, *ibidem à litt. A. usque ad litt. X. ex gratia videndum.*

Tertiò: antedictum Serui Dei perpetuum fœdus cum Diuina mente probatur ex eo, quod esuriuit semper, & sitiuit Iustitiam, in quo consistit quarta Beatitudo, *Matth. 5. 6. = Beati, qui esuriunt, & sitiunt Iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* Hæc autem Beatitudo

do correspondet supradicto Dono Pietatis, iuxta *D. Thom. sec. sec. quest. 121. artic. 2.* dicentem: *alia conuenientia potest attendi, secundum rationem Doni, & Beatitudinis, & secundum hoc oportet adaptare Beatitudines Donis, secundum obiecta, & actus, & ita Pietati magis responderet quarta Beatitudo, scilicet; Beati, qui esuriunt, & sitiunt Iustitiam.*

Et quidem in nostro Vener. Dei Seruo esuries, & sitis Iustitiæ mirabiliter emicuerunt, vt præter superius deducta, ex infra dicendis patebit, & perhibent Testes *Summario cit. Num. 13. §. 7. 16. 25. 33. 44., & Num. 45. §. 3. 9. 12., & per tot.*

Quo enim ad distributiuam, quæ est prima pars subiectiua Iustitiæ Legalis: hanc eximiè obseruauit Vener. Dei Seruus, potissimum dum Superioris munere fungeretur in pluribus Religionis Cænobijs, bono spirituali, ac temporali subditorum diligenter incumbens, Legum, & Constitutionum Ordinis obseruantiam exactissimè curando, iisdemque Subditis de temporalibus, prout cuiusquæ necessitas exigeret, prouidendo, vtsuprà plenè probauimus ad Titulum Prudentiæ sub §. *Prudentia economica, quæ respicit alios in communi &c.*, & dicunt Testes *ibidem* citati, & vltèrius habetur dicto *Num. 45. §. 1., & 2.,* & faciunt ea, quæ superius dicta sunt ad Titulum Charitatis in Proximum sub Opere Misericordiæ *Castiga;* Et comprobatur etiam ex ijs, quæ ipse docuit in *Exposition. Regul. S. Augustin. cap. 1. §. Distribuat*, inquiens: *Prelatus unicuique Subditorum tribuat non quod carnalis eius voluntas appetit, sed quod necessitas indiget: & assignans in quo stet huiusmodi distributionis perfectio, ibidem subdit: Verum est in hac re certamen, valdè laudabile, videlicet, quod Prelatus in subditis subueniendis adeò inuigilet, vt nihil eis desit ex necessarijs, & quod Subditi rerum omnium temporalium immemores, soliusque Dei amoris, ac obsequij anxij studeant:* Et in hoc vera Iustitia resplendet, *D. Augustino libr. de morib. Eccles. cap. 15.* dicente: *Iustitia est amor Deo tantum seruiens: hoc est, quod in reddendo unicuique suum solum amor Deo inseruiendi moueat.*

Quò verò ad Iustitiam commutatiuam: Hæc adeò illi cordi erat, vt si aliquando in vestibus, & calceamentis emendis, quæ Pauperibus, præsertim pueris sæpiissimè distribuebat, prout superius ostendimus ad Titulum Charitatis in Proximum §. *Nudos pauperes vestire cum pluribus sequentibus* pecuniæ non sufficerent, atq; æs alienum ob id contrahere constrictus esset, maxima agebatur afflictione, atquæ anxietate, donec haberet, vndè solueret, vt asserunt Testes optimè informati *Summario citato Num. 41. §. 48. citat. Num. 43. §. 7. 8. 17. 26. 34. 44. Nu. 44. §. 41., & Num. 45. §. 3. 10. 13. 16. 19.* accipiens pro se præceptum *Ecclesiast. 4. 33. = Pro Iustitia agonizare pro Anima tua, & usquæ ad mortem certa pro Iustitia.* Hinc magis, magisque apparebat Serui Dei hæroicus eiusdem Iustitiæ zelus; nam subministrante ei pluries Philippo Rege copiosissimas pecuniarum summas pro debitis, vtsuprà contractis, persoluendis, nunquam induci poterat, vt quidquam, vltra summam debitam, acciperet, quamuis super hoc non exiguam à Regio Administro vim pateretur, sed superfluum omninò reiiciens, quotquot supererant pecunias cum omnium admiratione Regi statim remittebat, sicuti plures Testes affirmant de certa scientia deponentes,

Summario citato Num. 14. §. 103. 149. Num. 41. §. 49. 50. 51. Num. 43. §. 8. 17. 26. 34. 35. Num. 44. §. 41. 42., & Num. 45. §. 4. 5. 11. 14. 15. 16. 20., quia, ut ipsemet Dei Seruus in Declamat. Fest. Purific. fol. 149. ait: Homo iustus nil superfluum habere potest, quin, ut Apostolus ait, habentes alimenta, & quibus tegamur, ijs contenti sumus,

Esuriem itidem, & sitim Iustitiæ Vener. Seruo Dei firmiter adhæsisse constat ex RELIGIONIS Virtute, quàm summoperè coluit, quæque est potior pars potentialis Iustitiæ iuxta *D. Thom. sec. sec. quæst. 80. artic. unic.* cum per ipsam debitus Deo cultus, & honor exhibeatur, idem *D. Thom. quæst. 81. artic. 1. in corp.* Vndè optimè ipse Dei Seruus in supraposita descriptione Iustitiæ ait: *Is enim Iustus est, qui inexhaustas gratias Deo creanti, redimenti, & vocanti ouanter reddit: vbi apparent motiua omnia, propter, quæ debitum est Deo reddere cultum, & honorem in gratiarum actionem suorum beneficiorum; & particula ouanter non leuiter indicat se loqui de Iusto Hæroe, nam suauitas, & delectabilitas in operationibus nota est Hæroicitatis, ut ait Scacch. de not., & sign. Sanctitat. Sect. 2. cap. 4. pag. 141. litt. C.*

Quantum hanc Iustitiæ partem adimpleuerit Vener. Dei Seruus, & ouanter quidem, clarissimè patet ex ijs, quæ supra proximè ponderauimus de Dono Pietatis §. *secundo Iustitia*, vbi habetur, quod os eius laudem Domini semper annunciabat; quod illius Cultus, honoris, & gloriæ magnum semper zelum præsetulit; quodquæ idèò mandata Dei, & Ecclesiæ, sui que Instituti regulam, & Constitutiones exactissimè obseruauit etiam in minimis, ut dictum est pariter ad Charitatem in Deum §. *Hinc prouenit*, quibus addi potest ad comprobendam illius RELIGIONEM, studium, quod semper adhibuit in Cæremonijs Ecclesiasticis obseruandis, quas grandi affectu commendat in suis scriptis *Summario citato Nu. 18. rubrica de Cæremonijs Ecclesiæ sub litt. K.*

RELIGIO itidem Vener. Serui Dei constat ex ijs, quæ latè iam dicta sunt *sub Titulo Fidei*, tam quoad quatuor principales actus veræ Religionis §. *Actus principales cum quatuor sequentibus*, quàm respectu eximiæ illius Deuotionis in Crucem, & Passionem Dominicam, ac Sanctissimum Iesu Nomen *ibidem §. Maximam semper cum quinque sequentibus*, vbi innumeri enucleantur actus eiusdem Deuotionis. Constat etiam ex inenarabili Veneratione, quàm semper exhibuit in Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, *ibidem §. Inenarabilem quoque cum tribus sequentibus*, nec non ex maxima deuotione, qua Missam quotidie celebrabat, *ibidem §. Maxima item cum duobus sequentibus*, & plures vtroque habentur actus speciales præfatam Venerationem, & Deuotionem comprobantes. Et vltèrius eius Religio constat ex tenerissimo animi affectu, quo Sanctissimam Dei Genitricem prosequabatur, ac Sanctos omnes, ut *ibidem* pariter ostendimus §. *Fidem insuper magnam cum pluribus seqq.*, quæ omnia cum *ibidem* appareant plenissimè probata, non est hic vltèrius, ad effugiendam prolixitatem, super eis immorandum,

RELIGIO tandem Vener. Serui Dei liquet ex prompta voluntate, qua tria Religionis vota Deo nuncupauit, atque ex perfectâ illorum Obseruantia, quàm adèò exactè vsque ad obitum adimpleuit, ut fuerit

fuerit omnibus exemplo, sicuti inferius demonstrabitur, & affirmant Testes *Summar. Num. 46. §. 1. 13. 15. 22. 33. 34. 40.* Licet enim Virtus Religionis omnibus competat, illi tamen anthonomastice, & per excellentiam dicuntur Religiosi, qui se totaliter Deo mancipant, & quasi holocaustum offerunt, *D. Thom. 2. 2. quest. 186. art. 1.* nam medijs prædictis tribus Votis constituitur specialis status exercendi Virtutem Religionis idem *D. Thom. ibidem artic. 7.* Vnde ipse Dei Seruus in *Declamat. S. Dominici fol. 300.* ait: *Enim verò Religio quoddam holocaustum est, per quod aliquis totaliter se, & sua offert Deo.* Ideò his tribus Votis integratur Religionis status.

Huius equidem status Ven. Dei Seruus fuit observantissimus, ut supra dictum est, & asserunt Testes de certa scientia, & propria observatione deponentes, *Summar. Num. 30. §. 36. 39. 45. 60. Num. 31. §. 7. Num. 45. §. 6. 17. 18. 21. 22. 24. 26. 27. 33. 37. 40. 41. 46.* ita ut ab omnibus acclamaretur speculum perfectionis; & exemplum, *Summar. Num. 13. §. 1. 14. 15. 27. 32. Num. 26. §. 5. 8. 10. 11. 12. 19. 21. 24. 26. 27. 30. 31. Num. 30. §. 47. Num. 39. §. 20. & Num. 46. §. 1. 15. 22. 33. 40. & Num. 47. §. 6. 8.* ac similis antiquis Anachoretis, & Sanctis Eremitæ habitatoribus haberetur, *Summar. dict. Num. 39. §. 2. 34. 83. 88. & Num. 48. §. 2. 22. 27.* Ac taliter dictum Religionis statum amabat, ut illum vocaret Paradisum deliciarum spiritualium in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 9. Summar. cit. Num. 2. §. 60.* Et de Religione in *Commentar. super Cantic. ad cap. 4. pag. 151.* ita loquitur: *En Terra Sancta à Deo optimè collaudata, & Seruis suis promissa; nempe Terra hæc fluit lacte, & melle, uti experimento agnoscere potest, qui corde humili, & spiritu feruenti in ea degere spontè voluerit; Apostolorum normam observamus, eorum vestigia ultro sectamur. Obgiant Heretici, murmura iactent indeuoti aduersus Religiones, nam frustra latratus emittunt. Mons pinguis est Religio, mons coagulatus, mons pinguis, & omnium charismatum donis refertus. Quod gaudium, & complacentia, quam Seruus Dei ostendit de Religione, nota est clarissima suæ Iustitiæ in ipsa, quia = Vox exultationis, & salutis in tabernaculis Iustorum. Psalm. 117. 15.*

OBEDIENTIA, quæ iuxta *D. Ioan. Damascen. lib. 4. cap. 3.* est voluntatis propriæ subiectio, semper est heroica, si cæca, & prompta præstetur; vnde optimè Vener. Dei Seruus in *exposition. Regul. S. Augustin. cap. 6. num. 2.* ait: *qui propriam vicit voluntatem, omnes suos inimicos euincet: quod est iuxta Prou. 21. 28. = Vir obediens loquetur victoriam.*

Hac Virtute mirum in modum emicuit Vener. Alphonsus, ut deponunt Testes *Summar. citat. Num. 46. §. 2. 12. 16. 23. 29. 35. 41. & Num. 47. per tot.,* & apparet ex ijs, quæ superius diximus sub *Titulo de Prudentia S. Adest etiam Prudentia Politica cum sequen.* atque apertè demonstrant ea, quæ ipse Dei Famulus ad aliorum instructionem de Obedientia scripsit pluribus in locis, & præcipuè in libro, cui titulus = *Giardino d'Orazione = cap. 6. 7. & 8.* fusè agit de excellentia, & pulchritudine eiusdem Virtutis, dicens *cap. 7. pag. 81. = Io in quanto à me vorrei più tosto spazzare la Casa per obediènza, che stare in Coro, e contemplare senza di essa,* Et in libro = *Instruction. de Religios. cap. 15. §. L'Obediènza,* sic ait: *Mas quer-*

ria dormire por obediencia, que velar por mi voluntad: y aun mas meritorio me será comer mandandolo el Prelado, que ayunar à pan, y agua por mi parecer. Insuper in supracitat. lib. Certamin. boni ad fin. par. 4. cap. 31. vbi quinque salutaria documenta cuique Religioso seruanda reliquit, pro vltimo ex istis pag. 189. Obedientiam summoperè commendat, sumpto themate: Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio: Ioan. 5. his verbis: Hoc tamen mirabili sigillo opus hoc erat claudendum, si tacere didicisti in Religione, frater: quod si verò non adhuc scias, nihil scire te iudices. Si corpus tuum spiritui, Deo opitulante, subegisti. Si conscientiam tuam (in qua gaudium, & gloria sita est) expurgare studuisti; Si denique pro virili clausuram Monasterij seruasti, Obedientia tibi opus est, sine qua cuncta Religiosi opera vacua sunt, teste S. Augustino. Quid multa? Melior est Obedientia, quàm victima, veluti Samuel Sauli Regi locutus est. Felix Monachus, qui toto pectore obedientiam diligit, eamque in omnibus et si minimis rebus seruat. Hic sanè cum Christo Iesu Patri obediente vsque ad mortem oraculum hoc fixum habeat in corde, semper, & ubique dicens: sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Non domum, quam volo, habito, nec vestem, quam cupio, induo, sed pannosa, quam Prælatus mihi præstitit, vtor. Non ministerio, quod cogitavi, honorifico fungor; sed obedientia omnia moderante fratribus meis inseruio.

Hoc, quod scriptis tradidit Ven. Dei Seruus, opere adimpleuit; nam per septuaginta circiter annos, quos in Religione vixit, nec in minimo vnquam à Superiorum voluntate discrepauit, sed quæcumque ei præcipiebantur, Obedientia subibat, ac promptè exquebatur, nullis detentus difficultatibus, nec propriæ salutis discrimine, vt dicunt Testes *Summar. citat. Num. 46. §. 2. 16. 23. 24. 29. 35. 41. & Num. 47. §. 1. 4. 6. 9., & refert Marquez in illius Vita dict. Num. 47. §. 13. 14. 15. 18.* adeò vt, quamuis à Superioris munere exercendo alienus omninò esset, illud tamen, Obedientia imperante statim susciperet; quod etiam præstitit in ætate nonaginta annorum cum Rectoris munus ex sola Obedientia subiuit in Collegio Incarnationis, quod tunc ab inclita Domina D. Maria de Aragonia fundabatur, *Summar. dict. Num. 46. §. 24. & Num. 47. §. 5. 7. 19. 22.* Et ex eadem Obedientia tot annos permansit in Aula Matritensi, licet in solitudinem recedere, vt commodius Orationi incumberet, ardentissimè exoptaret, *Summar. citat. Num. 32. §. 31. 32. 35. 36. 37. 38. 39. & dict. Num. 46. §. 12. & Num. 47. §. 4. 21.* Et hoc ipsum indicant ea, quæ ipsemet Dei Seruus dicit in suis Confessionibus *Summar. citat. Num. 2. §. 66. 67. & 68.* vbi in prædictis duobus ponit speciale trophæum suæ Obedientiæ, in acceptandis scilicet Prælaturis in Ordine, & in permanendo in Aula Matritensi, quod tamquam Crucem grauem habebat *ibidem §. 69.* Et certè trophæa sunt Obedientiæ Virum verè humilem obligare ad acceptandas Prælatias, & habitandum inter honores, quia tunc Obedientia contra Obedientiam, & contra Humilitatem triumphat.

Tria sunt, vt ipse Vener. Dei Seruus ait in *Exposition. Regul. S. Aust. in. cap. 7. §. Ipse verò num. 3.* quæ Seruos Dei mouent ad Prælaturas accipiendas, & horum tertium, & excellentius est Obedientia; Vnde (ipse *ibidem* prosequitur) plures vidimus, qui Dignitates accipere volebant, & tandem Obedientia coacti annuerunt. Notum est
per-

perfectionem nostram non in eo consistere, quod subditi simus, quod abiectionis exerceamur officijs, sed in mortificatione propria voluntatis; Consonat D. Thom. 2.2. quest. 285. artic. 2. & cap. nisi de renunc. ubi habetur: Tunc in te veram humilitatem custodies, cum, & per eam locum sublimem fugies, & per Obedientiam non dimittes. Ex quo dignoscitur veræ Humilitatis filiam esse Obedientiam; Vnde Apostolus ad Philipp. 2. 8. de Christo Domino ait: Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. Et ipse Dei Seruus cap. 10. Confession. Summario citat. Num. 2. sub §. 64. inquit: Non senza ragione per dichiarare l'Apostolo la vostra Vbbidenza, o Signore, trattò prima della vostra Vmiltà, acciò che sappiamo, che è impossibile essere uno vbbidente, e nieghi la sua propria volontà per vostro amore, senza essere vmile &c.

Quod Vener. Dei Seruus fuerit valdè humilis ex inferiùs dicendis constabit cum de tali Virtute agetur. Quod autem ad Religionem venerit ministrare, & non ministrari patet ex ijs, quæ ipse docet *Instruction. de Religios. cap. 16. fol. 73. col. 2. ibi = Nò venimos a la Orden à mandar, sino à ser mandados: nò à regirnos, sino à ser regidos; Et demonstrat renitentia, quam habebat ad Prælaturas, & Dignitates, vt apparet ex cit. cap. 10. Confession. Summar. d. Num. 2. §. 67. & seq. ubi ait: Se tal'ora, disponendolo così i vostri Ministri, mi dispiaceua l'acceder Cariche &c. combattendo con la mia volontà, piegauo il collo al giogo dell'Obedienza: Ecce Gigas gemens sub aquis, de quo Iob. cap. 26. vers. 5. Ecce Moyse ad Dominum Num. cap. 11. vers. 11. inquit: cur imposuisti pondus vniuersi Populi huius super me? sed vires magnas illi præbuit semper Obedientia, vt ipse ibidem prosequitur: nella quale (scilicet Obedientia) voi, Bontà infinita, sempre mi foste fauoreuole, talmente che ritrouauo nuoue forze, doue io non pensauo; & iure quidem meritò, quia, vt Thom. à Kemp. de discipl. claustr. cap. 4. ait: Sancta, & simplex Obedientia plus prodest, quàm alta doctrina, utilior est, quàm potentia.*

Notabile quoque est alterum speciale trophæum illius Obedientiæ, quod scilicet ipsum coegerit degere Matrili inter multitudinem gentium, vt supra proximè dictum est sub §. *Hoc quod scriptis &c.* Et non mirum, quia, vt superiùs ostendimus sub Tit. *Charitatis in Deum*, Vir erat contemplatiuus, cuius anima iam facta erat sicut Passer solitarius, cuius conuersatio in Coelis erat, & Sponsa tandem ducta per Sponsum in solitudinem, vnde, vt ipse ait dict. Num. 2. §. 69. Ciuitas illi carcer erat, & Crux dolorosa, desertum verò Paradisus; & hoc probant clamores repetiti, quos pro solitudine emittebat, etenim *Commentar. in Cantic. cap. 1. pag. 39. sic exclamat: O nimium felix, qui vt turtur auicula, solitarius sedet, tacet, eleuans se supra se. Et cap. 3. pag. 117. repetit: O solitudinem mirabilem votis omnibus desiderandam, ubi solus Sponsus cum Sponsa sola quiescit!* Et de hoc Serui Dei desiderio pergendi in solitudinem, deponunt Testes, *Summar. citat. Num. 32. §. 31. 32. 35. 36. 38. propterea dici potest heroicam esse Obedientiam, quæ talem, ac tantam valuit subiugare voluntatem.*

Insuper Vener. Dei Seruus Matrili ab omnibus acclamabatur, & vniuersaliter venerabatur, vt Sanctus sicut i inferiùs demonstrabitur, cum de Fama eius Sanctitatis agetur, quem honorem verus humi-

lis fugere desiderabat, sed Obedientia detentus crucifixum se esse fatetur, *ubi supra* inquit: *la santa Obedienza mi pose in questa Croce*. Qui ergo Christum imitatus fuit nascens in Stabulo, ut diximus in Vitæ historia §. *Completis interea diebus*, morientem secutus est factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. *Ad Philipp. 2.*

Quatuor gradus Obedientiæ constituit Venerab. Dei Servus, ut sit perfecta, *in lib. Sposalitio Spiritual. cap. 4. pag. 19. in fin.* quorum primus est, quod sit voluntaria, non coacta, & ad hunc pertinet, quod sit simplex, & absque excusatione; Secundus: quod sit prompta; Tertius: quod sit humilis, itaut nihil se facere iudicet, qui obedit; Quartus tandem: quod sit perseverans usque ad mortem. Per omnes hos gradus ascendit Obedientia ipsius Dei Famili. Fuit enim voluntaria, & absque vlla disceptatione, in lubeundis mutationibus Conuentuum, & muneribus sibi impositis obeundis per longa etiam itinera, nullam unquam vel leuem Prælati difficultatem repræsentando, aut propriæ salutis discrimen, quod iam fuerat expertus, ut refert Marquez in illius Vita *Summario dict. Num. 47. §. 14. 15. 16.*, sed in omnibus Superiorum voluntati omninò semper adhæsit, *ibidem §. 13.* sciens quàm perniciosum sit propriæ voluntati etiam in minimis obtemperare; atque ideò *in Tractat. Giardino d'Oratione par. 2. cap. 10.* sic alios admonet: *O anima, piaccia à Dio, che il tuo proprio volere, anche in cose piccole, non sia come i capelli d'Assalonne, li quali poi tutti uniti furono una corda, per cui rimase appeso alla quercia, oue miserabilmente morì*. Fuit prompta, quia nunquam præcepti rationem inquisiuit, sed oculos ad alia admodum vigiles in Obedientia penitus occludebat, Marquez, *ubi supra dicto §. 14.* Fuit humilis, & profundissimæ humilitatis, ut constat *ex citat. cap. 10. lib. 2. Confession. per tot. Summario dict. Num. 2. à §. 63. ad 69.*, & indicat, quod ipsemet *Declamation. Dominic. in ramis fol. 199. ter.* inquit: *Profecto erubescens hæc loquor: post tot annos ab ingressu Ordinis perfectionis metam non attigimus, quia rationes propriæ voluntatis non præcidimus: iuxta id, quod Christus Dominus Luc. 17. 10. Discipulos docet: Sic & vos, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus*. Fuit tandem perseverans usque ad mortem, ut supra iam vidimus, & dicunt *Testes dict. Num. 47.*

Quod deniquè eleuat ad supremum heroicis gradum Servi Dei Obedientiam, est condignitas illius personæ, quæ tùm ex honorificis Officijs, & Dignitatibus habitis in Religione, tùm ex Magisterio, Scientia, & longæua ipsius ætate, tùm etiam ex munere Regij Concionatoris, pluribus frui poterat exemptionibus, per Constitutiones Ordinarias, & Pontificias concessis; Attamen nulla unquam uti voluit, sed ut minimus, & simplex Frater omnibus obedientijs Religionis præsto erat, adeòt quotidie genibus flexis in manibus Superioris Obedientiam præstaret, spoliū emitteret, ac licentiam peteret eleemosynas in Pauperes erogandi, sicuti de visu, & certa scientia deponit XI. Testis Processus Toletani *Summario citat. Num. 45. §. 34. & 35. ibi = Essendo questo Testimonio Segretario della Prouincia lo vidde ogni mattina nell'uscire da Prima, auanti di dire la Messa il benedetto Padre*
se ne

se ne entrava nella Cella del Prouinciale, e postosi in ginocchi rassegnava nelle mani del detto Prouinciale li emolumenti, e le rendite, che Sua Maestà il Rè gli daua per essere suo Predicatore, & il benedetto Padre Orozco dichiaraua auanti il suo Prelato, che era il Prouinciale tutto il denaro, che haueua in quel giorno, e l'intentione di spenderlo in fare bene alli Poueri, e per quello chiedeva la licenza; e replicandogli il Prouinciale la poca necessità, che haueua per fare quello, supposta la licenza, che haueua da Sua Santità il Sommo Pontefice, e lo stile della detta Prouincia, e che il detto Prouinciale gli la daua per tutto il suo triennio, non era sufficiente tutte queste sicurezze, acciò il benedetto Padre lasciasse di andare ogni mattina dal Prelato à fare la detta licenza &c. Et XI. Testis Processus Salamantini vnus Ex-Prouincialibus Num. 47. §. 11. de facto proprio ait: Et essendo questo Testimonio Prouinciale, la prima volta, che lo vidde, si pose in ginocchi, e prestò à questo Testimonio, come tale Prouinciale l'Obedienza, e pose nelle sue mani quanto haueua, il che le altre persone graui, & anziane, e li Predicatori delli Rè non sogliono fare, perche già si presume, che li Prelati danno licenza, e li lasciano per la loro anzianità, e grauità, che non facciano quell'atto tanto umile, & il detto Padre Orozco non volse seruirsi di tal prerogatiua, ma come il più umile, e basso Frate farlo così, come hà detto, nel che mostrò bene la sua umiltà, e perfettione dell'adempimento delle Regole del suo Ordine &c. quod etiam affirmant LXVIII. Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica dict. Num. 47. §. 2. & 3., & XII. dicti Processus Tole-tani dict. Num. 45. §. 37. 38. & 39., qui insuper addit, quod Seruus Dei nonnullos Episcopatus sibi à Rege Philippo oblatos recusa-uit, ne subtraheretur ab Obedientia Ordinis; quodque in accep-tando munere Concionatoris Caroli V. renunciare prius voluit omnibus exemptionibus, quæ ex eodem munere ei compete-bant; Et hoc est, quod alios docuit *Instructio. de Religios. cap. 16. fol. 73. col. 1.* dicens: No pidas mundanzas de Conuentos, nò libertades, nò effenciones, que son armas, que das al Demonio para que te deribe, y guerree. Et fol. 71. terg. col. 2. dixerat: Siempre (idest Religiosus) irá desaprouechando, quanto mas quisiere ser exempto.

PAUPER TAS religiosa, quæ consistit in voluntaria abdicatione omnium rerum temporalium pro Christo sequendo, pluribus in locis per Ven. Dei Seruum ad Sydera extollitur, ex illo *Matth. 5. Beati Pauperes Spiritu, quoniam ipsorum est Regnum Cælorum*; sed præcipuè in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 8. Summar. citat. Num. 2. §. 57. & 58.*, vbi illam comparat felici statui innocentie, & dicit esse primum fundamentum perfectionis. Propterea in *exposition. Regul. Sancti Augustin. cap. 1. §.* Et distribuatur num. 2. heroicum in Paupertate sic describit: Religiosus, qui plùs sustinuerit, & conamen maius adhibuerit, ut par eius vitam degat, pauper spiritu perfectior erit: Et infra cap. 2. §. Illos sanè num. 2. subdit: Erubescat ergo, ut imbecillis, qui pro Redemptore nostro in Cruce nudo, & paupere non nititur aliquid pati; Exulter, ut fortis, ac Deum laudet, qui alijs parciùs vitam degit, & potiùs illi plura desunt, quàm aliqua supersint. Hinc dicit cum Ioseph: crescere me fecit Deus in terra paupertatis mee. *Genes. 41. 52.*

Hanc profectò Paupertatem in gradu heroico, & perfectissimo secutus est ipse Vener. Dei Seruus, & ab ingressu in Religionem, emissòque illius Voto usque ad obitum exactissimè seruauit, vt affirmant Testes benè conscij, & de visu, & certa scientia deponentes *Summar. citat. Num. 46. §. 3. 10. 14. 17. 26. 30. & Num. 48. §. 20. 25. 31. 42. 48. 49. 50. 60. 75.*, adeòt eius Paupertas Apostolica existimaretur, & æqualis in omnibus paupertati Sanctorum Eremitarum *dict. Num. 46. §. 3. 17. 25. 36. & dict. Num. 48. §. 1. 2. 22. 27. 62.* Et talem verè Seruus Dei se semper exhibuit; Quamuis enim Vir esse summæ existimationis, vt supra dictum est, & Concionator Regis Hispaniarum Philippi II., prout fuerat antea Caroli V. Cæsaris, nunquam plures ædes habuit, easque benè ornatas, vt similes graues Religiosi habere solent; Sed vnica tantum Cellula, atque alimentis, & quibus regeretur, quæque præcisè necessaria videbantur contentus fuit, & de ijs maiorem partem dempsit semper, & dedit Pauperibus, vt superius ostendimus *sub Tit. Charitatis in Proximum*, vt verè pro Redemptore in Cruce nudo pauper in omnibus esset, & pateretur. Vnica quidem Cellula, (vt diximus) ei semper fuit, eaque paruula, humilis, & vilior cæteris totiùs Conuentus, & abiecta etiam à Laicis, absque vlla suppellectili, præter duo lignea, & vetera sedilia, mensam pariter ligneam cum nonnullis libris ad scribendum necessariam, lectulum pauperulum, & durum, ad ostensionem potius quàm ad vsum, & nonnullas papyraceas Imagines parieti appensas, prætereaque nihil habebat, quod certè admirandum est, vt cum admiratione deponunt Testes paritèr de visu, & certa scientia, ac propria obseruatione, *Summario citato Num. 13. §. 2. 12. 21. 58. 59. Num. 39. §. 12. 23. 29. 40. 41. 42. 52. 62. 64. 79. 83. 87. 104. 105. 128. 129. 130. 135. 137. 143. 150. 157. 158. 159. 167. 169. 171. 173. 178. 182. Num. 46. §. 4. 10. 14. 17. 25. 30. 36., & Num. 48. §. 4. 5. 6. 7. 21. 22. 23. 25. 26. 29. 32. 33. 34. 47. 48. 53. 59., & refert Marquez in illius Vita dict. Num. 48. §. 66. 67. 68. 69.* Vestes eius tam interiùs, quàm exteriùs admodum pauperes, atque ex vili, & rudi panno semper fuerunt absque vlla, vel minima ostentatione; subuculas, calceamenta, & caligas item pauperrimas, & ex rudi, & aspera materia contextas semper habuit, vt iidem Testes affirmant *Summario citato Num. 13. §. 13. 21. Num. 39. §. 22. 47. 58. 62. 80. 81. 82. 87. 98. 99. 103. 133. 134. 135. 144. 150. 152. 156. 168. 180. 181 dict. Num. 46. §. 14. 26. 31. Num. 48. §. 14. 16. 21. 25. 39. 40. 44. 46. & Marquez in eius vita dict. Num. 48. §. 63. 64. 65.* in victu quoque maximam seruauit paupertatem, nullum vnquam cibum admittens, nisi pauperulam portionem, quæ à Communitate ei tribuebatur, & maiorem huius partem in Pauperes erogabat, vt superius diximus ad Titulum charitatis in Proximum §. *Cæteris quoque Pauperibus*, & habetur *Summario citato Num. 13. §. 8. 9. 10. 38. Num. 39. §. 4. 5. 35. 36. 48. 49. 50. 69. 122. 123. 126. 148. 149. 153. 156. Num. 43 §. 15. 24. 31. 32., & Num. 48. §. 50. 56. 70.* Atque ita Paupertatem in pretio hebebat Venerab. Dei Seruus, vt nihil vnquam, nisi quod merè necessarium sibi erat, habere voluerit, omne superfluum à se reiiciendo, & si quid ei offerebatur, pauperibus statim distribuebat, nihil vel minimum pro se retinens, & omnia despiciens, sola cellulae angustia, & paupertate contentus, vt asserunt Testes *Summario dicto Num.*

39. §. 11. 46. 90. 139. 177. dicto Num. 48. §. 15. 18. 36. 42., & Num. 51. §. 6. 17. 20., & refert P. Marquez in eius Vita dicto Num. 48. §. 61. 69. 70. Quibus omnibus ad litteram seruasse dignoscitur id, quod Apostol. 1. ad Timoth. 6. 8. admonet: *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus*, & ipsemet Dei Seruus in Memorial. Amoris Sancti par. 2. cap. 14. §. Penitenze di S. Pietro, relato à Marquez in illius Vita ubi supra dict. §. 70. ad aliorum instructionem ait: *A' morir venni alla Religione; non deue spauentarmi la Clausura; per questo si chiama nido il Monastero, però che in ogni cosa ha da essere stretto, e penoso, seruendosi di pouera Cella, di Pueri vestimenti, e di poueri cibi, à segno, che il tutto sia una Medaglia, ò vero vn' Imagine, che rappresenti alla memoria nostra il nostro dolcissimo Signore Gesù Christo, nato pouero in vn Presenio, e morto pouero, & ignudo nel letto stretto, e duro della Croce. Et in Tractatu = Sposalitio spirituale cap. 2. relato pariter à Marquez ubi supra §. 74. sic docet: Il Religioso hà da lasciare ogni cosa, e guardarfi di portare Idoli al Monastero, come Rachelle, quando uscì di Casa di suo Padre. Poco importa il tenere Imagini pretiose per muouere lo spirito alla deuotione; basta vn Crocifisso per contemplare la Passione del Figlio di Dio, e già che egli morì in vna Croce di Legno, sarebbe superfluità il farla di argento, ò di oro. O' che vergogna prendo, quando vedo tanti poueri offeruare la Professione, che io feci, senza hauere essi promessa la Pouertà! quanto vilmente vestono, quanto miseramente mangiano! dormono in terra, e con tutto ciò sono più sani, & allegri, che i Ricchi. Qui pare, che il Signore habbi dato alla Pouertà gran priuilegi.*

Sicut liliū inter spinas, sic elata fuit Paupertas Serui Dei inter diuitias multas, quas in eius manibus Principes, Magnates, & diuites deposuerunt, ipso suadente, in Pauperes erogandas, & ab omnibus eius manus seruatae sunt tornatiles, & absque inquinamento picis, quā tangebant; Immo, & de stipendijs ipsi assignatis, tamquā Regio Concionatori, nullum vel minimum denarium pro se retinebat, omnia in Pauperum vsum impendens, vt superius dictum est sub Titulo Charitatis in Proximum, & praecipue §. Omnibus etenim inopia laborantibus cū seqq. & cū ob solutionem suorum debitorum superabundē, & in notabili summa, ei mitteretur à Rege pecunia, nec nummum quidem vltra summam debitam accipere vnquā voluit, vt supra ostendimus sub §. Quò verò ad Iustitiam commutatiuam, & dicunt Testes Summario cit. Num. 14. §. 103., & 104. Num. 41. §. 48. Num. 43. §. 7. 8. 17. 26. 34. 44. Num. 44. §. 41., & Num. 45. §. 3. 10. 13. 16. 19. Meminerat enim, quod Psal. 61. 11. habetur: *Diuitiae si affluant, nolite cor apponere*: idē, vt cor non apponeret faciebat, vt fluere absque vlla retentione, quia sic docuerat D. Augustin. super eodem Psal. dicens: *Diuitiae si affluant, idest si exundent tamquam de fonte currant ne apponatis cor*. Et ipse Dei Seruus in lib. Certamin. bon. par. 1. cap. 11. pag. 49. sub §. Nēc solitaria Religiosum tyronem ad sectandam Paupertatem sic hortatur: *Gratias Deo optimo agamus, Frater, qui nos, sua gratia operante, ad Religionem asciuit, ubi Paupertatis vota seruantes, laqueos Diaboli vitare, possumus. Vnde obsecro nobis immeritis hoc donum, vt Christi Iesu vestigia sectemur, qui in hoc Mundo non habuit, ubi caput*

put suum reclinaret? non quidem agrum possedit, non lares, aut aurum, auro, & marmore fabre factum. Vili Præsepio nascens recubuit, pauperem Matrem delegit, virtutibus tamèn multimodis diuitem, & tandem nudus patibulum crucis conscendit, totius Mundi creator, & moderator: quò nos Monachi Mundi eum sequamur dicentes: ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Age dum, Frater, omnia contemnamus simul oportet, non quædam: ne fortè ut Ananias, & Sapphira furti arguamur, partem aliquam diuitiarum seruantes. Non ficta, fucataue sit nostra paupertas, sed vera, atque sincera. Iacta cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet. Nihil extra, Communitatem possideas, nihilque tuum appelles. Imaginem illam, perfectam primæ nascentis Ecclesiæ quotidie intueri: nempe in qua nemo tunc aliquid possidebat, nèc verbotenus aliquid suum dicebat; Quin potius cuncta erant illis communia, nec quisquam agens erat inter eos, ut testatur B. Lucas. Nam abundè diues est, qui Christum Iesum totius Mundi factorem corde sue gestat. Et paulò infrà subdit: Timeant Religiosi post hac tantum malum committere: diuitias horreant, scientes quoniam scriptum est: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum Cælorum.

CASTITATIS Votum duplicem illud fideliter seruanti exhibet triumphum. Ipsa enim Voti emissio heroica est, quia ex tunc lenocinia carnis deuincit, ne ad licita etiam oblectamenta se tradat. Heroica item est eius obseruantia, quia, teste D. Augustin. lib. de honest. Mulier. cap. 2. = inter omnia certamina Christianorum duriora sunt prælia carnis, ubi quotidiana pugna, & eorum victoria. Vnde optimè ipse Dei Seruus Castitatem vocat opus heroicum, partum ex bello contra naturam ipsam, in suis Confession. Summario cit. Num. 2. §. 59.

Si autèm accedat, quod Castitas seruetur Virginalis, alia splendet heroicitate; Nam Virginitas in terris naturam humanam in Angelicam transfert, & in Cælis Martyrij laureola coronatur, non quia in Martyribus inuenitur, sed quia ipsa Martyres facit, & nemo miretur, si Angelis comparetur, quæ Angelorum Domino copulatur, ait D. Ambros. lib. 1. de Virgin.

Hunc Angelicum Virginitatis candorem quoad vixit Ven. Dei Seruus perfectissimè seruauit, quamuis in Aula Regia tot annos versatus fuerit, ut testatur eius Confessarius in Relatione illius Vitæ Summario citato Num. 6. §. 26., & 39. & deponunt Testes Summario Num. 46. §. 5. 7. 19. 21. 28. 32. 37. 42., & Num. 49. per tot., & cum admiratione refert Marquez in eius Vita dict. Num. 49. §. 30. 31. & 32. Num. 49. per tot., & ipsemet Dei Seruus de hoc laudes, & gratias Deo reddit in præfatis suis Confession. Summario dicto Num. 2. §. 61. aded ut verum Castitatis, & virginitatis exemplar ab omnibus haberetur, Summario dicto Num. 46. §. 5. 19. 27. 32., & dicto Num. 49. §. 1. 8. 10. 13. Ideò meritò ei conuenire potest idem encomium, quo ipse Sanctum Idelphonsum Toletanum Antistitem Declamation. in eius festo fol. 206. extollit: Ecce Diuus Idelphonsus Pudicitiam virginalem seruauit instar Angeli, qui Ioanni loquebatur, Zona aurea ad mammillas succinxit se, nec hoc cogitatione dumtaxat fecit, sed Religionis voto sese adstrinxit, quod excellentius, & longè Degratius est.

Ad obseruanda Religionis Vota, & præcipuè Castitatem ipse Dei Seruus remedia tradidit in *sepeccitat. Libell. bon. certamin. par. 1. fere per tot.*, sed ea epilogauit *cap. 4. §. ult. pag. 14.* his verbis: *Age nunc charissime, obsecro, & si Christi Iesu Regis Regum Milites summus, si vota, quæ ei spontè promissimus, fideliter obseruare velimus, ieiunijs sanctis, precationibus sedulis, carnem nostram Cruci affigamus oportet. Talibus quidem clauis omnia vitia nostra, omnesque concupiscentiæ letales confestim iugulantur, & pereunt, & cap. 5. pag. 17. ad fin. idem repetit: Ni fallor, charissime hoc opus, hic labor est, ut solenti cura, iugique vigilantia, tum Orationibus feruidis, tum etiam assiduis ieiunijs corporis nostri tyrannidem fortiter extingamus. Alioquin Mundana oblectamenta, & callidissimi serpentis tummentia colla spernere, atque conterere minimè quibimus: per illa verba ieiunijs sanctis omne genus mortificationum corporis intelligens, quia ieiunium, ut ibidem pag. 16. §. Equum ergò ait: à planta pedis vsque ad verticem capitis nos operit, ac tuetur.*

His clauis Venerab. Dei Seruus toto suæ vitæ tempore se crucifixit, ut incontaminatam suam virginalem Castitatem seruaret. Ieiunijs nempe assiduis, & inedia summa, ut ostendimus sub *Titulo Charitatis in Deum §. Siquidem ieiunia eius continua fuerunt*, & inferiùs videbimus de eius abstinentia agentes. Cilicijs asperimis, ac continuis disciplinis, alijsque Corporis afflictationibus vsque ad sanguinem, ut ibidem dictum est, & perhibent Testes *Summario citat. Num. 39. §. 7. 8. 9. 27. 38. 55. 70. 74. 77. 81. 82. 87. 98. 99. 103. 133. 141. 144. 150. 152. 156. 164. 168. 176. 180. 184. 186. 190.* incessanti Oratione, ut supra itidem ostendimus ad eundem Titulum *Charitatis in Deum §. Assiduam quippè fuisse Orationem*, quia hoc antidoto Regalis Propheta corporis suis tyrannidem refrænabat *Psal. 34. 13. == Ego autem cum mihi molesti essent induebar cilicio: humiliabam in ieiunio animam meam: & Oratio mea in sinu meo conuertetur.*

Prætereà Vener. Dei Seruus specialissimos clauos addidit pro vnoquoque sui Corporis sensu iuxta id, quod alios docuit in Libro, cui titulus= *Auvertimento ad vn Religioso: §. della Castità*, ubi ait: *Trà le spine dimora la Castità combattuta da tante tentationi, & occasioni. Voi non vi fidate da voi stesso; Ritiratevi nel vostro Monastero; fuggite le conuersationi pericolose: fuggite tutti, e fuggite voi medesimo. Giglio è fra le spine l' Anima pura, e fra le spine s'ha da guardare, e fortificare con digiuni, con discipline, con custodire tutti i sentimenti, constare in continua Clausura, e non stancarsi mai nell' Oratione.*

Visum enim transfixit, nunquam fæminas in faciem aspiciens, & si frequentèr cùm eis tractare Charitas vrgeret, sed oculis in terram defixis cùm eis loquebatur, ut affirmant Testes *Summario cit. Num. 46. §. 6. 20. 38., & Num. 49. §. 2. 9. 17. 18. 19. 24. 27., & refert Marquez in illius Vita dict. Num. 49. §. 34., & in hoc operatus fuit supra Regulam sui Ordinis; quæ sic præcipit: Neque enim quando proceditis fæminas videre prohibemini, sed appetere, vel ab ipsis appeti velle criminofum est; quem Textum ipse Dei Seruus in expositione. dict. Regul. cap. 3. §. Neque enim declarat dicendo: Non est peccatum videre, nihilominus planè agnoscimus omne damnum, & per-*

ditionem ad nos emanasse ex eo, quod vidit Mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile. Et postea allato illo *Iob. cap. 31. vers. 1.* == *Pepigi fœdus cùm oculis meis, ut ne cogitarem de Virgine;* concludit: *Hoc idem fœdus, quod Iob pepigerat, pangere debet prudens Religiosus, si non vult se inuenire in illo prœlio, & in periculo superandi ab eo.*

Auditum, & linguam sub rigorosa custodia tenuit, & omninò alienam ab impuris colloquijs habuit, adeò vt nec etiam in concionibus sensualitatis vitium expressè reprehendere auderet, ne labia sua illud nominando coinquinaret, sed è conuersò Castitatem summis laudibus extollebat, & omnes ad illam sectandam hortabatur, vt deponunt Testes *Summario citat. Num. 46. §. 9. 43., & Num. 49. §. 4. 5. 16., & ait P. Marquez in illius Vita dict. Num. 49. §. 37., & 38., & sic exactè obseruabat præceptum Apostoli ad Ephes. 5. 3. dicentis: Fornicatio, & omnis immunditia nec nominetur in vobis: supra quæ verba dictus Dei Famulus in præcit. bon. certamin. dict. par. 1. cap. 10. §. Hinc quàm pulchrè pag. 43. inquit: Obserua frater, quanta debeat esse Castitatis Cura, quam quippè Deo deuouimus in sancta Religione, cùm nos auditu dumtaxat verba obscena Apostolus percipere veter.*

Gustum, & Olfactum nedùm repressit assiduis ieiunijs, sed illos compressit amaris potionibus, & aspero, pauperèque cibo, vt superius dictum est ad Charitatem in Deum *sub citat. §. Siquidem Ieiunia eius,* ne sensus illi in oblectamenta se extenderent; sciebat enim, quod D. Ambros. *lib. 1. de pæn. cap. 14. docet; Pascitur libido conuiujs, nutritur delicijs, vino accenditur, ebrietate flammatur.* Et ipse Dei Seruus in *citat. Libell. Certamin. boni par. 4. cap. 31. pag. 185. docum. 2. quemlibet Religiosum instruit his verbis; Caro nostra vt fera indomita est, quam si flagellare, & ieiunijs crebris humiliare noluerimus, animam nostram deuorabit, ac suis lutosus pedibus conculcabit. Sint tibi quotidiana Ieiunia, & omnis refectio satietatem fugiat &c.*

Tactum totalitèr sepeliuit in illo strictissimo, & admodum aspero sacculo, in quem immissus, & extractis brachijs in lectulo dormire solebat, vt superius diximus ad Charitatem in Deum *sub citat. §. Siquidem ieiunia eius,* & deponunt Testes *Summario citat. Num. 39. §. 15. 16. 18. 51. 179., & ait Marquez in eius Vita dict. Num. 39. §. 189. ipse enim Dei famulus in lib. Esame della Coscienza §. Quinto sentimento è il toccare pag. 59. vbi monet, quod aduertere debemus corpus nostrum ex luto compactum esse, atque idè alperè cùm ipso esse agendum insequens consilium Domini de quo Matth.* Quod etiàm præstitit in vltima, qua decessit, infirmitate, in qua vix obtineri potuit, vt ab illo angusto sacco se extrahi permitteret, vt testatur eius Confessarius *Summario cit. Num. 6. §. 19., & dicunt Testes citat. Num. 39. §. 17. 19. 179., & P. Marquez in eius Vita ibid. §. 189. & solùm contentus fuit, vt ille rigidus saccus in lineum commutaretur, ibidem: quia in illo aiebat, memoriam mortis, & sepulchri se præsentem habere dicto Num. 2. citat. §. 19., & eodem Num. 39. citat. §. 179. & 189. quod etiam intèr remedia ad Castitatem seruandam assignauit Climac. grad. 15. ad med. = ibi = quo tempore summum nobis præstabit adiutorium Cilicium, Cinis &c. sepul-*

sepulchrorum habitatio. Omnes igitur sensus occultos, & transfixos tenuit Vener. Dei Seruus, ne virginalis eius Castitas, vel in minimo periclitaretur, neque per illos concupiscentiæ mors in animam intraret, dicente *Jerem. 9. = Intrauit mors per fenestras nostras, ingressa est domus nostras.*

ÆQUALITATEM, quæ pariter ad Iustitiam pertinet, Vener. Dei Famulus seruauit semper absque vlla personarum exceptione, tum in munere superioris exercendo, vt supra dictum est; Tum in verbi Dei Prædicatione, vt superius item innuimus ad Titulum Fidei *S. Ita equidem, & S. Honorem item, & famam propriam.* Tum etiã in visitandis Infirmis, cæterisque Charitatis operibus exercendis, vt ad Titulum Charitatis in Proximum ostensum fuit *S. Quo enim ad primum, cum sequen.*

LIBERALITAS, & MISERICORDIA satis patent ex profusissimis eleemosynis, quas plena manu in Pauperes erogauit, vt latè pariter demonstrauius ad eundem Titulum Charitatis in Proximum *ferè per tot., & præcipuè S. Quò verò ad secundum, tertium, & quintum, cum pluribus sequent.*

Ea tandem, quæ de Serui Dei **GRATITVDINE**, ac **VERACITATE**, alijsque annexis Iustitiæ dici possent, facilè dignoscuntur ex iam deductis sub alijs Virtutibus, potissimè sub Titulo Charitatis in Deum, necnon ex illius Confessionibus *Summario Num. 2. per tot.* ex quibus Iustitiam Ven. Serui Dei cum Diuina mente perpetuò fædere sociatam fuisse clarissimè patet.

De Fortitudine.

Accinxit Vener. Dei Seruus *Fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum:* vt habetur *Prouerb. 31. 17.* tum ardua, & difficilia aggrediendo, tum aspera, & aduersa sustinendo, qui sunt duo principales actus Fortitudinis, *D. Augustin. lib. quæst. 83. quæst. 31. D. Thom. 2. 2. quæst. 123. artic. 2., & ipse met Vener. Dei Seruus in definitione huius virtutis Declamation. Dominic. 1. Aduentus fol. 13. ait: Fortitudo vera ea nempe est, quæ aduersis impulsæ nequit succumbere rebus, sed immobilis manens, nullis subiacet aduersis, cuius partes præcipuè Aggredi, & Sustinere sunt.*

Et quidem maximam ostendit Fortitudinem aggrediendo statum Religionis, qui teste *D. Bernard. sermon. 8. Pasch. & D. Thom. 2. 2. quæst. 124. artic. 2.* æquiparatur Martyrio, & satis longo, cuius difficultas sapissimè ei fuit à Diabolo repræsentata anno suæ probationis ad hoc, vt ab incæpto desisteret; sed fiducia magna, & Magnificentiâ, quæ virtutes assignantur ad actum aggrediendi iuxta *D. Thom. 2. 2. quæst. 128. artic. 1.* se firmavit, & sic Fortitudine mirabili Professionem emisit, atque opus profectò heroicum perfecit, vt iam diximus in narratione eius Vitæ *S. Anno suæ probationis, & sub Titulo Fidei S. Effulget item, & ipsemet fatetur in suis Confessionib. Summario cit. num. 2. S. 46. 47. & 48.*

Eandem quoque Fiduciam, & Magnificentiam ex Fortitudine prouenientes Vener. Dei Seruus ostendit in Fundatione tot Monasteriorum, de quibus actum fuit superius ad Titulum Spei *S. Mundi fau-*

tores, & ad Titulum Charitatis in Deum §. *Hunc ipsum ardorem, oùm plurib. sequent. & signantèr in ædificatione Conuentus S. Marię Magdalenę, quem in sola prouidentia, & misericordia Diuina fundauit, quamuis plurimę obortę essent difficultates, & pijsissimus etiam Rex Philippus II. rem impossibilem iudicaret, vt habetur Summar. cit. Num. 28. §. 8. 10. 11. 16. 18. 20. 21. 24. & num. 29. §. 1. 2. 5. 6. 17. 24. 52. 53.*

Ipsaque Serui Dei Fortitudo emicuit, cùm bis Oceano se commisit, tum, vt in Mexicanum Regnum pergeret ad coadiuuandos alios Religiosos in Euangelij prædicatione, & sanguinem, si opus esset, fundendum pro Christo, tum etiam, vt Conuentus sui Ordinis Insularum Canariarum visitaret, nec periculis, & tempestatibus vlllo modo perterritus fuit, immò Fiducia magna, atque animi Magnificencia alios roborauit, & per Crucem, quam sui comitem itineris gestabat, saluos, & incolumes reddidit, vt superius dictum est in Vitę historia §. *Bis Oceano*, & sub Titulo Fidei sub §. *Illustratus igitur*, & ad Titulum Spei §. *In periculis*, & habetur Summario cit. num. 2. §. 105. num. 6. §. 33. & num. 20. §. 73.

Eximia itidem, atque heroica Fortitudine resplenduit, cùm tot alia ardua opera aggressus est, tùm scribendo, tùm verbum Dei prædicando, tùm in Pauperum indigentijs, & spiritualibus, & temporalibus subueniendo; in quibus nunquam defecit, sed maiori in dies robore, & magnificentia Fortitudinis suę firmatus, vsque ad vltimam senectam heroicè se exercuit, iuxta superius latè deducta quoad ceteras Virtutes; Ex quibus constat, quod Vener. Dei Seruus *manum suam misit ad fortia*; quodque eam *aperuit inopi*, & *palmas suas extendit ad pauperem*: Prou. 31. 20. vnde ipsi cùm Isa. 25. 4. dici poterat: *Factus es fortitudo pauperi, fortitudo egeni in tribulatione*.

In sustinendis verò asperis, & aduersis inuicta Fortitudine, & Patientia admirabilis quoque fuit Ven. Dei Seruus, vt affirmant Testes Summario Num. 50. per tot.

Heroicè etenim se gessit sustinendo per triginta annos continuos prælium illud post emissam Professionem sibi à Dæmone illatum in interiori contra fidem, vt superius demonstrauimus in Vitę historia §. *Per triginta annos*, & sub titulo Fidei §. *Ostendit insuper*, atque ipse fatetur in suis Confessionibus Summario citat. Num. 2. §. 74. & testatur eius Confessarius citat. Num. 6., & 31., & refert Marquez in illius Vita cap. 20. pag. 213., & seq.; Et ita fortiter bellauit, vt aduersarium Diabolum tandem deuicerit, ac pacem, animique tranquillitatem sibi comparauerit, vt dictum est sub eodem titulo Fidei §. *Immò ex tam longa*, & habetur in eius Confessionibus dicto Num. 2. §. 76., & ait Confessarius dicto Num. 6. citat. §. 6. & 31.; Atque alias quamplurimas Dæmonum persecutiones, ac vexationes admirabili Patientia sustinuit, ac de eis fortiter triumphauit, vt deponunt Testes Summario citat. Num. 32. §. 2. 3. 4. 30. Num. 43. §. 12. 28. 41. 46. 49., & Num. 50. §. 4. 28. 29. 30. 42. 43.; Ex hoc autem, quod Venerabilis Dei Seruus adeò longam tentationum pugnam fortiter sustinuerit similem se reddidit S. Iob, quem Sacra Pagina exemplar constantissimę Patientiæ nobis exhibet, quia Diabolo relictus fuerat tentandus per tres annos cum dimidio, vt iuxta Græcorum opinionem ait idem Ven. Dei Seruus in suis

luis Confessionibus *Summario dicto* Num. 2. post S. 50.; Et hinc etiam patet excelsa Fortitudo, & eximia Sanctitas eiusdem Serui Dei, nam vt *Eccl.* 27.6. habetur: *Vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio*: & B. Iacob 1.12. ait: *Beatus Vir, qui suffert tentationem*: & S. Cyprian. *Epist.* 1. ad Cornel. scribit, quod Diabolus non querit illos, quos iam subegit, aut gestit euertere, quos iam suos fecit: eos pergit laceffere, in quibus Christum cernit habitare; atque ex similium Dæmonis vexationum victoria heroicam Fortitudinem demonstrari ponderant Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis S. Theresiæ sub tit. *Fortitudin.*

Heroicam pariter Fortitudinem Vener. Dei Seruus patefecit in Infirmis, quas patientissimè, ac læto animo tolerauit semper Deum laudando, atque eas pro delicijs habendo, & vt plurimum occultabat, ne lecto decumbere cogeretur, vt affirmant Testes *Summario citat.* Num. 43. S. 20. 40. 47. 51., & Num. 50. S. 2. 5. 23. 25. 32. 46. 50. 53. 54. 55. 56. 57. 60. 61. 62. 63. 64. 68. 70. 71. 73. 74., & ait Marquez in eius Vita *dicto* Num. 50. S. 82., & 83.; Immo tali Fortitudine se gerebat, vt quamuis infirmus Missam celebraret, & maximo spiritus ardore concionaretur, *citat.* Num. 21. S. 13. 61. 62., & *dicto* Num. 50. S. 8. 26. 39., & Num. 55. S. 2., & 53., & ait eius Confessarius *Summario* Num. 6. S. 16., quod etiam effecit in vltima infirmitate, vt infra agentes de illius obitu demonstrabimus.

Articulari morbo, vulgò *Gotta artetica* dicto, non semel Vener. Dei Seruus laborauit, & quamuis sæuissimis excrucietur doloribus in qualibet corporis parte, ita vt se mouere nullatenus posset, atamen nedum patienter, sed lætenter quidem, & Deo gratias agens, illos sufferebat, vt deponunt Testes *Summario dicto* Num. 50. S. 10. 58. 71., & refert Marquez *ibidem* S. 84., & 85., & habetur ex Confessionibus eiusdem Serui Dei *Summario citat.* Num. 2. S. 89., vbi ait: *Gratie vi rende l' Anima mia, ò Signore, per hauergli concesso questo santo desiderio (patiendi scilicet pro Christo) acciòche per molti giorni Io vi supplicassi di questa gratia, e così voi lo disponeste, mandandomi quell' infermità nel nostro Monastero di Siuiglia, la quale chiamano Gotta artetica, perche corre quell' humore per tutte le giunture, tormentando l' Infermo; In tale guisa m' afflisse, che dalle dita de piedi sino alle spalle, doue finì questo humore, non vi fù giuntura, che non patisse gran dolore. Oh Signore, siate voi lodato, che sottoscriuesti la mia istanza tante volte replicata! Quando rimirò queste mani, con le quali io scriuo queste Confessioni, e le vedo sane, non posso, se non lodarui, poiche per più di quaranta giorni mi viddi senza potere valermi di esse, pigliando il cibo per mano d'altri. Iui era io, ò Rè del Cielo, crocifisso con esso voi, inchiodati li miei piedi, e mani, non con chiodi di ferro, mà con quell' humore tormentatore. E quantunque la carne, come debole, e che non è di pietra, nè di bronzo, Iob 6. lo sentisse, non di meno la vostra virtù auualoraua lo spirito mio, acciòche non cessasse di renderui gratie &c.*

Temporum rigores, varietates, atque incommoda fortiter, & patienter ferebat, quamuis eis maximopere affligeretur ob nimiam corporis extenuationem, & virium debilitatem *Summario* Num. 43. S. 23. 30. 39., & Num. 50. S. 21. 22. 31. 40.; Verum Fortitudine roboratus, prædictis incommodis minimè detentus, rigidiori etiam hyeme, ac vehementiori adultæ ætatis calore, & si debilis, & senectus-

nectute grauatus, & concionabatur, & alia Charitatis opera exercebat, & in Vineâ Domini laborabat *dicto Num. 50. citat. §. 40.* assiduus in Choro, & primus omnium semper aderat nocte media ad matutinum recinendum, tanquam esset vltimus ex Religiosis Tyronibus *Summario citat. Num. 13. §. 11., & 39. Num. 19. §. 12. Num. 32. §. 14. 34., & 49., & Num. 34. per tot.,* immò deficientibus nocte quadam præ hyemis, ac tempestatis rigore cunctis alijs Religiosis, ipse solus adfuit, atque in recinendo meruit Angelos habere sodales *dicto Num. 19. §. 4., & 14., & Num. 35. per tot.,* & latius superius ostendimus ad titulum Charitatis in Deum *§. Ardentissimam, & §. In hoc autem.*

Diù quoque, & fortiter, patientèrque sustinuit aceruissimos dolores in pedibus in memoriam Dominicæ Passionis, & Clauorum, quibus Redemptor noster Cruci confixus fuit, vt ipse pluries à Domino expostulauerat, & ardentèr desiderabat, sicuti habetur in illius Confessionibus *dicto Num. 2. §. 88. 89. 91., & 92.,* atque alibi passim; Et vt magis dictos dolores experiretur ferè semper pedibus stabat, *Summario cit. Num. 19. §. 18. Num. 32. §. 17. 20. 25., & 50. Num. 34. per tot. Num. 43. §. 42. Num. 50. §. 3. 6. 24. 45. 49. 51. 52. 67. 72. 74.;* Ex quo postea euenit, quod eius calceamenta, quæ quatuordecim, & amplius annos gestauerat, ipso Domino cooperante, plurium Instrumenta fuerunt miraculorum *Summario dicto Num. 19. §. 19. 20. 21. 22., & 23., & dicto Num. 50. §. 7.;* Hæc autem infirmitatum, ac dolorum tolerantia heroicam Serui Dei Fortitudinem designat, qui cum Apostolo 2. ad Corint. 12. dicere poterat: *cum infirmor, tunc potens sum:* & ait Scacch. de not. & sign. Sanctitat. sect. 4. cap. 3. pag. 267., & ponderant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Caietani tit. de Fortitud. sub init. Sancti Ludouici Bertrandi eodem tit. paritèr sub init. Beati Petri Regalati tit. eodem §. Hanc sanè, & B. Aloysij Gonzagæ eodem tit. §. Secundo Aloysij.

Inuicta similiter patientia Vener. Dei Seruus pertulit iniurias sibi illatas; tunc potissimuù, cum ad Insulas Canarias peruentus, vt Visitatoris munus à Religione sibi impositum exerceret, à Viro iniquo, & iracundo alapa percussus fuit, illicò enim genuflexus alteram ei præbuit maxillam, vt eam quoque percuteret, vt dicunt Testes *Summario dicto Num. 50. §. 12. 18. 36. 76.,* & refert Marquez in eius vita *ibidem §. 81.,* optimè in hoc exequutus Christi Domini monitum *Matth. cap. 5. 19.* dicentis: *Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi, & alteram:* & Lucæ cap. 6. 29. = *Et qui te percutit in maxillam, præbe, & alteram:* vt diximus ad Titulum Spei §. Patientèr ideò. Contumelias item, & opprobria sibi paritèr illata ab alio perdito homine patientissimè accepit, vt ait de visu, & certa scientia. I. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria repetitus auctoritate Apostolica *dicto Num. 50. §. 34.;* Summa etiam animi tranquillitate, & ridenti vultu sustinuit aliorum murmuraciones, potissimuù detractiones, & maledicentias falsi Prophetæ Petri de Pedrola, de quibus superius actum fuit ad Titulum Spei §. Surrexerat Matrity Vir quidam malus, & ad Titulum Prudentiæ §. Hoc idem, & affirmant Testes de propria, & certa scientia *Summario citato Num. 28. sub §. 3., & Num. 50. §. 14. 15. 16. 19. 20. 27. 37. 38.,* & ait Marquez in illius Vita *dicto Num. 50. §. 88.,*

50. §.88; Libenter item, & patientissimè sustulit quotidianas ob-
iurgationes cuiusdam Pauperis, cui medietatem suæ cibariæ por-
tionis quotidie dabat, *Summario citat. Num. 41. §. 47. 89. 135.*; Nec
non opprobria exprobandum opus foundationis Monasterij S. Mariæ
Magdalensæ hilaritèr, fortitèrque sustinuit, vt diximus ad Titulum
Charitatis in Proximum sub sexto opere Pietatis *Fer. S. Egregia*
hac virtute. Vndè cum S. Basilio *Orat. 9. de ira* exclamare possu-
mus: *Quale spectaculum, quàm graue, & admirandum, & non ni-*
hil etiam naturam humanam superans, hominem multis conuitijs ia-
ctatum non ira accendi? Tale equidem spectaculum exhibuit Ve-
nerabilis Dei Seruus, qui licet multis iactatus conuitijs, nunquam
ira accensus visus fuit, sed in omnibus eximie, atque heroicæ Pa-
tientie, & mansuetudinis se præbuit exemplum, vt ait Marquez
in illius *Vita cap. 13. Summario Num. 53. §. 129. ibi = Da questa pro-*
fonda humiltà ne nasceua la sua gran mansuetudine &c. Mai lo
viddero sdegnato, nè anco quando hebbe occasione, che hauerebbero
mosso vna pietra &c., & affirmant Testes *Summario dicto Num. 50.*
§. 13. 35. 41. 44. 59. 62. 65. 66. 68. 69. 75. & 77.; Et ex his ap-
paret Fortitudinem Venerabili Alphonsi heroicam extitisse, &
perfectissimam, tamquam Viri purgati animi, & mystica vnione
Deo coniuncti, quippè qui passiones penitus ignorabat, iuxta do-
ctrinam D. Thom. 1.2. *quest. 61. artic. 5.* superius adductam sub tit.
de Virtutib. Cardinalibus, atque ex prædictis Fortitudinem heroi-
cam euinci ponderant Scacch. *de not. & sign. Sanctitat. sect. 2. cap.*
4. pag. 152. litt. B., & C., & citat. sect. 4. cap. 3. pag. 266. litt. C., & D.
Cardinal. Lauræa disput. 32. de Virtut. heroic. artic. 12. num. 357. &
360., Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Isidori
Agricolæ *artic. 2. tit. de Charit. in Proxim. §. Non minus*, & S. Igna-
tij Loiolæ *par. 2. §. Sexto inimicorum.*

Perseuerantia tandem in bonis operibus vsque ad finem Fortitudinem
suam Vener. Dei Seruus illustrauit; de Perseuerantie virtute idem
Dei Famulus in *lib. bon. certamin. par. 2. cap. 16. 17., & 18.*, latè
agit, & magnalia refert ad aliorum eruditionem, & ad Instruen-
dum tyronem Religiosum, vt in bono persistat, neque in certami-
ne deficiat, *dict. cap. 16. pag. 82.* sic incipit *Nunc disce, obsecro, quan-*
ta sit, & quàm mirabilis Perseuerantie virtus, quæ velut gemma
gratissima in conspectu Domini pulcherrimè habetur, & paulò infrà
prosequitur *Planè si Ethnicos Viros, alioqui doctos consulere libet;*
Perseuerantia admirabilis virtus est ad Fortitudinem Iure optimo
pertinens, cui peculiare semper fuit Hominem iuuare, vt infracto
animo persistat aduersus difficultatem, quæ suapte natura ex diutur-
nitate actus oritur. Hac præclara virtute Vir iustus fretus omnia,
quàm libet difficilia sustinet constanter, nullatenus laboribus, aut pe-
riculis quibusuis cedens. Magnalia, inquam, & fusè scripsit de
Perseuerantie virtute, sed mirabilius opere in ipsa resplenduit, vt
potè qui à rigorosa admodum, & asperrima viuendi norma, quam
sibi ab initio proposuit, nunquam deflexit, sed in ea vsque ad vl-
timam ætatem, vsque ad mortem infracto animo perseuerauit, vt
superius iam plenè ostendimus ad Titulum Fidei §. *Tandem heroi-*
ca, & ad Titulum Spei §. *Præterea Testimonium incedentis, & he-*
roicæ Spei, & sub Titulo Prudentiæ §. *Perseuerantia demum*, immò
de die in diem maiorem ostendebat perfectionem, adeo vt virtutum
omni-

omnium, ac Sanctitatis se cunctis præbuerit exemplum, ut cum admiratione deponunt quamplures Testes de propria Scientia, & cognitione Serui Dei, *Summ. citat. Num. 13. §. 14. 27. 31. 32. 50. Numer. 26. §. 1. 2. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 30. 31. 32. Num. 30. §. 47. Num. 32. §. 37. Num. 39. §. 20. 88. Num. 41. §. 61. Num. 45. §. 18. 35. Num. 46. §. 1. 15. 22. 27. 33. 40. Num. 47. §. 6. 8. Num. 48. §. 3. vnde Archiepiscopus Cæsaraugustanus in Oratione, quā habuit in funere eiusd. Serui Dei inquit: Tutti lo vedeuano, e pareuaci di ingannarci. Vn Huomo della nostra Natura, vestito delle conditioni della nostra carne, alleuato frà noi altri, e sotto l'habito nostro, e poscia mirar lui, e mirar noi, mette orrore il pensarci, ut refert Marquez in illius Vita *Summar. citat. Num. 30. sub §. 192. vbi §. 193. profequitur: E lo stesso succederà à chi considererà l'uguaglianza, e consideratione della sua vita, con la quale perseuerò più d'ottant'anni in quello, che molti non potrebbero quindici giorni, senza che l'impieghi, le cariche, i pensieri, li trauagli, le fatiche, l'Infermità, e la vecchiezza lo potessero diuertire vn passo da' suoi lodeuoli esercitij. Et meritò quidem cum admiratione considerandum hoc est, nam Teste D. Hieronymo ad Nepotian. epist. 2. omnes virtutes dependentes à corpore, senectute deficiunt, ibi = Omnes penè virtutes corporis mutantur in Senibus, & crescente sola Sapientia, decrescunt cetera, Ieiunia, Vigiliae, Chaumenia, idest super pauimentum dormitiones, huc, illucque discursus, Peregrinorum susceptio, defensio Pauperum, Instantia Orationum, & Perseuerantia, visitatio Languentium, labor manuum, vnde præbentur Eleemosinae, & nè sermonem longius protraham, cuncta, quæ per corpus exercentur, fracto corpore minora fiunt, sed in nostro Seruo Dei æquo pede perseuerarunt vsque ad mortem cum omnium stupore, & ex hoc Marquez vbi supra §. 194. concludit = *Mà questo Sant'Huomo conseruollo Iddio, per Spirito de' deboli, per abbattitore di Superbi, di nouanta anni digiunaua, vegghiaua, dormiua quasi in Terra, assisteua all'Oratione, rappezzaua i suoi panni, raccoglieua Pouerì, visitaua Infermi, & in somma con vn corpo stanco, e debole con valore operaua, e senza stanchezza. Et huiusmodi Perseuerantiæ clarum præbet argumentum finis Vitæ ipsius Serui Dei illustris, & Sanctimonia plenus, & pluribus mirabilibus circumstantijs munitus, ut inferius agendo de illius felici obitu demonstrabimus. Propterea Iure optimo dicere licet Vener. Dei Seruum adeptum esse repromissiones, & Vitæ coronam accepisse, iuxta illud Apocal. 2, 10. = Esto fidelis vsque ad mortem, & tibi dabo coronam Vitæ.***

De Temperantia.

HAC virtute Vener. Dei Seruus mirificè resplenduit, & quidem in gradu heroico, & perfectissimo, appetitum cohibendo ab omnibus delectabilibus, & sensus omnes ità coercendo, & specialibus clauibus transfigendo, ut cupiditates penitus nesciuerit, iuxta supracitatam doctrinam D. Thom. 1. 2. *quest. 61. artic. 5. vbi ait, quod Temperantia animi purgati, conueniens Beatis, vel aliquibus in hac vita perfectissimis, consistit in hoc, quod terrenas cupiditates*

tes nesciat, vt apparet ex iam dictis superius quoad alias virtutes, & præcipuè quoad Charitatem in Deum, & Iustitiam, & habetur ex Testibus, *Summar. Num. 13. §. 47. Num. 39. §. 11. 14. 85. 90. 132. 139. 142. 174. 177., & Num. 51., & 52. per tot.*

Hæc nescientia passionum, ac terrenarum cupiditatum heroicè enituit in Vener. Dei Famulo ex eo, quod omnibus Mundi illecebris, & carnis oblectationibus cōstantissimè sēper renunciauit, nil aliud exoptans, quam Deo adhærere, & crucifixum permanere cum Christo, vt verè cum D. Paul. *ad Galat. 2.* clamare posset *Christo confixus sum Cruci*, & in hoc erant omnes eius deliciae, & delectationes, vt plenè demonstrauius sub Titulo Fidei §. *Ex multa equidem Fide cum trib. sequen.*, & ipse sæpius repetit in suis scriptis, & signanter in suis Confessionibus *cap. 4. Summ. citat. Num. 2. §. 88. 89. 90. 91., & 92., & alibi passim*; Et ne dūm à Mundo, sed, & à semetipso penitus abscissus, tamquam generosus surculus Dominicæ Cruci se inferuit, vt indè Spirituali prouentu vbertim fructificaret, & sæcundius succresceret, & dūm cognatam assiduè mortificaret carnem, non esse carnalem ostenderet, nam vt D. Gregor. *homil. 32. in Euangel.* ait: *nisi quis à se ipso deficiat, ad eum, qui super ipsum est, non appropinquat, nec valet apprehendere, quod ultra ipsum est, si nesciat macerare, quod est, sic olerum plantæ transponuntur, vt proficiant, atque, vt ità dixerim, eradicantur, vt crescant, sic semina rerum in Terræ admixtione deficiunt, vt in reparatione sui generis uberius assurgant, unde enim videtur perdi disse, quod erant, indè incipiunt apparere, quod non erant.*

Et profectò ex eadem abnegatione sui ipsius, & nescientia cupiditatum Ven. Dei Seruus, quod antea non erat apparuit, personam scilicet magis Cælestem, quam Terrenam, magis Angelicam, quam humanam repræsentans ob seruata exactissimè CASTITATEM, ac VIRGINITATEM, quæ sunt partes subiectivæ Temperantiæ iuxta communem Theologorum placitum, & ait Scacch. *de not., & sign. Sanctitat. sect. 4. cap. 4. pag. 274. Litt. D.*; Etenim Virginitas in terris naturam humanam in Angelicam transfert, nam vt S. Ambros. *lib. 1. de Virginib.* ait = *In Cælo profectò est Patria Castitatis, itaque hic aduena, illic incola est*: Et Sapien. *cap. 4.* habetur *O quam pulchra est casta generatio cum claritate, immortalis est enim memoria illius, quoniam, & apud Deum nota est, & apud Homines. Cum præsens est, imitantur illam, & desiderant eam cum se subduxerit, & in perpetuum coronata triumphat incoinquinatorum certaminum, præmium vincens.*

Quod autem Vener. Dei Seruus verè, fideliterque Castitatem ac, Virginalem Puritatem ad mortem vsque seruauerit, constat ex latè deductis superius sub virtute Iustitiæ §. *Castitatis votum cum plurib. sequentib.*, quæ nunc repetere superfluum est, & affirmat eius Confessarius in Relatione illius Vitæ, *Summar. citat. Num. 6. §. 26., & 39., & deponunt Testes Summar. citat. Num. 46. §. 5. 7. 19. 21. 28. 32. 37. 42., & Num. 49. per tot.*, & ipsemet Dei Seruus de hoc laudes, & gratias Deo reddit in suis Confessionibus, *Summario citato Num. 2. §. 61.*

Sed nedum illibatum Virgineæ Integritatis florem custodiuit, verum etiam ità se temperauit, ac sensus omnes rigorosè coercuit, vt nullum mortale crimen, immò nec veniale quidem deliberatum, toto

longæ vitæ tempore vnquam admiserit, vt concordî trium Confessariorum Testimonio, nec non ex Testibus superiùs plenè probauimus sub Titulo Charitatis in Deum *S. Maximum, & solidiùs fundamentum cum duob. sequent.*

Ex his etià excellenter emicuerunt in Ven. Seruo Dei VERECUNDIA, & MODESTIA, quæ paritèr ad Temperantiam pertinent, de quibus satis constat ex ijs, quæ de Castitate supra proximè dicta sunt, & ex deductis sub Titulo Iustitiæ *S. Visum enim transfixit;* Oculos enim nunquam circumferebat ad alienas, & vanas res, iuxta *S. Theodori monitum Sermon. 21. vbi ait = Assuesce oculos non circumferre ad alienas, & vanas res, hoc enim labores omnes Monasticos deperire facit,* sed eos semper in Terram defixos tenebat, incedebatque tali modestia, & compositione, vt carnis Statua videretur, atque ex eius aspectu Spiritus, & Sanctitas illius dignoscere-
tur, vt perhibent Testes, *Summ. citat. Num. 39. S. 67. Nu. 44. S. 27. 28. 34. 35. 36. 37. Num. 45. S. 31. Num. 46. S. 5. 6. Num. 49. S. 1. 2. 8. 9. 11. 14. 17. 18., & Nu. 51. S. 16. nam vt D. Thom. 2. 2. quæst. 168. artic. 1. ad tertium ait: Exteriores motus sunt signa interioris dispositionis, quæ præcipuè attenditur secundum Animæ passiones, & ideo moderatio exteriorum motuum requirit internam moderationem interiorum passionum, unde Ambros. dicit in primo de Offic. quod ex motibus exterioribus Homo cordis nostri absconditus, aut leuior, aut Sanctior, & purior, & maturior æstimatur.* Atque ex eadem Modestia optimè comprehendebatur Christum in ipso habitare, *D. Gregor Nazianzen. Epist. 193. dicente vbi Christus est, modestia quoque est, & consonat Apostolo ad Philipp. 4. 5., vbi ait Gaudet, iterum dico gaudete, modestia vestra nota sit omnibus Hominibus, Dominus propè est.*

Verum, & ipsa Serui Dei Modestia præcipuè refulsit ex SILENTIO, quo adeò labia sua temperauit, vt nullum verbum otiosum ex eius ore vnquam exciderit, vt superiùs probatum fuit sub Titulo Prudentiæ *S. Sciebat optimè, & cum loquebatur, id erat semper de Deo, aut de pertinentibus ad Animarum salutem, vt ibidem ostendimus cum de cætero semper oraret, & sicut Turtur auicula, solitarius sederet eleuans se supra se, & hoc quoque alios docuit In cit. libr. certamin. boni par. 4. cap. 31. document. 1. pag. 184. in fin., ibi = Caue, Frater charissime, nè post prandium te illis iungas, qui nouitatibus, & Seculi rumoribus vacare solent. Sede vt Passer solitarius in tecto, volitans super omnia visibilia, intra te aliquid Sanctum expendens. Et memento quam frugifera res sit silentium quantamque nobis utilitatem afferat, quando Zacharias mutus, & tacens genuit Ioannem, qui Gratia interpretatur; vis vt Gratia Dei in te sit? tace, & obmutesce: nam in multiloquio non deest peccatum.*

ABSTINENTIAM, & SOBRIETATEM, quæ sunt itidem partes subiectiuæ Temperantiæ, Ven. Dei Famulus summoperè dilexit, atque in eis mirabiliter, atque heroicè se exercuit, vt affirmant quamplures Testes optimè informati, *Summar. citat. Num. 13. S. 8. 9. 18. 20. 37. 49. 53. Num. 39. S. 14. 30. 32. 49. 59. 78. 91. 131. 147. 165. Num. 43. S. 4. 6. 13. 21. 24. 31. Num. 51. S. 1. 8. 14. & Num. 52. S. 8. 13. 25:*

Quod enim attinet ad ABSTINENTIAM, jam superiùs ostendimus ad Titulum Charitatis in Deum *S. Probatio dilectionis cum sequent. quod*

quod Ieiunia ejus ferè continua, & valdè rigorosa erant, nam ultra Ieiunia ab Ecclesia, & à Religione præscripta, ter in hebdomada jejunabat; cæteris verò diebus cibum, & potum parcissime, & solum ex mera necessitate adhibebat; majorem, melioremque partem sui exigui prandij, quòd Conuentus ei ministrabat, Pauperibus elargiebatur, *Summ. citat. Num. 13. §. 8. 9. 10. 38. Num. 39. §. 3. 4. 5. 30. 32. 35. 36. 38. 48. 49. 50. 59. 68. 69. 78. 91. 94. 101. 120. 122. 123. 126. 131. 147. 148. 149. 153. 165. 166. 184. Num. 51. §. 2. 14. & Num. 52. §. 1. 6. 9. 10. 12. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 24. 27. 28. 30. 31. 32. 35 36,* & ait Marquez in illius Vita *d. Num. 52. §. 40. 41. 42.* Ferè nunquam cenabat, & si aliquandò ex obedientia id agere coactus esset, nil aliud quàm parùm lactucæ sumebat *d. Num. 51. §. 9. 10. 15. & Num. 52. §. 9. 15. 18. 23. 28. 33. 37. 38. 39.* & refert Marquez in ejus Vita *d. Num. 52. §. 43. 44.* Atque adeò parcus erat cibi, ut aliquandò viribus, & animo deficeret *d. Num. 51. §. 3.* Et ad talem Abstinentiam devenit, quod, ut alter Bernardus, quotiès pro necessaria sustentatione cibum sumere debebat, totiès tormentum subire videretur; sic enim ipse in *lib. Esame della Coscienza pag. 47.* clamat: *O mio buon Giesù! Io non sò, che mi dire di questa terribile guerra, nella quale sono sforzato di combattere ogni giorno per sostenere questa misera vita.* Nil ampliùs Iob *cap. 3. 24.* ubi ait: *Antequàm comedam suspiro.*

Nec prætereundum est (ultra alia plura, quæ de hac materia deponunt Testes *locis supracitat.*) quod adeò grata fuit Altissimo Abstinentia Servi Dei, ut Miraculo comprobare dignatus fuerit. Si quidèm ægrotante ipso Servo Dei, tempore, quo interdictus erat usus carniùm, & ab eis se abstinere summo perè exoptante, cum Cænobij Præses gallinam, à quadam Matrona Servi Dei admodum deuota exquisitè conditam ei misisset, ut saltèm aliquantulum de illa sumeret, vix ad ejus Cellulam Nuncius peruenit, quòd gallina ipsa, quam paulò antè omnes viderant pulchram nimis, & optimè accommodatam, tunc plena vermibus intùs, forisque cum adstantium admiratione apparuit, ut habetur *Summ. d. Num. 51. §. 11. & 12.*

Quod verò attinet ad SOBRIETATEM, quæ specialius refrænât appetitum circà delectabilia potus, & præcipuè vini, juxta illud *Eccli cap. 31. 32. Æqua vita hominibus vinum in Sobrietate: Si bibas illud moderatè eris sobrius.* In hac quoque singularissimus fuit Ven. Dei Servus; parcissimus enim illi erat potus, & vix sufficiens ad guttur humectandum, ut dicunt Testes iidem, qui de cibo loquuntur, *Summario locis suprà proximè citat:* singulare quidèm, & heroicum ejus sobrietatis lignum est, quod cum Servus Dei Talauera, ubi tres menses moratus fuerat, Matritum summa Æstate rediisset itinere fessus, & Solis ardore consumptus, lactucæ parùm, & parùm aquæ, à tribus jam mensibus in Cellula existentis pro sua refectione adhibuit, ut de propria scientia, & facto proprio deponit XII: Testis Processus Toletani *Summar. cit. Num. 39. §. 154. & 155.* ibi = *Andò questo Testimonio dal Benedetto Padre, e li disse, che il Padre Priore del Conuento li ordinaua, che li portasse da cenare, che vedesse quello, che voleua, che li portasse; e li disse il Benedetto Padre, che li portasse vna Lattuca, & vn poco di*

acqua, e ricordandosi il Benedetto Padre, che quando uscì dalla sua Cella tre mesi prima haueua lasciato un poco d'acqua in un vaso di terra, disse: basta, che mi porti la Lattuca, che quiui restò un poco di acqua in questo vaso, quando andai à Talauera, e questo Testimonio si marauigliò in vedere, che fino in questo volse fare Penitenza, che non volesse un poco d'acqua fresca, mà la calda &c. e finalmente solo fece colazione con la Lattuca, senza che volesse altra cosa, nè altr'acqua, che quella calda, che staua nel Vaso &c.

Vinum jam ætate grauis adhibuit ex obedientia, sed adeò aqua delibutum, vt vix saporem vini haberet, & tam parcè, ac sobriè eo utebatur, vt vnam vini lagenam, à Cænobij Præfecto ipsi traditam, vt biberet, duorum mensium spatio minimè consumpserit, sed adhuc ferè plena reperta fuerit, vt de facto proprio deponit CX. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica, *Summar. cit. Num. 52. §. 7.* & comprobat CLXIV. Testis ejusdem Processus de auditu, & publico, & notorio *cit. Num. 51. §. 13.* optimè enim sciebat, quod, vt *Eccli. citat. cap. 31. 37.* habetur: *Sanitas est animæ, & corpori sobrius potus.* nec eum latebat, Clericos debere vinum sibi temperare, & se vino, *cap. à crapula de vit. & honestat Cleric.*

MANSVETUDO eximia Ven. Serui Dei satis constat ex superiùs ponderatis ad Titulum Charitatis in Proximum sub quinto, & sexto Misericordiæ Operibus §. *Remitte, & §. Fer cum plur. sequen.* & ad Titulum Fortitudinis §. *Inuicta similiter Patientia*, vbi habetur, quod nunquàm Ven. Dei Seruus iram conceperit, sed semper iucunditatem, ac hilaritatem seruauerit; ex quo magni æstimaanda est ejus Mansuetudo, nam, vt D. Gregor. *lib. 5. Moral. cap. 30.* inquit, *quotiès turbulentos animi motus sub Mansuetudinis Virtute restringimus, ad similitudinem redire Conditoris conamur.*

HVMILITAS tandem, quæ juxtà D. Gregor. *Homil. 5. in Euangel.* basis est, & fundamentum omnium Virtutum, mirabiliter in Seruo Dei, ac perfectissimè resplenduit, vt plures Testes deponunt de certa scientia, & propria obseruatione *Summario citat. Num. 13. §. 1. 44. & Num. 53. §. 1. 2. 11. 13. 45. 53. 59. 60. 67. 69. 76. 78. 81. 83.*

Hoc etiàm probant ea, quæ superiùs dicta sunt ad Titulum Fidei sub §. *Prætereà heroicam Ven. Serui Dei Fidem*, vbi ostendimus, quod maximum peccatorem, & indignum se vocitabat, & quamuis ad altissimum perfectionis gradum euectus esset, adeò humiliter de se ipso sentiebat, vt tanquàm incipientem se haberet, & incipientium statum à Domino semper exposceret; Quod regios honores, Populique plausus studiosissimè declinabat, & fugiebat. Quodque etsi Regius Concionator, atque ætate, Virtutibus, & auctoritate grauis, nunquàm famulum pro sui seruitio admisit, sed ipse sibi famulabatur, viliora quæque munera exercens, nec Paternitatis, & Magistri titulum vnquàm admittens, quæ omnia quoque probantur per Testes *Summ. cit. Num. 39. §. 44: 107. 108. Num. 48. §. 28: 30. & Num. 53. §. 1. 2. 7. 8. 9: 13. 15. 20. 21. 22. 23. 26. 33. 34. 38. 41. 42. 44. 47. 52. 68. 69. 70. 76. 77. 79. 83. 86. 103. 107. 110. 112.*

Profundissimam quoque Humilitatem Serui Dei probant ea omnia, quæ de illius heroica Obedientia superius enucleauimus sub titulo Iustitiæ à §. Hoc, quod scriptis tradidit cum plur. seqq. quia nemo potest esse verè obediens, nisi verè humilis sit, juxta exemplum Saluatoris nostri, qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, ut ipse Dei Seruus ait in suis Confessionibus *Summar. citat Num. 2: sub §. 64.* Et inter alia *ibidem* adducta, quæ hic repetere superfluum videtur, admodum considerabile est, & heroicum, quod Seruus Dei quamuis ætate grauis, & tot prærogatiuis insignitus, ac Regius Concionator, nullis vnquam frui voluit exemptionibus sibi competentibus, sed humiliavit semper semetipsum, & tanquam minimus Religiosus omnibus obediens Religionis præsto erat, & quotidie in manibus Superioris Obedientiam præstabat, spoliū emittebat, petebatque licentiam eleemosynas in Pauperes erogandi, ut *ibidem* ostendimus §. Quod denique eleuat, ubi dantur Testes tum de facto proprio, tum de visu deponentes, *Summar. cit. Num. 45. §. 34. 35. 37. 38. 39. Num. 47. §. 2. 3. & 11 & Num. 53. §. 108.*

Probant item maximam Serui Dei Humilitatem alia, quæ adductæ sunt quoad heroicam Voti Paupertatis obseruantiam præcipuè sub §. Hanc profectò Paupertatem, ubi inter cætera ponderatum est, quod Ven. Dei Seruus præ Humilitate Cellulam humiliorem, & vilio rem cæteris omnibus totius Conuentus, & abjectam etiam à Laicis semper inhabitauit absque vlla suppellectili, nisi paupercula, & humillima; Quodque Vestes ejus humiles valde semper fuerunt, & absque vlla, vel minima ostentatione, ut *ibidem* demonstrauimus cum adnotatione Testium, qui hæc plenè probant, quibus addi possunt alij *Summ. Num. 53. §. 48. 64. 80.*

Hæc profectò heroicam Serui Dei Humilitatem patefaciunt, & satis essent ad eam firmandam; potissimum si consideretur condignitas illius Personæ tot caracteribus insignitæ, & tanta existimatione apud omnes pollentis, quamuis ille se ipsum maximè despicceret, & de se humillimè sentiret, atque in omnibus operibus eximiam præferret Humilitatem, humilioremque semper se redderet, ac vilissimum se vermem, & opprobrium Plebis dictitaret, *Summ. d. Num 53. §. 1. 2. 11. 13. 26. 33. 41. 45. 53. 67. 69. 72. 73. 76. 81. 83. 95. 99. 111. 115. & 124.* optimè in his executus monitum *Eccle. 2. 20.* dicentis: *Quanto magnus es, humilia te in omnibus.*

Nihilominus nonnulla alia specialius, sed breuiter hic attingemus, ex quibus eo excellentior Serui Dei patebit Humilitas.

Diximus iam superius, quod Vener. Alphonsus Mundi plausus, & honores aspernabatur; Et verè hoc ita ei erat in votis, ut plures, & quidem insignes Episcopatus à Rege Philippo sibi oblatos præ Humilitate constantissimè recusauit, ut dicunt Testes *Summar. dict. Num. 53. §. 16. 35. 63. 105.* Ut Populi plausum cui-taret, qui tumultuosè ad ei manus osculandas accurrebat in quadam Processione, cui iussu Regio interfuit, Vener. Dei Seruus ex eadem publica supplicatione statim recessit, ad Conuentum au-fugit, & se abscondit, *dict. Num. 53. §. 7. 15.* Capitis dolore aliquando laborans, tres Pauperes vocari fecit, ut sibi manus su-pra

pra caput imponent, eosquē humiliter, hilariterque recepit, prout solitus erat cum Pauperibus eadem Humilitate pertractare *Summar. dict. Num. 53. §. 17. 36. 49. 50. 58. 60. 62. 75. 97. 106.* Numquam curru vehi voluit, quamuis multa pressus ætate, & viribus destitutus, *dict. Num. 53. §. 21. 47. 68. 71.* Et nedum famulum non admisit, vt superius dictum est, sed nec permisit vnquam ab vllō ex Religiosis sibi in Cellula ministrari; Ipse enim sibi famulus erat; Cellulam verrebat; patinas, quibus utebatur, ipse proprijsmet manibus lauabat; & vasa etiam immunda poliebat, *Summar. citat. Num. 39. §. 44. 108. 115., & dict. Num. 53. §. 9. 21. 25. 68. 86. 107. 113. 117.*

His verò humilibus actibus minimè contentus Vener. Dei Famulus, ad altiorē gradum suam extollebat Humilitatem; Nocturno enim tempore clam ad coquinam pergebat, vt ibidem inseruientes in abluendis Communitatis patinis coadiuuaret, *Summario dict. Num. 53. §. 25., & 102.* Et quod magis heroicitem supergreditur, ipse Dei Seruus, Senex, Magister, & Regius Concionator, communia, & immunda Conuentus loca, cultro, calce aut cinere frequenter mundabat, abstergebatquē, sicuti affirmat de visu I. Testis Processus Granatensis *Summar. dict. Num. 53. §. 90., & 91.,* vbi addit, quod vt primū Dei Famulum inspexit id agentem, ē Celo missum existimauit, quia (sunt eius verba) *si vidde tanto astretto, e commandandogli il suo Maestro, che lauasse con li altri Nouitij li stracci, che le Religioni sogliono porre nelli luoghi comuni, che gli veniu il vomito, e se gli riuoltava lo stomaco ogni volta, che haueua da fare quella mortificatione e con vedere il detto Padre Orozco fare quell'atto di tanto grande humiltà, fù tanto grande l'animo, che prese, che esso solo con grande allegrezza li lauaua, senza sentire quelli accidenti, che era solito &c.* quod etiam deponit CLXII. Testis Processus Matritensis *Summar. dict. Num. 53. §. 82.* Visitante Vener. Dei Seruo Puerum quendam infirmum, & morti proximum, ipse Puer, vt sibi benè precaretur Vener. Alphonsus rogauit, qui hoc audito, statim genibus flexis, & in lachrymas profusus præ Humilitate respondit: *Voi figlio di Dio, che andate à vedere Iddio, haue te da dire la beneditione à questo peccatore,* vt habetur *Summar. dict. Num. 53. §. 18. 37. 61.* Atque alij huius generis Humilitatis actus recensentur dicto *Num. 53. §. 27. 28. 29. 30. 98.,* & alibi passim, qui breuitatis gratia omittuntur.

Præterea Vener. Dei Famulus ob suam profundam Humilitatem nunquam passus est effigiari, quamuis ipsemet Rex Philippus id summoperè desideraret *dict. Num. 53. §. 92. 93.* Et se ipsum præ Humilitate bestiam vocabat *dict. Num. 53. §. 99. 101. 124.* Et tandem huiusmodi Humilitatem ostendit morti proximus, dum enixè petijt, vt sepeliretur propè vas aquæ lustralis, ad hoc, vt sub pedibus esset omnium in Ecclesiam ingredientium, cum hac humili inscriptione: *Fedeli pregate Dio per questo pouero Peccatore, che stà quiui sepolto:* sicuti habetur *Summario dict. Num. 53. §. 5. 24. 40. 43. 56., & 123.* quod assequi tamen non potuit, dum Cardinalis de Quiroga Archiepiscopus Toleranus eius Corpus sub Altare Maius sepeliri iussit, prout infra demonstrabitur, cum de illius obitu Sermo erit, vt in eo Euangelicum verificaretur

Ora-

Oraculum *Luc. 14. 11.* = *Qui se humiliat exaltabitur* : & ad rem faciunt optimè Sancti Petri Damiani verba *Sermon. 4.* superius relata sub Titulo Fidei S. *Prætereà*, dicentis : *Qui in Christo humiliter deicitur, ad altitudinem Christi se quodammodo subleuauit* : O' grandis è diuerso prærogatiua : Et benè huic Seruo Dei conueniunt ea, quæ de Humilitate Paulæ S. Hieronym. *ad Eustoch. part. 1. Epist.* dixit : *Quanto se plus deiciebat, tantò magis subleuabatur; latebat, & non latebat, fugiendo gloriam, gloriam merebatur, quæ virtutem quasi umbra sequitur, & appetitores sui deferens, appetit contemptores.*

Hæc autem omnia quoad hanc Virtutem specialiter ponderata, clarissimè ostendunt, ad heroicum, & eminentissimum gradum peruenisse Humilitatem Vener. Serui Dei; Qui in alios etiam eam infundere conabatur; proptereà in *sepècit. lib. Certamin. boni part. 1. cap. 12. pag. 52.* ostendens quod tertium Mundi telum est superbia vitæ, Humilitatem totis viribus inculcat, & *pag. 55. ad fin.* concludit his verbis : *Extat sententia inuiolabilis, stabitque in perpetuum, quam humilis Deifera Virgo deprompsit; Deposuit potentes de Sede, & exaltauit humiles; Deiecit sese effertes, & magna sibi ipsis promittentes, & humi incedentes, & se submissius habentes, gratia sua euexit, & super Sydera exaltauit; O' humilitatem mirabilem! Eius causa nobis inculcanda, dum pro nobis pugnaturus, & victurus, est ingressus Hierosolimas, non purpura fulgebat, & diademate, non Curru triumphali vehebatur, non Camelum, aut Equum conscendit, sed Asinum, associatus duodecim pauperibus Discipulis nudipedibus: ut instrueret nos debere in magnis humiliari: exhortante alias Spiritu Sancto: quanto magnus es humilia te in Omnibus. Cur ergo, frater, omnia opera tua humilitati non consocias? Quatuor sunt, quæ hominem in esse conseruant: Anima, Corpus, bonâ Spiritualia, ac bona Temporalia: Si Animam Deo offerre vis, & corpus tuum, illudque intra Saccum Religionis, aut Speluncæ septa concludere, acceptum non erit, nisi humilitate ornetur. Nunquam aspiciet hilari fronte, nisi humilitate sociata fuerint: quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Quam ubi habueris, non est, quod superbiæ spicula timeas, aut gloriæ inanis tendicula metuas.*

Ex his itaque, Beatissime Pater, omnibusque alijs superius dictis, ac specialiter quoad singulas Virtutes enucleatis, euidentissimè patet, quod Vener. Orozcus omnia, quæ scripsit, & docuit, heroicè quidem, & super eminenter etiam operatus est; proindèque (vt verbis utar P. Aratæ in Censura illius Operum *Summar. cit. Num. 4. litt. A.*) Homo iste perfecit omnia, quæ loquutus est ei Deus, & vidit Iustum coram se ex omnibus gentibus.

De Donis Supernaturalibus.

Quamuis in discussione supradictarum Virtutum non semel actum sit de supernaturalibus Donis, quibus Vener. Dei Seruus ab Altissimo decoratus extitit, opportunum tamen duximus hîc eadem breuiter, & remissiue repetere, vt vno aspectu dignosci possit, quos Cælestis Gratiæ muneribus Vener. Alphonsus abundauerit.

PRO-

PROPHETIÆ dono illustratus extitit, vt patet ex ijs, quæ prædixit, ex subsequuto euentu postea comprobata, vt ostendimus ad Titulum Fidei sub §. *Heroica quoque Fides*, & ad Titulum Charitatis in Proximum §. *Sed alia restant cum trib. sequentibus*, & probant Testes speciales casus recensentes *Summ. Num. 37. per tot.*

DISCRETIO spirituum, & **SCRVTATIO** Cordium in Vener. Seruo Dei mirabiliter emicuerunt ex iam dictis superius ad eundem Titulum Fidei sub dict. §. *Heroica quoque Fides*, & ad dictum Titulum Charitatis in Deum §. *Præditus quoque fuit*, & §. *Talis equidem*, & perhibent Testes *Summar. dict. Num. 37. §. 2., & 32., & Num. 38. per tot.*

EXTASES pariter, & **RAPTUS** Vener. Alphonsus frequentissime experiebatur, tum orando, tum prædicando, aut ante Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum, vt sparsim superius ostendimus sub eodem Titulo Fidei, & præcipue §. *Tantus erat*, & sub dicto Titulo Charitatis in Deum §. *Quartum assignatum signum*, & §. *Extases quoque*, & latè deponunt Testes de visu, & certa scientia *Summar. citat. Num. 16. §. 4. 6. 7. 1. 8. 0. 87. Num. 19. §. 49. Num. 20. §. 1. , & 12. Num. 21. §. 9. 16. 26. 32. 33. 34. 35. 37. 38. , & 63. Num. 23. §. 4. 11. , & 21. Num. 32. §. 9. 24. , & Num. 36. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. , & 9.*

VISIONES quoque Cælestes, ac Diuinas **REVELATIONES**, & **Mentis ILLVSTRATIONES** Vener. Dei Famulus pluries, atque pluries habuit, vt fusè, & sparsim superius demonstrauius tam sub Vitæ Historia §. *Iactis in Domo Domini*, & §. *Per triginta annos*, quàm sub Titulo Fidei §. *Alias quoque*, & §. *Ingens profecto solatium*, & §. *Respexit Dominus*, & præcipue sub Titulo Charitatis in Deum à §. *Hæc signa cum pluribus sequentibus usque ad §. Hæc profecto*, cum probationibus plenè *ibidem* allatis.

SPLENDOR supernaturalis ex vultu, & Cellula Serui Dei, dum orabat, exhibat, adeòut ab Oratione, & Cælestium contemplatione rediens, totus splendescere videretur, vt dictum est sub Titulo Charitatis in Deum §. *Prætereà Heroicam*, & habetur *Summ. Num. 19. §. 27. , & 41. , & Num. 25. §. 40.*

ODOR suauissimus, & Cælestis pariter ex eius Cellula, eiusquæ Corpore manabat, vt ostendimus sub eodem §. *Prætereà heroicam*, ex *Summario citat. Num. 25. dict. §. 40. , & Num. 19. §. 24.* Quæ Cælestia Charismata, signa sunt reciproci amoris Altissimi in Seruum suum, iuxta diuinam promissionem ex ore sapientis *Proverb. 8. 17. emissam: Ego diligentes me diligo: Et Ioann. 14. 21. = Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum*, & faciunt ea, que adduximus sub eodem Titulo Charitatis in Deum §. *Hæc profecto*.

De Miraculis in Vita.

Miracula item quamplurima Vener. Dei Seruus in Vita coadiuuante Domino edidit, quorum nonnulla sparsim superius attigimus, tam sub Titulo Fidei §. *Siquidem defuncta cum sequen. , & §. Miracula itidem cum pluribus sequentibus*, quàm sub Titulo Charitatis in Deum §. *Miracula pariter*, & partim per

per extensum, partim compendiosè recensentur in *Summario Num.* 23., & 24. *Num.* 27. per tot., & *Num.* 33. Et quamuis Miracula eadem non sint in præsens specialitèr discutienda, atamen ità explacuit adducere, vt superficialitèr deliberari possint, quippè quæ multum iuuant ad heroicas Serui Dei Virtutes comprobandas, Castellin. *de certitud. Glor. Sanctior. pag.* 397. §. 8., & *pag.* 398. §. 27. Canteloz. *de Canoniz. Sanctior. cap.* 20. num. 2. Matra *de Canoniz. part.* 4. cap. 7. num. 17.

De Fama Sanctitatis in Vita Vener. Serui Dei.

FAMA SANCTITATIS Ven. Serui Dei, quæ ex illius inculpabili Vita, ac prænarratis Virtutibus, ac Coelestibus Charismatibus ortum habuit, longè, latèque diffusa, maximam ei existimationem conciliauit inter gentes, adeò vt nedum Populus omnis, sed Reges, Principes, Regnique, Magnates, & Proceres tam Ecclesiastici, quàm Sæculares, cum pro Sancto, ac Viro verè Apostolico haberent, atque æstimarent, eique manus, & vestes deuotissimè oscularentur, in infirmitatibus, alijsque necessitatibus ad illum recurrerent, & eius Orationibus se se commendarent, vt generaliter recensent quamplures Testes de visu, certa scientia, & facto proprio respectiue, quorum multi sunt ex ijsdem Principibus, & Magnatibus vtriusque sexus, & Ordinis, *Summario citato Num.* 13. §. 26. 41. cit. *Num.* 14. §. 5. 6. 9. 10. 15. 17. 19. 21. 23. 25. 26. 27. 35. 36. 37. 39. 40. 44. 45. 46. 47. 48. 52. 67. 68. 69. 70. 74. 76. 78. 86. 87. 88. 89. 91. 92. 96. 97. 101. 102. 108. 109. 110. 113. 119. 120. 125. 127. 133. 138., & *Num.* 54. §. 1. 2. 3. 10. 11. 12. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 38. 41. 42. 43. 44. 46. 47. 49. 50. 52. 58. 59. 62. 63. 64. 65. 66. 69. 70. 71. 74. 76. 77. 79. 82. 86. 87. 89. 90. 92. 96. 101. 102. 103. 104. Et refert *Pat. Marquez in illius Vita Summario Num.* 56. §. 134. 135. 136. 137. 138.

Vt autem aliquid de prædicta eximie Serui Dei Sanctitatis opinione, atque vniuersali eius existimatione, specialius attingamus. Inuictissimus Cæsar, atque Hispaniarum Monarca Carolus V. ob ipsam Serui Dei Sanctitatem, illum in suum Concionatorem elegit, vt referunt nonnulli ex Auctoribus, qui de eo scripserunt, *Summario citato Num.* 8. litt. A. C. G. H. I. L. M. Q. R. A. A., & C. C., & dicunt Testes dicto *Num.* 14. §. 140. *Num.* 54. §. 88. 91. Hoc idem effecit sæpèdictus Rex Philippus II. ob magnam in Dei Famulum existimationem, qui adeò in pretio habuit illius Sanctitatem, vt nunquam ei licentiam tribuere voluerit Aulam deserendi, asserens nolle se Sanctum ab Aula discedere, cuius meritis, & orationibus multum fidebat, vt supra dictum est ad Titulum Prudentiæ sub §. Et quia Prudentia eius, & asserunt Testes *Summario citato Num.* 14. §. 65. 66. 148. num. 32. §. 37. 39. nu. 44. §. 31. 33. 39. 40. 46., & nu. 54. §. 46. 88. Propterea in rebus arduis, ac Regni necessitatibus illi se, suaque negotia commendabat, *Summario dicto Num.* 14. §. 2. 24. 37. 38.

37.38.39.126.142. , & dicto num. 54. §. 37. 94. Et si fortè aut ipse , aut aliquis ex Regijs filijs infirmabatur, statim Seruum Dei vocari iubebat , vt per impositionem eius manuum , eiusque meritis integram reciperent sanitatem , atque ipsis Regijs filijs , vt ei manus oscularentur præcipiebat , & reluctantè aliquando Seruo Dei, ipse Rex manus eius ad os Principis filij admouit, tanta ei erat de illius Sanctitate existimatio , *Summario dicto Num. 14. §. 3. 4. 24. 53. 54. 55. 56. 73. 83. 100. 147. , & dicto Nu. 54. §. 6. 7. 68. 85.* Omnis ei patebat aditus Regiæ Domus vsque ad interiora Conclauia , ibique a Regijs Administris , & Magnatibus submitte venerabatur *dicto Num. 14. §. 49. 80. 81. 82. 84. , & Num. 54. §. 61. 93. 96.* Idem Rex , quotiescumque Seruus Dei ad illum intrabat , reuerenter excipiebat , cum eo per longum temporis spatium magna hilaritate , animique exultatione colloquebatur , & pluries flexis genibus ab eo benedici voluit *Summario dicto num. 14. §. 30. 94. 95. , & num. 53. §. 27.* Et quod considerabilius est non semel ad pauperulam Serui Dei Cellulam cum omnibus filijs se contulit , illum visitandi gratia , atque indè abiens eum detecto ferè capite salutauit , & filios manus eius osculari iussit , *dicto num. 14. §. 31. 134. 135. 141. 142. , & num. 54. §. 5. 13.* Et ait *Marquez in illius Vita , Summ. num. 56. §. 143. 144.* Epistolas à Seruo Dei conscriptas inter Regios filios distribuebat , subscriptionem pro se retinens , vt reliquiam asseruandam *dicto num. 14. §. 28. 29. 63. 64. 115. 116. 124. 136. , & nu. 54. §. 9. 14. 98.* Et pluribus alijs Regiæ æstimationis signis in Serui Dei Sanctitatem , breuitatis gratia , prætermittis , de quibus deponunt *Testes Summario dicto nu. 14. §. 53. 61. 62. 94. 66. 103. 105. 114. 121. 122. 123. 126. 144. 148. 149. , & num. 54. §. 8. 15. 60. 67. 84. 94. 97. , & num. 56. §. 141.* hoc vnum reticendum non est , quod scilicet vltimam Serui Dei infirmitatem , proximumque illius Obitum adedò Rex ipse doluit , vt se quoque moriturum , eo deficiente , asseueraret , quod nunciatum ei misit per Regium Administrum , cui Seruus Dei respondit , se ex infirmitate illa verè esse moriturum , Regem verò per aliquot annos ad Catholicæ Ecclesiæ , suorumque Regnorum vtilitatem futurum superstitem , sicuti vtrumque probauit euentus , *dicto num. 14. §. 12. 13. 14. 144.*

Nec solus Rex Philippus speciales venerationis actus erga Serui Dei Sanctitatem exercuit . Aliæ etiam Regiæ Personæ , cæterique Regni Magnates , & Proceres id præstiterunt .

Siquidem Imperatrix Maria maximam erga illum deuotionem semper exhibuit , & pro Sancto habuit eius consilium in rebus arduis exquirendo , *Summario num. 14. §. 7. 16. 129. 143.* Cum ad ipsam Seruus Dei se conferebat , vt concionem haberet , illum reuerenter excipiebat , & post Concionem genibus flexis ab eo benedici exposcebat , eius vestem deosculando , vt deponit XI. Testis Processus Toletani Socius Serui Dei de visu *dicto num. 14. §. 130. 131. 132.* ac taliter illum venerabatur , vt in vltima eius infirmitate ei cibum vulgò *Pisto* proprijs manibus paratum quotidie mitteret , *Summario dicto num. 14. §. 145. , & num. 55. §. 9. , & num. 56. §. 145.* Serenissima Hispaniarum Regina D. Anna ab Austria magnam semper de Serui Dei Sanctitate existimationem habuit , tantaque ei erat fiducia in illius meritis , & orationibus , vt cum ipsa ægro-

taret

taret, eum statim vocari iubebat, vt sibi Euangelia recitaret, & vt feliciter pareret, eius cingulum sibi præcingebat, aliaque non pauca summæ erga ipsum deuotionis signa præbuit, *Summario dicto num. 14. §. 33. 57. 58. 59. 60. 85.* Serenissima Infans D. Margarita ab Austria illum pro Sancto habuit, vt ipsamet testatur *d. num. 14. §. 43.*

Specialiter itidem Serui Dei Sanctitatem venerati sunt, atque ideò illum in maxima existimatione habuerunt, D. Franciscus de Roxas, & Sandoual S. R. E. Cardinalis, & Dux de Lerma, vt ipsemet de se ipso, & de omnibus Regijs Principibus, totaque Aula testatur, *Summario citato num. 14. §. 96., & num. 54. §. 63. 64. 65.* Cardinalis de Granuela, qui summoperè lætabatur, cum ei contingeret cum Seruo Dei colloquia habere, propterea illum sæpè inuisebat, & si fortè per viam eum obuiam habebat, è curru statim descendens submissis genibus illum reuerabatur, vt deponunt Testes de visu, *Summario dicto num. 14. §. 50. 51. 98., & num. 54. §. 19., & refert Marquez in illius Vita Summario num. 56. §. 139.* Cardinalis de Quiroga Archiepiscopus Toletanus, & Generalis Inquisitor, qui magnificit semper Serui Dei Sanctitatem, illum sæpè visitabat, cum eo diu colloquebatur, ac Sanctum nuncupabat *dicto num. 14. §. 99. 107. 117. 118. 139., & num. 54. §. 99.* Et in vltima Serui Dei infirmitate non semel ei adstitit venerabundus, *num. 55. §. 8. 45., & num. 56. §. 147., & secuto illius obitu, iussit eius Corpus sub Altare Maius Ecclesiæ sepeliri, dicto num. 55. §. 17. 50. 70. 74.* Cardinalis quoque Espinosa magnam erga Seruum Dei præferulit deuotionem, & cum eo de rebus animæ suæ salutem concernentibus sæpissimè confabulabatur, *dicto num. 56. sub citato §. 147.* Cæsar Specianus Nuncius Apostolicus Hispaniarum tantam habuit de Serui Dei Sanctitate opinionem, vt frequentissimè ad illius cellulam contenderet, cuius inter angustias cum eo diu colloquebatur, & in genua prouolutus magno animi affectu, ac pietate eius manibus, oscula figere gaudebat, vt duo Testes affirmant de visu, & certa scientia, *Summario dicto num. 14. §. 128., & dicto num. 54. §. 100.*

Plures alij Præfules Ecclesiastici, ac sæculares Principes, & Regni Magnates, ac Proceres, Religiosique grauissimi omnium Religionum, nedum Vener. Dei Seruum pro verè Sancto habuerunt, sed specialiter eum reuerabantur tum priuatim, tum publicè, & vbi-cumque illum obuiam habere contingeret, ibi gradus sistere, è curribus, equisque respectiuè descendere, genua flectere, eique manus, aut vestes osculari, *Summario dicto num. 14. §. 5. 15. 40. 44. 46. 52. 67. 86. 87. 109. 127., & num. 54. §. 24. 32. 33. 35. 39. 40. 43. 54. 55. 58. 80. 81. 83. 87. 90. 95. 96. 103.* Et quoad hoc notabile quidem est, quod inter alios Pater Ioannes Gutierrez Ordinis S. Dominici, Regius itidem Concionator, Vir grauissimus, & tum doctrina, tum vitæ Sanctitate celebris, cum quadam die per viam incedens, ad Portam de Guadalaxara dictam, Vener. Dei Seruum vidisset transeuntem, illico eo coram in genua prouolutus instanter petijt ab ipso benedici, & quamuis Vener. Alphonsus id agere præ humilitate recusaret, imò genibus flexis ab eo benedictionem exposceret, nequaquam vir ille in pedes se voluit erigere, donec

Vener. Orozeus hæc protulit verba = *la benedizione di Dio cada sopra di Vostra Paternità*: vt refert de visu CCCXXIII. [Testis Processus Matritensis, socius Serui Dei Summario dicto num. 54. §. 54., & 55. Atque eo deuenit opinio Sanctitatis eiusdem Serui Dei, vt ipsimet Religiosi sui Ordinis, atque alij, ante illius Cellulam transeuntes, caput aperirent, & reuerenter inclinarent; Et cum Seruus Dei tondebatur, eius capillos furtim colligerent, subriperentque, vt pro Reliquijs asseruarent, d. num. 54. §. 11. 17. 81, & num. 56. sub §. 64., & 139.

Nec prætereundum est, quod etiam S. M. Clemens Papa VIII. Seruum Dei habuit pro Sancto, quippe qui eum Matrity cognouit, eiusque Virtutes fuit demiratus, vt de auditu eiusdem Pontificis deponit LXXXVIII. Testis Processus Matritensis Summario dicto Num. 54. §. 34. ibi = *Stando questo Testimonio in Roma trattando la Canonizzazione del Santo Frà Giovanni da San Facondo, & habendo ottenuta la sua Beatificatione dalla be. mem. di Papa Clemente Ottauo, baciandoli il piede per la gratia fattagli, & alla sua Religione, disse à questo Testimonio: per quanto tempo mi lasciarete, che mi haucte straccato con le vostre importunità? Io gli risposi: quando arriui alla mia Prouincia con questa buona nuoua, ritornarò subito, perche mi scriuono da Madrid, che nel Collegio di Donna Maria d'Aragona hanno ritrouato intiero il Corpo del Padre Orozco doppo di essere stato sotterrato dodici anni, & habbiamo da venire à supplicare Vostra Santità, accioche ce lo Canonizzi, che fù vn Sant' Huomo. Rispose il Papa: Io lo conobbi, e lo tenni per tale, e me ne rallegro grandemente, e vi ascolterò di buona voglia.*

Et tandem ponderandum est, quod Vener. Dei Seruus ob insignes Virtutes, & Sancta, atque heroica gesta, ac vitæ asperitatem, & assiduam Vener. Serui Dei prædicationem, adeò æstimabatur, vt nedum nouus Apostolus, & Coeli Oraculum, verum etiam Angelus, aut Seraphim haberetur; Alij Virum Spiritu Sancto plenum eum dicebant: alij alterum Eliam: alij S. Ioannem Baptistam, alij Sanctum Paulum: omnes verò Sanctum communiter eum conclamabant, vt superius iam dictum est ad Tit. Fidei §. Hoc quod docuit, & deponunt Testes Summario cit. Num. 13. §. 26. 41. 51. nu. 14. §. 8. 17. 19. 21. 26. 27. 39. 91. 113. 120. cit. num. 16. §. 3. 7. 14. 33. 34. 46. 47. 48. 51. 52. 55. 60. 62. 66. 72. 75. 86. num. 40. §. 42. 58. 59. 60., & dicto num. 54. §. 10. 12. 18. 20. 29. 31. 33. 49. 57. 63. 64. 65. 69. 74. 82. 90. 102.

Hæc autem vniuersalis Sanctitatis Fama tot specialibus actibus, ac signis, supra recensitis comprobata, totque Testium omni exceptione maiorum dictis firmata, magnum profectò robur adiicit heroicis Virtutibus Vener. Serui Dei, Etenim sæpè consentiens Fama confirmat rei, de qua queritur, Fidem; vt habetur in Cod. si Testes 4. quest. 2., & 3. Ideoque in Decretis generalibus san. mem. Urban. VIII. pag. 50. post med. etiam pro constructione Processus auctoritate Apostolica præscribitur probatio huiusmodi Famæ ibi = *vt veritatem inquirent: primò de Fama; secundò de Vita: tertio de Miraculis &c.* Eandemque Famam ad effectum, de quo agitur, plurimi faciunt Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 9. cap. 5. pag. 708 vers. Sed longè efficacior, Augustin. Triumph. de potest. Eccles. qu. 15.

*art.3. Lezan. consul. 1. num. 122. Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Bonaventuræ post Opusc. eiusd. Sancti tom. 2. pag. 840. par. 1. artic. 10. , S. Francisci de Paula par. 2. §. Plurimum , S. Isidori Agricola artic. 2. §. Sanctitas , S. Raymundi de Peniafort par. 2. art. 2. §. Pro quibus , S. Ignatii Loiola par. 2. tit. de public. fam. Sanctit. §. Hæc opinio , S. Caroli Borromæi part. 2. arg. 25. B. Pij V. par. 3. tit. de alijs indic. Sanctit. §. Quartò publica , & sæpè in alijs . Potissimum quando eadem Sanctitatis Fama viguit apud insignes Personas , & quis reputatus fuit Sanctus à Regibus , Principibus , alijsque Proceribus , & Viris eminenti Dignitate prædictis , vt fir-
marunt iidem Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis Ven. Seruæ Dei Ioannæ à Cruce art. 2. de Sanctit. Vitæ &c. ibi = Parti-
culariter hanc Seruam Dei pro Sancta reputauit , & veneratus fuit Carolus V. Imperator , & Hispania Rex , Fr. Franciscus Ximenius de Cisneros Archiepiscopus Toletanus , Gundisaluus de Corduba , di-
ctus el Gran Capitan &c. Quod optimè casui nostro aptatur , cum Vener. Orozcu , vltra generalem estimationem , & approbationem suæ Sanctitatis , particulariter habitus fuerit pro Sancto à tot Regijs Personis , S. R. E. Cardinalibus , Principibus , Magnatibus , alijsque insignibus Viris tam Ecclesiasticis , quàm Sæcularibus , vt superius est dictum . Ex quibus , de ipso Seruo Dei dici potest , quod Regius Propheta Psalm. 138. 17. canit : *Nimis honorati sunt Amici tui Deus* : & quod Ecclesiast. 50. 5. habetur , videliçt : *adeptus est gloriam in conuersatione gentis* .*

De fælici Obitu Ven. Ser. Dei.

Postquam Vener. Dei Seruus ; per assiduum , atque heroicum tot Virtutum exercitium , bonum certamen certauit , & cursum adeò longum nonaginta , & vnus annorum consummauit , cum tempus resolutionis suæ instaret , vt repositam iam sibi coronam Iustitiæ reciperet , quam redditurus ei erat Dominus iustus Iudex , in supremam tandem incidit valetudinem die decima Augusti anni nonagesimi primi supra millesimum quingentesimum , feбри ardentissima correptus grauib. symptomatibus comitantibus , qua diebus quadraginta acerrimè afflictus fuit in Collegio , quod tunc ædificabatur de *Incarnatione* postea dicto , & Vulgo Donna Maria Aragona , vbi Rectoris munere ex Obedientia fungebatur , quamuis adhuc integrè ab illius Patrona Religioni traditum , & clausura regulari signatum minimè esset , vt habetur *Summario num. 21. sub §. 14. , & 15. , & num. 55. §. 1. 9. sub §. 12. , & 53.* Viginti primis dictæ infirmitatis diebus , quamuis antea actis pœnitentijs , & inedia consumptus , ac morbo , & senectâ grauatus , viribusque destitutus , è lectulo tamen manè surrexit , & Missam deuotissimè de more celebrauit , reluctantibus Medicis , atque ipsum increpantibus , sibi-que malum ex hoc augere posse conclamantibus , respondens , *Deū nulli malè facere* , sicuti affirmat sæpè dictus eius Confessarius in citata Relatione illius Vitæ *Summario dicto Num. 6. §. 16. , & 21. , & deponunt Testes Summario cit. num. 21. §. 13. 61. 62. , & num. 23. §. 31. , & num. 55. §. 2. , & refert Marquez in illius Vita , Summ. di-*

cto num. 21. sub §. 73. , & 78. , & d. num. 55. §. 53. idque experimento dicere poterat , nam è lectulo surgens , & ad Altare celebraturus accedens , vires eundo acquirebat , & tamquam sanus cum omnium admiratione Sacrum perficiebat dicto num. 6. §. 22. , & dicto num. 21. §. 62. 73. 74. , & 78. , & dicto num. 55. §. 2. , & 53. Immo altero ex dictis diebus Missæ Sacrificio peracto , in Ecclesia magno feruore Concionem habuit ad Populum , & altero Mulierem à Dæmone obsessam liberam reddidit , Summario dicto num. 6. §. 21. num. 16. §. 90. , & dicto num. 55. §. 2. 3. , & 53. Sed ingrauescente diuturno morbo , & viribus in totum deperditis Vener. Dei Seruus in lectulo decumbere coactus fuit; cumque illi fas amplius non esset ad Altare , vt anhelabat, accedere, statim à Fratribus instantè petijt , Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum sibi quotidie deferri , ad hoc cum ei non liceret Sacratissimum illum Cibum sumere , saltem reuerenter adorare posset , Summario dicto num. 6. sub d. §. 21. , & num. 21. §. 14. 65. , & d. num. 55. sub §. 5. §. 35. & 54.

Delato interim in Regiam Aulam nuncio infirmitatis Vener. Dei Famuli , difficile dictu est , quanto animi mærore fuerint omnes affecti . Rex Philippus suos illicò misit Medicos , vt ei assisterent, sibi que in diem nuncium mitterent de illius valetudine , proximumque Serui Dei obitum adeò doluit , vt se quoque moriturum assereret , vt superius diximus *sub §. Vt autem aliquid versic. hoc vnum reticendum non est , & constat ex citata Relatione eius Confessarij Summario d. num. 6. sub §. 23. cit. num. 14. §. 12. 13. 14. 144. num. 55. §. 12. , & num. 56. sub §. 145. supradicta Imperatrix Maria , nedum idipsum effecit , sed vltèrius , in signum maximæ erga illum venerationis , cibum , vulgò Pisto , proprijs manibus paratum , ei quotidie suppeditauit , vt pariter supra ostendimus sub §. Siquidem Imperatrix Maria , & habetur Summ. cit. num. 14. §. 145. num. 55. §. 9. , & num. 56. §. 145. Principes, Magnates , ac Regni Proceres , & Aulæ Regiæ Administri ad illum inuisendum certatim confluebant , & plerique eorum ei assisteabant, inferuiebantque detecto capite , tunc præcipuè , cum aliquid refectionis ei exhibere contingeret , quorum alter propè lectulum in genua prouolutus patinas regebat Summ. cit. num. 6. sub §. 22. num. 14. §. 71. num. 55. §. 11. , & num. 56. §. 146. Cardinalis de Quiroga Archiepiscopus Toletanus non semel ei adstitit venerabundus , vt supra iam diximus, Summ. d. nu. 6. §. 23. nu. 55. §. 8. 45. , & nu. 56. §. 147. Et insignis Matrona D. Maria de Aragonia , eiusdem Collegij Domina , ob summam , quam erga Dei Famulum gerebat deuotionem , ac spiritualem cum ipso necessitudinem , vnà cum Sorore Comitissa de Buendia , toto illo tempore vsque ad obitum ibidem adfuit infirmaria , eique in omnibus maxima animi pietate ministravit , Summ. dicto num. 6. sub §. 23. d. nu. 14. §. 71. 105. 106. 112. 113. 114. , & nu. 55. §. 10. , & 44. ad imitationem illius Matronæ Romanæ Iacobæ nomine de Septifolij , quæ Sancto Patriarchæ Francisco in vltima infirmitate ad mortem vsque inferuivit, ad quem effectum Assisium perrexit , vt habetur in illius Vita , collecta à P. Tiburtio Nauarro lib. 2. cap. 3. pag. 92. , vbi Auctor agens de amicitia contracta Romæ ab eodem Sancto Patriarcha cum hac nobili Muliere , ait: *Nec in illa elanguit**

guit erga Sanctum Magistrum dilectio, nam Roma proficiscens cum filiis moribundo adstitit: quippe cui soli ex foeminis Coenobioli patebant interiora, morientem brachijs excepit, defuncto pietatis exhibuit officia &c. quod fusiùs repetit lib. 4. cap. 14. pag. 296., & 297., vbi narrato aduentu dictę foeminę ad Coenobium S. Marię Angelorum ita prosequitur: introducta ad Sanctum Patrem statim procidit ad pedes sacris characteribus insignitos, quos tenerè osculata, lacrymis velut altera Magdalena rigauit &c. Inseruiuit itaque diligentissimè per aliquot dies Sancto Patri, putansque per plures superuicturum, voluit remittere omnem familiam in Urbem: prohibuit Franciscus dicens, non ultra quatuor sibi vitę dies superesse, quibus transactis, iustis sibi solutis, posset, & ipsa regredi cum suis.

Venerabilis autem Alphonsus ad iter eternitatis obeundum maxima se animi constantia, atque hilaritate parauit, mortis timore nullatenus conturbatus; solebat etenim dicere, prout ad aliorum Instructionem in tract. *Vittoria della Morte* cap. 18. scriptum reliquit: *Non temere, Anima, non temere la morte, nè ti turbare, perche iui hauerai per difensore il tuo Sposo, e Signore Onnipotente Gesù Christo, Amico leale, che già mai mancò à chi l'ama: vt refert Marquez in illius Vita, Summ. d. nu. 55. sub S. 54. immò anxie mortem desiderabat, vt Deum videre posset, d. nu. 55. S. 58. Et verè cum S. Hilarione, vt in eius Officio ad diem 21. Octobris lectio. 3. dicere poterat: *Egredere quid times? egredere Anima meā quid dubitas? septuaginta annis seruisti Christo, & mortem times?* Indicibili Patientia acerbissimos tulit dolores, & febris ardorem, aspero, strictoque in sacculo positus, vt mos illi erat decumbere in memoriam sepulchri, vt testatur eius Confessarius Summ. cit. nu. 6. S. 19. & 20. & dicunt Testes nu. 39. S. 16. 17. 18. 19. 179., & refert Marquez in eius Vita d. nu. 39. S. 189., & d. nu. 55. S. 55., & ab illo vix extrahi permisit, vt in alium minus rigidum commutaretur ibid. §§. cit. super nudam terram sterni exoptabat, vt ibidem moriens, melius Christum Dominum in paupertate imitaretur, à quo maiores expetebat dolores, Beati Pij V. verba vsurpans: *più male, Signore, e pazienza: d. nu. 55. S. 56., & 57.* Diem sui obitus præsciuit, propterea cum ei superuenisset ferè omnimoda spirituum defectio, condolentibus fratribus imminentem, vt credebant, illius Obitum, respondit se die Iouis moriturum, sicuti die Iouis natus erat, Summario d. nu. 55. S. 4. 29., & 59. Eucharisticum panem, quotidie sibi delatum, vt enixè rogauerat, ingenti animi pietate, & lacrymas prædulcedine effundens, suscepit, & veneratus est, d. nu. 6. cit. S. 21. nu. 21. S. 13. 14., & 65., & d. nu. 55. sub S. 5. 35., & 54. Et altera ex dictis diebus coelesti Beatissimę Virginis apparitione, & dulcissimis cum ea colloquijs recreatus fuit, vt deponunt Testes optimè informati Summ. nu. 25. S. 8. 19. 26. 27. 30., & nu. 55. S. 36., & 60. eique etiam Sanctus Parens Augustinus apparuit, atque eum consolatus est, d. nu. 55. S. 7., & 60. Pridie ante Obitum, vocatis omnibus, qui ibidem aderant, miram habuit Concionem, summę animi sui dulcedine supra mediam horam protractam, salutaribus monitis feruidissimam, eiusque insignes Virtutes patefacientem, sumpto themate ex illis Christi Domini verbis *Matth. 11. 29. =**

Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde : de qua P. Roxas eius Confessarius, qui fuit præsens *Summ.d.6. §.24.* ait : *Fù una cifra della sua vita, e modo di viuere, che douemo tenere, ammonendoci la Carità, la Patienza, l'Vmità, e le altre Virtù &c.* & *Marquez in illius Vita cap.5. Summ.nu.16. §.91.* inquit : *Poco auanti, che morisse s'alzò nel letto &c. e fece vn Sermone altissimo, e con gran forza, con il che intenerì, e lasciò ammirati quelli, che gli assistevano; però che proponendo una forma alli Religiosi, che l'vdiuano, secondo la quale viuere douevano, pareua, che andasse spiegando la sua vita, di maniera, che di tutto ciò, ch'egli predicò si puote citare per esemplo &c.*, & *deponunt tres Testes, qui pariter adstantes fuerunt, & dictam Concionem audiuerunt Summ.d.num.55. §.26. 41.42.*, & *alij duo de auditu à præsentibus, ibid. §.21., & 24.* *Sacra post modum, ac generali Confessione suæ vitæ noxas expiare, curauit, vt idem Confessarius affirmat d.nu.6. §.25. ibi = Edipoi la notte, che fù l'ultima, che visse, si confessò generalmente con me, & in minore tempo di mezza hora fece una Confessione intierissima, e prudentissima, & esemplarissima, poiche penso, che in nouant'un anno di vita non hebbe colpa mortale &c.*, & *dicunt Testes dicto nu.55. §.5., & 28.* *Instanter deindè petijt sibi deferri è S. Philippi Coenobio Crucifixum ibi in Choro existentem, cuius deuotissimus erat, ob cœlestem Visionem, summamque animi consolationem in illius contemplatione aliàs receptam, vt habetur Summ nu.20. §.9.28.31.40.55.58.67.* quo delato ipsam Crucem peramanter amplexatus, Christi Domini pedes, tali ardore, & amore osculabatur, vt in lacrymas liquefieri videretur *d.nu.55. §.31.*, atque in eius contemplationem absortus, tamquam raptus in extasim diu permanit *d.nu.55. §.43.* ac tandem cæteris omnibus Ecclesiæ Sacramentis munitus, oculis in eundem Crucifixum, quem præmanibus habebat, deuotissimè infixis, feria quinta Augustissimo Christi Corpori sacra, sicut prædixerat, quæ erat dies decima nona Septembris prædicti anni M. DXCI. ætatis suæ nonagesimi primi, & Religionis septuagesimi, placidissimè expirauit, vt testatur eius Confessarius, qui ei adstitit, *Summ.d.nu.6. sub §.25.*, & *dicunt Testes de visu, & certa scientia nu.55. §.13.20.22.23.27.30.38.40.* & ait: *Marquez in eius Vita d.nu.55. §.62.* Diuinam expertus promissionem *Psal.90.16. = Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum.* Ex quibus clarissimè patet pretiosam fuisse in conspectu Domini huius Serui sui mortem, iuxta *Psal.115.5.* Eaque omnia, vtpote ad augendum illius Virtutum, & Sanctitatis fulgorem optimè conducentia, ponderanda sunt ex lege Decretorum san.mem Urbani VIII. libell.pag.53. in fin. ibi = *illud maxime, & precipuè obseruandum est, vt videatur exitus vitæ illius, qui petitur canonizari; Quoniam cum, vt dici, solet, exitus acta probet, si vitæ finis illustris, & Sanctimonia plenus, & publica, præsertim testificatione notatus, argumentum erit, quod actiones antea actæ potuerunt esse Sanctæ: Et plenè aduertit Scacch.de not., & sign.Sanctit. sect.5.cap.6.pag.364.litt.B., & sequent.* atque idem confirmant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. *Hiacynthi cap.3. §. Sanè mirum, S. Leopoldi cap.5. §. Impossibile, Vener. Serui Dei Nicolai Factoris tit.de obitu S. Nos igitur, & Bea-*

De Concurfu Populi ad Funus Vener. Serui Dei.

P Retiosam verè extitisse in conspectu Domini mortem Vener. Alphonfi, Animamque eius in manu Dei fuisse, nec illam tetigisse tormentum mortis, nonnulla subindicarunt mirabilia, quibus Altissimus Serui sui Sanctitatem comprobare dignatus est; Statim etenim ac spiritum Deo reddidit, eius Corpus crystallo lucidius, candidiusque, in signum seruatae Virginitatis, apparuit, vt de visu, & propria obseruatione testatur præcitatus eius Confessarius, *Summario dicto num. 6. §. 26.*, & refert *Marquez in illius Vita dicto num. 55. §. 63.* Atque ex eo suauissimus, ac penè Cœlestis Odor manauit, *dicto num. 55. §. 33.*, & *num. 56. ante §. 38. 62. 101.*, & habetur in Cathalogo Miraculorum post obitum *Summar. num. 57. Mirac. 2.* Ipsa hora, qua Vener. Dei Seruus ad Cœlum euolauit, in Monasterio Monialium S. Idelphonfi, ab ipso fundato in Oppido Talaueræ, miraculosè ex se Campanula sonuit per aliquod temporis spatium summa cum Monialium admiratione, *Summario dicto num. 55. §. 16.*, & 64., & deponunt duo alij Testes Processus Talaueræ citati in eodem Cathalogo Miraculorum post obitum, *dicto num. 57. Mirac. 1.* Eademque tandem nocte ipse Dei Famulus stola immortalitatis indutus, & Cœlesti splendore circumdatus cuidam nobili Puellæ, grauiter ægrotanti apparuit, eamque pristina Sanitate donauit, *dicto num. 55. §. 14.*, & 65. atque asserunt alij Testes pariter citati in præfato Cathalogo Miraculorum post Obitum *dicto num. 57. Miracul. 3.* Talibus autem signis, & his similibus nonnunquam manifestare solet Altissimus Beatitudinem Animarum ex hac vita sanctè demigrantium, vt de pluribus Sanctis legitur in Lectionibus eorum Officiorum, & obseruant Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis S. Petri de Alcantara *art. 17. tit. de aliquibus Apparition.* Etenim *Psal. 90. 15.* habetur: *Eripiam eum, & glorificabo eum.*

Euulgato interea Vener. Serui Dei obitu, tota commota est Aula Regia, totusque Populus incredibili multitudine, ad illius Corpus iam in Ecclesiam delatum, inuisendum, venerandumque, statim confluere cœpit, nedum vulgaris, sed & Principes, Magnates, & Aulæ, Regnique Proceres, & cuiuscumque notæ, atque Ordinis, & sexus, conclamantes Sanctum, ac Patrem eis ereptum esse, & in eius laudes prorumpentes, atque eius intercessioni se se commendantes, *Summario citat. Num. 55. §. 51.*, & *Num. 56. §. 12. 13. 16. 20. 26. 28. 32. 37. 40. 43. 47. 50. 52. 55. 58. 60. 65. 66. 67. 71. 72. 75. 76. 77. 79. 81. 82. 83. 90. 96. 100. 103. 108. 109. 110. 111. 113. 117. 124. 125.* Et adeò creuit gentis concursus, fluxusque, & refluxus, vt eam capere non posset Ecclesia; & ideò ad fenestras per scalas ab extra appositas, quamplurimi, soluta etiam mercede, ascendebant, vt Sacrum Corpus exindè prospicerent, atque etiam à longè venera-

ren-

rentur, propriæque deuotioni, ita facerent satis *dicto Num. 55. §. 68.*
 & *dicto Num. 56. §. 33. 84. 98. 105.*; Et quia certatim illud attinge-
 re, ac vestes scindere, aliaque id generis abripere omnes satage-
 bant pro Reliquijs asseruanda, *dicto Num. 56. §. 18. 34. 35. 56. 59.*
78. 88. 99. 106.; Regios Milites circumponere necesse fuit, qui de-
 uotum Populi imperum cohiberent, & Venerabile Corpus custodi-
 rent *dicto Num. 56. §. 91. 114.*, & 119.; Sed non ideò impediri po-
 tuit confluentium pietas, & deuotio, quin plurimi eorum supremæ
 etiam notæ Proceres rosarijs illud tangerent, vt oxoptabant, ac
 deoscularentur, *dicto Num. 56. §. 17. 29. ante §. 36. §. 37. 40. 47. 52.*
80. 82. 83. 87. 92. 97. 104. 108. 118. quos inter Marchio de *Almazan*
 Præses Regij Consilij Ordinum genibus flexis ad pedes eius capite
 super ipsis inclinato deuotissimè diù permanfit, quasi diceret cum
 Regio Propheta *Psal. 131. 7. = Adorauimus in loco, ubi steterunt*
pedes eius: Summario dicto Num. 56. citat. §. 82.; Cumque ex illius
 ore sanguinis effluxus prodierit plures Magnates illum linteolis
 certatim abstergere curarunt, vt pro Reliquia asseruarent *dicto*
Num. 55. §. 67., aliosque deuotionis actus à concurrente Populo
 exercitos sparsim recensent Testes *eodem Num. 56.*; Indicibili de-
 mum Pompa, & more Principum fuerunt ei iusta persoluta, cunctis
 Matriti Ordinibus interuenientibbs; Religiones omnes ad ei pa-
 rentandum vltro accurrerunt; Missam pontificaliter celebrauit
 Episcopus Ciuitatenfis, eleganti postmodum habita Oratione in
 laudem ipsius Serui Dei ab insigni Religioso Fr. Petro Manrique
 Archiepiscopo Cæsaraugustano postea renunciato, *Summario dicto*
Num. 55. §. 16. 69. 71. 72. 73., & *dicto Num. 56. §. 51. 57. 102.*; Ac
 statuta deindè hora Venerabile Corpus, magno itidem Populi
 concursu sepulturæ traditum fuit, & iussu Cardinalis Quiroga
 Archiepiscopi Toletani sub Altare maius repositum *dicto Num. 6.*
§. 28. Num. 55. §. 17. 50. 74., & *Num. 56. §. 1. 22. 44. 121.*; Vndè cum
 D. Ambrosio Sepulchrum assignante Sanctis Geruasio, & Protasio
lib. 2. Epist. 54. repetere possumus: Hic locus debetur Corporibus San-
ctis: ibi enim Passer inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi; ubi
ponat pullos suos: Altaria tua Domine Virtutum; Psal. 83. 4.

De Fama Sanctitatis post Obitum.

DEfuncto Vener. Seruo Dei, eiusque Corpore sepulturæ tradito,
 Fama illius Sanctitatis, Populorumque ergà ipsum deuotio,
 minimè extincta, aut cum eo tumulata remansit, sed magis, ma-
 gisque in dies vires acquisiuit, & longè, latèque diffusa, vigere
 non destitit apud omnes cuiuscumque notæ homines, Reges item,
 Principes, & Magnates, ad illius sepulchrum inuisendum pergen-
 tes, eius intercessionem se se commendantes, aliosque plures Vene-
 rationis actus erga ipsum exhibentes, vt deponunt Testes de visu,
 certa scientia, & facto proprio respectiuè, *Summario cit. Num. 14.*
§. 18. 20. 22. 41. 43. 75. 77. 79. 113. ex dicto Num. 56. §. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
8. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 19. 20. 21. 23. 24. 27. 30. 31. 37. 38. 39. 41. 42.
45. 46. 48. 49. 54. 73. 74. 85. 86. 89. 93. 94. 95. 112. 115. 116. 120. 121.
122. 123. 126. 127. 129. 130. 131. 132. 133.

Nec parum confert ad Vener. Dei Sanctitatem, eiusque Famam etiam
 post

post obitum comprobandam, quod in Processibus super eius Vir-
tutibus, & Miraculis confectis nedum tot Viri vndequaque præ-
clarissimi de ea deposuerint, vt videri potest *Summario dicto Num.*
14., & Num. 56.; Verum etiam quod ipsum Testimonium perhi-
buerint Regij Principes, nempe Serenissima D. Margharita ab Au-
stria Infans Hispaniarum *dicto Num. 14. §. 43.* Serenissimi item In-
fans D. Isabella, & D. Albertus Archidux Austriæ, *Process. Sala-*
mantin. fol. 216., tergo, immò, & ipsemet Rex Catholicus Philip-
pus Tertius, vt habetur Summario Num. 24. litt. B.; Simile enim
Testimonium clar. mem. Alphonsi Regis Aragonum super Sanctita-
te S. Vincentij Ferreri. magnificet Sedes Apostolica pro illius Ca-
nonizatione, vt habetur in Bulla per fel. record. Pium II. de super
expedita *Bullar. Roman. tom. 1.*

Ipsaque Sanctitatis Fama maximum quoque robur accipit ex qua-
draginta nouem præclarissimis Autoribus, qui in suis scriptis de
Vener. Seruo Dei, eiusque Virtutibus, & Sanctitate mentionem
faciunt ab anno 1569. vsque in præsens, *Summario citat. Num. 9.*
per tot., qui in hac materia Canonizationis multum deseruiunt,
& sunt admodum considerandi, vt post multos dicit Castellan-
de Canonization. quest. 7. princ. ad fin. versic. quero, an in Canoniza-
tione Sanctorum, & firmarunt Auditores Rotæ in Relatione Cano-
nizationis S. Ignatij Loiolæ *par. 2. tit. de Fam. Sanctitat. sub §. Sex-*
to præclarum, & uniforme testimonium. Potissimum quia circa di-
ctam Famam nihil vnquam factum, dictum, vel auditum fuit in-
contrarium, vt habetur *Summario dicto Num. 14. §. 75. 77., & 79.*
Quocirca pro nostro Vener. Seruo Dei adimpletum remanet Diui-
num Oraculum, quod *Psal. 111. 7.* habetur: *In memoria æterna*
erit Iustus: ab auditione mala non timebit; Istamque Famam, eiusq;
continuationem multum deseruire ad demonstrandam Serui Dei
Sanctitatem, eiusque Virtutes comprobandas, tenent communiter
Doctores in *cap. primo de Reliqu., & Venerat. Sanctor.,* & dixerunt
Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum S. Hiacynti
propè fin. vers. Caterum, S. Raymundi art. 2. part. 2. vers. quæ con-
tinuata, S. Ignatij Loiolæ citat. par. 2. propè fin. Ex qua continuata
veneratione, & §. Quæ opinio, & fama, & passim in alijs.

De Miraculis post Obitum.

Venerabilis Vir Dei Alphonsus Miraculis quoque post obitum
claruit, quæ ad heroicas illius Virtutes comprobandas optimè
inferuiunt, cum Miracula post mortem sint euidentia indicia San-
ctitatis, D. Thom. 2, 2. *quest. 178. artic. 2. in corpor.,* Scacch. *de not.*
& sign. Sanctitat. lect. 8. cap. primo pag. 369. §. Sed ad vera, Cardin.
Lauræa in 3. *Sentent. tom. 4. disput. 20. de Miracul. artic. 4. num. 39.,*
& artic. 8. num. 166., & sequent., Auditores Rotæ in Relationibus
Canonizationum S. Raymundi *par. 2. artic. 7.,* S. Franciscæ Roma-
næ *par. 3. artic. primo de Miraculis in genere versic. quinto præmit-*
tendum, S. Caroli par. 3. in princ., & S. Ignatij Loiolæ par. 3. de Mi-
raculis sub §. quia ad Canonizationem. Cum autem in præsens dis-
cutienda speciatim non sint, quippè: quæ post Virtutum approba-
tionem peculiare examem expectent; ideò ex quamplurimis, quæ
sunt

fiuè ad eius sepulchrum, fiuè per applicationem illius Reliquiarum, seu eius inuocato præsidio, euenerunt nonnulla summam dedimus in Cathalogo *Summario citat. Num. 57.*; Solumque opportunum duximus exhibere Incorruptionem Venerabilis Corporis Serui Dei specialitèr ponderandam ex dictis Insignium Medicorum, & Chirurgorum, qui adhibiti fuerunt in recognitione eiusdem Corporis, factæ occasione illius Translationis, tùm de anno 1603., tùm etiam de anno 1628., duodecim scilicet, & triginta septem annis respectiuè post illius obitum, *Summario Num. 58. litt. A., & B.* cum talis Incorruptio præcedentem Sanctitatem demonstret, Regio Propheta *Psal. 15. 11.* canente: *Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem:* & dicunt Scacch. *de not., & sign. Sanctitat. sect. 9. cap. 3.*, Zacch. *quest. Medicolegal. tom. primo lib. 4. tit. primo quest. 10.*, Contelor. *de Canonization. Sanctor. cap. 14. num. 3.* Quapropter de Vener. Alphonso dici potest, quod sepulchrum eius fuit gloriosum, confirmante Domino in dies Serui sui Sanctitatem sequentibus signis.

Quarè &c.

Petrus Antonius Vierius.

REVIS A

Andreas Pierius Subpromotor Fidei.

De Miraculis postObitum.

TOLETANA
Beatificationis, & Canonizationis
VEN. SERVI DEI
FR. ALPHONSI
DE OROSCO

Religiosi Professi Ordinis Eremitarum
Sancti Augustini.

ANIMADVERSIONES
Reuerendissimi Fidei Promotoris.

SVPER DVBIO

An constet de Virtutibus Theologicalibus, Fide, Spe, & Charitate in Deum, & in Proximum; & Cardinalibus, Prudentia, Iustitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico in casu, & ad effectum de quo agitur.

Beatissime Pater.

IN Informatione Postulatorum, ne non in voluminoso Summario ab iisdem exhibito in hac Causa, plura referuntur pertinentia ad Miracula, quæ supponuntur patrata à Ven. Dei Seruo Alphonso de Orosco Religioso Professo Ordinis Eremitarum Sancti Augustini; In his autem refellendis operæ pretium non est immorari, quia licet ad Beatificationem, & Sanctificationem duo sint necessaria, Virtus videlicet morum, & Veritas signorum, quod est idem ac dicere Virtutes, & Miracula iuxta ea, quæ habentur in *Constitutione 4. Summi Pontificis Gregorij Noni Bullar. tomo 1., & iuxta Constit. 2. Innocentij Tertij eodem Bullar. tomo primo,* secundum praxim tamen, & consuetudinem Sanctæ Sedis, & ad trames Dubij subscripti, sermo prius habendus est de Virtutibus, & tunc

tantummodò succedere poterit disputatio Miraculorum, quando Postulatores affirmatiuum responsum obtinuerint super hoc eodem Dubio, & à Sanctitate Vestra fuerit prolatum Decretum approbatium Virtutum in gradu heroico.

- 2 Ad Virtutes idcirco sermonem restringendo, ut rectum efformari valeat Iudicium, videndum est an adsint probationes sufficientes, & an supposita sufficientia probationum constet de relevantia, qua in re, ut omnis tollatur occasio confusionis in tres partes diuidendas, censui præsentibus Animaduersiones; prima respiciet probationes in genere, secunda comprehendet probationes in specie, & relevantiam, tertia denique, & vltima complectetur partem oppositiuam, & hac methodo retenta, mira, ut existimo, facilitate, iudicari poterit quid hac in re dicendum sit, & quomodo sit respondendum præinserto Dubio.

P A R S P R I M A

De Probationibus in genere.

- 3 **P**robationes in genere, consistunt in Processibus, quorum nonnulli facti sunt auctoritate Ordinaria, nonnulli auctoritate Apostolica, & in Testibus consequenter, qui sunt in supradictis Processibus examinati; Consistunt pariter probationes in genere, in Relatione Vitæ Serui Dei scripta à Ferdinando de Roxas Ordinis S. Augustini eius Confessario; in libro similis Vitæ scripto à Patre Marquez, uti dicitur contemporaneo Serui Dei, & in Italicum sermonem traducto à Patre Torelli, qui magnum fert Postulatoribus adiumentum, cum *quemlibet Summarij numerum finiant referendo verba prædicti Authoris*; & in Compendio Vitæ conscripto à Patre Magistro Thoma de Herrera Ordinis similiter Augustiniani; Denique consistunt probationes in genere in Confessionibus Ven. Serui Dei Romæ impressis anno 1696., & in Summario per extensum transcriptis.
- 4 Initium desumendo à Processibus, Processus Matritensis, necnon Processus Oropezæ, & Processus Talaueræ facti sunt auctoritate Apostolica, è contra alter Processus Matritensis, in quo sunt examinati 323. Testes, necnon Processus Granatensis, Vallisoletanus, Toletanus, Salamantinus, confecti sunt auctoritate Ordinaria, veluti deducitur ex principio Summarij à Postulatoribus dati.
- 5 His præmissis, & semper loquendo de probationibus in genere, necesse est ut videamus, quale probationis momentum constituent illi Processus, qui sunt facti auctoritate Ordinaria, & materiam quidem à suis principiis repetendo, quilibet, qui non sit peregrinus, & hospes in historia Ecclesiastica, reminisci facile poterit, tria tempora in re, de qua agitur esse distinguenda, vnum ab exordio Ecclesiæ ad sæculum decimum, alterum à sæculo decimo ad Alexandrum III., tertium ab Alexandro ad nostrum vsque tempus; primo quippe intervallo facultas aliquem referendi in album Sanctorum, Episcopis in sua cuique Dioecesi tributa est; secundo Summi Pontificis auctoritas petita est, ita tamen ut Episcopi etiam morem pristinum retinerent. Tertio soli Romano Pontifici canonizandi facultas est reseruata seclusis Episcopis,

veluti, cæteris omissis, animaduertunt duo eruditissimi Viri *Lucas & Achery, & Ioannes Mabillon in Actis Sanctorum Ordinis S. Benedicti sæculo 5. in Præfat. S. Sexto num. 91. pag. 69.*

6 Delata ad Sedem Apostolicam, & quidem priuatiuè quoad Episcopos auctoritate canonizandi, non est quidem sublata Ordinarijs facultas construendi Processus super sanctitate Vitæ, & Miraculis alicuius Serui Dei, vti ponderat *Grauin. de Infallibilit. Pap. in Canonizat. art. 1. in solut. argumentor. pag. 320. ibi = Episcopi non vt prius possunt extollere corpora defunctorum, festosquæ dies indicere, possunt tamen facultate Ordinaria formare Processus cum examinatione Testium quantum ad Vitam, & Miracula ex Doctoribus, & praxi etiam hodierna =, & latè referunt Contelor. de Canoniz. Sanctor. cap. 4. num. 20. & seqq. Castellin. de Certitud. Glor. Sanctorum cap. 2. punct. 18., Barbof. de offic. & potest. Episcop. alleg. 97. post num. 4., cl. mein. Card. de Lauræa in Tertium sentent. tomo 4. disp. 20. num. 1174. & 1224., Pignattell. consult. 28. per tot. tomo 5., & consult. 185. tomo 10., Bordon. de Mirac. medit. 31. quæst. 1. num. 68., & quæst. 6. & 7. à num. 78. ad 80.*

7 Verùm quia vsus inualuit, vt in Beatificatione, & Sanctificatione vltra Processus auctoritate Ordinaria confectos, alij cumulentur auctoritate Apostolica compilati, vti referunt *Molpbes. consul. 46. num. 21. post secundum volum. eius Oper. ad consuet. Neapolit., Contelor. de Canonizat. cap. 5. num. 23., Castellin. cap. 2. de certit. Glor. Sanctor. punct. 8. num. 30. post S. Secundum, Grauin. de Infallibilit. Pap. cit. art. 1. in solut. argum. pag. 320., Auditores Rotæ in Relatione S. Andrea Corsini impress. apud Lezzan. tomo 4. consul. 1. par. 3. post num. 10.;* Oritur hinc difficultas, ad quem gradum probationis ascendant illi Processus, qui sunt facti auctoritate Ordinaria, an scilicet deferuire valeant pro simplici adminiculo, vel potius figuram gerere debeant veræ, & integræ probationis, quoties vniantur cum Processibus factis auctoritate Apostolica.

8 Si procedendum esset cum sensu antiquo huius Sacræ Congregationis, cum quo ferè semper processit Reuerendissimus Dominus meus Archiepiscopus Mirensis Fidei Promotor, secernendus esset casus à casu; Quando processus auctoritate ordinaria confecti, sunt repetiti auctoritate Apostolica, supradicti processus primi generis dicendi sunt constituere gradum probationis, & non adminiculum in præsentì materia Beatificationis, & Canonizationis, hoc ipsum pariter concludendum, est loquendo de Testibus ritè examinatis auctoritate ordinaria, & deponentibus de visu, ac de certa scientia, & qui ob præmorientiam, repeti non potuerunt auctoritate Apostolica, ad differentiam cæterorum testium examinatorum auctoritate ordinaria, & qui potuerunt repeti, sed non fuerunt repetiti auctoritate Apostolica, de his enim loquendo, vix pro adminiculo possunt deferuire, veluti colligitur ex animaduersionibus per eundem exaratis in causa *Hispalen., seu Marochitana Serui Dei Fr. Ioannis de Prado* super dubio, an constaret de Martyrio S. Quoad primum, & S. Præcipuè, & ex alijs animaduersionibus in causa *Toletana Serui Dei Cardinalis Francisci Ximenes inspect. 1. S. orget insuper.*

9 At quia moderna tempestate ab aliquibus diligentissimis huius Sacræ Congregationis Consultoribus, tale assertum in controuersiam deductum est, itaut dubitari contingat, an processus auctoritate ordinaria facti faciant adminiculum, vel legitimam probationem, si iungantur cum processibus fabricatis auctoritate Apostolica, & an ad effectum

de quo agitur, admittenda sit excusatio consueta Postulatorum, quod testes examinati auctoritate ordinaria, propter præmorientiam repeti non potuerunt auctoritate Apostolica, ex quo videlicet causa Canonizationum ob earum gravitatem parificantur causis criminalibus etiam in procedendo veluti monet *Matt. de Canoniz. Sanctior. par. 4. cap. 17. num. 16.*, & in causis Criminalibus præmorientia testium in processu informativo examinatorum, ob quam repeti non potuerunt, non efficit quod gradum probationis constituent, veluti materiam ex professo examinando, variasque Doctorum opiniones referendo, docet *D. Canonic. Raynald. observat. Criminal. tom. 4. in supplet. 4. ad cap. 34. num. 138.*, hinc est, quod hic articulus decidi debet, ut in nostra hypothese videatur, quanta fides præstanda sit testibus examinatis in processibus auctoritate ordinaria fabricatis, non obstante, quod Postulatores probarent, quod tamen usque adhuc præstitum non est, quod Testes omnes examinati in processibus factis auctoritate ordinaria, propter præmorientiam, aut aliud legitimum impedimentum, repeti non potuerint auctoritate Apostolica; Eoque magis pro decisione talis articuli censeo esse insistendum; In causa siquidem *Viterbien. Beatificationis, & Canonizationis Ven. Seruæ Dei Sororis Hyacinthæ de Marescottis* subscriptum fuit sequens dubium disputandum, *An primus secundus, tertius, quartus, octavus, decimus quartus, decimus quintus decimus sextus, vigesimus, vigesimus nonus, trigessimus, trigessimus primus, trigessimus secundus Testes, valide, recteque recepti in processu Viterbien. auctoritate ordinaria constructo sub anno 1688. super Sanctitate vitæ virtutibus, & Miraculis Seruæ Dei Sororis Hyacinthæ de Marescottis, & propter eorum obitum non repetiti in processu Viterbien. successivè fabricato auctoritate Apostolica sub anno 1692. debeant inseruire, dumtaxat pro adminiculo, seu potius una cum alijs examinatis Auctoritate Apostolica constituere valeant plenam probationem Virtutum, & Miraculorum eiusdem Seruæ Dei, perinde, ac si fuissent repetiti in dicto processu anni 1692. in casu &c.* Vnum enim idemque iudicium in his duabus causis videtur esse ferendum, & una quoad præsentem articulum poterit esse alteri præiudicialis; Et quod magis est aduertendum, probationes in specie exhibitæ in Summario Postulatorum plus aut minus erunt concludentes si processus auctoritate ordinaria confecti dicendum erit, quod faciant concludentem probationem, aut potius simplex adminiculum.

- 10 Hæc sunt, quæ pertinent ad primum genus probationis in genere; Nunc autem transferendo Sermonem ad aliud pariter genus probationis in genere consistens in relationibus Vitæ Servi Dei conscriptis à Patre Ferdinando de Roxas, à Magistro de Herrera, & à Patre Marquez, Postulatores utique prætereundere poterunt fidem talibus relationibus esse præstandam iuxta Bullam unicam *Ioannis Decimi quinti Bullar. tom. 1. vbi in Concilio Lateranensi, Sanctorum Catalogo adscribit Sanctum Vldaricum Civitatis Augustanæ Episcopum postquam perlectus fuit liber in quo eius Vita, & Miracula continebantur, pluribusque demonstrant Castellan. de Canoniz. Sanct. 9. 7. principal. vers. quæro an in Canonizatione, Fortunat. Scach. de not. & sign. Sanctit. sect. 11. cap. 6. §. Si verò, Pignattell. Consult. 42. num. 29. & seqq. tom. 4. Auditores Rotæ in relatione Sancti Leopoldi ab Austria in decimo fundamento §. 4. in relatione Sancti Francisci Xaverij par. 2. rubric. de public. voc., & fam. vers. secundo illustre testimonium in relatione S. Elisabeth Reginae Por-*

Portugallia par. 3. rubric. de Sanctis. vita in genere S. Et cum vere-
samur.

11 Sed cum iuxta votum clar. mem. Card. Bellarmini pro Canonizatione
Sanctæ Franciscæ Romanæ impressum post illius literas familiares cer-
tissima debent adesse, documenta, neque enim ad hanc excellentiam sa-
tis est, ut coram Deo Sancti sint, sed oportet, ut certissimis documentis
probetur, eos dum viuerent veræ Sanctitatis gloria alijs præluxisse, &
in eadem Sanctitate diem extremum clausisse, dubitandum occurrit, an
his, & similibus relationibus vitæ Sanctorum auctoritas dari debeat
in genere probationis; De his enim Melchior Canus vir emundæ ænari-
in suo celeberrimo opere de locis Theologicis lib. 11. in loco de human. hi-
stor. auctoritat. cap. 6. pag. mibi 533. hæc habet = Quidam enim eorum
loquitur de historicis gentium, aut veritatis amore inducti, aut ingenui
pudoris verecundia usque adeo à mendacio abhorruerunt, ut iam puden-
dam fortasse sit historicos gentium quosdam veraciores fuisse quam nostros.
Dolenter hoc dico, potius quam contumeliosè, multo à Laertio seuerius
vitas Philosophorum scriptas, quam à Christianis vitas Sanctorum, lon-
gèquè incorruptius, & integrius Suetonium res Caesarum exposuisse, quam
exposuerint Catholici non res dico Imperatorum, sed Martyrum, Virgi-
num, & Confessorum; Illi enim in probis, aut philosophis, aut Princi-
pibus, nec vitia, nec suspensiones vitiorum tacent, in improbis vero etiam
colores virtutum produnt; Nostri autem plerique, vel affectibus inser-
uiunt, vel de industria quoque ita multa confingunt, ut eorum me nimi-
rum non solum pudeat, sed etiam tædeat, & rursus pag. 534. = at in hi-
storia Christiana, quæ tota, ut diximus non voluptate, sed veritate per-
penditur, quorsum attinet historiæ nomen commentis, fabulisquè præten-
dere? Quasi verò Sancti Dei Homines nostri mendacijs egeant, qui tam
multa vera pro Christo gesserunt, ut falsa quantumvis licet eruditæ simu-
lationis artificio composita, ut noxia non sint, quamvis inutilia sunt tamen
tanquam ignavi milites oneri sint magis, quam auxilio; Heroum porro
nostrorum res vere gestæ sicuti ego existimo, non solum amplæ, magnifi-
cæquè fuerunt, verum multò etiam maiores, quam fama feruntur, ne-
que eorum qui fecere virtus tanta habenda est, quantum eam verbis ex-
tollere potuerunt nostri; Sed tanta potius, ut & præclara ingenia rebus
ipsis, & ingenijs præclaris, verba quoque defuerint, sed dum quidam
affectu suo nimium indulgent, & ea scribunt quæ animus scribentis di-
ctat, non veritas, tales Diuos, quandoque nobis exhibent, quales Diui
ipsi, & si possent esse tales nolissent. Ecquis enim credat Diuum Fran-
ciscum pediculos semel excussos, in se ipsum solitum esse immittere? Quod
ad Sanctitatem viri scriptor pertinere putauit, equidem non puto, qui pau-
pertatem sciam viro Sanctissimo placuisse semper, sordes nunquam. Illud
item quam ridiculum? Diabolum Dominico Patri nostro semel obstrepentem
à Diuo esse coactum, ut lucernam haberet in manibus quoad illa as-
sumpta non molestiam solum, sed incredibilem dolorem etiam afferret, non
possunt huiusmodi exempla numero comprehendere, sed in his paucis, ple-
raque alia intelligentur, quæ Diuorum clarissimorum historias obscura-
rant; Non autem decebat veras Sanctorum res gestas falsis, & commen-
titijs fabulis contaminari.

12 Pro hac difficultate effugienda, scio Postulatores esse responsuros, quod
Auctores illi, de quibus nunc agitur, in hanc classem referendi non
sunt verum pro fundando tali assumpto, onus est ipsorum demonstra-
re, quod in Historicis prædictis concurrant omnia, quæ sunt necessa-

6
 ris, ut eis fides præstetur; Hac in re idem Melchior Canus, nonnul-
 las statuit regulas, prima hæc est, quam exponit sequentibus verbis =
Prima lex ex hominum probitate, integritateque sumetur; Quæ omni-
ne res locum habet, cum quæ narranti historici, ea vel ipsi se vidisse te-
stantur, vel ab his, qui viderunt accepisse; Qualia sunt pleraque in
Epistolis Ambrosii, Cipriani, Hieronimi, Augustini, in Libris quoque
huius de Ciuitate Dei, in Dialog. Gregorij, breuiter in omnibus fere
Doctorum Ecclesiæ probatissimorum scriptis, in quibus mendacium suspi-
cari, quod ad memoriam sempiternam transferre illi scribendo voluerint,
piaculum est Magnis quippe præclarisque Virtutibus Viri Sanctissimi,
atque optimi id consequi meruerunt, ut in rebus huiusmodi, quas ve-
spectasse se, vel ab alijs fide dignis, qui spectarint, se audisse testati sunt?
fides omnino illis habeatur. Secundam regulam idem Auctor insinuat
 his Verbis = *Lex verò secundo in historia iudicio sanciat, ut eos hi-*
stóricos reliquis anteferamus, qui ingenij seueritati quandam pruden-
tiam adiunxerant, & ad eligendum, & ad iudicandum. Quæ res in
 ijs rebus locum habet quas res neque Scriptores ipsi sunt intuii, nec à
 Viris fide dignis, qui viderint, audierunt; quo in genere est operæ pre-
 tium leuitatem eorum recordari, qui muliercularum more, quod nimis
 miseri volunt, hoc facile credunt; Nam, & ætas nostra Sacerdotem vi-
 dit, cui persuasissimum esset nihil omnino esse falsum, quod semel Typis
 fuisset excussum; Non enim ut aiebat, tantum facinus Reipublicæ ad-
 ministros commissuros, ut non solum diuulgari mendacia sinerent, sed sua
 etiam communirent priuilegio, quo illa tutius mentes mortalium perua-
 garentur; Tertia denique, & vltima regula hæc est, si cui historico
 auctoritatem Ecclesia tribuit, hic dubio procul dignus est, cui nos etiam
 auctoritatem adiungamus; Contra verò, cui Ecclesia derogauit fidem, ei
 quoque nos fidem iure merito derogabimus.

- 13 Applicando actiua passiuis, omnesque prædictos históricos in vnum
 complectendo, difficile est admodum persuadere, quod in illorum
 dictis tanta sit auctoritas, ut fidem præstare debeamus in re maximi
 momenti, qualis est illa, de qua nunc agitur; Sunt quippe omnes
 Religiosi Ordinis Sancti Augustini, & quamuis sciam in his Beatifica-
 tionum, & Sanctificationum causis, Testes etiam admitti, qui illud
 idem Religiosum Institutum profiteantur, quem Venerabilis Dei Ser-
 uus professus est Contilor. de Canonizat. Sanctorum cap. 18. num. 4., &
 sequent., Pignattell. consultat. 194. per totam tom. primo, Auditores
 Rotæ in relation. Venerabilis Dei Serui Hieronimi Æmiliani Tit. de
 Process. Mediolan. §. Neque etiam obstat, & in relatione Sanctæ Fran-
 ciscæ Romanæ part. prima artic. 7. §. Nec referre, nemò tamèn nega-
 re poterit, quod aliquam ipsi habeant pro Causa affectionem, & sic
 per consequens, quod integrum probationis gradum non constituent;
 Multoque magis cum videamus eosdem de Venerabili Dei Seruo sic
 esse locutos, ut nihil nisi laudabile in eodem, & summa commenda-
 tione dignum nihil nisi vndequaue Sanctum deprehendisse videan-
 tur, veluti ad rem prosequitur Melchior. Canus citat. libr. 11. de hu-
 man. histor. auctorit. pag. mihi 537. = Cum Superioribus annis Triden-
 tino Concilio interesssem, à quibusdam audiui Aloysium Lippomanum Epi-
 scopum Veronensem huic malo mederi, historia de Vitis Sanctorum con-
 stanti, ac graui ratione edita; Sed hæc mihi adhuc videre non licuit,
 nec aliam quamuis, quæ mihi quidem probari possit de his, quæ venerunt
 in manus. Spissum sanè erit opus, & operosum, sed vehementer omnibus
 Chri-

Christianis utile, si quis præstiterit dignum modo Diuis, Ecclesia Christo; Id quod haud dubiè præstabit nemo, nisi Vir probus integer, incorruptus. Vt ne quid falsi dicere audeat, ne quid veri non audeat, ne qua suspicio gratiæ sit in scribendo, ne qua simultatis; Quæ cum ad probitatis, integritatisque Officia pertinere notum sit, mi. sr ab vno Suetonio seruata esse omnia à plerisque nostris omnia esse deserta. Qui autem res humanas à Diuis quorum historias scribendas sumunt alienas fore censent, hi Diuos ipsos ne homines quidem fuisse videntur credere; Quanto sapientius Euangelistæ faciunt, qui vel in ipsis Apostolis, quos eramus Vita totius exemplum habituri, nec affectus naturæ imbecilliores, nec casus etiam grauiores dissimulant; Diuina hæc Sapientia quidem Euangelistarum fuit, sed bonitas quoque integritasque naturæ, ut nihil illis in scribenda historia deesset, quod in Historiæ lege, vel etiam requisissent.

- 14 Quinimmo singillatim loquendo de his Auctoribus, qui relationem Vitæ Serui Dei conscripserunt, nonnulla quidem à Postulatoribus afferuntur in *Summario Num. 7. pag. 93.*, super qualificatione Patris Ferdinandi de Roxas, sed hæc sufficere non videntur, tot enim, & tanta de Venerabili Dei Seruo refert, tot gratias, & fauores eidem à Domino concessas narrat, ut referre videatur etiam illa, quorum notitiam non habuit non obstante, quod eum asseratur fuisse Confessarium eiusdem Serui Dei, confessus quippe est illum spatium decem mensium, ut ipse deponit = *Hauendolo confessato quasi dieci mesi*, ut in *Summario Num. 7. §. 39. pag. 93.*; Quo stante imperceptibile redditur, quomodo tanta facilitate deposuerit de rebus magis particularibus, & magis Secretis Venerabilis Dei Serui, qui Vitam traduxit usque ad Annum nonagesimum primum, In eo vero quod attine ad librum Vitæ scriptum a Patre Marquez prætermisso, quod nulla afferatur probatio circa contemporaneitatem cum Venerabili Dei Seruo, & quod desunt documenta super illius qualificatione, ipse videtur panegiricè, & quodammodo per hiperbolem locutus fuisse; Occasione enim referendi Venerabilem Dei Seruum in infantili ætate constitutum sibi voluisse mortem inferre, hæc habet = *In quell' età li tolse la Madre il Coltello di mano, che già si haueua al petto appoggiato, e staua già in procinto di andare à riposare con Iddio fatto martire della sua innocenza, e Sacrificio delle sue mani*, uti legitur in *Summario numer. 50. pag. 545. antè num. 78.*, & rursus sermonem habendo de libro Confessionum hunc dicit anteponendum libro Confessionum Sancti Augustini, quemadmodum legitur in *Summario Num. 17. pag. 211. §. 55.* = *Perche ben ponderato, è anche più ammirabile di quello, che scrisse il nostro Padre Santo Agostino di somigliante argomento, poiche in questo si scrissero molte, e graui offese di Dio, che commise fino all' età di trent' Anni, ne quali si conuertì alla Fede, e riceuè il Battefimo, & in quello vna Vita di nouantun' Anno incolpabile, e miracolosa*; In eoquæ quod spectat ad Patrem de Herrera, multa occurrunt in *Summario*, ex quibus desumi valet ipsum aliquando affectatè locutum fuisse, nimiumquæ amorem habuisse pro causa, quinimmo nonnulla retulisse, quæ aliquam sapiunt leuitatem, quæ iuxta Melchior. Canum, historico fidem adimit, *pag. quippè 483. Summario Num. 44. §. quinto*, Venerabilem Dei Seruum appellat Doctorem Ecclesiæ, & il Dottore, *che Dio teneua nella sua Chiesa in quelli tempi*, & *pag. 484. §. 9.*, per il
che

che essendo la Chiesa Romana tanto seruita da questo suo fedelissimo Cittadino, e Seruo di Dio Frate Alfonso d' Oroasco, spero in Nostro Signore, che la Chiesa nella quale assiste lo Spirito Santo con tanta grande assistenza, poiche in quella habita, e viue, hà da honorare questo Seruo suo con il premio della Beatificazione, e Canonizatione, dandolo per suo Predicatore, e Dottore della Chiesa Romana, alla quale tanto serui, & pag. 201. S. quinto, perche li libri che scrisse nelli quali con tanta vehemenza difende queste due cose, e scritti per commandamento della Nostira Signora, si deuono stimare come libri di Dottore della Chiesa Romana, come armi tanto Sante, e di vn Sant'buomo, & denum in Sum. n. 55. pag 602. S. 11., dicit excrementa Ven. Dei Serui bonum odorem emisisse, mà li di lui excrementi haueuano buon odore.

15 In quo rerum statu, si deficit Historicis, & Relatoribus Vitæ Serui Dei illa ingenuitas non tam referendi ea, quæ pertinent ad Virtutes, quàm cætera quoque enarrandi, quæ à Virtutibus aliquanulum recedunt, quod iuxta Melchior Canum in Historicis, & Relatoribus Vitæ Sanctorum est apprimè necessarium, ad hoc videlicet, vt non solum illorum Virtus, sed etiam infirmitas, ex qua conualuerunt nobis ad salutem æternam proficiat, veluti prosequitur Venerabilis Beda super Lucam cap. 22. ibi = Sicut bonis moris esse solet in scripturis semper exempla Patrum præcedentium, quibus ad meliora proficiant, quibus agnitis de suis actibus humiliter inquirere, sic è contrario reprobi, si quid forte in Electis reprehensibile reperiunt, quasi suas ex eo nequitias oblecturi, aut iusto iudicio defensuri, libentissimè solent amplecti; Ideoque multò ardentius legunt, quod facta est contentio inter Discipulos Christi quis eorum videretur esse maior, quam quod multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna. Multò recolunt veracius, quod facta est dissensio inter Barnabam, & Paulum, itaut discederent ad inuicem, quam quod idem Paulus ait cum enim sit inter vos zelus, & contemptio, nonne carnales estis? nonne homines estis? quasi nobis infirmitas Sanctorum imitanda proponatur, & non illad potius, quia conualuerunt de infirmitate, & fortes facti sunt in bello; Si loquendo de nonnullis ex istis Historicis, & Relatoribus Vitæ nostri Ven. Dei Serui, illorum qualitatem ignoramus, si in aliquibus prudentiam, & iudicij maturitatem desideramus, nil clarius afferri potest ad suadendum, quod iuxta tramitem præfixum à Melchiorre Cano non sint Historici, & Relatores Vitæ in tanta existimatione habendi, vt Fides ipsorum dictis præstanda sit, & vt in hac materia præsentis faciant probationis gradum; Eoque fortius, cum in Decretis editis die 13. Martij 1625. prohibeatur publicatio librorum, in quibus Virtutes, & Miracula Serui Dei narrantur sine præuia, & diligenti recognitione Ordinarij, qui negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmittere tenetur, eiusque responsum expectare; Et in alijs Decretis subsequenter editis, anno videlicet 1640., declaratur, quod etiam si approbatio Sedis Apostolicæ superueniat, narrata tamen in Libris non faciant in ordine ad Beatificationem, & Canonizationem maiorem gradum probationis, quam quod aliàs absque tali approbatione de lure fecissent.

16 Sermonem denique faciendo de Confessionibus Ven. Dei Serui Romæ impressis anno 1696., & in Summario per extensum transcriptis, in quibus consistit tertium genus probationis, loquendo semper de probationibus in genere, cæteris prætermisiss, quæ infra referentur, hic
& punct

& nunc maximoperè dubitandum occurrit, quam Fidem illis præstare debeamus; plura quippè mirabilia narrantur, sed narratio fit ab eodem Ven. Dei Seruo, de cuius Beatificatione nunc agitur, adeoque si fidē talibus dictis præstaremus Dei Seruo fidē præstaremus in causa propria, quod videtur absurdū; & quamuis in his Causis scribendo more Aduocati respondere consueverim simili obiecto, quod in tali re nullum continetur absurdum, tū quia præsupposita Virtutum existentia, non denegatur Fides Dei Seruis in his etiam, quæ narrant de se ipsis, exemplo Diui Pauli, cui tribulationes suas enarranti 2. ad Corinth. 10., creditur, exemplo historiæ Sanctæ Mariæ Egyptiacæ, quam scripserat Paulus Diaconus, in qua multa leguntur, quæ Abbas Zosima sciuerat ex sola relatione eiusdem Sanctæ Mariæ Egyptiacæ, Teste Cardinali Baronio Annal. Tomo 7. ad annum Christi 525. pag. 110., & ad rem animaduertunt Auditores Rotæ in Relatione Sancti Paschalis de Baylon. sit. de Fide §. Etenim; Tū quia cum in Confessionibus contineantur gratiæ, fauores, & apparitiones, nullus alius superest modus tales gratias, fauores, & apparitiones probandi, quam mediante testimonio illius, cui factæ sunt, Castellin. de dilat. Canonizat. Sanctorum part. 2. Tit. responsio ad obiecta sub versic. breuiter respondetur pag. 92., Contilor. de Canoniz. Sanctorum cap. 18. num. 18., Bordon. controu. moral. 13. de Canoniz. Sanctor. sub num. 37. vers. Vnde reuelationes, Pignattell. consultat. 190. num. 11. tom. 10., Auditores Rotæ in relatione Sancti Raymundi par. 2. artic. 8. versic. non tamen, in relatione Sancti Caroli 4. Mirac. post mortem vers. accedebat etiam apparitio, in relatione Sanctæ Franciscæ Romanæ Miracul. octauo vers. Et quantum, in relatione Sanctæ Theresiæ articulo 3. de miraculis in transitu Tit. de quibusdam mirabilibus versic. Tū quia non desunt, & in relatione Sancti Petri de Alcantara par. 2. Tit. de aliquibus apparitionibus concurrentibus signanter, vti diximus Virtutibus in gradu hæroico, veluti prosequitur Episcopus Segobien. Franciscus de Arauxo decis. Moral. tract. 3. quæstione 23. num. 17., & sequent.

- 17 Adhuc tamen nunc Promotoris munere fungendo, de subsistentia similis responsionis, maximoperè dubitare, nunc enim quæritur, & disputatur de Virtutibus Dei Serui, & cum ad probationem Virtutum afferantur apparitiones, & nonnullæ gratiæ, de quarum veritate non constat, nisi ex relatione eiusdem Dei Serui, cui vti dictum est Fides tantummodò in his rebus præstatur, quando de Virtutibus constat, nemo videt in tali argumentatione circulum contineri maximè vitiosum; quandoquidem probantur Virtutes, mediantibus apparitionibus, & apparitiones deindè probantur mediantibus Virtutibus; Talisque oppositio non solum procedit contra narrata in Confessionibus, sed etiam contra omnia alia, quæ in secunda parte præsentium Animaduersionum probari tantummodò videbimus ex relatione Dei Serui; Quinimodò quatenus hic esset locus discurrendi de asserta incorruptibilitate corporis nostri Venerabilis Dei Serui, quæ tamen non pertinet ad Virtutes, sed ad Miracula; hunc eundem circulum vitiosum opponerem; Afferitur enim incorruptio ad probandas Virtutes; & cum cadaueris incorruptio intantum aliquid in his causis æstimeretur, in quantum concurrunt Virtutes illius, de cuius Cadaueris incorruptione tractatur, veluti ponderat Gaspar Reyes in suo opere, cui Titulus Campus Lisiæ quæst. 34. num. 10. ibi = Sed quamuis præ-

dicta corporum incorruptibilitas miraculoso modo accidere possit, quemadmodum hoc in probis, & Virtute praeditis hominibus quando ita visitur, euenisse putandum est, ita si quando in alijs accidat, in quibus nulla Vitae probitas fidem adauget, ut tam caelesti dono à Deo insignitos esse credamus, tunc ad alias causas recurrere necessario debemus, semper consequenter sumus in casu circuli vitiosi, cum Virtus probetur mediante prodigiosa incorruptione Cadaueris, & prodigiosa incorruptio Cadaueris probetur mediantibus Virtutibus; & in hanc pariter classem assertas prophetias, extases, & raptus Venerabilis Dei Serui referrem, de quibus in secunda parte harum Animaduersionum; certum est enim, quod prophetia in malis Hominibus aliquando reperitur *Can. multae Can. prophetauit prima quæst. prima*, & licet aliquando enumeretur inter dona supernaturalia, & signa Sanctitatem indicantia, veluti colligitur ex Canonizatione Sanctæ Brigittæ facta à Bonifacio Nono, de qua in *Constitut. 5. eiusdem §. 39. Bullar. Tom. primo*, item ex Canonizatione Sancti Francisci de Paula *inter Constitut. Leonis Decimi la 38, §. 15., & 16. Bullar. tom. primo*, necnon ex Canonizatione Sanctæ Franciscæ Romanæ *inter Constitutiones Pauli Quinti la 45. §. 9. Bullar. Tomo tertio*, hæc tamen sibi vindicant locum, quando constat de Virtutibus in gradu heroico, veluti distinguendo firmarunt *Fortunat. Sacc. de not., & sign. Sanctit. sect. 8. cap. 2. §. De prædiction., Lezzan. de Fide, Spe, & Charitate Tomo 3. Tract. 4. disputat. 4. de Grat. Dei quæst. 7. §. Ex quo etiam, Pignattell. consultat. 193. num. 7. & seqq. Tomo 10.*, Auditores Rotæ in Relatione Sancti Paschalis de Baylon *Tit. de Don. Prophetia in princip.*; Item extases, & raptus aliquando proueniunt ex causa corporali, sicut accidit in his, qui propter aliquam Infirmitatem alienationem sensuum patiuntur, aliquando ex virtute Dæmonum, sicut patet in Arreptitijs, item aliquando ex Virtute Diuina *Sanct. Thom. 2. 2. quæst. 175. artic. primo §. Huiusmodi autem, Torr. tom. 2. de Religion. quæst. 95. artic. 6. disputat. 13., Grauin. part. prima sui Bazan. lib. 2. cap. 28., Arauxo decis. moral. tract. 3. quæst. 23. §. 3. num. 56., & seqq.*, & cum intantum extases, & raptus adscribi consueuerint inter Dona Spiritualia, & signa Sanctitatem indicantia, *Bordon. controuers. 13. de Canonizatione Sanctæ Rosæ Limanæ §. 8., quæ est Bulla 37. inter eas Summi Pontificis Clementis Decimi Bullar. tom. 5.*, in quantum concurrunt Virtutes in gradu heroico, *Fortunat. Sacc. de not., & sign. Sanctit. sect. 8. cap. 3. §. Sed præcipuus labor, Mett. de Canonizat. Sanctorum par. 3. cap. 4. num. 31. §. Multò magis*, infertur tam prophetiam, quam extases, & raptus absque vitio circuli vitiosi deferuire non posse pro Virtutibus comprobandis; Et hæc quoad probationes in genere dicta sufficiant.

PARS SECVNDA.

De probationibus in specie, & ipsarum releuantia.

- 18 **P**ARS hæc secunda non parùm dependet à prima; in vno quoque enim probationum capite, in quo afferantur Testes examinati auctoritate Ordinaria, si existimabitur Testes sic examinatos, non facere probationem, sed adminiculum, pondus, & auctoritas maximopere decrescent; hoc autem memoriæ gratia præmisso, Postulatores assument consuetum onus probandi Virtutes in gradu Heroico, Virtutes inquam tam Theologicas, quàm Cardinales; Et cum Fides heroica, quæ est caput, & fundamentum aliarum Virtutum potissimum defumatur ex continuata prædicatione Verbi Dei, ex doctrina Euangelica, ex sana, & Catholica doctrina, ex subiectione Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici, ex Religione, & Cultu in Deum, ex deuotione ergà Sacratissimam Christi Passionem, ergà Sacramentum Eucharistiæ ergà Beatissimam Virginem, nec non ex quo Dei Seruus miraculosè Sacram Communionem recepit iuxta ea, quæ habentur in *Summar. à Num. 15. vsque ad Num. 28.*, nonnulla ex his probata non sunt, & nonnulla quatenus essent probata non releuarent.
- 19 Probata autem non est miraculosa resectio Sacræ Communionis, quia tota probatio desumitur ex Testimonio nonnullorum, qui id intellexerunt à Patribus de Castro, & Roxas, qui hoc audiuerant ab eodem Dei Seruo, vtì habetur in *Summario Num. 21. pag. 269., & 270.*; In his autem circumstantijs, sibi vindicat locum totum id, quod in superioribus dictum est respectu ad insufficientiam probationis, quæ resultat ex dicto Dei Seruo, de cuius Beatificatione, aut Canonizatione tractatur, solus enim Christus Dominus ille est, qui de se dicere potuit Ioan. 8. 18. *Ego sum, qui testimonium perhibeo de me ipso*; Adeoque Liran. in *Comment.* ibi ait *Hominis testimonium de se non esse firmum, quia etsi se cognoscat, ad se ipsum tamèn frequentè inordinate afficitur*, & in hac nostra Sanctificationis materia adnotauit Card. de Laurea de *Virtutibus disp. 20. art. 5. §. 2. num. 116. circa medium pag. 659.*; & simili modo probatione caret assertum, quod Dei Seruus viderit Deum in Hostia, quandoquidem probatio pariter consistit in attestatione eiusdem Dei Serui, quemadmodum deprehenditur ex *Summar. Num. 22. pag. 268., & 270. §. 1.*, absque eo quod quidquam faciat, si dicatur miraculosam Communionem comprobari ex defectu illius particulæ, quæ in Sacrario ordinariè asseruabatur, quasi quod hinc sequatur eandem Particulam fuisse miraculosè ad ipsum delatam; Deficit quippè in primis probatio, quod duæ Particulæ in Sacrario remansissent; Et deindè deficit probatio, quod vna tantum Particula reperta sit; Id enim descendit ex Testimonio Patris Ferdinandi de Roxas, qui non fuit examinatus, nec deposuit super hac miraculosa resectione, & qui tantummodò aliquid obiter dicit in relatione Vitæ Dei Serui, quam conscripsit, vtì colligitur ex *Summar. Num. 6. pag. 89. §. 15.* nulla facta indiuiduatione circumstantiarum, quæ deinde ab alijs testibus referuntur.

20 E' contra ea, quæ ad summum dici possunt probata, sed quæ releuantiam non constituunt, sunt illa, quæ percutiunt deuotionem erga Sacratissimam Dei Passionem, erga Beatissimam Virginem, quandoquidem hæc reperiuntur etiam in illis, qui Virtutibus heroicis præditi non sunt, & in hac classe reponenda sunt alia respicientia prædicationem Verbi Dei, sanam, & Catholicam doctrinam, subiectionem Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici, impugnationem Hæreticorum, licet enim hi sint actus Fidei, non sunt tamen actus Virtutis Fidei, ut dicunt Theologi formatæ, & quorum tantummodò habenda est consideratio in casu, de quo agitur, veluti ponderat Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 3. cap. 1. pag. mibi 181. litt. D., Verum quia huiusmodi Fidei actus, possunt stare cum peccato mortali, videlicet prædicatione Fidei Christianæ, peregrinatio ad Infideles ad procurandam illorum conuersionem, vel disputatio cum Hæreticis, ut ab erroribus resipiscant, zelus conuersionis eorundem, zelus propagationis Fidei, & reliqua alia, quæ Fidem internam indicant, propterea diximus ex ipsis tantum actibus nullum posse sumi efficax argumentum sanctitatis, & ratio est manifesta, quia sanctitatis nota, & argumentum efficax sumitur à Fide, Charitate, sed ex prædictis actibus nullum sumitur efficax argumentum Fidei Charitate informatæ, ex consequenti neque sanctitatis argumentum ex ipsis sumi poterit.

21 Et de facto absolum omninò videtur sanctitatis argumentum desumere ex continua prædicatione Verbi Dei, quando omnibus notum est, difficultatem consistere, non in dicendo, sed in faciendo, iuxta S. Ioannem Christomum Homil. 3. in act. ibi = Cur Superbis quod doces sermonibus? per quam facile est philosophari verbis. Doce me vita tua. Hæc doctrina optima est. Dicis, quod opus est modestia, & tu procul ab hoc sermone recedis, & retoricarum nullo prohibente verbis diffuens. Sed te melior ille, inquit, qui operibus docet. Non enim sic insident Animæ verba, ac opera. Quoniam si non habueris opus bonum, non solum non proderis loquendo, sed etiam plus nocebis, viliusque fuerit tacere. Quare? quia opus mihi proponis, ac si impossibile foret. Cogito enim mecum si tu, qui tanta loqueris, non facis, multò magis veniæ dignus sum, nihil tale dicens. Idcirco inquit Propheta, Peccatori inquit Deus, ut qui tu enarras iustificationes meas? maius enim hoc damnum, quando bene quis docet. Verbis, & operibus doctrinam impugnat. Hoc multorum in Ecclesia malorum causa est, = & iuxta Sanctum Petrum Chrisologum Sermon. 167. de Sancto Ioanne Baptista ibi = Opportunè nobis Ioannes beatissimus ieiunij tempore pœnitentiæ Doctor aduenit, Doctor dicto, factoque Magister verus, quod verbo asserit demonstrat exemplo. Magisterium stat de scientia, sed magisterij authoritas constat ex vita, docenda faciens, obedientem perficit Auditorem. Docere factis sola est norma doctrinæ, doctrina in dictis scientia est, in factis virtus, scientia ergo illa vera est, quæ fuerit mixta Virtuti, illa, illa Diuina est, non humana Euangelista probante, cum dicit, quæ cepit Iesus facere, & docere. Præceptor cum docenda facit, & auditu instruit, & informat exemplo; = Addendo vterius aliquem defectum notari posse in prædicationibus factis a Dei Seruo, velut in tertia Parte demonstrabitur, nec vllam apparere probationem, quod ipse, qui exercuit munus Prædicatoris Caroli Quinti Imperatoris, & Philippi Secundi Hispaniarum Regis, antè Reges, & Præsides liberè locutus sit, sicuti exemplo suo demonstrarunt S. Ioannes Chrysostomus erga Eudoxiam Augustam,

flam, & S. Ambrosius erga Imperatorem Theodosium, & quemadmodum docet Theophil. Raynaud. oper. tom. 16. in illo opere, cui titulus *Eteroclita spiritualia* pag. mibi 192. §. 61. ibi = Nam non modò coram Plebecula, sed etiam coram Regibus, & Principibus liberè, & intrepidè tulerunt testimonium veritati, quia tales se præstabant, ut à nemine reprehendi possent siue quoad probationem, siue quoad eruditionem necessariam, unde manas Concionatoris libertas, = quo stante prædicatio Dei Verbi, eò difficiliùs ad titulum Virtutum heroicarum est adscribenda.

- 22 Succedit Virtus Spei, in cuius examine de necessitate præmittendum, est, quod nonnulla, quæ referuntur à Postulatoribus, ut sunt exem. gr. corporis macerationes, ieiunia, elemosynæ, contemptus rerum humanarum, desiderium mortis, & similia, procedunt quidem à Spe, sed sunt eiusdem signa virtualia, & sic per consequens ad effectum, de quo agitur inefficacia, stante quod formalia sunt omninò necessaria, veluti concludit Fortunat. Scacchus de not., & sign. sanctit. sect. 3. cap. 2. pag. mibi 193., & 194. ibi = In macerando quoque corpore, sensibusque mortificandis Dei Servi tam frequentes esse consueverunt, ut à ieiunijs, & à flagellis vix, aut nunquam sese temperent. Hæc omnia, & alia plura Christiana perfectionis monumenta spei supernaturalis effectus, & signa sunt virtualia; Sed formalia cum primis inquirenda, & examinanda erunt per quæ signa Sanctorum gesta, & acta examinari oportet, ut inde aperto argumento colligatur ad sanctitatis notam habitum Spei infusa non solum eos habuisse, sed etiam exercuisse, dum hic nobiscum militarunt, = & paulò post assignando rationem subdit = Nulla potest dari sanctitatis nota sine charitate. At prædicti actus spei, & quot quot alij ad eam virtutem spectant sine charitate elici nequeunt, & informes reperiuntur, quales unusquisque nostrum in dies experitur, & ideò cautè procedendum erit in ferendo iudicio de sanctitate alicuius ex prædictis tantum actibus.
- 23 Hincque transeundo ad examen nonnullorum actuum particularium, qui maximoperè ponderantur pro demonstranda Virtute Spei, duo sunt, in quibus operæ pretium est immorari, primus est ille, in quo dicitur Dei Servum cum Prioratum exercebat cuiusdam Conventus à Coelo impetrasse pro se, & Fratribus prandij subministrationem, quæ quodam die defecerat, Secundus consistit in fundatione Monasterij S. Mariæ Magdalensæ absque vlla assignatione reddituum, sed cum solo fundamento Providentiæ Divinæ, nec non in fundatione alterius Monasterij visitationis, cuius occasione fertur Orationibus Dei Servi ad bonam frugem redactam fuisse Prudentiam Grillam.
- 24 Nullus autem ex his actibus habet sufficientem probationem; Si enim sermo sit de subministratione prandij cælitus facta, de hoc facto deponunt duo Testes, qui inter se sunt singulares, & ulterius non sunt Testes de visu, uti habetur in Summ. num. 28. pag. 312. §. 13., & pag. 314. §. 29., quo stante actus nunquam dici valet probatus veluti perpena sola testium singularitate, latissimè probat Matt. de Canoniz. Sanctor. par. 4. cap. 16. per tot., & præsertim num. 20., & 21., quod si deinde verba faciamus de secundo actu, de fundatione videlicet Monasteriorum, in eo, quod attinet ad Monasterium Sanctæ Mariæ Magdalensæ, de ea deponunt quatuor Testes Summ. pag. 311., de quibus non apparet an sint testes oculati, quinimmo alter ex his est de auditu nullo expresso auctore de visu, & alter nullam reddit scientiæ Causam; Incoque quod spectat ad fundationem Monasterij Visitationis, conuer-

sio Prudentiæ Grilla à Patre Ioanne de Herrera, non attribuitur orationibus Dei Serui, sed cuiusdam Monialis = *Questa Signora teneua in sua compagnia vna Bizzoca molto Serua di Dio, quale staua continuamente pregando Nostro Signore, che la conuertisse, & vna volta stando in orazione udì vna voce della Nostra S. gnora, quale li disse, che Nostro Signore gli haueua esaudite tutte le sue preghiere. Venne il Seruo di Dio, e glie lo contò, e rese per quello molte grazie à Dio, vti legitur in Summ. num. 29. pag. 318. §. 18., & cum talis conuersio à sorore Anna referatur ad intercessionem Dei Serui, & successe che andando vn giorno il detto Santo Orosco alla Casa della detta Donna Prudenza, e ritrouandola occupata si ritirò in vn Oratorio della detta Donna Prudenza, e si pose in orazione il detto Santo Orosco. Il che restè Iddio seruito di toccare il cuore alla detta Donna Prudenza, e che volesse esser monaca, quemadmodum habetur in eodem Summ. num. 29. pag. 326. sub §. 45., apparet idcirco contradictio in Testibus, quæ Fidem ipsis adimit, & eo magis, cum non respiciat accidentalialia, sed substantialia narrationis, veluti omiſſis generalibus, in hac nostra Sanctificationis materia, latè adnotarunt *Lezzan. consult. moral. 1. par. 3. §. 3. num. 234., Auditores Rotæ in relatione S. Bonauenturæ par. 2. art. 4. in fine, & in relatione S. Theresiæ in sexto miraculo post obitum vers. De quo deponunt testes, & in relatione S. Franciscae Romanæ 3. par. in 6. miracul. §. Et quamuis, in relatione Seruæ Dei Catharinæ de Riccis par. 1. §. penult., & in relatione Beati Pij Quinti miraculo primo ante mortem.**

- 25 A Virtutibus Fidei, & Spei iuxta ordinem retentum à Postulatoribus, dilabimur ad Virtutem Charitatis in Deum, & in Proximum; In examine huius Virtutis discernenda sunt illa, quæ pertinent ad præsentem inspectionem ab his, quæ à præsentis inspectione omnino sunt extranea; Extraneum est à præsentis inspectione assertum Miraculum, de quo in *Summario pag. 471.,* necnon aliud factum, quod solo videlicet Dei Seruo in Choro existente, & deficientibus præ hyemis rigore alijs religiosis, Angeli cum eo Matutinum cecinerint; Tum quia vti dictum fuit in principio harum animaduersionum, hic, & nunc strictè disputandum est de Virtutibus, & discussio deinde miraculorum erit subalterna, hoc est postquam Virtutes fuerint approbatæ, quæ mediante responsione, cœtera pariter de medio tolluntur, quæ pertinent ad Miracula, & quæ habentur in *Summario num. 33. pag. 357.;* Tum quia si per impossibile de his in præsentis haberi posset ratio, nemo non videt, quam debile sit argumentum, quo Postulatores intendunt probare Angelos cum Dei Seruo matutinum cecinisse; Si enim percurratur *Summ. num. 35.,* nihil aliud ex eo colligitur, quam quod Dei Seruus iuit ad Chorum, & quod cœteri Religiosi præ hyemis rigore ab accessu Chori destiterunt, necnon quod increpante Priore absentium socordiam, Dei Seruus testatus est omnes Religiosos Choro interfuisse, & matutinum ritè, & rectè cantatum fuisse, in quibus circumstantijs ponitur in aperto, quod assertum illorum, qui dixerunt matutinum cantatum fuisse ab Angelis vna cum Dei Seruo, non fuit nisi mera ipsorum diuinatio, quæ solum alicuius esset roboris, & momenti, & considerata in casu, si probationes afferrentur circa hoc quod Matutinum fuerit cœteris omnibus Fratribus absentibus, cantatum non à solo Dei Seruo, sed à pluribus, quæ probatio tamen deficit in præsentis, & quatenus adesset, censenda foret inuerisimilis, ex quo si matutinum cantatum fuisset, Prior non increpasset Religiosos, quod à Choro adfuissent, & matutinum non cecinissent; Itaque tantum abest, quod Cantus hic Angelorum sit verificatus, & quod attri-

attribui valeat meritò Dei Serui, quod potius si liceret vti coniecturis, dicere auderem eundem Dei Seruum, intantum dixisse coeteros Religiosos adfuisse, in quantum exoptauit eosdem excusare apud Patrem Priorem, referendo id quod non erat, quod fieri non poterat saltē sine labe peccati venialis, vti probat *Textus in Canon. is autem 22. quæst. 2. ibi = Nec ideò ullum mendacium putandum est non esse peccatum, quia possumus aliquando alicui prodesse mentiēdo. Possumus enim, & furando, aliquando alicui prodesse, si Pauper, cui palam datur sentit commodum, & Diues, cui clam tollitur, non sentit incommodum, nec ideò tale furtum quisquam dixerit non esse peccatum,* subditque S. Augustin. in *Enchirid. de Fide, Spe, & Charitate cap. 22. Non ideò mendacium poterit aliquando laudari quia non nunquam pro salute quorundam mentimur. Peccatum ergò est, sed veniale, quod beneuolentia excusat, & ideò fallacia damnat, pluribusque prosequitur Diu. Thomas 2. 2. quæst. 10. art. 3. in corpore.*

- 26 Pariter à præsentirerum themate extraneum dijudicandum est donum discretionis spirituum, donum Prophetiæ, necnon extases, raptus, & visiones, de quibus in *Summario num. 36. 37., & 38.*; Licet enim verum sit nostrum Dei Seruum optimè deprehendisse malitiam Magdalenæ à Cruce Cordubensis, Monialis etiam Lusitanæ, quæ Stigmata, in manibus, pedibus, & latere ficta ostentabat, Petri denique de Pedrola, quem tanquam Prophetam omnes colebant, id nihilominus potuit procedere ex discretionē spirituum facta per modum doctrinæ, ex regulis, & coniecturis prudenter applicatis, atque ab omnibus circumstantiis accuratè perpensis; Quinimmo quatenus etiam dicendum esset talem discretionem secutam fuisse mediante gratia Spiritus Sancti, necnon mediante reuelatione cogitationum Cordis, quemadmodum sensisse videtur de hoc nostro Venerabili Dei Seruo, Cardinalis Bona de *discret. Spirit. cap. 5. sub num. 2. ibi = Eodem Spiritu imbutus Ven. Alphonsus de Oroscio Ordinis S. Augustini, nunquam induci potuit, ut Magdalenam à Cruce Cordubensem cuius vitæ singularis fama, totum repleuerat Orbem, alloqueretur, tandemque innotuit eam Spiritu Superbiæ delusam fuisse. Idem ei accidit cum Moniali Lusitana, quæ Stigmata in manibus, pedibus, & latere ficta ostentabat, Petrum quoque de Pedrola, quem tanquam Prophetam omnes colebant, ad suum colloquium admittere noluit, cum aliquin benignissimus esset, & hic postea à Supremo Fidei Tribunali extremo supplicio punitus fuit, semper tamen sibi vindicaret locum receptissima in his terminis propositio, quod discretio Spirituum, est quidem gratia Dei, sed non iustificans sed gratia gratis data, quæ confertur aliquando etiam peccatori, veluti prosequitur idem Cardinalis Bona citato tract. de *Discret. Spirituum cap. 2. num. 1. ibi = Gratia Dei, qua nihil excellentius hominibus tributum est, duplex ab Angelico Doctore dicitur esse vna per quam Homo iustificatus ad Deum reducitur, & Diuinæ Naturæ consors efficitur, altera per quam alijs cooperatur, ut iustificentur, & ad Deum reducantur. Illa gratum faciens, hæc gratis data nuncupatur. Quamuis enim omnis gratia à Deo gratis donetur supra meritum personæ, & supra debitum naturæ ex fine tamen propter quem datur, orta est hæc distinctio, nam prima ad sanctificationem eius, cui datur, altera ad aliorum salutem ordinatur. Illa Iustorum propria est, hæc Iustis, & peccatoribus communis, & post enumeratas gratias gratum facientes, concludit discretionem spirituum inter istos esse referendam, & hæc quidem sunt species gra-**

tiarum, quas Diuina Prouidentia illis Hominibus conferre solet, quibus utitur tanquam instrumentis, ut quosdam per eos ad fidem vocet, & ad salutem promoueat. Eminent autem inter cæteras tam dignitate, quam necessitate discretio spirituum.

- 27 Simile iudicium ferendum est de asserto dono Prophetiæ; & prætermis-
sis quidem illis, quæ in prima parte harum Animaduersionum dedu-
cta sunt in ordine ad illud, animaduersione dignum est, quod Postula-
tores in *Summario num. 37. pag. 374.*, maxima diligentia collegerunt
omnia illa quæ Dei Seruus dixit secutura, & quæ secuta sunt, nullum
faciendo verbum de alijs rebus, quas prædixit futuras, & quæ deindè
non extiterunt; idem quippè Dei Seruus ter dixit Regium Infantem
Filium Philippi Secundi, qui postmodum ad Regnum euectus Philip-
pi Tertij nomen assumpsit, facturum esse expeditionem in Terram San-
ctam, eamquæ à manibus Infidelium esse recuperaturum = *Prendendoli
ambedue li piedi colle due mani, disse questo ci hà da conquistare la Casa
Santa, il che disse tre volte, e rispose Don Giouanni Enriquez, piaccia à
Dio, che Sua Maestà lo faccia, come Vostra Paternità lo dice, ut in Sum-
mario num. 14. pag. 167. sub §. 83., & tamen nequæ hæc expeditio in
Terram Sanctam, neque recuperatio illius secutæ sunt; Postulatores
ergo prophetiæ adscribere non possunt, quod aliquando euenerint
ea, quæ Dei Seruus dixit esse futura, vel si hæc ad prophetiam referre
volent, constituentur in necessitate confitendi Dei Seruum, non ve-
rùm, sed falsum Prophetam fuisse, cum veritas sit præcipua nota veri
Prophetæ, & præcipue cum Prophetia, prout in casu, non fuerit con-
ditionata, sed absoluta, iuxta doctrinam Cardinal. Bonæ in sæpè alle-
gato *Tract. de discret. Spirit. cap. 17. sub num. 5.*, ibi = *Et prima quidem,
ac præcipua veri Prophetæ nota, veritas est, verus enim censerì debet, qui
vera prædicat, falsus, qui mendax est. Tradidit hanc regulam in Scri-
pturis suis Spiritus Sanctus, ubi postquam edixit, falsos Prophetas inter-
ficiendos esse, qui arrogantia deprauati, ausi fuerint in nomine ipsius lo-
qui, quæ ipse non præcipisset, ait, quod si tacita cogitatione responderis,
quomodo possum intelligere verbum, quod Dominus non est locutus? hoc
habebis signum, quod in Nomine Domini Propheta ille prædixerit, & non
euenerit, hoc Dominus non est locutus, sed per tumorem animi sui Prophe-
ta confinxit, & idcirco non timebis eum. Huic tamen regulæ, duo sunt,
quæ obstare videntur; nam primò multa futura à pseudo prophetis prædi-
ci scimus, quæ postea eueniunt, deindè ex Scripturis constat non omnia,
quæ à veris Prophetis prænunciata sunt adimpleta fuisse; Sed facilis est
ad hæc obiecta responsio, ad primum enim dicimus multa esse occulta, &
à quorundam hominum cognitione remota, quæ naturalem daemonum no-
titiã non excedunt, & hæc possunt prophetis suis indicare, ut ex illorum
reuelatione, nomen sibi concilient, & incautos decipiant, futura autem
contingentia, & quæ nullo modo ab Hominibus cognosci possunt, nonnisi
Deo reuelante prædicuntur, ut supra ostensum est altera obiectio duplici
distinctione tollitur: Prædictio enim vel absoluta est, vel comminatoria,
illa semper adimpletur, hæc annexam in se, & latentem conditionem ha-
bet, nisi peccatores futuri supplicij comminatione perterriti egerint peni-
tentiam.**

- 28 Exstites, & raptus quidquid sit an sufficienter probentur ex testibus re-
latis in *Summario Num. 36. pag. 369.*, & præcipue cum videamus so-
lùm Petrum Hernandez deposuisse de eleuatione corporis à terra, vti
colligitur ex citato *Summario pag. 370. §. 7.*, suffragatur responsio data
in

In prima parte harum animadversionum, quod Extases videlicet & raptus non sunt signa pernecessesse concludentia Sanctitatem, veluti præter ibi allegatos docet *Cardinalis Bona de discret. Spirit. cap. 14. nu. 3.*, debet *Vir prudens*, qui animas regendas suscepit, cum quis Extases patitur, sedulo perpendere, an eius Anima tantæ gratiæ capax sit, an omnem affectum erga Creaturas exuerit, ad quem gradum diuini Amoris peruenit, qua puritate niteat, qua humilitate prædita sit, deinde obseruandum, an sicut in mente, ita etiam in moribus extasim habeat, an videlicet Vita viuat supermundana, & in Deum eleuata per omnimodam abnegationem; Cuius enim Vita donis huiusmodi non consentit, eius raptus maximo periculo expositi sunt, nec veri raptus censentur, sed diaboli potius illusiones; Non dico, quod omni imperfectiōe carere debeat, quia eleuatio in Deum neminem eximit à conditione nostræ mortalitatis quotidianis defectibus obnoxia, sed hoc solam cauendum, nè Sanctitas ex his æstimetur; Ex quo etiam fit, ut hæc dona parui pendenda sint, nisi contingat personis probatæ Sanctitatis, qui ex illis proficiant, & in Virtutibus solidentur, itaut euidens sit, quod à demone non decipiantur.

- 29 Visionesque prætermisso examine releuantia non sunt probatæ nisi ex dicto eiusdem Dei Serui, veluti desumitur ex *Summ. pag. 268. 269. 270., 287., & seqq.*, quinimmò aliqua adest discrepantia inter ipsius dicta, cum has easdem retulit Visiones; quandoquidem loquendo de Christi Domini Apparitione, Pater Sedano hæc habet = *Dichiarò idest Dei Seruus, che una notte vidde molto sangue nel Coro, & alzando gl'occhi al detto Crocifisso, che lo vidde molto impiagato, e spargendo molto Sangue, e che dimandogli come staua in quella maniera, e che lo supplicaua, che gli dicesse se erano li suoi peccati, e che gli rispose, che quelli della Corte lo teneuano così, e che lo guardò con una gran tenerezza, come dice la dimanda, vt in Summario Num. 20. pag. 247. §. 40.*; E contra idem Dei Seruus referendo hanc Christi Domini apparitionem sibi in Choro secutam, eandemquæ describendo in libris Confessionum, nec Sanguinis, nec peccatorum aulæ vllam fecit mentionem, iuxta ea, quæ habentur in eodem *Sum. n. 20. pag. 251. §. 67.*

- 30 Id verò quod pertinet ad nostram hypothesein, & quod si esset verificatum, maximoperè conduceret ad probandam Charitatis virtutem, est illa abstinentia continua a peccatis, de qua in *Sum. Num. 31. pag. 341.* Nonnulli siquidem ex testibus referunt nunquam à Dei Seruo commissum fuisse peccatum mortale, sed testes talia deponentes non erant Confessarij Dei Serui, quibus tantummodò hoc innotescere poterat; in nihilum releuante, quod Pater Ferdinandus de Roxas illum confessus sit in vltima infirmitate, & testetur nullum ab eo commissum fuisse peccatum mortale, hic enim fuit tantummodò Confessarius Dei Serui spatio decem mensium, vti supra dictum est, & habetur in *Summ. Num. 7. pag. 93. §. 39.*, & quamuis dicat vltimam illam confessionem, fuisse Confessionem generalem = *E di più la notte, che fù l'ultima che visse, si confessò generalmente con me*, id nihilominus inuersionisimile videatur, stante quod confessio dicitur expleta modico tempore = *Si confessò generalmente con me, & in minor tempo di mezz'hora, fece una Confessione intierissima, e prudentissima, & esemplarissima*, vt in *Summ. Num. 6. pag. 90. §. 25.*, & antea tractabatur de homine, qui erat in nonagesimo primo ætatis anno constitutus, & qui in suo Vitæ decursu non explendo Confessionem generalem, sed quotidianam longissimum tempus infumebat, veluti deponit Pater Ioannes Soto in *Sum. Num. 30. pag. 336.*

§. 54. *Molissime volte stando nella Sagristia per dire Messe lo vidde confessare con grandissima humiltà, e con essere la Confessione ogni giorno era tanto longa, che lo fece difficoltare à questo testimonio, come tenendolo per santo Santo si tratteneua tanto.* Crescitque inuerisimilitudo vna cum defectu probationis in ordine ad hanc abstinentiam à peccatis, ex quo nonnulli Testes, non tam excludunt peccatum Mortale, quam peccatum Veniale, uti habetur in *Sum. Num. 30. pag. 333. §. 23., & §. 28., & §. 34. §. 38., & 39. pag. 334., & rursus pag. 331. §. 11., & 12., Iob enim cap. 14. habetur, nemo mundus à Soi de, nec si vnius diei vita eius sit in terra, ac Ioan. Apost. epist. Canon. prima, scriptum reliquit si dixerimus, quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & Sac. Concil. Trid. sess. 6. Can. 23. definiuit, si quis dixerit hominem semel iustificatum posse in tota Vita omnia peccata etiam venialia vitare; nisi speciali Dei privilegio, sicut de Beata Virgine tenet Ecclesia anathema sit, quod ipsum antea fuerat decretum à Concilio Melepitano Can. 61., parum urgente, quod testes loquantur de peccato veniali graui, & cum aduertentia, quandoquidem verum quidem est, quod allegatæ locutiones Scripturæ, & Conciliorum intelligendæ sunt de peccatis venialibus, quæ committuntur ex aduertentia, & industria quæ Serui Dei possunt cauere non solum quando sunt in actu vnionis, cum tunc certum sit non posse dari actualem vnionem cum peccato actuali Veniali, ut benè notauit B. Henricus Suson Dialog. de verit. cap. 10., sed etiam transacta vnione, ut egregiè explicant Pater Antonius de Spiritu Sancto in director. mislic. tract. 4. disp. 4. sect. 9. num. 489., ex Doctrina S. Theresie Mansion. 7. cap. 4., Brusbroch de Ornat. Spiritual. nupt. cap. 75., Kalgoner quæst. 4. dis. 2. art. 10. num. 5., sed punctus est, quod hi secundi testes videntur primis aduersari, & quatenus non aduersarentur suspicio est, quod affectatè deposuerint, cum videatur imperceptibile, quod nonnulli ex Testibus, & signanter P. Roxas Confessarius, excludat tantummodò peccatum mortale, & quod alij testes vltèrius procedendo excludunt peccatum Veniale graue, & cum aduertentia.*

- 31 Maximopere insuper pertinet ad virtutem Charitatis id, quod attinet ad poenitentias, & mortificationes, ut in *Summ. num. 39. à pag. 393.* & hæc destrui videntur ex sequentibus; Dei siquidem Seruus non habuit Cellam adeo angustam, & pauperem, sicuti supponunt Postulatores, cum prope illam adesset Hortus cum Fonte, *che haueua vn Giardinetto con vna Fontana*, ut in *Summ. num. 32. pag. 353. §. 45.* & rursus *pag. 562. §. 13. & pag. 249.* omnesque vitæ asperitates reducuntur, Teste eodem Dei Seruo ad hæc capita, *uoler vostra Signoria, che tutto il Conuento faccia quello, che faccio Io con il fauore del mio Dio, che è tutto buono, pare che non soffre ogni vno vestirsi vna tonaca di sacco, & hauer le coperte del medesimo, non mangiar altro, che vna volta il giorno, e limitato, far disciplina tre giorni nella settimana, dormire sopra vna Tauola gli Venerdì, e portare il Cilicio*, sunt verba ipsius in Epistola ad Mariam de Aragona in Processu Salamantino auctoritate ordinaria fabricato pagina 41. à tergo, quæ omnia non videntur sapere heroicum, cum fieri videamus à viris probis, & aliundè necessarium absolute sit ad constituendum Heroem, quod aliqua hic egerit excedentia modum agendi reliquorum hominum proborum, ac iustorum, uti ponderat Cardinal de Aguirre in suo Tract. de virtutib. & vitijs disp. 12. quæst. 1. num. 10., ibi = *Vsus longæuus inuexit eam heroum appellationem non modo in Martyres, sed etiam in eos Confessores, qui ex-*
mij,

vijs, & admirandis virtutibus, atque operibus longissimo spatio supergressi sunt ceteros homines non modo impios, sed & probos, ac iustos, qui lentiori gradu honestatem sequuntur eorum itaque omnium heroum virtus appellatur heroica.

- 32 Hisque præmissis, superfluum videri potest immorari in examine virtutum Cardinalium, Testes enim, qui sunt graues, & quibus fides denegari non posset, non deponunt nisi de publica voce, & fama, & non specificant actus, ex quibus deueniri valeat ad cognitionem, an Dei Seruus habuerit, vel non habuerit virtutes Cardinales, veluti deprehenditur ex *Summ. num. 43.* Et virtus Prudentiæ, quæ est cæterarum virtutum Moderatrix, Auriga, Ordinatrix, & Doctrina, vti loquitur *S. Bernardus Serm. 49. in Cantic.*, & ad quem pertinet media disponere in eo quod attinet ad cæteras virtutes, vti firmant *S. Thomas 2. 2. quæst. 47. artic. 6. & 7. per tot. S. Anton. in Sum. par. 4. tit. 2. cap. de Prudentia S. 4.* non est probata, stante quod Dei Seruus plura exercuit officia, & munera in Religione, & vnus tantummodo, quem viderim, Testis est, qui de recta administratione deponat, vt in *Summ. num. 44. pag. 491. S. 49. & seq.*, & aliundè certum est non solum Prudentiæ virtutem frequentius exerceri in adimplemento officiorum, & munerum, sed etiam Beatificandum, & Sanctificandum non debere quidem habuisse exercitium singularum specierum virtutum, sed illarum saltem, quarum exercendarum, secundum gradum, conditionem, & possibilitatem occasio oblata est, vt in terminis docent *Collect. in Cap. 1. in princip. de Reliq. & Venerat. SS. Contil. de Canoniz. SS. cap. 15. num. 10. Panuin. in relat. S. Bonauenturae par. 4. artic. 4. & 9. Simonet. in relat. S. Francisci de Paula pag. 39. S. Non omittendum, Rota in pluribus relationibus, & signanter in ea S. Andrea Corsini par. 3. S. 1. penes Lezzan. consult. 1. num. 221. vers. secundò.*

PARS TERTIA

De Oppositionibus.

- 33 **A**D Virtutem heroicam non solum est necessaria operum excellentia, sed etiam consuetudo earundem actionum viuida, & robusta, absque intermissione, vti explicat *clar. mem. Card. de Aguirre in suo Tract. de virtut. & vitijs disput. 20. quæst. 3. sect. 5. num. 49.* = Quisquis enim è Catholicis diuturni, & constanti Vitæ progressu inuenitur semper agere iuxta præcepta Communia, & peculiaria sui status, neque vnquam amittere illorum obseruantiam meritò existimatur præditus Virtutibus per se inditis. Quisquis verò non præcepta solum, sed Consilia Evangelica semper, & toto animi conatu deprehenditur obseruasse vsque ad vltimum vitæ momentum, neque vnquam declinasse ab ea difficili, & angusta via verbo, facto, aut omissione, idque Iudicio communi hominum tantam vitæ perfectionem admirantium in mortali homine, is sane probabiliter creditur fuisse præditus Virtutibus per se inditis in gradu heroico, immò etiam Virtutibus acquisitis in eodem gradu, quoniam in homine iusto consuetudo actionum honestarum viuida, & robusta absque intermissione simul auget moraliter Virtutes per se inditas, & phisicè virtutes acquisitas. Et in eo quod attinet ad stabilitatem in operando, profe-

quitur Pater Martinus de Esparza in suo profundo tract. de Virtutib. moral. in commun. quæst. 5. Illat. de Virtut. heroic. pag. mihi 208. = Ibi postulat tamen duplicem insuper aliam prærogatiuam, loquitur de Virtute heroica, nempe eorumdem attributorum, & puritatem, & stabilitatem. Si enim amicus Filius, & hæres Dei, non sit purè talis habitualiter, nec se gerat, ut talis in omnibus, aut subsit adhuc, ex prona volubilitate facili iacturæ tantæ Dignitatis, nondum intelligitur exuisse prorsus humanitatem, atque induisse, ac impleuisse heroem, = & rursus pag. 209. = Licet enim gratia santificans habeat ex se præcisè rationem naturæ in ordine supernaturali reddatque hominem consortem Diuinæ Naturæ, uti colligimus ex secunda Petri ex imperfectione nihilominus dispositionis subiecti sit, ut ipsi non insit perfectè ad modum naturæ, nisi ita prædominetur in homine, ut subinferat operationes sublimitati suæ, hoc est amicitie filiationi, & hæreditati Dei iustissimè, ac purissimè correspondentes, & defecatas ab omni labe ex veteri terreno, & animali homine sese subinferente aliqua, vel minima ex parte, idque cum stabilitate sic operandi indefectibili moraliter, & denique pag. 210., Quod sanè præcipua ratione requiritur, pro plena, & perfectâ possessione gratiæ sanctificantis, quatenus hæc habet rationem naturæ in ordine supernaturali, atque conceptus naturæ istius sublimis, ut perfectè possideatur tanquam talis, postulat habilitationem, & stabilitatem sui, & operationum earundem, quales exegimus cum exclusione, seu suppressione naturæ veteris terrenæ, ac animalis, supra quam euehitur Heros deposita penitus veteri pronitate ad vilitatem operandi, atque ad labilem instabilitatem; Si itaque ex deducendis in hac tertia, & postrema parte, constabit Ven. Dei Seruum non retinuisse morem operandi indefectibilem, stabilitatem non habuisse in Heroismo, quatenus etiam deducta in præcedenti parte non subsisterent, semper tamen esset concludendum, non constare de Virtutibus in gradu heroico ad effectum de quo agitur; ut autem omnis confusio tollatur, operæ pretium esse censeo, oppositiones diuidere, & nonnullas separatim exponere.

Prima Oppositio

Circa modum Prædicandi.

- 34 **V**En. Dei Seruus prædicando, nunquam increpauit vitium inhonestatis, sed tantummodo laudibus commendauit honestatis virtutem. Hoc referunt Testes in Summ. num. 49. pag. 523. S. 4. = L' Illustrissimo Signor Don Fr. Giouanni di Castro Arciuescouo, che fu del nuouo Regno di Granada, e grande, & intimo amico, e deuoto del detto Seruo di Dio, offeruò, e notò con gran diligenza, che mai quando predicaua riprendeua il vizio della sensualità, benchè sia così commune, e che faccia danno à tanti. Il Seruo di Dio gli rispose, che era quel vizio tanto abomineuole, e sporco, che non voleua imbrattarsene la bocca, e che già che non riprendeua questo vizio in particolare, che diceua, e predicaua molte cose in lode della virtù della Castità, dalle quali si poteua intendere, quanto era abomineuole quel vizio alla carne miserabile. Subdit alius Testis pag. 525. S. 16. = Dimandando al detto Santo Orosco, perchè giamai nel Pulpito riprendeua il vizio della disonestà, essendo tanto pernicio-

nicioso, e tanto vniuersale, il detto Santo Orosco gli rispose, che lo giudicaua per un peccato tanto sozzo, e brutto, che era indigno, che lo prendesse in bocca, stando nel Pulpito. Denique pag. 529. §. 37. & 38. Pater Marquez hæc habet = Giamai riprese nel Pulpito la disonestà vizio, che tanto danno reca alla Corte; & addimandandogli il Padre Fr. Giouanni di Castro la cagione li rispose, certo Padre, che nè meno per riprenderla la vorrei hauere nella bocca. Meglio è lodare la bellezza della Castità, che vituperare la bruttezza del suo contrario; e gli portò l'esempio del Padre Fr. Luigi di Montoya suo Maestro de' Nouizij, e Riformatore della Prouincia di Portogallo, il quale lasciò quel Regno illustrato con la sua Santità, & effetti miracolosi, il quale soleua dirgli meglio è il lodare le virtù, che biasimare i vizij: quanto è meglio l'inclinare gl'huomini al bene con l'amore del premio, che suiarli dal male con il timore della pena, e del castigo.

35 Hæc verò aduersari videntur praxi Apostolorum, & signanter Sancti Pauli; hic enim licet in epistol. ad Ephes. cap. 5. dicat = Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet Sanctos, non alia tamen de causa id dixit, quam ne Ephesij de talibus inter se loquendo ad concupiscendum commouerentur, veluti interpretatur fundatissimus Estius in Comment. ad hanc Epistol. tom. 2. pag. mihi 628., tam alienos esse vos volo ab his vitijs, ut si fieri potest nè quidem audiantur aliquando nominari ex ore vestro, nè forte, quod procliuè est in huiusmodi peccatis, ex ipso auditu concepta cogitatio carnem commoueat ad concupiscendum. At cum Corinthios, Thimotheum, Romanos, Galatas Thessalonicenses idem Apostolus alloquebatur, vitium inhonestatis apertissime reprehendit, neque se continuit in sola commendatione virtutis honestatis vti habetur in prima Epistol. ad Corinth. cap. 5. = omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio qualis nec inter gentes, itaui uxorem Patris sui aliquis habeat, & rursus cap. 6. an nescitis, quia iniqui Regnum Dei non possidebunt. Nolite errare neque fornicari, neque Idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, & in prima Epistol. ad Thimot. cap. 1. sciens hoc quia Lex iusta non est posita, sed iniustis, & non subditis, impijs, & peccatoribus sceleratis, & contaminatis, Patricidis, & Matricidis homicidis, fornicarijs, masculorum concubitoribus; Item in Epistol. ad Romanos cap. 1., qui ergo alium doces, te ipsum non doces, qui prædicas non furandum, furaris, qui dicis non mæchandum mæcharis, rursus in epistola ad Galatas cap. 5. = Dico autem spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis; Caro enim concupiscit aduersus Spiritum, Spiritus autem aduersus carnem, hæc enim sibi inuicem aduersantur, ut non quæcunque vultis illa faciatis; quod si Spiritu ducimini, non estis sub lege manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria in epistola denique prima ad Thessalonicenses cap. 4. = hæc est enim voluntas Dei Sanctificatio vestra, ut abstineatis vos à fornicatione, ut sciat vnus quisque vestrum vas suum possidere in Sanctificatione, & honore.

36 Absque eò, quod quidquam faciat excusatio, quod homines magis alligantur ad bonum amore virtutis, quam formidine penæ, id quippe ad summum procedit, si loquamur de hominibus spiritualibus, secus autem, si sermo sit de carnalibus, vti explicat Cardinalis Pallaucinus in suo oper. cui tit. arte della perfezzione Cristiana lib. 1. cap. 10. ibi = Il

Riobarbaro purga il corpo dalla bile, non rimanendo egli nel corpo, ma traendola fuori con seco per egual maniera il timore purga l'Anima da' peccati, non rimanendo egli nell'Anima, ma traendone fuori seco i peccati. La Carità che scaccia i peccati, dà congedo insieme al timore, *Charitas foras mittit timorem*, non miga gli dà congedo per modo, che l'animo non ritenga sempre in memoria la gioueuol considerazione de' Diuini castighi. Questa considerazione è quasi vn lieuito acetoso, che preserua dal corrompimento il soaue pane della dilettione. Ma licome il lieuito nella buona pasta è sì poco, che non fa sentire la sua acetosità, nè guasta sapore, così quando l'Anima è già nella vita spirituale, il timore de' supplicij è così rimesso, che non trauaglia, e appena si lascia sentire, nulla guastando il dolce di quello stato, e però non è quel timore, che è mandato via dalla Carità, del quale disse auuisatamente S. Giouanni *Timor pœnam habet*. Quel solo timore arreca pena come intenso, e trauaglioso, che hà per obbietto vn male verisimile, & imminente. Il buon Cittadino, benchè sappia le punitiõni imposte à misfatti dalla legge, e se ne gioui à tenerne lungi dal cuore qualunque semenza di voglia, con tutto ciò nulla rimprouerandoli la coscienza d'esserne reo, e sentendosi disposto per inclinazione à viuere innocentemente non è perturbato, e agitato dalla paura di quei castighi. Il buon Figliolo sà che il Padre, se fosse da lui mal trattato, potrebbe diredarlo, ma il timore di ciò gli è insensibile, perche non hà rimorso, nè stimolo di questo fallo. Così anche il buon Cristiano doppo essersi mondato per quanto si può auero di verisimile in questa vita dalle colpe commesse, doppo auere acquistati gl'abiti virtuosi, l'amor dell'honesto, il desiderio del Paradiso, la carità verso Dio, il quale è somma bontà, e liberal fonte d'ogni suo bene, e però guernitosi contro le future tentazioni d'armi meno grauose, e più fine non è scosso, e trauagliato dallo spauento dell'Inferno, come chi si vede inuolto ne' lacci, e nella seruitù del Demonio, adeoque Ven. Dei Seruus, cum prædicaret non solum Spiritualibus hominibus, sed etiam carnalibus, & prædicatoris munere fungeretur in Aula, & alijs passim in locis, tenebatur non tam commendare virtutem honestatis, quam vitium inhonestatis improbare, hominesque ad bonum allicere, & à peccatis retrahere virtutis amore, & formidine pœnæ, idque cum non præstiterit, non adimpleuisse dicendus est officium susceptum, & officium illud, à cuius laudabili adimplemento multa à Postulatoribus deducuntur pro virtutibus in gradu heroico comprobandis.

Secunda Oppositio.

In ordine ad frequentationem Aulæ.

37 **P**ater Franciscus Sedano Socius Serui Dei deponit, quod spatio trium annorum eundem ferè qualibet die comitatus est ad Aulam Regis, in qua summo cum honore recipiebatur = Che in trè anni, che questo Testimonio conobbe, e trattò il detto Padre Orosco, vno essendo Nouizio, e due professò nelli quali l'accompagnò sempre, e che molto pochi giorni lasciarono d'andare al Palazzo, e Casa delli Rè doue era tanto rispet-

rispettato da tutti li Portinari, e Cavalieri della Camera, che già mai lo trattennero, nè dimandarono, che voleua, ò chi cercaua, ma che come fosse stato di Casa, ò fosse stata la medesima Persona Reale, entrava nell'appartamento delli Principi Infanti, & all'appartamento dalle loro Maestà, vt legitur in Summar. num. 14. pag. 166. S. 80., & rursus pag. 167. S. 84., mai hebbe impedimento nell'entrare nell'appartamento delle Dame con il suo Compagno, senza che giamai le Guardie gli domandassero alcuna cosa, ma scostandosi, & appoggiandosi alle mura, con vna profonda riuerenza stauano sino, che il detto Padre passasse le porte, e questo era molte volte, perche la maggior parte delli giorni andaua à Palazzo, & entrava nella Cappella dell'appartamento delle Dame, doue molte volte vidde questo Testimonio la Regina Donna Anna d'Austria, che dissimulata veniuà sentire la Messa del Padre Oroasco, il quale la confessaua, e li daua il Santissimo Sacramento.

38 Super hac Aulæ frequentatione continua, ponderanda est Doctrina D. Thomæ opuscul. 19. contra impugnantes Religionem cap. 19., vbi quærit, quid dicendum sit de Religiosis frequentantibus Curias Principum, & sic concludit = *Vt ergo appareat quid in ista controuersia sit tenendum; sciendum quod Sancti Viri aliquid propter se quærunt, aliquid propter alios, propter se quidem quærunt Christo per contemplationem inherere, vel in hoc Mundo, quantum præsentis vitæ infirmitas patitur, vel in futura vita, vbi cum plenissimè contemplantur sed propter alios interdum coguntur à desiderata contemplatione discedere, & se actionum tumultibus implicare; Sic ergo, & in desiderio habent quietem contemplationis, & tamen propter salutem Proximorum, patienter sustinent laborem actionis; Vnde Paulus Philippens: primo coarctor è quokus desiderium habens dissolui, & esse cum Christo, permanere autem in carne necessarium propter vos, Gregorius etiam in Homil. 42. part. sup. Ezech. ait Menti Sponsum suum fortiter amanti una solet esse consolatio, si per hoc, quod ipsa à visione differtur, aliorum animæ per eius verba proficiant, & ad cœlestem Sponsum amoris facibus inardescant. Et hac necessitate contingit, quod Sancti quandoque multitudinibus se ingerant, & Magnatum gratiam, & consortia quærant non fauore humano, vel potentia delectati, sed vt plures ad viam salutis trahere possint, quia vt dicit August. 8. confession. multis noti, multis sunt authoritati ad salutem, & multis præsumt secuturis, quia vt ipse infra dicit, plus hostis vincitur in eo, quem plus tenet, & de quo plures tenet. Plus tamen superbos tenet nomen nobilitatis, & de his plures nomine authoritatis. Ideò urgente charitate nobilium, & authoritatem habentium, Sancti consortia quærunt, vt per eos pluribus possint proficere ad salutem, & nisi hoc facerent, essent meritò arguendi.*

39 Hoc themate retento pertinet ad Postulatores comprobare Ven. Dei Seruum Aulam Regiam ferè semper frequentasse urgente charitate, & desiderio salutis aliorum; nec charitas nec desiderium salutis aliorum reponi valent in Ministerio Prædicatoris, & Confessarij, quasi quod his de causis ad Aulam ferè quotidie accesserit; notum est enim, quod officium Prædicatoris, non habet opus continuum, & quotidianum, & sic deferuire non valet pro excusatione continui accessus ad Aulam, & in eo quod attinet ad Ministerium Confessarij præter quamquod imperceptibile est, quod qualibet die Sacramentum Pœnitentiæ in Aula ministrare deberet, aliquando solum fuit Confessarius Regis Philippi Secundi in supplementum Ordinarij Confessarij eiusdem

dem Regis, & consimili modo confessus est Annam ab Austria Regi-
nam Hispaniæ, & Ioannam ab Austria Principissam Pottugallien., ve-
luti refert Pater Marquez in Libro Vitæ Ven. Dei Serui relatus in
Summario num. 8. pag. 102. §. 8. *Non fù Confessore di Filippo Secondo,*
benche ciò affermi il Padre Posseuino nel tom. 1. del suo apparato Sagro,
douette forse supplire alcune volte per Confessore del Rè, come supplì molte
volte per Confessore della Regina D. Anna d' Austria, e della Prencipeffa
di Portogallo D. Giouanna d' Austria, la quale lo lasciò nominato per Ese-
cutore del Testamento insieme con altri, Esclusa itaque charitate, exclu-
so desiderio salutis aliorum, non omnino est commendanda talis Aulæ
frequentia cum ad solas res prophanas eadem sit referenda, vti profe-
quitur clar. mem. Card. Pallauicinus in suo opere, cui Titulus Vin-
dicationes Societ. Ies. cap. 51. vbi simili accusationi factæ contra Or-
dinem Iesuitarum, ita respondet: At quatenus accusatio eadem Socie-
tatis institutum, aut moderatores perstringit, innocentissimos perstrin-
git. Instituto enim nulla maior cura quam sodales à rebus prophanis
abstrahere huc spectant interdictiones illæ, ne quis nostrum Tutor fieret,
vel negotiorum rerumque Ciuiliū utrumque Procurator, nè ullius rei
gerendæ quantumuis piæ curam assumeret, aut ad eam sumendam se pro-
pensum ostenderet, Præsides inconsulto, nè Proceres, ac Magnates adeat
sine summi, qui in ea Vrbe sit, Præpositi venia; & de se ipso idem Car-
dinalis hæc enarrat: Cum enim grandior natu, pluribus, ac mea te-
nuitate splendidioribus necessitudinibus innexus Societatem iniuerim, ita
his omnibus constanter nuntium remissi, ut in Vrbe Regia solitudi-
nem mihi construxerim, & vel cognatorum, ac Fratrum consuetudine
repudiata, pauculas retinuerim nonnisi insignium literatorum quæ priua-
tas, quæ principales familiaritates, sed eo suauiores, quod ab humanis
negotijs planè sinceræ, atque in vna veritatis inuestigatione aut animi,
ac lectionis mutua communicatione versantes. Neque id mihi laudi ver-
tendum, quasi ardua illecebrarum victoria; enim verò si secus agerem,
nil mihi foret inagis, aut molestum ad vitam, aut erubescendum ad
famam.

Tertia Oppositio

In ordine ad varios actus Ven. Dei Serui insimul considerandos.

40 **F**ranciscus de Contreras Eques Ordinis Sancti Iacobi de Ven. Dei
Seruo hæc refert = *Che lo teneua per persona di tanta autorità,*
e Santità, & alle di cui parole si doueua tanto rispetto, che andando que-
sto Testimonio vn giorno à visitarlo alla sua Cella, gli disse, che il giorno
seguinte era giorno di Festa, e che doueua partirne, & andare alla Città
di Segouia, & il detto Padre Fr. Alfonso de Oroasco dissuadendolo à non
fare questo viaggio in giorno di Festa, li riferì alcuni esempj della Sagra
Scrittura de' castighi, che Dio nostro haueua dati à Persone, che non
guardano le Feste, e che hauendolo sentito questo Testimonio, differì per
il giorno seguente la sua partenza, parendoli, che non gli poteua succe-
dere bene la sua partenza, hauendogli riferito una Persona tanto Santa
quello,

quello, che hà detto, e parendoli male il viaggiare di giorno di Festa.

41 Fuit ergò opinio Ven. Dei Serui, quod iter peragere aduersaretur Sanctificationi Sabbathi, & tamen hoc non subsistit, quandoquidem diebus Festis tantummodò prohibentur opera seruilia, & iter adscribendum non est inter opera huius generis, nisi fiat cum totali fatigatione, quod utique non contigisset in Viro Nobili, qui iter faciendo ambulasset in Curribus, & in Equis; ità sentiunt celebriores morales, & signanter Angelus de Clauasio cuius Beatificationis Causa pendet in hac Sacra Congregatione in summa Angelica in verbo Ferie num. 15. *Itineratio tamen non sic stricte prohibetur, quia potest quis etiam itinerando intendere Deo, & idè si non sit usque ad ultimam fatigationem, non credo, quod sit prohibita = Syluest. in sua summa in verbo Dominica sub num. 5. = Iter illicitum non credo, nisi sit cum magna fatigatione, quia non multum impedit vacationem Diuinis = & S. Carolus Borromeus in Concil. Mediolanensi quinto Constit. part. prima tit. quæ ad dies Festos, & Sacra tempora pertinent, hæc habet = Ne quis in diebus Dominicis Festisque ex Vrbe, Oppido, aliouè loco cum iter facturus est ante discedat, quàm Missæ Sacrificio interfuerit, nisi ad eum locum proficiscatur, ubi in tempore interesse possit, Ecclesiastici verò Homines quicumque sint, & ij præsertim, qui Diuinorum Officiorum celebritatibus in Choro adesse debent, videant atque aded caueant, nè Sacris illis diebus, quos in Dei laudibus religiosisque pietatis officijs, & in Ecclesia potissimum à Clero consumi oportet, iter, nisi ob urgentem causam suscipiant, ut hoc eorum exemplo excitati Fideles, Sacris illis diebus à Diuinis Officijs opere itinerario non auocentur, & sic iuxta sensum Sancti Caroli Borromei, non poterat Venerabilis Dei Seruus retrahere Franciscum ab itinere suscipiendo die Festo sub obtentu, quod id esset contrarium præcepto Sanctificandi Festa, sed eum monere debebat, nè iter arriperet antequam Missæ Sacrificio interfuisset.*

42 Ioanna de Bargas de Seruo Dei testatur = *Che il detto Santo Orosco insegnò à questo Testimonio le Deuotioni seguenti, cioè, che recitasse à Cristo Signor Nostro vn Rosario nella maniera seguente; in luogo dell' Ave Maria diceffi datemi Signore buona vita, e buona morte per la vostra santa vita, e buona morte, e che questo Testimonio da che il detto Santo gl'insegnò questa Orazione, la recitava ogni giorno con gran deuotione, ut in Summario num. 40. pag. 431. S. 40. laudabile autem non videtur substituere particularem Orationem loco Angelicæ Salutationis; prima enim verba illius Orationis Ave Maria fuerunt ab Angelo pronuntiata, sequentia verba, sunt verba Sanctæ Elisabeth, vltima pars scilicet Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis peccatoribus, sunt verba Concilij Ephesini, & ex consuetudine à Beato Pio Quinto approbata, alia verba vsurpantur nunc, & in hora mortis nostræ.*

43 In nihilum urgente si dicatur, quod Dei Seruus fortè loco Salutationis Angelicæ prædictam Orationem substituit, ex quo agebatur de muliere, quæ latinum idioma non callebat, quasi quod æxistimauerit eiusdem Deuotioni magis accomodam fore aliam orationem consueto Hispano idiomate conceptam; talis siquidem responsio nimis probat, cum ex ea sequeretur cæteris omissis, quod magis expediret institueri pro mulieribus, & cæteris personis idiotis loco Salutationis Angelicæ, (quando Campanæ pulsantur in Aurora, media die, & Vespere) alias orationes vulgari lingua exaratas contra praxim Ecclesiæ, & contra præceptum Urbani Secundi, qui hunc morem introduxit, ut Po-

pulus Christianus oraret pro militibus, qui ad recuperationem Terræ Sanctæ perexerant, & contra præceptum pariter Gregorij Noni, qui Salutationi Angelicæ recitandæ in Aurora, & Vespere addidit Salutationem Angelicam media die recitandam in honorem Beatissimæ Virginis, cum iam cessasset occasio expeditionis in Terram Sanctam, vti legitur apud *Dominicum Magnum in notitia vocabul. Ecclesiast. in verbo Salutatio Angelica.*

44 Pater Ioannes de Herrera, dicit Ven. Dei Seruum recusasse titulum Paternitatis, nè voleua, che lo chiamassero Paternità, vti habetur in *Summario num. 53. pag. 563. S. 21.*, & in Libro Vitæ conscripto à Patre Marquez sic legitur = *Non permise essendo Rettore del Collegio, che lo chiamassero Vostra Paternità, e diceua chiamamoci Vostra Carità, che si sueglia più l'amore, che ci dobbiamo l'un l'altro, Summ. num. 53. pag. 581. S. 119.* Titulus autem Paternitatis, iuxta laudabilem consuetudinem, Religiosis Sacerdotibus defertur, & meritò iuxta late deducta per *Theophil. Raynaud. oper. tom. 11. in illo opere, cui Titulus de Paternitatis Titulo, Religiosis non abrogando per tot.* Absque eò quod attendendum sit, quod nomen Charitatis magis impellat ad amorem, cum antiquum, & usurpatum nomen Patris hunc eundem operetur effectum veluti habetur apud *Theophil. pag. 188. punct. 11. ibi = Religiosi ergò Sacerdotes ex delata sibi Patris appellatione, multipliciter commonentur Officijs; ac primum valde prouocantur ad amandos eos, à quibus audiunt Patres, quosque ipsi consequenter habent pro Filiis, quid enim magis præfert amorem, & quidem intensum, ac plenum, quam nomen Patris. Non habentur Filius, & Pater, vt duæ personæ, sed vt vnica, quod ex multis iuribus illustrat; Tiraq. in opere de Iur. Primogenior. At quis non fertur impetu naturæ in amorem sui ipsius? hoc sanè de causa negat D. Augustina. necessarium fuisse imponi nobis explicitè præceptum de amandis solis ipsis, ad quod quisque absque lege, & monitore propensissimè fertur. Maxime igitur prouocatur ad amandum aliquem, qui se ab eo Patrem appellari audit; Et loquendo de Charitate, & Amore, quo excitantur illi, qui Sacerdotem Religiosum appellant Patrem, subdit pag. 190. non est parcior fructuum reges in alios, qui eos appellant Patres. Inde enim in primis admonentur redamare eos, à quibus se diligi tot argumentis testatissimum habent. Nomen ipsum Patris, quo illos nuncupant ingerit pietatem, ac beneuolentiam erga eosdem quis enim adeò agrestis sit ingenij, vt Patri amorem rependere renuat? quod assumptum pluribus idem Auctor prosequitur loco citato.*

45 Didacus de Guevara Religiosus professus Ordinis Sancti Augustini, commendando mansuetudinem Venerabilis Dei Servi, testatur, che quando gli sgrullauano le coperte, non consentiuo, che quanti li suoi occhi ammazassero gli animaletti, che ritrouauano, perche gli daua grandissima pena il togliere la vita à chi Dio la daua, vt in *Summar. nu. 50. pag. 544. S. 76.* Similia referuntur à Francisco de Ribadeneira, li Seruitori li dissero, che voleuano amazzare un Sorcio, che haveuano preso, & il detto Seruo di Dio li disse, che non l' ammazassero, perche lo creò il nostro Redentore, e Maestro Giesù, & avanti à questo testimonio, e delli Seruitori, che ivi stavano, quali per essere tanti anni non sà se sono vivi, ò morti, il detto Seruo di Dio fece aprire la trappola, & havendola aperta subito si vidde il Sorcio nelle mani del detto Seruo di Dio, ove stiede gran spazio di tempo, e li diede la sua benedizione, e lo lasciò libero, di
che

che questo testimonio, e quelli, che ivi stavano, si maravigliarono del suddetto, ut in Summario num. 41. pag. 439. §. 18., & in libro vitæ scripto à Patre Marquez legitur = *haveva una compassione tanto naturale, che non permetteva, che s'ammazzassero nè anche i vermicciuoli, & altri animalucci, che danno noja nell' Estate, non l'ammazzate diceva, che sono Creature di Dio, & è crudeltà d'ucciderle, ut in Summar. num. 41. pag. 470. §. 247.*

46. Si ratio allata à Ven. Dei Servo nè parva illa animalia occiderentur, quod sunt videlicet à Deo creata, esset alicujus roboris, & momenti sequeretur, quod nec animalia occidi possent ad parandum hominibus cibum, quod tamen est falsum, & adversatur verbis Domini *Genes. 9. omne quod movetur, & vivit erit vobis in cibum*, veluti ponderat D. Thom. 2. 2. quæst. 64. art. 1. in corpore; quemadmodum itaque sermonem habendo de illis animalibus, quibus esca paratur hominibus quando dicitur, quod sunt à Deo creata, respondetur, quod sunt creata propter hominem, & sic quod mirum non est, si occidantur propter hominem, uti colligitur ex eodem Div. Thom. qui postquam loco citato in oppositionibus hoc protulit argumentum, videtur, quod occidere quæcumque viventia sit illicet, dicit enim Apostol. ad Roman. 13., qui ordinationi Dei resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt; sed per ordinationem Divinæ Providentiæ omnia viventia conservantur secundum illud psalm. 146., qui producit in montibus fenum, & dat jumentis escam ipsorum, ergo mortificare quæcumque viventia videtur esse illicitum, sic illud dissolvit ad primum ergo dicendum, quod ex ordinatione Divina conservatur vita Animarum, & plantarum, non propter se ipsa, sed propter hominem; Vnde ut Augustinus dicit in primo de Civitate Dei iustissima ordinatione Creatoris, & vita, & mors eorum nostris usibus subditur, ita & sermonem habendo de cæteris animalibus, quæ molestiam, & incommodum afferunt homini, dicendum erit, quod cum sint à Deo creata, sunt creata propter hominem, & idcirco quod crudelitatem non sapit, veluti sensit Dei Servus, illis vitam auferre, & de facto videmus, quod locustis, aut aliis similibus animalibus fructus agrorum depopulantibus juxta illud, Psal. 77. *Et dedit erugini fructus eorum, & labores eorum locustæ*, Ecclesia recurrit ad orationum præsidium, veluti referunt Auendan. de exeq. mand. par. 2. cap. 10. num. 27. Leo in Thesaur. for. Eccles. part. 4. cap. 3. num. 31. cum seqq., Garz. de expens. cap. 21. num. 36. & seqq. & tam mediantibus remedijs naturalibus, quàm supernaturalibus auxilijs, modis omnibus curat, ut locustæ, & similia animalia interficiantur, & vita priventur, quemadmodum legitur apud Card. Baron. annal. tom. 10. ann. 885. pag. 661. litt. A., & B., ubi de Stephano Sexto ex Cod. Vaticano biblioth. hæc habet, cum clades itaque locustarum, quæ prædecessoris sui Adriani totam patriam consumpserant, malo multiplicato germine nasci cæpissent, & omnia repleuissent misertus ille Papa afflicti Populi primum quidem divulgavit, ut si quis de iis unum sextarium caperet, & sibi attulisset, quinque, vel sex denarios ab eo perciperet, hoc autem Populi audientes cæperunt huc illuc discurrere, easque capere, & misericordiosissimo Patri portare, sed cum illas tali argumento delere nequisset ad Dominum misericordiam confugiens, in Oratorium B. Gregorii, ubi ejus lectus habetur juxta Ecclesiam Principis Apostolorum veniens sese cum lacrymis in orationem dedit, cumquæ diutius orasset, surrexit, & aquam propriis manibus benedicens mansionariis præmonente, ut in Nomine Domini agros suos circumneant,

Et hanc aquam spargant persata, Et vineas, petentes diuinum sibi suffragari subsidium, quo facto tanta omnipotentis Dei subsecuta est misericordia, ut ubicumque ipsa aqua aspersa est, nulla penitus locusta remanserit, Et circumquaque vicini audientes ad Urbem confluunt, subueniri sibi deposcunt, omnem terram in pulueris modum locustis cooperatam clamitant, quos benignus Papa, benignè commonuit de Cælo auxilium petere debere contra flagellum imminens, quod ipsum vidimus obseruatum temporibus san. mem. Alexandri Octauæ, cum mures agro Romano maximum damnum afferebant.

47. P. Ferdinandus de Camargo dicit molte volte viddi baciargli le mani li Signori di Titolo, Conti, Marchesi, e Duchè, e tutte le Persone che arriuaano à vederlo, e li Religiosi, che non poteuano arriuare à baciargli la mano, tenere per gran fortuna il baciarli la cintura, vt in Summ. num. 14. pag. 173. §. 109., & in huius rei confirmationem subdit Pater Ioannes de Chabes andando in essa, loquitur di una Processione il benedetto Padre Orosco, era tanta la gente, che arriuaaua ad inginocchiarsi, Et à chiedergli la mano, che sconcertaua la Processione, e non era possibile passare auanti, e così fù necessario di porre due Alabardieri di Sua Maestà alli lati del benedatto Padre, acciòche impedissero la gente, e lo lasciassero passare, e non era possibile, portando il Santo sempre gl'occhi eleuati al Cielo, Et ambedue le mani fuori delle maniche, acciòche glie le bagiassero, acciò non osinassero con esso à cauarglielle dalle maniche, e questo Testimonio vidde molte volte andare molta gente graue delle Religioni, vedendo la folla della gente, e senza hauere alcun riguardo, se n'entravano per la processione, à baciare la mano, ut in eodem Summar. num. 14. pag. 177. §. 127. Et rursus §. 128., e similmente vidde questo Testimonio Cesare Speciano, Nunzio di Sua Santità, che risedeua nella Corte venire molte volte alla Cella del benedetto Padre Fr. Alfonso de Orosco, che era vicino alla portiera, e molto stretta, e scura, inginocchiato il detto Illustriss. Signor Nunzio, e non si leuaua da terra, finche il benedetto Padre non gli dava la mano, ò glie la prendeuà per forza baginandogliela colla bocca, e gl'occhi, e la fronte. Hæc referuntur à Postulatoribus, vt magnam probent æxistimationem, & honorem Dei Seruo delatum, sed in his adnotandum occurrit, quod ille permittere, non debebat Ecclesiasticos, & præcipuè in magna dignitate constitutos sibi manus deosculari, cum deosculatio manus sit signum obedientiæ, & subiectionis, vti probat integra decretalis in cap. cum dilectus de his, quæ ui metusue caus. Ibi = *Quidam Canonorum in manu eiusdem Abbatis de Floreia Sacramento præfinito firmauerunt osculo dato eidem, quod usque in finem in eodem ordine permanerent, adeoque Gonzal. in Comment. ibi num. 5. inquit, aut manus Abbatis osculando intendeant Abbas, Et Canonici obedientiam promittere, atque subiectionem polliceri, ut plerumque apud sacros, Et prophanos vsitatum legimus, & quamuis à Postulatoribus responderi valeat, quod Religiosi, & Personæ qualificatæ per vim deosculabantur manus nostri Dei Serui, semper tamen subsistit obiectum, quandoquidem ipse, cui similia contingebant processionibus interesse non debebat si hos eximios honoris actus effugere volebat, & præcipuè cum ipse non ignoraret; quod sibi non liceret permittere, vt Sacerdotes suas manus deoscularentur, veluti deponit Pater Sedano in Summar. num. 45. pag. 501. §. 24., simileque est illud quod habemus in ordine ad benedictionem; Dei enim Seruus humilitatis gratia noluit benedicere Puero ægrotanti, vt in Summar. nu. 53. pag.*

pag. 563. §. 18., insuper noluit dare benedictionem Regi Philippo Secundo ex eodem humilitatis motivo, ut in eodem *Summar.* pag. 564. §. 27. et tamen in ultima infirmitate constitutus, non solum dedit benedictionem Matri Patris Herrerae ut in *Summar.* num. 55. pag. 602. §. 6. Sed quod plus est, dedit benedictionem Cardinali Quiroga Archiepiscopo Toletano, uti habetur in Processu Toletano auctoritate ordinaria constructo pag. 109. *con due deti diede una benedizione all' Illustrissimo Sign. Cardinale*, quod adversari videtur humilitati, cum inferior non benedicat superiori; Quinimò nec superior benedicat inferiori, cum adest alia persona magis qualificata, nisi obtenta ab eadem licentia, juxta adnotata per Magrum in notitia *Vocabul. Eccles.* verb. *benedictio*.

48 Huc usque deductis superaddenda est nimia indulgentia Dei Serui; Et prætermisso quidem, quod increpasse non videtur eo modo, quo erat increpanda, quamdam personam Ecclesiasticam ebriosam, ut in *Summario* num. 41. pag. 472. §. 250., non obstante quod ebrietas sit magnum malum juxta illud *Osee cap. 4. fornicatio, & vinum auferunt cor*, duabus signanter concurrentibus circumstantiis, quarum altera est, quod agebatur de Persona Ecclesiastica, cui seuerius ebrietas prohibetur juxta Constitutionem Summi Pontificis Innocentij III. in Concilio Lateranensi, de qua in *cap. Crapula de vit. & honest. Clericor.* ibi = *A crapula, & ebrietate omnes Clerici diligentèr abstineant, unde vinum sibi temperent, & se vino, nec ad hibendum quispiam incitetur, cum ebrietas, & mentis inducat exilium, & libidinis prouocet incentiuum*. Altera in hoc constituitur, quod ebrietas non erat modica, cum sensus abstulisset = *Cominciò à delirare, e gli altri Conuitati che erano Gente di Mondo, e di poco spirito solennizzauano il delirio con riso*, quo stante maius malum, & maius peccatum in ebrietate continebatur, juxta illud *Diui Hilarij in psalm. 125. Quid verò infelicius ebrietatis dominatu, ventri ultra capacitatem infundere, sensui rationem adimere, non loqui non meminisse, non stare, & mortem quandam naturæ incolumi imperrare*.

49 Animaduertendum propono id quod refertur à Teste in *Summ.* nu. 41. pag. 462. §. 175. & seqq. *Vidde questo Testimonio piangere molte matine d' Inverno, vedendo per le strade Poveri nudi, e dicendogli molti che giocauano li vestiti, e le scarpe, diceua, che non era possibile, e quando gli faceuano vedere, che li giocauano, ne haueua più misericordia, e diceua = & carnem tuam ne despexeris =, e per tutti li modi lui rimediaua, ordinandogli, che andassero alle undici hore del giorno al Conuento, perche a quell'ora veniua da Palazzo da predicare = & maiori consideratione dignum videtur, id quod colligitur ex alio Teste *Summ.* nu. 41. pag. 454. & 455. §. 126. & seqq.; tractabatur quippe de duobus hominibus, qui falsum deposuerant in re grauissima, in Causa videlicet homicidij patrati, & nihilominus Dei Seruus sub obtentu, quod ignorassent, id quod fecerant, non solum illos excusauit, sed incolumes etiam, & sine pœna è Carceribus dimittendos curauit = *Giesù Maria, giache Nostro Signore ci hà fatta tanta grazia, niuno si hà da castigare. Io me nè vado alla Carcere a metterli tutti fuori, che sono certi puerelli, che non fanno quello che hanno fatto, e così andarono alla detta Carcere, e sin tanto che fece vscire tutti non si partì dalla Prigione*.*

50 In primo ex his actibus narratis videtur Dei Seruus occasionem indirectè subministrasse lusoribus, in malo perseuerandi, & in secundo idem pariter Dei Seruus videtur impedimentum præstitisse administrationi

Iustitiæ, & hæc omnia quidem in rebus non parui, sed maximi momenti; Ludus quippe in Sacris Canonibus, grauibz verbis prohibetur, veluti legitur in *Can. Episcopus dist. 3. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus aleæ deserviens, aut desinat, aut certè damnetur, Subdiaconus autem, aut Lector, aut Cantor similia faciens, aut desinat, aut communione priuetur, similiter, & Laicus, & hunc Canonem perpendens S. Raymundus in Summar. lib. 2. tit. de negot. secular. §. 11. inquit ex Can. Apostolorum colligitur, quod peccatum eorum, qui aleæ deserviunt sit mortale, & graue, cum tales pœnæ non sunt imponendæ pro leui crimine, tantoque magis, quia ludus de quo in præsentia non respiciebat quid modicum, vel aliqualem recreationem veluti profequitur S. Antonin. in Summ. 2. part. tit. primo cap. 23. §. 2. Ludus aleæ est peccatum mortale secundum Raymundum, quod verum credo, quando ex cupiditate quis ludit scilicet principaliter motus ad aquirendum, & quid notabile perdiderit; nam ludere quid modicum, ut pueri faciunt, vel ob recreationem, & moderatè non videtur mortale, & in eo quod attinet ad falsum Testimonium, legitur *Prou. cap. 6. Sex sunt quæ odit Dominus proferentem mendacia, testem fallacem, & cap. 19. Testis falsus non erit impunitus, & qui mendacia loquitur, non effugiet, & cap. 25. iaculum, & gladius, & sagitta acuta, homo qui loquitur contra proximum suum falsum testimonium, pluresque pœnæ recensentur in Can. quicumque 65. quæst. 1., & grauitatem criminis illius, qui profert falsum testimonium, exponit D. Thom. 2. secunda quæst. 70. art. 4. in corpore, falsum Testimonium habet triplicem deformitatem, uno modo ex periurio, quia testes non admittuntur nisi iurati, & ex hoc semper est peccatum mortale, alio modo ex violatione iustitiæ, & hoc modo est peccatum mortale in suo genere, sicuti & quælibet iniustitia, & ideo in præcepto Decalogi sub hac forma interdicitur falsum testimonium, cum dicitur *exod. 20. Non loqueris contra proximum tuum falsum Testimonium. Non enim contra aliquem facit, qui ab iniuria facienda impedit, sed solum, quia ei suam Iustitiam tollit. Tertio modo ex ipsa falsitate, secundum quod omne mendacium est peccatum, & ex hoc non habet falsum Testimonium, quod semper sit peccatum mortale.***

- §1 Concludendo itaque omnia illa, quæ sub hac tertia oppositione comprehensa sunt, in duas classes diuidi possunt. Nonnulla videntur ob stare illi consuetudini indefectibili operandi virtuosè, quæ uti diximus est necessaria ad heroismum, nonnulla quandam leuitatem sapere videntur, sed quæ etiam obstaculum præbet Beatificationi, & Canonizationi, cum Sanctorum operationes nobis deferuire debeant pro exemplo, & norma circa modum viuendi, uti ponderat Card. Bellarm. in suis controuersijs lib. 1. de Sanctorum Beatitate cap. 7. §. 3. probatur ibi = Sancti enim sunt exempla quædam virtutum, & norma rectæ vitæ, & quasi lucernæ quædam à Deo accensæ, ut omnibus alijs præluceant, unde Paulus ad Hebræos 13. mementote inquit Præpositorum vestrum, qui locuti sunt vobis verbum, quorum intuitus exitum conuersationis imitamini fidem. At non possumus accendi ad imitationem, nisi in particulari sciamus, qui sint imitandi, & quid illi egerint, aut passi sint, & lucerna in candelabro poni debet, id quod fit per Canonizationem.

Quarta Oppositio

Circa librum Confessionum.

52 **V**enerabilis Dei Seruus composuit librum suarum Confessionum per extensum relatum in *Summar. num. 2.* exemplo Sancti Augustini, veluti colligitur ex illarum prologo in *Summar. pag. 24. S. 3.* Volendo io peccatore imitare in parte la grande umiltà del vostro gran Seruo mio Padre S. Agostino, il quale compose tredici libri delle sue Confessioni per gloria Vostra, e per esempio de' Cristiani, accioche voluntariamente si presentino alla Sacramentale Confessione à riculare in segreto li loro peccati ad un Vicario destinato dalla vostra pietosa mano, accioche li assolua da essi. E così possente il vostro amore, che ancor si troua chi in publico delle sue colpe si accusi, e di sua mano le scriua; Onde non solamente coloro che viuono, mà quelli ancora, che nasceranno al Mondo leggano, e sappiano li doni, e le grazie, che riceue l' Anima sua, e parimente le colpe che egli commise. Io dal suo esempio mosso, Dio è gloria mia determinai di scrivere questi tre libri delle mie Confessioni, nelle quali confesso la moltitudine delle Misericordie. Narro parimente le mie colpe &c., & consonat P. Marquez in *Vita V. Dei Serui Summ. nu. 17. pag. 211. S. 53.* Fuit hic liber à Dei Seruo transmissus ad Mariam de Aragona, ut colligitur ex Testimonio Patris Didaci de Gueuara *Summar. num. 17. pag. 206. S. 26.* E questo testimonio vidde una lettera scritta alla Signora Donna Maria d' Aragona, con la quale trattaua il detto Venerabile Padre intimamente, nella quale diceua. Per obbedire mando questi scritti, e li dimando, che niuno sappia quello che vi è scritto, e che quando si ligaranno, stia presente, accioche non li veda alcuno. Dubitari quoque rationabiliter potest, quod liber fuerit conscriptus, ut post obitum publicaretur narro parimente, sunt verba Ven. Dei Serui in Prologo Confessionum, *Summar. num. 2. pag. 25. S. Quarto.* Narro parimente le mie colpe perche quando io sia sciolto da questa vita, se così vi piacerà, e verrà questa scrittura in mano di alcuni Fedeli, vi ringratinò Signore, e vi lodino per quanto di buono, e Santo operasti in me, e vedendo i miei falli preghino per me, accioche io dalla vostra vista goda perpetuamente in Cielo; In hoc autem libro cum nulla peccata legantur, sed tantummodò referantur gratiæ, & fauores, quos dicitur Scribenti Dominus indulgisse, veluti deducitur ex lectura, ut ex approbatione Patris Aloysij Cabrera *Summar. num. 3. pag. 7.* Nessuno facci riflessione, che le chiami Confessioni, quando più tosto pare, che sia vn narrare i fauori, che il Nostro Signore li fece, e dare à Dio le grazie, che scriuere, e confessare i suoi difetti, hinc est, quod aliquod ostentationis, & vanæ gloriæ vestigium in scriptura, & publicatione huius libri adesse posse videtur; Et eo fortius, cum huius ostentationis, & vanæ gloriæ aliquod aliud appareat inditium in alijs actionibus Dei Serui. Pater quippè Ferdinandus de Roxas illius Confessarius in relatione *Vite Summar. num. 6. pag. 91. S. 29.* refert se ex eius ore verba audiuisse, quibus se quodammodo æquiparabat Sancto Ioanni Baptistæ, de quo certum est, quod fuit sanctificatus in utero Matris, & quod nullus eo surrexit maior inter natos Mulierum = Che prima che nascesse, essendo la sua Madre grauida, la quale era molto diuota di Nostra Signora, ha-
ueua

ueua costume di offerirgli tutti li suoi figlioli, hauendogli offerto quello, che allora teneua nel ventre, staua pensierosa circa il nome che gli haueua da ponere, & aparendoli la Madre di Dio, gli disse, che li ponesse nome Alfonso perche haueua da essere suo Cappellano, & in questo punto senti, che la Creatura, che teneua nel ventre si moueua molto, come si rallegrasse, e raccontandomi questo il ben'auenturato Padre disse, che alludeua questa grazia à quella, che si fece al Battista nel ventre di sua Madre Elisabetta.

53. Ad partes posito si dicatur à Postulatoribus plures alios Sanctos scriptis mandasse reuelationes, gratias, fauores à Domino sibi concessos; quandoquidem scio omissis antiquis exemplis Sancti Pauli, Sancti Augustini, S. Hyeronimi, Sanctæ Brigittæ, id factum fuisse à Sancta Theresia, quæ proprias visiones, & reuelationes publicauit in libro quem de sua vita conscripsit, & qui ante Beatæ Virginis Beatificationem editus fuit Salamanticæ anno 1588., veluti testatur *Larrea in decis. de reuelatione num. 6. in fine edit. post decis. Granaten.* non ignoro pariter id præstitum fuisse à Sancto Ignatio Loyola, qui visiones, & reuelationes proprio calamo scriptas reliquit, vti videre est in prologo ad Lectorem pag. 6. eius Vitæ, descriptæ à Patre Bartolo, qui pariter egregiè ad rem differit in vita Cardinalis Belarmini lib. 6. cap. 10. pag. 348. *Conciosia cosa che come auuisai poc' anzi la Prouidenza di Dio s'appartenga di farsi, e per edificazione della sua Chiesa per gloria del suo nome, per contezza de meriti de suoi Serui, se ne risappiano certi più rari effetti della sua grazia in essi, i quali altrimenti se ne andrebbero sotterra con essi ne conuenendosi di mettere sempre in ciò mano à miracoli il modo più somigliante al naturale, e muouere, indurre internamente essi stessi à manifestarsi, così oltre à tanti altri che ne sappiamo il Santissimo Patriarca Domenico, e più d'appresso à noi S. Filippo Neri, riue-larono la loro Verginità quelli à suoi Religiosi, questi à suoi figlioli Spirituali, e doue lo Spirito di Dio induce, e trae i Santi à palesar di se etiam di cose grandissime, non è possibile, che vi entri, e si tramischi lo Spirito della vanità, e allora tanto è che parlino ad un Popolo intiero, quanto ad una, ò due Persone.*
54. At difficultas est, quod hæc, & similia facta sunt à Viris Sanctitate præditis, vel ex instinctu, & spiritu particolari diuino, & quidem admodum modeste, grauate, & sobrie, & aliqua specialissima occurrente occasione, vti ponderat *Theophil. Raynaud Operum tomo 4. lib. 6. sect. 2. cap. 18. num. 259., & seqq.*, vel ex præcepto suorum superiorum, quemadmodum ceteris omissis, passim videmus in Patribus Societatis Iesu, qui reddunt in scriptis rationem propriæ conscientiæ suis superioribus, quæ sub sigillo retinetur omnibus abscondita, & solum aperitur Directori Spirituali, vel Confessario, vel Superiori, vt ex ijs, quæ per annum in Animabus subditorum contingunt, faciliorem, & securiorem modum desumant ad illos regendos, & dirigendos in viam salutis æternæ, iuxta ea quæ habentur in primo exam. generali cap. 4. S. 34. impress. Roman. pag. 31., & 35., & S. 40. pag. 33., & in Constitut. part. 6. cap. 1. num. 2. S. Omnibus itidem pag. 148., & in Summar. Constit. S. 41. tom. 1. pag. 307. in impress. Pragensi ibi = nullam debent celare tentationem, quam Præfecto rerum Spiritualium, uel Confessario, uel Superiori non aperiant &c. nec solum defectus, sed, etiam mortificationes, & deuotiones, & virtutes omnes voluntate pura optantes ab illis dirigi, sicuti à rectitudine deflecterent,

*volentes suo proprio sensu duci, nisi conveniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini Nostri loco tenent, ac in ordinationibus generalibus cap. 1. §. 17. tom. 2. pag. 127. dictæ impressionis Pragen., & denique in Instructionibus cap. 2. §. 2. tom. 2. impress. Pragen. pag. 204. in aperienda autem Conscientia, finis est statum Animæ suæ, nimirum defectus passiones, propensiones, tentationes, virtutes ipsas ei aperire, cui se dirigendos tradiderunt, & quemadmodum etiam practicum vidimus à Venerabili Dei Servo Alphonso Rodriguez Coadiutore temporali formato eiusdem Societatis, qui rationem suæ Conscientiæ descripsit, sed ex imperio Gabrielis Alvarez proprii superioris, vti habetur in Summario Informationis super virtutibus prædicti Alphonfi num. 30. pag. 179. §. 147., & 148., & in Summario num. 1. super dubio proponendo in Sacra Rituum Congregatione, an talis ratio Conscientiæ obsteret, quominus procedi possit ad vltiora in propositione dubij super virtutibus Heroicis in specie dicti Venerabilis Alphonfi; Huius itaque instinctus, & Spiritus Divini cum nullum exitet vestigium, illumque tantummodo admittere possemus si essent approbatæ virtutes in gradu heroico iuxta Doctrinam Cardinalis Bonæ de Discret. Spirituum cap. 7. sub num. 6. Talem uerò impulsam ad opera mirabilia, & non consueta tunc esse à Deo cognoscemus, si uocatus ad illa excellenti Sanctitate emineat, semper enim tendit huiusmodi motio ad raram Sanctitatem efficiendam, & ad virtutes internas in gradu heroico, cum insuper sobrietas illa in superioribus perpensa non verificetur in hypothesi nostra, in qua nullus defectus, sed omnia tan unmodò mirabilia narrata sunt, deficiatque superiorum imperium, temerarium per consequens non est adduci in suspensionem iactantiæ, & vanæ gloriæ, in nihilum urgente, quod noster Dei Servus si scripsit librum Confessionum, scripsit iussu superiorum = *Era tant'umile che le scriffe per ordine de suoi Superiori, e questo Testimonio, hà sentito dire, che il Cardinale di Toledo Don Gaspere de Quiroga Inquisitore Generale glie l'haveua ordinato, ut in Summ. num. 17. pag. 206. §. 26., quia de tali imperio non constat, nisi ex relatione huius Testis, & quatenus etiam per impossibile adessent alij testes, illorum depositio semper esset inuerisimilis, cum inuerisimile sit Dei Servum scripsisse librum Confessionum iubentibus Superioribus, & huius imperij in Confessionibus nullam mentionem fecisse.**

Quinta Oppositio.

Super observantia Vitæ Religiosæ.

DEI Servus ferè nunquam intererat Mensæ communi cum alijs Religiosis in Cellario vulgo Refectorio, vti deducitur ex Testimonio Patris Francisci Sedano Summario num. 39. pag. 411. §. 123., e le uolte che questo Testimonio lo vidde pranzare nel Refettorio come li Giovedì Santi li primi giorni della Pasqua, era tanto grande l'allegrezza, che i Frati haueuano come se fosse il Padre S. Agostino, quello che mangiasse, & passim colligitur ex alijs Testibus, qui referunt se prandium retulisse

se ad eius Cellam, hæc autem consuetudo, & hic modus operandi, aduersantur praxi ferè omnium Religionum, vel saltem illarum Constitutionibus, sic quippe legitur in Constitutionibus Vrbanis Conuentualium Sancti Francisci cap. 3. tit. 19. de Mensa Communit. pag. 109. num. 4. ibi = *Adueniente refectiois hora omnes, nemine prorsus excepto ad Communem Mensam accedant*, id ipsum disponunt Constitutiones Ordinis Prædicatorum super regulis Sancti Augustini dist. 1. cap. 5. num. 2. pag. 42. *Nullus Frater debet in Cella, vel in Camera tenere Mensam, sed omnes Fratres tam Priores, quam alij debent venire ad communem Mensam in Refectorio, & paulo post, ut omnes etiam Magistri caueant, ne in cubiculis, seu Cameris comedant, sed in communi Refectorio*, consonatque Regula Sancti Augustini per eum tradita tomo 1. pag. 333. col. 1. circa med. ibi = *Sicut pascimini ex uno cellario sic induamini ex uno Vestiario &c.*, & idèd quante plus rem communem, quam propria uestra curaueritis, tanto uos amplius profecisse noueritis; Et talis transgressio, dato etiam quod Constitutiones Sancti Augustini non obligent sub peccato mortali, vel veniali, semper faciet obstaculum Beatificationi, & Canonizationi, veluti in puncto docet Fortunat. Scacch. Theolog. Ord. Eremitar. S. Augustini in suo tract. de not. & sign. Sanctit. sect. 6. cap. 3. pag. mihi 428. in Constitut. Ordinis Frat. Predicatorum, & Eremitarum S. Patris Augustini legitur noluisse Patres ex vi Statutorum illorum, seu Constitutionum Religiosos obligari, neque ad peccatum mortale, neque ad veniale, sed tantum ad penas in Constitutionibus positas atque expressas, quia tamen Institutorum transgressio contemptum indicat, propterea quantumuis leues extiterint huiusmodi transgressiones, nihilominus in examinando acta cuiuscunque Dei famuli per respectum ad Canonizationes, habendæ erunt in numero, & considerandæ tanquam impediencia Charitatem, & debilitantia argumenta Sanctitatis; nisi ex alio capite, vel capitibus argumenta Sanctitatis fortiora, ac validiora concurrerint.

- ¶ 6. Aliqualis præterea transgressio imputari posse videtur Dei Seruo circa votum obedientie, veluti deducitur ex testimonio Patris Ioannis de Herrera Summar. num. 51. pag. 548. S. 8., & seqq. in questo Conuento di S. Filippo stando assai male il Priore del Conuento, che si chiamaua Frate Antonio de Velasco, una sera seruendo io il detto Priore, stando con quello il Seruo di Dio li dimandò Padre mio, cena vostra Paternità; Et il Seruo di Dio li disse; Padre grazie à Dio sono piu di cinquanti anni che non ceno, e me ne trouo benissimo, perche l'uso, e un'altra naturalezza. Il Padre Priore li disse, stà bene, mà però già che V. P. non cena li comando, che ogni sera faccia colatione, e uoi Fra Giouanni portarete ogni sera la colatione al P. Orosco. Certo che se mi hauessero detto alcuna cosa di grandissimo momento, e qualita, non l'hauerei stimata tanto, e non mi hauerebbe dato tanto gusto, quanto il portare la Colazione al detto Seruo di Dio, glic la portai quattro, & cinque volte, & il seruo di Dio mi disse volete farmi un piacere di scordarui di portarmi questa Colazione la quale era un pero, un raquanello, & un persico; Io dissi lo farò per certo perche vedeuo che solamente per obbedire lo prendeuo, & consonat Pater Marquez in Vita Serui Dei, Summ. num. 52. pag. 538. S. 43. De Virtute verò obedientie in primis inquirendum est quando agitur de Religiosis viris, vel mulieribus, vel beatificandis, aut canonizandis, à quibus Obedientie votum fuit emissum, veluti ponderat Fortunat. Scacchus de notis, & signis Sanctit. sect. 4. cap. 2. pag. mihi 253. Et

quia Regulares tam Viri, quam mulieres obedientiae Votum emittunt, in discutiendis eorum actis, in primis considerare oportet, qualiter, & quam prompte se habuerint in executione illorum, quae illis praecepta fuerint, & cum obedientia, vti dicunt debeat esse cæca, veluti optimè profequitur Theophil. Raynaud. in suo Tract. de Virtutibus, & Vitijs Oper. tom. 4. lib. 4. sect. 3. cap. 8. pag. mibi 617., nil clarius asserri potest ad suadendum Ven. Dei Seruum in exercitio Virtutis Obedientiae defecisse, quamuis agatur de præstanda obedientia in re, quæ videtur minoris momenti, aliquid videlicet Vespere comedendi iuxta Doctrinam Sancti Francisci de Sales nell'Introduzione alla Vita deuota part. 3. cap. 11. pag. 147. iuxta modern. impress. Roman. vbi in fortioribus loquendo de Obedientia, quæ est præstanda Superioribus ab illis quoque, qui non emisunt solemne Votum Obedientiae hæc habet = *Eseguite dunque i loro comandamenti, poiche questo, e ben necessario, ma per renderui poi perfetto seguitate anche i loro consigli, i loro desiderii, e le inclinazioni fintanto che dalla Carità, e dalla prudenza vi si concede. Obbedite loro anche quando ui ordinaranno cose per altro grate, come di mangiare, e di prenderui del diporto, perche quantunque sembri, che l'obbidire in simili casi, non sia Virtù, sarebbe nientedimeno un gran vizio il disubbidire in si fatte cose.*

- 57 Denique Dei Seruus peculium habuit, cum passim in Summar. videamus nummos, Vestes, & his similia fuisse Pauperibus distributa, veluti depræhenditur ex Summario pag. 500. pag. 501. num. 19. pag. 438. §. 8. & seqq. pag. 443. §. 38. & 39. pag. 444. §. 43. & 44. pag. 446. §. 62., & 63. pag. 447. §. 77. pagina 450. §. 101. & 102. pag. 452. §. 116. pag. 453. §. 122., qua in re prætermissa Bulla Summi Pontificis Clementis Octauii la 60. Bullar. tomo 3., in qua præcipitur, vt nullus ex Fratribus etiam si Superior sit bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, census, eleemosynas quocumque nomine acquisita tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum cæteris bonis, redditibus, pecunijs, ac prouentibus confundantur, quo communis inde Victus, & Vestitus omnibus supeditari valeat; itaut nulla dispensatio, nulla licentia Superiorum excusare valeat; quandoquidem combinatis temporibus, apparet præsentem Constitutionem publicatam fuisse post obitum Venerabilis Dei Serui, vis reponitur in dispositione Sacrosancti Concilij Tridentini sess. 25. de Regular. & Monial. cap. 2., in quo sic legitur = *Nemini igitur Regularium tam Virorum, quàm Mulierum liceat Bona immobilia, vel mobilia cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, Conuentuique incorporentur. Administratio autem Bonorum Monasteriorum, seu Conuentuum ad solos Officiales eorundem ad nutum Superiorum amouibiles pertineat. Ad tramites dispositionis Conciliaris tenebatur Dei Seruus emolumentum suarum prædicationum, & cætera aliaque quomodocumque ex munificentia Regis Catholici acquirebat, Superioribus tradere, & Conuentui incorporare, adeoque cum id non fecerit, sed supradicta emolumenta proprijs manibus, proprioque arbitrio erogauerit, esto in Causas maximoperè pias erogauerit, videtur fuisse transgressus Constitutionem prædicti Concilij Generalis; Et talis transgressio eo*

magis ponderanda est, ex quo idem Dei Seruus hac de causa in aula traducebatur, & accusabatur à Petro Pirola, vti proprietarius, & Sacrorum Canonum transgressor, veluti refert Pater Marquez in eius Vita Summar. num. 48. pag. 522. S. 71. *Vscì fuori di Madrid vn huomo con spirito ambizioso, e spacciandosi per Profeta, si tirò appresso ingannato il volgo, & anche molte persone principali; Non fece applauso il Sant' Huomo alle sue frodi, laonde quegli lo prese tanto in odio, che bramò di trouar strada da oscurare la sua fama, & al fine uscì con dire, che Iddio riuelato gli haueua, che il Padre Orosco era in stato di dannazione per l'entrata che haueua, & concordat Lopez in Summar. num. 50. pag. 531. S. 14. parimente sà questo Testimonio, che Pietro Pirola professa falso, che s'introdusse nella Corte viuenti Filippo Secondo, mormoraua molto del Seruo di Dio Frate Alfonso de Orosco, e del Padre Maestro Fra Gabrielle Pinedo Priore, che era del Conuento di S. Filippo, perche non approuauano la sua profezia, ancorche molte persone assai graui, e dotte l'approuassero; così mormoraua fuori di modo del detto Seruo di Dio Frate Alfonso de Orosco, e particolarmente diceua, che si haueua da condannare, perche contro il Voto della puerità, haueua l'entrate, che la Maestà dell' Imperatore, e Filippo Secondo gli dauano di loro Predicatore,*

58 Nec pro responsione obstare valet, quod ab hac lege Conciliari Dei Seruus erat exemptus mediantibus Bullis Summorum Pontificum; In primis quippè afferendæ sunt istæ Bullæ, & quatenus afferentur, eadem non essent alicuius roboris, & momenti ad effectum de quo agitur; Dei Seruus enim, quando fuit electus in Concionatorem Imperatoris Caroli Quinti, noluit acceptare assertas Summorum Pontificum Bullas, quibus eximebatur à subiectione suorum Superiorum Regularium li dissero, *che sua Maestà lo faceua suo Predicatore, e che già di li in poi restaua esente dalla soggettione della Religione, e delli Prelati di essa per special Breue di Sua Santità, che li Rè haueuano, & il benedetto Padre rispose, che se haueua da vscire dalla soggettione, che professaua di Religione, di Voto alli suoi Prelati, che non voleua essere Predicatore dell' Imperatore, vti habetur in Summario num. 45. pag. 503. S. 38., & ne dicatur, quod ex tali renunciatione non infertur ad renunciationem facultatis distribuendi suarum prædicationum emolumenta, & cætera alia, quæ acquirebat ex munificentia Imperatoris, præsto est Testimonium Patris de Herrera in Summ. num. 41. pag. 444. S. 46. Vbi expressè refert Ven. Dei Seruum renunciaffe illis etiam Bullis, quæ ipsi facultatem distribuendi suppeditabant, à pouere Zitelle daua maggiori elemosine, perche procuraua d'accasarle, e di raccogliarle, e così erano maggiori le sue Elemosine &c. e per tutto questo haueua licenza. perche era Predicatore del Rè, & essendolo era esente per Bolla di Sua Santità, e perche con tutto che haueua rinunziato à queste Bolle, e tutto quello, che per grazia se gli era concesso &c.*

59 Itaque si Dei Seruus renuntiauerat assertis Bullis, nullum in illis momentum constitui potest; Simili modo quo videmus in Episcopo Regulari; quandoquidem iste testari non potest, nec de rebus intuitu Ecclesiæ acquisitis, nec de acquisitis ex proprio labore, industria, & Iure hæreditario, iuxta receptiorem sententiam, quam pluribus exornant Faiard. post allegat. Fiscal. in questione celebri pro Episcopo Regulari num. 55. & 56., Lucarin. in tract. de Episcop. Regular. cap. 2. n. 242.

Barbos. de Iur. Eccles. uniu. lib. 1. cap. 42. num. 211., Piringh. ad lib. 3. decretal. tit. 26. de Testam. sect. 2. §. 2. num. 27., Arauxo decis. moral. tract. 3. quæst. 28. dubit. 3. per tot.; potest absque dubio Episcopo Regulari concedi à Summo Pontifice facultas testandi, vt expresse docent S. Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 8. ad 3., S. Antonin. in summ. 3. part. tit. 20. cap. 2. §. 7. vers. si tamen ex concessione Turrecremat. in Can. de Monach. vers. ad tertiam rationem 16. quæst. 1., Siluest. in summa verbo Testamentum 1. quæst. 3. vers. undecimo quilibet, Sanch. in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 8. num. 45. in fine, Pasqualig. in addit. ad Lauret. contr. Episc. & Regular. quæst. 113. per tot., Gibollin. de uniu. negotiat. lib. 5. cap. 8. art. unico num. 3. vers. & tamen si tacitè, vel expresse Regularis Episcopus protestetur se vti nolle facultate concessa, certum est, quod Testamentum facere non potest; & si faciat, delinquere videtur, & super tali delicto per Fidei Promotorem fit oppositio in ordine ad Beatificationem, & Sanctificationem, vti contigisse videmus in causa Ven. Dei Serui Alexandri Sauli, quæ pendet in hac Sacra Congregatione cum tota ferè illius difficultas in hoc consistere videatur, quod Ven. Dei Seruus obtinuit quidem à Gregorio XIII. facultatem testandi, sed testatus est sine relatione ad illam, quo stante infertur facultati concessæ renuntiasse.

60 Neque est maioris momenti si à Postulatoribus replicetur, quod noster Dei Seruus habebat à suis Superioribus licentiam distribuendi emolumenta suarum prædicationum; Scio enim id comprobari ex nonnullis Testibus, vti habetur in *Summar. num. 41. pag. 444. §. 47., & pag. 522. §. 71. Summar. num. 48.* Non ignoro pariter à nonnullis Testibus dici congregatam fuisse Congregationem, vt videretur an subsisteret accusatio Petri Pirolæ, & Theologos consensisse Dei Seruum, stante suorum Superiorum licentia sæpè relatam distributionem facere potuisse, & multò magis, cum talis distributio fieret ad vsus pios, vti habetur in *Summario num. 50. pag. 531. §. 15., & pagin. 532. §. 20.,* at prætermisso, quod nimis inuerisimile apparet Dei Seruum renuntiasse assertis Bullis Summi Pontificis; & deindè voluisse recurrere ad Superiores, & ab illis obtinere potestatem distribuendi, vis est, quod nec licentia Superiorum, nec distributio in vsus pios eidem poterant suffragari, nè contra dispositionem Sacrosancti Concilij Tridentini committeret; Et vt id ponatur in claris, referendæ sunt circumstantiæ, quæ à Doctoribus referuntur in hac materia, & quæ fuerunt approbatæ in Opusculo impresso Romæ de anno 1695., cui Titulus *Trattato della Vita commune de Religiosi*, cui subscripserunt ultra alios Theologos tres Consultores huius Sacræ Congregationis, Illustrissimus scilicet Petrus Lambertus le Drou, Pater Petrus Antonius de Rossi, & Pater Honorius ab Assumptione.

61 Circumstantiæ, & conditiones sunt sequentes, vti legitur in cap. 20. citati Opusculi pag. 163. & seqq. *la prima, che i Regolari non habbino tal peculio, come proprio quanto al vero dominio, possesso, amministrazione, & vero uso, che importi facoltà di potere gouernare distribuire, & adoperare à suo piacere detto peculio, ma solamente quanto al titolo di semplice ministro rispetto agl' officiali, e di semplice uso di fatto rispetto alli priuati. La seconda che habbino quella con espressa, & tacita licenza d'alcuno de suoi Superiori, colla quale s'è amministrato. La terza, che tal peculio sia moderato, e non superfluo à giudizio del Superiore. La quarta che s'è incorporato cogl' altri Beni del Conuento. La quinta, che s'è reuocabile ad ogni*

38
 minima cenno de Superiori, e conseguentemente fino pronti, & apparecchiati li Sudditi à resignare ogni cosa in mano delli medesimi ogni volta che così dall'obediienza sarà ordinato; La sesta che i Regolari non se nè seruino malamente spendendolo in vsi illeciti, e profani; nè ssi loro concesso per vsi indeterminati, ma solo per vsi certi, e determinati, più, leciti, necessarij, e per tali dal Superiore conosciuti. La settima, che tal peculio à loro concesso non l'habbino appresso di se, ma in mano del publico Officiale assegnato dal Superiore. L'ottaua, che il sudetto quando all'Officiale domanda qualche cosa dica in particolare il suo bisogno; Altrimenti sarebbe solo Offiziale di nome, & il Suddito dispensatore. La nona, che non si possa leuare questo modo di viuere senza gran scandalo. La decima, & ultima, che questa concessione tacita, ò espressa ssi fatta per giusta, e ragionevole causa; Sine omnibus his circumstantijs peculium Religiosorum est contra mentem Sacrosancti Concilij Tridentini, vti concluditur in citato opusculo, Et cum non obstante licentia Superiorum, & non obstante pariter vsu laudabili in hypothesis nostra, nec quarta, nec septima, nec octaua circumstantia sint verificatae, semper idcirco sumus in casu, in quo distributio pecuniarum imputari valet Dei Seruo, itaut impediatur illius Beatificationem, & Canonizationem.

Sexta Oppositio.

Circa ea, quæ contigerunt in vltima Infirmitate Dei Serui.

62 **P** Lura à Postulatoribus afferuntur in commendationem Castitatis, & Virginitatis Venerabilis Dei Serui inter quæ notatu dignum est, quod quando necessitas illum cogeabat ad habendum sermonem cum foeminis, illarum faciem nunquam aspiciebat, sed oculis ad terram demissis loquebatur = *Teneua un modo singolarissimo di guardare le Donne, che giamai le guardaua in faccia, ma sempre staua guardando la Terra, d'altra parte, e sempre offeruaua il costume di dire poche parole, e molto necessarie, quemadmodum referunt Testes in Summar. num. 49. per tot.*; At quia Promotoris Fidei munere fungor, operæ pretium est me referre ea, quæ contigerunt in vltima Infirmitate Ven. Dei Serui vna cum nonnullis adnotationibus non animo quidem impugnandi Castitatem, aut Virginitatem eiusdem, sed vt relatis omnibus, quæ iuxta meum officium referenda sunt, congruè afferantur responsiones à Postulatoribus, quæ veritatem magis ponant in claris.

63 In Processu Matritensi auctoritate ordinaria peracto par. 1. pag. mibi 528. à tergo, & seqq. hæc habentur = *all'ottaua dimanda disse, che quello che di esso sa, e che questo Testimonio, come Seruitore, che fù del Conte di Boendia, e della Contessa di Boendia, che era sorella della Signora Donna Maria d'Aragona, alla stagione, e tempo dell'Infermità, della quale il detto Santo morì, questo testimonio assistè alcune notti nella Cella del detto Santo Orosco, e restaua iui alcune notti in compagnia delle dette Signore Contesse di Boendia, e Donna Maria d'Aragona, le quali dette Signore entrauano nella Cella del detto Santo Orosco, che staua nella strada dell'Orologio, doue non vi era Clausura nè staua consegnato il Collegio di*

di Donna Maria d' Aragona alli Padri di S. Agostino, doue questo Testimonio vidde colli suoi occhi il sommo rispetto, e riuerenza, con che le dette Contesse, e Donna Maria d' Aragona curauano il detto Santo Orosco, perche ogni volta, che era di bisogno d'abbracciare il detto Santo per ponerlo a fare del corpo, la detta Signora Donna Maria d' Aragona in presenza di questo Testimonio, e senza permettere, che niun Serua sua, nè altra persona si accostasse al detto Santo, ella medeua l'abbracciava, e leuaua dal letto con gran resistenza del detto Santo per la sua grande umiltà, e la detta Contessa li teneua il vaso in ginocchioni, essendo una donna delle più principali, e graui di tutta la Corte, e la più schifosa, perche come Seruitor suo, sa questo Testimonio, che l'era molto, ciò nonostante vidde questo Testimonio, come le dette due Signore faceuano il sopradetto tutte le volte, che era necessario con grande umiltà, e stupore di questo Testimonio, e di tutti quelli, che lo vedeuano, e similmente vidde questo Testimonio, che le dette due Signore restauano alcune notti nella detta Cella del detto Santo Orosco senza coricarsi vegliando, e quando voleuano riposare di notte, si gettauano sopra d'un materazzo, che stava steso in terra, e doppo, che si alzauano, diceuano a questo Testimonio, & ad un altro compagno suo, che è già defonto, che si chiamaua Diego de Alderet, che si coricassero sopra il detto materazzo, dicendo che riposassero, e parimente la detta Signora Donna Maria d' Aragona si poneua il manto negro di detto Santo Orosco, come un ferauolo, e diceua a questo Testimonio, & al suo compagno, che bagiassero quel manto, che non sapessero chi era quel Frate.

64 Similia prorsus enarrantur à Fratre Ioanne de Herrera Procuratore Generali in Summario num. 55. pag. 602. S. 9. & seqq. hebbe per Infermiere ancorche con gran pena sua, perche il veder donne alla sua Cella gli era notabile, le pietosissime Signore la Contessa di Boendia, e la Signora Donna Maria d' Aragona, le quali colle sue mani proprie lo seruiuano sino al ponerlo alla segetta, perche non si poteua muouere, la detta Signora Contessa di Boendia, ma li di lui escrementi haueuano buon odore.

65 Consonant depositiones nonnullorum aliorum Testium; sic enim testatur Marina Diaz in Summario num. 25. pag. 288. & 289. = Nell'ultima Infermità, della quale il detto benedetto Padre Orosco morì, che durò più di quaranta giorni la detta Signora Donna Maria d' Aragona, e questa Testimonio, e Francesca de Torres, come sue Serue assisteuano alla detta sua infermità per la molta affezione, che portò la detta Signora Donna Maria d' Aragona al detto benedetto Padre, per essere tanto Santo, e perche nel detto tempo non vi era clausura nel detto Collegio, nè Conuento, perche la detta Signora Donna Maria d' Aragona non haueua dato per allora il detto sito, e Collegio al detto Ordine, e del Signore, S. Agostino, per il che come tale Fondatrice stava colle sue Serue in un appartamento del detto Collegio, e si come vi era solamente il detto benedetto Padre, & altri due, o tre Padri, come tale Padrona andaua per tutto il Collegio colle sue Serue, & entrava particolarmente nella detta infermità nella Cella del detto benedetto Padre, & una sera li Medici, che lo curauano, ordinarono, che gli sfregassero le gambe quantunque la sua infermità era graue, riuoltò gl'occhi all'Image di Nostra Signora &c. & in quest'occasione entrò la detta Donna Maria d' Aragona, e Francesca di Torres sua Serua nella Cella del detto benedetto Padre.

66 Denique in actu Extremæ Vnctionis, mulieres interuenerunt non ob-
stante quod Ven. Dei Seruus esset sui optimè compos, vti colligitur
ex testimonio supradicti Patris Ioannis de Herrera Procuratoris Ge-
neralis in Summario num. 55. pag. 602. S. 6. li diedero la Santa Vnzione,
e prima il Padre Maestro Frate Ernando de Roxas mandò a dire a mia
madre, che si chiamaua Donna Mariana de Harbaez, che era stata figlia
di Confessione del detto Seruo di Dio molti anni, e l'haueua seruito molto,
che venisse al Collegio per vedere dar l'unzione al Seruo di Dio con la Si-
gnora Donna Maria d'Aragona, venne, e glie la vidde dare, e conforme
essa mi raccontaua lasciò vscire con il Sacerdote tutta la gente, che era
entrata, e rimase con il Seruo di Dio sola, il quale stava voltato alla mu-
raglia, e gli disse o Padre mi conosce Vostra Paternità? il Seruo di Dio
si riuoltò, e disse certo che la conosco, e cominciò a piangere, e mia madre
parimente, e li disse mia Madre; veda Vostra Paternità che sono la
madre di Frà Giouanni de Herrera, il Seruo di Dio disse già lo sò perche
ben la conosco.

67 Accessus hic mulierum ad Cellam Ven. Dei Serui, nimia familiaritas,
quam admisit in sui corporis pertractatione, aliquid difficultatis in-
gerere possunt, & ansam subministrare valent, vt in eodem aliquem
detectum notemus; Nil enim certius est iuxta Sanctos Patres, & Ec-
clesiæ Canones, quamquod Sacri Homines sobriam admittere tenean-
tur mulierum frequentationem, plura in hac re congeffit argumenta
ex antiquitate Ecclesiastica deprompta, Gonzal. in cap. inhibendum
num. 8., & seqq. de cohabit. Clericor., & Mulier., Theophil. pariter
Raynaud eruditissimum de more edidit tractatum de sobria alterius
sexus frequentatione per Sacros, & Religiosos Homines Oper. tom. 12.
in quo probat omnes Sacros homines tali necessitati esse obnoxios
etiāsi sint Confessarij, etiāsi sint senes, & annosi, etiāsi sint per-
fecti, & non obstante quod mulieres sint æuo detritæ, & sint detor-
mes veluti legere est pag. 266. & seqq. item pag. 274. & sequen., ad
quas me remitto nè actum agere videar, & auctoritatibus vtar in re
omnibus nota.

68 Crescitque assumptum ex duabus circumstantijs in hypothesei concurren-
tibus; quarum altera est, quod noster Ven. Dei Seruus quodammodò
visus fuit cum foeminis assistentibus ludere, & sermonem iocosum cum
illis effundere; Altera est quod ipse se tam dictis, quam facto exposi-
tum agnoscebat illecebris carnis, & tentationibus, in quo rerum statu
nemo non videt eundem eò magis adstrictum remansisse ad euitandam
mulierum familiaritatem; ludebat itaque, & iocosum sermonem in
foeminis assistentibus effundebat, quandoquidem in Summar. pag. 606.
S. 35. & 36. Pater Ioannes Medina Ordinis Sancti Augustini sic lo-
quitur: Essendo stato esso mandato da S. Filippo, acciò vegliasse una
notte nella sua Infermità al Seruo di Dio, nella quale curauano, ammi-
nistrauano, e seruiuano d'Infermiere l'Eccellentissime Signore Donna
Maria d'Aragona, e la Contessa de Vsendia sua sorella al detto Seruo di
Dio, fece istanza il medemo al Padre Maestro Fr. Ernando de Roxas, che
li portasse il Santissimo Sacramento per adorarlo, e doppo hauerlo adorato,
& esser stato riposto nell'Altare si voltò il detto Seruo di Dio alla mura-
glia, e cominciò a ridere fuori di modo pieno di somma, & incomprendibile
allegrezza, & hauendogli detto la detta Signora Donna Maria d'Ara-
gona, Padre Orosco, che allegrezze son queste, non goderemo tutti di quelle?

& il

È il benedetto Padre gli rispose stò qui con una Signora più bella di Vostra Signoria; e la detta Donna Maria d'Aragona gli disse non la potremmo vedere ancor noi; È il Seruo di Dio disse li suoi Deuoti la vedranno.

69 Dictis denique, & factis idem Ven. Dei Seruus se agnoscebat expositum illecebris carnis, & tentationibus, tùm quia sæpè memoratus Ioannes de Herrera de auditu ab eodem, & se referendo ad scripta in libro Confessionum sic deponit -- Ancorche renda grazie à Dio d'hauerlo scampato dal conoscere Donna alcuna con tutto, che fosse d'età d'ottanta anni, confessaua, che non si ritrouaua alcuna età sicura sin tanto, che viue la carne, allegando sequentem validissimam rationem, perche la guerra de pensieri suole essere pericolosa, & importuna in qualsiuoglia modo, che voi sapete meglio di me, & concordat Franciscus Maldonado in Summario pag. 524. §. 12. che in materia di Verginità sentì dire questo Testimonio, che in vn'occasione che crede, che fu d'infermità, sforzandolo il Prelato che dicesse qualche cosa della sua Vita in questa materia della Castità disse sin hora per la Misericordia di Dio, non hò commesso alcun peccato in questa materia; non sò quello, che sarà di qui auanti, Dio mi tenghi con la sua mano, e quando disse questo haueua più di ottant'anni.

70 Tùm quia in vltima Infirmitate, non solùm faciem velo obducebat, nè mulieres videret, vt in Summario num. 21. pag. 256. sub §. 14., sed etiam constitutus manebat inclusus in quodam sacco, veluti colligitur ex Summario num. 39. pag. 420. §. 179. & pag. 422. §. 189., quod alia de causa non faciebat, quam nè Angelus Satanæ illum colaphizaret, & nè Dæmon tentaret, vt partes corporis pundendas contingeret iuxta relata per eundem Franciscum Maldonadum Summar. num. 39. §. 51., che d'ordinario si coricaua il detto Padre Fr. Alfonso de Oroasco messo in vn sacco dalli piedi sin sotto le braccia per non dar luogo, che le sue mani potessero arriuare alle parti vergognose; Hoc iplum clarius confirmatur ex depositione Catharinæ eodem Summario num. 39. §. 18. della di lui gran penitenza, e digiuni, e poco dormire, e delli di lui cattiuu letti; si diceuano cose grandi; ma che quello, che questa Testimonia puol dire è vna gran penitenza, quale sà particolarmente, che faceua, & è che amaua tanto l'Onestà, che haueua fatto vn sacco di caneuaccio, e dormiua dentro di quello, il quale era fatto à modo di sacco, e cauaua fuori di quello le mani, e braccia, acciò il Demonio non le facesse toccare il suo Corpo colle mani indecentemente; e dentro di questo sacco esso staua nell' vltima sua infermità, della quale morì; Et quod notatu dignum est, cum Animam esset acturus, ita ut adstantes crederent illum esse mortuum, & sæpè memorata Anna Maria de Aragona illum tetigisset, statim exclamauit vt discederet, & nè amplius tangeret, cum adhuc mortuus non esset, quemadmodum deponit Ioannes Quisano in Summario num. 49. §. 25. -- Fu Vergine, e così lo testifica il detto Padre Frà Ferdinando de Royas, questo Testimonio disse, che sà per cosa molto certa, che fu tanto ritirato in questa Virtù, che sentì per cosa molto certa, che credendo la Signora Donna Maria d'Aragona, che fusse morto il Santo, volse accostarsi à vedere, e certificarsi di quello toccandolo, e che esso alzò la voce, e con vigore non della sua età, nè di chi staua per morire li disse, Signora leui la vostra Signoria, che ancor non sò morto; Tanto fu ritirato, come questo di nouant'anni poco più ò meno.

71 Adeoque omnia simul vniendo, familiaritatem videlicet cum foeminis assistentibus contra præscripta Sacrorum Canonum, & SS. Patrum, iocosas allocutiones cum illis, probabile periculum tentationis, quod est

est comprobatum ex dictis, & factis eiusdem Venerabilis Dei Serui, quemadmodum ipse non audeo efformare Iudicium, ita libentissime expecto quid Sapientissimi Patres in re tanti momenti dicturi sint, quam exequendo munus mihi demandatum salua conscientia silentio præterire non poteram.

Et hæc dicta sint sub censura &c. salvo semper &c.

Prosper de Lambertinis Sacri Consi-
storij Aduocatus, & Coadiutor Rmi
Fidei Promotoris.

TOLETANA

Beatificationis, & Canonizationis

VEN. SERVI DEI

FR. ALPHONSI
DE OROZCO

Religiosi Professi Ordinis Eremitarum
Sancti Augustini.

RESPONSIO AD ANIMADVERSIONES *Reuerendissimi Fidei Promotoris.*

SUPER DVBIO

An constet de Virtutibus Theologicalibus, Fide, Spe, & Charitate in Deum, & Proximum; & Cardinalibus; Prudentia, Iustitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in casu, & ad effectum, de quo agitur.

Beatissime Pater.

Vemadmodum in fornace probatur aurum; & Veritas quo magis exagitur, eò magis splendescit in lucem, vt habetur in C. graue 35. quæst. 9. , & ait Castellan. de Canonizat. Sanctior. quæst. 8. principal. §. Circa octauum; Ità sanè Virtutes supradicti Venerabilis Serui Dei, & si per Rmum Fidei Promotorem diligentissimè cribratæ in suis equè doctissimis, atque accuratissimis Animaduersionibus, puriores tamèn euadere, ac magis, magisque coruscare, & in heroicum, atque excellentissimum quoque gradum extolli dignoscuntur, vt ex infrà dicendis clarum fiet.

2 In primis, & antequàm examen assumat Virtutum, Reuerendiss. Pro-

motor ait, in Informatione, & in Summario à nobis exhibito, plura referri pertinentia ad Miracula patrata à nostro Ven. Dei Famulo, quæ taquam extranea à præsentis Dubio prætermittit, superfluum existimans, tempus in eis refellendis insumere.

- 3 Admittimus quidem, & scimus, non esse locum in præsentiarum disquirendis Miraculis, quippe quæ per Dubium separatim examinanda sunt post obtentum Decretum approbationis Virtutum; nec nos ea deduximus, ut speciali nunc discutiantur examine; sed aliqua eorum (consuetum sequendo stylum) solummodo delibanda retulimus ad heroicam Servi Dei Fidem demonstrandam, in Informatione *sub tit. de Fide pag. 39., & pag. 48. & 49., & Summar. Num. 21. §. 21., & Num. 24. pag. 278. & seqq., & Num. 27. per tot. pag. 301. cum seqq.* cum Miracula in vita Fidei attribuantur, iuxta illud Matth. 21. 21. = *Amen dico vobis, si habueritis Fidem, & non hesitaueritis, non solum de ficulnea facietis, sed & si Monti huic dixeritis: tolle, & iacta te in Mare, fiet; & omnia quæcumque petieritis in Oratione credentes, accipietis* =, & cap. 17. = *Si habueritis Fidem, nihil impossibile erit vobis* = ubi S. Ioannes Chrysost. ait = *Non solum lignum humiliare poteritis, sed etiam montem iussu, & præcepto transmutare* =, & tenent Hostien. in *sum. de reliq., & vener. Sanctor. num. 3. vers. quartum est*, Bellamer. in *cap. nec mirum 26. quæst. 5. num. 8. circa fin. vers. ad quintum dicendum*, ubi explicat quare operatio Miraculorum attribuitur Fidei, Maluet. de *Canonizat. dub. 3. num. 41. vers. quarto, & ultimo*, Castell. *cod. tract. quæst. 6. in princ.*, Contelor. pariter de *Canonizat. Sanctor. cap. 17. num. 6.*, & pluries firmarunt Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum, & præcipue S. Thomæ à Villanova *S. Accedit ad ea in fin. penes eundem Contelor. pag. 458. in fin., & 459. in princ.*, & in Relatione S. Elisabeth Regina Portugalliæ *part. 2. tit. de Fide S. quinto magnitudo*, S. Ludouici Bertrandi *tit. de Fide S. Beatus*, & sæpè in alijs.

- 4 Ea vero Miracula, quæ post obitum eiusdem Servi Dei sequuta dicuntur in præfata Informatione *ad fin. sub tit. de Miraculis post obitum pagina 147. & seqq.*, & in Summario compendiose referuntur *Num. 57. pag. 640. & seqq.* ad comprobandam solummodo illius Sanctitatem indicantur. Miracula enim post mortem sunt certa Sanctitatis indicia, D. Thom. *part. 1. Summa quæst. 110. art. 4. ad 1. & 2. 2. qu. 178. art. 2. in corp.* ubi ait = *Deus operatur Miracula ad demonstrandam Sanctitatem alicuius, quem vult proponere in exemplum virtutis* = Augustin. *Triumph. de potest. Eccles. quæst. 15. art. 4. vers. secundò illis*, & *quæst. 16. art. 3. ad 2.*, Bellamer. in *cap. nec mirum num. 10. quæst. 5.*, & in *cap. venerabili uum. 7. & 8.*, Molfes. *cons. 46. num. 42. & 43.*, Castellin. de *dilat. Canonizat. pag. 55.*, & de *certitud. glor. Sanctor. pag. 347. num. 14.*, Scacch. de *not., & sign. Sanctitat. sect. 8. cap. 1. pag. 369.* S. *Sed ad vera*, Contelor. de *Canonizat. Sanctor. cap. 14. num. 16.*, & *cap. 17. sub num. 7.*, Card. Laurea in *3. sentent. tom. 4. disp. 20. de Miracul. art. 4. num. 39.*, & *art. 8. num. 166. & sequent.*, Pignattell. *Consult. Canonic. tom. 4. consult. 69. sub num. 11.*, & Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum, videlicet S. Raymundi *part. 2. artic. 7.*, S. Franciscæ Romanæ *part. 3. art. 1. de Miraculis in genere vers. quinto præmittendum*, S. Caroli *part. 3. in princ.*, & S. Ignatii Loiolæ *part. 3. de Miraculis sub S. Quid ad Canonizationem*.

- 5 Plurimumque confert ad Sanctitatem huius Venerabilis Viri, atque heroi-

roicas illius Virtutes comprobandas, iugis Fama eiusdem Sanctitatis, quæ tam in vita, quàm post eius obitum semper, & perennitèr viguit, & viget adhuc apud omnes. Huiusmodi namque Famam, heroicis Virtutum actibus innixam, magnum præbere argumentum ad tribuendos Dei Seruis diuinos honores suadet Sacra Historia 2. *Machab.* 8. 9. his verbis = *Et fama virtutis eius ubique diffundebatur*, & faciunt tradita in *Can. quatuor ad fin. 12. quæst. 2. & 2.*, & plenè probant August. *Triumph. de potest. Eccles. quæst. 15. art. 3.*, Scacch. *de not. & sign. Sanctit. sect. 9. cap. 5. per tot.*, & præsertim pag. 707. *vers. quod verò &c. usque ad fin.*, Rota in pluribus Relationibus Canonizationum, nempe S. Bonaventuræ post *Opuscul. eiusdem Sancti tom. 2. pag. 840. part. 1. art. 10.*, S. Francisci de Paula *part. 1. §. Plurimum quoque*, S. Isidori Agricolaë *art. 2. §. Sanctitas*, S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ *part. 2. tit. de public. fam. Sanctit.*, S. Ignatij Loiolæ *part. 2. §. Quæ opinio*, S. Francisci Xauerij *part. 2. tit. de public. fam. Sanctit.*, S. Caroli Borromei 25. *argumen.*, S. Franciscæ Romanæ *part. 2. art. 9.*, S. Raymundi *part. 2. art. 10. §. supradictis*, B. Petri Regalati *tit. de fam. commun. opin. Sanctit.*, & S. Thomæ à Villanoua penes Contelor. *de Canonizat. Sanctior. pag. 455. ad med. & pag. 698. tit. de fama Sanctitatis.*

6 Maximè quia de eadem Ven. Serui Dei Sanctitate, deque ipsius Sanctitatis Fama, atque vniuersali existimatione, per longeuum heroicarum Virtutum exercitium sibi comparata, vt dictum fuit in Informatione pag. 147. *in princ.*, nedum quamplures Viri vndeque præclarissimi in Processibus desuper confectis plenissimè deposuerunt, vt constat ex *Summario Num. 14. pag. 149. & seqq.*, *Num. 54. pag. 583. cum pluribus seqq.*, & *Num. 56. à pag. 613. usque ad pag. 636.*; Sed etià quia ipsum Testimonium perhibuerunt Regij Principes, nempe Serenissima D. Margharita ab Austria Infans Hispaniarum, *Summar. dict. Num. 14. §. 43.* Serenissimi itèr Infans D. Isabella, & D. Albertus Archidux Austriæ, *Proc. Salamantin. fol. 216. terg.* Immo & ipse Rex Catholicus Philippus Tertius, vt habetur *Summar. Num. 24. litt. B.* Simile quippe Testimonium clar. mem. Alphonsi Regis Aragonum super Sanctitate S. Vincentij Ferrerij magnificè Apostolica Sedes prò illius Canonizatione, vt habetur in Literis Apostolicis, per fel. rec. Pium II. desuper expeditis, *Bullar. Roman. tom. 1.*

7 Et vt aliqualitèr dignoscatur qualis, & quanta fuerit eiusdem Ven. Serui Dei Sanctitas, quantoque in pretio, atque existimatione indistinctè apud omnes extiterit, præcipuè verò apud Reges, & Principes, Regni-que Magnates, & Procures tùm Ecclesiasticos, tùm Seculares, non erit quidèr incongruum nonnulla hìc repetere ex ijs, quæ fusiùs dicta sunt in Informatione *sub tit. de Fama Sanctitatis in vita pag. 137. & seqq.*

8 Etenim clar. mem. Philippus II. Rex Catholicus ob eandem Serui Dei Sanctitatem, & magnam erga ipsum æstimationem, in suum Concionatorem illum elegit, quemadmodum antea effecerat Inuictissimus Cæsar, & Rex Hispaniarum Carolus Quintus, *Summar. Num. 8. litt. A. C. G. H. I. L. M. Q. R. AA. & CC. & Num. 14. §. 140. & Num. 54. §. 88. & 91.* Ipseque Rex Philippus II. adeò in pretio habuit Serui Dei Sanctitatem, vt nunquàm ei licentiam, licèt ab ipso ardentèr exoptatam, & pluriès expetitam, elargiri voluerit Aulam deferendi, asserens, nolle se Sanctum ab Aula discedere, cuius meritis, & oratio-

nibus multum fidebat, *Summ. dict. Num. 14. §. 65. 66. 148., Num. 32. §. 37. 39., Num. 44. §. 31. 33. 39. 40. 46., & dict. Num. 54. §. 46., & 88.* Proindeque in rebus arduis, ac Regni necessitatibus, illi se, suaque negocia commendabat, *Summar. dict. Num. 14. §. 2. 24. 37. 38. 39. 126. 142., & dict. Num. 54. §. 37., & 94.* Cumque aliquis ex Regijs Filijs infirmaretur, statim Seruum Dei vocari iubebat, ut per impositionem eius manuum, eiusque meritis sanitati restitueretur, atque ipsis Regijs Filijs, ut ei manus oscularentur præcipiebat, & relutante Seruo Dei præ humilitate, ipse Rex illius manus ad os Principis Filij infirmi admouit, tanta ei erat de illius Sanctitate existimatio, *dict. Num. 14. §. 3. 4. 24. 53. 54. 55. 56. 73. 83. 100. 147., & d. Num. 54. §. 6. 7. 68. 85.*

- 9 Omnis ei patebat aditus Regiæ Domus usque ad interiora Conclauia, ubi à Regijs Administris, & Magnatibus submissè venerabatur, *Summar. dict. Num. 14. §. 49. 80. 81. 84., & Num. 54. §. 61. 93., & 96.* Cumque Vir Dei ad Regem intraret, ipse Rex reuerentè eum excipiebat, cumque eo per longum temporis spatium magna hilaritate, animique exultatione colloquebatur, & non semel genibus flexis ab eo benedici voluit, *dict. Num. 14. §. 30. 94. 95., & Num. 53. §. 27.* Quodque magis notandum est, ipsemet Rex aliquoties ad pauperulam Serui Dei Cellulam cum Regijs Filijs se contulit visitationis gratia, atque inde recedens, eum detecto ferè capite salutauit, & Filios illius manus osculari iussit, *dict. Num. 14. §. 31. 134. 135. 141. 142., & Num. 54. §. 5. & 13.* Epistolas à Seruo Dei scriptas, ut Reliquias asseruabat, & inter Regios Filios distribuebat, *dict. Num. 14. §. 28. 29. 63. 64. 115. 116. 124. 136., & Num. 54. §. 9. 14. & 98.* Pluribusque alijs Regiæ estimationis signis in Venerabilis Viri Sanctitatem, breuitatis ergò prætermisissis, de quibus deponunt Testes, *Summ. d. Num. 14. §. 53. 61. 62. 94. 96. 103. 105. 114. 121. 122. 123. 126. 144. 148. 149., & Num. 54. §. 8. 15. 60. 67. 84. 94. 97., & Num. 56. §. 141.* Hoc vnum memorare libet, quod scilicet vltimam Serui Dei infirmitatem, proximumque illius obitum adeò Rex ipse dolentè tulit, ut se quoque moriturum, eo deficiente, assereret, quod nunciatum ei misit per Regium Administrum, cui Seruus Dei respondit, se ex infirmitate illa verè esse moriturum, Regem verò per aliquot annos ad Catholice Ecclesiæ, suorumque Regnorum utilitatem futurum superstitem, sicuti vtrumque probauit euentus, *Summar. dict. Num. 14. §. 12. 13. 14., & 144.*

- 10 Serenissima itè Imperatrix Maria maximam ergà illum deuotionem semper exhibuit, & prò Sancto habuit, eiusque consilium in rebus arduis exquirebat, *Summar. cit. Num. 14. §. 7. 16. 129., & 143.* Cum ad ipsam Seruus Dei accedebat, ut Concionem haberet, illum reuerentè excipiebat, & post Concionem genibus flexis ab eo benedici exposcebat, eius vestem deosculando, *d. Num. 14. §. 130. 131. & 132.,* atque adeò illum venerabatur, ut in vltima eius infirmitate ei cibum (vulgò *Pisto*) proprijs manibus paratum, quotidie mitteret, *dict. Num. 14. §. 145. Num. 55. §. 9. & Num. 56. §. 145.*

- 11 Similiter Serenissima Hispaniarum Regina D. Anna ab Austria altissimam semper de huius Venerabilis Viri existimationem ostendit; tantaque ei erat fiducia in illius meritis, & orationibus, ut cum ipsa egrotaret, eum statim vocari iubebat, ut sibi Euangelia recitaret; utque feliciter pareret, eius Cingulum sibi præcingebat, aliaque non pauca

- summæ erga ipsum deuotionis signa præbuit, *Summar. dict. Num. 14. S. 33. 57. 58. 59. 60. & 85.*
- 12 Serenissima pariter Infans D. Margharita ab Austria Ven. Dei Seruum pro Sancto habuit, vt ipsamet testatur, *Summ. d. Num. 14. S. 43.*
- 13 Specialiter quoque Ven. Serui Dei Sanctitatem venerati sunt, atque eius Virtutes demirati, ac proinde illum in maxima existimatione habuerunt, Viri vndequaque insignes, & Ecclesiastica Dignitate Eminentissimi, videlicet,
- 14 D. Franciscus de Roxas, & Sandoual S.R.E. Cardinalis, & Dux de Lerma, vt ipsemet de se ipso, & de omnibus Regijs Principibus, totaque Aula Regia testatur, *Summ. cit. Num. 14. S. 96., & Num. 54. S. 63. 64., & 65.*
- 15 Cardinalis de Granuela, qui summoperè letabatur, cum ei contingeret cum Seruo Dei habere colloquia; propterea illum sepe inuisebat, & si fortè per viam eum obuiam habebat, è Curru statim descendens submissis genibus illum reuerabatur, *Summar. d. Num. 14. S. 50. 51. 98., Num. 54. S. 19., & Num. 56. S. 139.*
- 16 Cardinalis item de Espinosa magnam erga Seruum Dei prætulit deuotionem, & cum eo de rebus Animæ suæ salutem concernentibus sæpissimè confabulabatur, *d. Num. 56. S. 147.*
- 17 Atque insuper Cardinalis de Quiroga Archiepiscopus Toletanus, & Generalis Inquisitor, qui Serui Dei Sanctitatem magnificat semper, illum sepe visitabat, cum eo diu colloquebatur, ac Sanctum nuncupabat, *Summar. dict. Num. 14. S. 99. 107. 117. 118. 139., & Num. 54. S. 99.* In vltima Serui Dei infirmitate non semel ei adstitit venerabundus, *Num. 55. S. 8., & 45., & Num. 56. S. 147., & sequuto illius obitu, eius Corpus sub Altare maius Ecclesiæ sepeliri iussit, d. Num. 55. S. 17. 50. 70. & 74.*
- 18 Cæsar quoque Specianus Nuncius Apostolicus Hispaniarum tantam habuit de Serui dei Sanctitate opinionem, vt frequentissimè ad illius cellulam contenderet, cuius inter angustias cum eo diu colloquebatur, & in genua prouolutus, magno animi affectu, ac pietate, eius manibus oscula figere gaudebat, *Summario dicto Num. 14. S. 128., & Num. 54. S. 100.*
- 19 Vltèrius additur, quod etiam san. mem. Clemens Papa VIII. Seruum Dei pro Sancto habuit, quippè qui eum Matrìti cognouit, dum ibidem Nancij Apostolici Munere fungeretur, eiusdem Virtutes fuit demiratus, vt de auditu ab eodem Pontifice deponit LXXXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate ordinaria Pater Magister Fr. Aloysius de Los Rios Definitor Maior Prouinciæ Castellæ Ordinis Sancti Augustini, *Summario citato Num. 54. S. 34. ibi = Stando questo Testimonio in Roma trattando la Canonizzazione del Santo Fr. Giouanni da San Facondo, & hauendo ottenuta la sua Beatificazione dalla bon. mem. di Papa Clemente Ottauo, baciandogli il Piede per la grazia fattagli, & alla sua Religione, disse à questo Testimonio: per quanto tempo mi lasciarete, che mi haucte straccato con le vostre importunità? Io gli risposi: quando arriui alla mia Prouincia con questa buona noua, ritornerò subito, perche mi scriuono da Madrid, che nel Collegio di Donna Maria d'Aragona hanno ritrouato intiero il Corpo del Padre Orozco dopo di essere stato sotterrato dodici anni, & habbiamo da venire à supplicare Vostra Santità, acciò ce lo canonizi, che fù vn sant'Uomo. Rispose il Papa: lo lo conobbi,*

bi, e lo tenni per tale, e me ne rallegro grandemente, e vi ascolterò di buona voglia.

20 Plures quoque, atque plures alij Præsules Ecclesiastici, ac Sæculares Principes, & Regni Magnates, ac Proceres, Religiosique grauissimi omnium Religionum, nedum Ven. Dei Seruum pro verè Sancto habuerunt, sed specialitèr eum venerabantur tum priuatim, tum publicè, & vbicumque illum obuiam habebant, adeo ut ibi gradus sisterent, è curribus, atque equis respectiuè descenderent, ante ipsum genua flecterent, eique manus, aut vestes oscularentur, *Summario dicto Nu. 14. §. 5. 15. 40. 44. 46. 52. 67. 86. 87. 109. 127., & Num. 54. §. 24. 32. 33. 35. 39. 40. 43. 54. 55. 58. 80. 81. 83. 87. 90. 95. 96., & 103.* Estque admodum considerandum, quod in vltima Serui Dei infirmitate iidem Principes, Magnates, ac Regni Proceres, & Aulæ Regiæ Administri ad illum inuisendum certatim confluebant, & pleriquè eorum ei assistebant, inseruiebantque detecto capite; tunc præcipuè, cum aliquid refectionis, & cibi ei porrigere contingeret; tunc enim eorum alter prope lectulum in genua prouolutus patinās regebat, *Summario Num. 6. sub §. 22. Num. 14. §. 71. Num. 55. §. 11., & Num. 56. §. 146.* Et insignis Matrona D. Maria de Aragonia, Collegij Fundatrix, & Domina, vbi Seruus Dei morabatur, ob summam, quàm erga ipsum gerebat deuotionem, ac spiritualem cum eo necessitudinem, vna cum Sorore Comitissa de Buendia, toto illo tempore vsque ad eius obitum ibidem adfuit infirmaria, eique in omnibus maxima animi pietate ministravit, *Summario dicto Num. 6. sub §. 23. dicto Num. 14. §. 71. 105. 106. 112. 113. 114., & Num. 55. §. 10. & 44.* ad imitationem illius Matronæ Romanæ Iacobæ nomine de Septifolijs, quæ Sancto Patriarchæ Francisco in vltima infirmitate ad mortem vsque inseruiuit, ad quem effectum Assisium perrexit, vt habetur in Vita ipsius Sancti, collecta à P. Tiburtio Nauarro *lib. 2. cap. 3. pag. 92.* vbi Auctor agens de amicitia contracta Romæ ab eodem Sancto Patriarcha cum ea Nobili Muliere, ait = *Nec in illa elanguit erga Sanctum Magistrum dilectio, nam Roma proficiscens cum filiis maribundo adstitit: quippè cui soli ex feminis Cænobii patebant interiora, morientem brachijs excepit, defuncto pietatis exhibuit officia &c.,* quod fusiùs repetit *lib. 4. cap. 14. pag. 296.,* vbi narrato aduentu dictæ fæminæ ad Cænobium Sanctæ Mariæ Angelorum, ita prosequitur = *Introducta ad Sanctum Patrem statim procidit ad pedes sacris characteribus insignitos, quos tenere osculata, lacrymis velut altera Magdalena rigauit &c. inseruiuit itaque diligentissimè per aliquot dies Sancto Patri, putansque per plures superuicturum, voluit remittere omnem familiam in Urbem; prohibuit Franciscus dicens, non ultra quatuor sibi vitæ dies superesse, quibus transactis, iustis sibi solutis, posset & ipsa regredi cum suis.*

21 Denique prætermittendum non est, quod Ven. Dei Seruus, ob insignes Virtutes, & sancta, atque heroica gesta, ac vitæ asperitatem, & assiduam Verbi Dei prædicationem, adeo æstimabatur, vt nedum nouus Apostolus, & Cæli oraculum, verum etiam Angelus, aut Seraphim haberetur; Alij Virum Spiritu Sancto plenum eum dicebant: alij alterum Eliam: alij S. Ioannem Baptistam: alij Sanctum Paulum: omnes verò Sanctum communiter eum conclamabant, vt dictum fuit in Informatione *sub tit. de Fide §. Hoc quod docuit,* & habetur *Summario Num. 13. §. 26. 41. 51. Num. 14. §. 8. 17. 19. 21. 26. 27. 39. 91. 113. 120. Num. 16. §. 3. 7. 14. 33. 34. 46. 47. 48. 51. 52. 55. 60. 62. 66. 72. 75. 86.*

Num. 40. §. 42. 58. 59. 60., & Num. 54. §. 10. 12. 18. 20. 29. 31. 33. 49. 57. 63. 64. 65. 69. 74. 81. 90., & 102.

- 22 Porro hæc vniuersalis sanctitatis Fama, tot specialibus actibus, ac signis supra recensitis comprobata, totque Testium omni exceptione maiorum dictis firmata, magnum sanè robur adiicit heroicis Serui Dei Virtutibus. Etenim *sæpè consentiens fama confirmat rei, de qua quæritur, Fidem*: vt habetur in *Cap. si Testes 4. quæst. 2. & 3.*, & plenè probant Auctoritates superius adductæ *sub §. Plurimumque confert*. Præcipuè tum quando eadem Sanctitatis fama viguit apud insignes Personas, & quis reputatus fuit Sanctus à Regibus, Principibus, alijsque Proceribus, & Viris eminenti Dignitate præditis, vt firmarunt, & specialiter animaduertent Audtores Rotæ in Relatione Canonizationis Ven. Serui Dei Ioannæ a Cruce *art. 2. de Sanctis. Vita &c. ibi = Particularitèr hanc Seruam Dei pro Sancta reputauit, & veneratus fuit Carolus V. Imperator, & Hispaniæ Rex, Fr. Franciscus Ximenius de Cisneros Archiepiscopus Toletanus: Gundisalvus de Corduba, dictus el Gran Capitan &c.* Quod optimè præsentī casui aptatur, cum Venerabilis Orozcus, vltra generalem æstimationem, & approbationem eius Sanctitatis, particularitèr habitus fuerit pro Sancto à tot Regijs Personis, S. R. E. Cardinalibus, Principibus, Magnatibus, alijsque insignibus Viris, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, vt satis superius est dictum.
- 23 His itaque prælibatis ad demonstrandum qualis fuerit iste, de quo agitur, Vir, cuius Virtutes proponuntur examinandæ, quantaque emicuerit inter viuos Sanctitate; Deueniendum modò est ad opposita circa easdem Virtutes eneruanda, quod, Diuino adiuuante Numine, integralitèr assequi speramus.
- 24 Distinguit Rm̃us Fidei Promotor Animaduersiones hac in Causa pluribus ab hinc annis, & tum quando Munus Coadiutoris bon. mem. Archiepiscopi Myrensis Fidei Promotoris assumpsit, exaratas, & quemadmodum ipse ait *sub num. 2.*, vt omnis tollatur occasio confusionis, in tres partes diuidendas esse censuit. Et in prima agit de Probationibus in genere. In secunda de Probationibus in specie, & de Releuantia. Tertia demùm, & vltima Partem oppositiuam complectitur.

Responsio.

Ad Primam Partem Animaduersionum.

- 25 **Q**uod attinet ad primam Partem: Documenta probationum per nos in Summario adducta, & in Informatione relata *pag. 2. 3. & 4.* consistunt primo loco in Processibus tam Auctoritate Apostolica, quàm Ordinaria de annis 1616., & 1626. respectiuè constructis. Secundo loco in Libro Confessionum Serui Dei, quas ad imitationem Sancti sui Parentis Augustini, & ex Superiorum mandato conscripsit, quæ Confessiones dantur per extensum *Summario Num. 2.* Tertio loco in Relatione Vitæ ipsius Ven. Serui Dei, scripta ab illius Confessario Patre Magistro Fr. Ferdinando de Roxas eiusdem Ordinis S. Augustini, quæ Relatio habetur *Summario Num. 6.* Quarto loco in libro impresso Vitæ eiusdem Serui Dei, conscripto anno 1620. Hispano idiomate à Patre Ioanne Marquez eiusdem Ordinis S. Augustini, cuius Libri in

Italicum Idioma fideliter translatis, & typis editi a Patre Aloysio Torelli Bononiensi Historiographo generali eiusdem Ordinis S. Augustini, sub vnoquoque Summarij numero particulæ subnectuntur. Quinto loco in Compendio Vitæ ipsius Serui Dei, exposito à Patre Magistro Fr. Thoma de Herrera *sub cap. 77. Historiæ Conuentus S. Augustini Ciuitatis Salamantinae ab ipso compositæ, & in lucem æditæ pag. 394. & à supradicto Patre Torelli in fine suprarecensitæ Vitæ ab ipso traditæ registrato, Summario Num. 8.* Sexto tandem loco, in Assertionibus plurium grauissimorum Auctorum, qui de nostro Ven. Seruo Dei, deque eius Sanctitate, ac vitæ innocentia, eximijque Virtutibus mentionem fecerunt, tam ipso adhuc viuente, quam post eius obitum, *Summario Num. 9. per tot.*

- 26 Et loquendo de Processibus, de quibus primo loco agit Rñus Fidei Promotor in dicta prima Parte suarum Animaduersionum à *num. 4. vsque ad num. 10.*, & iure quidem merito, nam in his maior quidem probationis vis constituitur. Isti enim ad numerum vsque octauum dinumerantur; Tres videlicet Auctoritate Apostolica constructi, vt diximus anno 1626. nempe Matritensis, Oropese, & Talaueræ; Et quinque auctoritate Ordinaria anno 1619. confecti, scilicet Toletanus, Granatensis, Vallisoletanus, Salamantinus, & Matritensis; Aduertendo, quod iste Processus Matritensis, in quo fuerunt examinati Tercenti, & viginti tres Testes, fuit postea totus integer compulsatus in supradicto Matritensi Auctoritate Apostolica fabricato, repetitis eadem auctoritate omnibus ijs Testibus, qui tunc temporis adhuc in humanis degebant, vt ostendimus in Informatione *pag. 2. S. Et primo.*
- 27 In his autem Processibus (vltura declarationes super Sanctitate, Virtutibus, & Miraculis ipsius Serui Dei, factas à Rege Catholico Philippo Tertio, & à Serenissima Infante D. Margarita eius Sorore, *Proc. Matriten. auctorit. Ordin. fol. 64. tergo, & 66. tergo, & Auctorit. Apostol. fol. 1359., & 1369.* nec non à Serenissimis D. Isabella Hispaniarum Infante, & Archiduce Alberto *Proc. Salamantin. auctorit. ordin. fol. 216. tergo*, de quibus mentio superius habita fuit) examinati fuerunt quingenti, & septuaginta tres Testes, quorum plerique sunt dignitatibus, qualitatibus, & virtutibus insignes, nempe, vt superius pariter adnotauimus, S. R. E. Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Principes, & Magnates, Regijque Consiliarij, nec non Canonici principalem Hispaniæ Ecclesiarum, ac Sacerdotes, pluresque grauissimi Religiosi diuersorum Ordinum, sicuti videri potest ex Cathalogo eorundem omnium Testium *Summario Num. 1. per tot.* Et ferè omnes prædicti Testes non solum Ven. Dei Seruum cognouerunt, verum etiam familiarem cum ipso habuerunt consuetudinem, sicuti videri potest in toto Summario, vbi ad vnumquemque Testem apposuius in margine rationem, & causam illius scientiæ.
- 28 Specialiter obseruando, quod eorundem Processuum Validitas, formiter, ac rigorose discussa in hac Sacra Congregatione, approbata fuit in omnibus suis partibus, prout habetur ex Decreto desuper edito sub die 24. Martij 1696. cum subsequuta approbatione san. mem. Innocentij XII. S. V. Prædecessoris, tenoris sequentis, videlicet = *Proposito ab Eminentiss., & Reuerendiss. Domino Cardinale Iudice Ponente in Sacrorum Rituum Congregatione ordinaria, & absque interuentu Consultorum ex dispensatione Apostolica, Dubio: An constet de Validitate*

tate Processuum Auctoritate Apostolica in specie, & Ordinaria respectu fabricatorum: Testes sint rite, & recte examinati: Et Iura producta, legitime compulsata, in casu, & ad effectum, de quo agitur. Eadem Sac. Rituum Congregatio, audito in scriptis, & in voce Reuerendiss. Archiepiscopo Myrensi Fidei Promotore, censuit constare de omnibus prædictis, si Sanctissimo Domino Nostro visum fuerit. Die 24. Martij 1696. = Facta igitur deinde Sanctissimo Domino Nostro de prædictis per me Secretarium relatione, Sanctitas Sua benigne annuit. Die 31. eiusdem mensis Martij, & anni 1696.

29 Proindeque nullus esse videtur dubitandi locus, quin ex iisdem Processibus, atque ex Testibus in eis examinatis insimul coniunctis plena resultet probatio, ut perpetuò dixerunt Auditores Rotæ in plurimis Relationibus Canonizationum, & signanter Sancti Ignatii Loiolæ par. 1. de validit. & legalit. Process. S. Et licet, ibi = Et licet Ordinariis interdictum sit aliquem canonizare, & Sanctum declarare, ut habetur in cap. 1. de Reliq. & vener. Sanctor., & ibi Doctores communiter, & late per Castellan. ia tract. de Canonizat. quest. 3. princ. per tot.; Nihilominus antequam Sedes Apostolica manus apponat, facere possunt probationes ipsam Canonizationem præcedentes, quæ sunt præparatoria, seu præludia ad ipsam Canonizationem; Atque illæ, simul cum alijs auctoritate Apostolica postea factis, bene inseruiunt ad Canonizationem faciendam &c.; Et idipsum firmarunt pro Canonizatione Sancti Isidori Agricolæ art. 2. S. Quod argumentum, S. Francisci Xaverij par. prima art. 2. S. Dicimus tamen, S. Raymundi par. 1. artic. 2. vers. censuimus, S. Caroli par. 1. vers. quia Mediolanenses, & sæpè in alijs. Accedit Contelor. de Canonizat. Sanctor. cap. 4. sub num. 23., ubi enunciato Decreto huius Sacre Congregationis, edito die 7. Augusti 1596., & per sa. mem. Clementem VIII. approbato, hæc adiicit = Et propterea fuit iudicatus validus Processus antiquus in Causa Canonizationis Sancti Didaci, factus Compluti ante annos 170. in circa auctoritate Archiepiscopi Toletani Compluti commorantis, & Processus in Causa S. Hiacynti, S. Raymundi, & alij, quibus Sac. Rotæ Tribunal, & Sacra Rituum Congregatio, una cum alijs auctoritate Apostolica factis, usa est, & censuit probari sanctitatem vitæ, & Miracula, tam ad effectum Beatificationis, quam Canonizationis. Et hoc ipsum nouissimè tenuisse videtur hæc eadem Sacra Congregatio in Causis Beati Francisci de Regis, & Ven. Seruæ Dei Sororis Hiacynthæ de Marefcortis, dum in utraque ex similibus Processibus, & Testibus tam auctoritate Apostolica, quam Ordinaria in eis examinatis, licet postea non repetitis, processit ad approbationem Virtutum in gradu heroico; Et similiter in Causa Hispalen. Serui Dei Ioannis de Prado declarauit constare de Martyrio, & causa Martyrij.

30 Ideoque minimè in præsens applicantur, quæ per Rmum Fidei Promotorem in dicta prima Parte suarum Animaduersionum num. 9. & 10. S. Si procedendum esset, & seq., agglomerantur, quippè quæ iamdiu per ipsum exarata fuere, scilicet quindecim, aut sexdecim ab hinc annis, & antequam emanarent in prædictis Causis enunciata resolutiones. Eoque magis, quia nostri Processus, etiam confecti auctoritate Ordinaria, fuerunt omnes vndeunque validi ab hac Sacra Congregatione declarati; Et Testes in eis examinati, omnes propemodum, ij etiam, qui repeti non potuerunt, deponunt de propria Serui Dei cognitione, siue de longæua cum illo familiaritate, aut de visu, &

propria scientia, vt superius diximus, & ex Summario patet.

- 31 Assumit deinde Rñus Promotor in eadem prima Parte suarum Animaduersionum §. *Hæc sunt num. 10.* examen alterius generis probationis, quod consistit in Relationibus Vitæ Ven. Serui Dei conscriptis à Patre Ferdinando de Roxas, à Patre Ioanne Marquez, & à Patre Thoma de Herrera Religiosis Ordinis S. Augustini; necnon in Confessionibus eiusdem Serui Dei, vt habetur in Informatione pag. 3. & 4.; Et quamuis ad effectum videndi, an, & quæ fides sit eis adhibenda, quique gradus probationis ex eis elijciatur, nonnulla animaduertat, præcipuè ex Melchiorre Cano in *Opere de Locis Theologicis lib. 11. in loc. de human. histor. auctorit.*, ea tamen in casu nostro minimè applicari demonstrabitur.
- 32 Præmittendo enim in genere, quod tales Relationes Vitæ Seruorum Dei, præcipuè à Personis authenticis, Religiosis, & coequis conscriptæ, magno semper in pretio habitæ fuerunt, vt admittit ipsemet Rñus Promotor in d. §. *Hæc sunt*, adducens in idem Bullam vnicam Ioannis XV. *Bullar. tom. 1.*, vbi in Concilio Lateranensi Sanctorum Catalogo adscripsit S. Vdalricum Ciuitatis Augustanæ Episcopum, postquam perlectus fuit Liber, in quo eius Vita, & Miracula continebantur; cui addi potest, quod anno 803. per S. Leonem Pontificem canonizatus fuit S. Suibertus ex sola lectione pariter Libri Vitæ eiusdem, vt habetur in Relatione Canonizationis S. Hiacynti cap. 3. *de Sanctis. Vita §. Item ponit*; Quod anno 828. à Gregorio IV. inter Sanctos relatus similiter fuit S. Solas Anglus primus Abbas Monasterij Solembaciani; quodque anno 1110. Paschalis Secundus ad Canonizationem S. Petri Anagninæ Episcopi ad solam annotationem vnius Episcopi, vt refert Phæbeus in *erudita Dissertat. post Acta Canonization. S. Mariæ Magdalene de Pazzis in fin. vers. quod olim*; atque anno 1161. per Alexandrum Tertium canonizatus extitit S. Eduardus Rex Angliæ, inspecto solùm pariter libro illius Vitæ, sicuti legitur in Relatione Canonizationis S. Franciscæ Romanæ par. 1. art. 12. *sub §. Ex dictis*. Idipsumque assumptum optimè comprobant Castellan. *de Canonizat. Sanctor. quest. 7. principal. vers. quæro an in canonizatione*, Scacch. *de not. & sign. Sanctis. sect. 11. cap. 6. §. Si verò*, Pignattell. *consult. 42. num. 29. & seqq. tom. 4.*, Auditores Rotæ in *plurib. Relation. Canonization. & signanter S. Leopoldi ab Austria in decimo fundament. §. 4., S. Francisci Xauerij par. 2. rubric. de public. voc. & fam. vers. secundò illustre testimonium*, S. Elisabeth Regina Portugalliæ par. 3. *rubric. de Sanctis. vita in genere §. Et cum versetur &c.*
- 33 His autem generaliter præmissis; quod attinet in specie ad P. Ferdinandum de Roxas obseruandum est, quod hic fuit Religiosus pietate, doctrina, ac virtutibus, maximaque existimatione venerabilis, atque insignis, ac veritatis supra modum amantissimus; &, quod magis est, per plurimos menses fuit Socius, & Confessarius Serui Dei, sicuti vnanimiter asserunt nouem Testes, super illius qualificatione, eiusque characteris recognitione, tam auctoritate Apostolica, quàm Ordinaria respectiuè, formiter examinati, *Summ. Num. 7. pag. 93. & seqq.*; Ex qua proindè Confessarij qualitate neutiquam reponendus est inter Scriptores, seu Historicos, de quibus loquitur supracitatus Melchior Cano per Rñum Promotorem adductus. Quinimò omnimoda ei debetur fides; quemadmodum similibus Confessariorum attestacionibus, aut relationibus, plenam semper fidem adhibere Sedes Apostolica

lica consuevit, easque plurimi æstimauit, vt obseruant Castellin. *de inquisition. Miraculor. in SS. Martyr. Canonization. appendic. general. pag. 250. num. 5.*, Card. de Laurea in 3. *Sentent. tom. 4 disput. 20. art. 25. §. 6. pag. 648. num. 1163. post med. vers. vel tandem*, Pignatell. *consult. canon. tom. 4. consult. 42. num. 49.*, Auditores Rotæ in *Relationib. Canonization. S. Franciscæ Romanæ art. 12. §. Ex dictis cum duob. sequent.*, S. Theresiæ *sub rubr. de diuin. don. art. 21. §. 1.*, S. Pij V. *par. 3. tit. de charit. sub §. Primo quod*, B. Aloysij Gonzagæ *sub §. Probatur etiam*, & Ven. Serui Dei Iuliani à S. Augustino *cap. 11. §. de charit. in fin.*, & pro Canonizatione S. Catharinæ Senensis maximi ponderis habita fuit assertio B. Raymundi Capuani eius Confessarij, vt in Constitutione 6. Pij II. §. 12. *Bullar. tom. 1.*, & habetur ex quinta Lectione Officij eiusdem Sanctæ die 30. Aprilis; similemque Confessarij attestationem magnificet Innocentius III. pro Canonizatione S. Homoboni *Constit. 2. §. 2. ad fin. Bullar. d. tom. 1.*, & Innocentius Quartus pro Canonizatione S. Petri Martyris *Constit. 11. §. 3. Bullar. d. tom. 1.*

34 Minimè releuante obseruatione per ipsum D. Fidei Promotorẽ facta *sub §. Quinimò*, quod scilicet ipse P. Ferdinandus de Roxas in supradicta Relatione Vitæ Ven. Serui Dei tot, & tanta de illo refert, tot gratias, & fauores, eidem à Domino concessas, enarrat, vt referre videatur etiam illa, quorum notitiam non habuit, potissimè quia fuit eiusdem Serui Dei Confessarius spatio tantummodò decem mensium; vnde imperceptibile reddatur, quomodo tanta facilitate deposuerit de rebus magis particularibus, & magis secretis eiusdem Ven. Serui Dei, qui vitam traduxit vsque ad annum nonagesimum primum.

35 Quamuis enim prælibatus Fr. Ferdinandus de Roxas spatio decem tantum mensium fuerit Serui Dei Confessarius, exindè minimè argui potest, quod in dicta Relatione illius Vitæ referre non potuerit res magis secretas eiusdem Ven. Serui Dei, licèt is vitam traduxerit vsque ad annum nonagesimum primum. Tum quia generalem illius confessionem pridie ante eius obitum excepit, in qua totius anteaactæ vitæ rationem ei reddidisse fatendum est, quemadmodum idem Confessarius affirmat, *Summ. Num. 6. §. 25. pag. 60. ad fin.*, ibi = *E di poi la notte, che fù l'ultima, che visse, si confessò generalmente con me, & in minor tempo di mezz'hora fece una Confessione intierissima, e prudentissima, & esemplarissima, poiche penso, che in nouantun'anni di vita non hebbe colpa mortale &c.* = Tum etiam quia ob intrinsecam, quam ipse Dei Seruus habebat cum eodem Confessario, familiaritatem, omnia suæ vitæ, & conscientiæ arcana ei pandebat, omnesque fauores, & gratias, quibus à Domino ditabatur, communicabat, vti colligitur ex sæpèdicta Relatione Vitæ Serui Dei ab ipsomet Confessario conscripta, *Summ. cit. Num. 6. sub §. 6. pag. 87. ad fin.* vbi narrans Apparitionem Beatissimæ Virginis factam eidem Seruo Dei, inquit = *E diceua di più, che allora gli apparue Nostra Signora in forma di una Donzella molto bella, che haueua gli occhi bellissimi, e che con quelli gli rubbò l'Anima; e disse à me raccontandomi questo caso &c.* = Et referens, quod ipse Dei Seruus Sacra Communionem aliquando ab eodem Christo Domino recipi meruit, *d. Num. 6. pag. 89. ante med. §. 15.* ait = *E questo fauore in confessione me lo raccontò à me, e me lo fece scriuere, e lo sottoscrisse col suo nome &c.*

36 Idque etiam resultat ex alia Relatione ipsius Confessarij de Gratijs, &

Beneficijr per eundem Seruum Dei ab Altissimo receptis, d. Summ. sub eodem Num. 6. pag. 91. litt. A., cui Titulus est = *Grazie, e Fauori, che Nostro Signore fece al P. Fr. Alfonso de Orozco dell'Ordine del nostro Padre S. Agostino, che il medesimo scrisse, e me le lasciò come suo Confessore &c.* = Prætermisso, quod ex Confessionibus quoque ipsius Serui Dei, idem Pater de Roxas omnia illius arcana, & magis recondita (nisi aliunde nota, vt supra sibi essent) haurire potuisset, dum eedem Confessiones ab ipsomet Ven. Orozco scriptis consignatę, sibi, tanquam Confessario, traditę fuerunt, fideliter asseruandę, sicuti habetur in Prefatione ad Lectorem, apposita in principio Libri earundem Confessionum, ex Hispano idiomate in Italicum traducti, & Romę impressi anno 1696. opera P. Magistri Fr. Alphonsi Dominguez Ordinis S. Augustini Procuratoris Causę illius Canonizationis, ac deindę Episcopi Monopolitani, ibi = *Essendosi per commissione della Sac. Congregazione de' Riti esaminate, e riuiste le Opere composte per il Ven. Seruo di Dio Fr. Alonso de Orozco Agostiniano della Prouincia di Castiglia, & approuate ad effetto di proseguirsi nella Causa della sua Canonizzazione &c. fra esse fù visto, & approuato il Libro delle sue Confessioni, che per imitare il suo gran Padre Agostino, scrisse il Seruo di Dio, e sottoscritto di proprio pugno lo lasciò nelle mani del suo Confessore Fr. Ferdinando de Roxas &c.* = Ex quibus omninò eneruatur opposita inuerisimilitudo, quod idem Confessarius de ijs omnibus, quę scripsit in memorata Relatione Vitę Serui Dei, certam potuerit habere notitiam. Idcirco dubitandum minimè est, quin ei plenissimè sit fides adhibenda.

- 37 Quod verò attinet ad Patrem Magistrum Fr. Ioannem Marquez, qui Vitam Ven. Serui Dei conscripsit: Obseruandum similiter est, quod pro qualificatione istius Auctoris plura concurrunt; Et primò quod Vir erat Religiosissimus, & scientia, & probitate conspicuus: Sacrę Theologię Magister: Concionator celeberrimus Catholicę Maiestatis Philippi Tertij: Qualificator S. Officij: & Cathedraticus Vespertinus in Vniuersitate Salamantina: quemadmodum resultat ex Inscriptione Libri eiusdem Vitę ex Hispano idiomate in Italicum traductę à Patre Magistro Fr. Aloysio Torelli Bononiensi Historiographo, & Concionatore Generali ipsius Ordinis S. Augustini, & Typis editę Bononię anno 1661. ibi = *Vita del Ven. Seruo di Dio Fr. Alfonso de Orozco &c. composta dal Reu. Padre Maestro Fr. Gio. Marquez, Predicatore di Filippo Terzo, Qualificatore del S. Offizio, e Catedratico di Vespro nell'Vniuersità di Salamanca &c.* Et melius resultat ex Præfatione ad Lectores apposita per eundem Torellum in principio eiusdem Vitę, ibi = *Il primo, che intraprendesse à scriuere la Santa Vita del diuotissimo Seruo di Dio Fr. Alfonso d'Orosco, fù il Padre Maestro Fr. Gio. di Castro, che fù Predicatore di Filippo Terzo Rè delle Spagne, Arciuescouo di S. Fede nel nuouo Regno di Granata nell'Indie Occidentali, e quello, che più rilieua, gran Familiare del Padre Alfonso &c. Gli è ben vero però, ch'il Padre Castro lasciò la detta Vita non compita, ed imperfetta. Indi ad alcuni anni prese à scriuere la medesima Vita il famosissimo Padre Maestro Fr. Gio. Marquez gran Predicatore anch'egli di Filippo Terzo, qualificatore del S. Offizio, Catedratico di Vespro nell'Vniuersità di Salamanca, ed Autore altresì di alcune Opere grauissime; la scrisse, e la compose con ogni perfettione maggiore; Non la potè però dare alle stampe, perocche, come attesta il sourcitato*
Pa-

Padre Errera, non così tosto gli hebbe dato l'ultima mano, quando insieme con essa terminò l'ultimo periodo di sua mortale carriera. Hor quello, che non potè egli, lo fece dopoi il sudetto P. Errera l'anno del 1648. esponendola alla luce del Mondo in Madrid per Gio. Sanchez nel medesimo Idioma Spagnuolo, nel quale scritta per appunto l'hauea il Padre Marquez. Questa poi indi ad alcuni anni essendo capitata nelle mie mani, fù ben tosto da me trasportata in pochi giorni nella nostra Italiana fauella, con quella maggior diligenza, che mi concesse il mio debole talento; ed hora per maggior profitto, e consolazione de Religiosi del mio Ordine, e de' diuoti di quello, l'hò data anch'io alle stampe &c.

38 Secundo: concurrat in hoc Auctore, quòd non solum extitit eiusdem Serui Dei contemporaneus, verum etiam cum eo est conuersatus, & specialem habuit familiaritatem, sicuti habetur ex Processu Salamantino, auctoritate ordinaria anno 1619. constructo, vbi est Testis decimus tertius; ibi enim fol. 177. terg. super primo Articulo ait = *Alla prima dimanda disse, che questo Testimonio conobbe il Ven. Padre Fr. Alfonso de Oroasco, e lo trattò, e conuersò nella Villa di Madrid Corte di Sua Maestà &c. Et fol. 178. terg., & Summar. Num. 26. pag. 301. post init. §. 32. ibi = Che tutto il tempo, che questo Testimonio conobbe, e trattò il detto Ven. Padre, che saranno dodici, o tredici anni, sempre vidde, e sentì dire, che la sua vita fù uniforme in gran perfezione &c.*

39 Tertio: quòd idem Auctor in huiusmodi Causa examinatus fuit tanquam Testis, vt supra proximè dictum est, in præfato Processu Salamantino auctoritate Ordinaria confecto Anno 1619. vt habetur ex eodem Processu fol. 177. post med. ibi = *Il detto Fr. Martino Sanchez presentò per Testimonio il Padre Maestro Frà Giouanni Marquez Cattedratico della Sacra Teologia in questa Vniuersità di Salamanca, Predicatore del Rè Nostro Signore, Consultore del Sant'Offizio, il quale è stato Difinitore molte volte del suo Ordine di S. Agostino, dal quale Sua Signoria prese, e riceuè il Giuramento, e lo fece in forma di ragione per li Sacri Ordini, che riceuè, promettendo di dire la Verità &c. Atque ibidem plura de visu, & certa scientia sub eodem Iuramento deposuit ex ijs, quæ postea sequenti anno 1620. fusius conscripsit in antedicto Libro Vitæ Serui Dei sub viginti nouem capitibus digesta.*

40 Quarto tandem: in hoc Auctore concurrat (& hoc maximè est considerandum) quod pleraque eorum, quæ in supracitato Libro Vitæ recensuit, ipse vidit, & de certa scientia, & propria obseruatione narravit, vt cæteris prætermisissis, hoc vnum adducere sufficiat; quod ipse Auctor refert sub cap. 9. eiusd. Vitæ pag. 96. in fin. vbi agens de assidua oratione Serui Dei, Summ. Num. 32. pag. 355. ad med. inquit = *Seno io buon Testimonio, che l'anno 1580. in quella penosa infermità di catarro, della quale morirono tante Persone, e s'infermarono quasi quanti si trouauano in questi Regni, questo Santi' Huomo mai s'ammalò, nè lasciò di dir Messa vn giorno solo, prouedendo ciò Nostro Signore per consolazione degl' Infermi. Egli solo mantenne il Coro, hora con vn Religioso, hor con vn'altro (perche se bene s'infermarono tutti, nondimeno sempre ve n'era alcuno libero) & ad vno, che più dell'ordinario l'accompagnò, per gratificarlo gli diede una cappa, & vn scapolario; dono, che per venire dalle sue mani, fù stimato come vna gioia del Cielo; di maniera che mediante la diuozione di questo Padre benedetto nel Conuento di S. Filippo in tutto quel tempo non mancò Messa nella Chiesa, nè Officio nel Coro,*
il

il che possono dire poche Chiese di Spagna con verità &c. Cætera verò, quæ dicto Auctori videre, aut certò scire non contigit; ea à videntibus percepisse, siuè ex Processibus, anno antecedenti (vt supra) constructis, aut ex scriptis, seu Confessionibus eiusdem Serui Dei, haussisse dicendus est.

- 41 Ex huiusmodi autem circumstantijs maior quidem huic Auctori fides est adhibenda, vt in simili de Historicis ait Felin. *in cap. ex parte n. 46. de rescript.*, Mascard. *de probation. conclus.* 287. num. 9., Gratian. *cap. 893. num. 8.*, & firmavit Rota *decis.* 86. num. 4. 5. & 6. coràm Merlin. Eique fauet Melchior Canus per eundem Rmum Fidei Promotorem sub §. *Pro hac difficultate* num. 12. adductus, de *loc. Theologic. lib. 11. de human. histor. auctorit. cap. 6. pag. 533. & seqq.* vbi nonnullas exponens regulas, ad hoc vt Historicis fides præstari valeat, inquit = *Prima lex ex hominum probitate, integritateque sumetur, quæ omninò lex locum habet, cum quæ narrant Historici, ea, vel ipsi se vidisse testantur, vel ab his, qui viderunt, accepisse &c.* Et in his præcisissimis terminis tradit Scacch. *de not., & sign. sanctit. sect. 11. cap. 6. pag. 877.* ibi = *Attendendum quoque in Historico, an sui temporis, an verè præteriti, & antiquioris sæculi historiam scribat; plas enim auctoritatis habebit, qui sui temporis res gestas refert; nam quæ acta sunt, dum Auctor viuebat, cognoscere ipse, & perquirere diligentissimè potuit &c.* Idquæ etiam aduertit Bolland. *in præfation. general. ad Vitas Sanctorum cap. 3. sub §. 1. vers. primum pag. 33. col. 1.* ibi = *Primum, ac summum gradum Historiæ scribendæ &c. statuunt Viri eruditi, cum quis ea, quibus interfuit, quæque geri vidit, tradit litteris, qua ferè ratione Possidius Episcopus S. Augustini facta didicit, & scripsit. Alterum gradum ij tenent, qui non spectarunt ipsi quidem, quæ narrant; ab ijs tamen accepere, qui suis ea oculis sunt contemplati. Ea ferè ratione Sancti Francisci Vitam composuit Sanctus Bonaventura, Sancti Hilarionis Sanctus Hieronymus &c.* Et adductis alijs Historicorum gradibus, subdit = *Et hi omnes fidem merentur, si sunt Viri boni, si prudentes, si pura eorum, minimeque adulterata scripta sunt &c.* Quæ omnia supradicto Patri Marquez, Vitæ Ven. Serui Dei Scriptori, vt ei fides exhibeatur, optimè aptantur. Consonat Pignatell. *consult. canonic. tom. 4. consult. 42. num. 35.* ibi = *Præcipuè si inter Historicos aliqui sint, qui testentur de visu, & certa scientia (vt in casu nostro) sicquæ tanquam coetanei, contemporanei, ac optimè informati historias prodiderint. Nam in iure certum est, testes de auditu, ac publica voce, & fama, cum unico de visu plenè probare, etiam in factis recentibus, sicut in specie probationis Miraculorum tradit Contelor. de canonizat. Sanctor. cap. 18. n. 11., ac sæpè decisum fuit in Relationibus S. Hiacynti propè finem, cæterisque passim.*

- 42 Nec obstat, quod (vt animaduertit idem D. Fidei Promotor sub citato §. *Quinimò singillatim num. 14.*) hic Auctor panegiricè, & quodammodo perhyperbolem loqui videatur, dum occasione referendi Ven. Seruum Dei in cunabulis adhuc existentem sibi voluisse mortem inferre, ait = *In quell'età li tolse la Madre il Coltello di mano, che già si haueua al petto appoggiato, e staua già in procinto di andare à riposare con Iddio, fatto Martire della sua Innocenza, e sacrificio delle sue mani* = Etenim de veritate huiusmodi facti ambigendum non est, dum ipse Dei Seruus in suis Confessionibus = *lib. 2. cap. 1. Summario Num. 2. pag. 35. in fine, & 36. §. 31.* illud enarrat his verbis = *Essendo io assai piccolo, tanto che*

ancora non haueuo l'uso della ragione, trouai vn Coltello di punta molto acuta, e con ogni mio sforzo m'affatticauo per ficcarmelo nel petto, e quando già trapassato haueua le doppiezzze de' miei panni, arriuò mia Madre, e ritrouommi il volto acceso come una bragia per la forza, che faceuo, senza saper quello, che faceuo, & essa tutta turbata, mi leuò il Coltello di mano &c. atque istis ferè verbis præfatus Vitæ Auctor illud recensuit sub initium eiusdem Vitæ cap. 1. pag. 10. ad fin. Cum autem postea sub cit. cap. 19. pag. 194. in princ. & Summario Num 50. pag. 545. pariter in princip. illud idem aliquantum diuersa, & elegantiori repetat phrasi, non ideò panegiricè, & quodammodò hiperbolicè loqui dicendus est, neque ex hoc certè reprehendi meretur. Gesta namque Virorum Dei maiori, qua fieri potest elegantia, dummodò veritati sint consentanea, conscribenda sunt, vt benè aduertit Bolland. in cit. præfation. general. in Vitas Sanctior, cap. 1. §. 7. pag. 24. vers. verum sentio, & cap. 2. §. 3. pag. 28. vers. Expectat nunc fortassè, & vers. merentur quidem Sancti.

- 43 Neque vrget, quod idem Auctor, loquendo de Libro Confessionum Serui Dei, vt pariter animaduertitur sub citato S. Quinimò vers. Et rursus, dicat, eum esse anteponendum Libro Confessionum Sancti Avgustini. Etenim idem Auctor nullatenùs inquit dictum Librum esse anteponendum Libro Confessionum eiusdem Sancti Patris, sed ait, quod idem Liber, vt in verbis ab eodem Rmo Promotore allegatis ex Summario Num. 17. pag. 211. §. 55. = *E anche più ammirabile di quello, che scrisse il nostro Padre S. Agostino di somigliante argomento* = & reddendo rationem de huiusmodi asserto prosequitur = *Poiche in questo si scrissero molte, e graui offese di Dio, che commise fino all'età di 30 anni, ne' quali si conuertì alla Fede, e riceuè il Battesimo, & in quello (scilicet in præfato Libro Serui Dei) vna vita di nouant'uno anno incolpabile, e miracolosa &c.* Et in hoc idem Auctor optimè concordat cum pluribus Testibus, qui de eodem Libro, & eius lectura deponunt Summario dicto Num. 17. à pag. 200. vsque ad pag. 209. §§. 1. 2. 22. 25. 26. 28. 29. 30. 31. 32. 37. 40. 42. 43. 44.

- 44 Redeundo nunc ad ea, quæ Rmus Fidei Promotor contrà prædictos Auctores in genere animaduertit sub S. Applicando actina passuis num. 13. vt eis Fidem adimat, aut saltè probationem ex illis resultantem debilitet; Non obstat prima exceptio ab ipsomet D. Promotore ibidem adducta, quod scilicet præfati Auctores sint Religiosi eiusdem Ordinis Sancti Avgustini, quem Ven. Dei Seruus professus est. Quia satis notum est, & idem Rmus Promotor sub dicto S. Applicando ingenuè fatetur, in hisce Causis Beatificationum, & Canonizationum Testes etiam admitti eiusdem Ordinis, seu Instituti, cuius fuit ipse Dei Seruus, de quo agitur, & in hoc nulla quidem controuersia cadere potest, & plenè tradunt Contelor. de Canonizat. Sanctior. cap. 18. num. 4. & seqq. Pignattel. consult. Canon. 192. à num. 2. ad fin. tom. 1. Auditores Rotæ in pluribus Relationibus Canonizationum, & præcipuè S. Hiacynthi tit. de Miraculis vers. nec istis Testibus, Sancti Andreae Corsini par. 3. §. 2. in princ., Sancti Ludouici Bertrandi in Miracul. multiplicat. Panis, Sanctæ Franciscæ Romanæ par. 1. art. 7. §. Nec referre, & Ven. Serui Dei Hierouymi Emiliani tit. de Process. Mediol. S. Neque etiam obstat.

- 45 Enim verò de prælibatis nostris Auctoribus, id ipsum dicendum est; præcipuè cum de rebus gestis, vt plurimùm intrà Claustra mentionem faciant,

faciant, de quibus meliorem, quàm Exteri, notitiam habere poterant. Exultatque propterea ab eis quælibet affectionis suspicio, ab eodem D. Promotore ponderata sub dicto §. *Applicando &c.* quæ respectu Confessarij, qui supradictam Vitæ Serui Dei Relationem exaravit, nullatenus considerari debet, cum minimè dubitari valeat, quin veritatem in scribendo omnimodè professus fuerit, & absolum profectò esset, quempiam de hoc suspicari, dum agitur de Confessario, cui in hisce potissimum Causis plena semper fides adhibita fuit, vt superius demonstratum est. Respectu verò sæpèdicti Scriptoris Vitæ eiusdem Serui Dei, sicuti in Testibus quælibet affectionis suspicio purgatur Iuramento ab ipsis præstito in examine, ad tradita per Bald. in cap. cum nuncius in princ. vers. sed isti, Felin. in cap. Insuper num. 1. vers. et si dicatur de probation., Contelor. de canonizat. Sanctor. cap. 18. num. 7. Auditores Rotæ in Relatione Vener. Seruæ Dei Ioannæ à Cruce tit. de Miraculis in genere §. Minus obstat. Ita hæc eadem ratio militat pro ipsomet Vitæ Scriptore, qui tanquàm Testis, & Testis quidem de visu, & certa scientia sub Iuramento plura deposuit in Processu Salamantino, vt superius dictum est §. *Tertio, quod idem Auctor.*

46 Absque eo quod hic in mentem reuocare necesse sit, quod cum quis onus assumit scribendi Historiam, eo ipso se obstringit ad veritatem proferendam, vt aduertit bo. me. de Rubeis olim Fidei Promotor in celebri Dissertatione *de Fid. Histor. præstand.* edita occasione discutiendi Virtutes B. Margaritæ de Cortona, & impressa apud Matt. de Canonizat. Sanct. par. 4. cap. 24. num. 23., ac proindè illius dicto, & relationi, licet non iurati, deferendum est, vt concludit Klocchius de contribut. cap. 20. num. 519. cum seqq. & num. 526., & in his terminis Castellan. de Canonizat. Sanct. quæst. 7. princip. §. *Quæro an in Canonizatione.* Historia enim, vt Tullius 2. de Orat. definit, est *Lux veritatis*, & infra, inquit, *Quis nescit primam esse Historiæ legem, ne quid falsi dicere audeat, deindè ne quid veri non audeat, ne aliqua suspicio gratiæ sit in scribendo, neque simultatis*, & Strab. lib. 1. Geograph. ait: *Historiæ finis est veritas, nec ostentationi, sed fidei, veritatique componitur, ergo Historia non debet egredi veritatem*; Ac proindè, quod in hisce Causis Canonizationum Fides adhibeatur Historicis, firmat Lezan. consult. 1. num. 135. & Pignattell. consult. Canonic. tom. 4. consult. 42. à nu. 29. cum plurib. seqq. & præcipue num. 40.

47 Minusque attendenda est alia exceptio per eundem Rmum Promotorem in dicto §. *Applicando actiua passiuis, vers. multoque magis*, superaddita contrà dictos Auctores, quod scilicet ij de Vener. Dei Seruo ita locuti fuerint, vt nihil, nisi laudabile in eodem, & summa commendatione dignum, nihil, nisi vndequaue sanctum deprehendisse videantur.

48 Nempè ex hoc minimè argui potest, quin præfati Auctores de eodem Seruo Dei veritati consentanea protulerint. Enimverò nec aliter loqui, nec diuersimodè scriptis tradere poterant de Seruo Dei, qui longæuam nonaginta vnus annorum Vitam nedùm lethalis criminis, sed etiam venialis deliberati omnino expertem adeò traduxit, vt in illius confessionibus vix materia absolutionis capax inueniretur, quique maximam semper totius vitæ æqualitatem, atque vniuersitatem in omnium Virtutum exercitio, atque in omni perfectione vsque ad obitum exhibuit, vt latè demonstratum fuit in Informatione sub tit. de Charitate in Deum pag. 61. 62. & 63. §. *Maximum, & solidius fundamentum*

mentum cum tribus seqq., & plenè probant Testes Summario Num. 26. pag. 296. & seqq. Num. 30. à pag. 330. ad pag. 340. & Num. 31. pag. 342. cum seqq., & præcipuè tres eiusdem Serui Dei Confessarij videlicet supramemoratus P. Ferdinandus de Roxas, qui in Relatione eius Vitæ Summario cit. Num. 6. pag. 90. in fin. §. 25. loquens de generali Confessione, ab eodem Ven. Orosco pridie ante obitum emissa, inquit: *E di poi la notte, che fù l'ultima, che visse si confessò generalmente con mè, & in minor tempo di mezz'hora fece una confessione intierissima, e prudentissima, & esemplarissima, poiche penso, che in nouantun'anni di vita non hebbe colpa mortale, quod repetit ibidem pag. 93. in princ. §. 39. ibi: Fù Vergine, e posso testificare, che hauendolo confessato quasi dieci mesi non mi confessò colpa mortale, e così intendo, che passò tutta la vita sua.* Alter Confessarius P. Ioseph de Tapia I. Testis Processus Salamantini, qui per nouem menses continuos illius confessiones audiuit, Summario dicto Num. 26. pag. 300. §. 27. & 28. affirmat: *Che questo Testimcnio, come persona, che noue mesi continui confessò, e riconciliò il detto P. Frà Alfonso de Orosco, sa, e vidde, che la sua Vita fù uniforme in tutto il suo corso in tutta perfezzione massiccia di Santità di tal maniera, che questo Testimonio non trouaua materia di peccato, sopra del quale cadesse l'assoluzione, nè già mai sentì di esso dire imperfezzione, e quando l'assolueua, era sotto la condizione, & in tal stima di huomo perfetto, e di santa vita lo tenne, e vidde sempre tenere &c. & idipsum perhibet alter Confessarius Serui Dei VI. Testis Processus Vallisoletani Summario d. Num. 31. pag. 343. §. 9. ibi: Che questo Testimonio confessò molte volte il detto Padre Fr. Alfonso de Orosco, & offeruò, che in alcune appena haueua materia, sopra la quale cadesse l'assoluzione, e dubitaua in dargliela &c.*

49 Atque in idem collimant quoque alij Testes, videlicet LXVIII. Processus Matritensis auctoritate Apostolica fabricati Admod. Reu. P. Frater Ioannis de Herrera Procurator Generalis Ordinis S. Augustini Summario Num. 30. pag. 331. post med. ait: *Dell'esser si guardato dal peccare, e di non peccare mortalmente in sua vita, sono buoni Testimonij li Confessori, li quali affermauano, che mai si era accusato di peccato mortale, nè tampoco di peccato veniale graue, che sapendo, che fusse tale, l'hauesse commesso, e di questa verità presentoli trè Libri, che fece delle sue Confessioni &c. nelle quali non si trouarà, che si accusi di nessun peccato mortale, e se l'hauesse commesso, fù tanto grande la sua Virtù, e tanto vera, che l'hauerebbe confessato publicamente, e l'hauerebbe lasciato scritto in questi Libri, nè anche un peccato graue, nè di altra maniera si ritroua in tutte quelle, tale fù la perfezzione della sua Vita, e Santità. Ad un suo Confessore, che non lo voleua assoluere, perche non daua materia per quell'effetto, vedendosi astretto li disse, Padre mi assolua Vostra Paternità, che oggi hò calpestati alcuni fiori, quali creò Dio, & hauerei potuto lasciare di calpestarli; tale era la limpidezza dell'anima sua, e la perfezzione della sua Vita &c. LXII. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria Summario cit. Num. 31. pag. 342. §. 2. ait: Che il detto Padre &c. che fù suo Confessore gli disse, che il d. Sant' Orosco standosi confessando con lui un giorno, & al parere del d. Confessore non haueua materia, per poterlo assoluere, e dicendolo al d. Santo, il d. Santo rispose, gli confessaria un peccato, acciòchè l'assoluesse, e fù, che quella mattina haueua calpestato alcune Rose, che hauerebbe possuto far di meno di calpestarle, hauendole create Dio &c. LXXXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria, P. Aloysius de Los Rios Definitor Ma-*

ior Prouinciæ Castellæ Ordinis S. Augustini ætatis annorum 70. Summ. Num. 31. pag. 342. §. 4. & 5. ait = Che tiene per cosa indubitata, che in tutti li giorni di sua vita da che hebbe uso di ragione, non peccò mortalmente, perchè sempre lodò, e considerò l'uguaglianza, e purità di vita in parole, & opere, e questo non poteua essere tanto continuo, e fermo senza grand'assistenza, e fauore di Dio nella sua Anima &c. CXXXV. Pater Petrus Fernandez Gobaldus Sacerdos Professus Societatis Iesu Summ. dicto Num. 31. ead. pag. 342. ad fin. §. 6. = Che dichiara hauer sentito dire, che col lungo tempo della Vita del detto Sant'Uomo non hauesse peccato mortalmente, e che negl'anni, che lo conobbe dalla sua comunicazione, e tratto, tenne per verua quello, che haueua sentito dire, per giudicare, che era molto osseruante della Regola, e Costituzioni &c.

- 50 Et de illius Vitæ æqualitate, & Perseuerantia in exercitio omnium virtutum, inter alios plures Testes, deponunt I. Processus Matritensis auctoritate Ordinaria, & repetitus auctoritate Apostolica Pat. Ioannes de Herrera Summ. Num. 26. pag. 296. §. 1. ibi = Che una delle cose, che piu spauentò tutti li Religiosi graui, e dotti del suo Ordine, fù la perseueranza grande, e la sodezza spirituale, che tutti li giorni di sua vita hebbe in tutti gli exercizij santi di Virtù, risplendendo in tutti in grado eroico &c. CVIII. Testis eiusdem Processus D. Lopez de Vega Carpio Sacerdos, & Procurator Fiscalis Cameræ Apostolicæ in Archiepiscopatu Toletano dicto Num. 26. pag. 297. §. 10. ibi = Che sà, che la vita del detto Sant'Orozco fù uniforme per tutto il corso della sua vita in ogni perfetta maniera di Santità, con una perseueranza Cristiana, e perfetta, senza che questo Testimonio habbia visto, nè inteso, che in lui fusse già mai mancamento in cosa alcuna &c. CXXXV. Testis Pat. Petrus Fernandez Sacerdos Professus Societatis Iesu ibidem §. 11. ait = Che negl'anni, che lo conobbe, gli notò una uniformità nell'esercizio della perfezione, e Santità, e sentì dire essere proceduto così in tutto il corso di sua vita con la medesima uniformità &c. CLIX. Testis eiusdem Processus, repetitus Auctoritate Apostolica D. Michael de la Riva Incola Matritensis ibidem pag. 298. §. 14. inquit = Che questo Testimonio in tutto il tempo, che conobbe il detto Santo, vidde in lui una perseueranza continua, e perfezione Cristiana in tutti gli exercizij di virtù, che rendeuastupore à questo Testimonio, & à tutti li suoi amici, che vn'huomo tanto vecchio facesse tanta penitenza &c. CLXIV. Testis repetitus pariter Auctoritate Apostolica ibidem §. 15. ait = Che dal tempo, che questo Testimonio conobbe il detto benedetto Padre, lo vidde sempre viuere una vita Apostolica, e Santissima, senza hauer veduto questo Testimonio in lui interrompimento alcuno, mà sempre vidde in lui una perseueranza Cristiana, e perfetta &c.

- 51 Idemque refert XI. Testis Processus Salamantini auctoritate Ordinaria fabricati Pat. Antonius Monte Religiosus Ordinis S. Augustini ætatis annorum 76., Summario dicto Num. 26. pag. 300. ad fin. §. 30., & 31. ibi. Che questo Testimonio trattò per spazio di 40. anni poco più, o meno il detto Venerabil Padre, che lo conobbe nella Religione, e vi trattò molte volte particolarmente, e sà, che la sua vita fù uniforme in tutto il suo corso in tutta perfezione massiccia di Santità, con vn'ostinazione Cristiana, e perfetta, senza hauer hauuto macchie in esso in cosa alcuna, e che era lo specchio, & esempio, che tutti li Religiosi dell'Ordine haueuano frà le mani della Vita Religiosa, & esemplare, che professano, e quando

quando voleuano li Prelati stabilire qualche comandamento, & consiglio con li suoi Sudditi, poneuano per esempio il detto Padre Orozco, dicendo, che lo faceua così, e lo approuaua &c. =; Et XIII. tandem Testis eiusdem Processus Salamantini P. Ioannes Marquez Scriptor Vitæ Serui Dei, de qua supra, dicto Num. 26. pag. 301. §. 32. inquit = Che tutto il tempo, che questo Testimonio conobbe, e trattò il detto Venerabil Padre, che saranno dodeci, & tredici anni, sempre vidde, e sentì dire, che la sua Vita fu uniforme in gran perfezzione, e senza sentirsi in esso intermissione per minima, che fosse &c. = Ex quibus euidentissime patet non potuisse præfatos Scriptores, Patrem scilicet Ferdinandum de Roxas in relatione Vitæ ipsius Serui Dei, & Patrem Marquez in Historia illius Vitæ, nihil nisi sanctum, nihilque nisi vndeque perfectum recensere, atque exinde nullatenus mereri censuram per Rmum Fidei Promotorem, vt supra, notatam in suis Animaduersionibus sub cit. §. Applicando, num. 13. vers. Multoque magis.

- 52 Minime refragante auctoritate Ven. Cardinalis Bellarmini per eundem Rmum Promotorem adducta in §. Sed cum, n. 11. in Voto ab eo edito pro Canonizatione S. Franciscæ Romanæ, vbi ait, in hisce Causis Canonizationum certissima adesse debere documenta, quibus probetur Dei Seruos, de quibus agitur, verè Sanctitatis gloria alijs præluxisse, & in eadem Sanctitate diem extremum clausisse. Superuacanea quippe videtur in præsens allegatio supradictæ auctoritatis; nam Probatio, quæ adducitur in præsentī Causa pro discutiendis heroicis Virtutibus huius Dei Famuli, omninò ei consona esse creditur, cum constet prælibatis certissimis Documentis, nec non multiplicibus Testibus (vt superius demonstratum fuit) de visu, ac certa scientia, & propria obseruatione deponentibus; qua probatione nemo non videt, quin maior, aut certior dari valeat.
- 53 Non obstantibus Decretis generalibus ab ipsomet Rmo Fidei Promotore allegatis sub §. In quo rerum statu vers. Eoque fortius, in quibus prohiberi ait publicationem Librorum, vbi Virtutes, & Miracula alicuius Serui Dei enarrantur sine præuia, & diligenti recognitione Ordinarij &c.; Nam respectu antedictæ Relationis Vitæ Serui Dei ab eius Confessario conscriptæ, nullatenus comprehensa existimatur in prædictis Decretis. Respectu verò antedictæ Historiæ Vitæ conscriptæ à Patre Marquez, sat est dicere, quod longè ante supracitata Decreta eadem Historia ab eodem Auctore conscripta fuerat, videlicet de anno 1620., & deinde ante eadem Decreta publicata. Pariterque propterea sufficit, quod Liber eiusdem Vitæ ex Hispano Idiomate in Italicum traductus à Patre Aloysio Torelli Historiographo Generali Ordinis S. Augustini, quo vtimur, habeat in fronte, & in fine protestationes in iisdem Decretis generalibus Libell. pag. 18., & 19. præscriptas.
- 54 Quod autem attinet ad Compendium Vitæ huius Serui Dei, expositum à Patre Magistro Fr. Thoma de Herrera, & impresso in Historia Conuentus Sancti Augustini Ciuitatis Salamantinæ ab ipso composita sub cap. 77. pag. 394., quod per extensum datum fuit in Summ. Num. 8. pag. 101. 102., & 103., Rmus Fidei Promotor sub cit. §. Quinimò singillatim loquendo, num. 14. vers. In eoque, quod spectat ad Patrem de Herrera, animaduertit, quod multa occurrunt, ex quibus desumi valet, hunc ipsum Auctorem aliquando affectatè loquutum fuisse, nimiumque amorem habuisse pro Causa; Immo nonnulla retulisse, quæ

aliquam sapiunt leuitatem, quæ ad tradita per Melchiorem Canum, Historico fidem adimit,

- 55 At verò Animaduersio hæc penitus cessat, quippe quæ omnino æquiuocationem pati aperte dignoscitur. Verba namque per eundem Rmum Promotorem, ad eam fulciendam ibidem ex Summario adducta, non sunt quidem supradicti Auctoris, seu Historici Fr. Thomæ de Herrera, neque vllatenus reperiuntur in Compendio Vitæ Serui Dei, de quo agitur, vt videre est in *Summ. cit. Num. 8, dicta pag. 101. cum duab. seqq.*, sed sunt verba LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica, qui est alter Herrera, videlicet Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordinis S. Augustini, vt clare patet ex *Summario locis* in eadem Animaduersione citatis, scilicet *Num. 44. pag. 483. §. 5., & pag. 484. §. 9.; Necnon Num. 17. pag. 201. §. 5.;* Obseruando potissimum, quod verba in præfata Animaduersione notata, etiamsi ab antedicto Historico prolata fuissent, præcipue quæ vltimo loco in eadem Animaduersione sunt apposita ex dicto *Summ. cit. pag. 201. §. 5.* videlicet: *Perche li libri, che scrisse, nelli quali con tanta vehemenza difende queste due cose* (obedientiam scilicet Summo Pontifici debitam, & realem, ac veram Corporis Christi præsentiam in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento) *e scritti per comandamento della Nostra Signora, si deuono stimare, come Libri di Dottore della Chiesa Romana, e della Vergine Santissima, e comandare, che s'imprimino di nuouo, e si pongano nella Libreria della Chiesa Romano, come armi tanto sante, e di vn tanto Sant'Uomo &c.* = nullam protectionem censuram mereri videntur, vt satis ex iisdem patet.
- 56 Quod tandem attinet ad Librum Confessionum Ven. Serui Dei impressum, & in Summario per extensum registratum, in quo consistit tertium genus probationis; Rm. Fidei Promotor sub S. Sermonem denique faciendo animaduertit esse quidem dubitandum quin prædictis Confessionibus sit præstanda fides, cum in ijs plura narrentur mirabilia, quorum narratio fiat ab eodem Seruo Dei, de cuius Beatificatione agitur, adeoque si fides talibus dictis præstaretur, adhiberetur fides eidem Dei Seruo in causa propria.
- 57 Hoc tamen non ob stare dicendum est, neque exindè vllum profectò sequi dici potest absurdum. Quandoquidem plurima habentur exempla, quod in similibus præstita fuit fides Seruis Dei, de quibus agebatur, auctoritate Sacræ Scripturæ, in qua fides adhibetur Iudith de se referenti, quæ in Holofernis cubiculo gesserat, & D. Paulo 2. *Corinth. cap. 4., & 10.*, tribulationes suas enarranti, & in Concilio Niceno 2. *act. 4.* fides adhibita fuit Historiæ S. Mariæ Egiptiacæ, in qua multa leguntur, quæ Abbas Zosimus hauserat ex sola relatione ipsius Sanctæ, vt narrat Cardinal. Baron. *Annal. tom. 7. pag. 110. ad ann. Christi 225.*; Quippè auctoritas ipsius Serui Dei, cuius causa Canonizationis agitur, est magni ponderis, vt dixerunt Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis S. Ludouici Bertrandi *tit. de 1. præcept. Fid. sub S. Natus est*, & S. Paschalis Baylon. *tit. de Fide vers. Etenim in Britannia*, Contelor. *de Canoniz. Sanctor. cap. 18. num. 27.*, Castellin. *de Dilation. Canonizat. pag. 95. col. 1.*
- 58 Eò fortius in præsentī, quia cum in iisdem Confessionibus recenscantur nonnullæ Gratia, & Fauores, atque Apparitiones, quibus idem Dei Seruus à Deo decoratus fuit, nullus equidem alius adest modus tales gratias, fauores, & apparitiones probandi, quàm mediante Testi-

stimonio ipsius Serui Dei, cui euenerunt, Castellin. *de dilat. Canoniz. Sanctior. part. 2. tit. responsio ad obiecta sub vers. Breuiter respondetur pag. 2.*, Bordon. *Controu. Moral. 13. de Canoniz. Sanctior. sub num. 37. vers. Unde reuelationes*, Auditores Rotæ in *Relatione S. Raymundi part. 2. art. 8. vers. Non tamen*, cum ceteris ab eodem Rmo Promotore allegatis *sub cit. S. Sermonem denique faciendo*, qui ingenuè fatetur, quod cum munere Aduocati fungebatur, scribens in hisce Causis Canonizationum, occurrente simili obiecto, has eadem responsiones dabat, licet in præsens, Promotoris Fidei munere fungens, de earum subsistentia dubitare videatur.

59 Ceterum plura idem in *sequenti S. Adhuc tamen* conglomerat, tam circa easdem Apparitiones, & Gratias in iisdem Confessionibus contentas, quam circa alia, quæ ex sola Serui Dei assertione probantur, nec non circa Incorruptionem eius Corporis, de qua Sermo habetur in *Informatione in fin. pag. 148.*, animaduertens exinde resultare circulum maxime vitiosum, quippe quod, cum agatur in præsens de Virtutibus Serui Dei, Virtutes eadem probari videantur mediantibus præfatis apparitionibus, & gratijs, à Seruo Dei recensitis, itaque probari mediantibus Virtutibus; & loquendo de Incorruptione illius Corporis, Virtutes probentur mediante prodigiosa Incorruptione Cadaueris, & prodigiosa illius Incorruptio probeatur mediantibus Virtutibus, quod dicendum sit etiam de ceteris Donis supernaturalibus adductis in *Informatione sub Rubric. de Donis supernaturalibus pag. 136.*

60 Verum huiusmodi Animaduersio, atque argumentatio penitus corruit: Aduertendo quod talia Dona supernaturalia neutiquam adducuntur ad probandum per eadem Virtutes heroicas Serui Dei, sed solum, ut sequendo stylum, & praxim in præsentis Dubio consuetam, per Sacram Congregationem insimul cum Virtutibus examinentur, & cum ratio postulet, vnà cum Virtutibus approbentur, sicuti factum fuit in pluribus alijs similibus Causis, & præcipue in Causa Canonizationis S. Pontificis Pij Quinti, ut constat ex *Informatione super illius Miraculis pro Canonizatione pag. 1. Position. ibi = Quapropter maturè, diligenterque discussis in Congregatione Sacrorum Rituum, ac plenè probatis, approbatisque non solum heroicis Virtutibus, & alijs Charismatibus, quibus ipse Beatus Pontifex multipliciter claruit &c. = & de Corporis Incorruptione vnà cum Cathalogo Miraculorum post mortem mentio facta fuit tum in eadem Informatione, tum etiam in Summario, utrobique in fin. ad effectum solummodò demonstrandi, hunc Ven. Virum etiam post obitum Miraculis claruisse.*

61 Cum itaque ex prædictis sublata omnino dignoscantur ea omnia, quæ Rmus Promotor in prima Parte suarum Animaduersionum obijcit contra Probationes in Summario adductas; certum profectò redditur Probationes ipsas in suo robore persistere, tanquam certissimis Documentis innixas, adeout nullus sit dubitandi locus, quin ex eis heroica Venerabil. huius Dei Famuli Virtutes plenissime probata remaneant.

Responsio

Ad Secundam Partem Animad- uersionum .

- 62 **D** Eueniendo nunc AD SECUNDAM PARTEM ANIMADVER-
SIONVM, in qua Reuerendissimus Fidei Promotor agit de
Probationibus in specie, & de earum Releuantia circa Virtutes hu-
ius Serui Dei .
- 63 Obseruandum omninò est, quod in Homine ad cælestes honores ex-
tollendo necessarius non est concursus omnium, & singularum Virtu-
tum heroicarum, sed sufficit demonstrare, quod ipse cuncta possede-
rit Virtutes in gradu quidem communi, aliquam vero, seu aliquas ex
eius heroicè, & supra communem operandi modum exercuerit; &
præcipuè illam, vel illas, quæ propriùs conueniunt conditioni Ho-
minis illius, & in quarum actibus occasionem habuit se frequentius
exercendi secundum Christi gratiam. Propterea Apostol. ad Ephes.
4. 7. inquit = *Unicuique autem nostrum data est gratia secundum men-
suram donationis Christi* = Et ibidem num. 11. = *Et ipse dedit quosdam
quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas,
alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem Sanctorum in
opus Ministerij in ædificationem Corporis Christi: donec occurramus
omnes in unitatem Fidei in virum perfectum, in mensuram ætatis pleni-
tudinis Christi* = Et 1. ad Corinth. 12. 8. ait = *Alij quidem per Spiritum
datur Sermo Sapientiæ, alij autem Sermo Scientiæ secundum eundem
Spiritum: alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia Sanitatum in vno Spi-
ritu: alij operatio uirtutum: alij Prophetia, alii Discretio Spirituum,
alij genera Linguarum, alij interpretatio Sermorum. Hæc autem om-
nia operatur unus, atque idem Spiritus diuidens singulis prout vult* = Vn-
de Cornel. à Lapid. in dict. cap. 4. 7. ad Ephes. exponit = *cuique data
est gratia non una, & par, sed varia, & dispar, hinc maior, illi mi-
nor; data inquam non ex merito, vel mensura meritorum nostrorum, sed
ex mensura gratuita donationis Christi, cui placuit donare huic illam
mensuram gratiæ, illi istam, alteri aliam* = Quamobrem aliqui Sancti
sunt cæteris excellentiores sicuti D. Bernard. in Fest. Omn. Sanctor.
Serm. 5. in princ. ait = *cum non sit nec ipsa quidem Sanctitas omnium
uniformis, sed inter Sanctos, & Sanctas distet, idque non parum* = &
S. Io. Chrysost. in Genes. cap. 17. homil. 24. pag. 38. litt. f. tom. 1. in-
quit = *Exin docens nos Misericors Deus Mensuram Virtutis quantam
tunc à Iusto exigebat (non enim eandem Virtutis mensuram ab omnibus
afferri vult, sed, & pro uarietate temporum, & Virtutes differentes
requirit)* = Ipseque Cornel. à Lapid. in Epist. S. Iacob. 1. 6. pag. 36.
col. 1. litt. A. scribit = *Alij enim exercuerunt se, & excelluerunt in Spi-
ritu timoris, uti S. Eobren., S. Arsenius, & Anachoretæ &c. Alij ve-
rò magis exercuerunt se in Spiritu Fiduciæ, & amoris, uti S. Antonius,
cui erat hæc vox: Ego Deum meum amo, non timeo* = Ac proinde S. Thom.
par. 2. quæst. 66. art. 2. incorp. docet = *Si omnes Virtutes essent æquè in-
tensæ in vno, & eodem, sequeretur quod quicumque excederet aliquæ in
in vna Virtute, excederet ipsum in omnibus aliis Virtutibus: Sed hoc*

potet esse falsum, quia diuersi Sancti de diuersis Virtutibus præcipue laudantur. sicut Abraham de Fide, Moyses de Mansuetudine, Iob de Patientia, unde de quolibet cantatur in Ecclesia: non est inuentus similis illi qui conseruaret legem Excellsi, eo quod quilibet habuit prærogatiua alicuius Virtutis = Id quod antea dixerat S. Hieronymus tom. 2. lib. 1. Dialog. 6. aduersus Pelag. his verbis = Cum is, qui vnâ habet Virtutem, cæteras omnes habeat participatione, necesse non est, vt singula excellent in singulis quemadmodum in Salomone Sapientia, in David mansuetudo, in Elias, & Phines Zelus, in Petro perfecta Dilectio, in Vase Electionis Studium prædicandi = Sequitur Cardin. Lauræa in 3. sentent. tom. 2. disput. 4. de connexion. Virtut. art. 5. num. 84. dicens = Probatur sexto ex facto, & praxi Ecclesiæ, quæ in Beatificatione, & Canonizatione Sanctorum, tanquam perfectorum Virorum, qui proponendi sint ad imitationem, non est contenta de probatione alicuius Virtutis, sed exigit probationem omnium, licet non sit necessarium, vt semper eis vsus sit Seruus Dei Beatificandus, nequẽ vt omnes fuerint in gradu heroico, quia S. Hieronymus existimat id nunquam accidisse &c. Et hoc ipsum declararunt Auditores Rotæ in pluribus relationibus Canonizationum, & præcipue S. Bonauenturæ par. 1. art. 9. sub initium. S. Francisci de Paula §. Postremò S. Franciscæ Romanæ par. 2. art. 2. in princ. S. Andreæ Corsini apud Lezan. consul. 1. num. 222. & sæpe in alijs.

- 64 Nihilominus equidem nullus adest dubitandi locus, quin Venerabilis Alphonsus de Orozco omnibus præditus fuerit Virtutibus, easque in gradu superexcellenti, & heroico exercuerit iuxta latissime deducta in Informatione, & Summario, non obstantibus, iis, quæ sapeditus Reuerendissimus Fidei Promotor, contra easdem Virtutes, tum quoad Probationes in specie, tum etiam quoad releuantiam, tam in hac secunda Parte, quam deinde in tertia animaduertit, quibus earumdem Virtutum fulgorem obnubilari contendit.
- 65 Et quod attinet ad Fidem, Postquam sub num. 18. §. Pars. hæc secunda, ea recensuit quæ ad comprobandum Fidei Virtutem in eodem Seruo Dei heroicam extitisse, adduxi in Informatione à pag. 18. cum pluribus sequentibus, & in Summario à numer. 15. vsque ad numer. 28. videlicet continuam Verbi Dei Prædicationem: sanam Catholicam, & Euangelicam Doctrinam, quæ in omnibus suis Operibus continetur; Subiectionem Romanæ Ecclesiæ, quam in suis Scriptis Seruus Dei contra Hæreticos acriter defendit: Religionem, & Cultum in Deum; Deuotionem erga Sacratissimam Christi Passionem; Item erga Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; Nec non eximiam pariter Deuotionem erga Beatissimam Virginem; Prout etiam, quod ipse Dei Seruus fuerit Sacra Communionem miraculosè reffectus; Animaduertit dict. num. 18. in fine, quod non nulla ex his probata non sint, & nonnulla, quatenus essent probata, non releuarent.
- 66 Et in primis ait num. 19. minime probatum existere quod Seruus Dei fuerit miraculosè communicatus, ex quo tota probatio resultet ex ipsius Serui Dei assertionem, & ex aliquibus Testibus, qui hoc ipsum ab eo audiuerunt.
- 67 At vero priusquam huiusmodi exceptionis irreleuantia demonstretur, præponere placet duo Fidei actus delibandos à Seruo Dei heroicè gestos, de quibus nullum quidem verbum habetur in dicta Secunda Parte Animaduersionum, eo forsan quia idem Reuerendissimus Fidei Pro-

Promotor eorum relevantiam agnovit. Et quamvis iidem actus iam fuerint à me sexdecim ab hinc circiter annis adducti in Informatione pag. 14. 15. 16., & 17. §. Et quidē cum sequentibus, attamen illos hic repetere fas est, cum ex eis heroica Servi Dei Fides maximopere elucescat.

68 Primus itaque ex dictis Actibus (qui rectè primus dici potest) in eo consistit, quod Servus Dei vix sexennio completo, dum Missæ Sacrificio devotissimè assisteret in Hostiæ Sacrosanctæ elevatione se totum Deo dicavit, Votum vouens Ecclesiasticum Statum insequendi, ut ipsemet affirmat in suis Confessionibus lib. 2. cap. 1. *Summario num. 2. §. 33. & 34.* Et comprobat supradictus Pater Ioannes Marquez eius contemporaneus in Vita eiusdem Servi Dei cap. 1. *Summar. Num. 12. post litt. A. §. Essendo in età di sei Anni &c.* In huiusmodi sanè actu heroica Fides effulget; nedum quia fuit directus in Sacrosanctum Altaris Sacramentum, quod *Mysterium Fidei* dicitur. Verum etiam quia se obligavit per Votum, quod redolet actum proprium Virtutis Religionis, quæ iuxta Div. Thom. 2. 2. *quæst. 81. art. 3.* habet protestare Fidem Vnius Dei, atque insuper quia obtulit se ipsum Cultui Divino, & ad Statum Ecclesiasticum insequendum, quod visum fuit Dauidi opus grande, 1. *Paralip. cap. 29.*, ubi ait: *Salomonem filium meum elegit Deus adhuc puerum, & tenellum opus namque grande est, neque enim Homini præparatur habitatio, sed Deo.*

69 Magisque heroicus dici debet hic Fidei Actus Servi Dei ex circumstantia ætatis, in qua illum exercuit (ut superius iam dictum est) nimirum vix transacta infantia, in qua, ut inquit D. Augustin. lib. 1. cap. 23. in *Genes. contra Manich.* solum vigent corporales sensus: & Philosoph. 7. *Ethic* ait: *Bestiæ, & Pueri delectabilia prosequuntur*: Verum in hoc Dei Servo mirabiliter omnia superexcedunt ætatem, & in Infantia externi, & interni sensus captivantur in obsequium Fidei. Ac proindè cum D. Ambros. lib. 1. de *Virgin.* dici potest: *O vis magna Fidei quæ etiam ab illa Testimonium inuenit ætate*: eique id bene convenit, quod de Sancto Nicolao Archiepiscopo Myrensi D. Bernard. in *princ. Sermon. pro eius Festiuitat.* inquit: *Electus ab utero, Sanctus à Pueris*. Ponderando præcipuè, quod in hac sola Servi Dei actione maxime resplendent quatuor illæ operationes, quæ ex D. Antonin. in *Summ. par. 4. tit. 8. cap. 3. §. 6.* principaliter Fidem constituunt heroicam: Alta nimirum de Deo sensit, cognoscens in tali ætate Deum in Hostia illa, quæ eleuabatur, contineri, cui dirigeret promissionem suam: Transitoria contempsit, renunciando ex tunc Mundo cum vanitatibus suis, ut Deo seruiret: Animum item ex tunc præparavit ad aduersa sufferenda, solum de Deo confidens, quia Status Ecclesiasticus, Status laboris, & asperitatis est iuxta D. Augustin. *Enist. 48. ad Valer.*, & scriptum est *Ecclesiast. 2. 1. = Fili accedens ad Seruitutem Dei, sta in iustitia, & timore, & præpara animam tuam ad tentationem* = Et à bono Opere non desistere promisit, quatenus Statum vouit, qui permanentiam, & stabilitatem dicit D. Thom. 2. 2. *qu. 183. artic. 1.*

70 Et quidem ad maiorem obseruantiam supradicti Voti de Statu Ecclesiastico insequendo, post præstitum per aliquot annos seruitium Ecclesiæ Toletanæ, mundo in totum vale dicens, eiusque delicijs, religiosum habitum Augustiniani Ordinis suscepit in Conuentu Salamantino

tino sub Diuo Thoma à Villanoua tunc eiusdem Canobij Priore, in cuius manibus deinde Professionem emisit, vt expositum fuit in Informatione pag. 6. §. *Iactis in Domo Domini*, & §. *Sequen.*, & pag. 15., & 16. §. *Effulget item Fides*, & habetur ex Summario Num. 2. §. 43-44., & 46. Num. 6. §. 4., & 5. Num. 8. §. 3., & 4., & Num. 12. per tot., & præcipue litt. A., vbi datur per extensum particula eius Professionis ab ipso Seruo Dei propria manu subscriptæ. Hoc autem ad heroicam Fidem referri debet, cum Religiosi habitus susceptio, & Professio, sine constanti Fidei impulsu nec fieri, nec perfici valeant, & ponderant Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Venerabilium Seruorum Dei Hieronymi Æmiliani rubric. de Fide num. 1. vers. *tertio contemptus mundi*, & Nicolai Factoris eadem rubric. num. 6., & præcipue in relatione S. Thomæ à Villanoua penes Contelor. de Canonization. *Sanctor.* pag. 477. in princ. sub rubric. de magnitudine Fidei ibi = *Secundum requisitum est, vt quis terrena hæc, & momentanea pro premio æterno contemnat, sicut fecit Moyſes, de quo S. Paulus ad Hebr. cap. 11. Fide Moyſes grandis factus negauit se esse filium filiarum Pharaonis, magis eligens affligi cum Populo Dei, quam temporalis peccati habere iucunditatem. Quæ quidem caduca, & fluxa, Venerabilis hic Vir inuidio animo despexit, cum 27. annum agens &c. Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini Institutum fuerit amplexus, ibique Professionem emisit, quæ vita melior est, atque perfectior. Matth. cap. 19. ibi sunt Eunuchi, qui se ipsos castrauerunt propter Regnum Cælorum &c.* Et ipsemet Ven. Dei Seruus hoc dicit opus heroicum in suis Confessionibus lib. 2. cap. 3. ad fin. vbi gratias agens Altissimo de eadem susceptione habitus Religiosi Summar. citat. Num. 2. §. 43., & 44. ait = *Che parole Signore saranno sufficienti à lodarui per questa gratia? Grandi erano stati gli altri doni, perche dalla vostra mano non escono doni piccoli; Ma questo fauore molto s'auuanzò. Chiamarmi, e cauar mi dal Mondo tanto pericoloso, inquieto, e turbolento, così pieno di reti, e lacci, per far cadere le Anime; Siate voi lodato ò Redentor mio, che veniste ad insegnare tale vita à i Fedeli, e siate benedetto, che tal uolontà mi suggeriste per opera tanto croica: Deque emissa Professione Deo pariter gratias reddens, ibidem §. 47. inquit = *mà con tutti questi combattimenti voi Redentor mio, non mi abbandonaste, e per la vostra gran bontà adempij il tempo della mia Professione; fauore singolare che usate con quelli, che v'inuocano con fede, & Amore &c., & infra §. 48. subdit: Lodo Signore Onnipotente la vostra misericordia in auer cominciato un stato così Santo, e parimente vi rendo gratie, perche tante, e tante diuerse tentationi non furono bastevoli à farmi ritornare in dietro lasciando la Croce, che mi auuo addossato per il vostro seruitio, & amore; non furono nè le mie deboli forze quelle, che vinsero queste battaglie, ma la vostra gratia, e virtù con la quale s'acquista la Vittoria.**

- 71 Alter verò heroicæ Fidei actus in eo consistit, quod Ven. Dei Seruus post susceptum habitum Religiosum, atque emissam Professionem per triginta continuos annos acerrimam sustinuit tentationum pugnam circa Fidem contra Principem tenebrarum strenuè dimicando, vt ipse fatetur in suis Confessionibus lib. 2. cap. 12. Summar. citat. Num. 2. §. 74. ibi -- *O' Saluator del Mondo, come narrar potrò la battaglia tant'ostinata, che l'Anima mia patì quasi per trent'anni! O' che bestemmie proferiua quel Padre delle menzogne Satanasso urlando alle mie Orecchie! &c. Che altro erano se non rugiti di questo arrabiato*

Leone ogni tentazione della Santa Fede, con la quale affliggeua l' Anima mia senza cessare di giorno, e di notte? &c., & contestantur Pater Roxas eius Confessarius Summar. citat. Num. 6. §. 6., & §. 31., & supradictus Pater Marquez in illius Vita cap. 20. pag. 213., & seq. Quandoquidem, ut inquit D. Bernardus Epist. 42. col. 6. litt. L. sicuti vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio, illos videlicet, qui ex Fide viuunt; Ven. Dei Seruus ex Fide viuens, & D. Petri monitu edoctus antedictis tentationibus stiriliter restitit semper fortis in Fide, adeout in ipsa mirabiliter, atque heroicè se confirmauerit, & post eam diuturnum certamen, victoriam demùm reportauerit, ac sibi met ipsi pacem, atque omnimodam animi tranquillitatem, adiuuante Domino comparauerit, ut ipsemet in suis Confessionibus Summar. dict. Num. 2. §. 76, gratias agens Altissimo inquit -- *Sia pur Santificato il vostro Nome, poiche sono già più di vent'anni, che per la gran misericordia vostra sono cessati quei ruggiti, godendo in me una tranquillità, e pace, che solo la potè operare la vostra mano* -- Proindeque in Fide clarius illuminatus, & verbis & scriptis alios in Fide postea confirmauerit, sicuti in dd. suis Confessionibus ubi supra prosequitur -- *Siate voi benedetto, che così passar mi voleste per fuoco tanto penoso accioche consolar potessi, & auuisar l' Anime Christiane, che voi per diuin Giudizio affliggete con scrupoli. Non saprei io discorrere ne scriuere i remedi per i tribulati come fui io, se non auessi sperimentato quello, che patij* -- Ex quibus maximum oritur argumentum magnæ, & heroicæ Fidei, Pat. Madern. in curs. Theologic. tom. 2. tractat. 6. artic. 3. num. 15. Que madmodum enim ait D. Bonauentur. de perfect. Religion. lib. 2. cap. 6. solet quandoque Deus fidum Seruum suum postmodum amplius consolari, & purioris perfectionis gratiam conferre in illis, de quibus aliquando fuerat in tentationis molestia grauiter tribulatus, sicut de Sancto Benedicto scribit Diuus Gregorius, qui dum carnis tentatione grauiter tentaretur, quia viriliter restitit, ita plene vicit, Dei gratia numquam postea motus carnalis illecebræ in se sentiret subdens -- Sic enim in tentationibus contra Fidem, & blasphemiam spiritus meretur fidelis bellator quandoque in Fide clarius illuminari, & in amore Dei ardentius inflammari: Et conferunt cetera, quæ super hoc ipso Actu deduxi in Informatione pag. 16. §. Offendit insuper, & pag. 17. §. Immo ex tam longa &c.

72 His itaque prælibatis, quæ ad designandam heroicam Ven. Serui Dei Fidem mirificè iuuant: Venio nunc ad supraenunciatam exceptionem, per Reuerendissimum Promotorem Fidei propositam, quod scilicet sufficienter probatum non sit, quod Ven. Dei Seruus quandoque fuerit Sacra Communione miraculosè refectus, ex quo tota probatio resultet ex ipsius Serui Dei assertionem, nec non ex aliquibus Testibus, qui hoc ipsum ab eo perceperunt.

73 Huiusmodi autem animaduersio nullatenus vrget, cum enim agatur de re, quæ ab alijs nullo modo videri poterat, omnimodam utique Fidem præstare debemus eidem Seruo Dei, cui res ipsa euenit, & ijs Testibus, quibus ipse obtentam gratiam enarrauit: precipuè illius Confessario, qui ab eodem accepit in Confessione; cum absolum omnino esset dubitare, quin veritatem protulerint, attenta præsertim Sanctitate, atque eorum respectiue qualitate, de quibus superius actum fuit sub numer. 33. §. His autem generaliter præmissis, & seqq. Quemadmodum in casu talium gratiarum, aliorumque similium Do-

norum

norum à Deo Seruis suis concessorum semper fides adhibita fuit ijs-
dem Dei Seruis, quibus ipsamet Dona impertita fuere, exemplo Di-
ui Pauli Tribulationes suas 2. ad Corinth. 10. enarranti, & exemplo
hystoriæ S. Mariæ Egyptiacæ, quam Paulus Diaconus scripserat, in
qua multa leguntur, quæ Abbas Zozima sciuerat ex sola relatione
eiusdem Sanctæ, iuxta Cardin. Baron. *Annal. tom. 7. ad annum Chri-
sti 525. pag. 110.*, & firmarunt Auditores Rotæ in pluribus relationi-
bus Canonizationum cum ceteris, quæ superius adduxi in fine primæ
partis harum responsionum *S. Hoc tamèn non ob stare, & S. Eo fortius in
presenti num. 58.*

- 74 Potissimùm quia dictus Pater Roxas hoc factum accepit à prædicto Ser-
uo Dei in Confessione, vt supra dictum est, sicuti refert in Relatione
illius Vitæ Summar. num. 6. §. 15. pag. 89. ibi -- *Per il che meritò, che
vn giorno del Santissimo Sacramento la mattina dopo auer recitato Prima,
lò consolò Nostro Signore, e come il medesimo Padre nostro Frà Alfonso
lascia scritto, e sottoscritto, lo communicò; E questo fauore in Confessione
me lo raccontò à me, e me lo fece scriuere, e lo sottoscrisse col suo nome &c.*
- 75 Vtèrius de hoc ipso facto deponunt vndecim Testes, tam Apostolica,
quàm Ordinaria auctoritate examinati, de auditu ab eodem Confessa-
rio, & ab alijs Summar. num. 19. §. 60. pag. 241. vbi CLXXIII. Te-
stis Don Raphael Diaz Episcopus Mondenedi ibi -- *Che Sua Signoria
Illustrissima sentì dire da Persone graui della sua Religione che Nostro Si-
gnore l' auera communicato nella sua vltima Infermità &c. num. 20.
pag. 243. vbi LXXXI. Testis Processus Matritensis auctoritate Apo-
stolica fabricati §. 15., & seqq. ait -- E sentì dire questo Testimonio al
Padre Maestro Frà Hernando de Roxas Compagno del Seruo di Dio. e
fu suo Confessare, con il quale questo Testimonio ebbe vna stretta amici-
zia, e per mezzo del quale conobbe molto la Santità, e la perfettione del
detto Seruo di Dio, e ponendo molte ore in questi discorsi, li sentì in oltre
dire &c., e che era stato particolarmente diuotissimo del Santissimo Sacra-
mento, e che questa diuotione era stata tanta, e tanto graue che auera
meritato che gl' apparisse Cristo Signor Nostro alcune volte, e che lo com-
municasse con le sue proprie mani, il che era successo in alcune feste del
Corpus Domini -- Et Num. 21. vbi LXVIII. Testis Pater Ioannes de
Herrera Procurator Generalis Ordinis S. Augustini Summar. pag. 254.
§. 6. cum seqq. inquit -- E se fà sempre Veneratore del Santissimo Sacra-
mento non furono le gratie, che da quello riceuè ordinarie, mà le maggiori,
che Cristo Signor Nostro da questo Santissimo Sacramento suol fare &c. poi-
che lo communicò molte volte apparendogli con le sue proprie mani, e que-
ste gratie gli succederono il giorno del Corpus Domini. In S. Ellippo auen-
dosi da fare vna Festa del Corpus Domini, e per la gran Pioggia essendosi
trasferita all' altro giorno il Seruo di Dio calò quella notte alla Cappella
del Conuento, e si pose in Oratione, e stando orando &c. gli apparue Cri-
sto Signor Nostro con vna particola consecrata in mano &c., e lo commu-
nicò con le sue benedette mani, e rimase rendendo gratie à Nostro Signore
per vn fauore tanto segnalato &c. -- Et pag. 255. §. 12. proseguitur -- L'
altro gioruo del Corpus Domini stando nel Collegio il detto Seruo di Dio
staua Infermo, e non s'arrischiò celebrare la Messa, disse al Padre Frà
Eernando de Roxas suo Compagno che lo confessasse, e comunicasse, per-
che non s'arrischiaua à celebrare la Messa: Disse il Padre, che l' auereb-
be fatto, e succedè, che lo chiamarono per vn' Opera di Carità necessitosa,
venne dal Seruo di Dio, che li chiese licenza dicendo, che farebbe tornato*

assai presto, glie la diede, e tornò più presto, che potè, & andato sene al Coro, doue il Seruo di Dio staua, e gli disse: Padre io verrò subito, e confesserò Vostra Paternità, e li dirò la Messa, e la comunicherò, disse il Seruo di Dio, gratie à Dio, che non ne fa di mestieri, che meglio l'hà fatto Dio con me di quello, che io meritauo. Queste parole compunsero assai il Compagno, e disse dentro di se, non è possibile altro se non che habbia riceuuto da Nostro Signore qualche gratia segnalata, Celebrò la Messa, & essendo uscita tutta la Gente si serrò la Chiesa, & aprì il Sacramento del Santissimo Sacramento, e guardò se mancava nessuna delle due Particole, che d'ordinario si pongono con l'Ostia grande, e trouò, che ne mancava una, & essendo, che il Seruo di Dio comunicaua con quello tutte le sue cose Spirituali la prima volta, che si confessò gli domandò: Padre, perche non volse Vostra Paternità, che io la confessassi, e comunicassi ieri? Il Seruo di Dio gli rispose: Padre perche Nostro Signore mi fece una gratia notabile, e fù, che m'apparue, e con le sue mani mi comunicò, portando in mano una Particola consacrata; gli raccomandò il secreto, perche era esso Religioso, che copriua più di quanti ue sono nel Mondo tutte le sue cose -- & dict. Numer. 21. pag. 263. in fine §. 56.

VIII. Testis Processus Salamantini Doctor Hieronymus de Chirivoga Decanus, & Canonicus Ecclesiæ Cathedralis Salamantinæ, dicit: Che sà che il detto Ven. Padre Frà Alfonso Orozco fù diuotissimo del Santissimo Sacramento dell'Altare, e che così lo volesse Dio comunicare di sua mano nell'anno del nouant'uno, che fù l'ultimo della sua Vita in un giorno, e festa del Corpus Christi, stando detto Ven. Padre molto afflitto di non poter dire la Messa, perche staua Infermo, lo consolò la Diuina Maestà comunicandolo, come hà detto, di sua mano il che sà questo Testimonio per auerlo visto scritto di suo Carattere, e mano di detto Padre Orozco -- Atque id ipsum referunt sex alij Testes de auditu à supradicto Patre Ferdinando de Roxas Confessario Serui Dei, & respectiue ab alijs, tum auctoritate Apostolica, tum Ordinaria similiter examinati Summar. Num. 22. à pag. 267. in fin. ad pag. 270.

76 Proindeque affirmari minime potest, huiusmodi factum sufficienti carere probatione, vt Reuerendissimus Fidei-Promotor ubi supra animaduertit; dum probatio plenissime resultat, nedum ex confessione ipsiusmet Serui Dei qui gratiam recepit; sed etiam ex relatione illius Confessarij, quibus ex superius adductis, omnimoda fides est adhibenda, necnon ex relatis vndecim Testibus, vt plurimum de auditu ab eodem Confessario; Ex quibus omnibus insimul coniunctis negari non potest, quin probatio superabundanter emergat, Alexand. consil. 11. in princip. lib. 4., Paris. consil. 27. in fine lib. 2., Aymon. consil. 216. num. 12., & seqq., & in proximis terminis de Miraculis ait Contelor. de Canonizat. Sanctor. cap. 18. num. 27., & dixerunt Auditores Rotæ in relatione Canonizationis Sancti Paschalis Baylon titul. de Fide versic. Et hanc Fidem, & in relatione Sancti Thomæ à Villanoua impressa post dictum Contelorum in Miracul. posit. post. titul. de Fide, versic. Et prædictæ probationes pag. 486., & versic. Ex quibus omnibus simul iunctis pag. 489., & seq.

77 Neque verò officit, quod adhibitæ non fuerint diligentia recognoscendi, an duæ Particulæ essent in Sacramento, & deinde post miraculosam communionem vna tantum Particula remanserit, vt animaduertere prosequitur idem Reuerendissimus Fidei-Promotor sub dicto Nu. 19. versic. Deficit quippe in primis probatio. Ex præfatis enim Testibus con-

constat, tam ipsum Dei Seruum, quam successuè illius Confessarium, post receptam ab eo Sacram Communionem, diligenter inspexisse in Sacratio, in quo certè antea duæ erant Particulæ, prout iuxta morem semper asseruabantur, & vnam tantum Particulam inuenisse; idque præcipuè apparet ex supra proximè relatis verbis LXVIII. Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica constructi, scilicet Fratris Ioannis de Herrera Procuratoris Generalis Ordinis Sancti Augustini; Neque vltiores tunc exquiri poterant probationes, nè in vulgus huiusmodi factum prodiret. Sciebat enim Ven. Dei Seruus, quod *Sacramentum Regis abscondere bonum est; opera autem Dei reuelare, & confiteri honorificum est*: vt habetur Tob. 12. 7., ac proinde hoc Dei opus Confessario reuelauit, & confessus est, ac scriptum, & propria manu subscriptum reliquit, quemadmodum ipse Confessarius affirmat in supracitata relatione illius Vitæ, *Summario dicto Num. 6. pag. 89. §. 15.*, ibi = *E questo fauore in Confessione me lo raccontò à me, e me lo fece scriuere, e lo sottoscrisse col suo nome* = ex qua assertionem sufficiens oritur probatio, cum præcipuè aliundè constet de Vitæ Sanctitate huius Ven. Serui Dei, sicuti dixerunt Auditores Rotæ in præfata relatione Canonizationis Sancti Thomæ à Villanoua penès Contelor. de *Canonizat. Sanctor. pag. 486. cit. §. Et prædictæ probationes versic. Quæ assertiones.*

- 78 Prosequitur Reuerendissimus Fidei Promotor in suis Animaduersionibus, & num. 20. §. *E' contra*, circa ea, quæ deducta sunt in Informatione, & Summario ad corroborandam heroicam fidem Ven. Serui Dei, prout sunt eximia Deuotio erga Sacratissimam Christi Passionem, ac Beatissimam Virginem, necnon assidua prædicatio Verbi Dei sana, & Catholica Doctrina: Subiectio Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici; atque Hæreticorum impugnatio; quæ omnia admittit dici quidem posse probata, sed relevantiam minimè constituere contendit. Et quoad præfatam Deuotionem erga Dominicam Passionem, & Beatissimam Virginem, ipse Dominus Promotor *ibidem* animaduertit, reperiri etiam in illis, qui Virtutibus heroicis præditi non sunt. Verum si rectè perpendantur ea omnia, quæ circa vtramque deducta sunt in Informatione à pag. 29. ad pag. 33., & pag. 40. ad pag. 42. optimè dignoscetur, quod in ipso Dei Seruo supra communem aliorum modum eadem Deuotio reperiatur, ex qua proinde Fidem eius heroicam resultare clarum est, & dixerunt Auditores Rotæ in pluribus Relationibus Canonizationum, & signanter Sancti Ignatii Loyolæ par. 2. tit. de *Iustit. §. Denique*, B. Petri Regalati eodem tit. sub §. *Nam quantum*, B. Aloysij Gonzagæ *ibidem* §. *Deiparam*, & Sancti Thomæ à Villanoua penès Contelor. de *Canonization. Sanctor. pag. 476. §. Vltius*. Huiusmodi namque Deuotio ex Religionis Virtute promanat, quæ ad heroicam quoque Fidem pertinet, Diu. Thom. 2. 2. *quæst. 81. art. 1. & 3.*, & S. Augustin. in *Enchirid. cap. 3.*, inquit = *Deus colitur Fide, Spe, & Charitate*.

- 79 Et quidem Ven. Dei Seruus tali ferebatur ardore in Sacratissimam Iesu Christi Passionem, quod nunquam ab eius assidua consideratione diuelli poterat, vt affirmant plures Testes ex Familiari, & diuturna consuetudine habita cum ipso, tam Auctoritate Apostolica, quam Ordinaria examinati, de propria scientia deponentes, *Summario Num. 20. §§. 2. 4. 7. 17. 19. 24. 26. 30. 32. 37. 41. 43. 46. 49. 54.*, & 56., & comprobant illius scripta, in quibus plurimi habentur Tractatus de

de hac materia; potissimè verò idem colligitur ex suis Confessionibus lib. 3. cap. 1. 2. 3., & 4., Summario citato Num. 2. & §. 80. ad §. 92. vbi pag. 59., ait = *Fatemi Dio mio questa grazia, che mentre, che Io vivo, possa con verità dire: Sono crocifisso col mio Salvatore Giesù Cristo: questa vostra Croce sia il mio riposo, il mio Giardino, e la mia delizia, acciò che da questa fortissima Torre vinca il Leone Satanaſso, calpesti Io tutto quanto è il Mondo, sottomettendo à miei piedi gl'onori suoi, e vani favori; e finalmente crocifisso in me l'Uomo vecchio ereditato da Adamo, il mio spirito abbia vità, e libertà per amarui con tutte le forze, e per servirui, e lodarui con la lingua, e con le viscere* = Tantusque erat internus eius animi effectus, vt extrinsecus etiam erumperet; quoties enim Passionem Domini meditabatur, aut de ea sermonem habebat, quod frequentissimè acciderat, ardentissima è pectore suspiria emittebat, & copiosas effundebat lacrymas, vt de visu asserunt nonnulli ex supracitatis Testibus, Sum. d. Nu. 20. §§. 25. 29. 35. 36. 42., & 50., quinimò cum de eadem Concione haberet, ex vi internæ considerationis aliquoties alienabatur à sensibus, ac in extasim per aliquod temporis spatium cum Adstantium ædificatione rapiebatur, vt de visu pariter affirmant ex Processu Matritensi Auctoritate Apostolica constructo XI. Testis, dicto Num. 20. §. 1., & CLXIII. citato Num. 19. §. 45.; Atque insuper dolores Christi Iesu tali proſequebatur amore, vt pluris eos, quàm cælestes dulcedines æstimaret, sicuti ait Pater Marquez in illius Vita cap. 10., Summario dicto Num. 20. §. 68., & ipsemet Seruus Dei fatetur in suis Confessionibus lib. 3., Summario dicto Num. 2. pagin. 70. §. 117., & obtestatur Declamation. 10. post Pentecost. fol. 211. dicens = *Satis immorati sumus, Carissimi in contemplatione fletus Regis nostri, quoniam omni nectare suauiores animæ nostræ sunt lacrymæ illius* = & in Memoriali amoris sancti par. 1. cap. 14. relato à Patre Marquez in illius Vita citato cap. 10. Summario dicto Num. 20. §. 70. inquit = *O Scuola d'infinita sapienza, Giesù Buono dolcezza dell' Anima mia, pelago d'eterni segreti, abisso d'ineffabili Sagramenti, ni supplico umilmente, che niente altro sappia l' Anima mia, fuori, che Voi, Manna nascosta; Tutto mi sia penoso: tutto abbia sapore di fele: tutto mi sia tristezza, e tutto: solo mi dia contento il presentarmi nel mio cuore, posto nella Croce per mia salute, morto, & inchiodato per mio riscatto*.

80 Magisque vrget consideratio, quod ipse Dei Seruus, quippè cui satis non erat erga Dominicam Passionem se se ostendere amantissimum, ardentèr item exoptabat, curabatque pro viribus huiusmodi deuotionem Fidelium Cordibus inferere, vt aiunt præcitati Testes de propria scientia deponentes, Summario citato Num. 19. §§. 44., & 55., & dicto Num. 20. §§. 8. 24. 37., & 39., propterea de illa plures Tractatus, & soliloquia, & præceteris Liberculum, cui Titulus = *Fasciculus Myrræ* = scripsit, & typis edidit, ad hoc, vt omnes, in eiusdem Dominicæ Passionis considerationem traheret, vt inter eius Opera videri potest, & dicunt Testes, dicto Num. 20. §§. 3. 5. 8., & 38., & sæpeditus Pater Marquez in eius Vita citato cap. 10., dicto Num. 20. §. 75.; De ea semper loquebatur, de ea in Sermonibus, in Prædicationibus frequentissimè agebat, Adstantes lacrymis obsecrans, atque obtestans, vt ad dictam deuotionem se se accenderent, adeout veritus aliquando, nè tadio esset audientibus tam repetita amara narratio, Declamation. 1. Aduentus fol. 17. tergo, ita inquit = *Nè, obsecro, dilectissimi Fratres, vobis tadio sit Christi Iesu acerbissimam Passionem, & anxietates*

iterum atque iterum audire: magnoperè quidem anima mea semper concupiscit eam animis vestris inferre = & paulò post subiungit = Sed nunc rogo, & obtestor, sopertate me sæpè numero sacram mortem Regis nostri hactenus enarrantem, nec in præsentiarum silentem, nec in futurum obticere profitentem = ex quibus verbis clarissimè patet ipsum, nedum in corde, sed etiam in ore, ad aliorum animos excitandos, Christi Passionem semper habuisse, eique Fidem apprimè heroicam extitisse, quia vt Diu. Augustin. in *Psalm. 115.* ait = *Non perfectè credunt, qui quod credunt loqui nolunt.*

§1 Id ipsum quoque dicendum est de eximia Serui Dei Deuotione erga Sanctissimam Dei Genitricem, sicuti latè ostendi in Informatione *pagina 40., 41., & 42.*; Difficile namque dictu est, quanta Animi pietate Virginem Deiparam coleret, atque etiam ore laudaret. Quippe ipsam maximoperè venerabatur, semperque in Sermonibus, in Concionibus, & in quacumque alia actione Sanctissimum eius nomen in ore habebat, *Summario citato Num. 19. §. 30., & dicto Num. 20. §§. 15., & 22., & Num. 25. §§. 2. 21. 22. 25. 32. 36. 39. 52. 57., & 60.,* nihilque benè inceptum existimabat, nisi Deipara inuocata, vt ait Marquez, in illius Vita, *Summario dicto Num. 25. §. 55.,* tantaque dulcedine, ac ardenti Cordis affectu Mariam pronunciabat, illiusque Imaginis immobilis intuebatur, vt præ gaudio non rarò lacrymas effunderet, *Summario Num. 19. §. 47., & dicto Num. 25. §§. 22., 23., & 29.,* neque ei sufficere videbatur Religiosissimum Dei Genitricis se exhibere, nisi alios etiam ad eam attraheret, ac proinde enixe, totisque Viribus, & lacrymis quoque omnes obsecrabat, atque hortabatur, vt Beatissimam Virginem toto Corde venerarentur, & in eius obsequium sese manciparent; propterea multiplices Tractatus speciales in eiusdem Deiparæ laudem edidit, & Typis euulgauit, qui inter eius Opera videri possunt; eamque vt Matrem, ac Dominam totis Visceribus reuerabatur, atque in omnibus necessitatibus, & angustiis ad eam familiaritèr, fiducialitèrque recursum habebat, & promptum illius auxilium semper experiebatur, prout euenit in supra narrato conflictu, quem per triginta Annos fortitèr sustinuit contra Inimicos Infernales circa Fidem, in quo tandem ad Dei param clamans; *Vbi es Domina mea? Quid me derelinquis?* Audire statim meruit illius resp onsum: **ECCE ADSVM ALPHONSE: VICTI SVNT INIMICI:** Et ab illa hora omnino liber, & Victor remansit, vt habetur, *Summario Num. 6. §. 31., & dicto Num. 25. §§. 7. 35. 42. 50., & 56.;* Ex qua Veneratione erga Virginem Deiparam maximam Fidem resultare firmat Cardinalis Lauræa in 3. *Sentent. disput. 32. Artic. 9. num. 216.,* & Auditores Rotæ in Relatione Canonizationis Sancti Ignatii Loyolæ *parte 2. tit. de Iustitia §. Denique,* Sancti Andreæ Auellini *cap. 9. §. Nec verè,* Beati Aloysij Gonzagæ *tit. de Religion. §. Deiparam,* & sæpè in alijs.

§2 Maximoperè similiter, & heroica Serui Dei Fides corroboratur ex innarrabili Deuotione, & ardore, quo Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum semper est veneratus, sicuti asserunt plures Testes ex diuturna Familiaritate cum ipso Seruo Dei de propria scientia deponentes, *Summario Num. 19. §. 48., & citato Num. 20. §. 17., & 20., & Num. 21. §. 3. 27. 34. 39. 42. 56. 58. 59. 62. 67., & 90.,* & testatur eius Confessarius in Relatione illius Vitæ, *Summario citato Num. 6. §. 14.;* Plurimi quidem huiusmodi Deuotionis Actus relati sunt in In-

formatione *pagina 34.*, & 35., ubi videri possunt; Hoc tamen vnum repetere liceat, quod tantus erat Seruo Dei Amor in Sacratissimum hunc Cibum, ut frequenter ante ipsum orans, præ dulcedine in lacrymas liquefieret, & à sensibus alienatus in Extasim raperetur; Quod præcipue euenit, cum solemnia Christi Corporis agerentur in Ecclesia sui Conuentus Sancti Philippi; ibi enim antequàm sollemnis inciperet supplicatio, aderat, & ipse Seruus Dei feruentè orans de more ante Eucharisticum Panem publicè expositum, & statim, ac Cantores Regiæ Cappellæ Sacras cantiunculas modulari cæperunt, ipse illicò in Extasim raptus est, & immobilis tamquam lapis diù extitit, tantam lacrymarum copiam ex Oculis profundens, ut eius Vestes, atque humus madefactæ remanserint, quasi non levis Aquæ copia ibidem effusa fuisset, omnibus altè demirantibus, & deuotè gratias Deo agentibus, quem admodum testantur de visu quatuor Testes scilicet LXVIII. & CLXIX. ex Processu Matritensi Auctoritate Apostolica, & LII., & XCVIII. ex Processu pariter Matritensi Auctoritate Ordinaria in eodem compulsato, *Summario citato Num. 21. §§. 16., 32., 33., 34., 35., 37., & 38.*

- 83 Accedit, quod ob eandem eximiam Deuotionem erga Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, post emissam Professionem, & Sacerdotalem Ordinem susceptum, quotidie Missam celebrauit, nullo detentus impedimento, siue Infirmitatis, siue etiam grauis ætatis nonaginta, & amplius Annorum, quæ quotidiana Sacri Celebratio in eodem Seruo Dei talibus erat semper comitata circumstantijs, ut Adstantes in admirationem traheret, de quibus specialibus circumstantijs fusè actum fuit in Informatione *pagina 36.*, & 37. *cum sequen.* ex gratia vident; Huiusmodi autem quotidianam Missæ celebrationem præfatis specialibus circumstantijs adminiculatam magni fecit semper Apostolica Sedes in Causis Seruorum Dei, eam etiam referendo in Litteris Apostolicis pro eorum Canonizatione expeditis, de quibus latè agit Scacch. *de not.*, & *sign. Sanctitat. sect. 5. cap. 3. à pagina 330. ad 334.*; Et meritò quia heroica ex ea Fides dignoscitur, sicuti ait idem Scacch. *ubi supra dicto cap. 3. pagina 330. vers. Ea propter usque ad fin.*, & firman Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Caroli Borromæi *par. 2. argument. 15. §. Quotidiana*, & Ven: Serui Dei Nicolai Factoris *tit. de Fid. §. Deinde ad Sacerdotium*, & *§. Quod nisi*, & sæpe in alijs. Atque inter ipsas speciales circumstantias, ea quidè mirabilis est, quod ipse Dei Seruus in vltima, qua decessit Infirmitate, quamuis nonagenarius, & amplius, ardentissimaque Febri correptus, per viginti primos dies à celebratione Missæ separari non potuit, reluctantibus Medicis, atque ipsum increpantibus respondens, Deum nulli malè facere; Sicuti affirmat eius Confessarius, qui erat præsens, in sæpeditata Relatione illius Vitæ, *Summario Num. 6. §. 16.*, & 21., & deponunt Testes, *Summario citato Num. 21. §§. 13., 71., & 72., & Num. 23. §. 31.*, & refert Pater Marquez in illius Vita *cap. 4. dicto Num. 21. sub §. 83., & §. 88.*; Idque optimè experiebatur Dei Seruus, dùm è Lecto surgens, & ad Altare celebraturus accedens, Vires eundo acquirebat, & tamquam sanus cum omnium admiratione Sacrum perficiebat, ut idem Confessarius affirmat, *dicto Num. 6. §. 22.*, & Testis XII. Processus Salamantini, *Summario citato Num. 21. §. 73., & 74.*, & Marquez. *ubi supra dicto §. 88.*, ex quibus sanè circumstantijs heroicam Serui Dei Fidem resultare perspicuum est.

- 84 Nunc autem aliquid dicendum de Prædicatione Serui Dei, in cuius Ministerio Ven: Dei Seruus per sexaginta, & amplius Annos sese exercuit, contra quam Reuerendissimus Promotor num.21. §. *Et de facto*, ait absolum omninò videri Sanctitatis Argumentum desumere ex eadem continua Verbi Dei prædicatione, quando omnibus notum est difficultatem consistere non in dicendo, sed in faciendo, iuxta Doctrinam Sancti Ioannis Chrysostomi *Homil.3. in act.*; Videndum namque est, quomodò ipse Dei Seruus in huiusmodi Ministerio se gessit, & apertissime dignoscetur, quod communem operandi modum, in quo consistit heroicitas, semper est supergressus.
- 85 Tres perfecti Prædicatoris conditiones idem Ven: Dei Seruus notat in sua Epistola cuidam Concionatori directâ in *Epistol. Sacr. Epistol.10.*, & sparsim per eius Opera repetit. Prima est, quod à Deo sit missus: Secunda, quod Prædicator Euangelicus solum Deum quærere debeat in suis Concionibus, non autem quæstum temporalem, nec honorem, & famam propriam; Tertia demum, quod magis factis, quàm verbis prædicet. Has autem conditiones Ven: Dei Seruum in exercendo Prædicationis munere habuisse, certò certius asseri potest: Nam quoad primam: missus quidè fuit à Deo, vt prædicaret Euangelium Sanctum suum; vnde medio Superiorum iussu, illum Prædicatorem suum elegit, vt ipse Dei Seruus fatetur in suis Confessionibus *lib.3. cap.5.*, *Summario sepe citato Num.2. §.96.*, & *cap.8.*, & *9. dicto Num.2. §.103.*, & *104.*, & propterea ipse Dei Seruus contra eos, qui vltro Prædicationis Ministerio sese ingerunt, in *Declamation.4. Aduentus fol.71. tergo*, inuehit his verbis == *Sunt multi, qui non adsciti, sed vltro se Ministerio Prædicationis ingerunt prætextu honoris, quæstusue, quæ Pestilentiæ vagari solet; contra quos velut iratus Dominus ait: ipsi currebant, & Ego non mittebam eos* ==, & post pauca subdit == *Felix Prædicator, qui à Domino mittitur, fieri non potest, quin exuberantem fructum faciat; nam quomodò prædicabunt, nisi mittantur? talis fuit S. Ioannes; missus fuit à Deo, vt Testimonium perhiberet de lumine Christo Iesu &c.* ==; Quodque ipse fuerit à Deo electus ad hoc Prædicationis Ministerium, ostendebat quidè maximus, quem semper habuit in Concionibus, Salutis Animarum Zelus, *Summario Num.16. per tot.*, & apparet etiam in Informatione sub titulo *de Charitate in Deum pag.80.*, *81.*, & *82.*; Atque id etiam resultat ex eius Doctrina, quæ verè Apostolica, immò Angelica, & Cælestis reputabatur ab omnibus eius Conciones audientibus, vt deponunt Testes, *Summario dicto Num.16. §§.2.*, *3.*, *14.*, *33.*, *34.*, *69.*, & *74.*; Nec mirum, quia ipse Dei Seruus longa, & feruenti Oratione, & Contemplatione se parabat ad concionandum, in hoc magis, quàm in euoluendis Libris intentus, *dicto Num.16. §§.1.*, *5.*, *28.*, *36.*, *43.*, *60.*, *61.*, & *71.*; Ideoque ità clarè, & simpliciter prædicabat, vt quamuis de Mysterijs Altissimis verba faceret, indistinctè ab omnibus, etiam magis rudibus intelligeretur, eademque Mysteria plenè comprehenderentur, sicuti affirmat etiam Pater Marquez eius contemporaneus in illius Vita, *Summario dicto Num.16. §.88.*; Et hoc ipsum Ven: Dei Seruus alios Concionatores edocuit in suo *Memoriali Amoris Sancti part.2. §. Della presentazione di Nostro Signore in Casa di Anna*, per hæc verba == *Dà il Nostro Redentore documento à i Predicatori, che la sua Dottrina sia così Santa, e chiara, che i Fanciullini la possino gustare, e rendere Testimonio di quella; Il che facilmente farebbero, se spendessero doppio tempo nell'Orazione, e Contemplazione, che nelle*

*Studio, e nella Lezzione: però che questa (come dice il nostro Padre S. Agostino) è la Chiaue, che apre, e manifesta quello, che volle dire lo Spirito Santo nella Lezzione. Io non vorrei insegnare al minore de' Predicatori, de' quali non merito d'esser Maestro, mà se il mio pouero Consiglio volessero questi tali udire, douerebbero imitare il gran Predicatore, e Vaso d'Elezzone S. Paolo, il quale portaua sempre per tema de' suoi discorsi, e diceua: Predichiamo Gesù Cristo Crocefisso nella Croce ==; Et profectò hoc idem semper adimpleuit, & Fide plenus, ac Zelo honoris Dei, atque Animarum Salutis, tali ardore prædicabat, vt nouus Apostolus, imò Angelus, aut Seraphim videretur, & vt Cæli Oraculum haberetur, sicuti nonnulli ex Testibus affirmant de visu, & propria obseruatione, *Summario citato Num. 16. §§. 3., 7., 14., 34., 48., & 75.,* eiusque verba tamquam ignea fulmina audientes ad Dei amorem incendebant, ac Spiritus Sanctus per os eius loqui videbatur, *dicto Num. 16. §§. 14., 33., 46., & 51.,* ac proindè magnus erat Populi concursus ad illum audiendum, atque alij Eliam, alij Sanctum Ioannem Baptistam, alij Sanctum Paulum illum existimabant, *dicto Nu. 16. §§. 47., 52., 55., 60., 62., 66., & 72.,* & Pater Marquez in eius Vita ibidè §. 86.*

- 86 Quoad secundam ex prænotatis conditionibus, quæ in eo consistit, quod Predicator Euangelicus solùm Deum querat in suis Sermonibus, vt supra dictum est, non quæstum temporalem nec honorem, & famam propriam: hanc ipse Ven. Dei Seruus, in summo gradu habuit; nullum namque stipendium, siuè eleemosynam pro suis Concionibus admisit; atque ideo, licèt Regius Prædicator, in Carceribus, in Xenodochijs, & in Monasterijs Monialium pauperibus frequentissimè prædicabat, non semel etiam in die, vt affirmant Testes de visu, & scientia propria deponentes *Summario citat. num. 16. §§. 8. 9. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 37. 44. 53. 56. 57. 64. & 79.;* Atque honorem, & famam propriam totaliter contemnendo in hoc exercitio, honorem Dei, & Animarum salutem tantummodo quærebat *d. num. 16. §§. 13. 28. 41. 52. 56. 59. 63. 84. 86. & 92.,* atque ideo indistinctè semper, & absque acceptione personarum prædicauit, siuè plures essent Auditores, siuè pauci, siuè Magnates, aut Pauperes, vt ex supradictis Testibus apparet, & ait Pater Marquez in eius Vita *dict. num. 16. post §. 93.;* In hoc doctrinam opere adimplens, quam scriptis tradidit in *declamation. S. Luca pag. 227.,* vbi ait = *Non pluries faciamus diuites: Pauperibus euangelizandum est, vt eleemosynas impendamus, quoniam talium est Regnum Cælorum.* Quod optimè confirmat LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica *dict. num. 16. §. 9. & 10.* his verbis = *Vn giorno gli successe, che auendo da predicare à Filippo Secondo in Palazzo, andò prima à predicare in vna Chiesa pouera, e si trattene nel Sermone di tal maniera, che quando arriuò à Palazzo, era più d'un ora, che era passato il tempo, nel quale s'auena da predicare, mà il Rè Filippo Secondo gli portò vn rispetto sì grande, che comandò, che non si cominciasse l'Offizio sino, che il Seruo di Dio non fosse venuto, e così fù &c.* & confirmat XII. Testis Processus Toletani auctoritate Ordinaria Socius ipsius Serui Dei *dict. num. 16. §. 57. & 58. vers. Prima andaua à predicare alli Poueri, che alli Principi &c.*
- 87 Quo demùm ad Tertiam conditionem perfecti Prædicatoris, quod scilicet magis factis, quàm verbis prædicet: id' profectò Ven. Dei Seruus optimè adimpleuit, mirificè ostendens spiritum duplicem habere quem

quem tantopere Eliseus 4. reg. cap. 2. accipere optabat : *Fiat in me duplex spiritus tuus* ; supra quæ verba idem Dei Seruus *declamation. in Fest. S. Ioannis Baptista fol. 227.* ait = *Hoc obsecro, hoc tantum implo-ro, ut non verbotenus alijs prædicem, sed candida vita, & opere prius, quod doceo, adimpleam.* Nonne plus Opera, quàm verba mouent? plu-res lucratus est Ioannes, quia exemplo simul, & verbo clamabat, pœni-tentiam agite, & appropinquabit Regnum Cælorum; Et quidem can-dida vita, & opere priusquam verbis prædicabat assidue, dum conti-nua contemplatione (vt ipsum docuisse superius demonstraui) atque asperrimis pœnitentijs, & mortificationibus, se parabat ad con-cionandum, veluti supradictum est; & hoc ipsum confirmat longqua-eius vita à lethali culpa semper immunis, vt inferius ostendetur. Pro-indeque difficile dictum est, quantum ex suis Concionibus fructum col-legerit, quotque Animas vi sermonis à peccatorum laqueis exsolue-rit, & ad Deum conuerterit, vt præcipue asserunt antedicti Testes *Summar. citat. num. 16. §§. 12. 16. 28. 35. 49. 50. 54. 65. 67. 73. & 78.*, & ait Pater Marquez in illius vita *ibidem §. 94.*; Vnde non-obstat contra nostrum Ven. Dei Seruum auctoritas S. Ioannis Chri-so-stomi *Homil. 3. in Act.* per Reuerendissimum Promotorem Fidei ad-ducta in contrarium *sub §. Et de facto num. 21.*; Optimè verò facit ad nostrum assumptum altera Doctrina S. Petri Chrisologi per eundem Fidei Promotorem *ibidem* similiter allata, qui *Sermon. 167. de S. Ioan-ne Baptista* ait = *opportune nobis Ioannes beatissimus Ieiunij tempore pe-nitentia Doctor aduenit, Doctor dicto, factoque Magister verus, quod verbo asserit demonstrat exemplo; Magisterium stat de scientia, sed ma-gisterij auctoritas constat ex vita; docenda faciens, obedientem perficit Auditorem; Docere factis sola est norma Doctrina; Doctrina in dictis scientia est, in factis virtus; Scientia ergo illa vera est, quæ fuerit mixta virtuti: illa, illa Diuina est, non Humana, Euangelista probante, cum dicit, quæ cepit Iesus facere, & docere; Præceptor cum docenda facit, & auditu instruit, & informat exemplo =*

- 88 Nec turbat, quod, vt animaduertit idem Reuerendissimus Fidei Pro-motor *sub citat. §. Et de facto num. 21. ad fin.*. Cum Ven. Dei Seruus exercuerit munus Prædicatoris Caroli V. Imperatoris, & Philippi II. Hispaniarum Regis, nulla habeatur probatio, quod ante Reges, & Præfides liberè loquutus sit, adducens exemplum S. Ioannis Chri-so-stomi ergà Eudoxiam Augustam, & S. Ambrosij ergà Imperatorem Theodosium; Quandoquidem in citatis exemplis agebatur de casibus particularibus, & quidem grauissimis, vt notum est; Et ideo vnus-quisque ex prædictis Sanctis Episcopis sese fortiter opposuit, & liberè loquutus fuit præcipue, quia Episcopale munus, ad ita faciendum, vtrumque eorum impellebat: Venerabilis autem Orozcus nullibi le-gitur, quod similem vnquam occasionem habuerit; ponderando etiam, quod ipse Episcopali munere minimè fungebatur, sed Prædi-catoris munus tantummodò exercebat, in quo adimplendo assiduus semper extitit, & sicuti coram omni Populo in Ecclesijs, atque alijs locis, ita etiam coram Regibus, & Principibus, atque Magnatibus, quasi verus Propheta ascendit, & quasi Tuba exaltauit vocem suam, & euangelizauit Syon tanto spiritu, & tali libertate, & fortitudine vocis, vt magnum Dei timorem in Fidelium animis infereret, vt di-cunt Testes *Summar. citat. num. 16. §§. 36. 50. 51. 61. 67. 77. & 84.*, & ad verba ab ipso prolata: *Anime, che fate?* totum contremisceret

Auditorium dict. num. 16. citat. §. 77., & melius §. 85., quod euidentissimum est signum magnitudinis eius Fidei, iuxta tradita ab ipso Dei Seruo. *Declamation. Dominica 14. post Pentecost. pag. 107. ubi ait = Ecce magnitudo vocis Symbolum erat singularis Fidei, & dilectionis. Enim verò voce grandi clamat, qui Fide integra, Spe firma, Charitate flammigera Christum Iesum deprecatur = & in declamation. in Festo Epiphan. fol. 143. inquit = Mira res, & satis miranda, quam audacter Fides perfecta loquitur =* Quare optimè aptatur nostro Ven. Dei Seruo auctoritas Theophil. Raynaud. Oper. tom. 16. in illo Opere, cui titulus = *Eterodita Spiritualia pag. 192. §. 61. per D. Fidei Promotorem ubi supra adducta, ibi = Nam non modo coram Plebecula, sed etiam coram Regibus, & Principibus libere, & intrepidè tulerunt testimonium veritatis, quia tales se præstabant, ut à nemine reprehendi possent, siue quoad probationem, siue quoad eruditionem necessariam, unde manat Concionatoris libertas.*

- 89 Quippe hoc eodem modo se præstabat ipse Ven. Dei Seruus, utpotè qui a nemine reprehendi poterat, siue quoad probationem, siue quoad eruditionem, attenta irreprehensibili eius vita, eiusque celebri Sanctitate omnibus nota. Quippe etiam quia longa precedenti Oratione, & Contemplatione, ut superius dictum est, se parabat ad concionandum sicuti ait LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordinis S. Augustini Summario dict. Num. 16. pag. 187. §. 5. ibi = *Perche predicaua dopo auer fatta molta Oratione, ed auer trattato in discorso molto spatio con nostro Signore, e così quando s'è pœneua nel Pulpito era vn vedere vn Serafino predicare, d'vn Apostolo = & Pater Marquez in illius vita Summario dicto Num. 16. pag. 198. §. 88. ibi = Apparecchiaua si per predicare con Orationi, e contemplationi; In questo usaua molta diligenza, che non faceua nel riuoltar libri: Auviso, che da S. Agostino à i Ministri dell' Euangelio, quindi n'auueniua il trouar sempre parole scbiette, e chiare, con le quali predicando Misterij altissimi s'è lasciua intendere à i più rozzi dell' Auditorio =* Hinc ideo euenit, quod ex illius sermonibus magnus Animarum fructus percipiebatur, & eius Doctrina reputabatur cælestis, sicuti Testes affirmant citat. num. 16. à pag. 186. usque ad pag. 197., & præcipue II. Testis Processus Toletani Canonicus Ecclesiæ Toletanæ pag. 193. §. 45. ubi ait = *Che egli sentì molti Sermoni al detto benedetto Padre, e sempre gli parue di vn medesimo spirito molto acceso nell' Amor di Dio &c., che gli parue à questo Testimonio, che era vn Ritratto di S. Giouanni Battista, tanto nell'aspetto corporale, come anche nell'affetto feruoroso, con il quale lo diceua &c. VIII. Testis eiusdem Processus dict. pag. 193. §. 49. ibi =, Che sentì molte volte predicare il benedetto Padre Frà Alfonso da Orozco, e che questo Testimonio era molto a fectionato alli suoi Sermoni, perche da quelli cauaua grandissimo frutto, e profutto per l'anima sua, e che riceueua gran consolatione spirituale in sentirli, e nell'anima sua si generaua gran timore, & amore di Dio, perche le parole del Benedetto Padre, quando predicaua pareuano vn fulmine di fuoco, che in endiua li Cuori nell' Amor di Dio &c. IX. Testis eiusdem Processus dict. pag. 193. in fine §. 52. ibi = Questo Testimonio gli sentì molti Sermoni, & in essi mostraua vn spirito di Elia per il gran Zelo, che haueua dell' Onor di Dio, & il feruore, e lo spirito, con li quali predicaua XII. Testis Religiosus Professus, & Concionator Ordinis S. Augustini Socius Serui Dei Summario pag. 194. ait = Circa quello,*

quello, che tocca alli Sermoni, questo Testimonio ne senti moltissimi &c., & erano tanto gioueuoli per tutte l'anime, che l'ascoltauano, che faceuano abborrire li peccati, e trattar solo del seruitio, & amor di Dio, pareuano Sermoni dell'Apostolo S. Paolo, e che auca creditato le sue parole, & il suo spirito &c. atque idem affirmant alij Testes, nempe XV., & XVI. dicti Processus Toletani Summario pag. 194. ad finem, & 195. §§. 59. 60. 61. & 62., & I., IV., & V., Testes Processus Salamantini Summario dict. pag. 196. & 197. §. 66. 68. 69. 70. & seqq. quapropter cum suprà relatos actus à Fide prouenientes operatus fuerit Ven. Dei Seruus Charitate impellente, & in ijs exercendis communem operandi modum longe excesserit, ambigendum non est quin eius Fides in heroico quidem gradu ex ijs resulter.

90 Idipsumque affirmandum est de cæteris Fidei actibus qui per Reuerendissimum Fidei Promotorem sub citato §. E contra num. 20. admittuntur esse quidem actus Fidei, sed non esse actus virtutis Fidei formatæ, quorum tantummodo habendam esse ait considerationem in casu, de quo agitur. Et hi sunt sana, & Catholica Serui Dei Doctrina, subiectio Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici, nec non impugnatio Hæreticorum acerrimè à Seruo Dei suscepta, & continuata in suis Operibus.

91 Verùm super his omnibus sicuti plurima dicta sunt in Informatione à §. Fides quoque heroica cum pluribus sequentibus à pag. 22. usque ad pag. 27. ita, & ea ponderari supplicamus, & optime dignoscetur, quod Ven. Dei Seruus ob Charitatis impulsu tot opera edidit, atque euulgauit, quibus Sanctam Romanam Ecclesiam ab illius tempestatis hereticis, illorum errores totis viribus confutando, non sinè magno Animarum fructu defendit. Quippe Serui Dei doctrina innixa est Sacra Scripturæ, & Doctorum etiam Sanctorum explicationibus omnino conformis, quod altam, & profundè radicatum in eo Fidem designat, D. Augustino super Psalm. 8. docente à fide scripturarum incipiant, qui cupiunt ad diuinæ magnificentie notitiam peruenire: Et ipse Venerabilis noster Orozco in aureo Opusculo cui Titulus Bonum certamen lib. 1. cap. 4. ait: Hinc sole lucidius apparet Sacram Scripturam esse Scalam-Iacob, cuius summitas non tantum Cælum attingit, sed etiam ipsos omnes Cælos penetrat = quasi diceret, quod per solam Sacram Scripturam potest quis alta de Deo sentire, in quo Fides herorica secundum altitudinem consistit sicuti tradit D. Antonin. in Summ. part. 4. tit. 8. cap. 3. §. 6. quamobrem ipse met Dei Seruus in Prologo Declamationum præ Sanctis confidenter affirmat dicens = Nempe in hoc libro, sicut, & in alijs, quos nuperrimè adnumerauimus, nihil, quod errorem sapiat, inuenies; Sed haud dubie Sanctorum Doctorum dogmata delegimus, quippe quæ apprimè Sacram Scripturam explicant = Et in Prologo Declamationum præ Aduenta inquit = Non valui calamum continere, quominus hasce declamationes dictare de Aduenta Domini Nostri Iesu Christi, ut usque ad Septuagesimam, in quibus, ut palam omnibus est, tum de Sacrarum Litterarum penatibus etiam ex Doctorum SS. Doctrinis, quam multa decerpimus, volentes hæreticorum ora obstruere, qui (heu) hac nostra tempestate Sanctorum Dogmata spernunt, & penitus explodunt.

92 Atque hinc est, quod illius Opera tantopere laudibus extolluntur, nedum à Testibus qualitate, ac scientia, & probitate insignibus, qui de ijs mentionem faciunt Summario nu. 17. à pag. 200. usque ad pag. 211.,

Præcipuè enim LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Religiosus Professus, & Procurator Generalis Ordinis Sancti Augustini, dict. num. 17. pag. 201. §. 3. & seqq. ait = *Et auendoli scritti dopo, & impressi per comandamento della Vergine Santissima Nostro Signora, si darà bene à diuedere quanto saranno profitteuoli alla Chiesa Romana dicendo in quelli come si vedono le di lei grandi grandezze, e come ella sola è la vera Sposa di Cristo, e si deue notare &c., che il Seruo di Dio nacque l'anno 1500. nel quale hanno cresciute l'Eresie di negare l'obbedienza al Sommo Pontefice, e la presenza Reale, e vera del Corpo di Cristo nel Santissimo Sacramento dell'Eucharistia, poiche nel tempo, che queste due Eresie crebero, nacque nella Chiesa il Seruo di Dio, difendendo l'Obbedienza, che si deue al Sommo Pontefice, e la Real presenza del Corpo di Cristo Signor Nostro nel Santissimo Sacramento dell'Altare &c.* III. Testis Processus Vallisoletani Illustrissimus, & Excellentissimus D. Cardinalis, & Dux de Lerma Summario dicto num. 17. pag. 102. in fine §. 12. inquit = *Il detto Padre scrisse alcuni libri Spirituali di molta eruditione, e Dottrina, che sono stati di molto frutto, e giouamento nella Republica Cristiana &c.* XVI. Testis Processus Salamantini Pater Valentinus de Hernize Doctor Regalis Collegij Societatis Iesu, & Lector Sacrae Theologiae in Vniuersitate Salamantina dict. num. 17. pag. 206. §. 27. ibi = *Che il detto Venerabile Padre Frà Alfonso de Orozco scrisse molti libri Spirituali per edificazione delli Prossimi, degni d'un Vomo Santo &c., & §. 28. subdit = E stima, che in esso risplende lo Spirito del Cielo, per la Dottrina, che hà, perche si troua il più puro, & eleuato della Perfectione Cristiana, che insegnò Cristo Nostro Signore nel Mondo, comunicato al detto Venerabil Padre &c.* XVII. Testis eiusdem Processus Pater Thomas à Sancto Vincentio Rector Collegij Carmelitarum Excalceatorum dictae Ciuitatis Salamantinae dict. num. 17. pagin. 207. §. 31. ibi = *E nella sua Dottrina hà trouato molto giouamento, perche accendo li Cuori, e gli disinganna, e muoue ad ogni genere di virtù &c., & pluribus alijs omisiss, sæpeditatus Pater Marquez Concionator Regis Philippi III., & Cathedraticus Vniuersitatis Salamantinae in Vita Serui Dei cap. 6. Summar. dict. num. 17. pag. 209. §. 45. ait = Cominciò à scriuere libri di deuotione, nè quali con egual chiarezza insegna à gl'assenti, quello, che li presenti meritano: ne di udire dalla sua bocca: Non vi è linea in tutti quelli, che fiamme non scintilli, tanto nel suo Cuore ardeua l'amore di Dio; Nell'abbondanza del suo Cuore parlò la sua lingua, e scrisse la sua penna, scoprendo in ogni parola quel spirito doppio, che tanto pretese Eliseo &c., & §. 47. subdit = Si vede nell'utilità della sua Dottrina, che portaua Dio nell'anima, nella penna, e nella lingua = & infra §. 50. pag. 210. in fin. proseguitur = Si può dire di lui con verità quello, che si disse di S. Bernardo, che in qualsiuoglia parte lo ritrattano li suoi scritti, perche in alcuni scuopre la sua umiltà, in altri la Patienza, in altri la sua continua Orazione, in altri l'amor di Dio, & il Zelo della sua gloria: In altri la compassione del prossimo, & in tutti la sua gran Santità, e l'Eccellenza delle sue lettere &c.*

93 Verum etià eadem Serui Dei Opera apprimè collaudarunt, & non paucis Elogijs prosequuti fuerunt præstantissimi quatuor Consultores huius Sacrae Congregationis in Reuifores dictorum Operum deputati in suis censuris, quæ extant Summario Num. 4. pag. 81. cum tribus sequen. Præcipuè verò Pater Arata dict. pag. 81. ad fin. sub litt. A. inquit =

quit = Imò ab omni labe sic mundos reperij, ut præ omnium manibus voluituros exoptavi. Opus namquæ ad Animarum directionem adeò perutile, ut incipientibus, & perfectis quibuscumque se se præbet saluberrimum *Prontuarium*: Hinc si quæ scripsit, & docuit operatus est *Auctor*, Homo iste perfecit omnia, quæ loquutus est ei Deus, & vidit iustum coram se ex omnibus Gentibus &c. *Pater Damascenus pag. 82. sub litt. B. ait = Undequaque omnia sanam Doctrinam potius, pietatem, ac sanctitatem redolentia animaduerti. Ità enim profundè, & clarè Sacri ipsius Eloquij interpretatur mysteria, ut anceps omninò sit Lector, num ipsius ore Sancti Patres, an ipse Sanctorum Patrum ore loquutus sit. Utinam prælo iterùm committerentur cum ex ijs non tam Paranetica, Polemica, ac Sacrarum Scripturarum, Diuinorumque Mysteriorum, verùm etià ipsius Eloquentiæ studiosi ingentes fructus percipere queant &c. Pater tandem Granellius pag. 83. litt. D. hæc habet = In nullo prædictorum librorum, quidquam, quod non sit Catholicum, & Fidei nostræ consonum, Sacrosanctæque Ecclesiæ Romanæ conforme reperij, immò omnes sacris litteris, Sanctisque Patribus inherentes Doctrinam sanam, & utilem proferunt; In ijs clarè videtur, quòd ex abundantia Cordis non solàm os loquebatur; Sed ad permanentiam calamus exarabat sapientiam, & supereminentem scientiam Charitatis; De ipsis apprimè, quòd de D. Bernardi scriptis in eius vita lib. 1. cap. 7. dicendum iudico, quòd scilicet in qualibet ipsorum parte Auctoris Virtutes depictæ concipiuntur; Nam in una eius Pudicitia, in alia Patientia, hic Humilitas, illic Modestia, & in omnibus suadibilis Caritas, bonis consentiens, & Misericordia plena apparet sapientia, undè eam desursum delapsam cum D. Iacobo in sua Canonica cap. 3. vociferare non renuo &c.*

- 94 Et ut clarè dignoscatur, quantum Venerabilis Dei Seruus in prædictis suis operibus insudauerit contra illius tempestatis hæreticos, excerpti sunt quamplurimi Textus ex eiusdem Operibus, & insimul collecti exhibiti sunt *Summario Num. 18. per totum pag. 212. usque ad 231. à litt. A. ad litt. X.* ex gratia viden. ex quibus apertissimè liquet, quòd ipse Venerabilis Dei Seruus Sanctam Romanam Ecclesiam, atque eius Sacramenta, Ritus, & Indulgentias, ac simul auctoritatem, infallibilitatem, & Primatum Summi Pontificis contra eosdem Hæreticos extollit, sed præcipuè in *declamatione præ Festo Sancti Lucæ fol. 247. pluribus, atque pluribus contra Luterum, eiusque Sequaces, atque alios, neruosè, atque acerrimè inuehit, eorum errores impugnando, & ex professo confutando, ut videre est in Summario dicto Num. 18. sub litt. X. pag. 223. ad pag. 231.* Nec mirum, quia cum idem Luterus anno 1521. à tota Catholica Religione expulsus legatur, qui verbis, factis, & scriptis, Templum Domini destruere conabatur, idem Dominus Altissimus effecit, ut noster Venerabilis Dei Seruus eodem anno ingressus fuerit Augustinianam Religionem ad fulciendum suis verbis, factis, & scriptis ipsum Templum Domini ad hoc ut deindè, tamquam de eo benemeritus, in illo recoli procedente tempore mereatur. Undè huic Venerabili Seruo Dei optimè congruit, quòd de Diuo Bernardo inquit Alexander III. in Bulla illius Canonizationis *Bullar. tom. 1. ubi §. 1. eius facinora referens ibi = Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui Auctore Deo præsidemus, ita quondam sub grauis persecutionis turbine laborantem, tam vitæ merito, quam datæ sibi cælitus sapientiæ studio sustentauit, ut dignè quidem, & nobis, & omnibus eiusdem Ecclesiæ filiis in memo-*

ria habendus sit, & deuotione perpetua venerandus.

- 95 Spectanda quoque alia forent, quæ hæroicam Serui Dei Fidem extollunt, quæque habentur in Informatione à pag. 43. §. *Splendescit item mirum in modum ad pag. 46.* Super quibus Reuerendissimus Fidei Promotor nihil penitus animaduertit; Prout sunt longæua Serui Dei Vita ad nonaginta, & amplius annos protracta ab omni prorsus lethali crimine immunis, vt testatur Pater Roxas illius Confessarius in sæpè citata relatione eius Vitæ *Summario Num. 6. §. 25. pag. 90.*, & affirmant alij duo Confessarij, nempe I. Testis Processus Salamantini *Summario Num. 26. pag. 300. §. 28.*, & VI. Testis Processus Vallisoletani *dicto Summario Num. 31. pag. 343. §. 9.* sic enim viuens, & iustus esse & ex Fide viuere dicitur, iuxta D. Paul. *ad Galat. 3., & ad Hebr. 11.* ibi = *Iustus autem ex Fide uiuit* = Observantia item exactissima Votorum, & Constitutionum suæ Religionis, quæ ad hæroicam quoque Fidem pertinere inquirunt Auditores Rotæ in Relatione S. Thomæ à Villanoua *sub tit. de magnitudine Fidei §. Accedat penes Contelor. de Canonizat. Sanctor. pag. 482.* strictissimè namque omnia seruauit hic Dei Seruus, præcipuè verò Votum Castitatis, quàm adeò coluit, vt Virginitatis Florem, prout Deo consecrauerat, illibatum vsque ad obitum custodiuerit, sicuti affirmatur à supradicto Roxas illius Confessario in præcitata relatione eius Vitæ *Summario citat. Num. 6. §§. 26. & 39.* Patientia similiter inuicta, qua Ven. Dei Seruus Infirmities, ac Dolores acerrimos, resque omnes aduersas sustinuit *Summario dicto Num. 6. §. 6., & 20.*, ex qua etiam heroica fides elicitur, etenim vt S. Cyprian. *de Bon. Patient.* ait = *Ipsa est, quæ Fidei nostræ fundamenta firmiter munit* = & à Fide dimanat, & habetur ex *Epist. D. Petri 1. 7.* ubi ait = *Probatio vestræ Fidei Patientiam operatur.* Profundissima similiter Humilitas, quam semper in omnibus suæ Vitæ gestis præfetulit, adeoût, licet ad altissimum perfectionis gradum euectus esset, adhuc tamen de se ipso tam humiliter sentiebat, vt incipientium statum à Domino semper exposceret, & quotidie cum Regio Propheta clamaret *nunc caput*, vt habetur in eius confessionibus *lib. 3. cap. 6.* *Summario Num. 2. §. 98.* ibi = *Di queste parole, ò Dio è gloria mia, sono già molti anni, che con la gratia vostra mi preuaglio ogni giorno per auvalorare l' Anima mia, dicendogli: poni mente anima mia, che oggi cominciamo, e che molto da camminare ci auuanza:* Humilitas, namque basis est, & fundamentum omniū Virtutum iuxta D. Gregor. *Homil. 5. in Euangel.*, & D. Bernard. *de Considerat. ad Eugen. lib. 4. ad fin.*; Perseuerantia quoque in bonis Operibus vsquè ad finem, de qua loquuntur Testes tam Auctoritate Apostolica, quàm Ordinaria examinati *Summario Num. 26. per tot.* quorum aliquos superius adduximus in responsione ad primam partem Animaduersionum §. *Et de illius Vitæ æqualitate, & perseuerantia cum duob. seqq.* Ista namquè plurimum deferuit ad dignoscendam Fidei magnitudinem, atque heroici tatem iuxta D. Antonin. in *Summ. part. 4. tit. 8. cap. 3. §. 7. vers. Ex his.* Donum itidem Prophetiæ, discretionis spirituum, & scrutationis cordium, quo Ven. Dei Seruus ab Altissimo decoratus fuit, de quo sufficere videtur elogium, quod de isto Ven. Dei Seruo habet Card. Bona in tract. *de discret. spirit. cap. 5. §. 2. pag. 25. circa med.* cum ex D. Thoma 3. *part. quæst. 7. artic. 7. in corp.*, & ad 1. Gratia gratis datæ ordinentur ad Fidei, & spiritualis Doctrinæ manifestationem. Miracula tandem à Ven. Seruo Dei in Vita patrata illius hæroicam Fidem præ-

præsignant, cum Miracula in Vita Fidei attribuantur, vt tenent D. Antonin. in *Summa citat. part. 4. tit. 8. cap. 1. §. 6. vers. octauo Fidei ascribuntur*, Auditores Rotæ in relationibus Canonizationum S. Elisabeth Reginæ Portugalliæ *part. 2. tit. de Fide §. 5. magnitudo*, S. Ludouici Bertrandi *tit. de Fide §. Beatus*, & sæpè in alijs; Quod a fortiori intelligi debet de Fide Charitati coniuncta, de qua ipse Ven. Dei Seruus *Declamation. 19. post Pentecost. fol. 418. exclamat = O quam operosa est Fides Charitati coniuncta: Sanè nihil est, quod ei obistere potest.*

- 96 Verum quia de his omnibus alias redibit sermo, sufficiat hic ea indicasse ad ostendendam etiam ex ijs eiusdem Serui Dei Fidei heroicitatem. Propterea ad vindicandam ab obiectis spei virtutem progredimur.
- 97 Quod igitur attinet ad *Spem* in examine huius Virtutis Reuerendissimus Fidei Promotor *num. 22. §. Succedit Virtus Spei* præmittendum esse ait, quod nonnulla, quæ referuntur à Postulatoribus, vt sunt, Corporis macerationes: Jeiunia: Eleemosynæ: Contemptus rerum humanarum: Desiderium mortis, & similia, procedunt quidem à spe, sed sunt eius signa virtualia, & sic per consequens inefficacia ad effectum, de quo agitur, stante quod formalia sunt omninò necessaria adducens super hoc assumpto Doctrinam Schacchi *de not. & sign. Sanctitat. sect. 3. cap. 2. pag. 193.*, & 194. At huiusmodi præmissum in præsentia casu nullatenus vrget. Cum enim supra recensiti spei actus à nostro Ven. Seruo Dei gesti, ac respectiuè elicit, de quibus mentio habetur in Informatione à *pag. 49. ad pag. 57.* prouenerint à Fide, Charitate formata (dum idem Scacch, *vbi supra pag. 194. litt. B.* prosequitur = *at prædicti actus spei, & quot, quot alii ad eam virtutem spectant sine Charitate elici nequeunt &c.*) dubitari minimè potest, quin heroici dicendi sint, ac eiusdem Serui Dei spes ad heroicum gradum perducta fuerit, atque ex ea sufficiens sanctitatis nota hauriri valeat.
- 98 Quippè ipse Ven. Orozco de spe formata, quæ est in homine iusto Charitate prædito, in *Declamation. in Festo Expectationis fol. 129. terg.* inquit = *Habet ergò certitudinem magnam ex Fide, & Charitate Spes sancta, & veluti duabus columnis nititur, ac roboratur, quibus sublati ruit* = in quo concordat cum D. Ambrosio in *Luc. cap. 17. vbi ait = ex Fide Caritas, ex Charitate Spes, & rursus in se sancto quodam circuitu reuoluuntur* = Vnde spem heroicam arguit idem Seruus Dei, & talem fuisse in Deipara Virgine asserit. *Declamation. 8. in Præsentation. Virgin. fol. 51. terg. ibi. = Virgo Sancta Ciuitas illa est, de qua gloriosa dicta sunt teste Davide, cuius Virtutes heroicae tam sunt mirabiles, vt non minus habeat Spei, & Charitatis, quàm Fidei.* Huiusmodi autem Spem habuisse dictum Vener. Dei Seruum affirmant plures Testes *Summario Num. 28. pag. 309. cum pluribus sequen. eamque exercuisse per illas quatuor proprietates ipsius heroicae Spei principales, quæ exhauriuntur ex verbis Apostoli ad Hebr. 6. 19. adductis in Informatione pag. 49. §. Vt autem, quod scilicet Spes sit tuta: firma: incedens, idest operatiua; & vsque ad interiora velaminis, nimirum vsque ad obitum perseverans.*
- 99 Porro Ven. Dei Seruus Spem tutam semper ostendit magna cum certitudine æternam gloriam consequendi, vt dicunt Testes optime informati, & ex cognitione, & familiaritate Serui Dei deponentes *Summario Num. 28. pag. 318. & seqq. §§. 3. 5. 17. 22. 25. idque cla-*

issimè resultat ex formalibus talis Spei actibus, ab ipso in suis scriptis frequentèr repetitis, & signantèr *Declamation. in Vigilia Natiuit. Christ. fol. 86. terg.* ad instar D. Pauli, ait = *Nos scimus cui credimus thesaurum nostrum, elemosynas, Orationes, Ieiunia, & alia bona opera, certique sumus, quia potens est Christus Iesus depositum nostrum, seruare usque in diem illum, in quo merces exuberans electis Dei dabitur* = Similesque actus certitudinis æternæ gloriæ, ac si eam iam teneret, idem Dei Seruus passim emittit in suis Confessionibus *Summario Num. 2. §. 11. 20. 28. & 106.* sed præcipuè §. 112. pag. 67. ibi = *O Signore dell' Anima mia, se fin dalla Croce, doue state tanto afflitto, solo col guardare chi desidera seruirui, & amarui, lo riempite di tanta dolcezza, che narrare non si può; quando la sù nel Cielo, doue siete già resuscitato, e glorioso, risguardarete questo Seruo indegno, qual contento, & allegrezza riceuerà?*

- 100 Huiusmodi quoque certitudinem cœlesti gloria fruendi probat vehemens, desiderium mortis, vt Deo coniungeretur, quod sæpius manifestabat, sicuti testantur plures Testes de propria scientia, & de auditu ab eodem Seruo Dei deponentes *Summario citat. Num. 28. pag. 313. & sequentib. vbi LXXXI. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica fabricati §. 14. ait = Item sà questo Testimonio, che il detto Seruo di Dio haueua gran desiderio di vscire da questa Vita per vedere Dio, e goderlo, il che sà per auerglielo inteso predicare molte volte in Pulpito &c. LXXXVIII. Testis Processu Matritensis auctoritate ordinaria constructo §. 27. inquit = Li sentì dire molte volte sospirando: Inquietum est cor nostrum donec veniamus ad te = CXXXV. Testis §. 28. ibi = Che alcune volte, che lo praticò nelli tre ultimi anni della sua Vita, sentiuà dire al Sant' Uomo il desiderio del suo fine, e morte per riposare nel Cielo, conforme speraua dalla misericordia di Dio = I. Testis Processus Salamantini, *Summario dicto Num. 28. pag. 315. §. 30. ibi = Che il detto Venerabil Padre Frà Alonso da Orozco hebbe gran desiderio di vscire da questa Vita per godere il Signore in quella del Cielo, e che in Orazione replicata da esso molte volte chiedeva, e supplicaua Nostro Signore, che gli adempisse questo desiderio, perche così lo sentì dire questo Testimonio molte volte al detto Padre Frà Alfonso = XII. Testis eiusdem Processus Salamantini ibidem §. 31. inquit = Sà questo Testimonio esser stati grandi li desiderij del Venerabil Padre d'vseir da questa Vita, e di godere di Dio, e che questa era la sua Orazione ordinaria, supplicare il Signore con S. Paolo, che lo cauasse dalla Carcere di questo Corpo &c. Prout etiam idem habetur ex eius scriptis, quorum nonnulli Textus adsunt in *Summ. dicto Num. 28. cit. pag. 315. §§. 32. 33. 34. & 35.***

- 101 Potissimum vero id colligitur ex Confessionibus eiusdem Serui Dei, quæ per extensum habentur in *Summario Num. 2. à pag. 24. ad pag. 76.* in quibus pluribus in locis ipsum mortis desiderium demonstrat signantèr in fine cuiuslibet fauoris à Deo recepti; Etenim prætermis-
sis ijs, quæ adducta sunt in Informatione pag. 50. §. Quodque haberet, id apertè dignoscitur §. 121. dict. *Num. 2. pag. 71. sub init. vbi exclamat = O mio Creatore &c. supplico la Clemenza vostra di quello, che benche peccatore sempre richiedo. Sciogliasi una volta quest' Anima, & esca dal Carcere di questo Corpo mortale, acciò che goda di cotesta Visione Diuina = & §. 123. subdit = nella qual vista restò l' Anima mia tanto consulata; e stà assai sicura, che frà poco tempo per la vostra Mi-*
seri-

misericordia si sprigionerà per goderui nella Gloria = Quod repetit S. 126. pag. 73. in princ. ibi = Supplico umilmente la Macstà Vostra, che perfezzionate ciò, che voi Signore per la vostra Clemenza haueate incominciato, e dando à quest' Anima libertà, la facciate Beata con la vostra Visione insieme con gl' Angeli, e Santi nel Cielo = & tandem S. 139. pag. 76. ad finem concludit = il mio cantare sarà perpetuamente lodarui in questa Vita di pellegrinazione sino à tanto, che per la vostra ammirabile misericordia mi cauiate dal Carcere pesante di questo Corpo, acciòche in compagnia degl' Angeli, e de Santi vi lodi là sù nel Cielo perpetuamente = Hoc nempè mortis desiderium certissimum est signum heroicæ Spei, quod de alijs Sanctis passim legitur, & præcipuè de Sancto Nicolao Tolentinate, præ cæteris tradit Scacchus per Dominum Fidei Promotorem, vt suprà citatus de not., & sign. Sanctitat. sect. 3. cap. 2. pag. 193. litt. B. ibi = Desiderium quoque mortis, quod habet aliquis aliquando Dei famulus, vt quanto citius Deo coniungatur, iuxta illud Pauli: cupio dissolui, & esse cum Christo: signum erit certissimum Spei supernaturalis: quas in voces sapissimè Dei famulus S. Nicolaus Tolentinus erumpebat: Tale profectò desiderium ab habitu Spei procedere non est dubium.

102 Firma quoque Spe Venerabilis Dei Seruus prædictus fuit, quæ firmitas altera est ex suprædictis quatuor principalioribus, & ex ea dicitur fiducia D. Thom. 2.2. quæst. 119. art. 6. : Sanè hac firma ipse suffultus ipse Dei Seruus omnia, quæ sibi acciderant, heroicè sustinuit. Tribulationes, Infirmities, Dolores acerrimos, Pericula in Maris Tempestatibus, Iniurias; Tunc præcipuè, cum ad Insulas Canariarum peruentus Visitatoris munere, Superiorum iussu perfuncturus, à Viro iniquo, & iracundo alapa percussus fuit, tunc enim mansuetudine plenus, iuxta Christi Domini monitum Luc. cap. 6. 29., statim alteram ei præbuit maxillam, vt eam quoque percuteret, sicuti narrat sapientissimus Pater Marquez in illius Vita cap. 19. pag. 196. in princ., quemadmodum de his omnibus actum fuit in Informatione pag. 52., & 53.

103 Eandemque firmam Spem ostendit Venerabilis Dei Seruus in Tentationibus perferendis, quas multimodè post ingressum in Religionem passus fuit à Dæmone, vt se retro volueret, sicuti ipse ait in suis Confessionibus lib. 2. cap. 4. Summario citato Num. 2. S. 48. pag. 40., ibi = *Lodo Signore Onnipotente la vostra Misericordia in quer cominciato vn stato così Santo, e parimente vi rendo gratie, perche tante, e tanto diuerse Tentazioni non furono bastanti à farmi ritornare in dietro, lasciando la Croce, che mi haueuo addossato per il vostro seruizio, & amore. Non furono uò le mie deboli forze quelle, che vinsero quelle battaglie, mà la vostra gratia, e virtù, con la quale s'acquista la Vittoria = Atque insuper hoc probat assumptum acerrima illa colluctatio, quàm post emissam Professionem, habuit per triginta ferme Annos cum Principe tenebrarum, qui eum inducere in blasphemias contrà Fidem conabatur, vt idem Dei Seruus refert in suis Confessionibus cit. lib. 2. cap. 12., Summario dicto Num. 2. pag. 51. S. 74., dicens = O Saluator del Mondo, come narrar potrò la battaglia tant' ostinata, che l' Anima mia patì quasi per trent' Anni! O che bestemmie proferiua quel Padre delle menzogne Satanasso orlando alle mie Orecchie! &c. Che altro erano, se non ruggiti di questo arrabbiato Leone ogni tentazione della Santa Fede,*

44
 non la quale affliggeua l'Anima mia senza cessare di giorno, e di notte.
 Sed ipse firma Spe roboratus, & fortis in bello existens, strenue
 pugnavit cum antiquo serpente, vt Regnum æternum acciperet, &
 tandem victoriam reportavit, vt superius ostendimus agendo de Fi-
 de, & probatum fuit in Informatione sub eodem Titulo pag. 16. §. Osten-
 dit insuper cum seq.

184 Quantum autem in sublime ferebatur huiusmodi firma Spes Venera-
 bilis Alphonsi, ex eo item dignoscitur, quod in necessitatibus positus,
 dum Prioris munere in Conventu Vallisoletanoungebatur, quæ ad
 victum pro Religiosis necessaria deficiebant, aliquoties mirabiliter à
 Domino impetravit; Vt ex duobus casibus, qui adducti sunt in In-
 formatione sub Titulo de Spe pag. 53. §. In necessitatibus, & sequent.:
 Alter est, quod deficiente aliquando omnino Pane pro Religiosis,
 cum hora Prandij aduenisset, ipse Dei Seruus Spei, & fiduciæ plenus
 dari signum Prandij iussit, quo Fratres vocati, & in triclinium intran-
 tes, ne dum Mensas, sed etiam Arcas Panibus plenas inuenerunt,
 Summario Num. 28. pag. 312., & 314. §. §. 13., & 29.: Alter verò
 casus in eo consistit, quod cum alia die nihil penitus in Coenobio re-
 periretur, quod Fratribus tribui posset ad manducandum, cumque id
 Venerabili Seruo Dei ab eiusdem Conventus Procuratore nunciatum
 esset, respondit: Ne te affligas Frater: Puer Iesus Seruis suis Ci-
 bum parabit. Adueniente interim hora Prandij, ipse Dei Seruus Di-
 vine innixus Providentiæ, ad epulare conclauem, dato signo, insimul
 cum Fratribus, accessit; Statim verò Coenobij Ianua pulsata fuit, ad
 quam aperiendam Ianitor accedens, duos Viros inspexit cum Asina
 cibarijs rebus onusta, quibus depositis, & in Triclinium delatis,
 tam Homines præfati, quam Asina ab oculis omnium disparue-
 runt, Summario dicto Num. 28. pag. 309. in fin., & 310. §. 2., & pag. 312.
 §. 12.

185 Huiusmodi casus, siue actus particulares heroicæ Spei, prout etiam
 alterum Foundationis Monasteriorum à Seruo Dei expletæ in Villa
 Matritensi, examinandos assumens Reuerendissimus Promotor in præ-
 fatis Animaduersionibus num. 23. §. Hincque transeundo, super quibus
 inquit esse immorandum, animaduertit num. 24., quod nullus ex his
 actibus habeat sufficientem probationem. Id tamen nihil officere di-
 cendum est.

186 Quandoquidem loquendo de præfata miraculosa impetratione Panis,
 de qua tamen in dictis Animaduersionibus nullum habetur verbum;
 Huiusmodi factum probatur per duos Testes contestes, nempe
 LXXXI. Processus Matritensis auctoritate Apostolica constructi,
 Summario Num. 28. pag. 312. §. 13., & CCCXVIII. Processus item
 Matritensis auctoritate Ordinaria, Summario dicto Num. 28. pag. 314.
 ad fin. §. 29.: Loquendo verò de supradicta pariter miraculosa præ-
 statione Prandij pro omnibus Religiosis. De hoc etiam facto depo-
 nunt similiter duo Testes contestes dicti Processus Matritensis aucto-
 ritate Apostolica fabricati, videlicet XXXII. Summario dicto Num. 28.
 pag. 309. in fine, & 310. §. 2., & supradictus LXXXI. Testis ibidem
 pag. 312. §. 12.: Qui Testes propterea dici nequeunt singulares, vt
 opponit idem Reuerendissimus Promotor sub cit. §. Nullus autem ex
 his actibus.

107 Quod autem prædicti Testes non deponant de Visu, vt ibidem animaduertitur num. 24., obseruandum est, quod agitur de factis à longa annorum serie sequutis, antè quàm præcitati Testes examinarentur; Nam, & si verum est, quod Venerabilis Dei Seruus è Vita discessit Anno 1591., & Processus confecti fuerint auctoritate Ordinaria circa Annum 1620., & auctoritate Apostolica circa Annum 1628., nihilominus attenta Vita admodum longæua, 91. scilicet annorum dicti Venerabilis Serui Dei, prædicti actus euenisse dicendi sunt octuaginta circiter Annis antè præfatorum Processuum confectiõnem, dum eo tempore euenerunt, quo idem Seruus Dei munera in Religione exercebat, à quibus abstinuit, cum ad munus Regij Concionatoris à Carolo Quinto electus extitit circa Annum 1556., vt habetur in illius Vita cap. 5. pag. 47.: Quo stante impossibile erat, quod tempore constructionis dictorum Processuum ob temporis decursum, & antiquitatem, reperirentur Testes, qui de prædictis factis deponerent de visu. Cum autem huiusmodi antiquitas constituatur spatio sexaginta Annorum, vt constanter tenuit Rota in pluribus relationibus Canonizationum, & signanter Sancti Thomæ à Villanova apud Contelor. de Canonizat. Sanctorum pag. 466. in princ., Sancti Andrea Auellini tit. de Virtutibus cap. 6. sub §. Et primo quia, Sancti Felicis à Cantalicio tit. de Fide sub §. Hanc verò, & Venerabilis Serui Dei Hieronimi Æmiliani num. 3. in fine, & Serui Dei Iuliani à Sancto Augustino cap. 2. de Process. remissor. sub §. Cæterum quod Testes; Hinc est, quod cum haberi non potuerint de prædictis actibus, vt supra dictum est, Testes de Visu, admitti debeant Testes adducti, qui deponunt de auditu, & probabiliter ab ijs, qui viderunt, & de publica voce, & fama cap. licet ex quadam 47. de Testibus, dicente supradicto XXXII. Teste Summar. dict. num. 28. pag. 309. §. primo = Che raccontarono à questa Testimonia Persone degne di fede, e dimandata chi fussero dalli detti Signori Giudici, disse questa Testimonia, che essendo già molti anni, non si ricorda delli nomi, mà che si ricorda, che furono Religiosi di molta autorità, e fede, perche essa hà trattato con molti Religiosi dell'Ordine di S. Agostino tutti di molta scienza, autorità, e Credito &c. & post narratum supradictum factum Prandij miraculosè impetrati pro Religiosis §. 2. in fine subdit = Il che fu publico, e notorio, publica voce, e fama, & supradictus LXXXI. Testis enarrando dictum factum Prandij deponit de auditu à Padre Ferdinando de Roxas Confessario Serui Dei, dñm Process. fol. 697. ait = Parimente gli raccontò il detto Padre Maestro Frà Ernando de Roxas &c. & fol. 698. ter., & Summar. d. n. 28. pag. 312. §. 12. Subdit = Che essendo Priore il detto Seruo di Dio in vn Conuento, auena mancato tutto quello, che era necessario per mangiare &c. cum ijs, quæ sequuntur sub dicto §. 12.; & de præfata subministratione Panis idem Testis LXXXI. dict. Summar. num. 28. citata pag. 312. §. 13. ait = Item oltre quello, che hà detto di sopra, dice, che sentì raccontare per cosa publica, e notoria per certa, e per vera da molti Religiosi dell'Ordine di S. Agostino, quali sono già morti per esser molti anni, che succedè, che essendo Priore il detto Seruo di Dio in vn Conuento della detta Religione, & essendo gran mancanza di Pane in quel luogo, giunta l'ora del mangiare, non essendo nel detto Conuento niente di Pane, il detto Seruo di Dio auena ordinato, che si sonasse il Refettorio dicendo: non è possibile, che Dio voglia far morire di fame li suoi Serui, e

quan-

quando entrarono nel Refettorio trouarono tutte le Tauole piene di pane, e nella Dispensa quello di più di pane, che fù necessario &c., & ita deponit etiam supradictus CCCXVIII. Testis loco supracitato.

108 Loquendo vero de supradicta Fundatione duorum Monasteriorum à Seruo Dei expleta in Villa Matriti, & quidem cum notabilibus circumstantijs: ex ipsa Fundatione mirum in modum firma spes Serui Dei refulget, non obstante, quod Reuerendissimus Fidei Promotor citato num. 24. §. Nullus autem ex his actibus animaduertat non exhiberi de ijs sufficientem probationem. Quod enim attinet ad fundationem Monasterij Sanctæ Mariæ Magdalene, de ea deponunt septem Testes, videlicet Summar. num. 28. pag. 313. in fine Testis CLXIV. Processus Matritensis Auctoritate Apostolica §. 23. & n. 29. pag. 316. §. 1. & seqq. XXXII. Testis Soror Catharina Melendez Monialis Professa eiusdem Monasterij Sanctæ Mariæ Magdalene Ordinis Sancti Augustini ætatis annorum 72. LI. Testis eiusdem Processus Auctoritate Apostolica D. Alonsus Lasso de la Vega Matritensis ætatis annorum 77. dict. Summar. pag. 318 in princip. §. 12. CX. Testis D. Didacus Diaz ætatis annorum 60. dict. num. 29. pag. 320. §. 22. CLXX. Testis D. Franciscus Sanchez electus Archiepiscopus Tarentinus ætatis annorum 46. Summar. dict. num. 29. d. pag. 320. §. 24. CLXXIII. Testis D. Raphael Diaz Episcopus Mondenedi dict. num. 29. citata pag. 320. §. 26.: & ex Processu Matritensi Auctoritate Ordinaria. VII. Testis Reu. Pater Dominicus de Mendoza Ordinis Sancti Dominici Qualificator, & Consultor Sanctissimæ Inquisitionis dict. num. 29. pag. 323. sub §. 36., ex quibus septem Testibus plena profectio, & concludens probatio resultat, vt ex eorum Depositionibus patet.

109 Quippè in fundatione huiusmodi Monasterij, quàm ipse Ven. Dei Seruus totis viribus promouit, & expleuit ad effectum in eo recipiendi Mulieres, quæ ad bonam frugem, inspirante Deo, conuertebantur, firma eius spes, vt suprà diximus, mirificè refulxit ex notabilibus circumstantijs, quæ à supracitato XXXII. Teste Processus Matritensis Auctoritate Apostolica fabricati ætatis annorum 72. Moniali Professa in eodem Monasterio Sanctæ Mariæ Magdalene recensentur in sua depositione Summar. cit. num. 29. pag. 316. & seq. Ipsa enim Testis quippè quæ, sicuti ait in principio suæ depositionis Proc. fol. 189. terg. in fine = Conobbe il detto Seruo di Dio di vista, tratto, e conuersatione, più di trent'anni = optimè informata dici debet de omnibus in præfata Fundatione sequutis, sicuti ex ipsa depositione dignoscitur, Etenim Summar. dicta pag. 316. §. 1. & seqq. ait = Circa la Fondazione del Conuento della Madalena, disse, che il detto Conuento si fondò miracolosamente, il che si vede dalle molte contraddittioni, che fece il Demonio, acciò quel tal Conuento non si fondasse. E nacque la contradizione, la prima, perche una Casa, che era vicina à S. Pietro, nella quale stauano alcune Monache Bernarde, le quali pretendevano, che il detto Conuento fosse del loro Ordine, altri Secolari pretendeuano, che fosse dell'Ordine di S. Domenico il Reale, per essere nel detto Conuento di S. Domenico Monache, che pretendeuano, che fusse del loro Ordine; Oltre à questo contradiceua la Villa di Madrid, parendo, che mai si sarebbe finito l'Opera del detto Conuento, e mai hauerebbe hauuto l'effetto, al che tutto resisteva il detto Seruo di Dio affermando, che il detto Conuento, e la Fondazione di quello era volontà di Dio, che si fondasse, e che haueua da essere dell'Ordine di

di Sant' Agostino, il che è cosa indubitata, che il detto Seruo di Dio consigliasse per spirito di Profezia, e si vede chiaro da quella, che succede, poiche stando nella Città di Vagliadolid una Signora chiamata Donna Violante Correa, che fù moglie di Don Diego de Gusman Coppiero dell' Imperatore Carlo Quinto Donna Santissima à tal segno, che subito, che rimase Vedoua diede tutto il suo hauere per elemosina alli Pouerì, Ospedali, e Monasterij, & essa si racchiuse, ebbe una riuelatione, che nostro Signore era seruito, che uscisse dalla detta Clausura, e passasse li Monti, e venisse à Madrid ad vn Conuento, che si haueua da fondare dell'Ordine di Sant' Agostino, nel quale haueua Dio nostro Signore da restar seruito, che si saluassero molti Anime, e con effetto venne la detta Signora à questa Corte, e prese l' Abito in questo Conuento della Madalena, nel quale sino, che morì fece grandissima penitenza, e questa Testimonia, è Testimonia di molte penitenze, e mortificazioni, digiuni, e discipline, e del dormire sopra una taola, & vn sasso per capezzale, di tal maniera, che si venne à sapere dalla detta Donna Violante Correa per Profezia la Fondazione di questo Conuento; E similmente per lo Spirito di Profezia del Seruo di Dio, Frat' Alonzo de Orozco, per affermar sempre esser volontà di Dio, che il detto Conuento si fondasse, ancorche vi fossero maggiori contradittioni, le quali benche crescessero molto per rauuiuarle grandemente il Demonio, il detto Seruo di Dio, e D. Luigi Manriquez Elemosiniere maggiore ordinarono, che essi doi andassero à parlare à Sua Maestà del Rè Filippo II., e che l'informassero del caso, e vedessero quello, che Sua Maestà ordinaua, & essendo entrati à parlare à Sua Maestà, il Rè Nostro Signore li disse: mi pare, che quest'opera, che volete fare, non la vedranno finita li Viuenti, al che rispose D. Luigi Manriquez: Io Signore, che sono Vecchio potrà essere, che non la veda finita; al che il detto Seruo di Dio Frat' Alonzo de Orozco disse: In vero Signore, che io sono più vecchio, & hò da veder finito il Conuento, perche è volontà di Dio, che si faccia, e si fondi; La qual Profezia volle Dio nostro Signore, che si adempisse, conforme con l'Orationi del detto Seruo di Dio Frat' Alonso da Orozco, ricorrendo à Baldassar Gomez molto suo Amico; quale era vno delli più ricchi Mercanti della Corte, e prestandoli denari per l'Opera dentro di doi anni si finì l'Opera del detto Conuento, e con vna solennissima Processione si trasferirono le dette Monache dulla Casa doue stauano nel Conuento della Madalena nella strada de Tocha: oue stanno anche oggi di, & essendosi nella detta Processione portato il Santissimo Sacramento imponendolo sopra l'Altare il detto Seruo di Dio, & il detto Don Luigi Manriquez dissero: Nunc dimittis Seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace. Il che tutto fù publico, e notorio, publica voce, e fama &c. Et supradictus CLXII. Testis D. Franciscus Rodriguez de Salsedo ætatis annorum 72. Summar. citat. num. 28. pag. 313. in fin. §. 23. deponens de propria scientia, & ex cognitione Serui Dei, in loca familiaritate cum eo, inquit = E che da questa certa speranza, che auena nasceua l'intraprendere cose ardue, conforme fù la fondatione, che fece di Monache del suo Ordine della Madalena, e che in questa Foundatione vinse grandi difficoltà &c.

- 110 Et in eo quod attinet ad Fundationem alterius Monasterij, Monialium, scilicet Recollectarum, seu Discalceatarum Ordinis S. Augustini sub titulo Visitationis, in via, quæ dicitur Principis: de huiusmodi Fundatione dantur in Summar. quatuordecim Testes per extensum, qui

qui de ea deponunt, videlicet ex Processu Matritensi Auctoritate Apostolica confecto LXVIII. Testis Pater Ioanes de Herrera Procurator Generalis Ordinis Sancti Augustini *Summar. num. 28. pag. 311. §. 8. LXXIII. Testis Episcopus electus nouæ Segobiæ dict. num. 28. pag. 312. §. 11. CXXVI. Don Franciscus de Tapia Matritensis ibidem pag. 313. §. 201. & 21. CLXIV. Don Franciscus Rodriguez de Salcedo dict. num. 28. pag. 314. in princ. §. 24. & sub num. 29. LI. Testis Don Alonfus Lasso de la Vega Matritensis Summar. pag. 318. §. 13., & 14. Supradictus LXVIII. Testis Summar. dict. num. 29. dicta pagina. 318. §. 17. 18. 19., & 20. CX. Testis Don Didacus Diaz Matritensis pag. 320. §. 22., & 23. CLXX. Testis Don Franciscus Sanchez electus Archiepiscopus Tarentinus ibidem §. 24., & 25. CLXXIII. Don Raphael Diaz Episcopus Mondenedi idem §. 27., & 28., nec non ex Processu Matritensi auctoritate Ordinaria confecto. VII. Testis Pater Frater Dominicus de Mandoza Ordinis Sancti Dominici Summar. dict. num. 29. pag. 323. §. 36. LIV. Testis repetitus Auctoritate Apostolica Soror Maria à Sancto Michael Monialis Professa in dicto Monasterio Recollectarum dict. num. 29. citat. pag. 323. §. 37. 38., & 39. LV. Testis similiter repetitus Auctoritate Apostolica Soror Theresia à Iesu Monialis Professa in dicto Monasterio pag. 325. §. 42. 43., & 44. LVI. Testis pariter repetitus Auctoritate Apostolica Soror Anna à Sancta Agnete Priorissa eiusdem Monasterij Summar. dicto num. 29. pag. 326. §. 45. 46., & 47., & Testis CCXLVII. Magister Dom. Iulianus Lopez Sacerdos, & Confessarius dicti Monasterij, pag. 327., & 328. §. 48., & plures alij Testes sub dictis numeris indicantur, qui de eadem Fundatione in dictis Processibus mentionem faciunt Summar. pag. 321. & pag. 328., & 329. Quomodo Igitur dici potest, quod huius modi factum non habet sufficientem probationem, vt animaduertit Reuerendissimus Promotor citat. S. Nullus autem?*

¶ II Coeterum in hoc itidem negocio plures consideranda sunt admirabiles circumstantiæ, quæ firmam, ac heroicam Serui Dei Spem coeterasque Virtutes mirabiliter extollunt. Prima consistit in conuersione Donnæ Prudentiæ Grillo, obtenta mediantibus Orationibus ipsius Serui Dei, quæ deindè propriam Domum eidem concessit, vt præfatum Monasterium fundaretur, sicuti dicunt Testes, & præcipuè supradictus LVI. Processus Matriten. Auctoritate Ordinaria repetitus in Processu Matriten. Auctoritate Apostolica Soror Anna à S. Agnete Priorissa dicti Monasterij Summario Num. 29. pag. 326. §. 45. ibi = *Che la Fondazione, che il detto Santo Orozco fece del Conuento della Visitazione, che fondò nella strada del Principe fù miracolosa &c., che stando molto differente per esser Monaca Donna Prudenza Grillo, per esser concertata d'accasarsi &c. successe, che andando vn giorno il detto Santo Orozco alla Casa della detta Donna Prudenza, e ritrouandola occupata, si ritirò in vn'Oratorio della detta Donna Prudenza, e si pose in Orazione il detto Santo Orozco, mediante il che restò Dio seruito di toccare il Cuore alla detta Donna Prudenza, e che volesse esser Monaca, e dare la sua Casa per il detto effetto, la qual detta Casa non valeua più di quattro mila ducati, & auca molti Censi sopra di essa, di maniera che senz'altro fondamento alcuno il Santo Orozco ottenne licenza dal Consiglio Reale, e dall'Ordinario, e dall'Ordine, & il giorno, che si serrò il detto Conuento, & incominciò la Clausura, l'entrata, che la detta Donna Prudenza*

consegnò per il sostento del detto Conuento, furono venti reali, e fonda-
 dosi il detto Conuento con la detta Povertà, miracolosamente lo sostentò
 Nostro Signore ogn' anno con grand'abbondanza sino à tanto, che la Re-
 gina Nostra Signora essendo informata della Santità delle Religiose del
 detto Conuento, che in particolare stauano strettissime diede ordine di vo-
 lersi far Padrona del detto Conuento &c. = atque idem confirmat supra-
 dictus LIV. Testis similiter repetitus auctoritate Apostolica Soror Ma-
 ria à Sancto Michaelis Monialis Professa eiusdem Monasterij Summa-
 rio dicto Num. 29. pag. 313. §. 37. ibi = Che Donna Prudenza di cui fu-
 rono le Case della strada del Prencipe, doue si fondò il Conuento di Mo-
 nache Recollette Agostiniane per Ordine del detto Santo Orozco, la detta
 Donna Prudenza teneua nella sua Casa una Bizoca di gran Virtù, &
 Orazione, e desiderando grandemente, che la detta Donna Prudenza
 fosse gran Serua di Dio Nostro Signore, con molte, e molte lunghe Ora-
 zioni supplicaua Nostro Signore, che gli ponesse in Cuore alla detta Don-
 na Prudenza di farsi Religiosa, e stando una notte in Orazione sentì una
 voce, la qual voce disse &c. ti è concesso quello, che domandi, e la detta
 Bizoca se ne andò al detto Santo Orozco con grand'allegrezza, e gli rac-
 contò quello, che gl'era successo, & il detto Santo gli disse, che si ralle-
 graua grandemente, e che se ne andasse con Dio, & il detto giorno il det-
 to Santo verso il mezzo giorno se n'andò à Casa della detta Donna Pru-
 denza, e ritrouò, che staua mangiando la detta Donna Prudenza con due
 Secolari à Tauola, & il detto Santo entrò in vn'Oratorio, che la detta
 Donna Prudenza teneua, mentre finiuano di mangiare, e finito il detto
 Pranzo, la detta Donna Prudenza disse alli detti Secolari, che se n'an-
 dassero con Dio, e ritornassero la sera. E la detta Donna Prudenza entrò
 nell'Oratorio, doue staua il detto Santo, al quale disse, come uno delli
 due Vomini, che stauano mangiando con lei, voleua accasarsi con lei,
 e che quel medesimo giorno si aueuano da fare le Scritture, e che per stare
 Sua Paternità inui si era tralasciato di farle, al che il detto Santo Orozco
 gli rispose, che altre Scritture differenti s'aueuano da fare, & ella disse
 al detto Santo Orozco, quali scritture; Et il detto Santo gli disse, che per
 esser Religiosa, e la detta Donna Prudenza gli disse, che come fusse in sua
 Casa molto volentieri, al che il detto Santo rispose, che egli lo farebbe, e
 fondarebbe il Conuento in sua Casa, & il giorno seguente si fecero le
 scritture, il che successe per tutti li Santi, & il detto Santo si diede tanta
 prescia in tutte le cose necessarie, che la detta foundatione la vigilia della
 Natiuità si ferrò, e pose la Clausura, e questa Testimonia fù la prima,
 che entrò nel detto Conuento, e l'altro giorno questo Testimonio, con altre
 quattro Monache presero l'Abito della detta Religione, & alcuni anni
 dopo la Regina nostra Signora Donna Margarita d'Austria di gloriosa
 memoria prese grand'affettione al detto Conuento, andando molte volte à
 vederlo, e dall'auerlo veduto con tanta Religione, mortificatione, e Po-
 uertà, & in particolare in una Casa tanto stretta, come stauano le dette
 Monache, incominciò à trattare di trasferirle ad vn'altra Casa maggio-
 re, e di lì traslatò il detto Conuento, e tutte le Monache d'esso al Colle-
 gio di Santa Isabella &c. = & super hoc concordat. LV. Testis repeti-
 tus similiter auctoritate Apostolica Soror Theresia à Iesu Gubernatrix
 Regalis Collegij Puellarum Sanctæ Isbellæ Summario dicto Num. 29.
 pag. 325. §. 42. ibi = Che la Foundatione il detto Santo Orozco fece del det-
 to Conuento della Visitatione, che fondò nella strada del Prencipe fù mi-
 racolosa per la breuità con la quale si fondò, & in particolare perche me-

48
 di orazione l'Orazioni del detto Santo Orzco Donna Prudenza diede la sua Casa per il detto effetto, e si fece Monaca nel detto Conuento con tre serue sue con grand' ammiratione di tutta la Corte, che tutti n'ebbero à render gratie à Nostro Signore, e dopo di tutto il sopradetto sà questa Testimonia, come la Regina Nostra Signora, che stij in gloria per le nuoue, che ebbe della Santità del detto Conuento, e la gran Pouertà, che teneua in particolare per esser angusta la Casa s'affettionò al detto Conuento &c.; Et ultimamente la Regina Nostra Signora si determinò di traslatare il detto Conuento al Collegio delle Fanciulle di Santa Isabella, doue con effetto trasferì il detto Conuento &c. =

¶ 112 Nec obstat id, quod circa dictam foundationem opponit Reuerendissimus Fidei Promotor in suis Animaduersionibus sub citat. S. Nullus autem vers. in eoque, quod spectat ad Foundationem Monasterij Visitationis &c., quod scilicet Conuersio Donnæ Prudentiæ Grillæ à Patre Ioanne de Herrera, qui est LXVIII. Testis non attribuitur Orationibus dicti Serui Dei, sed cuiusdam Monialis (vulgo Bizoca) quàm dicta Donna Prudentia secum retinebat, vt ex verbis ab eodem Reuerendissimo Promotore ibidem adductis, videlicet = *Questa Signora teneua in sua compagnia vna Bizoca molto Serua di Dio, quale staua continuamente pregando Nostro Signore, che la conuertisse &c.* = ex quo infert, quod adsit contradictio inter hunc Testem, & alios supranotatos, qui dicunt Conuersionem dictæ Donnæ Prudentiæ tribuendam esse Orationibus Serui Dei, ex quo dictis Testibus Fidem esse denegandam opponit.

¶ 113 Verum si recte considerentur verba subsequencia dicti Testis LXVIII. omnem prosectò euanescere contradictionem dignoscetur, dum in ipsis subsequentibus verbis idem Testis Conuersionem dictæ Donnæ Prudentiæ apertissimè tribuit eidem Seruo Dei, vt videre est Summario dicto Num. 29. pag. 319. in princ. ibi = *Andè l'altro giorno la mattina alla sua Casa (nempè dictæ Donnæ Prudentiæ) il detto Seruo di Dio, e la trouò, che staua pranzando, conforme ella li disse dopo, con vn Cavaliero, con il quale auca la sera da farli la scrittura per accasarsi con quello, lo disbrigò, & il detto Seruo di Dio mentre frà tanto la stiede aspettando in vn Oratorio, che haueua, gli disse, come voleua accasarsi, & il Seruo di Dio gli disse tali parole, che la conuertì, e lei disse, che se si fosse fabricato in quella Casa vn Monastero, che essa si saria fatta Monaca volentierissimo, & il Seruo di Dio disse, che l'hauerebbe fatto di buonissima voglia, e la sera, qual'era destinata da fare la scrittura dell'accasamento, si fece per la consegna al Seruo di Dio della sua Casa, e di tutto quello, che la medesima l'hauca in essa per esser Monaca: Opera della Potenza Diuina &c.* = Cessante igitur ex his verbis quacumque contradictione inter Testes præfatos, cessat etiam quacumque ratio dubitandi, dictisque Testibus omnimoda fides est adhibenda.

¶ 114 Secunda admirabilis circumstantia, quæ inter alias interuenit in istiusmodi Conuentus fundatione, ex eo resultat, quod Ven. Dei Seruus illius fundamenta posuit super Prouidentia, & Misericordia Diuina, sicuti ipse Eminentissimo Domino Cardinali de Quiroga Archiepiscopo Toletano promptè respondit, interroganti, quibusnam medijs, & redditibus dictum Conuentum, prò quo licentiam exposulabat, fundare volebat? quemadmodum deponunt plures Testes Summario Num. 28. pag. 311. & seqq., videlicet LXVIII. Testis Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordinis Sancti Augustini dicta pagin. 311. §. 8. ibi = *Qualmente presa resolutione di fondare il Conuento delle*

delle Monache raccolte nella strada del Prencipe &c. andò à chiedere la licenza per la detta fondatione al Signor Cardinale, & Arciuescouo di Toledo Don Gaspare de Quiroga, & auendogli il medesimo dimandato, sopra che rendita fondaua quel Conuento, rispose, che lo fondaua sopra la Misericordia di Dio; al che rispose il detto Cardinale, che ad un Conuento fondato sopra d'un fondamento tanta grande non doueua resistere nè negare la licenza = Idemque Testis immediate subdit = E ben si vidde, che si fondò sopra un tal fondamento, poiche si può dire, con verità, che è uno delli migliori Conuenti, che si vedano nella Chiesa: perche ancorche altri habbiano rendite molto maggiori, e molto maggiore sia il numero delle Religiose. In questo Conuento hà posto Nostro Signore molti li suoi occhi, & hà posto in esso cose degne di gran stima, e la prima è che in un'appartamento grande, e separato, ò diciamo in una Casa assai grande dentro del medesimo Conuento vi sono cento, e venti, e più fanciulle alle quali hanno cura d'insegnare la Dottrina Cristiana, e l'esercitano cinque Monache insegnandoli l'Orazione Mentale, e tutto quello, che è necessario sapere per reggere bene una Casa. In un altro Appartamento hà posto Sua Maestà venti Zitelle figlie de suoi Seruitori dentro la Clausura, che viuono con il rigore di Monache, e vi sono anche al presente trentatré Monache di molto spirito, alla qual grandezza, si puol ben credere, che sia arriuato questo Conuento per l'Orazioni, e speranza certa, che hebbe il suo Fondatore quando lo fondò &c. = LXXIII. Testis Episcopus electus Nouæ Segobiæ pag. 312 §. 11. ibi = Che nel detto Seruo di Dio risplendè molto la speranza, che haueua, & il molto, che confidaua, che Nostro Signore l'haueua da agiutare nell'Opere, che faceua. Il che si vidde nella Foundatione delli Conuenti, li quali fondò, & in particolare in quello, che fondò nella strada del Prencipe delle Monache Recollette di Sant' Agostino poiche chiedendo licenza per fondarlo all'Illustrissimo Signor Cardinale Don Gaspare de Quiroga Arciuescouo di Toledo in quel tempo, e dicendogli il detto Signor Arciuescouo, che dicesse sopra quali rendite lo voleua fondare, il detto Seruo di Dio rispose, che lo voleua fondare sopra la Misericordia d'Iddio, al che rispose il detto Arciuescouo non voglia Iddio, che si contradica à tal Foundatione, Vostra Paternità fondi il suo Conuento in buon ora &c. = CLXIV. Testis pag. 314. in princip. §. 24. ibi = E similmente nella Foundatione di Monache Recollette, che fondò nella strada del Prencipe &c. perche chiedendogli il Cardinale Quiroga, che dicesse, che rendite haueua per fondare questo Conuento di Monache Recollette nella strada del Prencipe, gli disse: Io lo fondo sopra la Misericordia d'Iddio, il che sentito dal detto Cardinale disse: non piaccia già mai à Nostro Signore, che io contradica ad un Conuento fondato sopra un tanto buon fondamento &c. =

115 Tertia ex dictis admirabilibus circumstantijs, quæ in huiusmodi Conuentus Foundatione interuenerunt, in eo consistit quod cum idem Venerabilis Dei Seruus hanc ipsam foundationem Conuentus Recolletarum communicasset cum quadam Religiosa Sanctimoniali Carmelitarum Excalceatarum, quæ fuit Socia S. Matris Theresiæ de Iesu, eique narrasset Conuersionem supradictæ Donnæ Prudentiæ Grillo, quæ habitum Religiosum sumere debebat in eodem Conuentu, & propriam Domum tradiderat pro dicti Conuentus Foundatione, sicuti prosequitur supradictus Testis LXVIII. Summario citat. pag. 319. ad med. ipsa Religiosa dixisset = Abi Padre, e che mal principio vuole la Paternità Vostra dare alla S. Opera = ipse Dei Seruus Spiritu Prophetico motus

82
 Huius respondit: *Madre, che sà, se da questa bassezza, cauera Dio no-
 stro Signore una grandezza segnalata?* = Et in rei veritate hæc Serui
 Dei Prophetia procedente tempore adamussim adimpleta fuit, quem-
 admodum idem Testis ibidem subdit = *Furono parole, che rimasero alla
 Serua di Dio nell'anima &c. poichè di lì a poco tempo una Nipote della
 Principessa d'Ascoli prese l'Abito nel detto Conuento, e subito vi entrarono
 anche figlie di Genti onoratissime, e di poi la Regina Donna Margari-
 ta s'affezionò alle dette Monache, e le trasferì dalla strada del Pren-
 cipe a Santa Isabella, e da Santa Isabella cauò Suor Mariana di San-
 Giuseppe, quale era attualmente Priora di S. Isabella, e la portò con una
 Nouitia del medesimo Conuento figlia del Conte di Miranda, e con un'al-
 tra Religiosa del detto Conuento, e con queste Religiose fondò il Conuento
 Reale dell'Incarnatione, quale è uno delli Conuenti Reali, e grandi di
 Spagna. Il che veduto dalla Religiosa Carmelitana, che si chiamaua
 Anna de Iesus &c. attribui a Profetia quello che il Seruo di Dio gli au-
 ua detto, che Nostro Signore da quella bassezza auua da cauare gran-
 dezza grande &c. = quod confirmatur per eandem Religiosam Car-
 melitam excalceatam (cui nomen est Soror Anna de Iesu) in quadam
 Epistola ab ipsa scripta Patri Magistro Fratri Didaco de Guevara Or-
 dinis Sancti Augustini 6. Februarij anni 1618. ab ipso exhibita in actu
 sui examinis in Processu Salamantino, vbi est Testis XII. fol. 140. in
 quo Processu compulsata reperitur ipsa Epistola fol. 80. vbi habetur =
*Del Santo Padre Orozco posso dire, che prima se li terminò la Vita, che
 il desiderio, che auua di manifestare à Dio, & aiutare l'Anime con il
 suo esempio, e Dottrina, e che senza dubbio fu Profetia quello, che disse
 della Foundatione nel sentimento, che mostrò di quello, che io diceuo, e da
 quello, che dopo successe d'entrare Persone Nobili si conosce, che molto se
 dichiara con quello, che ora è &c.* = Et de verificatione supradictæ Ser-
 ui Dei Prophetiæ deponunt etiam CLXX. Testis Don Franciscus San-
 chez electus Archiepiscopus Tarentinus Summ. citato Num. 29. pag.
 320. §. 25., nec non CLXXIII. Don Raphael Diaz Episcopus Mon-
 denedi dicta pag. 320. §. 27., & 28., ibi = *E similmente fondò vn'altro
 Monastero nella Strada del Prencipe di Religiose Recollette dell'Ordine
 di Sant'Agostino dal quale si originarono li due Illustrissimi Conuenti dell'
 Incarnatione, e di S. Isabella, li quali sono Conuenti Reali &c.* LIV. Te-
 stis dicto Num. 19. pag. 324. ad finem §. 39. ait = *E dal Conuento, che il
 detto Santo Orozco fondò nella strada del Prencipe hanno hauuto origine
 questi due Conuenti Reali: Il primo, quello di S. Isabella, dal quale ebbe
 origine, e nacque il Conuento Reale dell'Incarnatione &c.* LV. pariter
 Testis pag. 325. §. 44. inquit = *Di maniera, che dal Conuento, che il det-
 to Santo Orozco fondò nella strada del Prencipe ebbero origine li due
 Conuenti Reali, che al giorno di oggi sono in questa Villa di Madrid, il
 Primo di Santa Isabella, il secondo il Conuento Reale dell'Incarnatione,
 & LVI. Testis pag. 327. §. 47., ibi = Dal che tutto si raccoglie, che dal
 Conuento, che il d. Santo Orozco fondò nella strada del Prencipe ebbero
 origine li due insigni, e Reali Conuenti delle Scalze Agostiniane, il Primo
 di S. Isabella, dal quale, come si è detto ebbe origine il Conuento Reale
 dell'Incarnatione &c..**

116 Quarta demum admirabilis circumstantia est, quod ipse Venerabilis
 Dei Seruus apparuit cuidam Moniali Conuentus Sanctæ Isabellæ, sci-
 licet Sorori Mariæ à Sancto Michaeli, quæ est supradictus Testis LIV.
 eamque certam reddidit, quod idem Conuentus non extingueretur,
 de

de cuius extinctione valde dubitabatur, quod factum per extensum
 recensetur ab eadem Moniali Summ. dicto Num. 29. pag. 324. in fine,
 & 325. §. 40., & 41., ibi = Che al tempo, che la Regina nostra Signora
 traslatò il Conuento di questa Santa Casa di S. Isabella alla Casa del Te-
 soro si tenne per certo, che si trattaua con grand'ardenza d'estinguere il
 Conuento, che restaua in S. Isabella, e che non vi fosse altro che il Conuen-
 to del Tesoro, nel quale sà questa Testimonia, che Sua Maestà fece dili-
 genze grandi appresso Sua Santità, e questo Testimonio essendo delle pri-
 miere Monache che nel d. Conuento auuano preso l'Abito conforme hà
 detto si pose molte volte in Orazione per supplicare Nostro Signore, che se
 per i suoi peccati si estingueua il d. Conuento, si compiacesse di castigarla,
 e non permettere, che il Conuento, che il d. Santo Orozco auuua fondato
 s'estinguesse, & una notte stando in Oratione, e risuegliata gli apparue il
 Santo Orozco, e disse à questa Testimonia = non temere figliola, che questo
 è Conaento, & hà da essere Conuento = E volendo questa Testimonio pren-
 dergli li Piedi per baciarglieli disparue subito il d. Santo, e dopo di tutto
 questo sà questa Testimonio essersi adempito tutto quello, che il d. Santo
 disse, poichè Sua Santità si compiacque, che il d. Conuento passasse auanti
 & il Rè Nostro Signore nè più, nè meno uenne in questo; E subito s'ordi-
 nò che si riceuessero Nouitie, & il d. Conuento, e Casa è molto auanzata
 nel Seruitio di Dio Nostro Signore = Quæ item Apparitio Serui Dei
 confirmatur ex Depositione Magist. D. Iuliani Lopez Sacerdotis, & Con-
 fessarij Monialium dicti Conuentus Sanctæ Isabellæ CCXLVII. Testis
 Processus Matritensis auctoritate Apostolica Summario dicto Num.
 pag. 327. post med., & 328., vbi ait = Che questo Testimonio, come hà
 detto, è Confessore delle Monache del d. Conuento Reale da più di noue
 anni in quà, nel qual tempo hà confessato molte volte le Monache di esso,
 & in particolare la Madre Maria di San Michele, la quale vn gior-
 no si consigliò con questo Testimonio, come suo Confessore se doue-
 ua manifestare una Visione, che haueua hauuta del Venerabil Pa-
 dre Frà Alfonso de Orozco dell'Ordine di Sant'Agostino, la qua-
 le Visione era nella forma seguente == Che sapendo la detta Mo-
 naca, che il Signor Rè Don Filippo Terzo haueua fatto determinazione
 per alcuni motiui particolari, & in particolare per auere eretto, & al-
 zato vn'altro Conuento delle medesime Monache recollette discalze, che
 il detto Conuento di S. Isabella s'estinguesse, la detta Maria di San Mi-
 chele fece molte diuotioni, e penitenze supplicando Nostro Signore hauesse
 per bene, e si compiacesse, che il Conuento, che il Venerabile Frà Alfonso
 de Orozco auuua fondato non si estinguesse, e che stando la detta Maria
 di San Michele una notte in orazione per il medesimo negotio gli apparue
 il Venerabil Padre Frà Alfonso de Orozco, e gli disse: Figliola non teme-
 re, questo è Conuento, & hà da essere Conuento, e che riconoscendo la
 detta Monaca il detto Venerabil Padre si volse prostrare alli suoi Piedi,
 e baciarglieli, e che era sparito, e questa fù la visione, che la detta Mo-
 naca conferì à questo Testimonio, il quale come suo Confessore vedendo es-
 ser negotio tanto graue la consiglio, che custodisse in segreto questa riu-
 elatione, che se Nostro Signore auuua gusto, che si manifestasse egli dareb-
 be ordine perciò, e così fù questo Testimonio, il quale fece, che la detta
 Monaca non manifestasse la detta riuelatione; il che non consigliò questo
 Testimonio alla detta Monaca, perche egli dubitasse esser verità quello,
 che ella gl'haueua raccontato, perche questo Testimonio in tutto il tempo,
 che decorse, da che conofce la detta Monaca sempre l'hà veduta molto di-
 uota

nota del detto Venerabil Padre, e gl'ha sentito raccontare, che quasi dalla sua fanciullezza communicò con il detto Venerabil Padre, e che era stata la prima Monaca, che il Venerabile Padre haueua ammessa nel suo Conuento, e che in questo tempo, che hà trattato con la detta Monaca non sà, che habbia hauuta altra riuelazione, comunicandogli sempre gl'intimi pensieri della sua Anima, anzi l'ha veduta non prestar credito alle riuelazioni, che gli raccontauano tanto facilmente; E di più sà questo Testimonio essere la detta Monaca molto offeruante delle sue Regole, e Constitutioni, perche ritroua per cosa più certa, e sicura per piacere à Nostro Signore il custodire la legge di Dio Signor Nostro, e le Constitutioni del suo Ordine, e per queste ragioni, crede questo Testimonio, e tiene per certo, che la detta visione fù vera &c.; Et prò qualificatione supradictæ Monialis Sororis Mariæ à Sancto Michaeli ad hoc vt magis dignoscatur veritas supradictæ apparitionis Serui Dei, plurimum confert id quod ait LV. Testis supranotatus, & repetitus Auctoritate Apostolica Soror Theresia à Iesu Gubernatrix Regalis Collegij S. Isabellæ Summario dicto num. 29. pag. 326. S. 44. ibi = *E nel detto Conuento, che il detto Santo fondò nella detta strada del Prencipe, la prima Monaca, che entrò in esso fù Suor Maria di San Michele, che al presente è Monaca Professa nel detto Conuento di S. Isabella, la quale tiene per una Donna virtuosa di buona Vita, e Santità, e che da esempio nel detto Conuento la sua Santità, Virtù, e verità &c.*

- 117 Ex prædictis Monasteriorum foundationibus, prout etiam aliorum duorum Conuentuum, quos fundauit in Villa Talaueræ, alterum scilicet Religiosorum, & alterum Monialium eiusdem Ordinis S. Augustini optimè resultat illius Spem fuisse *incedentem*, videlicet iuxta tertiam proprietatem heroicæ spei, vt superius dictum est, nam prout in ijs, ita in alijs Operibus, quæ fuit aggressus posita in Deo spe, nullisque detentis difficultatibus vsquè ad eorum complementum incessit, vt deponunt Testes Summario sæpedit. num. 28. §§. 9. 10. 15. 16. 18. 19. 20. 23., & 26.; Et conferunt ea omnia, quæ in Informatione super huiusmodi assumpto ponderata sunt pag. 54. S. Spem itidem Ven. Alphonsi in sublime *incedentem* &c., & pag. 55., & 56.; Et vltèrius ipse Ven. Dei Seruus spem assidue ostendit secundum vltimam spei heroicæ proprietatem, quæ est = *Procedere vsque ad finem, & perseverare* = iuxta Psalm. 129. 6. = *à custodia matutina vsque ad noctem speret Israel in Domino* = & ibidem D. Augustinus = *ab exordio Vitæ vsque ad mortem* = quemadmodum ostendimus in eadem Informatione pag. 57. per tot.; Et verò perseverauit Ven. Dei Seruus in spe toto suæ Vitæ cursu ferè per sæculum ab omni culpa graui se abstinens, vt ex concorditriū Confessariornū assertionem superius ostendimus, quod nisi ex maxima spe procedere potest, iuxta illud Ioann. 1. cap. 3. ibi = *Si cor nostrum non reprehendit nos fiduciam habemus ad Deum* = & notat Scacch. de not., & sign. sanctit. citat. sect. 3. cap. 2. pag. 191. vers. ex his; Et tandem incessit in spe vsquè ad interiora velaminis, scilicet vsque ad mortem, sicuti luculenter apparet ex ijs omnibus, quæ deducta fuerunt in Informatione pag. 143. S. Ven. autem Alphonsus per tot.; Ponderando præsertim mirabilem illam Concionem, quam pridie antè obitum vocatis omnibus, qui ibidem aderant, habuit salutaribus monitis feruidissimam, & ad mediam horam omnibus demirantibus protractam sumpto themate ex illis Christi Domini verbis Matth. 11. 29. = *Discite à me quia mitis sum, & humilis corde* = de qua P. Roxas eius

eius Confessarius, qui fuit præsens *Summar. sapientat. num. 6. pag. 90. S. 24. ait = Fu una Cifra della sua vita, e modo di viuere, che douemo tenere, ammonendoci la Carità, la Patienza, l'Vmità, e le altre Virtù &c.*, & P. Marquez in illius Vita cap. 5. *Summario num. 16. pag. 198. in fine S. 91. inquit = Poco auanti che morisse s'alzò nel letto &c., e fece vn sermone altissimo, e con gran forza, con il che intenerì, e lasciò ammirati quelli, che gl'assistevano; però che proponendo una forma alli Religiosi, che l'odiavano, secondo la quale viuere douevano, pareua, che andasse spiegando la sua vita, di maniera che di tutto ciò, che egli predicò, si puote citare per esempio &c.*, vt deponunt tres Testes, qui pariter adstantes fuerunt, & dictam Concionem audiuerunt *Summar. num. 55. pag. 605. S. 26. 41., & 42., quod quidem certissimus fuit effectus suæ heroicæ spei iuxta ea, quæ scribit Apostol. 2. ad Corinth. cap. 1. 7. Vnde meritò dici potest hunc Vener. Dei Seruum per antedictam perseuerantiam expertum fuisse promissionem Christi Domini Matth. 10. dicentis, qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit.*

118 Post hæc Reuerendissimus Fidei Promotor in suis Animaduersionibus *num. 25. S. à Virtutibus Fidei, & Spei*, examinandam assumit Charitatem in Deum, & Proximum, & in examine huius Virtutis secernenda esse ait ea, quæ pertinent ad præsentem inspectionem ab his, quæ a præsentis inspectione omnino extranea existimat. Extraneum igitur esse inquit à præsentis inspectione Miraculum, de quo in *Summario pag. 471.*, nec non aliud factum, quod scilicet solo Seruo Dei in Choro existente, & deficientibus præ hyemis rigore quadam nocte cæteris Religiosis, Angeli cum eo Matutinum cecinerint; cum in præsens solummodò videndum sit de Virtutibus, & discussio subindè Miraculorum tunc sequi debeat, postquam fuerint eadem Virtutes approbatæ.

119 Hoc autem minimè vrgere videtur; Siquidem tam antedictum Miraculum, quam supradictum factum a nobis deducta non sunt ad illum præcisum effectum, vt hic, & nunc specialiter examinentur, atque approbentur, cum sciamus, quod in hoc dubio, vbi agitur de examine Virtutum in specie, nec examinari, nequè approbari debeant Miracula, sed allata tantummodò fuerunt tam in Informatione, quam in Summario ad effectum comprobandi heroicam huius Venerabilis Viri Charitatem in Deum, videlicet respectu præfati Miraculi, & aliorum ad probandum assiduum, & nunquam intermissum Orationis, & Contemplationis Serui Dei studium, iuxta illud D. Ioannis Chrysostomi cap. 11. homil. 26. in act. Apostol. = *Magni amoris inditium Oratio est*, sicuti latè deductum fuit in dicta Informatione *pag. 65. à S. Sed iam in altitudine sua &c. cum pluribus sequen. usque ad pag. 69.*, dum ipse Vener. Dei Seruus mediante feruenti oratione Miraculum illud, prout, & alia patrauit, quæ habentur *Summario num. 33. pag. 357. & 359.*, ex quo illum Deo intimè vnitum per Charitatem apertè dignoscitur, quia nullus potest talia signa facere, nisi sit Deus cum eo, sicuti plenè dictum est in eadem Informatione *dicta pag. 69. S. Miracula pariter, & seq.*, & respectu alterius facti existentia solius Serui Dei in Choro deductum pariter fuit ad probandam similiter heroicam illius Charitatem in Deum: Quamuis enim infinitis teneretur curis, ac propter grauem ætatem, ac munus Regij Prædicatoris, esset omnino exemptus ab ista obligatione, adhuc tamèn semper, & qualibet nocte primus omnium in Choro aderat, quasi esset vltimus ex Religionis

gionis Tyrionibus, ut latè deponunt Testes de visu, & certa scientia
Summario num. 13. §. 11., & 39. num. 19. §. 12. num. 32. §. 14. 34.,
& 49., & num. 34. per tot., & habetur in saepicitata Informatione,
pag. 70., & 71. iuxta id, quod docet Apostol. ad Ephes. 5. = implebi-
mini Spiritu Sancto loquentes vobis met ipsis in Psalmis, & Hymnis, &
Canticis spiritualibus: Istaque Chori frequentia Venerabilis Seruus
Dei nedum erat exemplo cæteris Religiosis, ut dicunt Testes loc. su-
pracitat. verum etiam eos scriptis monuit, & præcipuè Concionato-
res, ut Chorum frequentarent, in Epistolar. Christian. Epistol. 10. re-
lata à Patre Marquez in illius Vita Summario dicto num. 32. §. 53. ibi =
Hanno da notare li Predicatori, che si aggrauano d'andare qualche vol-
ta al Coro, che gl' Apostoli stauano vniti insieme facendo oratione, quan-
do (come lo racconta S. Luca) venne lo Spirito Santo, e gli colmò della
sua gratia, e gl' abilità per predicare Giesu Cristo, e le sue grandezze:
(Gran diuario si troua frà l'Orazione commune, e la particolare, e gran
differenza, vi è frà il recitare nella Cella l'Offitio Diuino, ò nel Coro
d'auanti il Santissimo Sacramento, fuoco d'infinito Amore, da cui escono
scintille, le quali anche à i Cuori più freddi danno calore, e regalo: Fin-
che non venne il Sonatore di un salterio non profetizò Eliseo, e nel suona-
re fù fatta la mano di Dio sopra il Profeta, e disse eccellenze, accioche
intendiamo, che udendo nel Coro la musica del Salterio di Dauid, e le lo-
di Diuine suole Giesu Cristo illuminare li nostri intelletti, & infiamma-
re le nostre volontà di tal sorte che iui si communicano segreti grandi del-
la Scrittura Sacra =

- 120 In nihilum releuantibus ijs, quæ circa supradictum factum existen-
 tiæ solius Serui Dei in Choro animaduertit Reuerendissimus Promo-
 tor in citato S. A' virtutibus Fidei, & Spei num. 25. sub versic. Tum
 quia. Certum est enim, & optimè probatur in Summ. Nu. 19. pag. 232.
 §. 4. & 13. & Num. 35. à pag. 367. ad pag. 369.. Quod quadam nocte
 præ hyemis, & tempestatis rigore deficientibus cæteris Religiosis, qui
 solebant in Choro interesse ad matutinum recinendum, solus Dei Ser-
 uus in Choro adfuit, & cum sibi visus fuerit aduenisse cæteros Reli-
 giosos, qui solebant matutino interesse, matutinum insimul cum eis
 cecinit, quo completo, cæteris Religiosis abeuntibus, ipse in Choro
 iuxta suam consuetudinem remansit Orationi intentus; Cum autem
 postea Prior Conuentus notitiam habuisset, quod nullus ex Religiosis
 ea nocte in Chorum perrexerat, eos capitularitè congregatos, asper-
 rimè reprehendit de eodem defectu, sed ipse Dei Seruus, qui ibidem
 aderat = S'alzè, e chiedendo licenza per parlare disse: certo Padre, che
 Vostra Paternità l' hanno informata male, perche quella notte io fui à
 Matutino, e v'interuennero in quello tutti li Padri che vi sogliono inter-
 uenire, e si cantò molto bene = Sicuti ait LXVIII. Testis Pater Ioannes
 de Herrera Concionator, & Procurator Generalis Ordinis Sancti Au-
 gustini ex Processu Matritensi Auctoritate Apostolica constructo Sum-
 mar. d. Num. 19. citata pag. 233. post med. sub §. 13. Vndè nihil aliud
 conijci potuit, nisi quod ij Religiosi, qui cum eodem Dei Seruo ma-
 tutinum cecinerunt, fuerint Angeli à Deo missi, ut Seruum suum
 adiuuarent in matutino, recinendo, quemadmodum profequitur su-
 pradictus Testis loc. supracitat. ibi = Li Religiosi, che stauano nel Ca-
 pitolo si stauano guardando l'uno con l'altro, e nel vscire dal Capitolo si
 congregarono assieme, confessarono come nessuno di quelli era stato à quel
 matutino, e che li Religiosi, li quali diceua il Seruo di Dio, che erano
 stati

stati gl' Angeli, che gl' auca mandato Nostro Signore, acciò l'agiutassero à cantare, perche in' altro modo non era stato possibile = atque idem etiam deponit LXXIII. Testis eiusdem Processus P. Hernandez Guerrero ipsius Ordinis Sancti Augustini Episcopus electus Nouæ Segobix in Insulis Philippinis Summ. citat. num. 35. pag. 367. ibi = Che il detto Seruo di Dio andaua con grandissima puntualità al Coro alli Matutini di mezza notte, il che sà questo Testimonio per essersi ritrouato molte volte con il detto Seruo di Dio alli Matutini, e sentì raccontare questo Testimonio come cosa costante, certa, e vera, che nel detto Conuento di S. Filippo si teneua per notorio, che il detto Seruo di Dio stiede una notte al Matutino con gl' Angeli nella mezza notte, il che succedè in una notte asprissima dell' Inverno, nella quale non essendo voluto andare nessuno delli Religiosi, che vi doueuanò andare alli matutini nel Coro, rimasero tutti senza sapere l' uno della mancanza dell' altro, il detto Seruo di Dio s'alzò, e ritrouò al suo parere tutti li Religiosi, che soleuano andare à Matutino nel Coro, cantò il Matutino conforme al solito. Il Venerdì seguente il Priore chiamò à Capitolo, e riprese asprissimamente la debolezza, che aucauano mostrata li detti Religiosi in auer mancato quella notte al Matutino per esser stata più aspra dell' altre. Il detto Seruo di Dio, che staua iui s'alzò, e disse: Padre per amor di Dio Vostra Paternità non riprenda li Padri per auer mancato questa notte al Matutino, perche essi, & io fuissimò al Matutino, e lo cantammo. Li Religiosi, che stauano nel detto Capitolo si stauano guardando gl' uni con gl' altri marauigliati, e spauentati di quello, che il Seruo di Dio diceua, perche nessuno d'essi era andato al detto Matutino, e così li Religiosi, che erano stati con il detto Seruo di Dio erano stati gl' Angeli, quali gl' auca mandati Nostro Signore, acciò l'agiutassero à cantare il Matutino. Questo subito si raccontò, e si publicò nel detto Conuento di S. Filippo, & in tutta la Corte, e li detti Religiosi lo raccontauano à tutti, e questo Testimonio lo sentì raccontare alli detti Religiosi = & hoc idem adamussim confirmant XXIV. Testis, supradicti Processus Matritensis Auctoritate Apostolica Summ. cit. num. 19. pag. 232. in princip. S. 4. IX. Testis eiusdem Processus d. Summ. num. 35. pag. 467. in princ. LXXXI. Testis D. Didacus Lopez Matritensis d. num. 35. pag. 368. sub initium, & CLXIV. Testis D. Franciscus Rodriguez de Salsedo d. pag. 368. post med.

121 Porro nouum non est, quod Omnipotens Deus miserit Angelos suos, qui assumpta forma corporea opus, & ministeria præstarent Seruis suis sibi dilectis; cuius rei plurima extant exempla, præcipuè in Sacra Pagina, quæ tamquam notissima hic prætermittuntur. Vnde non absque fundamento iudicatum fuit, quod existente solo Venerabili Dei Seruo in Choro ad effectum sacrificandi Altissimo Sacrificium Laudis, ob deficientiam, vt supradictum est, præ hyemis, & tempestatis rigore, cæterorum Religiosorum, cum eo matutinum cecinerint. Erat enim Anima eius Sponsa Deo dilecta in Horto Orationis, & sic à Sponso fuit inuitata ad canendum, sicuti in canticis canticorum cap. 8. 13. ibi: *Quæ habitas in hortis amici auscultant, fac me audire vocem tuam*, quem Textum satis ad rem nostram exponit ipse Venerabilis Dei Seruus in Comment. Cantic. pag. 380. dicens = Perinde dicat ò Sponsa, quæ habitas inter gentes, quæ diuise sunt in plures Hortos, idest in plures Deorum Cultus, Amici, Angeli, vel Sodales mei auscultant te loquentem, & auscultando mirum in modum delectantur verbis tuis. Fac ergò

me audire vocem tuam. Hoc est pete à me quodcumque volueris, & fiet tibi. Delectabantur ergo mirum in modum Angeli Amici Dei auscultando Socium eius Alphonsum cantantem in Choro, & ne ob carentiam sodalium deficeret eius Oratio, & ipsi canunt eum inuitando, vt faciat Deum audire vocem suam, qua petijt quodcumque voluit, & semper factum est illi. Propterea ad aliorum eruditionem ipse Venerabilis Dei Seruus in tractatu, cui titulus. *Giardino d'Orazione par. 2. cap. 17* apud Marquez. in illius vita Summ. Num. 32. pag. 354. in fine §. 55. ait = *Stà molto bene, che gl' Angeli siano Messaggieri, che rispondino à quello, che ora, però che Dauidde dice, che nella presenza degl' Angeli oraua al Signore. A' i gemiti grandi, & alle lagrime di Magdalena accorsero quegl' Angeli, li quali apparuero nel Sepolcro del Nostro Iddio, e volendola consolare l'interrogarono perche pianga? &c. Vn' Angelo consolò Daniele, quando staua frà i Leoni per comandamento del Re Tiranno. Vn' Angelo accorse à consolare nella strada l'afflitta Agar, la quale andaua per il Deserto con il suo Figlio Ismaelle sinarricata; dal che apparisce non vi esser cosa, che maggiormente rallegrì gli Angeli dell'Oratione, la quale odorano molto da lungi, e come Augelli à i fiori volano con gran fretta à i desiderij, e parole di colui, che ora, per recar fauore, e feruore alla nostra tepida volonta, però che Dauidde li chiamaua fuoco acceso. Eglino con le bragie dell' Altare purificano le nostre labbra, affinche siano pulite, e degne di lodare il Signore, come lo vediamo nel Profeta Isaia. Eglino ci aprono il libro chiuso della volonta di Dio, accioche orando sappiamo ciò, che habbiamo da seguire, & amare come lo vediamo in S. Giouanni, il quale vidde nelle mani d'un' Angelo quel libro aperto. Vn' Angelo venne à confortare il Signore, quando staua orando nell'Orto, mà non lo viddero gl' Apostoli per la loro negligenza, accioche intendiamo, che la nostra dapocaggine non merita d'esser consolata, anzi in pena della sua colpa ripresa, e biasmata.*

122 Ex his igitur clarè apparet, cur Venerabilis Dei Seruus dixerit Priori Conuentus, quod Matutinum iuxta solitum cantatum fuit interuenientibus etiam omnibus Religiosis, qui solebant qualibet nocte Matutino interesse. Non autem hoc dixit, vt ipsos Religiosos excusaret apud Patrem Priorem, sicuti animaduertit Reuerendissimus Fidei Promotor *sub cit. §. A' virtutibus Fidei num. 25. ad fin.* dum ei visum fuit ibidem adesse omnes alios Religiosos præsentes, & Matutinum insimul cum eo canentes; neque ideò argui potest de mendacio, quod nullatenus præsumi debet in Seruo Dei, cui semper summæ Curæ fuit ab omni culpa licet leui se abstinere, vt superius satis demonstratum fuit. Vnde minimè applicantur authoritates super hoc adductæ, per eundem D. Fidei Promotorem, quia nec vlla mendacij vmbra in casu præsenti reperitur, immò penitus penitusque cernitur exclusa.

123 Insuper Reuerendissimus Fidei Promotor in suis Animaduersionibus in §. *Pariter num. 26.* circa eandem Charitatem in Deum ait extraneum videri à præsenti rerum themate Donum discretionis spirituum, & donum Prophetiæ, nec non Extases, Raptus, & Visiones, de quibus habetur mentio in *Summar. Num. 36. 37., & 38. à pag. 369. ad pag. 393.* Verùm quod attinet ad Donum discretionis spirituum; dum Idem Reuerendissimus Promotor admittit, quod ipse Dei Seruus optimè agnouit malitiam Magdalensæ à Cruce Cordubensis, nec non Monialis cuiusdam Lusitanæ, quæ Stigmata in manibus, pedibus, & late-

re ficta ostentabat, prout etiam apertissime apprehendit fictionem Petri de Pedrola, quem tamquam Prophetam Matriti omnes colebant; numquam suspicari potest, quod huiusmodi præcognitiones procedere potuerint ex discretione spirituum facta per modum Doctrinæ ex regulis, & coniecturis prudenter applicatis, atque ab omnibus circumstantiis accuratè perpensis, ut ipse Reverendissimus Promotor animadvertit *sub dicto S. Pariter vers. id. nihilominus*. Sed in nostro Seruo Dei rectè quidem dicendum est ea omnia euenisse ex Discretione spirituum habita mediante gratia Spiritus Sancti, nec non mediante reuelatione cogitationum Cordis, sicuti de ipsomet Seruo Dei tradit Cardinalis Bona ab eodem etiam Rmo Promotore citatus *de Discret. Spirit. cap. 5. sub num. 2. ibi = Eodem Spiritu imbutus Venerabilis Alphonsus de Orosio Ordinis Sancti Augustini nunquam induci potuit, ut Magdalenam à Cruce Cordubensem, cuius Vitæ singularis fama totum repleuerat Orbem, alloqueretur, tandemque innotuit eam Spiritu Superbiæ delusam fuisse. Idè ei accidit cum Moniali Lusitana, quæ stigmata in manibus, pedibus, & latere ficta ostentabat. Petrum quoque de Pedrola, quem tamquam Prophetam omnes colebant ad suum colloquium admittere noluit, cum alioquin benignissimus esset, & hic postea à Supremo Fidei Tribunali extremo supplicio punitus fuit = Et affirmant Testes auctoritate Apostolica examinati, & respectivè repetiti in Processu Matritensi de certa scientia, & facto proprio deponentes Summar. dicto nu. 38. à pag. 387. & sequ. S. 1. 5. 6. 7. 9. 11. 13. 14. 15. 16. & 17. Et refert Pater Marquex in Vita dicti Servi Dei, cuius, ut jam dictum est, fuit contemporaneus, cap. 23. Summar. dict. num. 37. pag. 386. S. 33. 34. & 35.*

124. Quod attinet ad Donum Prophetiæ, de quo Reverendissimus Fidei Promotor agit *sub num. 27. S. simile Iudicium*, ubi animadvertit, quod ipse Dei Servus ter dixit Regium Infansem filium Philippi II., qui postmodum ad Regnum evectus Philippi III. nomen assumpsit, facturum esse expeditionem in Terram Sanctam, eamque à manibus Infidelium esse recuperaturum; Subdens quod neque hæc expeditio in Terram Sanctam, neque recuperatio illius sequutæ sunt, ex quo arguit Servum Dei verum Prophetam non fuisse.

125. Huiusmodi autem animadversio facile negotio removetur. Hoc enim idem D. Promotor obijcit ex verbis primi Testis Processus Granatensis Auctoritate Ordinaria constructi, & positi in *Summ. num. 14. pag. 167.* ad probandum, quod Servus Dei semper fuit in maxima existimatione apud Reges, Magnates, & Principes; ibi namque ante S. 84. idem Testis ait = *E quando uscirono il detto Padre Orozco, e questo Testimonio, gli vidde l' Infante D. Filippo, che stava in braccio al detto D. Giovanni Henriquez in un' altra stanza più avanti, & il Fanciullo, quando vidde il detto Padre mostrò un' allegrezza grande in tutta la faccia, e cominciò à far moto con le mani, come che lo chiamasse, e questo Testimonio vedendolo disse al detto Padre Orozco veda Vostra Paternità, che la chiama l' Infante, e vada, e gli dica un Euangelio, prendendoli ambidue i piedi con le due mani, disse, questo ci hà da conquistare la Casa Santa, il che disse trè volte, e rispose D. Giovanni Henriquez piaccia à Dio, che Sua Maestà lo faccia, come Vostra Paternità lo dice &c.* = Ex quibus verbis nulla quidem mentio habetur de expeditione facienda, sed tantummodo apparet, quod Servus Dei dixit = *Questo ci hà da conquistare la Casa Santa*, quod dixisse videtur Servus Dei non

autem per modum prophetandi, sed ut id exprimeret quod summo-
pere exoptabat.

126. Sed quatenus adhuc prætendatur Venerabilem Dei Servum supra-
relata verba protulisse per modum prophetandi, ejusque Prophetiam
nullatenus fuisse adimpletam; nullo certo modo constituentur Postu-
latores in necessitate (sicuti prætendit Reverendissimus Promotor)
confitendi ipsum Dei Servum non verum, sed falsum Prophetam
fuisse. Quippe non est necesse Prophetiam semper impleri; neque ex
non implemento ipsa labefactatur; nec inficitur illius definitio a Cas-
siodoro tradita, dicente, quod ea est inspiratio Divina eventus rerum
immobili veritate denuncians. Quippe quod juxta Glossam super *Matt.*
1. ultra Prophetiam absolutam, sive prædestinativam, in qua Deus,
quæ revelat, sicut sunt in seipsis, cognoscit, & præsentia liter intue-
tur, & hæc semper, & infallibiliter impletur, ut cum dictum fuit
Esai. 7. = *Ecce Virgo concipiet &c.* Alia insuper est Prophetia præ-
scientiæ, in qua Deus futura revelat secundum, quod ea cognoscit in
suis causis, quæ non adeo terminatæ sunt, ut impediri, & variari non
possint, sicque aliter evenire. Sunt exempla in *Esai. 38.* dum dicitur;
Dispone Domui tuæ, quia morieris: &c. 4. *Reg. 10.* & *Ion. 3.* ibi = *Adhuc*
quadraginta dies, & ninive subvertetur = Et tamen neutrum istorum
evenit: Vitæ namque illius, contra quem Prophetia proximè mortis
aperuerat, additi sunt anni quindecim; & Civitas est servata; Non
dissimilis est promissionis Prophetia, quæ ad variationem secunda-
rum, inferiorumque causarum, quibus prò fine innititur, & ipsa
variatur; nec ideo verbum Domini mutatur; sed immutabile perma-
net; solaque objecta variantur: tantumque istiusmodi Prophetiæ
complentur, quatenus inferiorum, sive naturalium dispositio causa-
rum hoc habet, ut talis effectus eveniat rebus scilicet in eodem statu
permanentibus.

127. Cæterum, quod Venerabilis Dei Servus fuerit à Deo Prophetiæ Do-
no insignitus, per quam mens elevatur ad statum supernaturalem,
& præscientiam divinam participat, quæque regulariter Amicos Dei
Prophetas demonstrat, juxta id, quod *Joann. 15. 15.* habetur: *Vos au-*
tem dixi amicos: quia omnia quaecumque audiui à Patre meo nota feci
vobis: Quodque ideo verus extiterit Propheta, atque vera, & certa
nunciaverit ex revelatione divina plenè probant speciales casus: qui
à pluribus Testibus recensentur: *Summar. num. 37. à §. 1. ad §. 24. à*
pag. 374. ad pag. 383., & referuntur à Patre Marquez in illius Vita
Cap. 23. Summ. dict. Num. 37. pag. 384. 385. & 386. ex quibus apertis-
simè dignoscitur, quod Venerabilis Dei Servus magna cum certitudi-
ne futura prædicebat, quasi ea præsentia haberet, subsequuto eventu
postea comprobata. Specialissimus quidem est casus ille, qui in infor-
matione relatns fuit sub titulo fidei versus finem §. *laborabat in extre-*
mis, & dicunt Testes relati in *Summar. num. 27. pag. 301. sub litt. A.*
quod scilicet cum morti proximus reperiretur Dominicus Suaso Re-
gis Philippi II. Cubicularius, & Venerabilis Dei Servus ad illum in-
visendum accessisset, videns in primo Cubiculo magnum avicularum
numerum in caueis ibidem existentium, quibus dictus Suaso maximè
delectabatur Prophetico Spiritu dixit: *Oh quante volte muta Dio le*
sentenze, e si ritorceno in alcuni animalletti, quelle, che hanno da eseguirsi
controlli Signori, & ita evenit, nam ubi infirmus mediante contactu,
& oratione dicti Servi Dei melius se habere cepit, prædictæ omnes

Aviculæ p̄ierunt; adeo cū Venerabilis Dei Servus ē Cubiculo Infirmi exiit, nulla ex eis viva remanserit. Prævidit etiam Prophetico Spiritu infelicem exitum Classis Maritimæ à Rege Philippo missæ contra Angliam, ut videre est *Summar. dict. num. 37. §. 8. 10. 14. & 25.* Sed quia longum nimis esset omnes casus à Testibus relatos sigillatim recensere, ab hoc abstinemus, cum in eodem Summario videri possint *sub dicto num. 37. pag. 374. & sequ.*

- 128 Quod attinet ad Extases, & Raptus idem Reuerendissimus Fidei Promotor *sub num. 27. §. Extases, & Raptus*, ait, quod, quidquid sit, an sufficienter probentur ex Testibus datis in *Summ. Num. 36. pag. 369., & sequentibus*, ubi adiungit, quod solus Petrus Hernandez deponit de eleuatione Corporis à Terra, ait, inquam, suffragari, quoad ipsas Extases, & Raptus, responsionem ab ipso datam in prima parte suarum Animaduersionum, quod scilicet, non sunt signa pernecesse concludentia sanctitatem, & vltra auctoritates superius allegatas addit in præsens auctoritatem Cardinalis Bonæ *de discret. spirit. cap. 14. num. 3.*

- 129 Verum quoad probationem, si perpendantur Testes per nos allati in *Summar. citat. Num. 36. pag. 369., & sequen.* dubitari non potest, quin ex iisdem Testibus plenissima emergat probatio, dum deponunt de visu, & cæta scientia respectiue; Quibus Testibus addendi sunt alij quatuor appositi in eodem Summario *Num. 21. pag. 256., & seq. §§. 16. 32. 33. 34. 35. 37., & 38.* Isti enim quatuor Testes deponunt de visu de mirabili Extasi, quam habuit Seruus Dei in Ecclesia Conuentus Sancti Philippi, dum solemnia ibidem Sacratissimi Christi Corporis celebrabantur, sicuti superius adduximus *sub §. Maximopere similiter heroica Serui Dei Fides*. Et quoad eleuationem Corporis à Terra non admittimus, quod hæc circumstantia solummodo recenseatur ab vnico Teste Petro Hernandoz, vt idem Reuerendissimus Promotor inquit *loco proxime citato*. Idipsum enim affirmant alij Testes de visu, videlicet ex Processu Matritensi auctoritate Apostolica fabricato *LXVIII. Testis Summar. dict. Num. 36. pag. 369. §. 1. ibi = Parimente se n'andaua in estasi, e si solleuaua dalla Terra conforme già s'è detto, e dopo matutino lo viddero parimente eleuato, & vna Festa del Corpus, quale si fece in San Filippo, parimente lo viddero eleuato auanti del Santissimo Sacramento = LXXXI. Testis ibidem §. 2. = Che questo Testimonio sentì molti Sermoni dal detto Seruo di Dio &c., & in molti di quelli lo vidde andare in estasi, e questo molte volte per vn gran spatio, & il medesimo in molte Messe, che sentì delle sue, & in alcune lo vidde solleuato dal suolo, & inalzato in aria con gran marauiglia di questo Testimonio, e delle persone, che stauano presenti = cum quibus concordant alij Testes ibidem adducti.*

- 130 Auctoritas vero Cardinalis Bonæ per Reuerendissimum Fidei Promotorem *sub dicto §. Extases, & Raptus* addita, potius eidem Seruo Dei fauere dignoscitur, quam ei nocere valeat. Et vt melius hoc pateat assumptum minimè incongruum iudicabitur eandem auctoritatem hic repetere. Idem enim Cardinalis Bona *loco supracitato* hæc habet = *Debet Vir prudens, qui animas regendas suscepit, cum quis Extases patitur, sedulo perpendere, an eius anima tantæ gratiæ capax sit, an omnem affectum erga Creaturas exuerit, ad quem gradum Diuini Amoris peruenerit, qua puritate niteat, qua humilitate prædita sit, deinde obseruandum, an sicut in mente, ita etiam in moribus extasim habeat,*

habeat, an videlicet *Vita viuat supermundana, & in Deum eleuata per omnimodam abnegationem*. Cuius enim *Vita donis huiusmodi non consentit*, eius raptus maximo periculo expositi sunt, nec veri raptus censentur, sed diaboli potius illusiones, non dico, quod omni imperfectione carere debeat, quia eleuatio in Deum neminem eximit à conditione nostræ mortalitatis, quotidianis defectibus obnoxia, sed hoc solum cauendum nè sanctitas ex his aestimetur: Ex quo etiam fit, ut hæc dona parui-pendenda sint, nisi contingant personis probatæ sanctitatis qui ex illis proficiant, & in Virtutibus solidentur, itaut euident sit, quod à Demone non decipiantur = Enim verò in verbis istis Eminentissimus Auctor graphice descripsisse videtur ea omnia, quæ in nostro Venerabili Seruo Dei concurrebant ad effectum cognoscendi, quod eius Extases omnino essent probandæ. Siquidem eius anima tantæ gratiæ capacissima erat, omnem affectum erga Creaturas exuerat: ad Altissimum Diuini Amoris gradum peruenierat: nitidissima puritate pollebat, quippe qui nullum mortale crimen in vita tam longæua vñquam admisit, vt superius probatum fuit: profundissima quoque præditus erat Humilitate: necnon item sicut in mente, ita etiam in moribus Extasim habebat, videlicet *vita viuens supermundana, & in Deum eleuata per omnimodam sui ipsius abnegationem*. Proindeque iure optimo dicere possumus quod prædictæ Extases Serui Dei contingebant personæ probatæ sanctitatis, quæ ex illis proficiebat, & in virtutibus solidabatur, itaut euidenter dici valeat, quod à Dæmone decipi non poterat.

431 Quod tandem attinet ad Visiones Reuerendissimus Fidei Promotor sub num. 29. §. *Visionesque* animaduertit, quod prætermisso examine releuantia, non sunt probatæ, nisi ex dicto eiusdem Serui Dei. Nihilominus probatio hæc sufficiens reputari debet, cum agatur de rebus, quæ aliter probari non possunt, nisi ex attestazione illius met Personæ, cui euenerunt, & talis quidem probatio per Sedem Apostolicam in huiusmodi materia semper admissa fuit vt plenè superius ostendimus in responsione ad primam partem Animaduersionum circa finem §. *Hoc tamen non ob stare dicendum est, & seq.*

432 Nec ob stare potest, quod aliqua intercedat discrepantia in enarratione Apparitionis Christi Domini è Cruce pendentis, vt animaduertit idem Rm̃us Fidei Promotor sub citato §. *Visionesque vers.* Quinimmo aliqua adest discrepantia inter ipsius dicta &c. quoniam aliqualis diuersitas in narratione istius met Visionis solummodo apparet ex dicto Patris Francisci Sedano primi Testis Processus Granatensis, qui tantum deponit de auditu auditus Summ. Num. 20. pag. 246. in fin., & 247. in princ. ibi = *Parimente circa quello, che si domanda, se gli parlò vn Cristo è dice, che non sà altro, che dopo di alcuni anni dopo morto il detto Padre Orozco, parlando questo Testimonio con il Padre Frà Bartolomeo de Legarda Vicario di Coro del Conuento di San Filippo, il quale si trouò presente alla morte del detto Padre Orozco, e trattando questo Testimonio della sua Santità, disse: hor se si sapessero quello, che io gli sentij vn poco prima, che morisse, si conoscerebbero molto le gratie, che Dio gli faceua, & è che stando morendo il detto Padre Orozco, gli venne gran desiderio di vedere vn Cristo, che staua sopra il Legiuo del Coro del Conuento di San Filippo dicendo: Oh chi vedesse quel Crocefisso del Coro del Conuento! e sentito questo, in se il Padre Prouinciale, che staua presente &c. che vi era qualche misterio grande, gli comandò per*
obe-

obediencia, che lo riuclasse per honore di Dio, e per consolatione de' suoi Fratelli, e se bene al detto Padre gli dispiacque molto, come vero obediante dichiarò che una notte &c., & prosequitur narrationem per eadem verba, quæ per eundem Rmum Promotorem, ubi supra registrantur.

- 133 At vero ubi Venerabilis Dei Seruus de istiusmodi Visione, seu Christi Domini Apparitione mentionem facit, scilicet tribus in locis suarum Confessionum, nulla profecto apparet variatio licet nihil dicat de sanguine, quem supradictus Testis ait, Seruum Dei vidisse in Chori pavimento diffusum. Vis namque apparitionis in eo consistit, quod Dominus Iesus in Cruce confixus Seruum suum peramanter, humaniterque quam maxime aspexerit, ex quo ipse Dei Seruus inenarrabili gaudio, & consolatione repletus fuit sicuti ipse met fatetur in suis Confessionibus lib. 3. cap. 5. Summ. Num. 2. pag. 61. S. 97. ibi = *Non mi scorderò già mai di una volta che in sogno io vi viddi in una Croce, e mi riguardai con occhi tanto amorosi, che pareua che da essi uscissero Saette d'Amore. Oh Signore quanta suauità sentì l'anima mia in quel breue tempo, che questa pietosa, & amorosa vista durò! Lodato siate voi per tutti questi fauori che verso questo vostro inuili Seruo auete operato =* secunda vice eandem Christi Domini apparitionem d. lib. 3. Confession. sub cap. 9. Summ. dicto Num. 2. pag. 67. S. 111. enarrat his verbis = *Alcuni giorni dopo ò Sourano Signore mi faceste una singolar gratia, e fù, che essendo io stato nel Coro solo, e risguardando con grand'attenzione il Crocefisso, che stà sopra il leggiuo Voi ò Rè Celeste in quella notte m'appariste in figura del medesimo Crocefisso mentre io dormiuo, e mi guardasti con occhi oltra modo amorosi, & afflitti. O' Signore del Mondo, che dolcezza sentì l'anima mia per sì diuino aspetto! non vi sono parole per esprimere la suauità, che in quella breue vista io sentij. Rimasi grandemente consolato, quando mi svegliai, e dissi col Profeta David: O mio Signore guardatemi, & abbiate di me misericordia Psal. 24. O Rè di gloria eterna quanto trafitto restò il Cuor mio con quell'amorosa, e dolorosa vista! Non può l'anima mia scordarsi giamai di così gran fauore, dicendo; O Creatore, e Redentore mio, riguardatemi, & abbiate di me pietà. Basti un sì lungo esilio d'ottantanoue anni. Cauatemi da questo Carcere per la vostra infinita Clemenza maggiormente in ciascun'ora che batte l'Orologio di notte, e di giorno gode l'anima mia di questa breue oratione. O Signore dell'anima mia se sin dalla Croce doue state tanto afflitto solo col guardare, chi desidera seruirui, & amarui lo riempite di tanta dolcezza, che narrare non si può, quando la sà nel Cielo doue siete già resuscitato, e glorioso riguarderete questo Seruo indegno qual contento, & allegrezza riceuerà =* Et tertio de eadem apparitione mentionem facit dicto lib. 3. Confession. sub citat. cap. 9. Summ. dicto Num. 2. pag. 71. S. 123. dicens *Il mio esercizio Signore nel breue tempo, che mi resta di Vita sarà l'impiegarmi in renderui gratie per questi cinque fauori, e sono che la Vostra Santissima Madre tre volte m'apparue, e mi parlò in sogno, come già io dissi, e che voi, Signore di quanto creaste, mi visitaste essendo addormentato, viuo in una Croce, e guardandomi con occhi amorosi, e dolorosi infondendo nell'anima mia sì gran dolcezza, che solo, nel ricordarmene mi fa sgorgare le lacrime da gl'occhi &c.*

- 134 Præterea quo ad eandem virtutem Charitatis in Deum Rmns Fidei Promotor in suis Animaduersionibus num. 30. S. Id vero quod pertinet ad nostram hypothefim &c. hoc unum ponderandum admittit, tanquam maximopere conducibile ad effectum de quo agitur, videlicet assiduam

duam abſtinentiam à peccatis quam Ven. Dei Seruus toto ſuæ Vitæ curſu ſeruauit; ſed dubitandum eſſe ait, quin eadem abſtinentia ſit ſufficienter iuſtificata, tum quia Teſtes de ea deponentes non ſunt Confeſſarij, quibus ſolum hoc innotefcere poterat; tum quia nonnulli ex Teſtibus ipſam abſtinentiam referunt etiam ad peccata venialia, cum alijs, quæ ibidem agglomerat ſuper hoc eodem aſſumpto.

- 135 Ad huiusmodi dubitationem penitus remouendam ſufficere quidem videntur ea omnia, quæ ſuperius adnotata ſunt in prima parte huius Reſponſionis *circa fin.* S. *Nempe ex hoc minimè argui poteſt*, ubi ultra Patrem Ferdinandum de Roxas Serui Dei Confeſſarium qui in relatione illius Vitæ *Summar. num. 6. pag. 90. in fine §. 25.* loquens de Generali confeſſione ejuſdem Serui Dei emiſſa pridie ante obitum, inquit, eum toto longæue Vite decurſu nunquam mortaliter peccaſſe ibi = *e di poi la notte che fu l' ultima, che viſſe ſi confeſſò generalmente con me &c. poichè penſo, che in nouant uno anni di Vita non ebbe colpa mortale = & id repetit ibidem pag. 93. in princip. §. 39. ibi = Fu Verglne, e poſſo teſtificare, che auendolo confeſſato, quaſi dieci meſi non mi confeſſò colpa mortale, e così intendo, che paſſò tutta la Vita ſua =* alios duos Confeſſarios ipſius Serui Dei deduximus, qui idipſum affirmant, nempe Patrem Joſephum de Tapia I. Teſtem Proceſſus Salamantini qui per nouem meſes continuos illius Confeſſiones audiuit *Summar. num. 26. pag. 300. §. 27. & 28.* qui ita affirmat = *Che queſto Teſtimonio come perſona, che noue meſi continui confeſſò, e riconciliò, il detto P. Alfonſo d' Orozco ſà, e vidde, che la ſua Vita fu uniforme in tutto il ſuo corſo in tutta perfeſſione maſſiccia di Santità di tal maniera, che queſto Teſtimonio non trouaua materia di peccato ſopra del quale cadeſſe l' aſſoluzione ne giamai ſenſi d' eſſo dire imperfettione, e quando l' aſſolueua era ſotto la conditione, & in tal ſtima d' Uomo perfetto, e di Santa Vita lo tenne, e vidde ſempre tenere =* nec non Patrem Franciſcum Gomez eiuſdem Ordinis Sancti Auguſtini VI. Teſtem Proceſſus Valliſoletani *Summario num. 31. pag. 343. §. 9.* qui idem recenset, ibi = *Che queſto Teſtimonio confeſſò molte volte il detto P. Prà Alfonzo d' Orozco & offeruò, che in alcune appena auera materia, ſopra la quale cadeſſe l' aſſoluzione e dubitaua in dargliela &c.*

- 136 Neque alij Serui Dei Confeſſarij adduci potuerunt, attenta longæua eius Vita, & illorum præmorientia tempore quo Proceſſus tam Ordinaria, quam Apoſtolica auctoritate confeſſi fuere. Sed alij non deſunt Teſtes, & quidem graues, qui de auditu ab iſdem Confeſſarijs idipſum deponunt, ſiquidem LXVIII. Teſtis Proceſſus Matritenſis auctoritate Apoſtolica fabricati, admodum Reu. P. Frater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordinis Sancti Auguſtini *Summ. n. 30. pag. 331. §. 11.* ait *Dell' eſſer ſi guardato dal peccare, e di non peccare mortalmente in ſua Vita ſano buoni Teſtimonij li Confeſſori, li quali aſſermauano, che mai s'era accuſato di peccato mortale ne tampoco di peccato veniale graue, che ſapendo, che fuſſe tale l' aueſſe commeſſo, e di queſta verità preſento li tre libri che fece delle ſue Confeſſioni &c.* LXXXVII. Teſtis Proceſſus Matritenſis Auctoritate Ordinaria conſtrocti repetitus auctoritate Apoſtolica Reu. Pater frater Sebaſtianus de Auuellaneda Religioſus Profeſſus, & Concionator Ordinis Sancti Auguſtini *Sum. num. 31. pag. 342. §. 3.* inquit = *Che queſto Teſtimonio ſentì dire dal P. Fra Damiano della Serra già deſonto, che fu Confeſſore del detto Santo molti anni che in tutto il corſo del tempo, che con lui ſi confeſſò, già mai*

confessò peccato mortale &c. LXXXVIII. Testis Reueren. Pater Frater Aloysius de los Rios Diffinitor maior Prouinciæ Castellæ Ordinis Sancti Augustini Summar. dicta pag. 342. §. 4. ibi = *Che tiene per cosa indubitata, che in tutti li giorni di sua Vita da che ebbe uso di ragione non peccò mortalmente, perchè sempre lodò, e considerò l'uguaglianza, e purità di Vita in parole, & opere, e questo non potena essere tanto continuo; e fermo senza grande assistenza, e fauore di Dio nella sua Anima &c.* CXXXV. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria constructi Pater Petrus Fernandez Tubaldos Sacerdos Professus Societatis Iesu Summ. d. N. 31. pag. 342. §. 6. ibi = *Che dichiara auer sentito dire, che col lungo tempo della Vita del d. Sant' Uomo non auesse peccato mortalmente, e che negl' anni, che lo conobbe, dalla sua communicatione, e tratto, tenne per verità quello, che auera sentito dire &c.* XII. Testis Processus Toletani Reu. Pater Frater Michael de Auendano Concionator Ordinis Sancti Augustini Summ. d. N. 31. pag. 344. §. 14. ait = *Che tiene per molto certo, e vero, che il benedetto Padre Fr' Alfonso d'Orozco non fece peccato mortale in tutta la sua Vita, perchè così lo diceuano communemente tutti li Religiosi, che auerano abitato, & abitauano in sua Compagnia; E LI CONFESSORI, CHE LO CONFESSAANO, DICEVANO ANCORA IL MEDESIMO e questo Testimonio lo tiene per molto certo per quello, che sentì sempre dire della tranquillità, e Santità del benedetto Padre, e per quello, che questo Testimonio vidde &c.* atque idem affirmat XII. Testis Processus Salamantini auctoritate Ordinaria constructi Reu. Pater Frater Didacus de Gueuara Ordinis Sancti Augustini Summ. d. Num. 31. pag. 345. §. 19.

- 137 Ecce igitur, quod ex supra dictis duobus Confessariis Serui Dei formiter in Processibus examinatis nec non ex præfatis aliis Testibus deponentibus de auditu ab aliis dicti Serui Dei Confessariis insimul coniunctis cum Patre Ferdinando de Roxas pariter illius Confessario, qui Confessionem generalem eiusdem Serui Dei in ultima Vitæ periodo recepit, plenissimè probatum remanet, quod ipse Dei Seruus in toto longæue Vitæ decursu nunquam lethaliter peccauit, sicuti testatur ipse Roxas in relatione illius Vitæ Summ. N. 6. pag. 90. §. 25. & pag. 93. in princip. §. 39. Id quod etiam resultat ex libro suarum Confessionum quas scriptis tradidit, in quibus, si legantur, nullum quidem mortalis peccati vestigium inuenietur Summar. Num. 2. per tot. Quod si forte aliquod ex eis commisisset, nequaquam dubitari potest, quin publicè confessus esset, & in dictis suis Confessionibus scriptum reliquisset, quemadmodum inquit supra proximè citatus LXVIII. Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordinis Sancti Augustini Summar. Num. 30. cit. pag. 331. §. 11., ubi post verba superius adducta loquens de tribus libris Confessionum Serui Dei, quos ipse Testis in actu examinis præsentauerat, prosequitur = *nelli quali non si trouerà, che si accusi di nessun peccato mortale e se l' auesse cominesso, fu tanto grande la sua umiltà e tanto vera, che l' auerebbe confessato publicamente, e l' auerebbe lasciato scritto in questi libri, ma ne anche un peccato graue, ne d' altra maniera si ritroua in tutte quelle, tale fu la perfezzione della sua Vita, e Santità &c.*

- 138 Ea verò, quæ de peccatis venialibus idem Rñus Promotor animaduertit sub dicto §. Id verò quod pertinet &c. nullatenus vrgent cum Testes illa in Dei Seruo excludentes, intelligendi sint de Venialibus gra-

vibus, & deliberatis, sicuti nonnulli ex dictis Testibus specificant, affirmantes de auditu a Confessariis ea Ven. Dei Seruum nunquam admisisse; Et idipsum deponunt Testes super hoc adducti ab eodem D. Fidei Promotore sub d. n. 30. §. *Id vcrò quod pertinet &c. versie. Crescit-que inuerisimilitudo*, nam LXXIII. Testis Processus Matritensis Auctoritate Apostolica Frater Hernandez Guerrero Episcopus electus nouæ Segobiæ in Insulis Philippinis Summar. Num. 30. pag. 333. sub Init. §. 23. ait = *Che li Confessori con li quali si confossaua, non trouauano materia per assoluerlo, & ancor si puol credere facilmente, che conforme era la perfetione della sua vita, non aurebbe ne tampoco peccato venialmente con la volontà &c.* CIV. Testis D. Ioannes Madera Matritensis annorum 81. ex diuturna familiaritate cum Seruo Dei Summar. dict. Num. 30. cit. pag. 333. §. 28. inquit = *Che tiene per certo, che aurebbe sopportato più rosto mille tormenti prima che commettere un peccato veniale con sua saputa &c. & pag. 334. CLVII. Testis §. 34. ibi = Che nessuno di quelli, che lo trattauano ne questo Testimonio, che lo conuersò molte volte, potrà dire con verità, che lo vedesse commettere, ne dire un peccato veniale, tanto era il desiderio, che auuea di seruire à Dio, e quanto ardeua del suo amore &c. & alibi passim -*

- 139 Minima vero offendicula nullatenus Testes excludunt in Seruo Dei, vt supra dignoscitur, quamuis ipse maximam adhiberet diligentiam ea quoque vitandi, & aliquoties attenta assidua illius mentis vnione cum Deo, ab illis etiam abstinuisse per aliquod tempus asseri potest, dum Confessarij (ut supra proximè demonstratum est) in eius Confessionibus materiam absolutionis non inueniebant. Hoc equidem præstabat æqualitas illius Vitæ, & perseuerantia usque ad obitum in exercitio omnium Virtutum cum omni perfectione in gradu heroico, prout etiam obseruantia exactissima mandatorum Dei, & Ecclesiæ, nec non suæ religionis regulæ, & constitutionum etiam in minimis, quemadmodum uno ore deponunt Testes in superioribus adducti, & præcisè in Responsione ad primam partem Animaduersionum §. *Et de illius Vitæ æqualitate*, nec non in Informatione pag. 63. §. *Hinc pro-venit exactissima obseruantia &c.* ex quibus Testibus duo tantum hic adducentur ad euitandam prolixitatem videlicet Vndecimus Processus Salamantini Pater Antonius Monte Religiosus Ordinis Sancti Augustini ætatis annorum 76. Summar. Nu. 26. pag. 300. ad finem §. 30., & 31. ubi ait = *Che questo Testimonio trattò per spatio di quaranta anni poco più, è meno il detto Venerabil Padre, che lo conobbe nella Religione e vi trattò molte volte, particolarmente, e sa che la sua vita fu uniforme in tutto il suo corso in tutta perfezzione mafficcia di Santità, con un ostinazione Cristiana, e perfetta, senza auer avuto macchie in esso in cosa alcuna, e che era lo specchio, & esempio che tutti li Religiosi dell' Ordine hauevano fra le mani della Vita Religiosa, & esemplare che professauo, e quando voleuano li Prelati stabilire qualche comandamento, è consiglio con li suoi sudditi, noneuano per esempio il detto Padre Orosco dicendo, che lo faceua così, e lo approuaua &c.* Et Primus Processus Granatensis Pater Franciscus Sedano Concionator Maior Conuentus Granatensis, qui fuit Socius Serui Dei per duos annos continuos Summar. Num. 30. pag. 337. §. 60. inquit = *Che sentiuo dire dalli Confessori del detto Padre Orosco, che non trouauano di ehe poterlo assoluere, ma che lo vidde molte volte confessarsi nella Sagrestia, e dar molti*

gemiti nella Confessione, e stava sempre molto inginocchiato prima di dire la Messa e dopo; e dice questo Testimonio, che lo teneua in stima di tanto buon Religioso, che gli pare, che non solo, non auerebbe peccato mortalmente, ma ne anche venialmente peccato, che fusse molto graue, perche essendo questo Testimonio, quando professò di sedici anni, & essendo andato fuori di casa al suo fianco due anni, qualsiuoglia trascuraggine, o scomposizione come il non portare poslo il Cappuccio, o ritirate le mani, o poste al petto, o alzar gl' occhi glie lo riprendeua, come se fosse stata una colpa mortale, dandogli subito auuisci, & esempi per temere Dio nostro Redentore, al quale haueua tanto gran rispetto, e riguardaua tanto il suo Diuino onore, che sino le cartucce più calpestate, che ironaua o le alzaua, o ordinaua a questo Testimonio, che l'alzasse, e dicendogli un giorno il Dichiarante, che era molto trouaglio andare alzando molte cartucce da terra, rispose: più trouaglio è fratello, che sia calpestato il Santo, e terribile nome di Dio, che è adorato nel Cielo dagli Angeli: & un altro giorno comandando a questo Testimonio il detto Padre Orozco, che alzasse una carta, che stava accanto ad un luogo immondo, e scusandosi per il luogo cattiuo, nel quale stava, vedendo, che il medesimo Padre Orozco si chinaua per raccorgliela, la raccolse questo Testimonio, e la leggè, e diceua: arriuai bene gloria à Dio: e prendendola il detto Padre Orozco se la pose alla bocca dicendo benedetto sia il tuo Santissimo nome Signore, che sei adorato nel Cielo, e nella terra calpestato dalle tue Creature: perdonaci Signore, il che disse con grandissima deuotione e tenerezza, & conseruaua tutte le cartucce, che alzaua, e non sa questo Testimonio che ne faceua, ma sentì dire, che le abbruciua.

- 340 Hinc cessat omnino inuerisimilitudo animaduersa per Reuerendissimum Fidei Promotorem sub dict. Num. 30. S. Id vero atque educta ex verbis Patris Ioannis de Soto Ordinis Sancti Augustini Summario d. Num. 30. pag. 336. S. 54. ubi ait = moltissime volte stando nella Sagrestia per dir Messa, lo vidde confessare con grandissima umiltà, e con essere la confessione ogni giorno era tanto lunga, che lo fece difficoltare a questo Testimonio, come tenendolo per tanto Santo si tratteneua tanto &c. tanta enim erat conscientiae puritas ejusdem Serui Dei, ut etiam in minimis Confessario referendis, quae forsan ab aliis Religiosis non curantur, magnam ostenderet compunctionem, & aliquod temporis infumeret. Sed omnem prorsus difficultatem remouet idem Testis mediantibus verbis, quae suprapositis subnectuntur, quaeque ab Rmo Fidei Promotore relictæ fuerunt videlicet (vt ipse Testis prosequitur) e venne a farsi colpeuole, & a dire, che non sapena confessarsi, essendo così, che un Santo si confessaua sì a lungo di bagattelle &c. Ex quo etiam tollitur alia inuerisimilitudo, quam ipse Reuerendissimus Promotor deducit ex breuitate confessionis generalis emissæ à Seruo Dei in mortis articulo, ut ait illius Confessarius ex verbis ab eodem Reuerendissimo Promotore ibidem adductis = e di più la notte, che fu l'ultima, che visse, si confessò generalmente con me = quippe cum toto suæ Vitæ tempore conscientiam suam à tenuissimis etiam maculis expurgare diligentissimè curauerit in ultima Vitæ periodo nihil equidem habuit, quod ejusdem conscientiae puritati discrimen, ingereret, atque ideo Confessarius prosequitur = & in minor tempo di mezz' hora fece una Confessione intierissima, e prudentissima & esemplarissima, poiche penso, che in nouant' uno anni di Vita, non ebbe colpa mortale &c.

341. Admittit deindè Reuerendissimus Fidei Promotor, maximopere item pertinere ad Virtutem Charitatis in Deum id quod attinet ad poenitentias, & mortificationes, de quibus latissime actum fuit in Informatione pag. 78. & 79. S. *Siquidem*, & seqq. Verum duo circa hæc animaduertit sub num. 31. S. *Maximopere* &c. Primum, quod Seruus Dei non habuit Cellam adeò angustam, vt supponitur, quia propè istam habebat Hortum cum Fonte: Secundum, quod eius vitæ asperitates reducebantur ad quædam capita, quæ non videntur sapere heroismum iuxtà ea, quæ habentur in Epistola eiusdem Serui Dei scripta Don Mariæ de Aragonia, quæ habetur in Processu Salamantino pag. 41, ter.

342. At verò etiam si propè Cellulam Serui Dei adesset Hortus cum Fonte, sicuti animaduertit Reuerendissimus Promotor ex *Summ. Num. 32. pag. 353. S. 45. ibi XIII. Testis Processus Salamantini*, qui est Scriptor Vitæ ipsius Serui Dei ait = *Lo vidde sempre occupato ò nel Coro, ò nella sua Cella ritirato facendo orazione, ò studiando, in tanto grado, che auua vn Giardinetto con vna Fontana, che andaua à basso della finestra, doue questo Testimonio abitaua, & andaua alcune sere adacquando l'erbe, e componendole con vna Zappetta, e che sempre andaua cantando il detto Venerabile Padre in vn mezzo tuono l'Hinno Ave maris Stella, & altri Hinni della Chiesa &c.* = Sed quid inde? Certissimum quidem est, quod ipse Dei Seruus ab ingressu in Religionem, vsque ab obitum paupertatem exactissimè seruauit, vt affirmant Testes de visu, & certa scientia deponentes *Summario Num. 46. pag. 504. cum seqq. S. 3. 10. 14. 17. 26. & 30., & Num. 48. pag. 513. pariter cum seqq. S. 20. 25. 31. 42. 48. 49. 50. 60. & 75.* adeo vt eius paupertas Apostolica existimaretur, & æqualis in omnibus paupertati Sanctorum Heremitarum dicto *Num. 46. S. 3. 17. 25. 36., & dicto num. 48. S. 1. 2. 22. 27. & 62.* Quamuis enim Vir esset summæ estimationis, vt in superioribus latè probatum est, & Concionator Regis Hispaniarum Philippi Secundi, prout antea fuerat Caroli Quinti Cæsaris, nunquam plures ædes habuit, easque benè ornatas, vt similes graues Religiosi habere solent, quemadmodum hic etiam Romæ videmus obseruari; Sed vnicam tantum Cellulam, eamque peiorem totius Conuentus, & abiectam etiam à Laicis habuit absque vlla suppellectili, præter duo lignea, & vetera sedilia, mensam pariter ligneam cum nonnullis libris ad scribendum necessariam, lectulum pauperulum, & durum ad ostensionem potius, quam ad usum, & nonnullas papyraceas imagines parieti appensas, prætereaque nihil in Cellula aderat, vt de visu, & certa scientia deponunt Testes *Summario Num. 13. pag. 141. & seqq. S. 2. ibi = Et essendo la sua Persona tanto graue nel detto Conuento, dimorò nella più infima Cella del detto Conuento, che era attaccata alla Cantina, e tanto piccola, che il letto se l'auesse auuto auua da essere molto piccolo, e con esso, e con vn tauolino, che auua non rimaneua luogo, nè vano alcuno, e così niuno entraua in essa, & il detto Santo Orosco per cuitare la comunicazione, e visite, usciva alla Porta à rispondere alle Persone, che vi erano andate à cercarlo, & anche perche l'umiltà della detta Cella, e letto, che è certo, che non vi era, non si vedesse. Era notorio, che dormiua in vna taola, e questo Testimonio con li suoi occhi vidde molte spine dietro vn legno d'una finestra di vna piccola vetriata, e si diceua, che si seruiua di quelle spine per mortificarsi & S. 12. ibi = La Cella era molto piccola, e nel più vile luogo della Casa. Haueua vna ritirataccia ferrata, e coperta con vna*

Cortina di Stora, una Tavola doue vi era una Scanzietta piccola, doue
 scriueua li Libri suoi, che sono stampati &c. = & ita habetur §.21. 58.
 & 59., & Num.39. §.12.23.29.40.41.42.50.62.64.79.83.87.104.
 105.128.129.130.135.137.143.150.157.158.159.167.169.171.
 173.178. & 182., & Num.46. §.4.10.14.17.25.30. & 36., &
 Num.48. pag.513., vbi LXVIII. Testis Processus Matritensis auctori-
 te Apostolica Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis Ordi-
 nis Sancti Augustini §.4. & seqq. de illius Cellula, & eius paupertate
 ita deponit = Gratie à Dio, che ci fece conoscere vn Uomo tale,
 & vn specchio, & esempio di santità, nel quale si specchiassero
 li Predicatori del Rè; Chi aurebbe detto, che essendo Predica-
 tore dell' Imperatore Carlo Quinto, e di Filippo Secondo, la sua Cella in
 San Filippo doue visse più di cinquant'anni in tutti quelli fu sempre la
 peggiore, e la più piccola, che non si sarebbe data ad vn Donato, ne au-
 rebbe potuto viuere in quella &c. essendo lo Nouizio fece istanza al Mae-
 stro de Nouitij, che quando si sonaua à silentio mi mandasse alla sua Cel-
 la &c. e mi ci mandò, e mi disse, siate il ben venuto, che mi aucte da pas-
 sare da questa Cella ad vn altra, e quello, che nella Cella teneua era vn
 Letto di Tauole, vn matarazzo alto due dita, e largo tre quarti, vn Co-
 scino di Canneuaccio, una Coperta di panno grosso assai vecchia, e da una
 parte vi auueua una gran quantità di sarmenti, auueua una sedia di paglia
 assai vecchia, & alcuni pochi Libri, tale era la sua Cella, & il suo or-
 nato, quello, che hò detto; E l'altra Cella oue passaua per migliorare era
 tanto piccola, & oscura, che appena si poteua abitare in essa, & assie-
 me con questo staua attaccato alla porta di una Cantina, e nell'inquietu-
 dine, e trauaglio di detto Conuento, che per entrare, & uscire per di lì,
 per stare vicino alla Portaria era inquietissimo. Questa era la Cella del
 Predicatore dell' Imperatore, e del Rè Filippo Secondo; E del Letto si
 dissero sempre gran cose, ebbe una sepoltura per Letto molti anni, altre
 volte in terra con vn sasso per Capezzale, altre volte il Letto di Tauole,
 che io li portai: Venendo il Reuerendissimo Padre Generale Montelpa-
 ro, quale doppo fù Cardinale, à visitare questa Prouincia di Spagna ar-
 riuato à San Filippo il Seruo di Dio temè, che auesse da visitare la sua
 Cella, e lo preuenne, mandò à chiedere alla Madre di questo Testimonio,
 che li facesse vn matarazzetto piccolo non molto grande, e che gli mandas-
 se parimente una Coperta, & vn Coscino, e che il matarazzo auueua da
 essere tanto largo, e tanto longo, lo fece subito, e glie lo mandò, e subi-
 to, che fù passato il Padre Generale da Madrid lo tornò à rimandare &c.
 & simili modo deponunt etiam plures alij Testes dicto Num.48. §.21.
 22.23.25.26.29. & 32., & XCII. Testis eiusdem Processus D. Ioan-
 nes de Espinosa Matritensis Summario dicto Num.48. pag.515. §.22.
 & seqq. de visu, & certa scientia inquit = Che la pouertà della sua Cella
 fu una delle cose grandi, & insigni della sua Santità, perchè non era la
 sua Cella maggiore di una Cella, che li suole dipingere de' Santi grandi
 dell' Eremo il suo Letto tanto pouero, nel quale dormiua assai poco confor-
 me era publico nel Conuento, & il Letto era di due maniere: una che
 pare lo teneffe per compire, & era vn Tauolato, o Letto di Tauole, &
 una sopra di sopra, & vn matarazzetto, che quasi non auueua lana dentro,
 di Canneuaccio, & vn Coscino ripieno con paglia, una coperta di pelo as-
 prissimo, & vn'altra coperta di sacco; L'altro Letto lo teneua alli piedi
 di questo, nel quale auueua per Capezzale una pietra asprissima, e molta
 quantità di sarmenti, il che tutto teneua coperto, acciò nessuno lo vedesse
 con

con una coperta di sacco grosso: il che vidde questo Testimonio molte volte per la molta sodisfazione, e per la grande amicizia, che auera con esso, e con li suoi Genitori, e così lo lasciaua entrare nella sua Cella, e questo Testimonio con gran diligenza guardaua per tutto, nel volgere della Testa del Seruo di Dio, vedea quello, che hà deposto, e per essere uscito il Seruo di Dio dalla Cella, & essere rimasto dentro questo Testimonio per poco spatio di tempo, mà bastante per vedere quello, che dice, e l'ornamento, e tutto il resto della sua Cella era umilissimo, e gli abiti, che portaua, e la Cella, o Celle, che ebbe il Seruo di Dio furono le più vili, e disprezzate di tutta la Casa, e tali, che non si sarebbero date ad un Nouitio, nè ad un Laico, nè ad un Donato, le quali faceua istanza il Seruo di Dio, che se gli daffero per la sua molta umiltà &c. = & XXXVI. Testis Processus Matritensis auctoritate Ordinaria, repetitus auctoritate Apostolica dicto Num. 48. §. 33. & 34. pag. 516. ita similiter deponit = E sa questo Testimonio, che ordinando un Padre Provinciale à detto Santo Orozco, che si trasferisse ad un'altra Cella migliore, ponendogli obediènza in ciò, il quale detto Santo Orozco per fare l'obediènza si pose nella detta Cella, e doppo di essere stato in essa circa quindici, o venti giorni pregò, che lo facessero ritornare ad una Cella di quelle, che auera tenuto, perchè non staua bene in quella, e l'ornamento, che teneua nella detta Cella, vidde questo Testimonio, che era il seguente: una scanzietta, che teneua con alcuni Libri piccoli, & un Tauolino piccolo, doue il Santo si sedeva, & una pouera sedia, doue si sedessero quelli che andauano à cercarlo. E se bene questo Testimonio entrò molte volte nella sua Cella non vidde altro ornamento, nè tampoco vidde il Letto, che auera, perchè lo teneua per sempre serrato, e coperto, il qual Letto sentì dire, che erano alcuni sarmenti, e per capezzale una pietra &c.

143. Quo autem ad secundum, videlicet, quod asperitates vitæ eiusdem Serui Dei reducebantur ad quædam capita, quæ non videntur sapere heroismum iuxta ea, quæ habentur in epistola ipsius Serui Dei scripta D. Mariæ de Aragonia Process. Salamantin. pag. 41. terg. Respondetur, quod eadem epistola scripta fuit à Seruo Dei iam nonagenario, dum commorabatur, & Rectoris munere fungebatur in Collegio Incarnationis, quod tunc temporis ipsa D. Maria de Aragonia fundabat, & sicuti ex eadem epistola colligitur, ipsa Fundatrix prætendebat, quod omnes Religiosi, qui in dicto Collegio cohabitare debebant, sectarentur vestigia, atque etiam facerent, quæ ipse Dei Seruus faciebat; Ideoque ipsi D. Mariæ de Aragonia per eandem epistolam idem Venerabilis Orozco ea respondit, quæ Reuerendissimus Promotor adducit, videlicet = *Voler Vostra Signoria, che tutto un Conuento faccia quello, che faccio io con il fauore del mio Dio, che è tutto buono, pare, che non soffre ogn'uno vestirsi una Tonaca di sacco, & auere le coperte del medesimo, non mangiare altro, che una volta il giorno, e limitato, far disciplina tre giorni nella settimana, dormire sopra una Tavola li Venerdi, e portare il Cilicio* (post quæ verba in Animaduersione adducta profegitur) *Questo è detto in segreto, Vostra Signoria taccia, e voglia in questo suo Conuento, quando lo fondi, quello, che tutti poteranno soffrire, se vuol auere chi in esso dimori, e poi che vi è tempo sarebbe meglio trattarlo personalmente, che per lettere &c.* Hinc igitur obseruandum est, quod Seruus Dei, vel non omnes vitæ asperitates, quibus etiam tunc Corpus suum affligebat, vt secretum suum integraliter non panderet,

in eadem epistola recensuit, vel si ea tantum, quæ ibidem leguntur, tunc faciebat, ea tamen heroismo non carere asseuerandam est, confiderata supradicta ætate nonaginta, & amplius annorum, in qua prædictus Venerabilis Dei Seruus tunc erat constitutus, cui optimè fauet id, quod D. Hieronym. *ad Nepotian. Epist. 2.* scribit, quod scilicet, omnes virtutes dependentes à corpore, senectute deficiunt ibi = *Omnes penè Virtutes Corporis mutantur in senibus, & crescente sola sapientia decrescunt cætera, Ieiunia, Vigilia, Caumenia, idest super pauimentum dormitiones, huc illucque discursus, Peregrinorum susceptio, defensio Pauperum, Instantia Orationum, & Perseuerantia, Visitatio Languentium, labor manuum, undè præbeantur elemosynæ, & nè sermonem longius protraham, cuncta, quæ per Corpus exercentur fracto corpore minora sunt* = Propterea idem Dei Seruus in supradicta epistola ante verba per Reuerendissimum Promotorem relata dicto Process. Valisoletan. citat. pag. 41. scripsit = *Mi pare, che niente hò fatto in seruitio del mio Dio in tutta la mia vita, mà come la buona, e sana complessione, che il Signore mi diede mi aiutauano, prouauo le mie forze sino à più di sessant'anni, perchè l'Apostolo disse, offeriamo à Dio li nostri Corpi Ostia viua, e che il nostro Sacrificio si ami da Dio, con ragione dunque secondo l'infermità, che il Signore per sua bontà mi hà date, e come, che l'età ogni giorno cresce, hò lasciato alcune cose, che la debolezza non soffre.*

144. Cæterum vitæ asperitates Serui Dei fuerunt semper, vt ità dicam, incredibiles. Ieiunia namque eius continua fuerunt, & admodum rigorosa *Summario Num. 39. §. 3. 30. 32. 38. 59. 68. 78. 91. 94. 101. 120. 131. 147. 165. & 184.* nunquam equidem cænabat, & maiorem partem exigui prandij, quem Conuentus ipsi ministrabat, Pauperibus distribuebat *Summario Num. 13. §. 10. & 30., & dicto Num. 39. §. 5. 36. 50. 126. 149. 166.* De Lecti asperitate satis constat ex Testibus supra proximè adductis. Cilicijs asperrimis assidue Corpus suum affligebat *dicto Num. 39. §. 7. 38. 55. 77. 184.* ferreis catenis, alijsque flagellis crudeliter, & vsque ad sanguinem se cedebat, & carnem suam dilacerabat *dicto Num. 39. §. 8. 9. 27. 55. 70. 74. 141. 164. 176. 184. 186. & 190.* prout latius deductum fuit in Informatione pag. 78. sub titul. *Charitatis in Deum*, & alia plura deducta sunt sub titul. *Temperantiæ* pag. 130. & seqq. Has autem Corporis castigationes, & voluntarios cruciatus heroicam in Deum Charitatem patefacere docet Diuus Thomas 2. 2. *quæst. 186. artic. primo, Cardinalis Laurea in 3. sentent. tom. 4. disput. 9. artic. 2. num. 35., & disputat. 32. de Virtut. heroic. artic. 11. num. 302., Scacch. de not., & sign. Sanctit. sess. 5. cap. 2. pag. 314. 315. & 316., Auditores Rotæ in Relationibus Canonizationum Sancti Caroli Borromæi par. 2. argument. 18., Sancti Philippi Benitij tit. de ver. penit. S. Huius autem, Sancti Ioannis de Deo tit. de Charit. sub §. Quantum enim, Beati Petri Regalati tit. de Charit. in Deum §. Perfecta, & sæpè in alijs.*

- 145 Contra Charitatem in Proximum Reuerendissimus Fidei Promotor nihil animaduertit: signum euidens, quod nihil obijciendum inuenit; & profectò tot, & tanta Venerabilis Dei Seruus in adiutorium Proximi, tam in Spiritualibus, quàm in temporalibus toto suæ vitæ cursu heroicè operatus est, vt stuporem omnibus ingesserit, quemadmodum apparet ex ijs, quæ latissimè deducta sunt in Informatione sub dicto

dicto Titulo Charitatis in Proximum à pag. 84. usque ad pag. 100., & in Summario Num. 41. per tot. pag. 436., & 471., ubi innumerati fere actus eiusdem Charitatis reperiuntur, ut plene probati ab ipso Dei Seruo heroicè gesti, & Num. 42. nonnulli extant actus ipsiusmet Charitatis Miraculo comprobati pag. 471., & seqq., atque alibi passim: Enim verò adeo in sublime perrexit Charitas Serui Dei erga Proximum, ut si necessitas vrgeret, & ipse non haberet, quid dare posset pro eleemosyna, propriæ etiam Tunicæ non pepercit, siquidem adueniente aliquando Muliere, atque ab eo eleemosynam exposcente, ut filiulum, quæ in vlnis gestabat operire posset, cum Venerabilis Dei Seruus, quod ei largiretur tunc minime haberet, in Cellulam secessit, dissuitque Tunicam qua erat indutus, & illius partem mulieri dedit, ut puerum vestiret, prout deponit de Visu CLXXXIV. Testis Processus Matritensis Pater Alphonsus de Soto Sacerdos Professus Ordinis Sancti Augustini Summario dicto num. 41. pag. 460. §. 164. ibi = *Che questo Testimonio fa il contenuto in essa come Testimonio di vista, stante, che dimorando questo Testimonio in San Filippo, & essendo in esso Priore il Padre Maestro frà Gabriele Pinedo, il detto Santo non auendo, che dare di elemosina ad una pouera, se n'entrò nella sua Cella, e scusò le giunte delli Fianchi dell' Abito bianco, e le diede di limosina alla detta pouera, e subito cuscò l' Abito bianco, da doue auera leuato li cogni, e giunte, & uscì come messo dentro ad un sacco, il che cagionò alli Religiosi del Conuento ammiratione, & allegrezza, & alcuni le diceuano, che sacco era quello, nel quale si era messo, stante, che li suoi Abiti auerano sempre poco giro, e tolte le giunte restaua come un sacco, e sapendo il Padre Maestro fra Gabriele Pinedo Priore, gl'ordinò per obbedienza, che non facesse quell'azzioni, ma che quando non hauesse limosina da dare se n'andasse da lui, che glie l'auerebbe data &c.* = atque idem deponit de certa scientia LXVIII. Testis Pater Ioannes de Herrera Procurator Generalis dicti Ordinis Sancti Augustini dicto num. 41 pag. 443. §. 40. ibi = *Vna volta arriuò a chiederli l'elemosina una pouera con un fanciullo nelle braccia, dissegli che non sapeua se auera, che dargli, si leuò l'abito, che portaua, e scusò le gadie, e lo tornò à cuscire, e se lo ripose in dosso, e diede le dette gadie alla Pouera, & auendolo visto li Religiosi, gli dissero: Padre, che sacco è questo, che Vostra Paternità si è messo? Il Seruo di Dio disse: Padri questo è un Abito buonissimo, e basta: lo seppe il Priore, e lo chiamò, e gli disse, Padre se Vostra Paternità non ha che dare, venga da me, che io gli darò, che dare alli Poveri, ma non tocchi gl' Abiti suoi, perche, & io dico, che pare, che si sia messo in un sacco: e la ragione era, perche l'abito, che il Seruo di Dio portaua era di panno ruuido, e leuato ne le gadie rimaneua à foggia di sacco &c.* = & idipsum referunt de auditu XI. Testis eiusdem Processus Matritensis dicto num. 41. pag. 437. §. 5., & V. Testis Processus Salamantini, dicto num. 41. pag. 467. in princip. §. 216., & refert Pater Marquez in illius Vita dicto num. 41. pag. 469. §. 238.; Quod esse opus heroicæ charitatis nullus est, qui nesciat, & ob id ab Ecclesia laudibus extollitur Sanctus Martinus in illius Officio Lection. IV. ibi = *Pauperi, ac nudo ab eo petenti, ut Christi nomine sibi eleemosynam tribueret partem chlamydis dedit, cui sequenti nocte Christus dimidiata illa veste induens apparuit, hanc mittens vocem: Martinus Cathecumenus hac me veste contexit &c.* = Ipseque Dei Seruus ad patefaciendam suam excellen-

tissimam in Proximum Charitatem, atque etiam ad aliorum instructionem, & ad hoc ut quis omnium Virtutum habere possit meritum, & omnium operum Misericordiae exercitium, quamvis actu non posset ea adimplere, in quo item eius eximia Charitas elucescit, scriptum reliquit in Libro, cui titulus est = *Regola della vita Cristiana = in Trattat. Esercitatorio Spirituale, ubi pag. 87. sic exclamat = O mio buon Gesù, vorrei volentieri poter dare, che mangiare à tutti li Poveri per amor tuo: vorrei poter vestirli tutti: vorrei esser bastante di visitare tutti gl'Ospedali, e seruire agl' Infermi: e dopo questo vorrei poter alloggiare tutti i Pellegrini per amor tuo: e finalmente sepellire tutti i morti: Ex quibus, & ex omnibus alijs in Informatione ad hanc Virtutem Charitatis in Proximum adductis, Venerabilem hunc Dei Seruum heroicæ Charitatis supremum gradum attigisse clarissimè patet; Qui enim in necessitatibus Proximum suum, & facultatibus, & consilio, & opera fidelitèr adiuuat, prout fecit in sublimi gradu Venerabilis hic Dei Seruus, iuxta monitum Diui Ioannis in epist. prima cap. 3. 18. dicentis = *Filioli non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate: Is veram huius virtutis heroicitatem adeptus est, ut inquit Pater Philippus à Sanctissima Trinitate in Summ. Theolog. mystic. part. 3. tract. 2. disc. primo artic. 4. in fine pag. 379. vers. qui ergo &c.**

146 Procedendo deinde ad Virtutes Cardinales Reuerendissimus Promotor in suis Animaduersionibus num. 32. §. *Hisque præmissis*, animaduertit superfluum videri posse immorari in examine dictarum Virtutum Cardinalium, cum Testes qui cæteroquin sunt graues, & quibus fides denegari non posset, non deponant nisi de publica voce, & fama, & non specificent actus, ex quibus deueniri valeat ad cognitionem: An Dei Seruus habuerit, vel non habuerit Virtutes Cardinales, veluti deprehenditur ex *Summario num. 43.*, sed mirum videri non debet, quod in eodem num. 43. non specificentur per Testes actus speciales earundem Virtutum, quia ibidem apposti sunt tantummodò ij Testes, qui deponunt in genere de dictis Virtutibus Cardinalibus non autem in specie.

147 Verùm si percurratur Informatio à pag. 101. vsque ad pag. 135., & subsequentèr *Summarium à num. 44. pag. 483. ad num. 54. pag. 583.* clarissimè dignoscetur, quod Venerabilis Dei Seruus habuit certissimè omnes Virtutes Cardinales, earumque annexas, quodque in eis toto longæuæ vitæ tempore se exercuit in gradu excellenti, atque heroico, ut plenissimè constat ex eadem Informatione, & *Summario locis citatis*, ubi plurimi, atque plurimi adsunt Testes omni exceptione maiores, qui de visu, & certa scientia, ac propria obseruatione deponunt, & plurimos specificant actus earundem Virtutum ab ipsomet Seruo Dei heroicè gestos, quorum vnum, aut alterum circa vnamquamque Virtutem hic repetere non erit incongruum, cum cæteri quot quot sub vnaquaque Virtute adducti sunt videri possint in eadem Informatione à dicta pag. 101. cum pluribus sequentibus.

148 Et quod attinet *AD PRVDENTIAM*: hac Virtute Venerabilis Dei Seruus mirificè polluit, tam in gubernio sui ipsius, quàm in gubernio aliorum, cum munera in Religione exercuit. Etenim dum Superioris munere in pluribus Conuentibus fungebatur se se præbuit semper exemplar omnibus Prælati in gubernando subditos tam circa Spiritualia, quàm circa Temporalia, sicuti ait eius Confessarius in relatione illius Vitæ, *Summario Num. 6. §. 9, & dicunt Testes Num. 44.*

§. 14., 49., 50., 53., & 54., & quamvis Reuerendissimus Promotor sub dicto §. Hisque præmissis, vers. & Virtus Prudentiæ &c. animaduertat, quod vnus tantummodò adsit Testis, qui de recta administratione Prudentiæ deponat dicto num. 44. pag. 491. §. 49.; Id tamen non obstat considerando longum temporis lapsus à tempore, quo dictus Dei Seruus Superioris munere in Religioneungebatur, cum usque ad eius obitum effluxi essent quadraginta, & amplius anni, in quibus nullum exercuit munus, cum toto hoc tempore in Aula Regia Matritensi vitam egerit Regij Prædicatoris munus laudabilissimè exercens, & ab eius obitu usque ad confectionem Processuum transacti essent ferè anni triginta, & propterea difficile admodum esset reperiri Testes, qui sub eius gubernio extitissent, & de eo deponere possent de visu, vnde attendendi quoque sunt in hoc casu Testes de auditu, & publica voce, & fama, sicuti in superioribus plenè probatum fuit. Cum cæteroquin modus ipsius prudentissimi gubernij vbertim appareat ex ijs, quæ in suis scriptis exarauit ad aliorum instructionem pluribus in locis, & præcipuè in Libro, cui titulus est = *Regola della Vita Christiana = ammaestramento* 3., vbi ex professo agit, de modo quo Vxorati se & familiam suam gubernare debent. Item in *Epistolar. Christian. epist.* 7. directæ ad Virum vxoratum, sed præ omnibus in expositione Regulæ Sancti Augustini cap. 7. §. *Ipse verò, qui vobis præest*, ibi enim num. 5. præclara docet de Gubernio Prælatorum in suos subditos prouidendo eis tam de Spirituali, quàm de temporali alimento, & §. *Circa omnes num. primo*, Prudentiam commendans, ait = *In omnibus sit valde Prudens, & cautus, quippe qui speculum est, vbi omnes se ipsos inspiciant, & disciplinam libens habeat, metuendus imponat* = Subdens num. 3. = *Quamvis Doctor noster hic Prælatus admonet, vt disciplinam metuendus imponat, non ideo vult, quod Superior rigidus sit, molestus, omnibusque subditis fastidiosus, sed tantum quod ostendat se habere vires, vt cum necesse fuerit, corrigat, & puniat delinquentem.*

149 Enim verò adeo se prudentem ostendit Venerabilis Dei Seruus, vt omnibus semper esset admirationi, prout accidit in foundatione quinque Monasteriorum, de quibus superius fusè actum fuit, & præcipuè illorum duorum Monasteriorum Sanctæ Isabellæ, & Sanctæ Mariæ Nagdalenæ, quæ Matriti fundauit, circa quæ licet plurimæ insurrexissent difficultates, attamen Seruus Dei prudenter adeo se gessit, vt ad optatum finem ardua illa opera feliciter perduxerit. Et quia admirabilis eius Prudentia omnibus nota erat, ideo quamplurimi cuiuscumque notæ, etiam Regij Consiliarij, Magnates, & Principes, ac ipsemet Rex Philippus Secundus, ad eum recurrebant tamquam ad Oraculum, eius sententiam tum in rebus arduis, tum in pertinentibus ad eorum Animarum salutem exposcentes. Et quicumque illum consulebant, eius consilia tamquam de Coelo prouenientia omninò amplectebantur scientes sese falli nequaquam posse.

150 Quamplurima profectò hic adduci possent Testimonia huius insignis, & heroicæ Prudentiæ Serui Dei, sed breuitatis causa hoc vnum referre iuuat. Aderat Matriti Vir quidam insignis, qui virtutibus, & scientia præditus, & in rebus, atque negocijs gerendis dexteritate pollens Habitum Religiosum induere decreuerat, sed anceps diu hærens, in feligenda Religione, in qua desiderium suum impleret, resolutionem differre cogebatur; Plures consuluerat Amicos, sed nulla-

tenus animi fluctuatio euauit. Tandem Venerabilem nostrum Dei Seruum adiit pro Consilio, quo accepto statim omnis fluctuatio in eius animo cessauit, & Consilium eius, quasi ab Angelo prodijset, amplexatus Religionem Carmelitarum Excalceatorum ingressus fuit, assumpto nomine à Iesu Maria, quemadmodum ipsemet Religiosus Testis LXXXVIII. Processus Matritensis auctoritate Ordinaria constructi, & compulsati in Matritensi auctoritate Apostolica *Summario num. 45. pag. 487. §. 25.* deponit de facto proprio cum suis circumstantijs, ibi = *Gli diede parte della sua determinatione risoluta di lasciare il Mondo, e la sua perplessità nell'elezione d'una di quelle due Religioni. Gli conferì li motiui, che lo moueuan per la parte d'ogn'una d'esse. Gli diede notizia delle cose, che da questo Testimonio s'erano passate in diuerse parti del Mondo, li motiui che haueua hauuto per abbandonarlo, che Dio gl'auuea dati in esso, pregò il detto benedetto Padre con grand' esageratione, che lo raccomandasse à Dio, e che egli sarebbe tornato per la risposta, dentro di due, ò tre giorni perche staua risoluto di far quello, che gli consigliasse. Ascoltollo il detto Santo benedetto frà Alfonso d'Orozco con sì grand' attentione, e finito, che ebbe di raccontargli la sua intentione, il detto Santo gli rispose con riso modesto: non mi pare, che sarà di bisogno, che V. S. ritorni dentro di due, ò tre giorni, perche io sono stato molto bene attento à quello, che mi hà raccontato, e tengo per certo, che Dio la vuole per li Carmelitani Scalzi, e che l'hà da seruire, & aggiungere grandemente alla sua Religione, che è molto Santa, & è incominciata con gran feruori, le quali parole se gl'infissero tanto nell'anima, e con tanto affetto, come se l'auesse dette vn Angelo del Cielo, e fin dall'ora dice questo Testimonio, che cessarono le fluctuationi, che auuea auuto, e tra poco tempo prese l'Abito in questa Sacra Religione, libero già dal combattimento, che per prima auuea, e che se bene è la verità, che questo Testimonio dice, e confessa, che è stato di poco momento à questa Religione non di meno essa nello spatio di trent'vn anno l'ha occupato in Roma, & in Spagna in tutti gl'Officij graui, che tiene.*

151 Quod attinet ad IVSTITIAM ex adductis in Informatione pag. 109. & seqq. clarissime constat Venerabilem Dei Seruum illam semper coluisse, & quidem in gradu heroico, & perfectissimo, Perseuerantiam enim in gratia baptismali, quam ipse Dei Seruus, vsque ad obitum seruauit, cum nullum nedum mortale crimen, sed ne veniale quidem determinatum vnquam commiserit, adeout Confessarij in eius Confessionibus materiam absolutionis vix inuenirent, vt superius ex assertionem Confessariorum, nec non Patris de Roxas vltimi eius Confessarij, sicut, & aliorum Testium plenè probatum fuit; Quod satis declarat perpetuum fædus, quod anima illius cum Deo habuit eiusque heroicam, & perfectissimam Iustitiam; Quæ propterea resultat ex firma, & supra ponderata æqualitate, quam semper ostendit per totum suæ vitæ cursum vsque ad obitum in exercitio omnium virtutum, absque eo quod nec vllum verbum otiosum ex ore ipsius vnquam exciderit, vt in Informatione dictum est, ad titulum charitatis in Deum sub §. *Hinc prouenit*, & sub titulo Prudentiæ §. *Sciebat optime*, & probant Testes de certa scientia deponentes *Summario num. 26. §. 1.5.8.9. 10.11.12. 13.14.15.16.17.20.23.24.26.27.30.32.*

152 DE IVSTITIA distributiua Serui Dei cum Superioris munere fungetur iam supra proximè aliquod tetigimus agentes de Prudentia nam bono spirituali, & Temporalis subditorum diligenter incumbens, le-

gum, & Constitutionum Ordinis obseruantiam exactissimè curabat, dictisque subditis de temporalibus etiam, prout cuiusque necessitas exigeret prouidebat. Et melius comprobatur ex ijs, quæ ipse docuit in *exposition. regul. Sancti Augustin. cap. 1. §. Distribuat*, ubi ait = *Prælati unicuique subditorum tribuat non quod carnalis eius voluntas appetit, sed quod necessitas indiget* = Et postea subdit = *Verum est in hac re certamen valde laudabile videlicet, quod Prælati in subditis subueniendis adeo inuigilet, ut nihil eis desit ex necessarijs, & quod subditi rerum omnium temporalium immemores, soliusque Dei amoris, ac obsequij anxij studeant.*

- 153 DE IVSTITIA COMMVTATIVA hoc vnum hic adducere fatis est. Cum enim aliquando pro vestibus, & calceamentis emendis, ut pauperibus Pueris pro eleemosyna traderet, pecuniæ, quas habebat non sufficerent, atque ideo æs alienum ob id contrahere constrictus esset, difficile dictu est, quantum afflictionis experiretur donec haberet unde solueret, sicuti asserunt Testes optimè informati *Summario Num. 41. §. 48. & Num. 43. pag. 478. §. 7. 8. 17. 23. 34. & 44. & Num. 45. pag. 497. & seqq. §. 3. 10. 13. 16. & 19.* cumque Rex Philippus id resciret magnam illi pecuniarum summam mittebat, ut debita illa exsolueret; At Venerabilis Dei Seruus nunquam induci potuit, ut quidquam vel minimum ultra summam debitam ex eis acciperet, quam vis super hoc non exiguam à Regijs Administris vim pateretur, sed quid quid superfluum erat à se reiciebat, & Regi statim remittebat, quemadmodum plures Testes affirmant *Summario Num. 41. §. 49. 50. & 51. citat. Num. 43. §. 8. 17. 26. 34. 35., & dicto Num. 45. §. 4. 5. 11. 14. 15. 16. & 20.*

- 154 IN RELIGIONIS VIRTUTE, quæ potior est Pars potentialis Iustitiæ iuxta D. Thom. 2.2. *quæst. 80. artic. unic.* quantum floruerit Venerabilis Dei Seruus, seque exercuerit in gradu quidem supereminenti, & heroico apertissimè liquet ex latè deductis in *Informatione pag. 112. §. Esuriem itidem cum duobus seqq.* Et præcipuè ex prompta voluntate, qua tria Religionis Vota Deo nuncupauit, atque ex perfectissima illorum obseruantia, in qua taliter vsque ad obitum supereminenter se exercuit, ut omnibus exemplum se præbuerit, adeoque ab omnibus speculum perfectionis acclamabatur sicuti affirmant Testes de certa scientia, & propria obseruatione deponentes *Summario Num. 13. §. 1. 14. 15. 27. 32. Num. 26. §. 5. 8. 10. 11. 12. 19. 21. 24. 26. 27. 30. & 31. Num. 30. §. 36. 39. 45. 47. & 60. Num. 31. §. 7. Num. 45. §. 6. 17. 18. 21. 22. 24. 26. 27. 33. 37. 40. 41. & 46. Num. 46. §. 1. 15. 22. 33. & 40. & Num. 47. §. 6. & 8.*

- 155 DE OBEDIENTIA Venerabilis Serui Dei, quæ mirum in modum in eo resplenduit, nam per septuaginta circiter annos, quot in Religione vixit, nec in minimo vnquam à Superiorum voluntate discrepauit, sed quæcumque ei præcipiebantur maxima promptitudine exquebatur nullis detentis difficultatibus, plurima dicta sunt in *Informatione à pag. 113. vsque ad pag. 117.* quæ optimè demonstrant virtutem hanc dictum Venerabilem Dei Seruum in gradu heroico habuisse simul, & exercuisse, quod etiam apertissimè cognoscitur ex ijs, quæ ipsemet in scriptis retulit ad aliorum eruditionem, & præcipuè in libro cui titulus = *Giardino d'Orazione* = Cap. 6. & 8. ubi fuse agit de Excellentia, & pulchritudine eiusdem virtutis, nec non in libro = *In-*
struction. de Religios. cap. 15. §. l'Obediencia, & in libro saepcitato Cer-

tamin. bon. ad fin. par. 4. cap. 31. instruendo Tyronem Religiosum pluribus obedientiam inculcat, vt inferius demonstrabitur.

- 156 Verum, vt dignoscatur quantum ipse Dei Seruus OBEDIENTIAM coluerit non exiguum signum fuit, quod licet alienus admodum esset à Superioris munere exercendo, attamen etiam in vltima Senectà constitutus nonaginta scilicet annorum Superioribus mandantibus Rectoris munus ex sola obedientia promptè subiuit in Collegio Incarnationis, quod tunc ab inclyta Domina Don Maria de Aragonia fundabatur *Summario Num. 46. §. 24. & Num. 47. §. 5. 7. 19. & 22.* Ex eadem etiam Obedientia quadraginta circiter per annos permansit in aula Matritensi, quod tamquam Crucem grauem sibi ipsi impositam habebat, vt ipsemet Dei Seruus fatetur in suis Confessionibus *lib. 2. cap. 10. Summario Num. 2. pag. 48.* vbi agens de obedientia §. 64. ait: *Non senza ragione per dichiarare l'Apostolo la vostra vbbidienza ò Signore, tentò prima della vostra umiltà, accioche sappiamo che è impossibile essere uno vbbidiente, e nieghi la sua propria volontà per vostro amore, senza esser umile &c. & pag. 49. §. 66. & seqq. subdit: O quanto bene disse Samuele al Re Ribelle Saulle: Meglio è l'obbedienza, che il Sacrificio, & e come Idolatra, chi non obbedisce, l'Idolo del disobbediente, è la propria volontà, & à questo Idolo ei serue non sottomettendosi al suo Prelato = & infra addit: Molte grazie Io vi rendo ò Signore, che con questa Santa obbedienza mi son gouernato, e se tall'ora (disponendolo così) i vostri Ministri) mi dispiaceua l'accettar cariche, e nelle mutationi de luoghi con longhi viaggi, al fine combattendo con la mia volontà piegauo il Collo al giogo dell'Obbedienza; Nella quale voi Bontà infinita sempre mi foste fauoreuole talmente che ritrouauo nuoue forze, doue io non pensauo. E voi, che conosciate i cuori, e penetrare i pensieri più nascosti, sapete, che quando mi ricordo, che commandato dall'Obbedienza venni à questa Corte, doue sono già ventisei anni, che rifiedo lodo la misericordia vostra, che così l'ordinò contro ogni mio merito, e senza io procurarlo; Certo, che se ciò douesse succedere secondo il mio genio direi con San. Girolamo la Città mi è Carcere, & il Deserte Paradiso: La santa Obbedienza mi pose in questa Croce supplico la pietà vostra à volerui seruire di me sempre in quanto opererò, penserò parlarò. Ecce heroica quidem instructio prò Religiosis ad effectum obedientiam clausis oculis sectandi.*

- 157 Nec minus heroicus considerandus est alter actus obedientiæ dicti Venerabilis Serui Dei in eo consistens, quod cum esset Religiosus adeo grauis tum ex Magisterio, scientia, & longeva ipsius ætate, tum etiam ex munere Regij Concionatoris; Attamen ipse, vt minimus, & simplex Frater omnibus obedientijs Religionis se se subditum inenarrabili promptitudine ostendebat, adeò, vt quotidie genibus flexis in manibus Superioris obedientiam præstaret, spoliū emitteret, ac licentiam exposceret eleemosynas in Pauperes erogandi, sicuti deductum fuit in Informatione *pag. 116. §. Quod denique, & inferius etiam probabitur ex pluribus Testibus, tam auctoritate Apostolica quam Ordinaria examinatis, & de visu; & facto proprio respectiue deponentibus, qui habentur Summario Num. 45. §. 34. 35. 37. 38. & 39. & Num. 47. §. 2. 3. 11.*

- 158 PAUPERIATEM verè religiosam, quæ consistit in voluntaria abdicatione omnium rerum temporalium pro Christo sequendo, & de qua Venerabilis Dei Seruus plura scripsit, & docuit, mirificè semper, & toto suæ vitæ tempore coluit, atque in ea heroicè resplenduit, sicuti

affirmant Testes optimè conscij, & de visu, & certa scientia deponentes *Summario Num. 46. §§. 3. 10. 14. 17. 26. & 30., & Num. 48. §. 1. 2. 22. 27. & 62.* Atque ad id comprobandum sufficiunt profectò ea, quæ superius dicta sunt de paupertate, & humilitate Cellulæ eiusdem Serui Dei, verum plurima alia habentur in Informatione pag. 118. & 119. *S. Hanc profectò paupertatem cum seq.,* quæ ibidem videri possunt.

- 159 Tandem in CASTITATIS Voto ipse Venerabilis Dei Seruus adeò emicuit, vt virginali puritatem vsque ad vltimum vitæ momentum seruauerit, vt superius de hoc non semel habitus fuit sermo. Sed pro illius fideli obseruantia plurima ab ipso heroicè gesta deducta sunt in eadem Informatione pag. 120. 121. & 122., quæ similiter ibidem videri possunt. Plurima etiam prò eadem Castitate, & Virginitate seruanda ipse Dei Seruus scripta reliquit ad aliorum instructionem in suis operibus, & præcipuè in *sepe citato libell. Certamin. bon. par. 1. ferè per tot.,* sed ea epilogauit cap. 4. §. ultimo pag. 14. his verbis = *Age nunc charissime, obsecro, etsi Christi Iesu Regis Regum milites sumus, si Vota, quæ ei spontè promissimus, fidelitèr obseruare velimus, Ieiunijs Sanctis, precationibus sedulis carnem nostram Cruci affigamus, oportet. Talibus quidem clavis omnia vitia nostra, omnesque concupiscentiæ lethales confestim iugulantur, & pereunt* = & cap. 5. pag. 17. ad finem idem repetit = *Ni fallor charissime hoc opus, hic labor est, vt solerti cura, iugique vigilantia, tum Orationibus feruidis, tum etiam assidujs Ieiunijs, corporis nostri tyrannidem fortiter extinguamus. Alioquin mundana oblectamenta, & validissimi Serpentis tumentia colla spernere, atque conterere minimè quibimus; necnon in libro, cui titulus = Auertimento ad vn Religioso, S. Della Castità ait = Trà le spine dimora la Castità combattuta da tante tentationi, & occasioni. Voi non vi fidate da voi stesso; ritiratevi nel vostro Monastero, fuggite le conuersationi pericolose; fuggite tutti, e fuggite voi medesimo. Giglio è frà le spine l'Anima pura, e frà le spine si hà da guardare, e fortificare con digiuni, con discipline, con custodire tutti i sentimenti, con stare in continua clausura, e non slancarsi mai nell'Orazione &c.* = atque alibi passim.

- 160 Quod attinet ad FORTITVDINEM: in ea Venerabilis Dei Seruus supereminenter, atque heroicè se gessit toto longæuo similiter vitæ tempore tum in arduis, & difficilibus aggrediendis, tum etiam in asperis, & aduersis sustinendis, sicuti in eadem Informatione à pag. 123. ad pag. 128. plenissimè deductum fuit, sed aliqua hic notabiliora afferre non erit incongruum.

- 161 Et profectò, quod ardua, & difficilia aggressus fuerit, optimè comprobatur ex fundatione tot Monasteriorum, de quibus superius actum fuit, necnon in Informatione sub titulo Spei pag. 53. §. *Mundi Fatuores*, & sub titulo Charitatis in Deum pag. 63. in fine, & pag. 64. §. *Hunc ipsum ardorem cum plur. seqq.,* & signanter in ædificatione Conuentus Sanctæ Mariæ Magdalensæ, quem Matriti fundauit, quamuis plurimæ obortæ essent difficultates, & pijsimus quoque Rex Philippus II. rem impossibilem iudicaret, attamen heroica fortitudine, & magnificèntia, prout etiam fiducia in Deo ad felicem exitum, ac finem perduxit, vt probant Testes *Summ. num. 28. §. 8. 10. 11. 16. 18. 20. 21. & 24., & Num. 29. §. 1. 2. 5. 6. 17. 24. 52. & 53.*

- 162 Quodque aspera, & aduersa, Fortitudine, & Patientia admirabili sustinuerit, satis probat colluctatio illa, quam post emissam Professionem

nem per continuos triginta fermè annos passus fuit à Principe Tenebrarum circa Fidem, sicuti ipse Venerabilis Dei Seruus fatetur in suis Confessionibus lib. 2. cap. 12. Summario num. 2. §. 74. dicens = O Salvatore del Mondo, come narrar potrò la battaglia tanto ostinata, che l'Anima mia patì quasi per trent'anni! ò che bestemmie proferiua quel Padre delle menzogne Satanasso urlando alle mie orecchie! Che altro erano se non ruggiti di questo arrabbiato Leone ogni tentazione della Santa Fede, con la quale affligeua l'Anima mia senza cessare di giorno, e di notte? = Sed ipse fortiter, atque heroicè quidem dimicando, victoriam demum, & pacem, animique tranquillitatem sibi comparauit, vt in iisdem suis Confessionibus Summario d. num. 2. §. 76. gratias agens Altissimo prosequitur = Sia pur santificato il Vostro Nome, poiche sono già più di vent'anni, che per la gran Misericordia Vostra sono cessati quei ruggiti, godendo in me vna tranquillità, e pace, che solo la potete operare la Vostra mano = subdens = Siate Voi benedetto, che così passar mi voleste per fuoco tanto penoso, accioche consolar potessi, & auuisar le Anime Cristiane, che Voi per Diuin giudizio affligete con scrupoli. Non saprei io discorrere, nè scriuere i rimedij per i Tribolati, come fui io, se non auessi sperimentato quello, che patij &c. = & consonat Pater Roxas eius Confessarius in Relatione ipsius Vitæ Summario num. 6. pag. 87. §. 6., & pag. 92. §. 31., & Pater Marquez in illius Vita cap. 20. p. 213., & profecto ad consolationem, eruditionemque illorum, qui similibus tentationibus vexati sunt, plura scriptis tradidit in suo Epistolar. Christian. Epist. 11. cui titulus = Per vna Persona afflitta = in quibus magna eius doctrina, & pietas optimè dignoscuntur.

- 163 Eandem heroicam Fortitudinem, & Patientiam ipse Venerabilis Dei Seruus ostendit in sustinendo per quadraginta, & amplius dies articulari morbo, quem vulgò *gotta artetica* vocant, in quo licet seuißimis excrucietur doloribus, in qualibet Corporis parte, adeo vt se mouere nullatenus posset, attamen nedum patienter, sed lætanter quidem, & Deo gratias agens, illos sustinuit, sicuti deponunt Testes Summ. num. 50. §. 10. 58. & 71., & refert Pater Marquez in illius Vita dicto num. 50. §. 84. & 85., & hoc ipsum melius dignosci potest ex ijs, quæ ipse Dei Seruus refert in suis Confessionibus lib. 3. cap. 4. Summar. cit. num. 2. pag. 58. §. 89., quæ licet adducta sint in Informatione pag. 125. sub §. *Articulari morbo*, attamen hic iterum repetere iuuat his verbis = Grazie vi rende l'Anima mia, ò Signore; per auerli concesso questo santo desiderio, (patiendi scilicet pro Christo) accioche per molti giorni io vi supplicassi di questa gratia, e così voi lo disponeste, mandandomi quell'infermità nel nostro Monastero di Siuiglia, la quale chiamano *Gotta artetica*, perche corre quell'umore per tutte le giunture tormentando l'Infermo in tale guisa mi afflisse, che dalle dita de piedi sino alle spalle doue finì quest'umore, non vi fu giuntura, che non patisse gran dolore. Ob Signore siate voi lodato, che sottoscriuesti la mia istanza tante volte replicata! Quando rimiro queste mani, con le quali io scriuo queste Confessioni, e le vedo sane, non posso se non lodarui, poiche per più di quaranta giorni mi viddi senza poter valermi d'esse, pigliando il cibo per mano d'altri. Lui era io, ò Rè del Cielo, crocifisso con esso Voi, inchiodati li miei piedi, e mani, non con chiodi di ferro, mà con quell'umore tormentatore. E quantunque la carne come debole, e che non è di pietra, nè di bronzo Iob. 6. lo sentisse, nondimeno la vostra virtù auualoraua lo spirito mio, accioche non cessasse di renderui gratie &c.

164 Inurias eidem sibi illatas Venerabilis Dei Seruus heroica similiter Fortitudine, & Patientia sustinuit, tunc potissime cum ad Insulas Canarias aduentus, ut Visitatoris munus à Religione sibi impositum exerceret, à Viro iniquo, & iracundo alpha percussus fuit; Siquidem statim ipse genuflexus alteram ei præbuit maxillam, ut eam quoque percuteret, ut affirmant Testes *Summar. dicto Num. 50. S. 12. 18. 36. & 72.*, & refert Marquez in eius vita *ibidem S. 81.* Et pluribus alijs prætermisissis, quæ ad ostendendam illius heroicam fortitudinem, & Patientiam adduci possent, ut sunt murmurationes potissimum, & detractiones, atque maledicentiæ falsi Prophetæ Petri de Pedrola, de quibus actum fuit in Informatione sub titulo Spei pag. 52. S. *Surrexerat Matriti*, & opprobria etiam exprobandium Opus Foundationis Monasterij Sanctæ Mariæ Magdalensæ, quæ omnia summa animi tranquillitate, atque hilaritate, fortiterque pertulit, ut dictum fuit in eadem informatione sub titulo Charitatis in Proximum pag. 89. S. *Egregia hac Virtute* quæque mirificè demonstrant Fortitudinem huius Venerabilis Serui Dei heroicam extitisse, & perfectissimam, tamquam Viri purgati Animi, & mystica vnione Deo coniuncti, quippè, qui passiones penitus ignorabat, iuxta Doctrinam Diui Thomæ 1. 2. *quæst. 61. artic. 5.* Hoc vnum prò coronide illius Fortitudinis sufficiat adducere Perseuerantiam videlicet ipsius Serui Dei in bonis Operibus usque ad finem, de qua sicuti in Superioribus actum fuit, & inferius agetur, & plura in Informatione de ea deducta sunt sub titulo de Fortitudine pag. 127. S. *Perseuerantia tandem* hic solum ea repetere libet; quæ Pater Marquez in illius Vita *cap. 38. in fin. pag. 191., & 192.* post relata verba Sancti Hieronymi ad *Nepotian. Epist. 2.* ubi ait, quod Virtutes omnes dependentes à Corpore, senectute deficiunt, quæ verba superius adduximus sub S. *Quod autem ad secundum*, ita concludit: *Mà questo Sant'Uomo* (loquitur de Seruo Dei) *conseruollo Iddio per spirito de deboli, per abbatitore de Superbi, di nouant'anni digiunaua, vegliaua, dormiua, quasi in terra, assisteuu all'Oratione, rappezzaua i suoi panni, raccoglieua Poveri, visitaua Infermi, & in somma con un Corpo stanco, e debole con valore operaua, e senza stanchezza* = ut habetur *Summar. num. 39. pag. 423. S. 194.*

165 Quod tandem attinet ad *TEMPERANTIAM*: Cum ex Doctrina Diui Thomæ 1. 2. *citat. quæst. 61. artic. 5.* habeatur, quod Temperantia Animi purgati conueniens Beatis, vel aliquibus in hac Vita perfectissimis, in eo consistit, *quod terrenas cupiditates nesciat*, in huiusmodi Virtute Venerabilis Dei Seruus mirificè enituit in gradu quidem heroico, & perfectissimo, nam appetitum ita cohibuit ab omnibus delectabilibus, & sensus omnes taliter coercuit, ut terrenas cupiditates penitus nesciuerit: nil aliud quærens, seu exoptans quam Deo adhærere, & crucifixum permanere cum Christo in quo erant omnes eius deliciæ, & delectationes, ut plenè demonstratum fuit in Informatione sub titulo Fidei S. *ex multa equidem Fide cum tribus sequentibus.*

166 Sed ut nonnulla attingamus de annexis huic Temperantiæ Virtuti: Ex prædicta nescientia terrenarum cupiditatum prouenit in Seruo Dei custodia *CASTITATIS, ET VIRGINITATIS*, quas adeò coluit, ut usque ad vltimum vitæ momentum heroicè, ac perfectissimè seruauerit, ut superius obseruatum fuit S. *Tandem in Castitatis Voto*, & plu-

plurima quo ad hoc deducta sunt in Informatione pag. 120. 121., & 122. §. *Castitatis Votum cum pluribus sequentibus*, quæ ibidem videri possunt. Atque ex his excellenter eluxerunt in Seruo Dei VERECUNDIA, & MODESTIA, de quibus similiter in Informatione factis actum fuit pag. 130. §. *Ex his etiam*: Quibus accedit Silentium, quo Venerabilis Dei Seruus adeo labia sua temperavit, vt licet in Aula Regia quadraginta ferme annos ex necessitate versatus fuerit, & cum omni personarum genere ex obligatione habuerit communicationem, ita labia sua custodiuit, vt nullum quidem verbum otiosum vnquam ex ore eius prodierit, sicuti probant Testes optimè informati *Summar. num. 30. pag. 333. & sequentibus* §. 23. 26. 48. 54. 67., & *Nam. 44. pag. 483. & sequen. §. 2. 15., & 27.* Sed de Deo semper loquebatur, & de pertinentibus ad animarum salutem, vt plenè probatum fuit in Informatione sub titulo Charitatis in Deum, & præcipuè pag. 81. §. *Idque e iam præstitit*, & sub titulo de Prudentia pag. 103. §. *Sciebat optimè*, & silenti obseruantiam alios scripto quoq; docuit in sæpeditato libro *Certamin. bon. part. 4. cap. 31. document. 1. pag. 184. in fine* ibi = *Caue Frater Chari sine ne post prandium te illis iungas, qui nouitatibus, & Seculi cameribus vacare solent. Sed ut Passer solitarius in tecto, volitans super omnia visibilia, intra te aliquid Sanctum expendens. Et memento quam frugifera res sit silentium quantamque nobis utilitatem afferat quando Zacharias mutus, & tacens genuit Ioannem, qui gratia interpretatur. Vir, vt gratia Dei in te sit? tace, & obmutescere: nam in multiloquio non deerit peccatum.*

167 DE ABSTINENTIA, ET SOBRIETATE, quæ similiter sunt partes subiectiuæ Temperantiæ, & in quibus Venerabilis Dei Seruus mirabiliter, atque heroicè se exercuit, multipliciter actum fuit in eadem informatione, tum sub Titulo Charitatis in Deum pag. 78., 69. §. *Probatio dilectionis cum sequent.* tum etiam sub Titulo Temperantiæ pagin. 130. 131., & 132. §. *abstinentiam, & sobrietatem paritèr cum sequentibus*, vnde ad ea quæ dictis in locis deducta sunt nos remittimus. Hoc vnum tamen inter cætera, quæ de illius heroica Abstinentia, & sobrietate ibidem notata sunt, hic reticere non debet. Si quidem cum ipse Dei Seruus quadam vice e Ciuitate Talaueræ, vbi tres menses commoratus fuerat, Matritum summa æstate redisset itinere fessus, & solis ardore consumptus, quamuis Prior Conuentus mandasset, vt illi pto Cena aliquid pararent, ipse Dei Seruus nihil aliud tamen accepit nisi parum lactuæ, & parum aquæ, quam a tribus iam mensibus in quodam Vasculo in Cellula reliquerat, quemadmodum de propria Scientia, & facto proprio deponit XII. Testis Processus Toletani *Summar. pag. 417. num. 39. §. 154., & 155. ibi = Andò questo Testimonio dal benedetto Padre, e li disse, che il Padre Priore del Conuento gl'ordinaua, che li portasse da cenare, che vedesse, quello, che voleua, che gli portasse; e gli disse il Benedetto Padre, che gli portasse vna lattuca, & vn poco d'acqua, e ricordandosi il benedetto Padre, che quando uscì dalla sua Cella trè mesi prima auera lasciato vn poco d'acqua in vn Vaso di Terra, disse: basta, che mi porti la lattuca, che quiui restò vn poco d'acqua in questo vaso, quando andai à Talauera, e questo Testimonio si marauigliò in vedere, che sino in questo volse far penitenza il benedetto Padre, che non volse vn poco d'acqua fresca, ma la calda &c., e finalmente solo fece colatione con la lattuca, senza che volesse altra cosa, ne alir'acqua, che quella calda, che staua nel vaso.*

168 DE HUMILITATE demum acturi, quæ nedum ad temperantiam pertinet, sed iuxta Diu. Gregor. *homil. 5. in Euangel.* basis est, & fundamentum omnium virtutum, plurima, & quidem mirabilia dicere deberemus, dum in ea Venerabilis noster Alphonsus plusquam heroicè, & perfectissimè emicuit, vt plures Testes deponunt de certa scientia, & propria obseruatione, *Summario Num. 53. pag. 560. cum pluribus sequentibus §§. 1. 2. 11. 13. 45. 53. 59. 60. 67. 69. 76. 78. 81. & 83.*; Verùm vt breuitati fiat satis, plura eorum prætermittere oportet, quæ tamen videri possunt in Informatione, tum sub titulo Fidei pag. 44. §. *Præterea heroicam Venerabilis Serui Dei Fidem*; tum sub Titulo Iustitiæ à §. *Hoc quod scriptis tradidit cum pluribus sequentibus pag. 114. 115.*, & 116.; Tum denique sub Titulo Temperantiæ §. *Humilitas tandem cum pluribus item sequentibus pagin. 132., 133., 134., & 135.*; Et hæc pauca tantum, quæ sequuntur rememorare sufficiat.

169 Venerabilis Dei Seruus, quamuis omnibus Virtutibus, & quidem in excellenti, atque heroico gradu præditus esset, attamen se maximum peccatorem, & indignum, ac vilissimum vermem, & opprobrium plebis vocitabat, *Summario Num. 53. §§. 1. 2. 11. 13. 26. 33. 41. 45. 53. 67. 69. 72. 73. 76. 81. 83. 95. 99. 111. 115., & 124.*; Et licet ad altissimum perfectionis gradum peruentus esset, nihilominus tanquam incipientem se habebat, & incipientium statum a Domino exposcebat, atque Animam suam quotidie hortabatur his verbis: *Ponimente Anima mia, che oggi cominciamo, e che molto da camminare ci auanza* = vt habetur in illius Confessionibus *lib. 3. cap. 6., Summ. cit. Num. 2. §. 98.*

170 Insuper ad dignoscendum quantum Venerabilis Dei Seruus Humilitatem coluerit, obseruandum est, quod cum ipse tum ob munera in Religione exercita, tum ob grauem ætatem, ac scientiam, tum ob communem omnium existimationem, tum denique ob Regij Concionatoris munus, Vir grauissimus esset, adhuc tamen nunquam Famulum pro sui seruitio admittere voluit, nec ab vilo vnquam ex Religiosis sibi in Cellula ministrari permisit, sed ipse sibi semper erat Seruus, viliora quoque munera exercens, ipse pauperem Cellulam verrebat: patinas, quibus utebatur, ipse proprijsmet manibus lauabat, & vasa etiam immunda abstergebat, *Summ. Num. 39. §§. 44. 108., & 115., & Num. 53. §§. 9. 21. 25. 68. 86. 107. 113., & 117.*; Quibus additur, quod idem Venerabilis Dei Seruus nocturno tempore se clàm ad Coquinam perducebat, vt ibidem inferuientibus in abstergendis Communitalis patinis coadiuaret, *Summario dicto Numer. 53. §. 25. & 102.*

171 Quod autem ad Altissimum gradum profundissimam eiusdem Serui Dei Humilitatem extollit, hoc est, quod ipse Venerabilis Alphonsus, Senex, Magister, & Regius Concionator, & tot alijs prærogatiuis præditus, communia, & immunda Conuentus loca, cultro, calce, aut cinere frequenter mundabat, atque abstergebat, quemadmodum haberetur ex *Summario dicto Num. 53. §. 82. 90., & 91.*, vbi I. Testis Processus Granatensis Pater Franciscus Sedanus Prædicator Ordinis Sancti Augustini dicto §. 90., & 91. de visu, & facto proprio addit notabilem quidem circumstantiam, quod scilicet, vt primum aspexit dictum Seruum Dei id agentem, è Coelo missum existimauit, (vti sunt eius verba dicto *Summario pag. 575.*) = *Parimente, che era tanto grande*

de la sua mortificazione, che lo vedeua fare questo Testimonio cose di profondissima Vmiltà, sino à vederlo pulire molte volte li posti delli luoghi comuni con vn Cortello, e Calce; e che la prima volta, che questo Testimonio lo vidde, auerebbe giurato, che era stato ordine del Cielo, perche si vidde tanto astretto, commandandogli il suo Maestro, che lauasse con gl'altri Nouizij li stracci, che le Religioni sogliono porre nelli luoghi comuni, che gli veniua il vomito, e se gli riuoltava lo stommaco ogni volta, che haueua da fare quella mortificazione, e con vedere il detto Padre Orozco far quell' Atto di tanto grande Vmiltà, fù tanto grande l'animo, che prese, che esso solo con grand'allegrezza li lauaua, senza sentire quelli accidenti, che era solito &c.

172 Et denique huiusmodi Humilitatem Venerabilis Dei Seruus etiam morti proximus ostendit, dùm enixè petijt, vt post eius obitum sepeliretur sub pauimento propè Vasculum Aquæ lustralis, ad hoc, vt sub pedibus esset omnium Ecclesiam ingredientium cum hac humili inscriptione = *Fedeli pregate Dio per questo pouero Peccatore, che sta quiui sepolto* = sicuti probant Testes Summario dicto Num. 53. §§. 5. 24. 40. 43., & 56., & affirmat Pater Marquez in illius Vita cap. 13. ibidem §. 123. pag. 581. ad finem, quod tamen adimpleri non potuit, dum Cardinalis de Quiroga Archiepiscopus Toletanus eius Corpus sub Altare maius sepelliri iussit, vt in eo Euangelicum verificaretur Oraculum Luca 14. 11. = *Qui se humiliat exaltabitur*.

173 Ex quibus omnibus nullus remanere videtur dubitationi locus, quin Venerabilis hic Seruus Dei Virtutibus etiam Cardinalibus, nè dicam aliquibus, quæ tamen sufficerent, sed planè omnibus, earumque annexis præditus fuerit, easque in gradu quidem supereminenti, & heroico exercuerit. Ideoque ad enucleandam tertiam Partem Animaduersionum Reuerendissimi Fidei Promotoris descendimus magna cum certitudine, quod nullum ex ibidem oppositis in Causa huiusmodi obstaculum valeat afferre.

Responsio.

Ad Tertiam Partem De Oppositionibus.

174 **I**N hac Tertia Parte suarum Animaduersionum, quam de Oppositionibus vocat Reuerendissimus Fidei Promotor, antequam ad particularia descendat num. 33. §. *Ad Virtutem heroicam* ex auctoritatibus Cardinalis de Aguirre in suo *Tractat. de Virtutib.*, & vitiis disput. 20. quæst. 3. section. 5. num. 49., & Patris Martini de Esparza in suo profundo *Tractat. de Virtutib. Moral. in commun. quæst. 5. illat. de Virtutib. heroic. pag. 208.*, quorum verba ibidem adducit, animadvertit, quod ad Virtutem heroicam non solum est necessaria operum excellentia, sed etiam consuetudo actionum viuida, & robusta absque intermissione, nec non stabilitas in operando, si enim amicus, filius, & hæres Dei, non sit pure talis habitualiter, nec se gerat vt talis in omnibus, aut subsit adhuc, ex prona volubilitate, facili iacturæ tantæ dignitatis, nondum intelligitur exuisse prorsus humanitatem, atquæ

induisse, ac impleuisse heroem. Subdens, quod si ex deducendis in hac tertia, & postrema parte, constabit nostrum Venerabilem Dei Seruum non retinuisse morem operandi indefectibilem, & stabilitatem non habuisse in heroismo, quatenus etiam ab eo deducta in præcedenti parte non subsisterent, semper tamen esset concludendum, non constare de Virtutibus in gradu heroico ad effectum, de quo agitur.

175 Verum si ea considerentur, quæ tum in superioribus, quoad primam partem Animadversionum *versus finem*, tum etiam in Informatione *sub tit. Fidei pag. 45. §. Tandem heroica &c.*, & *sub tit. spei pag. 56. sub §. Præterea Testimonium incedentis, & heroicae spei &c.* deducta sunt tam circa æqualitatem Vitæ huius Venerabilis Serui Dei, quam semper exhibuit in omnibus suæ Vitæ gestis, quam circa illius Perseverantiam usque ab obitum in exercitio omnium Virtutum in gradu supereminenti, & heroico, apertissime dignoscetur, ipsum Venerabilem Dei Seruum, nedum præditum fuisse operum excellentia, sed etiam consuetudine actionum viuida, & robusta, absque intermissione, & stabilitatem in operando semper ostendisse, exuisseque prorsus humanitatem, ac induisse omnino heroem, atque impleuisse.

176 Enim verò in præmissa Vitæ æqualitate, ac in bonis operibus Perseverantia ita resplenduit, ut à rigorosa admodum, & asperrima vivendi norma, quam sibi ab initio proposuerat, nunquam deflexerit, sed in ea usque ad ultimam ætatem, & ad mortem usque, infracto animo continuaverit. Et quidem, sicut ipse perpetuo adimplevit, ita etiam ad aliorum eruditionem, & ad instruendum quemcumque tyronem Religiosum, ut in bono persistat, neque in certamine deficiat, magnalia de huiusmodi Virtute scripta reliquit *in supracitat. aureo Opusculo certamin. bon. part. 2. cap. 16. 17., & 18., ubi dict. cap. 16. pag. 82. sic incipit = Nunc discite, obsecro, quanta sit, & quam mirabilis Perseuerantia Virtus, quæ vel ut gemma gratissima in conspectu Domini pulcherrima habetur =*, & paulo infra prosequitur = *Planè si Ethnicos Viros, alioquin doctos consulere libet; Perseuerantia admirabilis Virtus est ad fortitudinem iure optimo pertinens, cui peculiare semper fuit hominem iuvare, ut infracto animo persistat adversus difficultatem, quæ suapte natura ex diuturnitate actus oritur. Hac præclara Virtute Vir iustus fretus omnia quamlibet difficilia sublinet constanter, nullatenus laboribus, aut periculis quibusvis cedens &c.*

177 Immo ipse de die in diem maiorem semper ostendit perfectionem in omnibus suis operibus; quippe qui quotidie cum Regio Propheta clamabat; *nunc capi*; sicuti ipse fatetur in suis Confessionibus *lib. 3. cap. 6. Summario Num. 2. pag. 62. §. 98., ibi = Di queste parole, o Dio, e gloria mia, sono già molti Anni, che con la grazia vostra mi preuaglio ogni giorno per auvalorare l' Anima mia, dicendogli; Poni mente Anima mia, che oggi cominciamo, e che molto da camminare ci avanza =* adeoque Virtutum omnium, ac Sanctitatis se cunctis præbuit exemplum, quemadmodum cum admiratione deponunt quamplures Testes de propria scientia, & cognitione Serui Dei, *Summario Num. 13. §. 14. 27. 31. 32., & 50., Num. 26. §. 1. 2. 5. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 30. 31., & 32. Num. 30. §. 47. Num. 32. §. 37. Num. 39. §. 20., & 88. Num. 41. §. 61. Num. 45. §. 18., & 35. Num. 46. §. 1. 15. 22. 27. 33. 40. Num. 47. §. 6., & 8.*

Num. 48. §. 3., & præcipue considerandi sunt ij, qui specialiter hic subnectuntur, videlicet Primus Testis Processus Matritensis Auctoritate Ordinaria, & repetitus Auctoritate Apostolica Pater Ioannes de Herrera, *Summario dicto Num. 26. pag. 296. §. 1., ibi = Che una delle cose, che più spauentò tutti li Religiosi graui, e dotti del suo Ordine fù la Perseueranza grande, e la sodezza Spirituale, che tutti li giorni di sua Vita ebbe in tutti gl'esercizij Santi di Virtù risplendendo in tutti in grado eroico &c.* CVIII. Testis eiusdem Processus D. Lopez de Vega Carpio Sacerdos, & Procurator Fiscalis Camerae Apostolicae in Archiepiscopatu Toletano *dicto Num. 26. pag. 297. §. 10., ibi = Che la Vita del detto Santo Orozco fù uniforme per tutto il corso della sua Vita in ogni perfetta maniera di Santità, con una perseueranza Cristiana, e perfetta, senza, che questo Testimonio abbia visto, nè inteso, che in lui fusse già mai mancamento in cosa alcuna &c.* CXXXV. Testis Pater Petrus Fernandez Sacerdos Professus Societatis Iesu *ibidem §. 11., ait = Che nè gl'Anni, che lò conobbe, gli notò una uniformità nell'esercizio della perfezione, e Santità, e sentì dire esser proceduto così in tutto il corso di sua Vita con la medesima uniformità &c.* CLIX. Testis eiusdem Processus repetitus Auctoritate Apostolica *dicto Num. 26. pag. 298. §. 14. inquit = Che questo Testimonio in tutto il tempo, che conobbe il detto Santo, vidde in lui una Perseueranza continua, e perfezione Cristiana in tutti gl'esercizij di Virtù, che rendeuà stupore à questo Testimonio, & à tutti li suoi Amici, che vn huomo tanto vecchio facesse tanta penitenza &c.* CLXIV. Testis repetitus pariter Auctoritate Apostolica *ibidem §. 15. ait = Che dal tempo, che questo Testimonio conobbe il detto benedetto Padre lò vidde sempre viuere una Vita Apostolica, e Santissima, senza auer veduto questo Testimonio in lui interrompimento alcuno, mà sempre vidde in lui una Perseueranza Cristiana, e perfetta &c.*

- 178 Idipsum quoque refert XI. Testis Processus Salamantini Pater Antonius Monte Religiosus Ordinis Sancti Augustini ætatis Annor. 76., *Summario dicto Num. 26. pag. 300. ad fin. §. 30., & 31., ibi = Che questo Testimonio trattò per spazio di 40. Anni poco più ò meno il detto Venerabil Padre, che lò conobbe nella Religione, e vi trattò molte volte particolarmente, e sà, che la sua Vita fù uniforme in tutto il suo corso in tutta perfezione massiccia di Santità, con vn'ostinazione Cristiana, e perfetta, senza auer hauuto macchie in esso in cosa alcuna, e che era lò specchio, & esempio, che tutti li Religiosi dell'Ordine haueuano frà le mani della Vita Religiosa, & esemplare, che professano, e quando voleuano li Prelati stabilire qualche commandamento, ò Consiglio con li suoi Sudditi, poneuano per esempio il detto Padre Orozco, dicendo, che lò faceua così, e lò approuaua &c.* Adeoque nostro Venerabili Seruo Dei optimè aptatur, id, quod tradit supradictus Cardinal de Aguirre in suo tractat. de Virtut., & vitijs disputat. 20. quæst. 3. sect. 5. num. 49., per verba in Animaduersione per Rmum Fidei Promotorem apposita, quæ hic iuuat adducere, videlicet = *Quisquis verò non præcepta solum, sed Consilia Euangelica semper, & toto animi conatu depræbenditur obseruasse usque ad ultimum vitæ momentum, neque vnquam declinasse ab ea difficili, & angusta via, verbo, facto, aut omissione, idque iudicio communi hominum tantam Vitæ perfectionem admirantium in mortali homine, is sanè probabiliter creditur fuisse præditus Virtutibus per se inditis in gradu heroico, immo etiam Virtutibus acquisitis in eodem*
gra-

gradu, quoniam in homine iusto consuetudo actionum honestarum diuida, & robusta absque intermissione, simul auget moraliter Virtutes per se inditas, & phisice Virtutes acquisitas.

In primam oppositionem *Circa modum Prædicandi.*

179 **I**N hac prima Tertiæ partis oppositione à §. 34. ad 36. Reuerendissimus Fidei Promotor animaduertit, Venerabilem Dei Seruum prædicando nunquam increpasse vitium inhonestatis, sed tantum laudibus honestatis Virtutem commendasse; Idque aduersari videatur Apostolorum praxi signanter Diui Pauli, qui cum Corinthios, Timotheum, Romanos, Galatas, & Thessalonicenses alloqueretur, vitium inhonestatis apertissime reprehendit, non se continens in sola commendatione honestatis. Absque eo quod quidquam faciat, excusatio, quod homines magis alliciuntur ad bonum amore Virtutis, quam formidine pænæ; id namque ad summum procedere, si de Spiritualibus hominibus, secus verò si de carnalibus agatur; Cumque Venerabilis Dei Seruus non solum Spiritualibus, sed, & carnalibus prædicaret, & Prædicatoris munere fungeretur in Aula, passimque in alijs locis, tenebatur non tam honestatis commendare Virtutem, quam inhonestatis vitium improbare, & homines ad bonum allicere, & a peccatis retrahere amore Virtutis, & formidine pænæ, quod cum non præstiterit, dicendus sit susceptum Prædicatoris munus nequaquam adimpleuisse.

180 At vero quidquid sit, num generaliter, & indistinctè in virtute qualibet ad bonum homines magis allicantur amore virtutis, quam formidine pænæ, quod affirmatiuè optimis quidem rationibus, & auctoritatibus concludi posset) in subiecto; Respondetur tantam esse inhonestatis malitiam, tantumque virus, vt audientibus graue possit afferre periculum etiam solus de illa sermo, qui si non contineatur, lubrica mens diffluit, & cum mente postmodum ipsa caro prostermitur; nec autem omnis ponderatio digna est continentis Animæ juxta sapienter effatum *Eccl. 8.* Vndè consentaneè ad hæc Apostolus in *5. ad Ephes.* dixit: *Fornicatio, & omnis immunditia, nec nominentur in vobis, sicut decet inter Sanctos*, quem locum expendens Estius in animaduersione laudatus probè inquit, *tam alienos vos esse volo ab his vitiis, vt si fieri potest, nequidem audiantur nominari ex ore vestro; nè forte, quod procliuè est in huiusmodi peccatis, ex ipso auditu concepta cogitatio carnem commoueat ad concupiscendum;* cui siquidem Sententiæ subscribit pijsimus, eruditissimusque Cardinalis Bona in illo opere, cui titulus = *Manuductio ad Cælum cap. 5. de luxuria §. 1.*, ibi = *Nulum vitium isto turpius nullum, de quo magis erubescamus. Vel nudum ipsius nomen non carere ignominia edixit Apostolus præcipiens, vt quæ huiusmodi sunt, nec nominentur in nobis* = Ijs, ad magis magisque demonstrandum, quale, quantumue sit periculum de inhonestate meminisse, superaddi oportet, illud nimirum, quod Spirituales Magistri, ne ad inhonestatem prolabamur, monent, vt nec de ipsa Virginitate, cæteroquin Sanctissima cogitemus, juxta quod scriptum est

Job. 31. 1. = Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne quidem cogitarem de Virgine. Idque ratione potissima; nam sæpe numero sola Virginitatis effusior perscrutatio multos castos perdidit, atque pudicos deiecit. Sique hoc per Virginitatis cogitationem portenditur, facilius per inhonestatis recordationem causatur.

181. Nec Venerabilis Servi Dei sensus in non proclamando contrà inhonestatem alius extitit, quàm undique, vel etiam in solo nomine abominandam vitii turpitudinem deflectere, sicuti evincunt verba in animadversione sub S. 34. relata, & de *Summar. num. 49. pag. 523. S. 4. & pag. 525. S. 16.* desumpta ibi = *Il Servo di Dio li rispose, che era quel vitio tanto abominevole, e sporco, che non voleva imbrattar sene la bocca = Il detto Santo Oroseo li rispose, che lo giudicava per peccato tanto sozzo, e brutto, che era indegno, che lo prendesse in bocca stando in Pulpito =* Nec aliter Vir utique Doctrina, pietate, ac mirandis celebris, & experientia probatissimus, sub quo sua egit tyrocinia Venerabilis Dei Servus, hunc edocuit, ut resonant alia verba in ipsa animadversione relata ibi = *Già mai riprese nel Pulpito la disonestà &c. Et addimandandoli il Padre Frà Giovanni de Castro la cagione li rispose: Certo, Padre, che ne meno per riprenderla la vorrei avere nella bocca: meglio è lodare la bellezza della castità, che vituperare la bruttezza del suo contrario; e li portò l'esempio del Padre Frà Luigi di Montoya suo Maestro de Novitii Riformatore della Provincia di Portogallo; il quale lasciò quel Regno illustrato con la sua Santità, & effetti miracolosi.*

182. Non ergò nisi optimè, ac qualem decet circumspicere, & prudentissimū Prædicatorem se habuit Ven. Dei Servus, dum etiam juxta Divinum Monitum *Job. 6. = ad increpandum tantum eloquia concinnatis, & inventum verba profertis,* prædicando potius honestatis virtutem proferre, quam inhonestatis maluit increpare nequitiam; quod nec in minimo Apostolorum praxi adversatur; Sique Divus Paulus scribens ad Corinthios, Thimotheum, Romanos, Galatas, & Thessalonicenses, non se, ut in animadversione innuitur, continuit in sola laudatione virtutis, sed inhonestatem repræhendit, ponderandum simul est, magnam intercedere differentiam inter obiurgationem, quæ fit per Epistolam, & eam, quæ viva voce prædicando pertenditur. In primo genere liberius assumi potest. Diversum autem est in secundo genere corripiendi, quippe palàm prædicatur omnibus, omnesque tum Mulieres, tum Viri, quæ prædicantur audiunt, inter quos si adsint carnales homines, non desunt Spirituales; qui multum cavere oportet, nè inopportunis de luxuria Concionibus ad inhonestatem excitentur, & inficiantur, dumque vulneratis mederi volumus, sanis vulnera infligantur, omnesque simul pereant; appositè propterea Divus Augustinus lib. de perse. inquit, quod prædicanda est pudicitia ad eum, qui habet aures audiendi, ut nil illicitum perpetretur; nemoque, ut idem Augustin. relatus in cap. 32. quest. 5. cap. 6. S. sicur, nemo inquam pudicitiam servat in corpore, nisi in spiritu prius insita castitate. Scripsisse verò tunc Paulum dum inhonestatem reprehendit non autem verbotenus prædicasse frustra revocaretur in dubium ultra quod enim istud de se patet, hoc ipsum inconcussa traditione tenemus auctoritate Divi Hieronymi in *Cathal. Scriptor. Ecclesiasticor.* enarrantis quas, quibus, ubi, & quando Apostolus suas scripserit Epistolas. Ex alia verò parte, quod Venerabilis Dei Servus prædicando, non autem scribendo,

bendo, virtutem honestatis, ut præfertur, commendaret nullibi controvertitur. En igitur, quod honestatis virtus sola, & præcisive à reprehensione contrariantis vitii, & laudanda, & prædicanda est; nè scilicet boni, qui sunt, inhonestatis recordatione fatiscant, sed vel intactis vitii nominibus, in honestatis cultu permaneant; mali verò, si qui fuerint, in honestatis virtutem, hujus interpellatione vocentur, agendo ad instar prudentis hominis capientis serpentem (nam & serpenti in sacris paginis luxuries comparatur) de quo scriptum est

Occupat adversum, ne se va reterqueat ora.

& generaliter de eadem forma, per Apostolum in prædicando servata, Divus Hieronymus inter multa scribit hæc præcisa = *Fugam simulat ut occidat* = in *Epist. ad Pam & Oee.*

183. Ea, quæ de non necessitate proclamandi contra inhonestatem dicta sunt, fortius militant, cum possint inhonesti etiam per insinuationem virtutum, aliarum, quam sit illa honestatis, in hanc ipsam revocari sine aliqua inhonestatis objurgatione, & sine ulla interminatione poenarum. De hoc pulchrum habetur exemplum Jo: 4. Ibi namque legitur, quod Samaritana Mulier, ultra quinque præcedentes viros etiam sextum habebat, qui non erat suus. Ea cum jussit haurire Aquam ad fontem, super quem ex itinere fatigatus sedebat Jesus, hic ipsam de volutabro Carnis liberaturus, nil de inhonestate coarguit; nullam prorsus poenæ formidinem incutit, nil honestatem commendat, sed tantum sublimiora virtutis edocet, & Divini Amoris a cana prænunciat. At quid inde? reliquit ergo hydriam suam Mulier, & abiit in Civitatem, multique Samaritanorum crediderunt in Jesum propter verbum Mulieris testimonium perhibentis.

184. Et verò ipse Venerabilis Dei Servus (non omisso, quod dum scripsit, sicut novimus fecisse Apostolum, haud desit per opportunè de inhonestatis vitio differere, quemadmodum comprobant ejusdem Venerabilis Servi Dei Opera undequaque commendabilia, & Typis evulgata, quorum particulares locos nimis fastidiosum esset hic numeratim afferre, & nihilominus pro cunctis satis sit una, & quidem nunquam satis laudata ipsius Venerabilis Servi Dei declamatio contra Lutherum, & alios hæreticos, de qua *Summar. num. 18. lit. X. & in qua sub S. hos omnes pag. 232.* inter cætera specificè habentur. *Quid de eorum libidine dicam? Contra fas Vxores ducunt etiam Meretrices &c.*) in prædicando non simpliciter, & disjunctim honestatis virtutem commendavit, sed ità concinnè, ac taliter, ut uno, eodemque tempore inhonestatis vitium reprehenderet; Hæc habentur ex teste *Summar. num. 49. pag. 523. S. 4.* cujus dictum in animadversione relatam est, ibi: *Diceva, e predicava molte cose in lode della Virtù della Castità, dalle quali si poteva intendere quanto fosse abominevole quel Vizio* = Scilicet inhonestas.

185; Coeterum ex eiusmodi prædicandi modo Venerabilis Servus Dei maximum ex suis concionibus fructum collegit, multasque Animas vi sermonis à peccatorum laqueis exolvit, & ad Deum convertit, sicuti plures Testes affirmant *Summar. Num. 16. §§. 12. 16. 28. 35. 49. 50. 54. 65. 67. 73. 78.*, & refert Marquez in illius Vita *ibidem S. 94.* Nec mirum, quia longa priua, & ferventi Oratione, & contemplatione se parabat ad prædicandum *dict. Num. 16. S. 1. 5., & 88.* in hoc magis, quam in evoluendis libris intentus; atque ità clarè, & simpliciter concionabatur, ut quamvis de Mysterijs altissimis verba faceret,

ret, indistinctè ab omnibus, etiam magis rudibus, intelligerentur, eademque Mysteria plenè comprehenderentur, prout inquit idem Marquez loco proximè citat. S. 88., & hoc est, quod ipse Dei Seruus ad aliorum instructionem scriptum reliquit in *Memorial. Amor. Sanct.* part. 2. S. della presentatione di N.S. in Casa d' Anna per hæc verba = *Dà il Nostro Redentore documento à i Predicatori, che la sua Dottrina sia così santa, e chiara, che i fanciullini la possino gustare, e rendere testimonio di quella; il che facilmente farebbero, se spendessero doppio tempo nell' Orazione, e contemplazione, che nello studio, e nella Lezione; peroche questa (come dice il nostro Padre Sant' Agostino) è la chiara, che apre, e manifesta quello, che volle dire lo Spirito Santo nella lezzione. Io non vorrei insegnare al minor de Predicatori, de quali non merito di essere Maestro; ma se il mio pouero consiglio volessero questi talè udire, douerebbero immitare il gran Predicatore, e vaso d' elezzione San Paolo, il quale portaua sempre per tema de suoi discorsi, e diceua: predichiamo Giesu Christo Crocefisso nella Croce.* Enim verò Venerabilis Dei Seruus zelo plenus honoris Dei, atque Animarum salutis tanto spiritus feruore, & ardore tali concionabatur, quod non semel contigerit, vt ad hæc verba ab ipso è suggestu prolata: *Anime, che fate?* totum contremisceret Auditorium *dict. Num. 16. S. 77., & 85.* Hinc propterea est, quod nedum nouus Apostolus, sed vel Angelus, aut Seraphini videbatur, atque eum vt Cœli Oraculum omnes habebant, vt nonnulli Testes de visu, & propria obseruatione deponunt *dict. Num. 16. S. 3. 7. 14. 34. 48. 75.,* eiusque Sermones, atque eius verba tamquam ignea fulmina audientes ad Dei amorem incendebant, ac Spiritus Sanctus per os eius loqui videbatur *dict. Num. 16. S. 14. 33. 46. 51.* proindeque frequens erat Populi concursus ad illum audiendum *dict. Num. 16. S. 66., & 72.* atque alij Eliam, alij Sanctum Ioannem Baptistam, alij Sanctum Paulum illum existimabant, vocitabantque *dict. Num. 16. S. 47. 52. 55. 60. 62., & 86.* Igitur ex omni parte concludendum est Venerabilem Dei Seruum adimpleuisse susceptum Prædicationis munus, illudque tanta prudentia, circumspectione, & admiratione simul, ac spiritali Animarum profectu peregrisse, vt sibi merito assumere possit illud *Io. 15. = Vos mundi estis propter Sermonem, quem locutus sum Vobis.* Rursumque merito in eiusdem muneris laudabili adimplemento, quod sui præclarissimo, constantissimoque Dei Seruus coronauit exemplo, multa ad ipsius Virtutes in heroico gradu constituentur.

In Secundam Oppositionem.

Circa frequentationem Aulæ.

186 **E**X depositione Patris Francisci Sedani, desumpta ex Summario *Num. 14. pag. 166. S. 80, & pag. 167. S. 84.* deponentis quod ipse tanquam Socius Venerabilis Serui Dei trium annorum spatio eundem fere qualibet die comitatus fuit ad Regis Aulam, in qua cum honore summo recipiebatur, Reuerendissimus Promotor in suis Ani-

maduersionibus à §. 37. ad 39. ex auctoritatibus Diui Thomæ Opusc. 19. contra impugnantes Religionem cap. 19. & Diui Gregorij in Humil. 42. part. super Ezechielem ponderat, quod ad Postulatores pertineat comprobare, Venerabilem Dei Seruum Regiam Aulam frequentasse ferè semper urgente Charitate, & desiderio salutis aliorum; sin minus arguit huiusmodi frequentationem non omnino commendandam fore, cum ad solas res prophanas, eadem sit referenda; Nec præterea Charitatem, aut desiderium salutis aliorum reponi possit in ministerio Prædicatoris, & Confessarij per Dei Seruum expleto, cum notum sit prædicandi officium non habere opus continuum, & quotidianum, & respectu ministerij audiendi Confessiones, præterquam quod imperceptibile dicit esse, quomodo die qualibet debuerit in Aula Pœnitentiæ Sacramentum ministrare, nil aliud egerit, nisi quod aliquando solum fuit Confessarius Regis Philippi Secundi in supplementum Confessarij Ordinarii; aliquando confessus fuit Hispaniarum Reginam Annam ab Austria, & aliquando Ioannam ab Austria Principissam Portugallensem, ut ex Patre *Marquez in lib. Vita Venerabilis Servi Dei, de quo Summar. num. 8. pag. 102. §. 8. relat. in animadversione §. 39.*

137. Verumtamen obiectio facili negotio dissoluitur, reflectendo, quod Dei Servus non sua sponte, sed coactus Regiam Aulam frequentauit. Iste namque non solum fuit in ipsam evocatus, sed insuper cum apud Regem pluries, atque pluries iustet, ut ab Aula dimitteretur, Rex tamen nunquam voluit eum dimittere, affirmans iustum non esse ab Aula sua recedere Sanctum, cuius orationibus multum auxilij, & sibi, & Regnis suis afferebatur, ut affirmant XI. Testis Processus Salamantini *Summar. num. 32. pag. 352. sub init. §. 36. & 37. ibi = Che il detto Venerabile Padre Orozco per attendere à Dio più spicciatamente senza li disturbi, & impedimenti della Corte, aveva dimandato licenza alla Maestà Cattolica del Rè D. Filippo Secondo nostro Signore per ritirarsi dalla Corte, & andarsene ad abitare al Convento di nostra Signora del Rischio del medesimo Ordine, e che Sua Maestà, perche stimava tanto la sua Persona, non glie lo auera voluto concedere, e per non priuare la sua Regia Corte di un tanto Santo Uomo, la di cui Vita era un raro esempio di Santità, e le sue Orationi gl' erano scudo, & consonat XII. Testis ejusdem Processus dict. pag. 352. §. 38. & 39. ibi = Che il Venerabile Padre domandò licenza con istanza à Sua Maestà del Rè D. Filippo Secondo per uscirsene dalla Corte, per ritirarsi in una Solitudine &c. che il Rè D. Filippo Secondo non consentì, che si partisse, ordinandoli, che assistesse, e dicendo, che non conueniva, che partissero li Santi, per l' Orazioni delli quali sopportaua Dio li peccati, che si commetteuano nella Corte &c. Vnde si petenti, & volenti Regi iustissimum morem gessit, non est in minimo animadversione dignus.*

138. Et quamquam data responsio superabundet ad elidendam animadversionem, nihilominus addendum est constare, quod Dei Servus Regiam Aulam frequentavit citrà labem prophanarum rerum, sed urgente semper charitate, & desiderio salutis aliorum, secundum quod requirunt auctoritates Divorum Thomæ, & Gregorij in obiecto laudatæ. Et quidem ad specificè convincendam talem urgentiam opus est actus omnes per Dei Seruum in Aula gestos dinumerare, qui utique sex, si non plures comperiuntur extitisse, nimirum celebratio Missæ: Ministratio Sacramenti Pœnitentiæ facta Regi,

eadem facta Regina: eadem facta Principissa: & tum etiam
 iis omnibus Ministratio Sanctissimæ Eucharistiæ: rursum prædicatio,
 & spiritualia colloquia, sive sint eruditiones, aut conferentiæ: demum
 debita Regibus obsequia prò exigentia temporum præstanda, & alia
 multa, quæ secumfert tantorum Principum necessitudo; Qui quidem
 actus, cum nequiverint uno, vel altero tantum die persolvi, sed
 haberent vicissim opus continuum, & quotidianum, inde factus est
 frequens accessus ad Aulam; & tamen objecta frequentia integrè sol-
 veretur per solam ministrationem factam piissimæ Reginae, utpotè
 quod hujus unicæ ministrationis frequentia objectam Aulae frequen-
 tiam benè compenset, eique ad punctum respondeat, ut ex eodem
 teste in animadversione sub §. 37. relato ibi = *Questo era MOLTE*
VOLTE, perche la maggior parte degli giorni andava à Palazzo, &
entrava nella Cappella dell' Appartamento delle Dame; doue molte volte
questo testimonio vidde la REGINA Donn' Anna d' Austria, che dissi-
mulata veuiva à sentire la Messa del Padre Orozco, IL QUALE LA
CONFESSAVA, E LI DAVA IL SANTISSIMO SAGRA-
MENTO.

889. Denique etiam si præscinderemus à prædictis, quæ solidissima sunt;
 una alia se offert optima responsio, nempe laudabiliter Dei Servos
 Virorum Principum gratiam, & consortia quærere, ut per hæc pos-
 sint pluribus ad salutem proficere; Et quod plus est, si non faciunt
 hoc, meritò sunt arguendi. Talis Divi Gregorii præstat auctoritas, cum
 auctoritate Divi Augustini conjuncta, atque relata in animadversio-
 ne sub §. 38. ibi = *Contingit, quod Sancti quandoque multitudinibus*
se ingerant, & Magnatum gratiam, & consortia quærant, non favo-
re humano, vel potentia delectati, sed ut plures ad viam salutis trahere
possint, quia ut dicit Augustinus ex confession. Multis noti multis sunt au-
toritatis ad salutem, & multis præsumt secuturis = & infra = Ideo ur-
gente Charitate, Nobilium, & auctoritatem habentium Sancti confor-
tia quærunt, ut per eos pluribus possint proficere ad salutem; Et nisi hoc
facerent, essent meritò arguendi = Quod vero Venerabilis Dei Servus
pluribus, quin potius multis, ne dicatur omnibus, ad salutem profue-
rit hoc supra cætera unum est, de quo dubitare non convenit, cum
de maximo illius, atque excellenti, & plusquam heroico salutis ani-
marum zelo plurimam, atque plurima deducta sint in informatione
sub titulo Charitatis in Deum pag. 80. §. quantum autem cum pluribus
sequentibus; nec non sub titulo Charitatis in Proximum pag. 84. cum
pluribus sequentibus plurimis in locis.

In Tertiam Oppositionem.

In ordine ad varios actus Venera- bilis Serui Dei insimul con- sideratos.

190. **I**Nter varios actus in hac tertia oppositione insimul consideratos;
 PRIMO se offert itineratio in die festo, de quâ Franciscus Con-
 treras Eques Sancti Iacobi in §. 40. animadversionum hæc loquitur

lo teneua (scilicet Dei Seruum) per persona di tanta autorità, e santità, & alle dicui parole si doueua tanto rispetto, che andando questo Testimonio vn giorno à visitarlo nella sua Cella le disse, che il giorno di festa, e che doueua partirne, & andare alla Città di Segouia. Et il detto Padre Frà Alfonso de Orozco dissuadendolo à non far questo viaggio in giorno di festa, li riferì alcuni essempij della Sacra Scrittura de castighi, che Dio Nostro auuea dato à persone, che non guardauano le Feste, e che auendolo sentito questo Testimonio differì per il giorno seguente la sua partenza, parendoli, che non li poteua succedere bene la sua partenza, auendoli riferito vna Persona tanto santa quello, che hà detto, e parendoli male il viaggiare il giorno di Festa. Et ex his Rñus Promotor sub sequenti §. 41. fuit ergo facit consequentiam, quod opinio Venerabilis Serui Dei fuerit, quod iter peragere aduersaretur sanctificationi Sabathi, quod non subsistit, cum diebus festis prohibeantur tantummodo seruilia opera, quibus neutiquam adscribendum est iter, nisi fiat cum totali fatigatione, quæ non contigisset in Viro Nobili, qui iter faciendo ambulasset in Curribus, & in Æquis, concluditque non potuisse Venerabilem Dei Seruum retrahere primodictum Franciscum Contreras ab itinere suscipiendo die festo, sub obtentu, quod id esset contrarium præcepto sanctificandi festa.

- [191] Sed respondetur non probari, quod Venerabilis Dei Seruus habuerit opinionem, quod iter facere in die Festo aduersaretur sanctificationi Sabathi; Hac propterea deficiente probatione, statim animaduersio corrui, nec talis opinio subinferri potest, ex quo Dei Seruus præfatum Franciscum Contreras disuaserit à suscipiendo itinere in die Festo. Nam esto verum, sicut verissimum est, licere in die Festo iter facere, nisi fiat cum totali fatigatione, adhuc non constat, quod iter, quod fieri intendebatur, haberet conditionem prædictam, vltra cuius conditionis deficientiam facile potuit dari casus, quod secundum circumstantias loci, temporis, & personæ, aliæ superaccederent qualitates reddentes iter non adeo licitum; Potuit enim exempli gratia, respectu temporis celebrari vna de Festiuitatibus illis, in quibus Sacræ leges volunt, quod Ciues in proprijs Urbibus ad illarum sanctificationem permaneant, vt est *Textus in cap. Nulli de Consecrat. dist. 3. ibi = Nulli Ciuium Paschæ, Natalis Domini, & Quadragesimæ solemnitatem in Villa liceat celebrare* = quibus ibi additur, & *Pentecostes secundum Burchardum lib. 12. cap. 75., & lib. 19. cap. de Sacrilegio*, & ita sancitum est in Concilijs Agathensi cap. 63., & Aruerniensi cap. 14. Rursumque secundum quod Rñus Promotor tamquam Secretarius Sacræ Congregationis Concilij scripsit post folium die 16. Decembris 1724. in discursu circa Missas celebrandas in Oratorijs priuatis §. 1. allegans *Can. 35. de Consecrat. dist. 1. inter solemniores festiuitates celebrantur Epiphania, Ascensio Domini, Natiuitas Sancti Ioannis Baptistæ, & si qui alij dies inter magnas festiuitates habeantur. Quod verò aliqua adesset qualitas reddens iter non adeo licitum, euincitur, ex quo Dei Seruus attulit exempla punitionum à Deo factarum ob non seruatas festiuitates, ibi = Li riferì alcuni esempi della Sagra Scrittura, de' castighi, che Dio nostro auuea dato à Persone, che non guardauano le Feste* = ad quæ Testis, qui non erat homo rudis, sed prudens, & Religiosus Eques Sancti Iacobi, probè aduertens, iter facere distulit in sequentem diem = *Parendoli male il viaggiare il giorno di Festa*, = & ex his etiam constat, ideo iter de die Festo ad non festum

dilatatum fuisse, non quia Dei Seruus edixerit esse contra præceptum de sanctificandis Festis, sed quia qui tale iter facturus erat, illud facere, malum esse cognouit. At etiam si omnis seruitas abesset sic, ut de licita itineratione tractaretur, nullum adhuc malum, sed potius bonum egisset Dei Seruus consulendo magis diem Festum sanctificare, quam iter in die festo arripere. Non enim negari potest, quod si non est malum iter facere in die Festo, non sit sine comparatione melius diem Festum absque itinere sanctificare, prout benè sanctificare nouit idem Testis etiam iuxta monitum Domini *Exod. 58. ibi = SI AVERTERIS A SABATHO PEDEM TVVM facere voluntatem tuam in die sancto meo, & vocaueris Sabbathum delicatum, & Sanctum Domini gloriosum, & glorificaueris eum DVM NON FACIS VIAS TVAS, & non inuenitur voluntas tua, ut loquaris Sermonem, tunc delectaberis super Domino &c.*

- 192 *SECUNDO* in S. 42. ipsarum Animaduersionum sequitur depositio Ioannæ de Bargas per hæc verba = *Il detto Santo Orozco insegnò à questo Testimonio le deuotioni seguenti, cioè che recitasse à Cristo Signor nostro vn Rosario nella maniera seguente, in luogo dell' Aue Maria dicesse, datemi Signore buona vita, e buona morte, e che questo Testimonio da che detto Santo l'insegnò quest'orazione la recitaua ogni giorno con gran deuotione, ut in Summario num. 40. pag. 43 1.* Ex his Rñus Promotor animaduertit, quod non videtur laudabile loco Angelicæ salutationis orationem particularem substituere, subdens nihil urgere, si forte dicatur, quod Dei Seruus eandem orationem loco Angelicæ salutationis substituit, ex quo agebatur de Muliere, quæ latinum Idioma non callebat, eiusque propterea Mulieris deuotioni existimauerit, magis accomodam fore illam orationem consueto idiomate Hispano conceptam, nam si hoc admittatur, inter cœtera sequeretur, quod magis expediret pro mulieribus, & alijs personis idiotis loco salutationis Angelicæ, quando Campanæ pulsantur in Aurora, Meridie, & Vespere, alias orationes lingua vernacula exaratas subrogare contra præxim vniuersalis Ecclesiæ, & contra præcepta Pontificum, qui hunc morem introduxerunt, ut enarrat in S. 43.

- 193 Verumtamen vis nostræ responsionis non stat, in eo, quod Venerabilis Dei Seruus Angelicæ salutationi subrogauit orationem prædictam, ex quo ageretur de Muliere latinæ locutionis ignara, nam si hoc esset verum, debuisset pariter ex ea ipsa ratione orationi Dominicæ aliam orationem sermone vernaculo expressam subrogare, non, inquam, vis nostræ responsionis stat in eo, sed benè consistit in illo nimirum, quod noster Venerabilis Dei Seruus non docuit hanc mulierem communem illam orandi formam, quam nuncupamus, Rosario, constans ex certis numero orationibus; Sed docuit specialem orandi methodum refertam ex orationibus Dominicis, & illis alijs precibus à Teste, ut supra relatis, quo siquidem casu Dei Seruus, nec subrogauit, nec habuit opus subrogandi alias orationes loco salutationis Angelicæ. Verba autem illa = *In luogo dell' Aue Maria*, non denotant subrogationem, sed demonstrant, quod Testis fuit edocta post orationem Dominicam, de qua in depositione nil meminit, precibus prædictis orare, sic se habent verba prædictæ depositionis, videlicet = *Insegnò à questo Testimonio le deuotioni seguenti, cioè che recitasse à Cristo Signor nostro vn Rosario (ecce non dicit il Rosario) nella maniera seguente, in luogo dell' Aue Maria (idest dopo il Pater noster) dicesse:*
date-

*Datemi Signore buona vita, e buona morte. E che questo Testimonio da
che il detto Santo l'insegnò quest'oratione (ecce demum, quod non fuit il
Rosario, sed specialis forma orandi) la recitò ogni giorno con gran de-
uotione. = Ea demum verba: Per la vostra santa vita, e buona morte =
cum sint conformia precibus, quæ in maioribus Litanijis habentur,
meritò censura caruerunt.*

194 TERTIO: in eorundem Animaduersionum §.44. succedit dictum
Patris Ioannis de Herrera, ibi = *Non voleua, che lo chiamassero Pater-
nità, Summario Num.53. pag.563. §.21. cui additur Pater Marquez iu
Vita Venerabilis Serui Dei, ibi = Non permise essendo Rettore del Colle-
gio, che lo chiamassero Vostra Paternità, e diceua, chiamiamoci Vostra
Carità, che si sueglia più l'amore, che ci dobbiamo l'un l'altro = Summa-
rio Num.53. pag.581. quibus verbis habitis, statim Rñus Fidei Pro-
motor ex auctoritate Theophili Raynaudi in tom.1. de Paternitatis
titulo Religiosis non abrogando, annotat, Paternitatis titulum meritò
religiosis sacerdotibus deferri absque eo, quod attendendum sit, quod
Charitatis nomen magis impellat ad amorem, cum antiquum, &
vsurpatum nomen Patris eundem operetur effectum, ex eodem
Theophil punct.11. pag.188.*

195 Fatemur quidem titulum Paternitatis Religiosis Sacerdotibus con-
uenire, meritoque deferri, sed respondemus Venerabilem Dei Ser-
uum suæ humilitatis intuitu, per quam solent Viri Dei luribus præ-
sertim honoris, splendidique nominis sibi delatis cedere, recusasse
Paternitatis titulo decorari, in hoc etiam laudabiliter secutus Euan-
gelicum monitum *Matthæi 23.8. ibi = Nolite vocari Rabbi, unus enim
magister vester, omnes autem vos Fratres estis; Et Patrem nolite voca-
re vobis super terram, unus est enim Pater vester, unus est Christus =*
Idque tum magis euincitur ex illis verbis = *Chiamiamoci Vostra Carità,
che si sueglia più l'amore, che ci dobbiamo l'un l'altro =* Nouit enim dum
Superioris munere fungebatur, se simul eorum, quibus præerat, esse
Fratrem, & uti talis ardentissimo charitatis amore alterutrum diligi
peroptauit. Et licet in Animaduersione dicatur, quod antiquum, &
vsurpatum nomen Patris operetur Charitatis effectum, non tamen
dici potest, quod non sit maius nomen Charitatis, quæ omnia vincit.
Addito tandem quod in hoc Venerabilis Dei Seruus imitatus fuit cele-
berrimum exemplum Sancti Francisci de Paula, qui nihil locutus est,
nisi dulcissimo Charitatis nomine resonante, ut in eiusdem factis copio-
sissime habetur.

196 QVARTO: Sub §.45. dictarum Animaduersionum referuntur duo
Testes, qui occasione deponendi de mansuetudine Venerabilis Serui
Dei dixerunt, quod nequidem patiebatur ante suos oculos occidi Ani-
malia minutissima, quorum dicto pariter adnectitur, quod circa hunc
propositum scripsit Pater Marquez Auctor Vitæ illius, ibi = *Aueua
una compassione tanto naturale, che non permetteua, che si ammazzasse-
ro, ne anche i vermiccioli, & altri animalucci, che danno noia nell'esta-
te. Non li ammazzate diceua, che sono creature di Dio, & è crudeltà
d'occiderle =* Ex his autem Rñus Promotor in seq. §.46. infert, quod si
ratio à Dei Seruo allata, ne parua illa animalia occiderentur, quia
videlicet sunt à Deo creata, alicuius roboris esset, consequeretur,
quod nec animalia ad parandum hominibus victum occidi possent,
quod est falsum, & contra verba Domini dicentis: *Omne quod moue-
tur, & viuit, erit Vobis in victum: Genes.9. vnde respectu anima-*
lium,

lium, quibus hominibus esca paratur, dicendum est, mirum non esse si occidantur, dum propter hominem sunt creata, quo vero ad coetera animalia hominibus molestiam, & incommoditatem afferentia, dicendum erit, quod cum sint à Deo creata, sunt creata propter hominem, neque idcirco crudelitatem sapit illis vitam adimere.

- 197 Breuiter tamen respondetur, hanc mansuetudinis speciem non esse hodie nouam, aut à nostro Seruo Dei adinuentam. Eam enim plurimi ante illum Sancti, Sanctæque consecrati sunt; ut habetur in gestis eorundem, inter quos fortè principem locum tenent Diuus Franciscus Assisias, alter de Paula, Sanctus Carolus Borromæus, Sancta Catharina Senensis, & Sancta Rosa Limana, qui omnes multum mansuetudine præcelluerunt in seruandâ Vita Animalium, tum etiam minimorum, quæ licet propter hominem, sicut cætera, creata sint; non tamen inde sequitur, quod semper occidi debeant, vel quod sint creata ad hoc, ut semper occidantur; Et quamquam sine reatu ab homine interimi valeant, prout sunt sub eius potestate posita, nihilominus si interficiantur solo animo illa despicabiliter vitæ priuandi, non negabitur hoc crudelitatem non sapere, secundum ea, quæ explicat *Caietan. 2.2. quæst. 64.* iuxta quem sensum, ut patet Dei Seruus non patiebatur ante suos oculos eadem parua animalia occidi, & propterea penitus præsens quoque cessat Animaduersionio; Facilius tum quoque inspectis, quæ habentur in *Summario Num. 41.* citato in ipsa Animaduersione, videlicet = *Aueua una compassione tanto naturale, che non permetteua, che si ammazzassero, ne anche i vermiccioli, & altri animali, che dan noia nell'estate; non l'ammazzate, diceua, che son creature di Dio, & è crudeltà l'ucciderle. Attribuiranno questo à fanciullaggine gl'Uomini mondani &c. ma la gente carnale dice l'Apostolo, non arriua à capire i tratti dello Spirito, e condanna per sciocchezza ciò, ch'è sapienza del Cielo. Del Glorioso San Bernardo si racconta nella sua Vita, che non poteua veder uccider un animaletto; e che fece miracoli per liberarne alcuni, E leggiamo in Salomone Prou. cap. 12. Il Giusto tien conto de suoi animali; le viscere del cattiuo son crudeli = cum ijs, quæ sequuntur eodem Summ. Num. 41. pag. 470. à §. 247., & infra.*

- 198 QUINTO; Sub earundem Animaduersionum §. 47. refertur dictum Patris Ferdinandi de Camargo *Summario Num. 14. pag. 173. §. 109.* in hæc verba = *molte volte viddi bacciarli la mano li Signori de' Titoli, Conti, Marchesi, Duchì, e tutte le persone, che arriuaano à vederlo, e li Religiosi, che non poteuano arriuare à bacciarli la mano, tenere per gran fortuna bacciarli la cintura; Cui additur Pater Ioannes de Chabes, qui occasione loquendi de quadam Processione Summario dicto Num. 14. pag. 177. §. 127. ita deponit = andando in essa il benedetto Padre Orozco era tanta la gente, che arriuaa ad inginocchiarsi, & à chiederli la mano, che sconcertaua la Processione, e non era possibile passare auanti, e così fù necessario di porre due Alabardieri di Sua Maestà alli lati del benedetto Padre, accioche impedissero la gente, e lo lasciassero passare, e non fù possibile, portando il Santo sempre gl'occhi eleuati al Cielo, & ambedue le mani fuori delle maniche, accioche glie le baciassero, accioche non ostinassero con esso à cauargliele dalle maniche, e questo Testimonio vidde molte volte andare molta gente graue delle Religioni, vedendo la folla della gente, e senza auer alcun riguardo, se ne entraano per la Processione à bacciar la mano = & rursus = Similmente*

mente vidde questo Testimonio Cesare Speciano Nunzio di Sua Santità, che risedeua nella Corte, e venire molte volte alla Cella del benedetto Padre Frà Alfonso de Orozco, che era vicina alla Porteria, e molto stretta, e scura inginocchiato il detto Illustrissimo Signor Nunzio, e non si leuaua da terra, finche il benedetto Padre non li daua la mano, ò glie la prendeu per forza, baciandola con la bocca, e gl'occhi, e la fronte = Et in his Reuerendissimus Promotor annotandum proponit, quod Dei Seruus permittere non debebat, Ecclesiasticos, præsertim in magna Dignitate constitutos, sibi manus deosculari, cum manuum deosculatio sit signum subiectionis, & obedientiæ.

199 Ad quod respondetur, præmissas manuum deosculaciones minimè prouenisse ex placito, & voluntate Venerabilis Serui Dei, sed ex deuota importunitate, ac vi, illas, quoquo modo ipsi deosculari volentium, sicuti euidentissimè patet ex adductis depositionibus; Propterea istius modi deosculaciones non merentur dici signa subiectionis, & obedientiæ; tales quippè tantummodò sunt, quando ad hunc præcisum finem ordinantur, vel intenduntur; at verò in nostro casu, in quo neutiquam à subiectione, & obedientia processerunt, sed ex merito, liberoque præstantium affectu, iure optimo dici debent, & sunt argumenta certissima existimationis, & honoris, quibus Dei Seruus per quam maximè habebatur; nec ei ergo adscribi possunt ad profligandam ipsius humilitatem, quæ de aliorum absoluta, & libera voluntate manarunt.

200 Hanc solidissimam, & ineluctabilem responsionem præuidens Rm̃us Promotor, ideò subdit, quod Dei Seruus processionibus interesse non debebat, si hos eximios honoris actus volebat effugere, præsertim cum, sicut deponit Pater Sedanus ibi relatus ex *Summario Num. 45. pag. 501. §. 24.* probè nosset, quod non licebat permittere, quod Sacerdotes sibi manus deoscularentur.

201 Cui siquidem obiectionis parti respondendo dicimus, non fuisse in potestate Serui Dei Processionibus non interesse: nam cum esset obedientiæ voto ligatus, non habebat velle, aut nolle, stare, aut progredi; sed tenebatur quæcumque sibi maiorum iussu emandabantur, obedientia, vt inquirunt, cæca punctualiter adimplere. Verumtamen cum ex præmissa depositione Patris de Chabes non liqueat, nisi de vnico actu interuentus in quadam Processione, quæ fiebat iussu Regis Philippi II. pro felici successu maritimæ classis expeditæ contra Britanniam, vt refert ipse Pater de Chabes *Summario dicto Num. 14. pag. 177. sub §. 125.* videtur potius concludendum, quod postquam in illa Processione (cui Ven. Dei Seruus interfuit, vt ipsi Regi morem gereret, qui eum specialiter inuitauerat, sicuti habetur ex *Summario dicta pag. 177. §. 126.*) fuit expertus irruentem ad oscula suarum manuum multitudinem, in qua impossibile reddebatur attendere, quis nam esset Clericus ne, vel Sacerdos, maior num minor, Mulier an Vir, qui manus osculabatur, dum omnis turba quærebat eum tangere, desijt vltra Processionibus interesse, vt delatos honoris actus effugeret: At verò si eos declinare studuit Processionibus non interueniendo, maiores coactus extitit substinere manens in abdito angustissimæ, & omninò despicabilis Cellulæ, in quam incessanter cuiuscumque Gradus, & Dignitatis Personæ confluentes, tum etiam flexis ante illum poplitibus, ipsi per vim manus osculabantur, vt quam sæpe contigit inter plurimos de Persona prædicti Reuerendissi-

mi Nuntij Apostolici ibi = *Vidde questo Testimonio Cesare Speciano Nunzio di Sua Sanità, che risedeua nella Corte, venire molte volte alla Cella del benedetto Padre Frà Alfonso de Orozco, che era vicino alla Porteria, e molto stretta, e scura, inginocchiato il detto Illustrissimo Signor Nunzio, e non si leuaua da terra finche il benedetto Padre non li daua la mano, ò glie la prendeuà PER FORZA BACIANDOLA con la bocca gl'occhi, e la fronte.*

202 Postremò, & consecutiue ad præmissam Animaduersionem Rñus Promotor sub eodem §.47. subdit, quod Venerabilis Dei Seruus humilitatis gratia noluit benedicere Puero ægrotanti; nec pariter Regi Philippo Secundo; & tamen in vltima infirmitate constitutus non solum dedit benedictionem Matri Patris Herreræ, sed etiam, quod plus est, Cardinali Quiroga Archiepiscopo Toletano, quod inquit, aduersari videtur humilitati, cum Inferior non benedicat Superiori, quini-
mò nec Inferior Superiore præsentem, aut persona se magis qualificata, nisi primum ab eadem obrepta licentia.

203 Et huic succedaneæ obiectioni respondetur; quod sicuti Venerabilis Dei Seruus profundissimam humilitatem ostendit non benedicendo, nec ægrotanti Puero, nec Regi, in qua quidem petitione benedictionis per Regem facta multum constituitur ad honorem, & reuerentiam eximiam, quibus habebatur Dei Seruus, dum simile habetur de Sancto Francisco de Paula, & Ludouico XI. Rege Christianissimo, qui se ab eo benedici postulans, illi tamquam Viro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit, inquit Summus Pontifex Leo X. in Bulla Canonizationis dicti Sancti Francisci, quæ est inter eius Constitutiones la 38. §.30. secundum collectionem Cherubini; parem quoque humilitatem, & cum humilitate ipsa Charitatem summam ostendit benedicendo quibus, vt supra, benedixit in vltima infirmitate constitutus: ij namque circa lectum Venerandi Senis decumbentis infirmitate grauissima, iam iamque animam ad Cælum emittentis, aduoluti, vt illi humanitatis officia nouissima præstarent, nil aliud præter simplicem benedictionem pro retributione rogabant; & nisi ea obtenta non patiebantur exindè diuelli. Sique iuxta præceptum Institutoris nostri Iesu Christi Luc.6. 28. = *Benedicite maledicentibus vobis* = maledicentibus inimicis nostris benedicere tenemur, quanto magis tenebimus benedicientibus charissimis, & amicis benedicere; absque eo quod aduersatum dici valeat humilitati ex motiuo, quod Inferior Superiori minimè benedicat. Non enim in casu nostro agitur de benedictione sacra, aut liturgica, siue Ordinis, vel Iurisdictionis; sed de alia omninò diuersa, & quæ in suo sensu accepta sonat, & est Beneprecatio secundum dicta superius per illa verba = *Benedicite maledicentibus*, & etiam secundum, quod docet Abulensis in 9. Leuitici quæst.9., & quæst.13. ibi = *Potest autem accipi dupliciter ista benedictio, vno modo, quo fit comprecatio quædam alicuius futuri boni, sicut comprecantur homines inuicem; alio modo &c.*

204 SEXTO tandem, & VLTIMO animaduertitur nimix Indulgentiæ Venerabilis Serui Dei; & postquam Rñus Fidei Promotor prætermittendum ducit, quod increpasse non videtur, eo modo, quo increpanda erat quædam Persona Ecclesiastica Ebriosa, quod verè prætermitti debuerat, cum Ven. Dei Seruus non haberet motiuum ad increpandum eam personam, de qua nullam habebat notitiam, nec huius conuiuio se immiscuerat: viditque illam tantum, dum erat ebria,

& non ultra, vt in *Summario dicto Num. 41. §. 250., pag. 471. ibi: Vn Ecclesiastico beuendo in una merenda più, che non poteua &c. cominciò à delirare, e gl'altri conuitati &c. solennizzauano il delirio con riso; occorse, che di là passasse in quel punto il Sant'Vomo, e trattenendosi al rumore li dissero ciò, che era; e li condussero il delinquente, & egli in vedendolo disse con gran dolore &c. che disgrazia è questa? lo conducino ora à riposare &c. = Vnde sicut imprudenter se gessisset, si prædictum Ebrium increpasset; cum ebrius dum tumultuans vino spiritus nihil inter fas, & nefas discernat; sic prudentissime se habuit emandando, vt de dicto Ebrio cura conueniens haberetur per prædicta. Sub sequenti §. 49. animaduertendum proponit, quod refertur ab vno Teste videlicet = *Vidde questo Testimonio piangere molte mattine d'Inverno vedendo per le strade poveri nudi, e dicendoli molli, che giuocauano li vestiti, e le scarpe, diceua, che non era possibile; E quando li faceuano vedere, che li giuocauano ne auuea più misericordia, e diceua, Et carnem tuam ne despexeris; e per tutti li modi rimediua, ordinandoli, che andassero alle undici ore del giorno perche à quell'ora veniuo da Palazzo da predicare = Summ. Num. 41. pag. 462. §. 175., & seqq.* Rursumque consideratione dignum videri inquit id, quod ex alio Teste habetur occasione, qua tractabatur de duobus, qui falsum circa quoddam homicidium deposuerant, & tamèn Dei Seruus sub obtentu, quod ignorassent id, quod fecerant non solum illos excusauit ibi = *Gesù Maria, giacchè Nostro Signore ci hà fatta tanta gratia niuno s'hà da castigare, Io me ne vado alla Carcere à metterli tutti fuori, che sono certi poverelli, che non fanno quello, che han fatto. E così andorono alla detta Carcere, e sin tanto, che fece uscìr tutti, e non si partì dalla prigione = Summ. Num. 41. pag. 454., & 455. §. 126.**

205 Ex quibus in §. 50. subdit, quod in primo ex narratis actibus videtur Dei Seruum lusoribus indirectè subministrasse occasionem persistendi in malo, & quod in secundo videtur impedimentum præstitisse Administrationi iustitiæ; Et omnia non in rebus parui momenti, cum ludus in Sacris Canonibus grauib. verbis prohibetur, vt in *Canon. Episcop. dist. 3.*, eo magis, quod iste ludus non quid modicum, vel aliqualem recreationem respiceret; & contra perhibentes falsum testimonium stent diuinæ leges, secundum auctoritates, quas doctissime de more affert *ibidem Rñus Promotor.*

206 Ad primam Animaduersionis partem respondetur, non subsistere, quod Dei Seruus faciendo eleemosynam illis Pauperibus, quamquam lusores fuissent, eis subministrauerit occasionem persistendi in malo; præter quam quod enim ex vna parte agebatur de mendicis iam pene nudis, & hyemis rigore algentibus, nec habentibus vnde viuere, & per consequens multo minus vnde ludere; ex alia non suppetebat nisi modica stipes, quæ tantum sufficeret ad sustentationem elanquentis vitæ, nec erat possibile, quod eadem eleemosyna disperderetur in ludum; Minusque ex quo Dei Seruus fortè rescuit eosdem mendicos fuisse lusores, debuit à tanto pietatis opere retrahere palmas; eleemosynam quippè faciebat hominibus, vt hominibus, & quidem nuda pauperie laborantibus, non autem vti lusoribus, & peccatoribus; Nec enim homines, sed peccata sunt odio habenda inquit Diuus Augustinus relat in *can. Odia 86. dist.*, & eleemosyna pauperibus, non obstante quacumque ipsorum culpa, etiamsi per eam tales euaserint, aut existant, danda est, *Text. in cap. quiescamus 42. dist.*

dist. ex Ioanne Chrysostomo. Et quidem solùm pietatis, & Charitatis opus fuisse illud, quod permouit Dei Seruum ad aperiendum manus suas prædictis ægenis, patet ex Teste de tali eleemosyna loquente, simulque referente ea verba, quæ Dei Seruus in tali occurſu proferebat nimirum, & *carnem tuam ne despexeris*: quæ verba in Sacris eloquijs, vnde Venerabilis Dei Seruus tantam hausit sapientiam integrè sic se habent = *Cum videris nudum operi eum, & carnem tuam ne despexeris* = *Esa. 58.*

207 Ad secundam respondetur, nullum impedimentum præstitisse administrationi Iustitiæ curando, vt de Carceribus sine pœna, & incolumes dimitterentur duo homines, qui supponebantur rei falsæ depositionis; Ille namque non debebat, nec tenebatur inquirere: esset, nec ne verum falsitatis crimen; cum hoc solius Iudicis sit, nec in illud priuatus homo citrà grauem legum omnium censuram se ingerat, optimèque propterea se habuit illos excusando, *quia nescirent quid facerent*, etiam ad simile Redemptoris, quem præ viribus Dei Seruus imitari sategit, exemplum, pro Crucifixoribus suis orantis, nimirum: *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt*: *Luc. 23. 34.*

208 Et nihilominus veritas est, quod Dei Seruus nullum impedimentum præstitit administrationi Iustitiæ, nec enim de Carceribus dimitti curauit illos duos Testes, qui rei falsitatis supponuntur, cum de ijs nullibi appareat, quod in vinculis essent detenti; sed verè dimitti curauit incolumes eos, qui, tamquam prætensi rei cuiusdam homicidij, in Carceribus custodiebantur. Ecce quomodo se habet factum, super quo præsens Animaduersione constituitur, desumptum ex *Summario Num. 41. pag. 454., & 455. §. 226., & seqq.* nimirum: Quadam nocte Bartolus simul cum fratre, & nepote rixatus fuit cum Monteio; nonnullis ab inde lapsis diebus, dum idem Monteius custodiebat quoddam nemus, accidit, vt quidam homines de Barafas noctu irent ad incidenda ligna, contra quos propterea Monteius armatus dimicans, hique vicissim contra illum, inter dimicandum istorum vnus exclamauit se fuisse occisum. Illicò ad hanc vocem Monteius insulato tenore, liberis, aut quacumque alia persona aufugiens latitauit: Ob huiusmodi latitationem non defuerunt, qui crederent Monteium fuisse interemptum in rixa, quam primitus cum Bartulo habuerat; Hinc propterea homicidij quærela porrigitur contra Bartolum, necnon etiam contra vnum eius fratrem, & vnum nepotem, & super ea quidem querela inducti duo Testes, isti concludunt prædictos Bartolum, fratrem, & nepotem occidisse Monteium; quomobrem omnes isti tres Carceribus inclusi vinculis, & compedibus arctissimè custodiuntur, iam iamque ad locum tormentorum adducti, Francisca Vasquez (Testis de qua in Animaduersione) matertera, & respectiuè affinis Carceratorum, accurrit ad Dei Seruum, & omnia nunciat; qui statim orans, & quidem prolixius, mox iubet eam regredi in suam Domum, & bono esse animo. Post hæc die sequenti valdè manè Molinerus, qui erat Pater illius quem supra vocauimus nepotem, exiens domo ad peculiaria explenda negocia, inexpectato occurrit in Monteium, qui credebatur occisus; Interrogat quid illic agat; isque respondit, se in nemore occidisse quendam de Barafas, ibique latitare ne comprehenderetur. Ad hæc ille reposuit, nil timeas, Montoie; non enim aliquem occidisti: veni mecum; amboque proficiscuntur ad ædes Gubernatoris; qui statim ac vidit Mon-

teium stetit, vtpotè quod credebatur mortuum; & subindè cum idem Gubernator omnia rescivisset, iussit eum duci in carcerem, & poni in loco tormentorum, vbi detinebantur illi, de quibus supra: fuit propterea perductus in Carcerem, & facta extitit illius recognitio. Inter hæc cum Venerabilis Dei Servus iuisset ad domum dictæ Franciscæ Vasquez Testis, eodem instanti superuenit de carceribus Nuncius referens omnia bene esse, & quomodo sublata forent mortuorum æquivoca; ob id actis Deo gratijs, Dei Servus inquit: Et ego tibi protuleram omnia prosperè cessura; Et quod innocentes erant à delicto; ad quæ Francisca subdidit, quid igitur faciemus de Testibus? priuabuntur dentibus, & bis centies vapulabunt, quibus Dei Servus adiunxit = *Gesù Maria, già che Nostro Signore ci hà fatto tanta gratia, non si hanno da castigare* = lamque detecta innocentia Carceratorum, qui reperiabantur carcerati absque eo, quod scirent, quid mali fecissent, idem Dei Servus festinavit ad illos excarcerandum = *Io me ne vado alla Carcere à metterli tutti fuori, che sono certi poverelli, che non fanno quello, che han fatto, e così andorono alla detta Carcere, e sin tanto, che fece uscìr tutti non si partì dalla prigione. Del che tutti resero gratie à Dio riconoscendo, che per i meriti del Santo Orozco nostro Signore gl'aveua fatto tanto bene.*

Responsio

Ad quartam oppositionem.

Circa librum Confessionum.

209 **E**X quo Venerabilis Dei Servus composuit librum Confessionum, qui ab eodem transmissus fuit ad Mariam de Aragonia; quique vt dicitur in Animaduersione, dubitari potest, quod fuerit conscriptus ad hoc, vt post Scribentis obitum publicaretur; & in hoc libro nulla ipsius peccata legantur; sed tantummodo proferantur gratiæ, & fauores, quos dicitur ei Dominus indulxisse; Rm̃us Fidei Promotor obijcit, quod aliquod ostentationis, vt vanæ gloriæ vestigium in scriptura, ac publicatione huius libri adesse posse videtur, idque fortius cum huius ostentationis, & vanæ gloriæ, aliquod aliud appareat indicium in alijs actionibus Dei Serui, quippè qui aliquando fuerit auditus proferre verba quædam, quibus se, quodammodo æquiparabat Sancto Ioanni Baptistæ, de quo certum est, quod fuit Sanctificatus in utero Matris, quod nullus eo maior surrexit inter natos Mulierum.

210 Antequam verò ad opportunam responsionem deueniatur, verbis illis, quæ leguntur in approbatione ipsarum Confessionum, facta à Patre Aloysio Cabrera, relata in *Summar. Num. 3. pag. 7. ibi* = *Nessuno faccia riflessione, che le chiami Confessioni, quando più tosto pare, che sia un narrare i fauori, che il Nostro Signore li fece, e dare a Dio le gratie, che scriuere, e confessare i suoi difetti* = & ex quibus verbis nihilominus principalior animaduertendi causa desumitur; verbis inquam illis addenda sunt etiam alia, quæ post iam dicta statim, & im-

mediate sequuntur, videlicet = *Perche è ben vero, che essi sono assai pochi, e piccoli; mà a lui se li rappresentarono molti, e grandissimi. Parcosu certa, che non ne conobbe altri in se, mentre non gli scrisse, perche se gl'auesse conosciuti, o non anerebbe scritto Confessioni, se fossi stato conueniente il tacerli, ò scriuendole ad imitatione del nostro Padre S. Agostino, secondo lui afferma, li confessarebbe, come lo fece il medesimo Santo nelle sue; poiche altrimenti saria finzione, il che nissuno, ne anche con imaginatione attribuirà ad vn Padre così degno d'ogni riuercenza. Questo similmente si raccoglie dal fine, che esso stesso dice lo mosse a scriuerle; e fù il facilitarci alla Confessione Sagramentale de' nostri difetti, e dal dire parimente che scriue quei peccati, che molte volte hà confessati. Tutti quanti lo conobbero, trattarono, e guardarono con molta attentione, non trouorono nella di lui vita, cosa che li possa far fare iuditio differente da questo. Scrisse dunque li peccati, che in se conobbe rendendo gratie al Signore per quelli, da quali lo liberò, come vn beneficio, e gratia dalla sua Diuina mano riceuta; Non occorre marauigliarci di questo, perche il medesimo Signore è così liberale oggi, come lo fù ne tempi antichi con altri Santi.*

211 Ex multis igitur, quæ de prædictis ad rem nostram prò conuenienti responsione colliguntur ea sunt, quod ex ipsismet Confessionibus non tantum reuelantur grandia, quibus Omnipotens Seruum sibi dilectum, tam respectu hominis exterioris, quam interioris decorauit, illustrauitque; Sed & aperiuntur eiusdem Confitentis peccata; quæ quamquam paucissima, & leuiora; ei tamèn graua, & multa videbantur; sicut prò multis, & grauibus sincera Confessione manifestauit; Vnde scripsit peccata illa, quæ in se ipso extitisse cognouit; gratias insimul agens Domino de ijs, à quibus eum liberauerat; Nec potuit aut debuit plura conscribere, cum plura misereunte Domino non superessent; Quemadmodum tùm ille ingenuè confessus est, & tùm demùm Confessarij omnes, qui eius conscientiam moderati sunt, & quibus in huiusmodi circumstantijs omnino defertur, maximam, suspiciendamque cordis illius puritatem aperiendo concludunt.

212 Lætatur ergò Dei Seruum modicè, vel minimum, ac prò mensura Iusti, septies in die cadentis, & resurgentis, peccasse. At nullum profecto in earundem Confessionum scriptione, & publicatione inhære ambitionis, & vanæ gloriæ suggillatum vestigium iure merito sublinemus. Si namque respiciatur pars illa, quæ peccata pandit, hæc procul dubio nos de profundissima Venerabilis Dei Serui humilitate certos reddit; Quatenus verò conspiciatur pars altera, qua Diuini fauores, & gratiæ numerantur, noscitur illicò iustum, debitumque à Dei Seruo persolutum Domino; cuius opera, & magnificentias reuelare semper, & vbique bonum, atque laudabile, sicut fecit etiam Diuus Paulus reuelans nobis se raptum vsque ad tertium Cælum, & post Diuum Paulum fecere quamplurimi alij, quorum aliqui per longam seriem referuntur in Animaduersione §. 53. Absque eo quod il i Sancti Viri, vtpotè Diuini Numinis charitate repleti, sicut noster Dei Seruus, timuerint vanitatis incursum; pui præterea Venerabilis Seruus Dei nullum ostentationis, & vanæ gloriæ indicium (sicut manifeste obijcitur) præstitit in cæteris actionibus. Nec tale quidem subsistit illud, quod speciatim exprobatum ei. Nimirum quod aliquando fuerit auditus quædam proferre verba, quibus se quodammodo Diuo Ioanni Baptistæ, qui sanctificatus fuit in vtero Matris, & quo nullus

inter natos Mulierum maior surrexit, compararet; Nullibi namque legitur, quod illi maiorem, siue parem se fecerit; Benè sit quod recensuerit ea, quæ de se ipso dicebantur effecta, dum adhuc in vtero Matris esset; Videlicet quod Beatissima Virgine apparente, & pronunciante Matri suæ Alphonsi nomen imponendum nascituro filio, qui Cappellani munere sibi functurus erat, gestiuit Infans in vtero Matris; At ex hac gestitione tantummodò allusit ad quoddam ferè simile, quod de Sanctissimo Præcursores scriptum est *Lucæ 1.41.* videlicet = *Vt audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit Infans in vtero eius* = nunquam verò inferri potest ad comparisonem, quam Dei Seruus dicitur, de se fecisse cum Diuo Ioanne Baptista: Ad hæc magis euincendum iuuat hic referre verba metipsa Patris Ferdinandi de Roxas Confessarij, & Relatoris vitæ illius, quæ habentur *Summ. Num. 6. pag. 91. S. 29.*, & quæ fuerunt in obiectione transcripta, ibi = *Pri- ma che nascesse, essendo la sua Madre grauida, la quale era molto diuota di Nostra Signora, auuea costume d'offerirgli tutti li suoi figlioli, auendoli offerto quello, che allora teneua nel ventre, staua pensierosa circa il nome, che gl'auuea da ponere, & aparendogli la Madre di Dio gli disse, che li ponesse nome Alfonso, perche auuea da essere suo Cappellano, & in questo mentre sentì, che la Creatura che teneua nel ventre, si moueua molto, come si rallegrasse, e raccontandomi questo il ben auenturato Padre disse, che alludeua questa gratia a quella, che si fece al Battista nel ventre di sua Madre Elisabetta.*

- 213 Et redeundo ad principale obiectum ostentationis, & vanæ gloriæ, perstrictum propter compositum, & publicatum librum Confessionum semper tale obiectum minùs perstat, ex quo tam ex iustificatis in *Summ. Num. 2. pag. 25. S. 4.* quàm fortiùs ex admissis à Rmo Promotore, iste liber fuit conscriptus, vt non publicaretur, vel si fortè publicaretur; hoc non esset, nisi post obitum ipsius Scribentis, vt iste præmisit in earundem Confessionum Prologo ibi = *Narro parimente le mie colpe, perche quando io sia sciolto da questa vita, se così vi piacesse, e verrà questa scrittura alle mani d'alcuno &c.*, & consonant alia, quæ habentur *Summ. Num. 17. pag. 206. S. 26.* admissisque paritèr ijs, quæ itidem scripsit Dei Seruus, eundem librum transmittendo ad unicam Mariam de Aragonia ibi = *Questo Testimonio vidde una lettera scritta alla Signora Donna Maria d' Aragona con la quale trattaua il detto Venerabil Padre intimamente, nella quale diceua = per obbedire mando questi scritti; e li dimando, che niuno sappia quello, che vi è scritto, e che quando si leggeranno sia presente accioche non li veda alcuno* = Dictum quippe librum Dei Seruus non inusitatè scripsit, sed ad aliqualem imitationem sui Sanctissimi Patris, & Institutoris Diui Augustini, qui certè tresdecim suarum Confessionum libros composuisse constat, vt de hoc Testimonium faciunt eiusdem Serui Dei verba, de quibus in *Summ. Num. 2. pag. 24. S. 3.* relata in Animaduersione S. 52. in princip. ibi = *Volendo io Peccatore imitare in parte la grand' umiltà del vostro gran Seruo mio Padre S. Agostino, il quale compose tredici libri delle sue Confessioni per gloria vostra* = non est ergo cur exempla Sanctorum, qui fecere similiter, ponenda sint ad partes, vt præten- ditur in Animaduersione S. 53.

- 214 Nil similiter urgente promota in subsequenti S. 54. difficultate, nimirum, quod hæc, & similia facta sunt à Viris Sanctitate præditis, vel ex instinctu, & Spiritu particulari Diuino, & quidem admodum modestè, grau-

grauatè, & sobriè, & aliqua specialissima occurrente ratione, vel ex præcepto suorum Superiorum. Cessat enim ex omni parte difficultas, & cuncta desiderabilia supererunt in casu nostro. Quandoquidem ex adductis in toto Summario Informationis Venerabilis Dei Seruus euincitur Sanctus in Fide, Sanctus in Spe, Sanctus in Charitate, Sanctus in Iustitia, & vno verbo Sanctus in omnibus. Igitur concludi debet, Confessiones fecisse ex instinctu, ac Diuino Spiritu particulariter impellente: Et quidem eas fecit admodum modestè, grauatè, & sobriè, sicut ex iisdemmet Confessionibus patet, quæ, & alia huiusmodi, quam à Confessionibus simplicibus non sint omninò remouenda; proprius tamen pertinent ad Visionum, reuelationum, Gratiarumque narrationem puram, & habentem qualitatem Confessionum, quæ concernere possunt liberum, & seiunctum factum hominis, vt de sola Visione, & reuelatione respectu qualitatum recensitarum perstrinxit Diuus Iacobus in sua Epistola canonica cap. 3., inquit = *Sit pudica, sit modesta, suauis bonis consentiens, plena misericordiae, & fructibus bonis, non iudicans, sine simulatione.*

215 Neque animaduerti oportebat, quod talis instinctus, & Diuinus Spiritus admitti posset, si essent approbatæ Virtutes in gradu heroico. Si enim necessaria fuisset præcedens approbatio Virtutum, ad quid cum tanto apparatu præsentem conglomerare animaduersionem, quando tota quæstio, dato non tamen concessa, quod fieri debeat, & possit, valuisset per pauca remitti ad futura tempora post approbationem Virtutum? Verum tamen non nisi optimè ea nunc incidit, quia scilicet Confessiones prædictæ iam reuiscæ sunt, & approbatæ; Virtutes verò in gradu heroico vberrimè comprobantur, iam iamque in statera ponuntur. Nec quidquam facit ad assertum Rm̃i Promotoris sed potius nobis confert Doctrina Cardinalis Bonæ ex *Tractat. de Discret. Spirit. cap. 7. sub num. 6.* in Animaduersione relata ibi = *Talem verò impulsam ad opera mirabilia, & non consuetam, tunc esse à Deo cognoscemus, si vocatus ad illa excellenti Sanctitate emineat; semper enim tendit huiusmodi motio ad raram Sanctitatem efficiendam, & ad Virtutes internas in gradu heroico.* Et incoercibilis, atque laudabilis stylus est, vt dum examinantur pro approbatione Virtutes, insimul cælestes fauores, & gratiæ cum illis afferantur; Nihilque commune cum nostris terminis habet adductum exemplum Causæ Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Serui Dei Alphonsi Rodriguez; in qua, quia iste rationem suæ conscientiae descripsit, proponendum est dubium; An ratio conscientiae obstat, quominus procedi possit ad vltiora in propositione dubij super Virtutibus heroicis in specie. Ille quippe Dei Seruus, tamquam Iesuita, ad tale quid ex peculiari Societatis suæ Instituto tenebatur, sicut comprobant à Rm̃o Promotore exposita in præsentis Animaduersione dicto S. 54. per Auctoritates ibi adductas. Noster verò Venerabilis Alphonsus de Orozco, qui fuit Religiosus ex Ordine Diui Augustini, nec tali onere ex Instituto grauabatur; nec propterea confessiones fecit, nisi Diuinis fauoribus, & gratijs vna pariter cumulatis; quæque iampridem fuerunt formali sub censura discussæ, & approbatæ, vt dictum est.

216 Potissimè tandem aduertendo, quod nec etiam in tali libro Confessionum scribendo defuit præceptum Superiorum, cum id clarissimè habeatur ex depositione Patris Ioannis de Herrera Procuratoris Generalis Ordinis Sancti Augustini LXVIII. Testis Processus Matreus

Auctoritate Apostolica Summar. num. 53. pag. 563. §. 19. ibi = Nel che si faceua ben vedere la profonda Vmiltà, che auera: era nel molto, che nascondeua le sue cose, perche non haueua il maggior tormento, che si sapesse alcuna sua cosa; E se scrivesse quel libretto delle Confessioni delli suoi peccati, nel quale non si ritroua vn peccato suo, ma lodi di Dio, non fu di suo proprio moto, e volontà; ma per obbedire alli suoi Prelati, scrisse quelli tre libri d' Oro, e se gli scrivesse, non gl' impresse, conforme impresse tutti gl' altri libri, che compose: e così la manifestatione di quelle fu dopo la sua morte, e non prima; e si deue auuertire molto, che in tanti libri, che scrivesse, mai in quelli pone, che fu Predicatore dell' Imperatore, nè del Rè Filippo Secondo, e se in qualcheduno si trouerà questo titolo, non fu suo, nè fuui posto d' ordine suo, ma ex officio lo posero l' Impressori; solo a questo libro delle sue Confessioni pose il titolo, e disse = Libro delle Confessioni di questo Peccatore Frate Alfonso de Orozco.

Ad quintam Oppositionem *Super obseruantia Vitæ Religiosæ.*

217 **A** Nimaduertitur sub §. 55. quod Dei Seruus ferè nunquam intererat Mensæ communi cum alijs Religiosis, & quod hæc consuetudo, hicque modus operandi aduersantur praxi omnium Religionum, vel saltem illarum Constitutionibus; quarum ibi nonnullæ proferuntur in medium; fitque demum ex præmissis obiectum, quod talis transgressio, dato etiam quod Constitutiones Sancti Augustini non obligent sub peccato mortali, aut veniali semper tamen faciet obstaculum Beatificationi, & Canonizationi ex Doctrina Scacchi.

218 Verum enim verò respondetur, quod consuetudo, quam Venerabilis Dei Seruus senex iam effectus, habuit ferè nunquam interessendi communi Mensæ, etiamsi aliarum Religionum praxi, aut Constitutionibus aduersetur, minimè obstat; cum eidemmet nequaquam Dei Seruus esset adstrictus, neque ad illarum obseruantiam in aliquo teneretur, cum consuetudinibus, & Constitutionibus vnus, vel alterius religionis non ligentur ij, qui sub alia, & omninò diuersa Religione Deo militant. In nihilo autem eadem consuetudo Serui Dei aduersatur Constitutionibus Sancti Augustini, quibus peculiariter Dei Seruus adstrictus erat; non inquam aduersatur; etenim secundum, quæ per Rmum Promotorem ad arguendum sunt relata, ibi = *Sicut pascimini ex uno Cellario, sic induamini ex uno Vestiario* = Constitutio ista neque in spiritu, neque in littera suos obligat ad vescendum in vna, & communi mensa, siuè, vt dicunt, Refectorio; sed tantum hortatur, vt induantur ex vno Vestiario, sicut ex vno Cellario pascuntur; Quod autem Dei Seruus ex vno eodem, ac cæteris Religiosis communi Cellario pascere, hoc non reuocatur in dubium. Non itidem consuetudo præmissa aduersatur praxi propriæ Religionis, in qua, quemadmodum, & in alijs, laudabiliter ad excitamentum aliorum, viget consuetudo, vt gradum adepti habeant aliquas distinctiones, inter quas illa reperitur, vt mensæ communi cum alijs Religiosis ferè nunquam inter sint. Verumtamen in hoc assumpto parum insistimus, cum superabundent aliæ rationes, quibus euincitur, Venerabilem Dei Seruum

ab interessendo communi Mensæ Iure optimo se continere valuisse. In Cella quippe, vbi vt plurimum semotus ab Vniuersitate comedebat, parcissimè vefcebat, & ibi commodè ad exemplum Iusti, qui dum comedit, replet Animam suam, plus Animam spirituali, quam Corpus materiali Cibo saturabat, & ea rursus, quæ supererant de sibi appositis ad manducandum, dabat in eleemosynam Pauperibus Iesu Christi, exurientes sic ex industria misericorditer pascens.

219 Et demum ex eodem Teste, super quo tota præsens fundatur animaduersione repetito patet etiam Dei Seruum prudenter egisse si in abscondito suæ Cellulæ manducauit; Quæsiuit enim tali medio humilitatem, refugiens existimationem illam, quam tantum de ipso Correligiosi eius faciebant, quando ad communem mensam in Refectorio comedebat, putantes sese D. Augustinum præsentem, & comedentem videre, ibi = *Le volte, che questo Testimonio lo vidde pranzare nel Refettorio, come li Giouedì Santi, li primi giorni della Pasqua, era tanto grande l'allegrezza, che i Frati aueuano, come se fosse il Padre Sant' Agostino quello, che mangiana* = & nihilominòs consuetudinem suam vndeque licitam taliter moderatus fuit, vt non omiserit in diebus solemnioribus = *Come li Giouedì Santi, i primi giorni di Pasqua* = communem Mensam adire, vt alij Religiosi insimul ad lætitiā prouocarentur. Cum ergo Dei Seruus non sit de aliqua circa hoc transgressionem notandus, in vanum adducitur ad corroborationem obiecti Doctrina Scacchi in suo tractatu de not. & sign. sanctitatis. sect. 6. cap. 3. eamque requirit institutorum transgressionem; sed potius eadem Doctrina nobis fauet, dum si ex alio capite, vel capitibus (sunt verba eiusdem auctoris) argumenta Sanctitatis fortiora, ac validiora concurrerint = prout in casu nostro abundantissimè concurrunt, pernecessè concludit huiusmodi transgressionem, si adessent, in examinando acta cuiuscumque Dei Famuli respectu ad Canonizationem in numero non esse habendas, neque considerandas tamquam impediētes.

220 Sub §. 56. nunc obijciendi ratione desumpta ex Testimonio Patris Ioannis de Herrera deponentis per hæc verba = *in questo Conuento di San Filippo stando assai male il Priore del Conuento, che si chiamaua Frat' Antonio de Velasco una sera seruendo Io il detto Priore, stando con quello il Seruo di Dio, gli domandò Padre mio cena Vostra Paternità* & *Et il Seruo di Dio gli disse: Padre gratie a Dio, sone più di cinquant' Anni, che non ceno, e me ne trouo benissimo, perche l'uso è vn'altra naturalezza. Il Padre Priore gli disse stà bene, ma perdè già che Vostra Paternità non cena, gli comando, che ogni sera faccia colazione. E Voi Frà Giouanni portate ogni sera la colazione al Padre Orozco. Certo, che se m'auessè detto alcuna cosa di grandissimo momento, e qualità, non l'auerei stimata tanto, e non m'auerebbe dato tanto gusto, quanto il portare la colazione al detto Seruo di Dio, glie la portai quattro, & cinque volte* = Animaduertitur quod videtur aliqualem Dei Seruo posse imputari transgressionem circa Votum Obedientiæ.

221 Præmissis autem, quod non semper Superiores intendunt in vim præcepti adstringere Subditos, quando istis aliquid iubent; sicut euincitur exemplo relato Matth. 9. vbi Dominus duobus illis Cæcis ad visum restitutis præcepit, ne cui Miraculum indicarent; & tamen ipsi exeuntes diffamauerunt illud per Vniuersam Terram; neque tamen propter hoc Dei inobedientia culpati sunt; quia nimirum iussio illa vim præcepti formalis non obtinebat, vt docet Diuus Gregorius Moral.

lib. 9. cap. 18., & Diuus Thomas 2. 2. *quest.* 104. *artic.* 4.; Nihilominus quatenus diceretur in præfenti agi de præcepto formali, & adstringente; Respondetur Venerabilem Dei Seruum de nulla Voti obedientiæ transgressione posse coargui; Cum etenim illi Superior mandauerit, vt lentaculum sumeret *ogni sera*; ipse autem Dei Seruus sumpsit per *quattro*, & *cinque sere*; Præcepto siquidem satis obedientia fecit; Nam per totidem vices impletum remanet tempus expressum per dicta verba *ogni sera*, quæ ultra quamquod perpetuitatem temporis non important, non est propterea præsumibile, quod prudens, & discretus Superior postquam audiuerat Dei Seruum ad interrogationem illam, cur Vespere non ederet, respondentem sibi = *Padre gratie à Dio sono più di ciuquant'anni, che non ceno, e me ne trouo benissimo, perche l'uso è vn'altra naturalezza* = non est inquam præsumibile, quod voluerit eundem obligare perpetuò ad comedendum Vesperè, quod attento habitu non comedendi producto, atque firmato per longissimum decursum annorum plusquam quinquaginta, expleri nequiuisset, nisi cum euidenti periculo indiuidui comedere debentis, qui non habebat naturam accomodam, & patientem Vespertini Cibi; Et tanto fortius non est præsumibile, quod tale quid voluerit præcipere, cum tamquam sedulus, & ad rectè præcipiendum instructus, nec eius munere perspecto sine iniuria negabitur, sciuisse, quod præcipienti ea, quæ cum indiuidui periculo sunt, nemo tenetur obedire; quemadmodum ex eodem indiuidui motiuo in fortioribus terminis, in Ecclesiastico scilicet præcepto de ieiunando, vel de non comedendo Carnes diebus vetitis, tenent communiter omnes; Nec obedientiæ debitæ præcepto de comedendo adaptabilis est Doctrina Diui Francisci Salesij ad obiectum relata. Hæc etenim in illo, qui obedientiam monetur præstare præcepto de comedendo, vel de faciendo quid simile non aduersantem naturam, sed conuenientem, ac præcepto non dissimile desiderio illius, cui fit præceptum apertissime supponit inesse. En quo modo se habent verba Sanctissimi Præfulis = *Vbbidite loro anche quando v'ordineranno cose, per altro grate, come di mangiare, e di prenderui del diporto* = His adhuc non obstantibus Venerabilem Dei Seruum Obedientia, vt inquit, Cæca, prorsus despecto periculo, paruissè superius comprobatum est. Eoque sanè nil clarius exemplo afferri potest ad demonstrandum hac etiam eximia virtute mirum in modum præcelluisse.

- 222 Et quidem Obedientiæ Virtutem Venerabilis Dei Seruus perfectissime, atque in gradu sublimi, & heroico toto suæ Vitæ tempore coluit, atque exercuit, sicuti in Informatione apertissime demonstratum est pag. 113., & seqq. vbi de illius Obedientia fusè actum fuit. Immo ad Obedientiam exercendam alios semper hortatus fuit, & suis scriptis pluries docuit, & præcipue in libro, cui titulus = *Giardino d'Orazione* cap. 6. 7., & 8. = vbi fusè agit de excellentia, & pulchritudine eiusdem Virtutis, dicens inter cætera cap. 7. pag. 81. *Io in quanto à me vorrei più tosto spazzare la Casa per obediencia, che stare in Coro, e contemplare senza d'essa* = & in libro = *Instruction. de Religios.* cap. 15. S. L. *Obediencia* sic ait = *Mas quieria dormir por obediencia, que velar por mi voluntad, y aun mas meritorio me sera comer mandandolo el Prelado, que ayunar à pan y agua por mi parecer*. Atque insuper in libro *Certamin. boni ad finem* part. 4. cap. 31. vbi quinque salutaria documenta cuique Religioso seruanda reliquit, prò ultimo ex istis pag. 189. Obedientiam

summopere commendat sumpto themate, *sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio* = *Ioann. 5.* his verbis = *Hoc tamen mirabili sigillo opus hoc erat claudendum; si tacere didicisti in Religione, Frater: quod si verò non adhuc scias, nihil scire te iudices. Si Corpus tuum Spiritui, Deo opitulante subegisti. Si conscientiam tuam (in qua gaudium, & gloria sita est) expurgare studuisti; si denique præ virili clausuram Monasterii seruasti; Obedientia tibi opus est, sine qua cuncta Religiosi opera vacua sunt, Teste Sancto Augustino. Quid multa? melior est Obedientia quam Victimæ, veluti Samuel Sauli Regi locutus est. Felix Monachus, qui toto pectore obedientiam diligite, eamque in omnibus, & si minimis rebus seruat. Hic sanè cum Christo Iesu Patri Obediente usque ad mortem Oraculum hoc fixum habeat in corde, semper; & ubique dicens, sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio. Non domum, quam volo habito, non vestem quam cupio, induo, sed pannosa, quam Prælatus mihi præstitit, utor. Non ministerio, quod cogitavi honorifico fungor. Sed Obedientia omnia moderante Fratribus meis inseruio.*

223 Denique ex quo, ut in §. 57. Animaduersionis Venerabilis Dei Seruus nummos, Vestes, & his similia Pauperibus distribuit, opponitur habuisse peculium; quando ex dispositione Sacri Tridentini Concilij tenebatur suarum Prædicationum emolumentum, & cætera, quæ quomodolibet, & munificentia Catholici Regis acquirebat, Superioribus tradere, & Conuentui incorporare. Quod cum non fecerit, sed emolumenta proprijs manibus, proprioque arbitrio erogauerit, esto in causas maximopere pias, videatur, quod prædicti generalis Concilij Constitutionem fuerit transgressus; quæ quidem transgressio ponderabilior sit, ex quo idem Dei Seruus in Aula traducebatur, & accusabatur tamquam proprietarius Sacrorum Canonum transgressor. Nequè suffragari, ut in dictæ animaduersionis subsequenti §. 58. dicitur, quod ab antedicta lege Conciliari Dei Seruus erat exemptus per Bullas Summorum Pontificum: Eadem quippè Bullæ afferendæ forent, & quatenus afferrentur nullius essent momenti, quippè quod Dei Seruus, quando fuit electus in Concionatorem Imperatoris Caroli Quinti, noluit easdem Bullas, quibus à subiectione superiorum eximebatur, acceptare; absque eo quod dici valeat, quod ex tali renunciatione non infertur ad renunciationem facultati distribuendi suarum prædicationum emolumenta, & cætera, quæ ex munificentia Imperatoris acquirebat; stat enim contrà hoc Testimonium Patris de Herrera referentis Venerabilem Dei Seruum, tum etià Bullis illis, quæ ipsi facultatem distribuendi suppeditabant, renunciasse.

224 Prò responsione dicitur, constare quidem quod Venerabilis Dei Seruus ex ardentissima, & operosissima Charitate in Proximum Nummos, Vestes, & his similia Pauperibus distribuerit, non tamen ideò concludendum est, quod habuerit peculium; Circa istud enim ut debita distinctione procedatur, & omnis confusio tollatur, sciendum est, quod Dei Seruus quædam acquisiuit; quædam verò requisivit; Quæ acquisiuit, fuerunt emolumenta suarum prædicationum; egit enim, Concionatorem Imperatoris Caroli Quinti, & Catholici Regis Philippi Secundi; Et hæc Prædicationum emolumenta exigebat Depositarius Conuentus, & sic exacta diuidebantur in tres partes, quarum vna cedebat Conuentui pro sustentatione ipsius Serui Dei; alia erogabatur in Alimonia Monialium Monasterij Talaueræ ab ipso Seruo Dei fundati; Tertia demùm à Dei Seruo distribuebatur inter Paupe-

res. Quæ autem Dei Seruus requisivit (& hæc operante Domino non fuerunt modica, sed multa, & multa) de maxima Imperatoris, Catholici Regis, Procerum, aliorumque pietate processerunt, adeo, ut in eleemosynas indigenum erogarentur, quemadmodum fuerunt erogata. Igitur si de nouissimis quærat; omnino conquiescat animaduersionis. Nam cum fuerint requisita propter Pauperes, & in hanc unicè causam a fidelibus elargita; debuerunt omnino in Pauperes distribui, nec poterant sine manifesta iniustitia in aliam verti causam, & per consequens nec Superiori consignari, nec incorporari Conuentui. Vnde quoad ista satis patet, quod allata Sacri Tridentini dispositio nil penitus vrget.

- 225 Quo verò ad priora, scilicet ad acquisita Prædicationum emolumenta, in quibus fortè potuisset consistere peculium; Quicquid sit de Pontificum Bullis, quæ Regum Concionatoribus fauent pro tali modo acquisite tuta retentione, & quidquid sit, num videlicet Dei Seruus prædictis Bullis renunciauerit, & tunc etiam in ea parte quæ ipsi facultatem dandi eleemosynam suppeditabant; Certum est, quod respectu eorum, quæ fuerunt acquisita prius quàm antedictum Concilium haberet complementum, quod euenit sub anno 1563. eadem Conciliaris dispositio nil pariter vrget, cum nulla legum habeat oculos retro; Sicuti respectu Constitutionis Clementis VIII. la 60. præcipientis quod nullus ex Fratribus bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, proventus, Censuum, Eleemosynas quocumque nomine acquisita, tamquàm propria, aut etiam nomine Conuentus, possidere possit, sed ea omnia statim superiori tradantur, & Conuentui incorporantur, Respectu inquam dictæ Constitutionis, quod illa Dei Seruus non afficiatur, cum publicata fuerit post ipsius obitum Reu. Promotor admisit *in dicto* §. 57. suæ Animaduersionis. Quo verò ad acquisita post vulgationem Concilij; Sacris Tridentini legibus Venerabilis Dei Seruus noscitur satisfecisse. Quandoquidem taliter acquisita fuerunt consignata Superiori, & incorporata Conuentui, exigebat ea quisque Depositarius; Illasque post modum in tres equas diuisas partes harum vna relinquebatur ipsi Conuentui pro Dei Serui sustentatione, alia implicabatur, ut supra dictum est, pro alendis Monialibus pauperibus Monasterij Talauerensis ab ipso Fundati, ac Tertia in Pauperes ab ipso Dei Seruo erogabatur proprijs quidem manibus, sed non tamen proprio (ut obijcitur) arbitrio. Nam omnes, & quot quot de eleemosynis Testes loquuntur concludunt Dei Seruum illas fecisse de Superiorum licentia. Circa quam licentiam faciendi eleemosynam valde ponderandum est factum, quod mox affertur ad plenissimam remotionem obiecti, & ad evincendum quantum Sacrorum Canonum, Sacrique Tridentini Concilij fuerit Custos, atque Zelator noster Venerabilis Dei Seruus. Agebat iste non sine stupore omnium, Sanctitatis fama longe, lateque vulgata, inculpabilem Vitam Matriti: Ibi interea insurrexit Pseudo propheta quidam versutus homo, mendax, & tristis, hyppocrita nomine Petrus Pirola, qui ad magis fallendum iam multitudine Populorum seducta diu circuiuit, ut Venerabilem Dei Seruum in suam necessitudinem adduceret, ratus sub vmbra tanti Viri facilius cæteros posse decipere; Internoscit Dei Seruus nequam hominis mentem insanam, ac latefcentem sub Agni pelle Lupum diuino Spiritu imbutus probe discernit; eiusque propterea familiaritatem nedum, sed & ipsum alloquium vbique refugit: Perditus

rus ille videns omnia frustrata spe cadens posse Sanctum hominem in suam partem trahere, contra eius decus, ac spectatam probitatem insurgit; ipsumque velut proprietarium incusans Sacrorum Canonum transgressorem compellat. Initur propterea ipsius Servi Dei opera celeberrimum Doctrina, & pietate Virorum Congregatio, in qua sedulo, graviterque discusso articulo, num Dei Servus tuto posset eleemosynam largitionumque easdem licite faceret, proditque affirmativum responsum; Demum Petrus Pirola, qualis esset defectus Sacrae Inquisitionis Iudicio punitus fuit, ut habetur ex Cardinali Bona de discret. Spirit. cap. 5. sub num. 2., ibi = *Eodem Spiritu imbutus Venerabilis Alphonsus de Orozco Ordinis Sancti Augustini nunquam induci potuit, ut Magdalenam à Cruce Cordubensem, cuius vitæ singularis fama totum repleverat Orbem alloqueretur, tandemque innotuit eam Spiritu superbiae delusam fuisse &c.* Petrum quoque de Pedrola, quem tamquam Prophetam omnes colebant, ad suum Colloquium admittere noluit cum alioquin benignissimus esset, & hic postea à Supremo Fidei Tribunali extremo supplicio punitus fuit. Recensitam seriem facti, quod satis concludit Venerabilem Dei Servum tuto liciteve eleemosynas potuisse facere, atque fecisse, præsertim stante illa prædicta determinatione, neque fuisse prætergressum Sacras legum Sanctiones probant Testes optimè informati *Summario Num. 28. pag. 310. §. 3. num. 37. pag. 376. §. 6., & pag. 180. §. 18., & num. 38. §. 1. pag. 387., & pag. 392. §. 16.* Ad nihilum ideò valente in Animadversione sub §§. 60., & 61., excitata auctoritate cuiusdam opusculi intitulati = *Trattato della Vita comune de Religiosi* = nam ultra quod nihil concludit contra nostrum casum Servi Dei facientis eleemosynam de licentia Superioris; fuit præterea impressum anno 1695. sicque post lapsos plusquam annos centum ab obitu nostri Venerabilis, qui anno 1591. requievit in Domino.

- 226 Removetque præterea omnem penitus penitusque difficultatem ponderatio, quod Venerabilis Dei Servus, licet Regius Concionator, atamen tamquam minimus, & simplex Religiosus omnibus obedientijs Religionis præsto erat, adeo ut quotidie genibus flexis in manibus Superiorum obedientiam præstaret, spolum emitteret, ac licentiam peteret eleemosynas in pauperes erogandi, sicut de visu, & certa scientia deponit XI. Testis Processus Toletani *Summ. Num. 45. §. 34., & 35. pag. 502., ibi = Essendo questo Testimonio Segretario della Prouincia, lo vidde ogni mattina nell'uscire da Prima avanti di dire la Messa il benedetto Padre se n'entraua nella Cella del Prouinciale, e postosi in ginocchi rassegnaua nelle mani di detto Prouinciale gl'emolamenti, e le rendite, che Sua Maestà il Rè gli daua per esser suo Predicatore, & il benedetto Padre Orozco dichiaraua avanti il suo Prelato, che era il Prouinciale tutto il denaro, che auca in quel giorno, e l'intentione di spenderlo in far bene alli Poveri, e per quello chiedea la licenza, e replicandoli il Prouinciale la poca necessità che auca per far quello, supposta la licenza, che auca da Sua Santità il Sommo Pontefice, e lo stile della detta Prouincia, e che il detto Prouinciale gli daua per tutto il suo Triennio, non era sufficiente tutte queste sicurezze, acciò il benedetto Padre lasciasse d'andare ogni mattina dal Prelato à fare la detta rassegna, e dimandar la detta licenza; & XI. pariter Testis Processus Salamantini vnus ex Prouincialibus dicto *Summario Num. 47. pag. 510. §. 11. = Et essendo questo Testimonio Prouinciale, la prima volta, che lo vidde (scilicet Servus Dei**

Dei) si pose in ginocchi, e prestò à questo Testimonio come tale Prouinciale l'obbedienza, e pose nelle sue mani quanto auca, il che l'altre persone graui, & Antiane, e li Predicatori delli Rè non sogliono fare, perchè già si presume, che li Prelati danno licenza, e li lasciano per la loro antianità, e grauità, che non facciano quell'atto tanto umile, & il detto Padre Orozco non volse seruirsi di tal prerogatiua, mà come il più umile, e basso Frate farlo così come hà detto, nel che mostrò bene la sua umiltà, e perfettione dell'adempimento delle regole del suo Ordine &c. = quod etiam affirmat LXVIII. Testis Processus Matritensis auctoritate Apostolica Summ. d. Num. 47. pag. 508. §. 2., & 3.

*Ad sextam oppositionem circa ea,
quæ contigerunt in vltima
Infirmitate Venerabilis
Serui Dei.*

227 **A**dmittit Rñus Promotor sicuti videre est in hac Animaduersionis parte §. 62. plura à Postulatoribus esse allata in commendationem Castitatis, & Virginitatis Venerabilis Serui Dei, inter quæ, allatis eo loci Testibus, notatu dignum fore inquit illud, nimirum, quod quando necessitas Dei Seruum impellebat habere sermonem cum Mulieribus, illarum minimè spectata facie, sed defixis in Terram oculis alloquebatur. Nihilominus, subdit ipse, vt proprio muneri satisfaciat, operæ pretium esse referre illa, quæ in vltima Infirmitate Venerabilis Serui Dei contigerunt, additis nonnullis adnotationibus, factis non quidem animo impugnandi eiusdem Castitatem, & Virginitatem; sed vt relatis omnibus, quæ ex Officio sui muneris referenda censuit, congruæ responsiones, quæ veritatem ponant inclaris, à Postulatoribus afferantur.

228 Hinc subsequenti §. 63. ex Processu Matritensi auctoritate Ordinaria constructo dictum vnus Testis, quod habetur eodem Processu fol. 528. tergo. Sic refert = All'ottaua dimanda disse, che quello, che di esso
 „ sà, è, che questo Testimonio, come Seruitore, che fù del Conte
 „ di Boendia, e della Contessa di Boendia, che era Sorella della Si-
 „ gnora Donna Maria d'Aragona, al tempo dell'Infermità, della
 „ quale il detto Santo morì, questo Testimonio assistè alcune notti
 „ nella Cella del detto Santo Orozco, e restaua iui alcune notti in
 „ compagnia delle dette Signore Contessa di Bondia, e Donna Ma-
 „ ria d'Aragona, le quali dette Signore entrauano nella Cella del detto
 „ Santo Orozco, doue non era Clausura, nè staua consegnato il Colle-
 „ gio di Donna Maria d'Aragona alli Padri di Sant' Agostina, doue
 „ questo Testimonio vidde con li suoi occhi il sommo rispetto, e riuere-
 „ renza, con che la detta Contessa, e Donna Maria d'Aragona cura-
 „ uano il detto Santo Orozco, perche ogni volta, che era di bisogno
 „ d'abbracciare il detto Santo per ponerlo à far del Corpo, la detta
 „ Signora Maria d'Aragona in presenza di questo Testimonio, e senza
 „ permettere, che niuna serua sua, nè altra persona s'accostasse al det-
 „ to Santo Orozco, ella medesima l'abbracciava, & alzaua dal letto con
 gran

» *gran resistenza del detto Santo per la sua grand'vmiltà, e la detta*
 » *Contessa li teneua il Vaso inginocchiioni essendo una Donna delle*
 » *più principali, e graui di tutta la Corte, e la più schifosa, perche*
 » *come Seruitor suo, sà questo Testimonio, che l'era molto; ciò*
 » *non ostante vidde questo Testimonio, come le dette due Signore*
 » *faceuano il sopradetto tutte le volte, che era necessario con grand'*
 » *vmiltà, e stupore di questo Testimonio, e di tutti quelli, che lo vedeua-*
 » *no, e similmente vidde questo Testimonio, che le dette due Signo-*
 » *re restauano alcune notti nella detta Cella del detto Santo Orozco*
 » *senza coricarsi vegliandolo &c.*

229 Cui Testis dicto subiungit ille in §. 64. dictæ Animaduersionis, similia prorsus esse enarrata à Fratre Ioanne de Herrera Procuratore Generali, & de quibus Summario Num. 55. pag. 602. §. 9., & seqq. per hæc metipsa verba = *ebbe per Infermiere ancorche con gran pena sua,*
 » *perche il veder Donne alla sua Cella gl'era notabile, le pietosissime*
 » *Signore la Contessa di Boendia, e la Signora Donna Maria d'Ara-*
 » *gona, le quali con le sue mani proprie lo seruiuano, come al ponerlo*
 » *alla seggetta, perche non si poteua muouere &c.*

230 Pariterque in §. 65. dicit antedictis consonare depositiones nonnullorum aliorum Testium; allegatque vnicam Testem Marinam Diaz, de qua in Summario Num. 25. pag. 288., & 289. sic deponentem =
 » *nell'ultima Infermità della quale il detto benedetto Padre Orozco*
 » *morì, che durò più di quaranta giorni, la detta Signora Donna*
 » *Maria d'Aragona, e questa Testimonio, e Francesca de Torres, co-*
 » *me sue Serue, assisteuano alla detta sua Infermità, per la molta affez-*
 » *zione, che portò la detta Signora Donna Maria d'Aragona al detto*
 » *benedetto Padre per essere tanto Santo &c., e perche nel detto tem-*
 » *po non vi era Clausura nel detto Collegio, nè Conuento perche la det-*
 » *ta Signora Donna Maria d'Aragona, non aueua dato per allora*
 » *il detto sito, e Collegio al dett'Ordine del Signor Sant' Agostino,*
 » *per il che, come tale Fondatrice staua con le sue Serue in vn' appar-*
 » *tamento del detto Collegio, e siccome vi era solamente il detto bene-*
 » *detto Padre, & altri due, ò tre Padri, come tale Padrona andaua*
 » *per tutto il Collegio con le sue Serue, & entraua particolarmente nella*
 » *detta Infermità nella Cella del detto Benedetto Padre; & vna sera li*
 » *Medici, che lo curauano, ordinarono, che li sfregassero le gam-*
 » *be, quantunque la sua Infermità era graue, riuolto gl'occhi all'Im-*
 » *agine di Nostra Signora, & in quest'occasione entrò la detta*
 » *Donna Maria d'Aragona, e Francesca de Torres sua Serua nella*
 » *Cella del Benedetto Padre.*

231 Ac denique sub §. 66. non prætermittit referre, quod in actu extre-
 mæ Vnctionis mulieres interuenerunt, non obstante, quod Venerabilis Dei Seruus esset optimè sui compos, vt ex Testimonio antedicti Patris de Herrera, de quo Summario Num. 55. pag. 602. §. 6., ibi =
 » *Gli diedero la Santa Vntione, e prima il Padre Maestro Frate*
 » *Ernando de Roxas mandò à dire à mia Madre, che si chiamaua*
 » *Donna Mariana de Narbaez, che era stata figlia di Confessione del*
 » *detto Seruo di Dio molt'anni, e l'aueua seruito molto, che venis-*
 » *se al Collegio per veder dare l'Vntione al Seruo di Dio con la Si-*
 » *gnora Donna Maria d'Aragona, venne, e glie la vidde dare, e*
 » *conforme essa mi raccontaua, lasciò vscire con il Sacerdote tutta*
 » *la Gente, che era entrata, e rimase con il Seruo di Dio sola, il*
 » *qua-*

quale stava voltato verso la muraglia, e gli disse, ò Padre mi conosce Vostra Paternità; Il Seruo di Dio si riuoltò, e disse, certo, che la conosco, e cominciò à piangere, e mia Madre parimente; egli disse mia Madre: veda Vostra Paternità, che sono la Madre di Frà Giouanni d'Herrera; Il Seruo di Dio disse, già lo sò, perchè ben la conosco.

232 Inuit propterea idem Rñus Promotor *sub* §.67. quod hic Mulierum accessus ad Cellam Venerabilis Serui Dei, & nimia familiaritas, quam iste admisit in sui Corporis pertractatione aliquid difficultatisingere possunt, & ansam præbere valent, vt in eodem Seruo Dei aliquem defectum notet, cum iuxta Sanctos Patres, & Ecclesiæ Canones, nil certius sit, quàm quod Sacri Homines sobriam admittere teneantur Mulierum frequentationem.

233 Adiecitque *sub* §.68. crescere vim assumpti ex duabus circumstantijs; vna videlicet, quod Venerabilis Dei Seruus, quodammodo visus fuit cum foeminis assistentibus ludere, & sermonem iocosum cum ipsis effundere; Altera verò quod ipse Dei Seruus tam dictis, quàm facto expositum se agnoscebat illecebris Carnis, & tentationibus: Vnde tantò magis adstrictus erat ad euitandam mulierum familiaritatem. Primam circumstantiam desumit ex *Summario pag. 606. §.35. & 36.* Vbi depositio Patris Ioannis Medina hæc habet = essendo stato esso mandato da San Filippo (idest de Conuentu Sancti Philippi) acciò vegliasse vna notte nella sua Infermità al Seruo di Dio nella quale curauano, amministrauano, e seruauano d'Infermiere l'Eccellentissime Signore Donna Maria d'Aragona, e la Contessa di Borendia sua Sorella al detto Seruo di Dio, fece istanza il medesimo al Padre Maestro Irate Ernando de Roxas, che li portasse il Santissimo Sacramento per adorarlo; e doppo auerlo adorato, & esser stato riposto nell'Altare, si voltò il detto Seruo di Dio alla muraglia, e cominciò à ridere fuori di modo pieno di somma, & incomprendibile allegrezza, & auendoli detto la detta Signora Donna Maria d'Aragona, Padre Orozco, che allegrezze son queste? non goremò tutti di quelle? & il benedetto Padre gli rispose, stò qui con vna Signora più bella di Vostra Signoria, e la detta Donna Maria d'Aragona li disse, non la potremmo vedere ancor noi? & il Seruo di Dio disse, li suoi deuoti la vedranno.

234 Alteram verò circumstantiam, fusiùs reassumptam in §.69. Animadversionis, eruit ex dicto Patris Ioannis de Herrera deponentis per hæc verba = Anchorche renda gratie à Dio d'auerlo scampato dal conoscer Donna alcuna, con tutto che fosse d'età di ottant'anni, confessaua, che non si ritrovava alcuna età sicura fin tanto che vive la Carne &c. perchè la guerra de pensieri suol'esser pericolosa, & importuna in qualsivoglia modo, che voi sapete meglio di me &c. = vt ex *Sum. Num. 49. pag. 523. ad fin. §.6.* Itemque depromit ex alio Teste Francisco Maldonado deponente = che in materia di Verginità, sentì dire questo Testimonio, che in vna occasione, che crede, che fù d'Infermità, sforzandolo il Prelato, che dicesse qualche cosa della sua Vita in questa materia della Castità, disse, sin'ora per la Misericordia di Dio, non hò commesso alcun peccato in questa materia; nè sò quello, che sarà da quì auanti, Dio mi tenghi con la sua mano; e quando disse questo auera più d'ottant'anni, & vt in *Summar. pag. 524. §.12.*

235 Ad præmissi confirmationem assumpti addens in §. 70. quod Venera-

rabilis Dei Servus in Infirmitate novissima non solum faciem suam obducebat velo, ne mulieres videret, ut ex *Summ. Num. 21. pag. 256. §. 14.*, sed etiam manebat inclusus in quodam Sacco, ut ex *Summario Num. 39. pag. 420. §. 179.*, & *pag. 423. §. 189.*, quæ ideo faciebat, ne angelus Satanæ illum colaphizaret, & ne tentaretur, ut pudendas Corporis partes contingeret, iuxta relata per eundem Maldonadum *Summario dicto Num. 39. §. 51. ibi = Che d'ordinario si coricava il detto Padre Frà Alfonso d'Orozco messo in un sacco dalli piedi sin sotto le braccia per non dar luogo, che le sue mani potessero arriurare alle parti vergognose =* & clarius ex depositione Catharinæ *Summ. eodem Num. 39. §. 18. ibi = della di lui gran penitenza, e digiuni, e poco dormire, e delli di lui cattivi letti si dicevano cose grandi; mà che quello, che questa Testimonia puol dire, è una gran penitenza, qual sà particolarmente, che faceua; & è, che amava tanto l'onestà, che aveva fatto un Sacco di Canauaccio, e dormiva dentro di quello, il quale era fatto à modo di Sacco, e cavava fuori di quello le mani, e braccia, acciò il Demonio non li facesse toccare il suo Corpo con le mani indecentemente, e dentro di questo Sacco esso stava nell'ultima sua Infermità della quale morì =* Iisdemque tamquam notatu dignum adiungit, quod cum Dei Servus iam iam Animam acturus esset, adeo ut adstantes crederent illum esse mortuum, ac sæpemenorata Maria de Aragonia eum tetigisset, ipse statim exclamavit, dicens, ut discederet, & ne amplius tangeret, cum adhuc non esset mortuus, sicuti deponit Testis relatus in *Summ. Num. 49. §. 25. ibi = Fù Vergine, e così lo testifica il detto Padre Frà Ferdinando de Roxas; questo Testimonio disse, che sà per cosa molto certa, che fù tanto ritirato in questa virtù, che sentì per cosa molto certa, che credendo la Signora Donna Maria d'Aragona, che il Santo fusse morto, volle accostarsi à vedere, e certificarsi di quello, toccandolo, e che esso alzò la voce, e con vigore non della sua età, ne di chi stava per morire, gli disse; Signora leui là Vostra Signoria, che ancor non son morto: Tanto fù ritirato, come questo di novant'anni poco più o meno =*

236. Denique in §. 71. Animadversionum ex omnibus supra notatis una simul congestis quamvis asserat Rñus Fidei Promotor probabile tentationis periculum, de illo tamen solemniter profitetur, se non audere aliquem efformare iudicium.

237. Verumtamen licet ex iisdem omnibus, quæ in Superioribus ad confovendum assumptum allata sunt, quæq; præcipue circa Servi Dei Castitatem, simul, & Virginitatem deducta leguntur in Informatione potissimum *pag. 120. 121.*, & *122. §. Castitatis Votum cum pluribus seqq.* apertissime quæcumque tollatur suspicio, etiam illa probabilitatis periculi tentationis, ideoque nulla responsione opus esset; nihilominus ad responsionem, quæ pro clarius, clariusque semper veritatem aperiendo, sub initium præsentis Animadversionis nobis est iniuncta procedimus.

238. Laudandi siquidem in primis sunt, actusque ad extremum usque confectandi, Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ Canones, quibus præfinitur, quod Sacri Homines admittere teneantur sobriam Mulierum frequentationem, quemadmodum adnotatum est sub antedictæ Animadversionis §. 67. At verò in nostris terminis non agitur de frequentatione, sed de Mulierum coacto, & præter intentionem Venerabilis Servi Dei secuto accessu ad illum infirmum, atque de proximo moriturum, & qui eundem accessum præpedire non valens, ipsum debuit quamquam inuitissimus substinere; atque in ipso accessu quæcumque fuere

peracta sobrietatem summam, illibatam puritatem, conspicuum decorem, venerationem eximiam, deuotionem Sanctam, & Domini timorem, vndique aperiunt, & redolent. Præsertim considerando, quod agebatur de Viro Dei grauiter ægrotante, & in ætate iam decrepita, nonaginta scilicet, & amplius annorum constituto, & de duabus foeminis, quæ vltra eximiam Sanguinis Nobilitatem, atque ætatem iam maturam, maxima dictum Venerab. Dei Seruum deuotione; venerationeque, ob plenam illius Sanctitatis cognitionem, prosequiebantur. Nec prætereà quam plurima defunt exempla Sanctorum Virorum, quorum alij vtrò quæsitæ pietatis gratia, alij rerum necessitudine grauati, alij solo affectu deuoto acti, mulierum frequentationes sobrias similiter admiscere, de quibus, cum nullibi criminandi sint, vniuersalem, atque promeritam iusto laudem consecuntur.

239. Exordiendo itaque ab exemplis, vtpotè, quod exempla in hoc præsertim Causarum genere maximum sibi locum vindicent ad debitum de cœqualibus efformandum Iudicium; habetur apud Sulpitium, *dialog. 2. cap. 7.* vulgatissimum exemplum de Sancto Martino, ad quem solum solæ Maximi Imperatoris Coniugi patebat aditus, & quem hæc sola, nequè tamen infirmum, sed agentem bonam valetudinem, diutinis, atque familiarissimis honestauit Ministerijs. Diebus, ac noctibus (inquit ille) de ore Martini Regina pendebat, euangelico illo non inferior exemplo pedes Sancti fletu rigabat, crineque tergebat. Martinus, quem nulla vmquam foemina contigisset, istius assiduitatem, immò potius seruitutem non poterat euadere: non illa opes Regni, non Imperij dignitatem, non Diadema Regium, non Purpuram cogitabat: Diuelli à Martini pedibus solo strata non poterat: Postremo à Viro suo poposcit, deindè Martinum vterque compellunt, vt ei remotis omnibus Ministris, præberet ea sola conuiuium; Nec potuit Vir Beatus obstinatius reluctari. Componitur castus Reginae manibus apparatus; Cellulam ipsa costernit; Mensam admouet; Aquam manibus subministrat; Cibum, quem ipsa coxerat apponit; ipsa, illo Sedente, eminus secundum famulantium disciplinam solo fixa consistit immobilis per omnia Ministrantis modestiam, & humilitatem exhibens seruiantis; miscuit ipsa bibituro, & ipsa porrexit. Finita Cænula fragmenta panis assumpsit, micæque collegit, satis fidelitèr illas reliquias Imperialibus Epulis anteponens: Beata Mulier, tantæ pietatis affectu illi merito comparanda, quæ venit à finibus Terræ audire Salomonem, siquidem simplicem sequantur Hyistoriam; sed si fides Reginarum est conferenda (liceat separata Misterij Maiestate dixisse) illa expetijt audire Sapientem; ista non tantum audiuisse contenta, meruit etiam seruire Sapienti. De Sancto Athanasio testatur Palladius in *Lausiac. Cap. 136.* quod apud Virginem speciosissimam, quam omnes Castitatis studiosi refugiebant, ipse delituit per annos sex, ea illi Ministrante, & excrementa expurgante, & in alijs, quæ erant ipsi in vsum inferuiente.

Et de Sancto Hieronymo, quis vmquam negauit, quod habuerit penè innumera Mulierum agmina, quas inter, & præter cæteras enumerantur Ageruchia, Alгатia Demetriades, Eustochia, Fretella, Fabiola, Ialiana, Læta, Marcella, Paula, Principia, Proba, Saluina, Sunia; & cum omnibus familiarissime egit? Et non nè quotidie legitur, quod variæ Mulieres, Olympias nimirum, Procula, Pentadia, Syluana, Diuum Chrysostomum officiosissimè, & familiarissimè frequen-

quentarunt? Sic pariter de Sancto Francisco Affiliate in æternum testata sunt apud Tyburtium Nauar. in *Vita dicti Sancti lib.4. cap.7. pag.277. in princip.* scilicet, quod cum vice quadam Sanchez ille Pater infirmaretur, posuerunt eum in Cellula ad hunc effectum fabricata iuxta Sanctum Damianum, vt Virgo Clara, & Consociæ iuxta tenerum Mulierum affectum, & sincerum filiarum amorem, sui Parentis Curam susciperent, agerentque; & *lib.2. cap.3. pag.92. vbi agitur de amicitia per ipsum Sanctissimum Franciscum Romæ contracta cum quadam Nobili Matrona Iacoba nomine, de Septifolijs talia profertur: nec in illa elanguit erga Sanctum Magistrum dilectio; nam Roma proficiscens cum filijs moribundo adstuit; quippè cui soli ex feminis cenobioli patebant interiora, morientem brachijs excepit, defuncto pietatis exhibuit officia.* Altiusque repetita tractatione de amicitia inter dictum Sanctum Franciscum, & præfatam Iacobam *lib.4. cap.14. pag.296. & 297.* habetur, quod Sanctus Vir cum esset Morti proximus scripsit Epistolam eidem Iacobæ, ad hoc vt ad ipsum inuisendum accederet, & inter cætera secum portaret de comestibilibus illis, quæ consueuerat ei dare, quando Romæ infirmabatur. Ipsa Iacoba Affiliū perrexit; quo peruenta, & pulsato Cænobij Ostio, Ianitor nunciavit Viro Sancto aduenisse nobilem feminam, & portasse multam ceram, & prò funerali habitu pannum griseum, cibumque illum, quem Sanctus affectabat; interrogauitque an intrà Monasterij Claustra reciperet faminam, non obstante rigorosa ab ipso edita Constitutione de nulla admittenda femina in Monasterio fratrum, præsertim verò Sanctæ Mariæ Angelorum, quo respondente, hanc à tali lege eximendam, dignè Mulier introducta est in Fratrum Domicilium, cuius Mulieris Aedes Fratribus semper patebant. Et introducta ad Sanctum Patrem, statim procidit ad pedes Sacris Characteribus insignitos, & eos tenere osculata, lachrymis, velut altera Magdalena rigauit. Inseruiuit itaque diligentissimè per aliquot dies Sancto Patri, putansque ad plures superuicturum, volebat remittere totum comitatum ad Urbem; prohibuit tamen Franciscus edicens, non vltra quatuor sibi Vitæ superesse dies quibus transactis, iustisque sibi persolutis, posset, & ipsa regredi cum suis. Et præter hæc multa quidem alia, & maiora possent adduci exempla, sed relata satis superque fore putamus, maxime si, vt decet, ad casum nostrum conferantur: adijciantes tantum, quod tam in casu ægritudinis, quàm in ægritudine ipsa ministerium mulieris probatæ, apud omnes Fidei pertransit ex auctoritate Sancti Hieronymi *Epistola ad Nepotian. ibi = agrotanti tibi quilibet Sanctus frater assistat, & germana. vel Mater, aut probatæ qualibet apud omnes Fidei.*

240 Nunc verò ad commonstrandum, quod non versamur in terminis frequentationis Mulierum, quæsitæ placito, studioque Venerabilis Serui Dei, sed agitur de coacto, & præter eius intentionem secuto ad illum accessu, sequens factum adnectitur.

241 Maria de Aragonia, regale germen, Virgo, quæ mortales nuptias respuerat, & Virtutibus anxius intendebat, in cultu pietatis, & deuotionis, Spiritui eius nostro Venerabili Alfonso ductum præbente, inter opera pietatis, in quæ propriam substantiam impendere constituerat, quoddam Collegium Matriti construi curauit; nondum erat consummatum ædificium, nec minùs pia Fundatrix deliberauerat, quorum Religiosorum commodo cedere deberet Collegium. Intercèa verò

ipsa noui operis Fundatrix, quæ Venerabilem Dei Seruum iam Senio confectum Spirituali quidem affectu, & deuotione, vt supra dictum est, maximè prosequabatur, ipsum instantè requisivit, vt ad nouum suum, quod ædificabatur, Collegium accederet, vbi vnà cum aliquibus Religiosis reliquum, quod supererat suæ Vitæ tempus maiori cum quiete transigere poterat; Quod cum rescuisset Pater Prouincialis, Mulieris propositum summopere laudauit, prudenter existimans per huiusmodi occasionem antedictum nouum Collegium beneficio sui Ordinis fore cessurum. Concessit ergo Venerabilis Senex Rectoris munere insignitus, quod ex obedientia tantum assumpsit, cum aliquibus Religiosis ad inhabitandum in eodem Collegio, ibiq; per aliquod tempus vnà simul cum alijs in communi Religiosam admodum Vitam traxit, ipsa Domina Fundatrice prò omnibus alimenta subministrante. Sed cum iam tempus resolutionis eius instaret, vt repositam sibi coronam Iustitiæ reciperet, quàm redditurus ei erat Dominus iustus Iudex, Vener. Senex in supremam tandem incidit valetudinem die decima Augusti Anni 1591. febris ardentissima correptus, grauib; symptomatibus comitantibus, qua per dies quadraginta acerrimè fuit afflictus. Quamobrem delato eius Infirmitatis Nuncio ad Regem Philippum, commota est tota Aula Regia, ideoque ipsa D. Maria de Aragonia, quæ apud Reginam diuersabatur, obtenta à Rege licentia, insimul cum Germana Sorore Comitissa de Buendia ad sapredictum Collegium, quod vt dictum est expensis proprijs ædificabatur, cum Ancillis, & famulis ad præstanda Venerando Seni Infirmo pietatis, & deuotionis obsequia extrema aduolauit; & obsequia siquidem præstita fuerunt semper inuito, & reluctantè Infirmo; ea tamen vitare nullo pacto poterat, quia per Dominam loci præstabantur, & præstita noscuntur tota cum probitate, vt innuimus.

242 Nihilominus, vt de veritate hic vltimo loco præmissorum pateat, non tædebit referre, quæ habentur in depositionibus ad obiectum allatis, & quidem eo modo, quo à Rmo Promotore tradita sunt, vt in §. 63., ibi = *Vidde con li suoi occhi il sommo rispetto, e riuerenza con che le dette Contessa, e Donna Maria d' Aragona curauano il detto Santo = & paulò infra = Ogni volta era bisogno &c. la detta Donna Maria d' Aragona in presenza, di questo Testimonio, e senza permettere, che niuna Serua sua, ne altra persona s' accostasse al detto Santo, ella medesima &c., e l'alzaua dal letto con gran resistenza del detto Santo = & rursùm infra = Le dette Signore faceuano il sopradetto tutte le volte, che era necessario, con grand' umiltà, e stupore di questo Testimonio, e di tutti quelli, che lo veduano = & sub §. 64., ibi = Ebbe per Infermiere ancorche con gran pena sua, perche il veder Donne alla sua Cella gl'era notabile, le pietosissime Signore la Contessa di Boendia, e la Signora Donna Maria d' Aragona, le quali con le sue mani proprie lo seruivano, sino al ponerlo &c., perche non si poteua muouere = & in §. 65., ibi = Assistevano alla detta sua Infermità per la molta affezione, che portò la detta Signora Donna Maria d' Aragona al detto Benedetto Padre per esser tanto Santo = & infra = La detta Signora Donna Maria d' Aragona &c. come tale Fondatrice staua con le sue Serue in vn' Appartamento del detto Collegio &c., come tale Padrona andaua per tutta il Collegio con le sue Serue, & entraua, particolarmente nella detta Infermità, nella Cella del detto benedetto Padre.*

243 Quid enim facere poterat in his circumstantijs, in quibus minimè spon-

re se coniecit Venerabilis Seruus Dei. Permanebat in nouo Collegio, ubi Rectors munere fungebatur iussus à suo Superiore Provinciali. Collegium ipsum extruebatur in Domibus proprijs à Domina Maria de Aragonia Fundatrice. Expellere Dominam Fundatricem de Domo ipsius non poterat. Agebatur de honestissimis, ac nobilissimis Mulieribus. Fugere ipse nec poterat, quia ab obedientia detinebatur, & in Lecto iacebat Infirmus ad mortem. Igitur inuitus passus est, ut à talibus Feminis in postrema sua Infirmitate visitaretur, & curaretur; ac Deo, Beatæque Virginum Reginae, cuius etiam colloquio, ac conuersatione perfui tunc temporis meruit, custodiam suæ Castitatis, ac Virginitatis commisit. Nec enim Deo se committendo, Deum tentauit: *Nam non habebat, quod faceret, ut quod cauere oportebat euaderet; quemadmodum de castissima Sarà in Domo Abimelech, ubi eius pudicitia periclitabatur, scripsit Sanctus Augustinus lib. 22. cont. Faust. Manic. cap. 36., de qua etiam subiungit = Deum tentaret (idest Vir eius Abraham) si fugere nolisset, cum sic fugere potuisset.* In his enim casibus Dei Serui fidenter dicunt cum Apostolo ad Philip. 4. = *Omnia possum in eo, qui me confortat: quique dat cum tentatione prouentum, ut possimus suslinere.* Nam ut alibi Diu. Augustin. inquit = *Per tentationem probatur Virtus, & exercetur; & gloriosior palma est non consensisse tentationi, quam non potuisse tentari.* Fuisse autem diligentissimum Ven. Dei Seruum in resistendo his tentationibus, si quæ fuerunt, satis patet ex supranotatis Testium verbis; quod preclare etiam deponit Testis relatus in Summario Num. 49. S. 25., ibi = *Che sà per cosa molto certa, che fù tanto ritirato in questa Virtù, che sentì per cosa molto certa, che credendo la Signora Donna Maria d' Aragona, che il Santo fusse morto, volle accostarsi à vedere, e certificarsi di quello, toccandolo, e che esso alzò la voce, e con vigore non della sua età, nè di chi staua per morire gli disse: Signora si leui la vostra Signoria, che ancor non son morto.* Perspicua hæc Ven. Serui Dei resistentia, omnem penitus consensus suspicionem amouet. Nec obstat, quod Corpus suum permisit à Mulieribus contrectari; permisit enim, quod prohibere non poterat; permisit cum se mouere amplius non poterat in postrema Infirmitate, & in ætate nonaginta annorum, & ultra constitutus, & morti proximus; permisit, *con gran resistenza, e con gran pena sua*; & cum propius ad vultum contrectandum tentatus fuisset accessus à modestissima alioquin Domina, à qua iam mortuus credebatur, exclamauit, ut non tangeret, sicuti ait supra proximè relatus Testis; *fecit ergo quod potuit, iuxta Regulam S. Augustini, loco supracitato; Quod autem non potuit Deo commisit.*

- 244 Neque est cur obijciatur, quod Venerabilis Dei Seruus quodammodò visus fuerit cum Feminis assistentibus ludere, & sermonem iocosum cum ipsis effundere. Perpenſa namque depositione, super qua Rñus Promotor suam fundat obiectionem, res aliter extitisse comperitur; nam constat, quod sicut Venerabilis Dei Seruus consueuerat die qualibet Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel suscipere, vel ante se allatum demissiùs venerari; sic accidit, ut vna die allato, adoratoque Sacramento Venerabilis Dei Seruus se conuerterit ad parietem, eleuatus in meditationem Altissimi, in qua cum ipsi contigisset videre apparentem sibi Beatissimam Virginem, plenus ideo summa, & incomprehensibili lætitia prænimia dulcedine in risum modestissimè prorupit; Sicuti quid simile, tribus ab inde annis, accidisse fertur San-

Sto Philippo Nerio, qui morti proximus pari Beatissimæ Virginis Apparitione recreatus fuit, ut habetur in eius Vita *lib.4. cap.1. num.2. pag.271. colum.2.*; Cumque dicta Domina Maria de Aragonia ipsum percontata esset de causa tantæ lætitiæ, & num ipsa cum circumstantibus ea causa frui posset, Venerabilis Dei Seruus roganti respondit, en coram Domina formosiore nunc adsto, & cum interrogans ultra respondisset, & non nè nobis etiam daretur ipsam videre? Dei Seruus itidem repetijt: deuoti eius videbunt illam. Et ecce nunc quomodo deuota veneratio, & contemplatio, itemque colloquium festiuum à Dei Seruo habitum cum Angelorum Regina, in præsens (perperam prorsus) retorquetur ad ludum, atque sermonem iocosum effusum, cum Feminis.

245 Minus præstat ad contrarium assumptum, quod Dei Seruus in infirmitate nouissima non solum faciem suam velo obduxerit, nè Mulieres videret; & quod maneret inclusus in quodam Sacco, nè Angelus Satanæ illum colaphizaret, & nè tentaretur, ut pudendas partes Corporis contingeret; & prædicta supponuntur, à Dei Seruo fuisse facta, quia noscebat se expositum illecebris carnis, & tentationibus; Nec enim sunt improbandæ cautelæ adhibitæ ad seruandam virtutem, siue Dei Seruus nouisset se expositum illecebris carnis, siue non; at verius est dicere; quod maluit vsque ad extremum Vitæ spiritum laudabilem viuendi seruare rationem, quam ab initio assumpserat, quamque illibatam toto Vitæ decursu præstitisse, superius ex iisdem admissis à Rmo Promotore visum est; Nec dissimilia profectò præferebat notatu dignus casus, quod euenit cum Dei Seruus iam iam acturus Animam ab Astantibus credebatur fuisse mortuus, illumque propterea, ut superius dictum est, Maria de Aragonia tetigit: Quid enim fecit Dei Seruus in vltimo spiritus Agone, nisi statim exclamare, ut Mulier discederet, & nè ampliùs tangeret?

246 Omnia præmissa certiora fiunt inspecto integro tenore gestorum à Seruo Dei, & cum quibus decessit. Totum quippè infirmitatis tempus perdurauit quadraginta diebus, & in illorum primis viginti semper mane surrexit non sine admiratione spectantium; tum maximè illius ætate considerata, ad incruentum Sacrificium peragendum, vnoque eorundem dierum sedens super Cathedram concionem habuit magno cum feruore, ac spiritu; In reliquis autem viginti, quibus ob ingrauescentem Infirmitatem de lecto non valuit exurgere poposcit, ut die qualibet ad se afferretur Sanctissimum Sacramentum, quod nonnullis de dictis diebus suscepit, nonnullis verò alijs adorauit, & superuenturam mortem continuè expectans petebat, ut deponeretur in Terra, in qua mori optabat, ut aliququaliter Redemptoris Nostri pauperrimam mortem imitaretur, receptoque non sine veneratione eximia, & profunda Extremæ Vnctionis Sacramento, vna præcedente hora antequam moreretur, consedit super lectulo, ex quo feruentissimam Concionem ad circumstantes habuit summa animi sui dulcedine ad mediam horam protractam, salutaribus monitis feruidissimam, sumpto themate ex illis Christi Domini verbis *Matth. 11. 29. = Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde:* de qua Pater Roxas eius Confessarius, qui fuit præsens, *Summario Num.6. §.24. ait = Fù vna Cifra della sua Vita, e modo di viuere, che douemo tenere, ammonendoci la Carità, la Pazienza, l'Vniltà, e le altre Virtù &c.*, & Marquez in illius Vita *cap.5. Summario Num.16. §.91. iuguit = Poco auanti, che,*

morisse, s'alzò nel letto &c., e fece un sermone altissimo, e con gran forza, con il che intenerì, e lasciò ammirati quelli, che gli assisteuano; però che proponendo una forma alli Religiosi, che l'odiavano, secondo la quale viuere doueuanò, pareua, che andasse spiegando la sua Vita, di maniera, che di tutto ciò, che egli predicò, si puote citare per esempio &c.; Et demum Confessione generali totius transactæ vitæ generaliter facta, petijt, vt inter sua brachia Crux poneretur, viuidaque deuotione erga Passionem Domini, quem efflagitauit, vt sibi complacitum esset eum recipere per medium amplexæ Crucis, ad instar Sancti Andreae, immaculatam Animam Altissimo reddidit, non sine prodigijs ab eodem Altissimo in actu eius mortis concessis; Post illius verò mortem Pater Magister Ferdinandus Roxas, qui fuit illius Confessarius in antedicta vltima, & totius vitæ generali Confessione palàm testatus fuit, eundem Venerabilem Dei Seruum nunquam exposuisse periculo suam Virginitatem, *Summario Num. 6. pag. 91. §. 26., ibi = Finalmente come Corpo verginale, che fù Vergine, come esso mi confessò, lo tenemmo ventiquattro hore scoperto &c., & pag. 93. §. 39., ibi = Fù Vergine, e posso testificare, che auendolo confessato quasi dieci mesi, non mi confessò colpa mortale, e così intendo, che passò tutta la sua Vita.*

- 247 Cesset proinde quæcumque allegata suspicio, quæ etiam si tot argumēta euentissima contrario assumpto non adstipularentur, adhuc de lure deficeret ad Text. in cap. penultim. de præsumption., vbi hæc habentur: *Cum in Iuuentute sua quinquecclesiensis Episcopus adeò se maturum, & prouidum exhibuerit, vt ab Ecclesia Romana meruerit pallio decorari, non est de leui credendum, quod postquam ad senilem peruenit ætatem, turpiter abiecerit iugum Domini, factores libidinis amplexando, cum labe huiusmodi, quæ nunquam in Iuuentute contrahitur, in senectute frequentius expietur; Quis præterea de facili crederet, quod Vir præditus scientia litterarum propriæ salutis oblitus ad eam passionis ignominiam, se conuerterit, vt cum propria nepte abominabilem perpatraret incestum; cum etiam secundum sententias Ethnicorum naturale fœdus inter tales personas nihil permittat sæui Criminis suspicari.* Et aliquid etiam confert, quod Diuus Hieronymus sæpissimè de se scripsit, & præsertim
- ,, in Epistola ad Asellam inquires: Nihil mihi aliud obijcitur, nisi se-
 - ,, xus meus, & hoc nunquam obijcitur, nisi cum Hierosolymam Paula,
 - ,, & Melania proficiscuntur; Esto; crediderunt mentienti, cur non cre-
 - ,, dunt neganti? Idem est homo ipse, qui fuerat; fatetur insontem, qui
 - ,, dudum noxium loquebatur; & certè veritatem magis exprimunt tor-
 - ,, menta, quàm risus; nisi quod facilius creditur, quod erat fictum, li-
 - ,, benter auditur, aut non fictum, vt fingatur impellitur. Antequam
 - ,, Domum Sanctæ Paulæ nossem, totius in me Urbis studia consonabant.
 - ,, Omnium penè Iudicio, dignus summo Sacerdotio decernebat; Beatæ
 - ,, memoriæ Damasus, meus sermo erat; dicebat Sanctus, dicebat
 - ,, humilis, & discretus. Nunquid Domus alicuius lasciuioris ingressus
 - ,, sum? Nunquid me Vestes sericæ, nitentes gemmæ, picta facies, auri
 - ,, rapuit ambitio? Nulla fuit alia Romæ Matronarum, quæ meam pos-
 - ,, set edomare mentem, nisi lugens, atque ieiunans, squallens sordibus,
 - ,, fletibus penè cæcata, quam continuis noctibus misericordiam Domini
 - ,, deprecantem, sol sæpè deprehendit; cuius canticum Psalmi, sermo
 - ,, Euangelium, deliciæ continentia, vita ieiunium? Nulla me potuit
 - ,, alia delectare, nisi illa, quam manducantem nunquam vidi? Sed post
 - ,, quam eam pro suæ meritò castitatis venerari, colere, suspicere capi,

- omnes me illicò deseruere virtutes; O' inuidia primum mordax tui!
 O' Satanæ calliditas, semper sancta persequens! Nullæ aliæ Romanæ
 Vrbi fabulam præbuerunt, nisi Paula, & Melania.
- 248 Nec immeritò Sanctus Hieronymus querebatur; quando quippè spi-
 ritus Domini habitat in hominibus, quod facili negotio dignoscitur
 ex eorum operibus; præsumptiones illæ haberi nequeunt; enim gratia
 Dei qui arcum conterit, & confringit arma, & scuta comburit
 igni, facit etiam medium Fornacis quasi ventum roris flantem,
 sicut fecit tribus pueris Sidrach, Misach, & Abdenago, *Daniel*. 3. 50.
- 249 Quamobrem per prædicta cum credamus oportunè satisfactum re-
 quisitis, & adnotatis per Rmum Fidei-Promotorem, qui professus est
 nullum proferre posse Iudicium contra illibatam Castitatem, & Vir-
 ginitatem Venerabilis Serui Dei; idem Iudicium nunc, ex iustificatis,
 fauorabile præstolamur à Sanctitate Vestra, quod siquidem Iudicium
 exoriens à veritate, non erit nisi metipsa Veritas.
- Quare &c.

Petrus Antonius Vierius.

R E V I S A

*Ioannes Zuccherinius Sub-Promotor
 Fidei.*

TOLETANA

Beatificationis, & Canonizationis

VEN. SERVI DEI

FR. ALPHONSI
DE OROSCO

Religiosi Professi Ordinis Eremitarum
Sancti Augustini.

RESPONSIO IVRIS

AD ANIMADVERSIONES

Reuerendissimi P. Fidei Promotoris.

SVPER DVBIO

*An constet de Virtutibus Theologicalibus, Fide, Spe, & Charitate in
Deum, & Proximum, & de Cardinalibus, Prudentia, In-
stitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque
annexis in gradu heroico in casu, & ad
effectum, de quo agitur.*

Beatissime Pater.

1. **V**IRTUTIS peculiare illud est, quod ex illius inquisitione nitidior elucescat, vt ad Gallia Prouincias scribebat Summus Pontifex Eleuterius relatus in Can. iudicantem 30. quest. 5. Hoc sane comprobatur accurata discussio, quam suis doctissimis Animadversionibus peregit Reuerendissimus D. Archiepiscopus Theodosia, Promotor Fidei, Virtutum Serui Dei Fr. Alphonsi de Orosco Religiosi Ordinis Eremitarum S. Augustini, ex ijs etenim illas magis, magisque lucidas, perfectas, ac sublimes effulgere ex responsionibus, quas mea tenuitas illis nunc præbere aggreditur, in spem adducor.

2. De pertinentibus ad miracula in Informatione ex antiquo more deducta, veluti præclare sanctitatis notas, heroicæque virtutis argumenta, ut sapienter ponderat Reuerendissimus Promotor, sermo ad præsens non est habendus, cum peculiare super ijs habendum sit examen post affirmatiuam, quam speramus præsentis Dubij responsionem: Quamobrem iuxta Animaduersionum diuisionem ab eadem Reuerendissimo Promotore apposite factam, in prima illarum parte, quæ concernit probationes in genere, primo propter ancipitem nonnullorum Sac. Congregationis Consultorum animi sensum, occurrit discutiendum, an Testes in processibus autoritate Ordinaria rite, & recte factis examinati, ac deponentes de visu, certamque scientiæ causam reddentes, quia ob mortis præuentionem repeti nequiverunt, solum adminiculum præstent, vel potius, cum sint coniuncti cum processibus autoritate Apostolica confectis, integram probationem constituent, sicuti plenam ab ijs constitui semper antea senserat Sac. Congregatio; dubitationis motium ijs desumentibus ex parificatione, quæ etiam in procedendo, ut ait *Matta de Canonizat. Sanctorum par. 4. cap. 15. num. 16.*, intercedit causarum Canonizationis cum causis criminalibus, in quibus Testes examinati in processu informatiuo, & ob decessum non repetiti probationis gradum non constituere dicuntur, ad tradita per *Raynald. in Syntax. rer. crim. tom. 4. supplet. 4. ad cap. 3. num. 138.*
3. At hanc hæitationis umbram penitus fugat, & dissipat validissima responsio, quod æquiparatio non semper, nec quoad omnia obtinet, sed solum in ijs, in quibus eadem viget ratio; nam si in aliquibus hæc diuersa sit, tunc æquiparationem in illis euanescere concorditer firmant *Abb. in cap. translato de constit., & in cap. cum Martha de celebrat. Missar., Roman. cons. 120. num. 5. vers. Vltimo denique, & cons. 179. vers. sic. secundo quia, Menoch. cons. 202. num. 132., Surd. cons. 150. num. 25., Viu. decis. 255. num. 21. lib. 2., Rota coram Emerix iun. decis. 1237. n. 7. cessante etenim similitudine, & paritate rationis, in eo, in quo hæc cessat, æquiparatio quoque deficit Cephal. cons. 537. num. 19. vol. 4., Gratus cons. 26. num. 54. lib. 1., Viuius decis. 251. num. 19., Surd. dec. 119. num. 16., & ... Rota coram Seraph. decis. 288. num. 5., & idcirco etiam S. Thomas 2.2. quæst. 98. art. 6. in corpore comparationem duplicem esse docuit, absolutam nempe, & respectiuam.*
4. Eandem verò non vigere rationem, imò maximam differentiam reperiri, ac esse in recipiendis Testium depositionibus in Processu informatiuo causarum criminalium, ab ijs, quorum dicta recipiuntur in Processibus Canonizationis autoritate Ordinaria confectis, est indubitatum; Namque in causis criminalibus Testes recipiuntur omnino informiter, & illegaliter, nimirum nemine citato: Quocirca illis fidem adhibere prorsus repugnat dispositioni iuris *Leg. si quando 19. & auth. sed si quis Cod. de Testib. Leg. iudices 18. Cod. de fid. instrum. cap. in nomine 2. de Testib.*, & tradunt *Gabal. cas. crim. 269. per tot., Guazzin. ad defens. reor. defens. 24. cap. 9. per tot., Carena de Offic. Inquist. par. 3. tit. 7. S. 5., Del Bene cod. tract. par. 2. dub. 198. sect. 11., Zuff. de legit. process. lib. 1. quæst. 52. per tot.* Hæc autem ratio omnino cessat in examine Testium facto autoritate Ordinaria, nam illud conficitur seruatis omnibus ex iuris dispositione seruandis ad examen rite, & recte conficiendum: In eo etenim omnes tres personæ adsunt, quæ requiruntur ad efformandum formale iudicium, Actor nimirum,

seu Postulator causæ: Reus, qui est Promotor fiscalis, qui ad omnia acta citatur, & Iudex, a quo Testes examinantur, & quidem cum omnibus solemnitatibus a iure constitutis, & signanter cum interrogatorijs fisci: Quocirca hæc tanta in modo procedendi disparitas omnino quoad hoc incongruam reddit æquiparationem causarum criminalium cum causis Canonizationis, propter deficientiam illius omnimodæ similitudinis, quæ est indispensabiliter necessaria *Parif. consil. 49. num. 83. lib. 3., Rota coram Seraphin. decis. 278. num. 5.*

5. Acceditque etiam aliud maximum discrimen inter has, & illas causas, quod resultat ex diuersitate obiecti, seu finis. Siquidem in causis criminalibus finis, & obiectum est punitio, quæ ne in alicuius caput iniuste sequatur ex Testibus, eo non citato, receptis, illius indemnitati repetitione Testium consuli inductum fuit, quæ est pars defensionis, vt notat *Raynald. dicta supplet. 4. num. 61., & 182.* In causis vero Canonizationis obiectum, seu finis non inuoluit alicuius præiudicium, nec etiam Fidei, sed solummodo respici deotionis augmentum, & Virorum heroicis virtutibus illustrium glorificationem in terris iuxta animaduersa per *Maluet. de Canoniz. dub. 4. num. 68., Contelor. eodem tract. cap. 18. num. 26., Pignatell. consult. 188. num. 21. tom. 9.,* quoad quæ idcirco hæc causas ciuilibus potius accensendas, quam criminalium iure habendas esse edocent *Maluet. dicto dub. 3. num. 65., Contelor. dicto cap. 18. num. 26., Pignatell. d. consult. 188. num. 22.*

6. Hisce validissimis rationibus duæ aliæ maximi ponderis suffragantur: Et prima exoritur ex qualitate Testium ob præmaturum obitum non repetitorum, quia siue mores, siue grauitas spectentur, prout spectanda esse monet *I.C. in Leg. in Testibus*, relatus etiam *in can. si Testes S. In Testibus 4. qu. 3.*, hi præstantiores esse nequeunt: sunt etenim Rex Catholicus Philippus III., Serenissima Infans Margarita eius Soror, Serenissimi Infans Hispaniarum Isabella, & Archidux Albertus, vt in facti Responsione accurate ostenditur: His accedunt S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, necnon alij clarissimi Testes Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, ac Episcopalibus Infulis exornati: Item Principes, Magnates, Consiliarij, Canonici principalium Ecclesiarum Hispaniæ, plures Sacerdotali charactere consecrati, & denique grauissimi Sacrorum Ordinum Religiosi, quos sane Testes omni quidem exceptionis næuo expertes, etiam si ob prædecessum non repetitos, vbi in causa quoque criminali versaremur, probationem constituere ambigendum non est, & tradunt ex *Butrio, & Bartol. Marfil. in leg. fin. col. 5. versic. Et facit ff. de question., Viuius commun. opin. verb. Testes num. 6., Zuff. de legitim. process. quest. 115., Penia in annotatione relata a Raynaldo dicto cap. 34. supplet. 4. num. 145., & vbi extat inter Testes Rex, idem Raynald. in dicta supplet. 4. num. 73., & vbi Testis omnino exceptione maior prædecessit, rursus præstanter firmat ibidem n. 136.*

7. Magisque etiam indubie ob illorum ingentem numerum, cum quingenti, & septuaginta tres ij sint: Ecquis etenim de tot præstantissimis personis sentire poterit, quod omnes, dum Deum in Sanctis suis admirabilem magis, magisque agnosci velint, in animæ suæ perniciem conspirauerint ad iurandas, deponendasque res a veritate deuias ad *Text. in leg. hac consultissima 8. in fin. Cod. qui testam. facer. poss. ibi = ne locum quidem ullum relinquat insidijs tot oculis spectata, tot insinuata sensibus, tot insuper in tuto locata manibus = & communiter firmant Baldus ibidem, Bartol. in quest. de regim. Ciuit. num. 30., Crauet. de an-*

4
quit, tempor. par. 1. vers. Quid in libro Officialis num. 23., Rota coram
Duran decis. 207. la 1. num. 13., & coram Merlin. decis. 135. num. 7. 8.,
& 9., & coram Priol. decis. 408. num. 10., & in Recent. decis. 11. nu. 13.
par. 18., & dec. 211. n. 49. par. 19.

8. Altera grauissima ratio est, quod repetitio Testium in causis criminalibus est inducta iure mere positiuo, nimirum a iure canonico in cap. 2. de Testib., de iure etenim ciuili incognita erat ob rationem, quod fides Testium pendere voluerit ex religione iuramenti, ac ex probitate illorum, vt monet Matth. Sanz. de re crim. cap. 25. num. 38. 39. 40., & 49., Raynald. in Syntax. rer. crimin. dicta supplet. 4. num. 63. & ideo non desunt Doctores magni nominis, qui sentiant, Testes defunctos, antequam repeti possent, etiam in criminalibus facere plenam probationem, vt sunt Castren. in leg. final. num. 3. in fin. Cod. de Testib., Mill. in pract. fol. 54. num. 17., Foller. pariter in pract. crim. verb. Et demum repetantur Testes, Alexand. cons. 82. num. 23. lib. 3., Cephal. cons. 270. num. 8. lib. 2., Baiard. ad Clar. quest. 45. num. 22., Caluin. de acquit. lib. 2. cap. 179. num. 66., Caren. de Offic. S. Inquisit. par. 3. tit. 7. num. 47.
9. Quod est adeo verum, vt statuto, vel stylo, ac consuetudine Testium repetitio tolli possit ad tradita per Honded. cons. 101. num. 19. vol. 1., & in aliquibus Curijs de facto ita seruari aiunt Blanc. de Indic. ad leg. fin. ff. de quest. num. 22., & 23., & in pract. in princip. num. 34 & seq., Cabal. cas. crim. 269. num. 9., & plurib. seq., Clar. in pract. S. fin. qu. 11. n. 2. vers. Item quero, Farin. quest. 11. n. 105., & quest. 72. n. 106., Zuff. de legit. process. quest. 99. n. 5., & quest. 117., Caluin. de acquit. qu. 179. num. 72., Raynald. dicta supplet. 4. num. 55., & plur. seqq.
10. Cumque huius S. Congregationis antiquus stylus extiterit, quod Testibus defunctis ante repetitionem Authoritate Apostolica factam plena fides fuerit adhibita, ille seruandus, & custodiendus est Bald. in Leg. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles., Bart. in Leg. 2. Cod. quæ sit long. consuet. num. 9., Fermosin. ad rubr. de consuet. quest. 6. num. 1.
11. Eoque magis, quia hic S. Congregationis stylus sapientissime non admittit probationes fundatas solum in his testibus auctoritate ordinaria examinatis, quia omnes prædecefferint, sed mediam, tutamque viam eligendo, eos coniungit superstitibus examinatis auctoritate Apostolica, ita procedens cum regula iuris, qua edocemur, quod Testes ex aliquo obstaculo minus idonei iuncti cum alijs omni exceptione maioribus integram etiam ipsi probationem constituent, cum quædam fiat inter eos compensatio, cuius vi magna aliorum fides supplet id, quod in his deficere videretur Bald. in Leg. Si quis ex argentiarijs S. 1. ff. de edend. Prob. ad Monach. cap. 1. num. 6. in fin., & num. 7. de testib., Corn. consil. 172. num. 20. lib. 2., & cons. 61. num. 15. lib. 3., Crauett. cons. 9. num. 13., Gomez. var. tom. 3. cap. 12. de probat. delict. num. 21., Farin. quest. 62. limit. 14. num. 328., Mascard. de probat. conclus. 1395. num. 13. lib. 3., Osisc. decis. 99. num. 41., Rota coram Coccin. decis. 1238. num. 3. in fin., & decis. 1250. num. 7., & coram clar. me. Cardinal. Caprara decis. 85. num. 11., & in Recent. decis. 234. num. 4. par. 14.
12. Quocirca, perpensa hac ratione coniunctionis cum Testibus superstitibus repetitis auctoritate Apostolica, iure quidem optimo eos admisit, vti plene idoneos, vt testatur plures referens S. Congregationis resolutiones Contelor. de canoniz. Sanct. cap. 4. num. 23., vbi ait, hoc appro-

5

approbatum quoque fuisse a fan. mem. Clemente VIII. *Castellin. de certit. glor. Sanct. cap. 2. punct. 18. pag. 89. §. 2. num. 3. 4., & 5., Card. de Laurea in 3. sent. tom. 4. disput. 20. de miracul. num. 1164., & signanter probat Relatio S. And. & Corsini penes Lezzanam consult. 1. n. 1. §. 212., quæ allegat alteram antiquiorem S. Caroli, ac in illis S. Pij par. 1. §. Alterum verò, & S. Isidori Agricolaæ art. 2. §. Quod argumentum necnon in tertio miraculo post obitum S. Quod factum, ac S. Ignatii Loyola par. 1. §. Et licet, & S. Francisca Romanæ par. 1. art. 2. §. Dicimus, ac denique S. Francischi Xaverij par. 1. §. Quos processus, & §. De sufficienti.*

13. Et post has quoque Animaduersiones resoluit hæc S. Congregatio in Viterbien. Beatificationis, & Canonizationis Beatae Hiacyntiæ de Marrescottis, & in altera B. Ioannis Francischi Regis, procedendo ad approbationem Virtutum in gradu heroico, necnon in Hispalen. Serui Dei Ioannis de Prado, declarando, constare de martyrio, & causa martyrij ex processibus, ac Testibus autoritate Ordinaria receptis, quibus iuncti erant Testes examinati, vel repetiti autoritate Apostolica.

14. Difficultati vltcrius promotæ, non fuisse hætenus probatum, quinam sint Testes ex causa prædecessus non repetiti autoritate Apostolica, abunde satisfacit documentum datum in *Summario Additionali Num. 1.* Sermonem propterea conuertimus ad submouendam secundam Animaduersionem circa pariter probationes in genere, cuius nimirum autoritatis in genere probationis sint Vitæ Serui Dei scriptæ a P. Ferdinando de Roxas, & a P. Magistro de Herrera, & a P. Marquez: Ponderat enim accuratissime Reuerendissimus Promotor, quod iuxta celebre Votum Cardinalis Bellarmini, pro Canonizatione S. Francisca Romanæ, impressum post illius familiares Epistolas, certissimis documentis probandum est, Seruos Dei, dum viuerent, veræ Sanctitatis gloria alijs præluxisse, & in eadem Sanctitate diem extremum clausisse; quo posito infert, quod, vt Historicis tanta præstetur fides, vt certum ex eorum scriptis dicatur exoriri documentum, necesse sit, quod ij debeant coruscare qualitatibus, quas cumulat doctissimus Melchior Canus in suo celeberrimo tractatu de locis Theologicis lib. 11. cap. 6. ad secernendum Historicos veraces ab ijs, quibus non adeo prompte fides sit adhibenda.

15. Hæc tamen Animaduersio disertissime, & distincte a Reuerendissimo Promotore explicata in nihilo attenuat fidem, & auctoritatem præfatorum Scriptorum; Quippe regulis a Cano traditis, & a Reuerendissimo etiam Promotore adductis, quod historico fidem tria concilient, nimirum probitas, ac integritas, quibus concurrentibus narret ea, quæ, vel ipse vidisse, vel ab ijs, qui viderunt, accepisse testetur; Deinde vero quædam prudentia ingenij seueritati adiuncta, qua vtatur in eligendis, & iudicandis illis rebus, quas ille non est inuitus, nec audiuit a viris fide dignis, qui illas viderint: Et denique quod alias Ecclesia fidem illi tribuerit, minime obstat prima difficultas, quod hi Scriptores sint ex eodem Ordine S. Augustini, & ideo ob quamdam affectionem integram probationem constituere non videantur: Siquidem, cum nullum peculiare ipsorum Religiosorum versetur interesse, in nihilo ex eo, quod sint de eodem Ordine, illorum probitas, ac integritas obumbratur, & ideo eorundem fides non labefactatur *Couar. præf. quest. cap. 18. num. 4., Menoch. de arbitrar. cas. 106.*

cas. 106. num. 4., & seq., Farin. quest. 61., Mascard. de probat. concl. 14., & 16., Thomat. decis. 5. num. 13. Rota coram Ludouif. decis. 340. num. 2., & ibi Adden. num. 14., & in Salisburgen. Iurium Parochialium 25. Iunij 1717. §. Absque eo quod coram Reuerendissimo Domino Crispo.

16. Quam iuris regulam certius in causis Canonizationis Doctores amplexi sunt, quia he non sunt causæ particulares illorum Monasterij, sed vniuersæ Ecclesiæ Catholicæ Bald. in cap. cum Nuncius in prim. notab. de Testib. Pignattell. consult. can. 192. num. 2. ad finem tom. 2., Conzelor. de Canoniz. Sanctior. cap. 18. num. 4., & seq., Matt. eodem tract. par. 4. cap. 17. num. 13., Frat. Antonius a Spiritu Sancto in tract. de Primatu, seu Principatu Eliæ §. 12. num. 296. edit. post eius consult. Et secuta semper est Rota in suis Relationibus, vt videre est in illa S. Franciscæ Romanæ par. 1. art. 7. in probatione Virtutum: Et in illa S. Andrea Corsini par. 3. §. 2. in princip. apud Lezzan. consult. 1. num. 218.; Necnon in altera S. Ludouici Bertrandi in Miraculo multiplicat. panis, atque etiam in illa Serui Dei Hieronymi Æmiliani Tit. de Process. Mediolan., & præstanter hanc affectionis exceptionem in his causis non esse attendendam habetur in Bulla Pij II. sexta super Canonizatione S. Catharinæ de Senis §. In qua re 8., vbi Summus Pontifex licet de se dixisset: *In qua re non imus inficias, affectum nos aliquem sanctum, & pium traxisse*, postea tamen subdit, quod = *nihil ob hanc causam plus, minusque dicere licet, quam verum est.*

17. Et sane, si fides Testium Religiosorum eiusdem Ordinis infirma ex hac causa foret habenda, apertum est, quod exinde impossibilis vt plurimum redderetur modus habendi veritatem, quia Serui Dei cum in claustris degant, intra eadem quoque claustra, in quibus exteri non morantur, virtutum actus exercent, & operantur: Quinam igitur alij, quam Religiosi, qui vel viderunt, vel ab ijs, qui, viderunt, audiuerunt, verax, & fidele Testimonium perhibere valent? Ideoque, sicuti in alijs causis propter impossibilitatem habendi alios Testes, ne veritas occultetur, iidem Religiosi in Testes admittuntur iuxta responsum Innocentij III. in cap. veniens 38. in fin. de testib., & tradunt DD. in cap. cum Nuncius eodem tit. Abb. in cap. insuper, & ibidem Felin. n. 2., Farin. quest. 60. num. 478. 480., & 539., vbi constanter firmat, eos in tali casu esse maiores omni exceptione Rota in Gerunden. Admissionis ad Distributiones 18. Februarij 1707. §. Non attentis coram Reuerendissimo Aldrouando, præsertim cum de nullo agatur peculiari illorum interesse Felin. in dicto cap. Insuper num. 6. de testib., Gonzal. ibidem num. 7., Farin. dicta quest. 60. num. 470., Eminentissimus Petra in Constitut. Apostolic. tom. 2. in Constit. 3. Honorij III. num. 25. pag. 407., Afflict. dec. 400. num. 2., Rota coram Caualer. dec. 143. num. 2., & 3. & in Salisburgen. Iurium Parochialium 25. Iunij 1717. §. Absque eo quod coram Reuerendissimo Crispo, multoque certius, si magnus sit illorum numerus, Berous consult. 93. num. 1., & 13. lib. 3., Honded. consult. 17. num. 40. lib. 2., Adden. ad Buratt. decis. 314. num. 9., Rota coram Peutinger. decis. 98. num. 12., & coram Ludouif. 340. num. 6., & in Recent. decis. 234. num. 4. par. 14.

18. Ita hoc ipsum affirmandum est in causis Canonizationis, & Beatificationis Seruorum Dei; in ijs etenim quoad illorum admissionem nulla reperitur a iure constituta differentia a cæteris causis, vt etiam de facto semper admissi fuerunt, vt videre est in Relatione Rotali Sanctæ

de Francisca Romana par. 1. art. 7. vers. nec referre, in illa S. Theresie art. 2. decis. nec istis testibus, & in ea Ven. Serui Dei Catharina de Riccijs par. 1. de processibus S. Neque observationibus.

19. Maioremque etiam fidem hi promerentur in casu nostro, quia vnus ex eis, nempe P. Ferdinandus de Roxas extitit Confessarius Ven. Alphonsi, eiusque conscientiam direxit, & gubernauit: Confessario autem maximam fidem tribuendam esse pro explorato fuit semper habitum cap. cum esses de testam. Corn. con. 261. num. 31. vol. 4. Gob. consult. 1. num. 67. Rocc. disput. cap. 45. num. 17., & 18. Rota coram Mantic. decis. 325. num. 1. vers. quod autem, & seq. & coram Seraph. decis. 1128. num. 1., & decis. 1160. num. 1. vers. quod sane, & decis. 27. num. 14., & 15. par. 17. rec.; Quod si semper verum est, profecto hoc magis peculiariter receptum est in causis Canonizationis, ob eam præualidam rationem, quod Confessario communicantur non solum opera, sed cogitationes quoque, & arcana cordis, vt probant Bulla 2. Innocentij III. super Canonizatione S. Homoboni S. 2., & undecima Innocentij IV. de S. Petro Martyre S. 3., & sexta Pij II. S. 12. de S. Catharina Senensi, & tradunt Castellin. de Inquis. Miracul. in caus. Martyr. pag. 212. & 252. Pignatell. consult. can. 42. num. 49. tom. 4. Card. de Laurea in 3. sent. tom. 4. disput. 20. de Miracul. art. 25. S. 6. num. 1163. vers. vel tandem pag. 648., & firmanr Relationes Rotaes S. Francisce art. 12. S. Ex dictis S. Theresie art. 21. S. Habemus etiam S. Pij art. 3. tit. de Charitate in Deum, & S. Aloysij Gonzagæ S. Probatur etiam.

20. Obijci nec valet, quod P. de Roxas spatio decem solummodo mensium Serui Dei Confessarius extiterit, quia ex hoc non sequitur, quod perfectam habere nequiuert notitiam gestorum illius, & gratiarum, & donorum, quibus a Deo locupletatus fuerat, quia ipse fuit vltimus illius Confessarius, & postremam etiam illius confessionem generalem excepit, in qua strictam anteaactæ vitæ rationem reddidisse dicendus est: Præterea per aliquod temporis spatium fuit illius socius, ac intrinsecam cum eo familiaritatem habuit, imo tanta inter illos confidentia intercessit, vt Ven. Alphonsus illi, & quidem veluti suo Confessario, reliquerit libellum a semetipso conscriptum de gratijs, & beneficijs sibi a Deo collatis, nec non alterum librum suarum Confessionum ab eo pariter scriptum, & iam ab hac S. Congregatione approbatum, & ab Hispanico idiomate versum in Italicum, & Romæ anno 1696. impressum opera P. Magistri Fr. Alphonsi Dominguez, deinde Episcopi Monopolitani.

21. De alijs vero historicis, P. Ioanne Marquez, necnon P. Ioanne de Castro, a quo primum captum fuit scribi vitam Alphonsi, ac PP. Thomas, & Ioanne de Herrera, ponderandum humillime proponitur, quod dicti PP. Ioannes Marquez, & Ioannes de Castro, vt legitur in proemio dictæ Vitæ impressæ Bononiæ anno 1661. ac etiam ipse P. Marquez testatus est, quando anno 1619. fuit examinatus, vt testis, maxima cum Seruo Dei familiaritate iuncti fuerunt: Itemque dicti PP. Thomas, & Ioannes de Herrera cum illo contemporanei extiterunt; Proptereaue de illis non solum verificatur requisitum omnium præstantissimum pro adstruenda fide historię, nimirum quod sit scripta ab eis, qui præsentis fuerint rebus, quas enarrant iuxta monitum Verij Flacci relatum ab Aulo Gellio noct. Attic. cap. 12., & de se notant Dio Cassius lib. 27., ac Herodianus in Vita Seueri, & tradunt Pignatell. consult. 42. num. 35. tom. 4. Rota decis. 307. num. 4. coram Merlino,

lino, verum etiam P. Marquez, qui Vitam compleuit, & publicauit, omnem a se suspicionis nebulam penitus dissipauit religione iuramenti, qua se adstrinxit, cum in examine illi facto deposuit de visu, ac de certa scientia *Bald. in cap. cum nuncius vers. sed isti de testib. Felin. in cap. insuper num. 1. vers. etsi dicatur eod. tit. Contel. de Canoniz. Sanct. cap. 18. num. 7.*

22. Deesse nec hisce historicis visa est ingenij prudentia seueritati adiuncta ex eo, quod, vt animaduertit Reuerendissimus Promotor, ij de Ven. Seruo Dei ita locuti fuerint, vt nihil in eo, nisi laudabile, & nihil, nisi sanctum deprehenderint: Siquidem, vbi virtus Seruorum Dei attingit heroicis culmen, illorum gesta, vtpote perneceffe mirabiliter sancta, & summopere laudabilia enarranda sunt, cum hoc sit heroicæ virtutis peculiare præconium, quod fulgorem, ac excellentiam præferat, modo eminenti excedentem communem aliorum hominum operandi modum *Pignattel. consult. 7. num. 10. tom. 4. Lezan. tom. 3. Sac. Theolog. tract. 4. tit. 4. disput. 4. quæst. 11. Scacch. de not. & signis sanctit. sect. 2. cap. 4. Card. de Laurea tom. 2. de Virtutib. in gener. disput. 32. art. 1. 2. 3.*; Quocirca prædictos historicos a veritate aberrasse non est affirmandum, ex eo, quod magna de Seruo Dei enarrauerint, quia qualia ea erant, & viderunt, & sciuerunt, talia enarrare debuerunt, ne historici obligationem declinarent, quæ est dicere veritatem eorum, quæ sciunt ad notata per *bon. mem. de Rubeis, olim Fidei Promotorem in perdocta Dissertatione de Fide Histor. præstand. penes Matt. de Canonizat. Sanctor. par. 4. cap. 24. num. 23., Canus de locis Theolog. lib. 11. cap. 6. §. Prima lex.*
23. Quam ingenij seueritatem prudentiæ coniunctam in P. Marquez defecisse affirmandum non videtur, quia enarrans factum, cæteroquin verum, videlicet, quod Ven. Alphonsus in infantili ætate existens, cultum, quem inuenerat, ad pectus sibi admouens, mortem sibi inferre innocenter voluerit, panegyricæ, ac hyperbolicis verbis dixerit, quod = *staua già in procinto di andare a riposare con Dio, fatto martire della sua innocenza, e sacrificio delle sue mani*: Et alio in loco prædictum librum Confessionum a Ven. Dei Seruo exaratum anteponendum dixerit libro Confessionum S. Augustini.
24. Siquidem quoad primum, cum de facti realitate nulla sit dubietas, quia illud quoque refert idem Alphonsus in mox dicto libro suarum Confessionum *lib. 2. cap. 1., vt in Summario num. 2. par. 35. in fin., & pag. 36. §. 31.,* allegorica illius enarratio in historico prudentiæ defectum non designat; nam, vt ait *Ludouicus Viues in lib. 2. de caus. corruptarum artium*, postquam dixerat, satis esse historiæ, si sit vera, & licet reliqua habeat omnia, si veritatem non habet, obtinere nomen suum non potest, subdit tamen, quod lectorem iucunditas orationis detinet, vt res illas gestas velit cognoscere. Quocirca *Polibius historic. lib. 1.* inquit, quod = *commentarij historiographorum, etiamsi vel vocalis quibusdam, vel stylo, vel alia re quapiam ab ijs partibus, quæ ipsis sunt propria, aberrauerint, nomen historiæ recipiunt*: poeticumque quemdam leporem historicos non dedecere tradit etiam *Halicarnassæus in epist. ad Pomp., & Tiber.* = *Equidem neque squalidam, & incomptam, aut rudem in historia tractanda orationem probo, sed salem poeticum quoddam habeat, neque vero omnino sit poetica, sed paulo extra communem usum euagetur, & teste Lactantio de fals. Relig. lib. 1. cap. 1. historia nitore sermonis illustrata potentius in animo influat, & visua,*
& lu-

& luce orationis ornata, & magis in indiuiduo agendo de Vitis San-
 ctorum, historicum non dedecere gesta virorum maiori, qua fieri po-
 test elegantia referre, dummodo veritati sint consentanea, obseruat
Bollandus in præfatione generali in Vitas Sanctorum cap. 1. § 7. vers. ve-
rum sentio, & cap. 2. § 3.

25. Et quatenus pertinet ad obiectam antelationem libri Confessio-
 num Ven. Serui Libro Confessionum S. Augustini, P. Marquez vti-
 que non absolute asseruit, esse hunc librum præferendum illi Sancti
 Doctoris, sed locutus est respectiue ad vnā tantummodo circum-
 stantiam, nimirum quod ille Confessionum Serui Dei præferebat, eum
 per 91. annos, quibus vixit, semper heroicæ virtutis actus operan-
 tem, vt de similis ætatis Sancto, Francisco nimirum de Paula ait Leo X.
 in Bulla *Excelsus* 38. *super illius Canonizatione* §. *Ipsum* 13., *in pueri-*
tia, adolescentia, iuuentute, senectâ, & decrepita eius ætate inter labo-
res, vigilias, ieiunia, abstinentias innumerasque corporis macerationes
eundem pene viuendi modum seruantem: Alter verò exhibet S. Augu-
 stinum mærentem de vita per triginta annos ante conuersionem ad
 Catholicam Fidem in erroribus, Deique offensionibus transactam,
 vt constat ex ipsis verbis Patris Marquez a Reuerendissimo Pro-
 motore prolatis: Antelatio verò vnus ad alium, vbi non est absolu-
 ta, sed solum respectiua ad aliquam particularem rem, non importat
 superioritatem, & præheminentiam generalem, & omnimodam S. Tho-
 mas in 2. 2. *quest.* 188. *art.* 6. *in corpore responsionis*.

26. Pariformiter redargui non valet altera Vita scripta a P. Ioanne de
 Herrera, quia in illa appellauerit Seruum Dei Doctorem Ecclesiæ,
 vt in verbis a P. de Herrera dictis, non in Vita Serui Dei, sed in sua
 depositione a Reuerendissimo Promotore relatis in Animaduersioni-
 bus §. 14. Quoniam priuata alicuius existimatio erga aliquem Vi-
 rum, veluti Doctorem Ecclesiæ, quia Sanctitate, & Doctrina præcla-
 rus Sanctam Dei Ecclesiam defenderit, nullam videtur habere repu-
 gnantiam, ob eandem omnino rationem, propter quam nullam ha-
 bet iuris repugnantiam cultus priuatus erga defunctum in commu-
 nione S. Romanæ Ecclesiæ, & cum opinione, & fama Sanctitatis, nisi
 cæteroquin adsit scandalum populi ad *Text. in cap. fin. de reliq., &*
vener. Sanct., & tradunt *Lezan. in Sum. tom. 4. verb. Sanctorum Cul-*
tus num. 51. Pignattel. consult. 501. num. 7. tom. 1. & consult. 48. nu. 8.
& 11. tom. 4. & consult. 197. num. 8. tom. 10. Trullenb. in expos. Decal.
lib. 1. cap. 9. dub. 6. num. 22. Caren. in prax. S. Officij par. 2. tit. 17. §. 12.
num. 48. Del Bene de Offic. S. Inquis. par. 2. dub. 234. sect. 2. nu. 1. Card.
Albit. de inconstant. in fid. cap. 40. num. 183. Sanchez. in præcept. De-
galog. lib. 2. cap. 43. num. 4. Bellarmin. lib. primo de Sanct. Beat.
cap. 13.

27. Solum etenim prohibetur publico cultu aliquem vti Sanctum, vel
 vti Ecclesiæ Doctorem venerari, & venerandum publica auctoritate
 decernere, quia hoc tantummodo spectat ad supremam Summi Pon-
 tificis auctoritatem, qui hanc honorificentiam primo quatuor anti-
 quis Ecclesiæ Latinæ Doctoribus, Gregorio, Augustino, Ambrosio,
 & Hieronymo decreuit, illorumque Festa Officio duplicis Ritus sub
 hoc titulo celebrari demandauit, recentius verò etiam S. Thomæ
 Aquinati hunc honorem S. Pio V., & S. Bonauenturæ Sixto V. decer-
 nentibus, vt adnotat *Annatus in apparat. ad positiu Theolog. lib. 4. art. 1.*
in fin.

28. Ex hoc autem, quod Summi Pontifices hos dumtaxat Sanctos huiusmodi præheminentia donauerint, utique affirmandum non est, illos solos extitisse Ecclesiæ Doctores, quia equidem præcipue fuerunt, & ideo sublimiori eos Sancta Sedes prærogatiua locupletauit, sed non tamen desierunt, nec desinunt alij quoque esse, ut notat *Annatus in loco mox allegato*, & optime probat *Collatio prima Concilii Aecumenici* v. in illis verbis = *Sequimur in omnibus Sanctos Patres, & Doctores Sanctæ Dei Ecclesiæ, idest Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssenum, Ambrosium, Theophilum, Ioannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Augustinum, Proculum, Leonem* in his etenim nonnulli, uti Doctores Ecclesiæ recensentur, quos tamen veneratione suorum Doctorum illa prosequitur: Nec aliter esse potest, quia Teste *Apostolo ad Ephes. 4.* *Deus dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios Pastores, & Doctores ad consummationem Sanctorum in opus Ministerij, in edificationem Corporis Christi: ut iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumuentionem erroris.*
29. Quamobrem, cum satana instigante Ecclesiæ oppugnatores nunquam desierint, Deus tamen illam quotidie Viris Sanctitate, & Doctrina præclaris aduersus illorum insultus munire, & roborare dignatur: propter quod a *S. Hieronymo in Comment. ad Iob* = *Sancti Doctores Ecclesiæ nubes esse dicuntur, qui aquas Euangelij portant populis effundendas, & gubernādas a Spiritu Sancto deferunt, ut irrigentur terræ populorum, & de hac celesti pluuiā virtutum fruges Spirituali operatione multiplicentur*: Et *Simanchas de Catholic. Instit. tit. 22. de Doctorib. Eccles. num. 5.* prædicta Apostoli verba explicans, eos a Deo dari inquit, ut ministrent Spiritum Sanctum cæteris, & Ecclesiam, quæ Corpus Christi est, verbo illius adificent: & præstanter *Melchior Canus* *locor. Theolog. lib. 4. cap. 4. vers. id primum admonet, quod prædictis verbis* = *Bene Paulus, ne populus varij Doctrinæ ventis circumferatur, Diuinæ procurætionis esse adstruit, Doctores, & Pastores Ecclesiæ dare, quorum videlicet auctoritate plebs sua natura concitata, atque mutabilis in fidei constantia supremo munere contineatur*: Et *Cornelius a Lapid. in Cantic. cap. 9. & 10. in primo sensu super illis verbis* = *Columnas eius fecit argenteas* = ait, quod = *Columnæ argenteæ notant Doctores, & Prælatos.*
30. Ob hancque rationem Summus Pontifex *Honorius III. in cap. Super specula ne Cleric., vel Monac.* expresse professus est, se cupere Theologiæ studium ampliari, ut dilatato sui tentorij loco funiculos suos faciat longiores, ut sit fides Catholica circumcirca muro inexpugnabili bellatorum (& hi sunt Doctores Ecclesiæ) quibus resistere valeat ascendenti-
bus ex diuerso = Et de facto Sancta Ecclesia Romana alios quoque præter quatuor primos illius Doctores, & alios duos deinde superadditos, hoc peculiari cultu donatos, præconio Doctrinæ decorauit: Nàm Summus Pontifex *Innocentius IV. in Bulla ultima de Canonizatione S. Eadmundi Cantuarien. Archiepiscopi in §. Et nunc 3.* illum dignatus fuit appellatione Doctoris præclari. Itemque *Nicolaus V. in sua Bulla secunda §. Nos igitur 17. S. Bernardinum de Senis* laudibus extulit, quia = *Ministravit Christo, cum membris Christi, hoc est Fidelibus Christi pabulum Doctrinæ Cælestis indefinenter exhibuit*: Et *Clemens quoque VII. in sua Bulla secunda §. Prædecessor 6., seu potius Hadrianus*

nus VI. Antoninum Archiepiscopum Florentinum in Sacra Doctorem Concione in caelesti illa, quae sursum est, Hierusalem, tanquam nouum Sidus gloriose micare = dixit: Et Sancta Ecclesia Romana Sanctum Dominicum, & non multis ab hinc annis S. Anselmum, & nuper S. quoque Isidorum, imo Sanctam Theresiam in eorum Officijs celebrandis, specialiter commendat, utpote eos, quorum Doctrinis suam Ecclesiam misericors Deus instaurare, & decorare voluerit.

31. Nulla proinde subest ratio, cur P. Herrera redargui valeat, quia Ven. Seruum Dei Alphonsum Doctorem Ecclesiae dixerit; Iure etenim optimo ex suo priuato sensu illum hoc titulo exornare valuit, quia sciebat, quod Ver. Dei Seruus Alphonsus = *Era dottissimo, il che affermano dottissimi Vomini, che hanno letti i suoi Libri, e tutti quelli, che li leggeranno, troueranno, che fu grauissimo, e dottissimo Vomo, che tale aueua da essere il Cappellano della Vergine, e il Dottore, che Dio teneua nella sua Chiesa in quei tempi* = Et rursus = *Quello, che posso dire con verità, è, che ancorche abbia letto le Vite d'alcuni Santi degni tutti di somma riuerenza, e stima, non ho letto Santo, che più volte nelli suoi scritti, tratti della Chiesa Romana, parlando della sua Dignità, Amplitudine, e Giurisdizione nel Mondo, e come quella sola è la Chiesa vera, e presentato con questo mio esame le testimonianze, che nelli suoi libri ho trouate de verbo ad verbum, perichè essendo la Chiesa Romana tanto seruita da questo suo fedelissimo Cittadino, e Seruo di Dio, Frate Alonso de Orozco, spero in nostro Signore, che la Chiesa, nella quale assiste lo Spirito Santo con tanta grande assistenza, poiche in quella abita, e viue, ha da onorare questo Seruo suo col premio della Beatificazione, e Canonizzazione, dandolo per suo Predicatore, e Dottore della Chiesa Romana, alla quale tanto serui. Parimente possono li Deuoti, e dotti vedere, e leggere nelli suoi libri, e vedranno il modo, col quale deuono scriuere, o imprimere, e come hanno da insegnare la legge di Dio, e l' Euangelio, seguire i Santi, scriuere contro gli Eretici, e contro le loro nouità non consentendo nouità ne nella dottrina, ne nelli costumi* = Et iterum loquens de libris a Dei Seruo exaratis ait = *Si darà bene a diuedere, quanto faranno profitteuoli alla Chiesa Romana, dicendo in quelli, come si vedono, le dilei grandi grandezze, e come ella sola è la vera Sposa di Cristo, e si deue notare al secondo, che il Seruo di Dio nacque l'anno 500., nel quale hanno cresciute l'eresie di negare l'obbedienza al Sommo Pontefice, e la presenza reale, e vera del Corpo di Cristo nel Santissimo Sacramento dell'Altare, perche li libri, che scrisse, nelli quali con tanta ueemenza difende queste due cose, e scritti per comandamento della nostra Signora, si deuono stimare, come libri di Dottore della Chiesa Romana, e della Vergine Santissima* = & eiusdem P. Herrera de praestanti doct. in Ven. Serui Dei depositioni consona quoque sunt dicta aliorum testium dicto Summario num. 17. §. 6. pag. 201. & §. 8. 11. 12. pag. 202. & §. 14. & §. 16., vbi Testis ait, quod celeberrimus, & nunquam satis laudatus Vir, P. Aloysius de Granata dicebat, omnia opera sua hausisse e libris Ven. Alphonsi, & in §. 18. pag. 203., proseguuntur alij Testes, inter quos omnes Testes sunt nonnulli ex Ordine Cappuccinorum, & Societate Iesu, ac ex Ordine Carmelitarum Excalceatorum vsque ad §. 44.

32. In his quippe circumstantiis P. Herrera prudenter sentire valuit, quod Seruus Dei esset una ex illius nubibus a S. Hieronymo expressis ad portandas aquas Euangelii, quodque exornatus foret praedictis qualitatibus a Simanchas, & a Cano designatis, cum in illo examissim

ea omnia emicare compererit, quæ Doctorem Ecclesiæ constituere tradit S. Laurentius Iustinianus in *Fasciculo Amoris cap. 2. in fin.*, magnam nempe doctrinam vitæ Sanctitate comprobata dicens, quod *verus censendus est Doctor, meritoque colendus, qui apere perficit, quod hortatur eloquio.*

- 33 Vitioque verti nequit, quod P. de Herrera dixerit, quod excrementa Ven. Serui Dei bonum odorem in ultima infirmitate emitterent; quia hoc ipse non dicit de proprio iudicio, sed tantum modo illud narrat, uti ab alio sibi relatum, ut videre est *pag. 601. a §. 1. ad 11.*, cum etenim ii, a quibus hæc dicebantur, moueri potuerint, etiam ex causa naturali, quia deficeret concoctio, quam esse causam graueolentiæ excrementorum docet *Mercurialis de decoratione cap. 29. §. quare immediata causa ante med.*, & fetida illa naturaliter non esse ob bonam ciborum coctionem expresse tradit ibidem *§. recipe in fin.*, cumque maleolentia non extiterint, quia hoc contra solitum extiterit, beneolentia per excessum dicta fuisse est affirmandum.
- 34 Certius denique hisce historicis est fides adhibenda, quia magna aliorum scriptorum cohors relata in *Summ. num. 9. per tot. pag. 104.* omnino est cum illis concors in commendanda Sanctitate, heroicisque Virtutibus Serui Dei, cum, ut ex *Josepho lib. 1. contra Apionem* ponderat *Canus de loc. Theologia lib. 11. cap. 4. §. tertia conclusio* veritatis historicæ signum certum sit, si de iisdem rebus eadem omnes conscribant, & bene probat etiam *Daniel Huetius in axiom. 2. preposito demonstrationi Euangelicæ.*
- 35 Tertium verò requisitum, quod alias historico Ecclesia fidem præstiterit, intelligendum est sano modo, videlicet si incredibilia narret, ac inuerisimilia, nec aliis probationibus fulciatur, secus autem, si improbabilitas, & inuerisimilitudo procul absint, prout certe absunt, quando agitur de Viris, quos Sanctitatis culmen attigisse narratur, cum hi sint ii Dii fortes terræ, qui, ut habetur in *psalm. 51.* vehementer eleuata sunt; Alias etenim si semper requireretur, quod alia historico fides ab Ecclesia foret præstita, nullus ad præsens adesset, cui fides prima vice foret adhibenda, quod utique absonum videtur dicere.
- 36 Denique Reuerendissimus Promotor loquens de tertio genere probationum in genere obiicit, quod dubitandum valde sit de fide præstanda libro Confessionum Serui Dei, cum mirabilia, quæ in illo enarrantur, ab ipsius dumtaxat dicto probentur, cuius dicto, quamvis præsupposita Virtutum existentia, non denegari fidem probet etiam idem Reuerendissimus Promotor, attamen hodie, cum disputetur de Virtutibus Servi Dei, hæc autem probentur Apparitionibus, & nonnullis gratiis, de quarum veritate non constat, nisi ex relatione eiusdem Serui Dei, obiicit, quod in tali argumentatione circulus vitiosus continere videatur, cum ita Virtutes Apparitionibus, ac Apparitiones Virtutibus probarentur.
- 37 Verum hæc Animaduersio facile concidit; Ut etenim Reuerendissimus Promotor ingenue admittit, vim illa non obtinet concurrente probatione Virtutum, sed solum ea deficiente: De Virtutibus autem Serui Dei in gradu sublimi, & Heroico plures, & quidem validissimæ extant probationes, quas latius videre est *Sum. n. 12. pag. 129. usque ad pag. 134., & num. 13. pag. 141. usque ad pag. 148., & a numero. 15.*

mer. 15. ad totum numerum quinquagesimum quintum, vbi omnes testes late deponunt de iis omnibus actibus ex quibus heroica Seruorum Dei Virtus communiter probatur.

38. Et quoad prophetias, extases, & raptus, licet non diffiteamur, prophetiam etiam in malis hominibus reperiri, ac extases, & raptus posse aliquando prouenire, vel ex causa corporali, sicut accidit in his, qui propter aliquam infirmitatem patiuntur alienationem sensuum, vel a virtute Dæmonum, ut in arreptitiis, attamen cum de Ven. Seruo Dei tot extent eximiarum Virtutum probationes, præfata dona ex illis profluxisse cogimur affirmare, præsertim quia ille protraxit vitam usque ad annos 91. in conspectu Virorum doctrina, & pietate præstantissimorum, ideoque ab omni præsumptione, & rationabili discursu procul abest, quod per adeo longum tempus Deus permisisset, tot Viros pietate, doctrina, & dignitate conspicuos Seruum Dei tanta veneratione prosecutos fuisse, nisi agnouissent, quod hæc omnia a Deo proueniebant, Imo si a Deo vere non prouenissent, nec etiam ipsemet Deus permisisset adeo diuturnam illusionem, namque, ut admonet S. Gregorius *Moral. lib. 33. cap. 22.* = quia Leuiathan iste in eo, quod iniquitatis opus molitur, sæpe specie Sanctitatis induitur, & quia nisi per diuinam gratiam simulationis ejus detegi indumenta non possunt, bene dicitur; Quis reuelabit faciem indumenti ejus! Subaudis, nisi ego, qui Seruorum meorum mentibus gratiam subtilissimæ discretionis inspiro, ut reuelata malitia faciem ejus nudam videant, quam coopertam ille sub habitu Sanctitatis occultat. Et quia aliquando fidelium mentes corrumpere assensione sua, aliquando suggestionem conatur [agit enim modo opere, modo persuasionem] recte subiungitur: Et in medium oris ejus quis intrabit? Subaudis, nisi ego, qui per discretas electorum mentes suggestionum ejus verba discutio, & non ita hæc esse, ut sonuerunt, manifesto.

39. Præterquamquod, cum in Seruo Dei maximæ humilitatis semper Virtus eluxerit, cuius singulares actus leguntur in *Summario num. 53. per totum*: Itemque ille incessantis orationis vir extiterit *Summario num. 32.*, prædicta dona a Deo extitisse ambigendum non est, quia ut ait idem S. Gregorius *Moral. lib. 34. cap. ult. evidens signum mali spiritus est, quando incitat ad superbiam*: E contra verò humilitas, ut admonet Cornel. a lapid. in *Oseam 9. 14. in fin. est Mater, & Conciliatrix donorum, quorum dissipatrix est superbia*: Deus enim humilibus dat gratiam, quam superbis aufert; Et Oratio, teste D. Bernardo *serm. 28. in Cantic.* fidem roborat, spem confortat, & claritatem vegetat, & mores impinguat = Orando bibitur vinum latificans cor hominis, vinum spiritus, quod inebriat, & carnalium voluntatum infundit obliuionem: Humectat interiora arentis conscientie: escas bonorum actuum digerit, & deducit per quadam animi membra, fidem roborans, spem confortans, vegetans, ordinansque charitatem, & impinguans mores. Illaque est, cuius præcipue vi in Coelum frequenter Sancti extolluntur, terrarum obliti, suauissimo Dei colloquio fruuntur, ut de S. Didaco ait Summus Pontifex Sixtus V. in *Bulla Rex Regum 82. §. Corpus 7.*

40. Notando tandem ad omnimodam huic Animaduersioni responsionem, quod, ut legitur in omnibus raptibus, ac extasibus Serui Dei, nullum in ijs, vel a longe deprehenditur ex ijs signis, quæ ad coniiciendum, quando hæc sint a malo, accurate numerantur a clari membris: Cardin. de Laurea in *opuscul. 5. de orat. cap. 7. §. Dico 2.*, quæ signa sunt, quod in illis nullum consuli vnquam visum fuerit bonum, vel consuli visum

visum fuerit aliquid ordinatum ad nullum bonum, vel consuli bonum, non tamen ob bonum finem, aut adesse turbatio permanens, sed econtra semper in ijs concurrere visa fuerint omnia signa extasis diuinæ, videlicet maxima animi tranquillitas, suauitas, iucunditas, humilitas, deuotio ad sancte viuendi desiderium, & bona suadens iuxta egregie tradita ab eodem Card. de Laurea d. cap. 7. §. Dico 3.

R E S P O N S I O

Ad Partem secundam de Probationibus in specie, & ipsarum Releuantia.

41. **S**icuti autem validæ Responsiones hætenus deductæ sublatas pollicentur Animaduersiones in prima parte a Reuerendissimo Promotore excitatas super probationibus in genere, ita aliæ non imparis efficaciam mox adducendæ spem præbent eximiam, de medio fore tollendas illas in secunda parte sapienter cumulas super probationibus in specie, earumque releuantia; Cumq; præliminaliter animaduertatur, quod si iudicabitur, testes examinatos autoritate Ordinaria non facere probationem, sed adminiculum dumtaxat, pondus, & auctoritas illorum maximopere decrescent, hanc sane conditionalem ponderationem ob rationes in antecedenti parte allatas, & ob superius adducta huius Sacræ Congregationis præiudicia obicem non esse præstituram non iniure arbitror, & ideo transeundo ad singulariter respondendum oppositionibus contra probationes in specie a nobis productas super Virtutibus, primo Reuerendissimus Promotor exordium faciens ab allatis super Fide heroica, quæ est caput, & fundamentum aliarum Virtutum, circa illam duo obijcit: Primum est, quod nonnulla ex ijs, quæ circa hanc Virtutem adducuntur, non videantur sufficienter probata: Et quidem non videri probatam ponderat miraculosam refectionem Sacræ Communionis receptæ emanu Iesu Christi, quia huius gratiæ probatio desumatur ex Testimonijs nonnullorum, qui hoc audiuisse dixerunt a Patribus de Castro, & Roxas, qui hoc audiuerant ab eodem Ven. Seruo Dei: Paremq; probationis insufficientiam adesse quoque ait quoad alteram gratiam, quod Seruus Dei viderit Iesum Christum in Hostia, quia hoc probetur solum ex dicto eiusdem Serui Dei.

42. Verum aduersus hanc obiectionem in promptu est tuta responsio, quod hæ gratiæ, ac Dei dona alij personæ nequeant esse nota, quam illi, quem diuina liberalitas his prosequi, dignata fuit. Cum itaque nullius alterius Testimonio hæc probari valeant, illius proinde dicto circa ea perneceffe standum est, vt semper illi deferendum esse censuit hæc Sacra Congregatio, sicuti præter late adducta in Informatione, & Responsione facti, optime probatur ex Insigni Testamento D. Francisci de Assisio relato, & approbato a Summo Pontifice Honorio III. in sua *Bulla tertia* super confirmatione Regulæ, in quo Seraphicus Pater de se ipso ait: *Salutationes mihi Dominus reuelauit,*

- lauit, ut diceremus, Dominus det tibi pacem: Prout non dissimiliter S. Brigittam Bonifacius IX. in sua Bulla quinta §. 39. specialiter commendat, quia = *Hæc generosa vidua per gratiam S. Spiritus promeruit visiones, ac reuelationes videre, & audire, prout hæc in eius reuelationum volumine plenissime describuntur* = Similes gratias a Deo collatas, & ex ore illorum, qui eas receperunt, manifestatas in S. Theresia approbat Bulla vigesima sa: mem: Gregorij XV. §§. 6., & 9.; Et in S. Philippo Nerio Bulla secunda sa: mem: Urbani VIII. §. 58.; Et plures valde mirabiles, visiones, reuelationes, & approbationes S. Rosæ Bulla trigesima septima sa: mem: Clementis X. §§. 15. 16. 17., & pluribus seq., & §. 40.
43. Certius verò circa præfatas gratias Seruo Dei fides adhibenda est, quia illarum probatio non desumitur dumtaxat ex præfatis dictis Testium de auditu ab ijs, qui audiuisse dicebant a Seruo Dei, sed ex eo quoque, quod idem Ven. Alphonsus illas refert in suo libro Confessionum: Eoque magis, quia eas pandidit suo Confessario, Patri nempe Ferdinando de Roxas, ut deponunt plures Testes, quorum dicta referuntur in Responsione Facti §. 75., & ait idem Pater Ferdinandus Roxas in Vita Serui Dei ab eo scripta Summario num. 6. §. 15. pag. 89.: Cui utique P. Ferdinando omnia suæ conscientie arcana aperire ille debuit; quique proinde Confessarius, ut admonet S. Bernardus in Meditationum cap. 9. de instabilit. cord. humanis, cum sit Testis cordi nostro, & ori, plenam omnino fidem exposcit, ut in antecedenti prima parte §. Maioremque 18. probatum fuit.
44. Quin huic prodigioso facto Sanctissimi Corporis Christi recepti e manibus ipsius D. N. Iesu Christi obstat replicatio Reuerendiss. Promotoris, quod deficiat probatio præexistentiæ duarum particularum in Sacratio, & quod deinde vna tantum ex eis in illo reperta fuerit: Quoniam præexistentia abunde probata dicenda est ex ordinaria, & consueta duarum particularum asseruatione: probatio autem deficientiæ vnius ex eis est plene probata ex inspectione a Patre Ferdinando de Roxas illius Confessario facta illico post clausas portas Ecclesiæ, ut idem deponit in Summario num. 21. pag. 255. §. 12. cui credendum est, tum quia est Sacerdos, & Confessarius, qui habetur pro duobus testibus Rot. dec. 11. num. 8., & 9. par. 9. Recent.: Tum quia ille deponit de facto proprio, & quia cum illius dicto concordat prædictus liber Confessionum Serui Dei, quo releuantissimo adminiculo stante, etiam præcisive a qualitate Confessarij, in linea meri Testis, licet vnicus, præsertim qualificatus, plene probat Bartol. in l. 1. §. Item Cornelio num. 3. ff. de question. Rota coram Ludouif. decis. 172. num. 5., & coram Cels. decis. 312. num. 4., & in Recent. decis. 346. num. 3. par. 9., & dec. 368. num. 4. par. 15., & dec. 369. num. 1. par. 16.
45. Addito vltcrius, quod cum Seruus Dei rogauerit dictum P. Ferdinandum, ut hoc factum tunc absconderet, vltcriores diligentie fieri nequiuert, ex qua etiam impossibilitate vnico testi fidem esse habendam tradunt Farin. de Testibus quest. 69. num. 203. Rota coram Otthobon. decis. 262. num. 9., & coram Emerix Iun. decis. 870. num. 8., & in puncto probat Relatio Sac. Rotæ in causa Canonizationis S. Thomæ a Villanoua penes Contelor. de Canoniz. Sanct. pag. 486. §. Et prædictæ probationes.
46. Minime propterea in hisce circumstantijs, & in hisce causis refragatur, quod nemini sit in causa propria credendum, cum solus Christus

stus Ioannis 8. n. 18. dixerit = *Ego sum qui Testimonium perhibeo de me ipso* = & ideo Liranus ibi in Comment. dicat *Hominis Testimonium de se non esse firmum, quia etsi se cognoscat, ad seipsum tamen frequenter inordinate afficitur*: Quoniam hæc ratio non viget in Seruis Dei, qui talia ideo communicant Confessarijs, & ad eos, veluti ad Iudices ea deferunt, ne proprio iudicio se dirigentes inordinate ad se ipsos afficiantur, sed Confessarij, a quo singula referentium verba, & circumstantiæ maturo iudicio considerantur, & ita Deo adiuuante gratiarum veritas, vel falsitas comprehenditur ad notata per *Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 7. cap. 4. pag. 623. in fin.*

47. Alterum, quod Reuerendissimus Promotor obijcit contra probationes in specie circa virtutem Fidei in gradu heroico, est, quod licet admittat, quod quædam dici possent probata, attamen ea non sint talis releuantia, vt præferant heroicitem: Illa etenim percutiunt deuotionem erga Sacratissimam Dei Passionem, ac Beatissimam Virginem, vel respiciunt prædicationem Verbi Dei, Sacram, & Catholicam Doctrinam, subiectionem Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici, & impugnationem hæreticorum: hi autem omnes actus, licet equidem sint Virtutis Fidei, non ideo tamen sunt, vt Theologi docent, actus Fidei formatæ, quales requiruntur in causis Canonizationis iuxta tradita a *Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 3. cap. 1. pag. 181. lit. D.*, vbi adducit verissimam rationem, quod hi actus Fidem internam indicantes possunt stare cum peccato mortali, ideoque ex eis sumi nequit argumentum efficax Sanctitatis, quia hæc dumtaxat sumitur a Fide formata Charitate, cuius nulla probatio promanat ex hisce actibus.

48. Quandoquidem responsionem huic animaduersioni præbet ipsemet *Scacch. dicto cap. 16. pag. 181. lit. C.*, vbi ante verba relata a Reuerendissimo Promotore dicit, *ex nudis, & solis Fidei actibus nullum sumi efficax argumentum Sanctitatis*: ita iudicando, hoc esse verum, vbi ij actus soli sint, & reliquum vitæ eis non correspondeat; Secus, si modo viuendi Fidem comprobent, vt admonet S. Gregorius Moral. lib. 3. cap. 6. = *Quia nonnulli confitendo fideles sunt, non viuendo, hinc est, quod voce veritatis dicitur: non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine intrabit in Regnum Celorum* = & paulo infra = *nemo igitur sibi fidem sine operibus sufficere posse confidat, cum scimus, quod scriptum sit: Fides sine operibus mortua est: necnon etiam Saluanus de Provident. Dei lib. 4. ex verbis Iacobi cap. 2. Tu fidem habes, & ego opera habeo: Ostende mihi sine operibus Fidem tuam, & ego ostendam tibi ex operibus Fidem meam* tradit indicari = *Actus bonos Christianæ Fidei quasi testes esse, quia Christianus, nisi opera bona fecerit, Fidem suam penitus approbare non possit: ac per hoc quod probare non valeat, quia sit, sic omnino habendum esse, quasi non sit*. Edocent etiam idem Bernard. in serm. 2. de Resurrect. Domini, dum dixit *Fidei vitam opera attestantur, sicut scriptum est, opera, quæ dedit mihi Pater, ipsa testimonium perhibent de Me*: Quocirca S. Laurentius Iustinianus in Ligno Vitæ de Virtute Fidei cap. 3., post quam demonstraerat, quod credere Deum est fides informis, præstanter explicat, quæ sit Fides formata Charitate, dicens, quod = *credere in Deum, est credendo Deum amare, credendo in eum ire, credendo ei adherere, & eius membris incorporari: Per hanc Fidem iustificatur impius, vt demum incipiat ipsa Fides per dilectionem operari: Ea enim sola opera benedicenda sunt, quæ fiunt per*

per dilectionem Dei . Ipsa namque dilectio opus Fidei dicitur : Et idem S. Bernardus in d. sermone 2. de Resurrectione Domini ait , quod si videris hominem in bonis operibus strenuum , & fauore conuersationis hilarem , viuere in eo Fidem non dubites , indubitata tenens vita illius argumenta .

49. Hæc autem applicando Ven. Alphonso , sequitur ; illico corruere obiectum , quod deuotio erga Sacratissimam Iesu Christi Passionem , ac Beatissimam Virginem , & Prædicatio Verbi Dei , Sana , & Catholica Doctrina , subiectio Romanæ Ecclesiæ , & Summo Pontifici , ac impugnatio hæreticorum non sint actus Fidei formatæ , quia hi actus possint stare etiam cum peccato mortali : Quia Seruus Dei non se continuit in hisce tantummodo actibus gerendis , sed ille peccatum semper , & constanter odio perenni abominatus fuit , ac Dei mandata intenso studio semper custodiuit , & tranquilla mente Deo præsentī vacauit , & per consequens in eo non eluxit Fides in habitu dumtaxat , seu sola ratione formali obiecti , sed emicuit Fides interrupta in actu pene continuo , & animam viuificante per gratiam , iuxta illud Apostoli Galat. 2. = *quod autem nunc uiuo in carne , in fide uiuo Filij Dei* = ita vt illi apprime aptentur verba Actor. 17. = *Fide purificans corda eorū* ; cum etenim , vt ex D. Thom. in 3. dist. 23. quæst. 2. art. 2. ad 5. explicat Vallgorner. Theolog. Mystic. quæst. 4. art. 2. de Fide , spe , & charitate heroica num. 3. , & 4. , ad hanc Fidem heroicam corda purificantem pertineant quatuor , Amor , Motus in Deum , Adhæsiō , & Incorporatio , hæc vtique omnia in Ven. Alphonso abunde verificata fuerunt .

50. Equidem primo Amor : hic etenim directus ad finem , vt prosequitur ibidem Vallgorner. , cum sit credendo amare , & per hunc Fides fiat formata , ex eo quod adest Charitas iuxta traditionem S. Laurentij Iustiniani in Ligno Vitæ de Charit. cap. 5. ibi = *est specialis virtus piorum , atque Sanctorum , cum ceteræ virtutes bonis , & malis possint esse communes . Sola enim est dilectio , quæ discernit inter filios Dei , & filios diaboli . Signent se omnes signo Crucis , intrent in Ecclesias , impleant parietes Basilicarum , cantent omnes alleluia , non discernuntur Filij Dei , nisi Charitate* = , Ven. vtique Seruum Dei Alphonsum credendo amauisse apertissime probatur ex maximo odio , quo semper abhorruit peccatum , illud non solum effugiens , ac vitam verbis , ac operibus inculpatam semper ducens , itaut vt Confessarij in eo absolutionis materiam non reperirent ; Verum etiam ex eo , quod pro viribus curauerit , ne Deus ab alijs offenderetur , vt late probatur Summ. num. 31. per tot. , & num. 40. pariter per tot. , ex quibus sane duobus actibus probationem heroicæ qualitatis insurgere est indubitatum ; dicit enim Dauid Psalm. 96. , *qui diligitis Dominum , odite malum* = super quibus verbis S. Augustinus adnotat , quod hinc apparet , *te diligere quod bonum est , si inueneris odisse , quod malum est* = & Ludolphus Carthusiensis ponderat , quod = *Amas Deum , debes odisse , quod odit* = quod paucis equidem verbis expressit S. Bernardus de diligend. Deo dicens = *Lex Dei immaculata Charitas est* : Et ad rem S. Laurentius Iustinianus de compunct , & complanct . Christiana perfectionis tit. qualiter anima reformetur post med. præstanter inquit , quod *ubi cognitio Dei est , ibi Charitas , & ubi Charitas , ibi legis custodia* , & Hugo de S. Victore in libello de laudibus Charitatis illam extollit , quia = *vitiorum omnium radices extirpat* = & tradunt Scacch.

de not., & sign. Sancti. sect. 3. pag. 205., & 208. Card. de Laurea in 3. sentent. disp. 32. art. 17. num. 293. pag. 754., & diserte Cornel. a lapid. in comment. epist. ad Galat. 5. vers. 6. §. Nota, fides, ibi = Charitas Fidei, & reliquis omnibus virtutibus dat statum, ubi enim Charitas, ibi exulat vitium, regnat virtus: Et denique de abominatione peccati probant Summi Pontifices, Urbanus VIII. de S. Ignatio Loiola in Bulla 3. §. 23., ac de zelo, ne ab alijs committatur, Pius II. de S. Vincentio Ferrerio in Bulla, & de S. Catharina Senensi in Bulla 6. §. 11., & Sixtus V. de S. Didaco in Bulla 82. §. Ita enim, & de S. Rosa Limana Clemens X. in Bulla 37. §. 27.

51. Oratio quoque incessans Serui Dei, siue vocalis, siue mentalis, siue contemplationis probationem prebet validissimam Charitatis illius, a qua Fides sublimi modo viuificabatur, ut omnes mox dictas orationis species late exhibet Summ. num. 32. per tot., & num. 34., & profecto adeo feruenti modo, ut veluti in Deum absorptus incedere videretur, & in extasim frequenter leuaretur d. num. 32., vel mediante oratione miracula patraret Summ. num. 34. Oratio quippe ita continua, ac ita feruens est ascensio mentis ad Deum, ut ait Damascen. in lib. 3. de Orthodox Fid. cap. 24., seu ut illam definit S. Basilii collocutio cum Deo: Non etenim orare condigne, ac vigilare aliquis potest, nisi se illi Spiritus Sanctus infuderit, ut admonet S. Fulgentius ad Monimum lib. 2. Et prestanter S. Ioannes Chrysostomus in Psalm. 4. ad rem nostram inquit = Oratio non est paruum vinculum dilectionis in Deum, quæ cum eo colloqui nos assuefacit, & ad Sapientie studium nos deducit. Si enim quis cum magno aliquo, & admirabili viro multum versatur, ex eius consuetudine maximum fructum accipit, quantomagis qui cum Deo perpetuam habet consuetudinem; Et maximum Charitatis in Deum argumentum esse incessantem Orationem probant Bullæ Ioannis XXII. undecima §. cumque 14. de S. Thoma Aquinate, Clementis VIII. vigesima septima §. 13. de S. Hiacynto, ac Urbani VIII. 2. §. 38. de S. Philippo Nerio, & Bulla quarta §. de S. Francisco Xauerio.

52. At nitidam, & apertam ardentissime Ven. Alphonsi in Deum Charitatis probationem prebent libri in magno numero pro animarum salute, & Catholicæ Fidei defensione ab illo compositi; in his etenim omnibus maxima resplendet, qua ille in Deum estuabat, Charitas; magis tamen specialiter hæc emicat in libro hispanico idioma te exarato, cui titulus est *l'Arte de amor a Dios, y al proximo*: Ac in altro latine scripto, qui inscribitur *Certamen Amoris Sancti* = Et in altero, cui titulum prebuit = *Memoriale dell' Amor Santo*, & in Commentarijs in Cantica, & demum in illo suarum Confessionum, de quibus in Summ. num. 2. 3. 4., & 5.; In his etenim omnibus libris ignis ardentis Charitatis flagrantissimus resplendet: Et hoc de illo Confessionum usque de anno 1619. specialiter dixerunt duo pietate, & doctrina preclari Viri, vnus ex Ordine S. Bernardi, alter ex Societate Iesu Summ. num. 3. pag. 79. ibi = quanto, perchè leggendola io, ho sperimentato nell'anima mia mozioni gagliarde al seruizio di Dio, e questo è effetto proprio del Spirito Diuino, col quale l'Autore scrisse questolibro, e altri: E se si ha a dire il vero, è tanto grande la dolcezza, e soauità, colla quale parla con Dio, così viui, e feruorosi i sentimenti spirituali, che mi pare impossibile ad un'uomo il potere con sole forze naturali scriuere in quella maniera, tanto per parte de sensi intellettui, quan-

ro per parte delli effetti volitiui, cum quibus concordant quoque duo alij insignes Viri dicto num. 3. pag. 80. , & 81. : confirmaruntque etiam quatuor Censores deputati ab hac S. Congregatione Summ. n. 4. , ac prævia censurarum harum discussione approbavit hæc S. Congregatio Summ. num. 5. , quibus adiungenda quoque sunt grauissimorum testium dicta Summ. num. 17. : Similium autem librorum in documentum fidelium , atque ad eos inflammandos ad Diuinum Amorem compositorum scriptio, & publicatio magne in Deum Charitatis argumentum præbet, vt mirabiliter de S. Francisco Salesio probat Bulla 170. sa. me. Alexandri VII. §. 15.

53. Hæsitandum nec est, quod ex amore adeo feruenti, & intenso Alphonsi in Deum processerit illius motus ad finem perducens, quo mediante in Deum iuerit, ita se iungendo fini, & credendo ei adhæserit, ac ex coniunctione ad finem hic perductus fuerit in participationem perfectionum, & credendo, membris eius fuerit incorporatus, vt hæc omnia expendit Vallgorner. d. art. 2. d. num. 5. ; Quoniam ea omnia manifeste demonstrantur ex rigidis pænitentijs, quibus Seruus Dei suum Corpus, siue pænitentijs, siue ieiunio, siue veste, siue lecto, siue vigilijs, siue flagellationibus afflixit, quæ leguntur in Summario num. 39. per tot. pag. 393. ; Ac etiam ex continuo illius zelo in curanda animarum salute, ac ex prædicta quotidiana, & in vna die pluries etiam repetita Verbi Dei prædicatione, Summ. num. 16. , & in Monasteriorum fundatione peragenda, Summ. num. 29. pag. 316. ; Et ex alacri, & strenua defensione Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, ac Religionis Catholicæ contra illius rebelles, vt latius videre est in Summ. num. 17. Itemque ex incessante deuotione erga Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum pluribus modis demonstrata, & signanter quotidiana incruenti Sacrificij oblatione: Ac erga Sanctissimam Virginem, & Sacratissimam Christi Passionem, vt in Summario num. 21. 23. 25. , & 28.

54. Quæ licet per se maxima sint, maiorem quoque probationis vim desumunt, quia illi adiunguntur admirabiles gratiæ illi a Deo misericordiarum Patre concessæ, quibus vtique omnibus insimul iunctis incorporatus illius membris mirifice comprobatur, quam certiores quoque reddunt iugis perseuerantia in bonis operibus vsque ad finem Summ. num. 26. ; Et miraculosa illius refectio Sacra Communionem, Summ. num. 22. ; Itemque Matutini celebratio vna cum illo ab Angelis confecta, Summ. num. 35. ; Ac discretio spirituum, & cordium scrutatio, Summ. num. 37. ; Et denique mentis illustrationes, diuinæque visiones, ac raptus, & extases, de quibus Summ. num. 36. ; nam hæc omnia plenam, & absolutam constituere probationem heroicæ Fidei, & Charitate plenè formatæ est certissimum, vt singulos præfatos actus perpendendo tradunt Sancti Patres, ac Doctores, & semper admittit S. Sedes, vt de corporis afflictione pænitentijs, ieiunio, veste, lecto, vigilijs, & flagellationibus promiscue legitur in Bulla vltima Innocentij IV. §. 3. de S. Eadmundo: Et in Bulla 1. Pij II. §. 7. de S. Vincentio Ferrerio: Et in Bulla 6. eiusdem §. 11. de S. Catharina Senensi: Et in Bulla 1. Clementis VII. §. 24. de S. Antonino: Et in Bulla 82. §. 7. Sixti V. de S. Didaco: Et in Bulla 45. §. 11. Pauli V. de S. Francisca Romana; Et in Bulla 27. Gregorij XV. §. 10. de S. Theresia: Et in Bulla 2. Urbani VIII. §§. 23. , & 48. de S. Philippo Nerio; Et in Bulla 4. §. 1. eiusdem de S. Francisco Xauerio; Et in

- Bulla* 37. Clementis X. §. 10. , & 11. de S. Rosa Limana .
55. De zelo in prædicando Verbo Dei habetur de S. Thoma Aquinate in *Bulla* 11. §. 4. 10. XXII. ; Et de S. Bernardino Senensi in *Bulla* 2. §. 17. Nicolai V. , & de S. Vincentio Ferrerio in *Bulla* 1. §. *Ac deinde* 4. Pij II. , & de S. Antonino in *d. Bulla* 1. §. 6. Clementis VII. , & de S. Hiacynto in *Bulla* 27. §. 13. Clementis VIII. , & de S. Francisco Xauerio in *Bulla* 4. §. 1. Urbani VIII. , & de S. Thoma de Villanoua in *Bulla* 58. §. 7. Alexandri VII. , gloriabaturque quoque signanter de continua Verbi Dei , vel sermone , vel scriptis in animarum salutem , explicatione de se S. Cyprianus in *exordio libri de disciplina* , & bono , pudicitia , dum ait = *Semper enitor , vel maxime quotidianis Euangeliorum tractatibus aliquando vobis fidei , & scientia per Dominum incrementa præstari : & paulo post = Hoc certe mei operis , & muneris quotidianum votuum negotium , absens licet , obtinere connitor .*
56. Constantiam pariter in defendenda Ecclesia , vti argumentum heroicæ charitatis approbavit eadem S. Sedes in *Bulla* 7. §. *Iura* 10. Ioannis XXII. de Canonizatione S. Thomæ Anglici , & in *Bulla* 67. §. 17. Pauli V. de S. Carolo Borromæo , & in *d. Bulla* 58. §. 10. Alexandri VII. de S. Thoma de Villanoua .
57. Quod etiam peregit de maxima deuotione erga Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum , vt de S. Brigitta videre est in *Bulla* 5. Bonifacij IX. §. 30. , ac de S. Philippo Nerio in *d. Bulla* 2. Urbani VIII. §. 36. , ac de S. Rosa Limana in *d. Bulla* 37. Clementis X. §. 12. & 30. Et quidem merito , quia hoc Sacramentum est vere symbolum Fidei , & Charitatis insimul coniunctarum ; quocirca S. Bernardus *Serm. 1. in Cantic.* ait , quod in illo = *Christus tangi potest , sed affectu , non manu ; roto , non oculo , fide , non sensibus .* Et S. Laurentius Iustinianus de *disciplin.* , & *perfect. Monast. Conuersat. cap. 19. prope fin.* dicit , quod = *pia mens tanti sponsi latificata presentia , venerando hoc mediante Sacramento , repletur gaudio , exultatione perfunditur , humilitate dejicitur , lumine irradiatur , pace satiatur , roboratur fide , deuotione saginatur , atque indissolubili amoris vinculo Redemptori interius copulatur : Et Vallgorner. Theolog. mystic. quest. 2. disput. 10. art. 11. num. 12. ad coelestem Panem Fide , & Charitate animam inuitari , & trahi tradit ; Sancta proinde Theresia Conc. cap. Dicebat = Certo , ch'io penso , che se ci accostassimo al Santissimo Sacramento con gran Fede , & Amore , basterebbe una volta sola per lasciarsi ricchi , quanto più tante ? Sanctusque Cyprianus in *epist. 9. lib. 4. , seu in epist. 69. ,* suam quotidianam Deo sacrificij oblationem memorat , vti suæ maximæ dilectionis argumentum , dicens = *Deo , & Christo eius , quibus seruo , & quibus puro , & immaculato ore sacrificia , & in persecutione pariter , & in pace indefinenter offero .**
58. Deuotio itidem erga Sanctissimam Virginem Deiparam , ac Sacratissimam Christi Passionem Fidei , Charitatisque heroicitem præcipue comprobare probant , quoad illam erga Sanctissimam Mariam *Bulla* Sixti 82. §. 9. de S. Didaco , & de S. Ignatio Loyola Urbanus VIII. in *Bulla* 3. §. 13. , & de S. Francisco Salesio Alexander VII. in *Bulla* 170. §. 15. , ac de prædicta S. Rosa Limana Clemens X. in *d. Bulla* 37. §. 19. , quæ quidem erga Sacrosanctam Iesu Christi Matrem nostri Ven. Dei Famuli deuotio quanta , & quam ardens fuerit , comprobant frequentes eiusdem Beatissimæ Virginis illi Apparitiones , aliæque gratiæ , quæ leguntur in *d. Summ. num. 25. per tot.*

59. Ac demum deuotionem erga Iesu Christi Domini Nostri Passionem, veluti magnum superexcellens Charitatis argumentum approbavit Urbanus VIII. *de S. Philippo Nerio in Bulla 2. §. 37.*, & reuera quam magnum sublimis, & heroicæ Charitatis signum ingerat hæc erga Christi Passionem deuotio, testatur aureus libellus S. Bernardi nomen habens, inter illius opera, *de Passione Domini*; Et promiscue has erga Passionem Sanctissimi D. N. Iesu Christi, & Beatam Virginem deuotiones, vti signa sublimis Dilectionis celebrat S. Ecclesia in Læctione VI. Officij S. Anselmi, de illo specialiter commemorans, quod fuerit = *famam non solum Miraculorum, & Sanctitatis præcipue ob insignem deuotionem erga Domini Nostri Passionem, & B. Virginem eius Matrem assecutus.*

60. Ex his itaque omnibus, ac ex pluribus etiam alijs actibus, quos ne prolixitate molestus fiam, consulto omitto, sed in Summario leguntur, manifeste assequimur, in Ven. Seruo Dei Alphonso Fidem verè eluxisse Charitate informatam, & per consequens corruere obiectum Reuerendissimi Promotoris, quod non satis est dicere, sed opus est facere: Namque, quæ Ven. Alphonso dicebat, opere complebat, & confirmabat, nec minus docebat exemplo, quam verbis: Fructurque, quem ille Verbum Dei disseminans magnum reportabat, manifestat, quanto Dei amore æstualet, quia, vt admonet S. Laurentius Iustinianus *de triumphali Christi Agon. cap. 27. uersus finem* = *si amoris cantica in cordis tui thalamo iugiter prompseris, si Sponsæ Cœlestis vestigia in hoc mystico tenueris littore, procul dubio Verbi Dei mysterium proximis impertieris utiliter*: Vtque alibi ille prosequitur, nempe in lib. *de Instit. & Regim. Prælat. cap. 7. ad fin.* = *Sunt eloquia Dei ignita vehementer, ideoque ex Charitate prolata ignorantia fugant tenebras, & dilectionis immittunt flammæ*: Et certius hanc obiectionem penitus submouet epistola ab eodem Ven. Alphonso idiomate Hispanico scripta ad Prædicatorem, eum instruendi causa de Dignitate, ac de ijs, quæ ad Prædicatoris ministerium bene explendum pertinent, quæ est decima in ipsius Epistolario anno 1570, Compluti impresso: in ea quippe præceteris mirum in modum inculcat necessitatem bonis operibus confirmandi ea, quæ dicit: Atque ex pluribus, quæ ex hac epistola referre possem, hæc pauca seligam = *Este esa quel confeso tam notable, que Sant Pablo Dio à su discipulo obispo, y predicador Euangelico. Mira que te enseñes por exemplo de todos los bienes: quiere dezir, ten auiso, que en ti resplandezian todas las virtudes, que persuades, y alabas vean en tu vida la paciencia, la humildad, y benignidad, que por palabras enseñas, y en otra parte (2. Tim. 4.) dize: Ten attencion, y mirate à tí mismo, y ala lecion. Haziendo esto, saluarte ha sa tí, ya los otros. De arte, que el rethorico Euangelico, que es cadauno de los predicadores, ha de ser Sieruo de Dios, humilde, y suffrido, y adonado de todas las virtudes. Esto quisò dezir Dios por Esaias (4.), hablando con cadaun predicador: sube al Monte tu, que euangelizas à Sion. El Monte alto es la vida perfecta à donde (como dixo Dauid) tiene por bien demorar el Señor. A qui assienta su casa Dios, Monte de perfecciones infinitas: en este Monte encumbra do de excelentes virtudes, ha de morar el predicador, subiendo como por escala, y andando de virtud en virtud. De otra suerte nõ sera euangelista, digno de predicar al pueblo, sino es para mayor iuyzio suyo* =; Et deinde alia quoque in eundem finem collimantia fusius prosequitur.

61. Nec maximus Sacrarum Concionum assidua disseminatione fructus minuitur obiecto Reuerendissimi Promotoris, quod Ven. Dei Seruus exercens munus Prædicatoris Caroli V., & Philippi II. Hispaniarum Regis libere ante Reges, & Præsides locutus non fuerit, sicuti locuti fuerunt S. Ioannes Chrysostomus erga Eudosiam Augustam, & S. Ambrosius erga Imperatorem Theodosium: quia hæc exempla vim facerent, si doceretur de simili occasione, seu necessitate ita vehementer increpandi, ac obiurgandi, quæ non adducitur, nec etiam extitisse vllum est argumentum: De cætero autem Vener. Alphonsum ardentissimo salutis animarum zelo Verbum Dei seminauisset late probatur in Informatione, quo etiam zelo debita adhibita prudentia dicendus est exæstuuauisse, etiam dum concionabatur in Cappella Regia, cuius rei, etsi multos non habeamus testes, hoc est tribuendum, quia in Cappellâ non omnibus patet aditus: Et nihilominus ex ijs, quibus huiusmodi Concionibus interesse licuit, testantur de magno Serui Dei spiritu, & feruore, dum concionabatur in Aula Regia, duo adhuc superstites de tempore examinis, & sunt Fr. Hernandez Guerrero Episcopus nouæ Segobiæ, *Summ. num. 16. §. 28. pag. 190.*, ibi = *Che era pubblico, e notorio tanto nella Corte, quanto in qualsiuoglia altro luogo, che il Seruo di Dio ebbe vno spirito grande, col quale predicaua* = Et Marchio Don Innicus Sanchez de Tobar, & Velasco d. nu. 16. §. 33. pag. 191., ibi = *Li sentì fare tre Sermoni nella Cappella Reale in vita del Rè Filippo II. nostro Signore, che s'ij nel Cielo, e altri due nel Conuento di S. Filippo in Madrid pieni di molto zelo di Dio, e di molto spirituale dottrina, mediante li quali incendeva li Cuori delli Ascoltanti, e faceua particolar frutto in essi.*
62. Quantumque libere, tametsi prudenter, Principes Seruus Dei alloqueretur, ille prodit epistola prima in dicto suo Epistolario directâ ad Serenissimum Hispaniarum Infantem: In ea etenim Vir Dei cum admirabili feruore ea, quæ Principi sequenda sunt, ac amplectenda, quæque euitanda, ac abhorrenda exponit.
63. A Fide transiens Reuerendissimus Promotor ad Spem animaduertit, quod macerationes corporis, ieiunia, eleemosinæ, contemptus rerum humanarum, desiderium mortis, & similia, licet procedere admittatur a Spe, ait tamen, esse signa illius virtualia, & ideo inefficacia ad effectum, de quo agitur; cum etenim Ecclesia non iudicet de occultis, necessaria idcirco omnino sunt signa formalia, ex quibus tuto arguatur Dei Famulum ad Sanctitatis perfectionem non solum habuisse habitum Spei infusæ, sed etiam exercuisse iuxta tradita per *Scacch. de not., & sign. sanctit. sect. 3. cap. 2. pag. 193., & 194.*, qui assignando rationem ait, quod nulla potest dari sanctitatis nota sine Charitate, prædicti autem actus Spei, & quotquot ad eam virtutem spectant sine Charitate elici nequeunt.
64. At hanc Animaduersionem plene dissoluunt omnia deducta in responsione ad antecedentem, quia cum, vt antea tradiderat idem *Scacch. d. cap. 2. pag. 188. lit. C.*, etiam Spes formata sit, quæ formam accipit ab operibus bonis, & meritorijs, quorum actus eliciuntur ab existente in gratia, & in Charitate, hique actus dicantur vere, & proprie actus Spei vitam habentis, Spes Serui Dei per consequens dicenda est formata, quia ille maxima cura toto suæ longæuæ vitæ decursu a peccati lethalis macula se immunem conseruauit, & diuinæ Legis præcepta seruandi vigil, & sollicitus custos extitit, vt patet ex *Summario num.*

num. 31., vnde in gratia, & Charitate, illum extitisse affirmare cogimur, quia gratiæ, & dilectionis tutissimum esse signum mandata seruare dixit Iesus Christus Dominus Noster Ioan. 14. = *Si diligitis me, mandata mea seruate: & ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum*: quod etiam nobis tradidit idem Sanctus Apostolus in sua prima epist. cap. 3. dicens = *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata eius custodimus, & ea, quæ sunt placita, coram eo facimus*: & bene probat Card. De Laurea tom. 4. disput. 9. part. 1. num. 61., & Scacch. dict. cap. 2. pag. 191. litt. C., & D., vbi docet, quod signum præcipuum Spei supernaturalis est custodia vigilantissima Mandatorum Dei, & Ecclesiæ, ac Superiorum, quia hanc ex affectu Spei constat prouenire, cum illius etenim obiectum sit beatitudo sub ratione ardui, vt idcirco Christus adolescenti dixerit *serua mandata* = per consequens custodia prædicta mandatorum dicenda est prouenire ab actu huius Spei.

65. Magisque hoc verum esse obseruat S. Laurentius in *Ligno Vitæ tit. de Virtute spei cap. 1. in fin.* in ijs, qui sub obedientiæ agone deputarunt se (qualis erat Vener. Dei Alphonsus) redditque rationem, quod = *Fortē, atque arduum arripuerunt contra se, contra proximos; cæteraque tentamenta inire certamen, nisi per hanc assidue virtutem roborati fuerint, vt deficiant necesse est. Ideo crebrescentibus laboribus, a Domino illis subministraretur efficacius æterni spes præmij, & celestis certitudo triumphī.*

66. Et reuera ex eo, quod Seruus Dei ab omni peccati lethalis labe se penitus abstinerit, euidenter conijcimus, frequentes Spei actus illum elicuisse, nam vt ponderat Scacch. dicto cap. 2. pag. 191. litt. A., in tentationibus, alijsque similibus occasionibus quisque tenetur elicere actum Spei, & sperare auxilium a Deo, qui non patitur, quempiam tentari supra id, quod potest, & ita a tentationibus, & a dæmonum insidijs liberabitur; & ideo cum Alphonsus ab illis se liberauerit, hisce actibus se roborasse constat.

67. Iugis, & nunquam interrupta superius adducta bonorum operum, & Sanctorum exercitiorum continuatio prouenit quoque ex effectu spei beatitudinis, vt pariter obseruat Scacch. d. cap. 2. pag. 192. litt. C. Perseuerantia etenim est effectus Fidei, cum Apocalyps. 2. 10. dicatur = *Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ*. Quocirca S. Bernardus epist. 129. perseuerantiam commendat, quod sit *Virtutum consummatio, nutrix ad meritum, mediatrix ad præmium, soror patientiæ, propugnaculum Sanctitatis. Tolle perseuerantiam, neque obsequium mercedem habet, neque beneficium gratiam.*

68. Sed nec desunt actus Spei a Seruo Dei verbis expressis formaliter producti, quibus se gloriam æternam desiderare aperuit, tribulationes, mortificationes, & alia sustinere pati, & facere libenter affirmans propter retributionem, quam a Deo sperabat, vt formaliter ita Spem aperiri tradit Scacch. dicto cap. 2. pag. 193. litt. C.; Hæc etenim verba Ven. Alphonsus pluries emisit in operibus ab illo editis: & præter loca relata in Informatione Facti sub titul. de spe S. 1., & quatuor sequ., & in Responsione facti S. 98., notabilissima sunt ea, quæ leguntur in parte IV. Tractatus ab illo editi, cui titulus est *Certamen boni*; In eo etenim in primis pro argumento quinque Capitulorum, ex quibus hæc pars constat, adamussim adducit verba Sacræ Scripturæ, quæ hanc

hanc spem præcise demonstrant, nimirum in primo affert verba Apostoli 2. Timoth. 4. = *De reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddit mihi Dominus in illa die, iustus iudex.* Et in secundo alia Esaia 38. = *In illa die erit Dominus exercituum corona gloriæ, & sertum exultationis residuo populi sui Israel:* Atque tertio præposuit verba Proverb. 4. = *Dabit capiti tuo augmenta gratiarum, & corona inclyta proteget te:* Et quarto illa Cant. 4. = *Veni de libano soror mea sponsa, veni de Libano, & coronaberis:* Et denique quinto alia dictæ epist. 2. ad Timoth. 4. = *Bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem servaui, de reliquo reposita est mihi corona iustitiæ.* Nimisque prolixus forem, si ulterius referre velim, ea omnia, quæ in corpore capitulorum ab eo scriptorum locutus est; pauca proinde seligam. In cap. 27., quod est primum lib. IV., sic ait = *Deo Immortales persoluamus gratias, qui figmentum nostrum penitus novit, & infirmitati nostræ clementer subuenit, obsequiis nostris (alioquin debitis) mercedem instituens. Sane qui nos ex nihilo creavit, & sua misericordia conseruat, suoque cruore, ut arctius sibi adstringeret, nos redemit, totos nos obnoxios suo obsequio fecit. Obserua quod paucis complexus sum. Non semel, aut bis, sed quater Deo debitores sumus, & quicquid habemus, & possumus, dare illi tenemur, ipse nos creavit, redemit, conseruat, & in premium se ipsum nobis daturum pollicetur.* Et rursus in sequenti cap. 28. exultabundus de promissione sibi facta gloriæ æternæ ait = *Pro hoc toto vitæ nostræ tempore in canobio certemus, certo certius scientes, quoniam non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam; quæ reuelabitur in nobis.* Et in fin. cap. 30. Ecce corona iustitiæ, quæ Paulo, & illi similibus reposita est, nec solus illis, sed nobis expectantibus, & diligentibus aduentum ejus, quem mirum in modum in maiestate sua venientem totis medullis cordis affectamus, flagitantes, & suppliciter orantes cum D. Ioanne = *Domine Iesu veni, veni Rex noster, ut quam primum nos de carnis ergastulo eruas. Veni, rumpe moras opifex noster, & ne tardaveris, ut nos immortalitatis stola induas. Veni Iesu Salvator Mundi, ut saluos nos facias, tua potenti manu, seruo inclyto immarcescibilis gloriæ electos tuos protegens, atque coronans.*

69 Spem hanc formaliter productam in assecutione finis, nimirum Dei, illiusque gloriæ testatur etiam unus testis autoritate Apostolica examinatus, ac deponens de eo, quod ipse immediate audiuit a Seruo Dei Sum. num. 39. pag. 397. §. 27., & 28. Inquit enim, quod quadam nocte audiuit Ven. Alphonsus se rigide cum catenis ferreis flagellantem, qua flagellatione terminata, audiuit, quod prese un cimballo, o spinetta, che teneva nella sua Cella, e cominciò a sonare, e a cantare in quello Inni a nostra Signora, e a Cristo Signore Nostro, cosa che fece maravigliare assai questo testimone. Huius autem exultationis causa post flagellationem quænam alia est, quam spes præmij æterni a Deo repromissi, juxta id quod S. Laurentius Iustinianus in tract. de spirit. animi resurrect. lib. 2. vers. finem nos confortans ait, ibi = *post virtutum palmam, post tentationum, ac vitiorum consummatum agonem veræ spei suauitas infunditur: & ibidem alibi, spes lætitiæ diligentibus præstat, hominemque in celestia frequenter attollit, eo altius, quo magis sperat, plus diligit, perspicacius contemplatur.*

70 Porro autem, cum ex his certiores facti simus de spe formata, & quidem versante circa proximum, & principale illius obiectum, quod est ipse Deus, & reliquos actus, quibus ille nobis conjungitur, qui sunt
actus

actus illum amandi, videndi, & fruendi, ac secundario est ipsius quoque auxilium juxta tradita per *D. Thom. 1. 2. q. 11. art. 3., & 2. 2. quest. 17. art. 2. & 3. Gaetan. in d. art. 2. Suarez. de triplic. virtut. tract. 2. de spe concl. 11. & 12. Vallgorin. Theolog. mystic. quest. 4. d. sp. 6. art. 2. num. 7. Scacch. de not. & sign. sanctit. sect. 3. d. cap. 2. pag. 186. lit. D.* superfluum est sermonem habere, an sufficienter probati extiterint nonnulli alij actus, quibus Ven. Alphonsus in extrema necessitate constitutus, & ab omni alio humano subsidio se derelictum sentiens spem suam erexit in Deum, a quo solo auxilium expectare valeret, ad tradita per *Scacch. d. cap. 2. pag. 190. lit. D.* Verum ex his quoque huius formatæ Spei actibus illius heroicitas effulgere videtur.

70 Siquidem spes impetrandi celitus subministrationem prandij, quod quadam die defecerat, ac effectiva illius impetratio nequit in dubium revocari ex defectu probationis, quia duo testes, qui de hoc deponunt, sint inter se singulares, & ulterius non sint testes de visu, sed de auditu. Siquidem singularitas vere in eis adesse non videtur, licet unus alium in testes non vocet, quia primus *Sum. nu. 28. pag. 309. in fin. & 370. §. 2. dixit, hoc scire, quia hoc illi narraverunt persone degne di fede* & subdiditque *= che furono Religiosi di molta autorità, e fede, & concludit, quod hoc fu pubblico, e notorio, e publica voce, e fama: alter vero d. num. 28. pag. 312. §. 12. id ipsum deponit, quia id li raccontò il P. Maestro Fra Ernando de Roxas, ut legitur in Processu fol. 697.* in horum proinde dictis singularitas non concurrit, cum ambo veniant in eundem finem, licet per diversa media sibi inuicem suffragantia, ut bene tradit *Bald. in rubr. de contro. invest. num. 2. Vers. si autem, & in l. 1. num. 18. Vers. testes enim, & seq. C. de Test. Ludouif. dec. Perus. 9. num. 14., Rota coram Coccin. decif. 1714. num. 2. & coram Carill. dec. 166. num. 3.* Prout quoque nil obstant, quod deposerint de auditu ab aliis. Quoniam, cum hoc factum contigerit longe, antequam hi testes fuerint examinati, & de tempore, quo vel non erant in humanis, vel erant infantes, audivisseque dixerint à personis fide dignis, antiquitas, quæ impossibile reddit alios habere testes, illis fidem adhibendam fore operatur *cap. licet ex quadam de testibus & ibi Hostien. num. 1. 2. 6. & 7. Innoc. Abb. num. 3. & 9. Imol. num. 6. Vers. in gloss. Butr. num. 7. & 10. Andr. num. 3. Honded. conf. 17. num. 52. vol. 1. Crauet. de antiq. temp. part. 1. §. Sed viso de fama nu. 2. Vers. similiter Gabriel. com. concl. tit. de testib. concl. 3. num. 1. Rot. coram Duran. dec. 344. num. 4., & coram Coccin. dec. 1975. num. 17., & coram Priol. dec. 45 num. 5.*

71 Existente etiam alio simili actu fiducialis petitionis panis in alia pariter totali illius deficientia cum obtenta illius cælitus largitione, de qua pariter fiduciali petitione, & impetratione gratiæ deponunt duo alii testes, tanquam de re publica, & notoria, primus nempe *dict. num. 28. pag. 312. §. 13., & secundus dict. num. 28. pag. 314. §. 29.*

72 Tertius non dissimilis actus, in quo eximia pariter Ven. Servi Dei emicat Spes, & Fiducia, est ille foundationis Monasterij S. Mariæ Magdalene, quem actum nequicquam in dubium revocat Rñus Promotor sub motu, quod solum quatuor testibus probetur, quos etiam subdit non constare, an fuerint oculati, imo unus ex eis esse ait de auditu, nec ullum daret auctorem de visu, a quo audierit, alterum vero dicat, nullam scientiæ causam reddere. Nam testes, qui de hac fundatione sine sufficienti pecunia, & cum multarum contradi-

ationum obstaculis inchoatam deponunt, sunt septem, ut videre est in *Sum. num. 28. pag. 313. §. 23. & num. 29. pag. 316. §. & seq. & pag. 318. §. 12., & pag. 320. §. 22, 24. & 26., & pag. 323. num. 36., & omnes deponunt de re, tanquam publica, & notoria, qualis perneceffe esse debebat fundatio Monasterij, cum hæc sit res, quæ fieri nequit, nisi omnibus videntibus, & scientibus: Prætereaque hi testes omnem exceptionem reiiciunt ob illorum magnum numerum, propter quem redduntur omni exceptione maiores, ac fide prorsus digni *glos. fin. in l. 1. ff. de testib. Rot. dec. 289. num. 2. part. 1. diu. & coram Ludouif. dec. 351. num. 4., & coram Caril. dec. 186. num. 15., & dec. 219. nu. 16. & 17. part. 10., & dec. 34. num. 4. part. 11., & decis. 69. num. 32. part. 18. rec.**

72 Pariterque corrui obiectum contradictionis inter testes, quam adversus postremum actum sublimis, & heroicæ Spei, qui est ille alterius foundationis Monasterij Visitationis, adducit Rm̃us Promotor, illud ex eo desumens, quod conversio Prudentiæ Grillæ, quæ domum præbuit pro Monasterio construendo, ab uno teste tribuatur orationibus cuiusdam Bizochæ, ut in *Sum. num. 29. pag. 318. §. 18.* Ab alio vero teste referatur ad intercessionem Serui Dei *dict. Sum. nu. 29. pag. 326. §. 45., & sic neuter ex eis fidem mereatur.* Quoniam perscrutato integro tenore depositionis dicti primi testis, de quo *d. pag. 318. §. 18.,* illa minime contradicit depositioni alterius, quia etsi ille dicat, quod præfata Bizoca preces ad Deum effundens pro conversione Prudentiæ, illa audiuit vocem Beatissimæ Virginis, quod Deus illius preces exaudiuerat, attamen hic testis non deponit, quod hæc vox explicauerit, ad cuius preces, quoue modo Deus omnipotens cor Prudentie mutauerit: hoc vero explicat hic testis verbis, quæ mox subnectuntur, ex quibus manifestum fit, quod Prudentia adhuc persistebat in voluntate nubendi in sæculo; Imo, cum die sequenti Servus Dei accessisset ad illius domum, eam inuenit discumbentem cum quodam Viro nobili, cum quo illamet die de vespero erat conficienda apocha matrimonialis; Quodque, dum illa cum hoc viro discumbebat, V. Alphonsus stetit in Oratorio illā expectans, & interim preces ad Deū effundens; Tandē verò illa veniens ei dixit: *come voleua accasarsi, e il Seruo di Dio li disse tali parole, che la conuertì, e lei disse, che si fosse fabbricato in quella Casa un Monasterio, che essa si saria fatta Monaca volentierissimo, e il Seruo di Dio disse, che l'auerebbe fatto di buonissima voglia, e la sera, quale era destinata da fare la scrittura dell'accasamento, si fece per la consegna al Seruo di Dio della sua Casa, e di tutto quello, che la medesima auera in essa per essere Monaca: opera della potenza diuina:* ex quo idcirco assequimur, hanc Bizocham a prædicta voce certitudinem equidem accepisse, quod Deus exaudiverat illius preces super conuersione Prudentiæ; de modo autem, & quando, nihil accepisse: sed hæc reseruauisse suasioni Ven. Alphonsi, qui Deum precatus fuerat, ad quem proinde, utpote immediatum medium conuersio est referenda *Card. de Laurea in 3. lib. sentent. 10. 4. de miracul. disp. 20. art. 25. §. 1. num. 1063.* Atque ideo palam fit, nullam utique esse contrarietatem inter hos testes, qui optime inter se concordant quoad conuersionem effectiuam Prudentiæ, licet tantummodo unus ex eis deponat de præcedenti certificatione hujus futuræ conuersionis facta Bizochæ, cum nunquam testes dicantur contraria deponere, quia unus plus alio deponat *Iason. in l. cum antiqui-*

tas 28. num. 10. C. de testam. Grammat. conf. civil. 89. num. 11. Bertan-
zoli. conf. civil. 102. nu. 27. Dec. conf. 163. num. 8. in fin. & nu. 10. in
fin. Bursat. conf. 2. nu. 14. lib. 1. Ciriaco. contr. 407. nu. 153. Rot. dec. 351.
nu. 32. coram Ludouif. & dec. 20. num. 10. coram Bich.

73 Confirmaturque evidenter, hanc foundationem adscribendam esse
fiduciae Serui Dei ex notabilissimis circumstantiis late ponderatis in
Responsione facti à §. 114. ad §. 116. per tot.

74 Postremo eximia Serui Dei Spes probatur ex concione, quam ille,
etiamsi in extremis laborans, habuit; ponderandum quippe est the-
ma, super quo hanc concionem habuit, quod extitit dictum *Matth. 11.*
29. = Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde, quibus utique
verbis dicendus est respexisse illam beatam spem, quam in corde ha-
bebat, reportandi mercedem a Deo illi promissam in verbis imme-
diate sequentibus = *& inuenietis requiem animabus vestris.*

75 Tandem Rñus Promotor circa virtutem Fidei a præsenti examine
extraneam dicit esse miraculosam reperitionem pecuniarum in scrinio,
in quo antea non extabant, ut in *Summ. num. 42. pag. 471.*, nec non
quod Angeli cum eo matutinum in choro cecinerant, ut in *Sum. nu. 33.*
pag. 357., quæ reseruanda esse ponderat ad discussionem de miraculis
habendam post resolutionem causæ super Virtutibus: super hoc autem
postremo miraculoso facto obiter animaduertit, quod quamvis ex *Sum.*
num. 35. appareat, quod cum Servus Dei nocte quadam hyemali, non
obstante magno frigoris rigore, iuerit in Chorum ad psallendum ma-
tutinum, invenerit inibi Monachos consuetos ad chorum noctu acce-
dere, cum quibus matutinum cecinit, quorum tamen nullum postea
detectum fuit ad chorum in illa nocte accessisse, ut idcirco Angelos
extitisse eos, qui inibi erant, dicendum fuerit, nihilominus assertio
eorum, qui dixerunt, matutinum fuisse cantatum ab Angelis, videat-
ur mera diuination, cum deficiat probatio, matutinum cæteris Mo-
nachis non interessentibus vere fuisse cantatum ab Alphonso una cum
pluribus, quæue probatio etiamsi adesset, subdit, quod esset inve-
risimilis, itaut in Seruo Dei dicente, cæteros Religiosos extitisse,
notandum potius sit desiderium eos excusandi penes P. Priorem,
quod fieri nequibat sine labe peccati saltem venialis, etsi emissi, ut
aliis prodesset.

76 Responsio tamen validissima huic Animaduersioni occurrit, quod
deficientia aliorum Religiosorum in Choro in dicta nocte nequit in
dubium reuocari, cum ex dicto *Summario num. 35.* concludentissime
illa resultet: Quod autem ad Chorum accesserit Ven. Alphonsus, ac
in eo viderit Religiosos solitos interesse, habetur equidem ex dicto
ipsius Ven. Alphonsi, cui esse standum ambigendum non est iuxta su-
perius notata: alias etenim, si Seruis Dei hæc dicentibus fides de-
negaretur, harum apparitionum probatio nunquam dari posset, cum
alio modo illa haberi nequeat: & ideo Sancta Sedes Apostolica, ubi
aliunde emergat horum Virorum Sanctitas, illis fidem habere consue-
uit, quod est adeo verum, ut sicuti legitur apud *Surium tom. 5. die 17.*
Septembris relatum etiam a *Card. Baron. Annal. tom. 12. an. 1148. n. 32.*
Summus Pontifex Eugenius III. approbauerit, uti veras, eas visiones,
quas S. Hildegardes Monialis inquirentibus aperuit: Ven. proinde
Alphonso aliunde Virtutibus eminenti hanc regulam congruere ne-
gandum non est: Neque hæc inuersionem videntur dicenda, nam
ut ad rem nostram egregie ponderat idem *Card. Baronius Annal. to. 9.*

an. 724. num. 15. = *Quis ista audiens non fide dignissima putet, si recolat mente, quoties in diuinis litteris Angelos apparuisse Patribus legitur? Certe quidem maiora præstanda fore Ministris noui Testamenti, quam veteris, Pauli sententia redditur manifestum, scribente ipso ista 2. ad Corinthios 3., quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria, ita ut non possent intendere filij Israel in faciem Moyfi propter gloriam vultus eius, quæ euacuatur; quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria? nam si ministratio damnationis in gloria est, multo magis abundat ministerium iustitiæ in gloria = Sed, & cum administratorij spiritus dicuntur ab eodem Apostolo, Hebr. 1. Angeli in ministerium missi eorum, qui hereditatem capiunt salutis: plane in primis inuigilandum ipsis est, & ministrandum ijs, quorum manus est, ut plurimos erudiant ad salutem.*

77. Valdeque ad excludendam omnem inuerisimilitudinem confert ferme similis, imo illustrior gratia, qua S. Idelphonus Episcopus Tolletanus fuit a Beatissima Virgine decoratus, ut cum ad matutinalia obsequia persoluenda in Festo S. Dei Genitricis, quod Expectationi sacrum est, accederet, eandem Beatam Virginem Choris Apostolorum, & Martyrum comitatam inuenit, ut habetur penes Tamayum de Salazar in Martyrol. Hispan. die 23. Ianuarij.

78. Quamobrem nullatenus videtur mendacij nota Seruo Dei adscribenda, quia dixerit, vidisse in Choro omnes Religiosos solitos in illum ire pro nocturna Psalmodia peragenda: Imo veritatem dixisse fatendum est, eodem prorsus modo, quo, prout legitur in Vita S. Bernardi Abbatis scripta a Gulielmo Abbate, veritatem dixit, non autem mendacium S. Bernardus, qui, cum ei Gerardus Abbas Monasterij de Moris dixisset, vidisse eum psallentium Fratrum circuire Choros, & excitare torpentes, ut affectuosius, & virilius psalleretur id, quod reliquum erat vigiliarum, respondit, quod nocturnis horis corpore occupabatur incommodo, sed quò non potuit corpus, spiritus venerat.

79. Donum discretionis spirituum, quod Reuerendissimus D. Promotor præstanter pro suo more dicit esse equidem gratiam Dei, sed non iustificantem, sed gratiam gratis datam, quæ confertur aliquando etiam peccatori, in Seruo Dei Alphonso connumerandum est inter signa maximæ dilectionis in Deum; Quia ille supra omnia abominabatur peccata, & comites habebat exercitia aliarum virtutum, in quibus terminis est ipsum quoque argumentum heroicis, ut diserte explicat S. Laurentius Iustinianus in libell. de Obedientia cap. 24. post princip. = *Da summae veritatis splendore illustratum, da formatae fidei gratia purificatum, da perfectæ charitatis nuptiali indumento vestitum, da deuotionis sanctæ suauitate refertum, da discretionis spirituum dono redimitum, da postremo obtemperantem Deo, & celestia, atque Superiorum præcepta seruantem, & agnosces huiusmodi mundum spernere, carnis oblectamenta vitare, nec non abhorre quod temporaliter arridet, quod est honoris, quod gaudij, quod voluptatis, & quod seculi: Omnia quippe hæc parui pendit, & arbitratur, ut stercore, ut lucrifaciat Christum, in quo cunctis his se meliora abundantius, delectabilius, fructuosiusque se percepturum esse non dubitat: Et cum specioso harum virtutum comitatu discretio spirituum, vti eximie charitatis, ac dilectionis Dei argumentum resplenduit in pluribus Sanctis, ut de S. Hilarione, Antonio, Francisco, Catharina Senensi, Ignatio Xauerio, & alijs tradit Cornel. a Lapid. in Act. Apostol. 14. 8., & rursus in 1. ad Corinth. 12. 10.,*
vbi

vbi ex *S. Augustino lib. 3. Confession. cap. 11.* ait, hoc dono emicuisse *S. Monicam*, & pluries approbavit etiam Sancta Sedes, vt videre est in *Bulla Pauli V. 44. de S. Francisca Romana §. 19.*, & in *Bulla 37. Clementis X. de S. Rosa §. 37.*, quæ loquuntur de cognitione secretorum cordis, quam cum discretione spirituum ex *SS. Ioanne Chrysostomo, Ambrosio, & Anselmo* identificat *Cornel. à Lapid. in d. 1. ad Corinth. 12. 10.* Et nominatim de scrutatione cordium in *Bulla 2. Urbani VIII. de S. Philippo Nerio §. 61.* Et proinde non immerito hanc gratiam Virtutum cumulo associatam in personam nostri Ven. Dei Famuli, vtpote heroicæ virtutis argumentum expressit *Cardinalis Bona de Discret. Spirit. cap. 5. n. 2.* in verbis a Reuerendissimo D. Promotore adductis in doctissimis Animaduersionibus §. 26.

80. Aduersus donum Prophetiæ obijcit Reuerendissimus Promotor, quod verificata non fuerit Prophetia, quam ter fecit, quod Regius Infans filius Philippi II. esset recuperaturus a manibus Infidelium Terram Sanctam, vt in *Summario num. 14. pag. 167. §. 83.*, sed obiectum non videtur urgere, cum non constet, hæc verba a Seruo Dei prolata fuisse per modum prophetandi, sed potius ex vi, ac impetu desiderij, cum etiam *S. Ioannes Baptista*, alijque Sancti Prophetæ non semper ita possiderentur a Spiritu Sancto, quin & multa egerint, & dixerint ex proprio spiritu, & ideo fallere, & falli potuerunt, vt falsus est *Nathan* Propheta *Dauidi* dicens, vt fabricaret Templum Dei *2. Reg. 7. vers. 3.*, vt ponderat *Cornel. à Lapid. in Ioannem 3. 34.*, & docet etiam *Card. Bellarmin. 10. 4. contr. 3. lib. 1. de grat. & liber. arbitr. cap. 9. num. 3.*, vbi ait, esse certum, donum Prophetiæ non semper adfuisse Prophetis, sed solum cum a Deo ad aliquod prænosendum illustrabantur, & probat auctoritate *S. Gregorij Homil. prim. in Ezechiel post med.* Cum autem prædictiones in Informatione, & Responsione facti adductas plene iustificatas fuisse doctum fuerit, istudque donum in Seruo Dei cum Charitate iunctum certe emicuerit, illud superexcellentis Sanctitatis argumentum est dicendum, *Contelor. de Canoniz. cap. 14. num. 20.*, *Pignattell. consult. Can. 69. num. 4. in fin. tom. 4.*, *Card. Bona de Discret. Spirit. cap. 19.*, in persona etenim Virtutibus ornata Prophetia est signum meritorum, vt ait *Testis oculatus Ruffinus in Prefat. ad Vitas Patrum lib. 2. = Vidimus apud eos multos Patres celestem vitam in terra agentes, & novos quosdam Prophetas, tam Virtutibus animi, quam vaticinandi officio suscitatos, quibus ad testimonium meritorum nec signorum quidem, ac prodigiorum deerat efficacia. Tanta namque in eis est fides, quæ etiam Montibus, vt transferantur, valeat imperare: Sunt ergo moribus ornati, quieti, lenes, tranquilli, & charitatis vinculo, velut quadam germanitate, constricti.*

81. Extases, & raptus utique non sunt signa de per se pernecesse concludentia Sanctitatem, vt bene ait *Card. Bona* in Animaduersionibus allegatus in *Tractat. de Discretionem Spirit. cap. 14. num. 3.*, & probat *Scacch. de not. & sign. Sanctit. sect. 8. cap. 3. pag. 605. lit. B.*, & *pag. 607. & 608.* sub ea verissima ratione, quod argumenta Sanctitatis non hauriuntur, nisi ex his actibus, qui omne peccatum mortale, ac etiam venialia excludunt: Excessus vero mentis, & alienatio a sensibus aliquando potest stare etiam cum peccato mortali, cum non solum prouenire valeat a vi amoris in Deum, sed etiam ex naturali defectu, ac ex potestate Diaboli, ad tradita per *S. Thom. 2. 2. quest. 175. art. 1.*, & tamen verum quoque est, quod licet directe aliquod Sanctitatis argu-

argumentum ex eis educi nequeat, indirecte tamen hoc elici valet, si Virtutes in gradu heroico adfuerint, ut præclare tradit *Scacch. dicto cap. 3. pag. 609. lit. D.*, & *pag. 610.*, adeo ut in iudicio practico, si actiones, & mores illius, qui hos mentis excessus, extases, aut raptus patitur, obtineant perfectionem in gradu heroico, credi profecto debet provenire a Deo: Si vero mores non concordent cum Evangelicæ Doctrinæ, ac perfectionis regulis, non sunt habendi a Deo, sed ab aliqua alia causa naturali, vel Diaboli, *Scacch. dicta pag. 610. litt. D.*, & *pag. 611. lit. A.*, & probant etiam verba Cardinalis Bona in Animadversionibus adducta.

82. In moribus autem, & Virtutum exercitio Vener. Alphonsus Evangelicæ perfectioni se conformandi studiosissimum fuisse, ac de facto se conformavisse est superius abunde ostensum, atque idcirco, cum extases, & raptus in eo frequentes factos fuisse negari non valeat, ex magna illius deuotione, ex ingenti admiratione, ac ex ineffabili exultatione provenisse palam est, ex quibus extases Sanctitatem denotantes oriri admonent *Vallgorner Theolog. myst. qu. 4. disp. 4. art. 17.*, *Richard. de S. Viatore lib. 5. de Contemplat. cap. 5. & seq.*, & uti magnæ charitatis notæ sunt habendæ, cum eis adamussim conueniant verba *S. August. tract. 1. in Epist. 1. Ioan. = Talis enim quisque nostrum est, qualis est eius dilectio: terram diligis, terra eris: Deum diligis, Deus eris =*; Et reuera in hisce circumstantiis, uti signa Sanctitatis hæc gratias Sancta Sedes semper approbavit, ut videre est in *Bulla 6. Pij II. de S. Catharina de Senis §. 11.*, & in *Bulla 2. Urbani VIII. §. 57. de S. Philippo Nerio*, & in *Bulla 1. Clementis X. §. 12. de S. Petro de Alcantara*.

83. Visiones Serui Dei ad partes poni non merentur, quia probatæ non sint, nisi ex dicto illius, ut iam superius demonstratum est, urgente semper supradicta ratione, eas aliter probari non posse, quam ex relatione illius, cui illæ euenerunt: Absque eo quod redargui valeat de discrepantia probatio a nobis adducta Apparitionis Christi Domini e Cruce pendentis ex eo, quia vnus Testis, qui deponit de auditu auditus, *Summario num. 20. pag. 246. in fin. & 247.* enarret, quod Seruus Dei dixerat, quod quadam nocte viderat multum sanguinem in Choro, & Crucifixum valde vlceratum, & sanguinem effundentem; Nam huius Testis dictum nequit obumbrare vim Apparitionis, iuxta relationem Ven. Dei Famuli in libro suarum Confessionum in locis relatis in *Responsione facti §. 33.*, consistentem in eo, quod Iesus in Cruce affixus illum respexerit oculis amatorijs: nam huic Serui Dei relationi vnice standum est, absque eo quod vllum illi præiudicium afferre valeat id, quod diuersimode alius dicat, vel addat.

84. Reuerendissimus Promotor admittit, abstinentiam continuam a peccatis maximopere conducere ad probandam virtutem Charitatis: Sed obijcit, quod testes de ea deponentes non erant Confessarii Serui Dei; quodque licet P. Ferdinandus de Roxas, vnus ex eis, qui illius Confessionem excepit in vltima infirmitate, & quam fuisse generalem dixit, testatus fuerit, nullum a Ven. Alphonso fuisse commissum peccatum mortale, nihilominus cum dicat, hanc confessionem confectam fuisse spatio minori semihora, videtur inuerisimilia deponere: Sed obiectum facile dissoluitur, quia de hac abstinentia a peccatis non testatur hic solus confessorius, id ipsum etenim affirmant quoque P. Ioseph Tapia *Summario Num. 26. pag. 300. 27. 28.*, nec

non

non Pater Franciscus Gomez *Summario Num. 31. pag. 343. §. 9.*, qui es confessariis Serui Dei soli superstites erant de tempore confessorum Processuum, cum de cætero ab aliis etiam confessariis antea defunctis idipsum dictum fuerit, ut de auditu ab iisdem confessariis deponunt nonnulli testes *Summario Num. 30. pag. 351. §. 11.*, & *Summario Num. 31. pag. 342. §. 3.*, & *pag. 344. §. 14.*, & *pag. 345. §. 19.* Addito etiam, quod extant alii testes qualificati, qui notitiam habentes vitæ Famuli Dei, & illam considerantes, inhæsitanter illum crediderunt omnis lethalis culpæ expertem, ut in *Summario dicto pag. 342. §. 4.*, & 6.

85. Breuitas autem temporis, quo expleta fuit præfata vltima confessio, etiamsi generalis extiterit, nullam inuerisimilitudinem in Seruo Dei præfert, prout præferret in homine mundano, in quo plerumque verificantur verba S. August. Serm. 57. de tempore = *Nec illud seruet, ut in extremo vitæ suæ tempore tunc penitentiam petat, quando agere non possit* = Imo hæc temporis exiguitas in Ven. Dei Famulo exhibet ingens signum sanctitatis; cum etenim confessio sit, per quam, ut ait idem S. Augustinus *morbis latens spe ueniæ aperitur*, breuitas prædicta suadet, nullum latuisse morbum, quod maiorem exposceret temporis decursum: Præsertim, cum hæc confessio peracta fuerit confessario, cui iam per plures menses antea Servus Dei conscientia suæ secreta manifestauerat.

86. Minime obstante, quod Servus Dei in suo Vitæ decursu explebat quotidianam confessionem, & hæc per longum tempus durabat: Quandoquidem testis, qui hoc dicit *Summario Num. 30. pag. 336. §. 54.* temporis diuturnitati superaddidit etiam maximam humilitatem, qua sanctam Confessionem explebat, ibi = *Lo vide confessare con grandissima umiltà, e con essere la confessione ogni giorno lunga &c.* Vnde mirum non est, si Servus Dei summopere se abiiciens tantum temporis consumebat, cum etiam de S. Francisco, aliisque sanctissimis viris legamus, quod se peccatores assidue vocabant, ac vti tales se humiliabant: Et S. Franciscus Borgia in hoc erat adeo intensus, ut etiam in litteris non aliter se subscriberet, quam Franciscus peccator: Prætereaque ponderandum est, quod in his quotidianis confessionibus noster Dei Servus confessario pandebat omnes cogitationes, omnesque gratias, & cordis arcana, ut a personis perfectionem quærentibus esse faciendum docet S. Theresia, ut legitur in illius operibus coordinatis cap. 27. *Quanto sia utile, e necessario l'aprire il suo cuore tutto al Superiore, e Direttore*: Et proinde hæc omnia magnum tempus requirebant, cum etiam prudens, sapiensque confessarius ea diligenter perscrutari deberet,

87. Extolli nec mereri videtur inuerisimilitudo eorum, quæ in ordine ad hanc abstinentionem a peccatis dicunt nonnulli testes in Animaduersionibus indicati, ex eo quod excludant tam peccatum mortale, quam etiam veniale, cum tamen iuxta Joannis epist. canonicam primam cap. 1. 8. *Si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus*: Qui testes, licet loquantur de peccato graui, & cum aduertentia, a quo Serui Dei possunt se præcauere, nihilominus videantur aduersari aliis testibus excludentibus peccatum mortale tantum, vel saltem dicendi videantur affectate deponentes, cum imperceptibile credendum sit, quod nonnulli, & signanter P. Roxas confessarius excludat tantummodo peccatum mortale, alii vero excludant peccatum mortale, & cum aduertentia.

88. Quip-

88. Quippe prius non controuertitur, omnes testes conuenire in exclusione peccati mortalis: Secundo pariter concordatur, quod ij, qui excludunt etiam maculam peccatorum venialium, non excludunt absolute omnia, sed duntaxat graua, vel cum aduertentia, peccata enim venialia in triplici sunt differentia, alia nempe maiora sunt, alia media, & alia leuissima, vt videre est penes *Vallgorner. Theolog. Mystic. quest. 2. disp. 2. art. 4. num. 4. & 5.*, ac optime *Bellarmin. to. 4. de am. grat. lib. 1. cap. 3.* Quocirca ii, qui absolute dicunt, Seruum Dei non contraxisse maculam peccati mortalis, de peccatis venialibus loqui non curarunt, quia hæc erant de genere leuissimorum, ea scilicet, quæ non inuerecundia, aut procacitas parit, sed quæ infirmitas humana, bonam voluntatem habens perfecte viuendi, sæpe non potens se omnino continere, committit, ut tradit *Vallgorner. d. art. 4. num. 5.*, & ideo superfluum habitum ab iis fuit de his verba facere, cum ut definiuit, *Sacrum Concil. Trident. sess. 6. can. 23.* = *Si quis hominem semel iustificatum dixerit, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de B. Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.* Alii vero distinctius loquentes excluderunt peccata venialia primi, & secundi generis, quæ sunt talia, vt vitari possint, vt docet *Durand. n. 2. dist. 28. quest. 3. num. 8.*, vt idcirco S. Ecclesia de S. Ioanne Baptista dicat, quod a puero iuerit desertum = *Ne leui saltem maculare vitam fame posset.* Et in operibus coordinatis S. Theresiæ cap. 6. legitur = *Benchè con molta auvertenza s'offeruino queste persone, non si vedranno mai andare trascurate, che per molto, che teniamo loro gli occhi addosso per qualche mancamento, le tiene il Signore talmente con sua mano, che per grande occasione, e interesse, che loro si offerisca, non faranno auvertitamente un peccato veniale, i mortali temono, come il fuoco.*

89. Ea vero quæ attinent ad pœnitentias, & mortificationes, quibus Seruus Dei suum corpus, suæque potentias afflixit, & subegit, affirmat etiam Reuerendissimus D. Promotor, maximopere pertinere ad Virtutem Charitatis, sed subdit, quod hæc destrui videantur ex eo, quod Seruus Dei non habuerit cellam adeo angustam, & pauperem, cum prope illam esset hortus cum fonte: Vitæque asperitates reducantur *A vestirsi una tonaca di sacco, e auere le coperte del medesimo, non mangiar altro, che una volta il giorno, e limitato, far disciplina tre giorni nella settimana, dormire sopra una tauola il Venerdì, e portare il cilicio.* = Vt sunt ipsius Serui Dei verba in Epistola ad Mariam de Aragonia, quæ non videntur sapere heroismum, cum hæc fieri quoque intueamur a viris probis, tametsi non sanctis, ita ut non adsit excessus supra communem agendi modum hominum proborum, ac iustorum.

90. Sed obiectum in omni sui parte submouetur; Namque quoad cellam, & hortum ei contiguum, profecto in hoc potius maxima emicat ipsius mortificatio: Nam cum esset Religiosus, quem omnes maxima prosequerantur existimatione, vltimiusque esset Concionator Caroli V., & Philippi II., loco habendi plures mansiones bene instructas, ac ornatas, vt cum salario regio, ac sequendo solitum familiæ Religiosorum facere potuisset, vnicam semper tantum habuit cellulam, & eam quidem abiectiorem omnibus alijs, vt in *Summario n. 39. §. 12. pag. 395.*, ibi = *Erano sempre tali le celle, nelle quali abitaua, e nelle quali questo testimonio lo conobbe, che alcune di quelle*

appena si sarebbero date ad un minimo laico, o donato, = & §. 23. ibi =
 E la Cella sempre fu la peggiore = & §. 28., & §. 40. = La Cella del detto
 P. Orozco era molto stretta, e pouera, e piena di tele di aragno in luogo
 di ornamento = & §. 42. = Fu la Cella più pouera, e minore, e in peggior
 luogo di tutto il Conuento = §. 52. = La quale era tanto piccola, bassa, e
 umile, dalla quale mai volle partire per andare ad un appartamento
 nuouo = & §. 64. §. 79. = La pouertà della sua Cella era tanto grande, che
 poneua vergogna, & orrore a chiunque entraua in essa = §. 83. 104. 128.
 135., & alijs in locis, atque eam nudam, & omni suppellectile prorsus
 exutam retinebat præter duo sedilia lignea, & obsoleta, mensamque
 pariter ligneam ad scribendum necessariam cum quibusdam
 libris, vt prosequuntur iidem testes in locis mox adductis: cubileque
 habuit vilissimum, in quo nec etiam quiescebat, sed in tabula,
 ac in terra cum sarmentis, necnon in sacco valde aspero inclusus, vt
 latius probatur *Summ. num. 13. pag. 141., & seq. §. 2., & 12., & in dicto num. 39. §§. 10. 13. 15. 18. 23. 39. 43. 51. 56. 60. 65. 96. 102. 127. 129. 130. 145. 163. 170., & 178.* Hortulus autem cellæ contiguus ab illo
 non retinebatur ad delitias, & ad solatium, nam quandoque in illum
 descendebat, vt manibus in eo operaretur, vel herbas adaquando,
 vel ligone laborando, herbas, & flores ibi nutriens pro Beatissima
 Virgine, vt in *Summ. num. 25. §. 5. pag. 284., & §. 33., & §. 54. pag. 294.*
 Interim verò hymnos in honorem Beatissimæ Virginis inibi canebat,
 & Deum contemplantur *dicto Summ. num. 25. d. §. 54., & num. 32. pag. 353. §. 45., & num. 39. §. 109. pag. 109. = ibi =* Ogni giorno l'adacquaua, e nelle mattine, e alcuni di dopo pranzo staua in quest'erbe contemplando, e dando mille lodi a Dio, e di quando in quando daua alcuni sospiri, che faceua tremare quelli, che l'ascoltauano. Hoc autem non solum quicquam non detrahit perfectioni Religiosæ, imo manibus quandoque operari laudabile est ad effugiendam otiositatem, vt tradit *Cassian. Collat. lib. 10. cap. 14., & ait S. Laurentius Iustinianus de vit. solitar. cap. 9. ad finem; Et in Bulla 37. san. mem. Clementis X. de Canonizatione S. Rosæ §. 12. legitur, quod hæc Sancta Virgo ad orandum in Oratoriolo, quod in horto sibi fecerat ibat, vnde de illa ait: Hortum adeas, si Rosulam queris.*

91. Quatenus vero pertinet ad asperitates vitæ, obiectum quod illæ non sapiant heroismum, vltra quod mortificationes relatæ in dicta Epistola non sunt de genere leuium, sed graues sunt dicendæ, & asperæ, præsertim attento tempore, quo illa fuit scripta, cum tunc Seruus Dei esset nonagenarius, tutissima penitus tollitur responsione, quod dicta epistola non fuit ab eo exarata, vt in ea referret totum, & integrum tenorem ab illo adhibitum in mortificatione sui corporis, sed tantum vt exponeret illum, quo publice, & palam utebatur, & quem pro regula alijs proponere prætendebat, & ad hunc effectum habuit satis dicere, quod *il vestirsi vna tonaca di sacco, e le coperte del medesimo, non mangiare altro, che vna volta il giorno, e limitato, far disciplina tre giorni nella settimana, dormire sopra vna tavola il Venerdì, e portare il cilicio, fieri nequibat a toto Conuentu:* At non exinde sequitur negatiua, quod etiam alia ipse non faceret, prout certe quod alia faceret, habetur *Summ. num. 39. pag. 393., & seq. nimirum, quod niente, o poco parlaua, dicto num. 39. §. 2., quod nunquam cenabat dicto num. 39. pag. 394. §. 4., & 148. quod ferme totum suum prandium quotidie dabat pauperibus dicta pag. 394. §. 5.*

30. 31. 35. 36. 68. 122. 126. 149. 165. quod asperrimis cilicijs suum corpus cruciabat *d. num. 3. §. 7.* quod ferreis catenis vsque ad sanguinem se percutiebat *ibid. §. 8. 21. 27. 33. 37. 74. 176.* quod humi plerumque cubabat, aut in fermentis, aut in sacco valde aspero inclusus, ut mox probatum est; Imo animaduertendum est, quod ille lecti asperitatem occultabat *d. num. 39. §. 45. 57.* Vltcrius illius somnus erat breuissimus, nempe horarum trium *d. num. 39. §. 26. 54. 71. 86. 92. 100. 116. 140. 163. 175.,* ut idcirco hæc asperitates, & proprii corporis afflictationes dicendæ videantur magnæ, & quæ heroicam, & vere excelsum erga Deum Ven. Alphonsi Charitatem manifeste probent.

92. Concludit Reuerendissimus Promotor hanc secundam partem suarum Animaduersionum admittens, quod testes cœteroquin granes, & fide digni deponant de Virtutibus Cardinalibus Ven. Serui Dei, sed notat, quod illorū depositio sit solum de publica voce, & fama, & sine specificatione actuum earundem virtutum: Signanter vero obijcit, quod non sit probata prudentia, quæ est cœterarum virtutum moderatrix, auriga, ordinatrix, & doctrix: ponderando præsertim, quod cum Seruus Dei exercuerit plura officia in Religione, vnus tantum testis de recta administratione deponat *Summ. num. 44. pag. 491. §. 49., & seq.* Verum omisso sermone de alijs Virtutibus Cardinalibus, non solum, quia ijs Ven. Alphonsum fuisse vberrime præditum probatur in Responsione facti à §. 151. ad 173., ac etiam quia idem Reuerendissimus Promotor in §. 32. non inficiatur, non esse necesse, quod habuerit actuale exercitium singularum specierum virtutum, sed solum illarum, quarum exercendarum occasio oblata ei est secundum illius gradum, conditionem, & possibilitatem, & orationem, ideo restringendo sermonem ad Prudentiam dumtaxat, utpote quæ est aliarum rectrix, & moderatrix, eam in Seruo Dei maximam extitisse indubitatum asserimus; Nam in exercendis gubernijs, ut ait vnus testis *Summ. num. 44. §. 13. pag. 485. = Quando era Priore, come lo fu d'alcuni Conuenti, era maggiore il splendore della sua virtù, e maggiore la continuazione delle asprezze, e penitenze con vna continua assistenza all'obligazioni dell'officio di Prælato, e zelantissimo, che tutti viuessero regolarmente, e offeruantemente, viuendo sempre in vita offeruante, e comune con grande astinenze, e digiuni per animare gli altri: & optime alius testis d. num. 44. §. 49., & plur. seq.* vbi postquam recensuerat omnia gubernia, & officia ab eo exercita, dicit: *Che si portò il detto Ven. Padre di maniera in questi officij, che le sue opere restauano sempre misurate, e l'offeruanza risplendeua nelli detti Conuenti =* Prætereaque eximiam ipsius Prudentiam expresse commendant plures testes *Summ. num. 43. §. 1. 9. 18. 22. 27. 36., & 45., & dicta Summ. num. 44. §. 1. 2. 5. 6. 7. 8., & 10.,* qui omnes illum prudentissimum summopere prædicant in præbendis consilijs, & in bene dirigendis negocijs, præsertim in honorem Dei.

93. Quamobrem P. Petrus ab Angelis Carmelita Excalceatus in censura, quam de anno 1619. fecit Operum Serui Dei dicit: *Che la purità sua d'animo, e corpo fu, come quella delle Vergini prudenti, e che come tale se n'entrò col celeste Sposo nelle nozze, e al talamo della gloria =* *Summ. num. 3. pag. 80.* Et reuera hanc maximam prudentiam patefaciunt omnia illius Opera, quæ omnis status personas fidelissime instruunt ad vitam spiritualem fructuose capeffendam: Inter hæc autem Opera singulariter hæc virtus elucet in eo, qui inscribitur Epistolarium Christi-

ftianum, in quo duodecim leguntur vtiliffimæ illius epiftolæ ad perfonas omnis gradus, ad Principes nempe, ad Prælatos, ad Barones, ad Sacerdotes, ad Religiofos, ad Religiofas, ad Vxoratos, ad Vi-
duas, ad Ægrotantes, ad Concionatores, ad Scrupuloſos, & ad Af-
fectos, quæ omnes ſaluberrimis refertæ ſunt conſilijs, vtiliffimisque
directionibus pro ſalute animæ, in ijsque emicat etiam fulgor Iuſtitia,
Temperantiæ, & Fortitudinis, quas omnes Virtutes ſtudioſiſſime ſem-
per coluit, & ſeruauit, vt liquet dicto Summ. num. 43., & 44. per tot.,
& alibi ſparſim in toto Summario, & hæc vtique ſingulæ Virtutes in
Vener. Alphonſo tam eximio fulgore vere ſplenduerunt, quia erant
fundatæ in Chriſto iuxta documentum S. Bernardi in Cantic. Serm. 22.
ad fin. = Vbinam quaſo vera Prudentia, niſi in Chriſti doctrina! Vnde
vera Iuſtitia, niſi de Chriſti Miſericordia? Vbi vera Temperantia, niſi
in Chriſti Vita? Vbi vera Fortitudo, niſi in Chriſti Paſſione? Soli ergo,
qui eius doctrina imbuti ſunt, Prudentes dicendi ſunt: Soli Iuſti, qui de
eius Miſericordia veniam peccatorum conſecuti ſunt: Soli Temperantes,
qui eius Vitam imitari ſtudent. Soli Fortes, qui eius Patientiæ documen-
ta fortiter in aduerſis tenent.

RESPONSIO.

Ad Partem tertiam de Oppo- ſitionibus.

94. **C**laudat Reuerendiſſimus Promotor ſuas accuratas, diſertiſſimas-
que Animaduerſiones tertia illarum parte, in qua ad examen
reuocando nonnullos Venerabilis Dei Serui actus, plurimas in illos
ſapienter proponit oppoſitiones, quibus in dubium verti videri po-
teſt, an Venerabilis Dei Seruus retinuerit indefectibilem operandi
morem, & per conſequens, an in eo viuida, & robuſta eluxerit excel-
lentium actionum conſuetudo abſque intermiſſione, vt auctoritate
claræ memoriæ Cardinal. de Aguirre in Tract. de Virtut. & vitijs diſpu-
tat. 20. quaſt. 3. ſect. 5. num. 49., ac ex P. Marrino de Eſparza in ſuo pro-
fund. Tract. de Virtutibus Moral. in comm. quaſt. 5. Illat. de Virtutibus
heroic. pag. 208., & ſequent., probat eſſe neceſſarium, vt Virtus heroi-
ca dicatur. Antequam verò deueniatur ad ſingillariter responden-
dum his particularibus oppoſitionibus, opus eſt prænotare, quod ad
conſtituendam ſublimitatem, ac heroicitatem Virtutum non requiri-
tur in illarum omnium exercitio concors, ac vnde cunque æqualis
magnitudo, & ſupra conſuetum proborum Virorum exceſſus; Nam
hæc ſublimitate verificata in aliqua Virtute, in alijs ſatis eſt heroicita-
tem deſumere a promptitudine, & alacritate voluntatis in illis quo-
que frequenter exercendis, & eximio ſupernaturali, & mediante
aliquo dono Spiritus Sancti, vt ex D. Thoma in 1. 2. quaſt. 68. artic.
primo in corp. ac ex Matth. de Canoniz. Sanctior. part. 2. cap. 15. num. 77.,
probat bon. memor. Fatinell. in Reſponſ. primo num. 14. poſt Tract. de
Bulla Baron., & præſtanter edocet Cornel. a Lapid. in 2. ad Corinth. 8.
verſ. 12. S. Nota hic, ibi = Quia, vt docet S. Paulus 2. ad Corinth. 8. 12.

Si enim voluntas prompta est, secundum id, quod habet, accepta est, non secundum id, quod non habet: Proptereaque, teste eodem Apostolo, in primo ad Corinth. 7., cum unusquisque habeat proprium donum, alius quidem sic, alius autem sic, quantum ad id, quod est materiale in Virtutibus, scilicet ad inclinationem ipsam ad actum Virtutis, potest esse vnus homo magis promptus ad actum vnus Virtutis, quam ad actum alterius, vel ex naturali, vel ex consuetudine, vel etiam ex gratiæ dono, vt præclare explicat D. Thom. in prima 2. quest. 66. artic. 2. in corpore ad fin., qui proinde in responsione ad secundum concludit, quod vnus Sanctus laudatur præcipue de vna Virtute, & alius de alia propter excellentiorem promptitudinem ad actum illius, quam ad actum huius, & sic declarat id, quod diuersi Sancti de diuersis Virtutibus præcipue laudentur, sicut Abraham de Fide, Moyses de Mansuetudine, Iob de Patientia, & nihilominus Ecclesia de quolibet Confessore pariformiter cantet = *Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem Excelſi*, eo quod quilibet habuit actu prærogatiuam alicuius Virtutis. Quocirca S. Gregorius homil. 10. in Ezechiel. aduertit, quod Petrus Innocentia, Paulus Sapientia præcellebat, quodque Paulus Petri, & aliorum Apostolorum admirans virtutem dicebat = *Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei*: Et vicissim Petrus commendabat in Paulo Sapientiam dicens = *Sicut, & charissimus Frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis*.

95. Hisce præhabitis, ad Animaduersiones in hac tertia parte a Reuerendissimo Promotore cumulas sufficeret generalis, & quidem valida responsio, quod non ex eo, quod in aliqua Virtute Venerabilis Alphonsus adeo excellens visus non fuisset, nihilominus exinde non bene inferretur carentia indefectibilis moris operandi, & viuide, & robustæ excellentiæ Virtutum: Satis quippe foret, quod in aliqua virtute heroicis metam attigerit, sub ea inuincibili ratione, quod in illa hæc perfectio verificari non posset, nisi perfectio saltem habitualis quoque in alijs concurreret, vt perspicue explicat D. Thomas in prima 2. quest. 65. artic. 4.: Et ex alijs Cornel. a Lapid. in Apocalyps. 21. 16. in fin., vbi dicit, quod = *Tanta longitudo, quanta, & latitudo: Quia quanta est Fides, tanta est Spes, tanta Charitas, tanta Operatio. Quantum enim credimus, tantum amamus: Et quantum amamus, tantum speramus: Et quantum speramus, tantum per dilectionem erga Deum, & proximum extendimur. Similiter unusquisque tantum Prudens, quantum Temperans, Fortis, & Iustus: Tantum Temperans, quantum Prudens, Fortis, & Iustus: Tantum Fortis, quantum Prudens, Temperans, & Iustus: Tantum Iustus, quantum Prudens, Temperans, & Fortis erit. Verum cum nec etiam particularis desit vnicuique ex præfatis oppositionibus validissima responsio, eas ijs singillariter præbere aggredior, ex quibus in certam trahor spem, fore constitutum, nullum in Venerabili Dei Seruo adfuisse defectum, ex quo heroicis, ac excellentiam Virtutum imminutam remansisse dici valeat.*

RESPONSIO.

Ad Primam Oppositionem circa modum predicandi.

96. **P**rima Reuerendissimi Promotoris oppositio est, quod Venerabilis Alphonsus, dum prædicabat, vitium inhonestatis nunquam increpauerit, sed tantummodo honestatis pulchritudinem exaggerauerit, eiusque bona ostenderit, vt de auditu a Seruo Dei deponunt duo Testes *Summario Num. 49. pag. 523. §. 4., & pag. 525. §. 16., & pag. 529. §. 37., & 38.*: Hoc autem ille ait, videri aduersari praxi Apostolorum, & signanter Sancti Pauli, qui in *prima ad Corinth. 5., & 6., & ad Timoth. primo, & ad 1. Roman. pariter primo, & ad Galat. 5., & ad Thessalon. 4.*, vitium inhonestatis apertissime reprehendit.
97. At hæc oppositio non solum nullum præstat obicem heroicitati Virtutum Serui Dei, sed admirabilem illius prudentiam demonstrat: Quoniam in prædicando Verbo Diuino nulla præscripta extat lex, quam Sacri Præcones sequi præcise teneantur, nisi illa, vt prædicent Iesum Crucifixum: Quod autem ad vitia configenda, an vti perneccesse debeant aperta illorum increpatione, vel ea reprobare valeant, virtutum illis oppositarum pulchritudinem ostendendo, & magnificando, hoc ab illorum pendet prudentia iuxta loci, temporis, personarum, & materiæ circumstantias: Seruus autem Dei Alphonsus in hac materia inhonestatis reprehendendus non est, sed laudandus, si illa inquinatos ab ea retrahere studebat castitatis pulchritudinem ante oculos ponendo: Hanc etenim exhibendo, per consequens patefaciebat, quam turpe, quam fædum, & abominabile esset oppositum vitium luxuriæ, de qua directa verba facere inuerecundum iudicabat, vt sunt verba Fr. Ioannis de Castro Archiepiscopi nouæ Grana-tæ relata in dicta contraria Animaduersione, ibi = *Li rispose, che era quel vizio tanto abomineuole, e sporco, che non voleua imbrattarsene la bocca, e che giacchè non riprendeua questo vizio in particolare, che diceua, e predicaua molte cose in lode della virtù della Castità, dalle quali si poteua intendere, quanto era abomineuole quel vizio alla Carne miserabile*: Nec non deponit etiam P. Marquez pariter in illa adductus, qui dicit, quod Seruus Dei existimabat, quod = *Meglio è lodare la bellezza della Castità, che vituperare la bruttezza del suo contrario*: Eli portò l'esempio del Padre Fra Luigi di Montoya suo Maestro de Nouizj, e Riformatore della Prouincia di Portogallo, il quale lasciò quel Regno illustrato colla sua Santità, & effetti miracolosi, il quale soleua dirli: *Meglio è lodare la virtù, che biasimare i vizj: Quanto è meglio l'inclinare gli uomini al bene coll' amore del premio, che sviarli dal male col timore della pena, e del gastigo*, quod etiam suum prudentissimum consilium optime manifestauit in suo Libello de Bono Cerramine part. 4. cap. 27. ante med., dicens = *Tolle castitatis brauium, & quis effrantes carnis effectus moderabitur*. Hoc autem modo ecquis non videt, quod Venerabilis Dei Seruus incontinentiam fugere, & abominari prudentissime suadebat, quemadmodum esse faciendum monet etiam S. Laurentius Iu-

Iustinianus in Tract. de Institutione, & Regimine Prælator. cap. 8. post medium = Qui supra gregem Domini institutus est, intimare curet carnis voluptatibus deditis, commendando pudicitiam, carnis vitium detestentur.

98. Et reuera ratio, ob quam Venerabilis Alphonsus directe de impudicitia sermonem habere abhorrebat, est valde perstringens, ut etenim ponderat idem S. Laurentius Iustinianus in libro primo de Spiritu-
lis Animæ interitu = Vitium hoc est adeo detestabile, ut nedum illud perpetrare, verum etiam de ipso particulariter loqui verecundum sit, atque deforme. Ponderandumque ulterius est, quod Sacris Concionibus adstant non solum homines mundani, sed iuvenes, & puellæ, quos longe præstat, castitatem commendando, ad illam retinendam cohortari, & inflammare, quam de impudicitia verba faciendo illorum corda ponere in maligno, & ideo Paulus in 1. ad Timoth. 6. 2., ait = *Obserua iuenculas, ut sorores in omni Castitate* : Et ad Tit. 2. 4., *ut prudentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, filios suos diligant, prudentes, castas* : Et quamvis idem Apostolus fornicationem esse fugiendam secundum opportunitatem dixerit in locis a Reuerendissimo Domino Promotore relatis in Animaduersione, attamen sapius ad castitatem etiam simpliciter adhortando, incontinentiam consequenter fugere edocebat, ut in 1. ad Corinth. 7. 34. = *Mulier innupta, & virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore, & spiritu* : In 2. ad Corinth. 7. 1. = *Has ergo promissiones habentes charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.* Ad Galat. 5. 23. = *Fructus spiritus est continentia, castitas.* In 1. ad Timoth. 5. 22. = *Te ipsum castum custodi.* Et ad Hebræos 12. 14. = *Sequimini Sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum* : Per Sanctimoniam etenim S. Hieronym. in cap. 47. Ezechiel., & August. epist. 112. cap. 5., & alij Doctores hic castitatem intelligunt.

99. Sed quid ultra quærimus, dum etiam Iesus Christus Dominus Noster, Supremus omnium Prædicatorum Magister, idipsum fecit? Nam Lucæ 12. 35. ad continentiam hortatus nos tantummodo fuit, & ad bona opera facienda, ibi = *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris* = quæ Iesu Christi verba Chrysolog. serm. 24. explicans, ait = *Lumbos nostros adstringi iubet balthæo castitatis, & totum nostræ carnis pendulum, fluidum, resolutum constringi mandat continua zona virtutis.*

100. Aduertendo demum, quod Vener. Dei Seruus ita operabatur, non ex proprio dictamine, sed sequendo exemplum Viri Religiosissimi, qui dicebat, magis hominum conuersioni expedire virtutes laudare, quam vitia increpare : Cuius quidem consilij ratio in promptu est, nimirum quod exaggerare turpitudinem, & fæditatem huius peccati, & consequenter grauitatem pænæ, qua illius rei sunt plectendi, est eos impellere timore seruili, qui est ille, quo quis timet peccare propter pænam : At fideles excitare, & commouere timore offensæ Dei, utque nolint separari a Deo, est eos mouere medio longe præstantiore, videlicet timore filiali ut explicat S. Laurentius Iustinianus in Ligno Vitæ tit. de Timore cap. 5. : Haud refragante, quod id ad summum procedat, si loquamur de hominibus spiritualibus, secus verò, si de carnalibus, ut explicat Card. Pallavicin. in opere cui tit. *Ante della perfezione Cristiana lib. 1. cap. 10.* : Namque hic præclarus Auctor ostendit id, quod operatur timor seruilis, quidue fia-

lialis, huiusque ultimi sublimioritatem demonstrat: At nullatenus dicit, quod Præco Verborum Dei non satis prudenter suo munere fungatur, si Auditores ad sequendas virtutes hortetur, & suadeat medio amoris filialis, potius, quam illo seruilis: Præsertim, quando inter Auditores credendum est, quod etiam extent aliqui perfectioris spiritus cupidi: Et oppositionem demum omnino diluit proficius fructus, quem ex hoc modo prædicandi Vener. Dei famulus consecutus est, quo multos peccatores retraxit a sordibus peccatorum, ac ad Deum conuertit, & approximavit, ut probatur in Responsione facti §. 183.: Nam ut adamussim simili obiecto aduersus prædicationem ex hac ratione responderet bon. memor. *Fatinel. in dicto Respons. 1. num. 29. §. Quamquam post tract. de Bull. Baron. == Si ergo Deus iustificat, quis est, qui condemnet?*

R E S P O N S I O

Ad secundam oppositionem.

101. **O**pponit secundo Reuerendissimus Promotor, quod Seruus Dei continue Aulam Regiam frequentaret, quod quamvis iuxta doctrinam *S. Thomæ in opuscul. 19. contra impugnantes Religionem cap. 19.*, Sanctis esse permissibile admittat, attamen hoc dumtaxat procedere ponderat, si hoc peragant, non fauore humano, vel potentia delectari, sed ut plures ad viam salutis trahere possint; Probandum itaque esse subiungit, quod Vener. Alphonsus, urgente Charitate, & desiderio salutis aliorum Aulam Regiam fere semper frequentauerit, cum cæteroquin Ministeria Prædicatoris, aut Confessarij hanc necessitatem non induxerint huius assidui ad illam accessus; Nam primum Prædicatoris non exercetur quotidiane; Et quoad alterum Confessarij, inuerisimile sit, quod qualibet die Sacramentum penitentiae in Aula ministrandum foret, præsertim, cum hoc Confessarij munere in Aula ordinarie non fuerit functus, sed solummodo in supplementum, hoc Sacramentum administrando vel Regi, vel Reginae, vel Principissæ Don Ioannæ ab Austria.

102. Hoc obiectum facili negotio dissoluitur, primo quia etiam secundum depositionem P. Francisci Sedano socij Vener. Dei famuli, ille non accedebat quotidie ad Palatium Regium; Et licet dicat, quod hic accessus extiterit pro maiori parte dierum, nihilominus nequit censerī frequentior eo, quod ferrent urgentiæ ad illud eundi, quæ utique multæ erant: hæc etenim erant celebratio Missæ, administratio tum Sacramenti Penitentiae, tum alterius Augustissimi Sacramenti Sanctissimæ Eucharistiæ, quæ fiebat Regi, Reginae, & præfatæ Principissæ, quæ administratio, licet non esset quotidiana quoad singulos prædictos Principes, tamen fere talis potuit esse quoad eos diuissim consideratos, nempe vna die pro vno, altera die pro alio. Ultraquod Confessarius Regius debet etiam ex vi sui Ministerij ferme omni die esse præsto in Aula ad omnem Regis, aliorumque prædictorum Principum requisitionem, nec ab ijs expectanda est singulis vicibus vocatio: His præterea accedunt prædicationes, & colloquia Spiritualia, ac interuentus Cappellis Regijs, quæ in Aula

Hispanica sunt frequentes : itemque obsequia tantis Regibus debita , & demum quod pluries ad illud quoque accedebat zelo iuuandi proximum, vt aut gratias, aut eleemosinas pro aliquo intercederet , vt videre est *Summario num. 41. pag. 447. §. 73., & 74., & §. 147., & pag. 451. §. 108., & num. 43. pag. 481. §. 34.* , adeout hisce omnibus occasionibus , & vrgentijs expensis , frequentia accessus non voluntati sit adscribenda quærendi magnatum gratiam , & consortia , nec aucupandi fauorem humanum , sed desiderio alios iuuandi tam pro animæ salute, quam pro corporis necessitate .

103. Comprobaturque hoc innegabiliter ex instantijs ab eo factis , & repetitis Regi Philippo II. , vt illi concederet veniam amplius ad Palatium non accedendi , sed permissionem ei largiretur secedendi in Conuentum ab Aula remotum ; Ex hoc etenim palam fit auerso potius animo , quam libenti ad Regium Palatium illum accessisse .

R E S P O N S I O

Ad tertiam oppositionem .

104. **T**ertia oppositio continet cumulum plurium Animaduersionum circa varios Actus Serui Dei insimul expensos , quos ex dictis Animaduersionibus obumbratos videri ait : Et prima est , quod vnus testis , cuius verba referuntur a Reuerendissimo Promotore , dicit , quod Vener. Dei Seruus illum dehortatus fuerat ab incipiendo quoddam iter in die Festo , adducens exempla punitionum a Deo inflictarum ijs , qui Festa non reuerentur , ex quo arguit, quod visus fuerit opinari, quod iter peragere in die Festo aduersaretur Sanctificationi Sabbathi , quod tamen inquit non subsistere, cum diebus Festiuis tantummodo prohibeantur opera seruilia , inter quæ adscribendum non est iter facere , nisi fiat cum totali fatigatione , quod in viro nobili non contigisset , quia ambulasset in curribus , & equis secundum ea , quæ tradunt Summæ Angelica , & Sylvestrina in Animaduersionibus allegatæ ; Cum etiam S. Carolus Borromeus in *Concilio Mediolanensi V. Constitut. part. 1. tit. quæ ad dies Festos , & Sacra Tempora pertinent* , iter facere permiserit laicis , dummodo non ante quis discedat , quam Missæ Sacrificio interfuerit ; Ecclesiasticis vero , non nisi cum vrgenti causa hoc permiserit .
105. Virtuti Vener. Dei Serui hæc obiectio nil officit ; Nam ille Testem dehortatus est ab itinere faciendo , præoculis habens intentionem , qua Festa celebrari præcipit Ecclesia , vt nempe in illis laus , honor , & gratiæ Altissimo referantur , & fideles in eorundem Sanctorum imitationes excitentur , vt probant S. Clemens *Constitut. Apostolic. lib. 5. cap. 7. , & lib. 8. cap. 39.* S. Dionys. *Areopagita Hierarch. Eccles. cap. 3.* , Eusebius *Alexandrinus Homil. de Sanct. colend.* S. Augustinus *contra Faustum lib. 20. cap. 21.* , propter quod in *leg. ult. Cod. Theodos. de Nauicular.* dies Festi vocantur dies deuotionum , & in *can. placita 15. quæst. 4.* , dies pro orationibus , & ideo , vt ait S. Gregor. in *Registro in die Dominico a labore terreno cessandum est* , atque *omni modo orationibus insistendum , vt si quid negligentia per sex dies*
agi-

agitur, per diem resurrectionis Dominicæ precibus expiatur: Et quæ in diebus Festis vere sint agenda luculenter tradit Origen. in homil. 69. in Exod., dicens == Si desinas ab omnibus Sæcularibus operibus, & nihil mundanum geras, sed Spiritualibus operibus vaces, ad Ecclesiam conuenias, lectionibus diuinis aurem præbeas, de celestibus cogites, de futura spe sollicitudinem geras, venturum iudicium præoculis habeas, non respicias ad præsentia, & visibilia, sed ad inuisibilia, & futura, hæc est obseruatio Sabbathi Christiani.

106. Agens itaque Vener. Dei Seruus cum viro, vt credibile est, ac ex ipsa narratione rei conijci potest, vitæ perfectæ incumbente, diem Festum in Spiritualibus operibus potius illi impendere suavit, quam in itinere, quod certe, vbi aliquod particulare non extet motium, est opus sæculare, præcipue cum a nobis ignoretur modus, & finis itineris, cum modus potuerit esse magnæ fatigationis, saltem quoad famulos; Et finis nullius vrgentiæ; Angelus vero de Clauasio, & Syluester Prieras in dictis suis Summis adducti in Animaduersionibus absolute licitam non affirmant itinerationem in diebus Festiuis, sed cum certis conditionibus: Et re ipsa equitationi in die Festo vacare Deo non esse gratum probat Rodericus Toletanus part. 4. Histor. Hispan. exemplo Ioannis Regis Castellæ, qui dictus fuit Victoriosus, qui cum Dominica die ante prandium equitationi vacare voluerit, ab equo cespitante deiectus, & obtritus occubuit.

107. Secunda ponderatio huius tertiæ oppositionis est, quod Seruus Dei cuidam Ioannæ de Bargas docuerit, quod recitaret Iesu Christo Domino Nostro Rosarium, in quo vice Salutationis Angelicæ diceret = *datemi Signore buona vita, e buona morte per la vostra santa vita, e buona morte* = laudabile autem non videri ait particularem orationem substituere loco dictæ salutationis Angelicæ; sed hæc nota illico submouetur, reflectendo, quod Seruus Dei nunquam intellexit tollere Rosarium Beatissimæ Virginis, & salutationes Angelicas, quæ in illo recitantur, sed æquiparatiue tantum, & similitudinarie locutus fuit, itaut sensus illius verborum fuerit, quod sicuti in Rosario Beatissimæ Virginis dicuntur tot salutationes Angelicæ, ita in hac diceretur supradicta Oratio, eodem prorsus modo, quo in Rosario Saluatori nostro ab Ecclesia approbato loco salutationis Angelicæ dicitur = *Aue benignissime Iesu Saluator Mundi miserere mei*.

108. Eadem facilitate submouetur tertia obiectio huius capitis, quod Ven. Alphonsus recusauerit titulum Paternitatis, & maluerit illius loco vocari titulo Charitatis, cum tamen titulus Paternitatis Religiosis Sacerdotibus merito deferatur iuxta deducta per Raynaudum oper. tom. 11. in illo Opere, cui titulus *de Paternit. titulo Religiosis non abrogando*, cum hoc titulo ij multipliciter prouocentur ad amandum, & habendum pro filiis eos, a quibus audiunt se Patres vocari: & viceuersa hi, qui illos ita appellant, admoneantur redamare eos, quos, vt Patres venerantur: Nam obseruandum est, quod Ven. Dei Seruus hoc titulo Charitatis potius, quam illo Paternitatis vocari exoptabat inter ipsosmet suos Religiosos, & ideo extranea sunt, quæ dicuntur a Raynaudo, quia hæc respiciunt titulum Paternitatis Religiosis ab exteris dando, cuius tituli vsus erga illos in controuersiam reuocabatur: inter ipsosmet autem Religiosos dubium non est magis conuenire titulum Charitatis, quia hic magis adaptatur Fratribus, quales introductum fuisse vocari Seruos Dei habitantes in vnum ex S. Augu-

*ffino in Ps. 132., ac ex S. Ioanne Chrysostomo in homil. 25. in epist. ad Hebr. probat idem Raynaud. in dicto Tract. punct. 12. vers. postea tamen, & Corpus Fraternitatis nuncupari Coetum Religiosorum habetur penes Cassianum de Institut. Canob. lib. 1. cap. 3. Quocirca D. Thom. ad Galat. 1. column. fin. circa med. Fratrem dici ait natura, cognatione, gratia, affectione, & Religione: adeoque, cum hæc vox Fratres notet summam coniunctionem, & communicationem mutuam bonorum omnium, itaut David Psalm. 132. iubilans dixerit = *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare Fratres in unum*: Et Paulus Apostolus in epist. ad Rom. 12. 10. admonuerit eos esse = *Charitate Fraterna inuicem diligentes* = Ven. idcirco Alphonsus humilitatis amantissimus, memorque verborum, quibus Iesus Christus, Magister humilitatis, vt informaret discipulos ad humilitatem perfectam, eis dixit Matth. 20. 27. quod = *quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester Minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester Servus*, & propter quæ verba S. Franciscus, vt testatur S. Bonaventura in cap. 6. illius Vitæ, voluit, Prælatos sui Ordinis dici Ministros, & Fratres minores, licet Superior Collegij amabat, a suis subditis potius vocari titulo Charitatis, vt fraternam æqualitatem denotaret, vt admonet Raynaud. d. punct. 12. in fin.*

109. Obijcit quarto in hac tertia Animaduersione Reuerendissimus Promotor, quod duo testes, ac etiam P. Marquez in Vita Serui Dei dicunt, quod ille erat adeo mansuetus, vt non permitteret, coram se enecari tam animalcula, quæ reperiabantur in culcitra, quam alia similia, sub ea ratione, quod essent creaturæ Dei, & crudelitatem, saperet illa occidere: Ex quo infert, quod si hæc ratio vera existisset, nec etiam liceret animalia occidere ad parandum hominibus cibum; Et quoad cætera animalia, quæ molestiam, & incommodum hominibus afferunt, idem dicendum esset, cum tamen ad hoc, vt nonnulla eorum pereant, Ecclesia ad Orationis præsidium recurrat, ac tam mediantibus remedijs naturalibus, quam supernaturalibus auxilijs eorum exterminationem procuret,

110. Contra hanc obiectionem optime occurrit responsio, quod aliud est, esse adeo mitem, vt coram se, vt ait primus ex dictis testibus relatus in Animaduersionibus §. 45., & in Summario num. 50. pag. 544. §. 76., Ven. Dei Servus animalia occidi non pateretur; aliud vero generaliter existimare, ea non esse occidenda: Namque homo vt pernecesse debet animalibus ad id, propter quod ad illius vsum creata sunt iuxta verba Domini Genes. 9. = *Omne quod mouetur, & viuit, erit vobis in cibum*, vt optime docet S. Thom. in 2. 2. quæst. 64. art. 1. in Corpor.; Et proinde ad hunc finem occidere illa licet: At secluso hoc fine, optare, quod illa non perimantur, est mitissimæ naturæ laudabile argumentum; habet enim hoc relationem ad infinitam Bonitatem Creatoris, qui, vt canit David Psalm. 146. = *Dat iumentis escam ipsorum, & pullis Coruorum inuocantibus eum*: Deusque idcirco Optimus Maximus instinctum illis præbuit, vt ab eo escam quærant, sicut inquit idem David Psalm. 103. 21. dicens = *Catuli Leonum rugientes, vt rapiant, & quærant a Deo escam sibi*, & rursus ibidem vers. 27. repetens = *Omnia a te expectant, vt de illis escam in tempore* = Sicuti propterea Deus Optimus ita illorum miseretur, vt escam illis præbeat, ita Ven. Alphonsus illorum misereri merito voluit, ne occiderentur, præsertim coram suis oculis, quia hoc est id, quod tradidit Salomon

Prouerb. 12. 10. = *Novit iustus iumentorum suorum animas* = quæ verba ponderans S. Ioannes Chrysost. homil. 29. in epist. ad Rom. apposite ad rem nostram inquit = *Sunt enim Sanctorum animæ vehementer mites, & hominum amantes; non solum erga suos, sed etiam alienos: ita ut hanc suam mansuetudinem etiam ad animantia bruta extendant. Propterea & Sapiens quidam dixit: Iustus miseretur animarum iumentorum suorum. Si ergo iumentorum, multo magis hominum. Et rursus idem S. Chrysost. in Catena Græcorum dicta Sapientiae verba explicans ait = quid audio? Nunquid iustus iumentorum suorum animas miseratur? Utique erga illa quoque magnam humanitatem, & clementiam ostendamus oportet, idque cum ob alia, tum ob id maxime, quod ea ratione, & occasione illis compati, & condolere discamus, qui eiusdem nobiscum sunt generis. Nec enim Deus citra causam in lege præcepit, ut iumentum prolapsus erigamus, & errabundam ouem ad viam reducamus, neque bouis trituantis os obligemus: Vult itaque, ut magnam in bruta quoque animantia misericordiam exerceamus. Primo quidem propter nos ipsos, deinde vero, ut quoad necessaria ministeria obeunda magis sint idonea: postremo autem, ut curam, & humanitatem in illa exercere assueti, quæ sua nobis ministeria præstant, erga proximos paulatim benigni, & misericordes euadamus. Qui enim exterorum miseretur, multo magis familiarium, & domesticorum miserebitur, & qui misericordiam exercet in iumentum, magis exercebit illam in fratrem consanguineum. Quamobrem etiam Tertullian. in lib. 2. contra Marcionem cap. 17. inquit, quod in pecudibus præmeditata humanitas in hominum refrigeria eruditur.*

111. Prætereaque Ven. Alphonso ignotum non fuisse dicendum est id, quod Sanctus Doctor, suusque Pater Augustinus tradidit lib. 3. de Genesi ad litt. c. 17. quod ipsa animalia noxia, & venenata a Deo creata sunt, ut homini profint, sub ea ratione, quod aut penaler ledunt, aut salubriter exercent, aut utiliter probant, aut ignoranter docent: Propter quæ plures Sancti erga bestias miseratione commotos fuisse sacræ enarrant historiæ: De S. Anselmo legitur in illius Vita, quod tanto miserationis affectu erga bestias mouebatur, ut eas defleret, cum venatorum laqueis irretitas cerneret. De S. Francisco narrat S. Bonaventura in illius Vita, quod = *Consideratione primæ originis omnium, abundantiore pietate repletus, creaturas quantumlibet paruas fratris, vel sororis appellabat nominibus, pro eo, quod sciebat. eos unum secum habere principium. Illas tamen viscerosius amplectebatur: similiterque refert, eum aues, & pisces captos libertate donasse: Quocirca eas illi applausisse, ac ab eo inuitatas cantu suo Deum laudasse, additque de cicada, phasiano, falcone, & lupis a Viro Sancto dilectis, & protectis. Nec dissimilia sunt, quæ de S. Francisco de Paula, S. Carolo Borromæo, S. Catharina Senensi, & S. Rosa Limana in illorum Vitis leguntur.*

112. Succedit in hac tertia Animaduersione quinta particularis oppositio desumpta ex dicto vnius testis, quod viderit multoties plures optimates, aliosque Viros, ac Religiosos osculari manum, & cingulum Ven. Serui Dei: Et ex depositione alterius testis dicentis, quod in quadam Processione tanta erat multitudo gentium coram illo genuflectentium, & manum osculari postulantium, ut processio turbaretur, eo tamen oculis ad cælum eleuatis, & cum ambabus manibus extra manicam procedente: Necnon ex eo etiam, quod Cæsar Spetianus Nuntius Apostolicus illi manum osculandam præbebat: Quæ Reuerendissimus

Promotor notat a Ven. Dei Seruo permittenda non fuisse, præsertim respectu Ecclesiasticorum, & præcipue illorum in magna dignitate constitutorum, quos suas manus deosculari pati non debebat, cum deosculatio manus sit signum obedientiæ, & subiectionis *cap. cum dilectus 6. de his, quæ vi met. caus.* Imoque ad euitandum, ne per vim illius manus Religiosi, & personæ qualificatæ deoscularentur, a processionibus interessendo abstinendum illi erat.

113. Respondeo huic obiectioni in primis, quod Viris Sanctis effugere impossibile quandoque redditur, quod eos alij reuerentur: Sic, ut obseruat *Cornel. a Lapid. in Eccles. 10. 23. = Achab reueritus est Eliam, Ioram Eliseum, Ieroboam Abiam, Ezechias Isaiam, Nabuchodonosor Ieremiam, Darius Danielelem, Alexander Iaddum Pontificem, Antiochus Oniam, Constantinus Antonium, Valens Basilium, Arcadius Chrysostomum, Constantius Athanasium &c. & Act. Apostolic. 14. 10.* legitur, quod Licaones Paulum, & Barnabam, ut Deos venerati sunt: Inspiciendum proinde est, an is, erga quem hi actus exhibiti sunt, se se extulerit, necne; nam, ut præstanter obseruat *S. Gregor. Moral. lib. 22. cap. 5. = qualis sit in eo, quod laudatur, ostenditur: Si enim se, auditis suis laudibus, extollit, quid iste aliud, quam aurum, vel argentum reprobum fuit, quem videlicet fornax lingua consumpsit? Si autem fauores suos audiens ad superni iudicii considerationem redit, ac ne de his apud occultum arbitrum grauetur, metuit, quasi expurgationis igne ad magnitudinem claritatis excrescit, & unde incendium trepidationis substat, inde clarius effulget.*

114. Venerabilem vero Dei Seruum Alphonsum se ob hæc nunquam extulisse constat, imo semper in omnibus se humillimum ostendisse: Osculum autem manus obedientiæ, & subiectionis nota est, quando a superiore exigitur, secus si voluntariæ reuerentiæ causa exhibeatur, quia hæc Viris Sanctis sæpius præstira fuisse est indubitatum, ut signanter de S. Petro, S. Paulo, cæterisque Apostolis, S. Athanasio, S. Antonio, S. Basilio, S. Hieronymo, S. Augustino, S. Bernardo, S. Dominico, S. Francisco, S. Ignatio, S. Xauerio, quod ad eos undique ex omni gente, statu, sexu, & conditione concurrerent veritatis, virtutis, & salutis studiosi, qui eorum manus, pedes, & vestigia deosculabantur, notat mox adductus *Cornel. a Lapid. in Prouerb. 24. 26.*

115 Interuentus verò prædictæ processioni nequit villo pacto reprehendi; nam hac non fuit actus voluntarius, sed ex præcepto tum sui Superioris, tum etiam ipsiusmet Regis, quippe agebatur de processione ex causa publica, & quæ Regi summopere cordi erat: nam de cætero Seruus Dei a processionibus abstinebat, ut optime probatur in Responsione Facti §. 201. Nuntius verò Apostolicus Cæsar Spetianus, ut ait Testis in Animaduersione adductus, manum Serui Dei præuicibus reluctantis apprehendebat, & osculabatur, ibi *prendeva per forza baciandola colla bocca, gli occhi, e la fronte.*

116. Subalterna autem, quæ in hoc obiecto fit a Reuerendissimo Domino Promotore, ponderatio, quod Seruus Dei humilitatis gratia noluit benedicere puero ægrotanti, nec Regi Philippo II., & tamen in vltima infirmitate benedictionem præbuerit matri Patris Herrerae, & Cardinali Quirogæ Archiepiscopo Toletano, quod humilitati repugnare videatur, cum Superiore inferior nec benedicat, imo nec Superiore præsentem, nisi ab eo obtenta licentia, præter validissimam responsionem illi datam in facto §. 203., uet non quod a minore quo-

que sit maiori, quando non propria auctoritate fit, sed vt Minister Dei, aut Christi, qui maior est quouis homine, vt ex *D Thom. in lect. 2. in cap. 7. epist. ad Hebr. tradit Gretzer. de benedict. & maledict. lib. 1. cap. 7. in fin.*, quodque benedicere etiam importat prospera, & fausta precari, vt explicat *Grezer. in d. tract. de benedict. & maledict. lib. 1. cap. 1. in princ. Cornel. a lapid. in Genes. 47. vers. 8. Atque ex S. Ambros. de benedict. Patriarch. cap. 5. ait Celada in tract. sub eodem tit. in princ. num. 4.*, tollitur etiam alia tutissima responsio, quod Viri Sancti sub extrema eorum vitæ hora benedictionem dare soliti sunt, ut pluribus allatis exemplis egregie illustrat *Gretzerus in d. tract. de benedict. & maledict. lib. 1. cap. 12.*

117. Notat vltcrius Reuerendissimus Promotor, quod Seruus Dei non increpauerit quemdam Ecclesiasticum, qui se inebriauerat, in quem forte fortuna occurrit: sed hæc adnotatio nullius est prorsus momenti, primo quia non ex eo, quod ille Ecclesiasticus tunc ebrietate opprimeretur, sequebatur pernecesse, quod correptionem promereretur. Non etenim semper ebrietas est culposa, quia non semper est voluntaria, cum quandoque illa contingere valeat ex nimia generositate vini præter opinionem bibentis, vt obseruant *Fagnan. in cap. A crapula num. 29. de vita, & honest. Cleric. & in cap. Si constiterit nu. 22. de accusat. ac ex S. Thoma monet Cornel. a lapid. in 1. ad Corinth. 6. vers. 9.*, proptereaque Ven. Alphonsus ignarus causæ ebrietatis nullo pacto prudenter valuit hunc Ecclesiasticum tunc ebrium corripere.

118. Secundo etiam correptioni nullo pacto locus esse poterat, quia cum vt correptio, quæ ex se est odiosa, sit fructuosa, & efficax, duo maxime requirat, scilicet charitatem, vt is, quis labitur, sentiat, correptionem proficisci ex amore, & compassione; & prudentiam, siue discretionem, idest vt fiat leniter, & eo loco, tempore, & modo, quo putatur is, qui peccauit, eam grato animo accepturus, & se emendaturus iuxta illud Apostoli *Galat. 6. vers. 1. = Instruite in spiritu lenitatis =* Profecto in hoc casu ambo hæc duo requisita deficiebant: Nec locus etenim erat aptus, quia erat publicus, cum vt correptio ex amore, & compassione proficisci dicatur, exposcat, quod fiat in secreto, propter rationem, quam affert *S. Augustinus serm. 16. de Verb. Apost. = Corripe inter te, & ipsum solum, intendens correptioni, parcens pudori. Forte enim prauere cundia incipit defendere peccatum suum, & quem vis correctiorem, facis peiorem*: Minusque aptum erat tempus, quia vt dicit testis, hic ebrius tunc delirabat, & per consequens erat mentis inops, & sic infructuosa omnino extitisset correptio, cum ad eam recipiendam dispositus ille non esset: Namque vt ait *Salomon. Prouerb. 25. 11. = Mala aurea in lectis argenteis, qui loquitur verbum in tempore suo in auris aurea, & margaritum fulgens, qui arguit sapientem, & aurem obedientem.*

119. Postremo Reuerendissimus Promotor duo insimul vnita proponit expendenda: Et primum est, quod iuxta dictum vnus testis Ven. Dei Famulus videns pauperes nudos lacrimabatur, & cum illi diceretur, quod in ludo perdebant indumenta, & calceos, & hoc verum esse cum certiores facerent, nihilominus eorum magis miserebatur, dicebatque = *Et carnem tuam ne despexeris* = Et eorum inopiæ consulebat, propter quod indirecte subministrasse visus fuerit occasionem in malo perseuerandi: Secundum vero, quod iudicibus commenda-

uerit duos homines, qui falsum deposuerant in causa grauissima.

120. Neutrum tamen releuat: Non quidem primum, quia licet peccatoribus ea ratione, qua peccatores sunt, non sit eleemosina facienda, cum scriptum sit *Eccles. 12. 5. 6. = Da bono, & ne receperis peccatorem, prohibe panes illi dare* = Attamen iisdem, qua homines miseri sunt, facienda est, vt probant verba *Luc. 6. 30. = Omni petenti tribue* = Et Apostoli *Ad Galat. 6. 10. = Operemur Bonum ad omnes* = & tradunt *S. Io: Crysothomus in homilia 21. in Epist. ad Romanos, & in homilia 10., & 11. in epist. ad Hebræos, relatus in cap. Quiescamus 2. dist. 42., vbi quod non debemus curiose scrutari, pauperes an sint boni, & sancti, sed simpliciter dare eleemosinam in nomine Christi, S. Hieronym. in lib. vlt. ad versus Vigilantium S. August. in Psalm. 102., & S. Gregorius in part. 3. Pastoral. admonit. 21., & ex recentioribus Card. Bellarmin. contr. tom. 4. contr. 3. principal. lib. 3. de eleemosina. cap. 12. num. 2., & 3., vbi num. 11. ex S. Gregorio Nazianzeno in oratione de cura pauperum habenda, inter cætera ait, quod etiam si certo sciremus, aliquem ad extremam inopiam iusto Dei iudicio propter sua peccata esse redactum, non tamen ob id est illi eleemosina deneganda, & Cornel. a Lapid. in Epist. ad Hebræos 6. vers. 10. in fin.*

121. Alterum vero corrui ex facto, cum testis a Reuerendissimo Promotore adductus non dicat, Venerabilem Dei Seruum adiunxisse præfatos testes, quia hi non fuerant carceribus mancipati, quos nec etiam constabat, falsum deposuisse, sed solum commendauisse eos, qui carcerati erant propter homicidium, quod non commiserant; quamuis etiam nil detraxisset heroicæ virtuti commendatio facta de detentis in carceribus, vti Reis, cum ad Iudices tantummodo spectet iustitiam ministrare, & cognoscere, an hi reatum commiserint, nec ne, nihil autem de hoc inquirere pertineat ad illum, qui pro ijs preces effundit: extatque in hanc rem præclara Sancti Augustini Epistola 54. ad Macedonium, ab eo quærentem, cur officij Sacerdotij sui esse idem Augustinus diceret, interuenire pro Reis, & nisi obtineat, offendi, quasi quod erat officij sui, minime reportet, quod tamen Macedonius ambigebat, vtrum istud ex religione descenderet, nam cum a Domino peccata prohibeantur, non potest ex religione contendere, vt qualecumque illud crimen fuerit, dimittatur, probeturque id, quod quis vult impunitum: Ad quæ tamen omnia S. Augustinus præstanter ita respondet = *Nulla modo culpas, quas corrigi volumus, approbamus: nec quod perperam committitur, ideo volumus impunitum esse, quia placet: sed hominem miserantes, facinus autem, seu flagitium detestantes, quanto magis nobis displicet vitium, tanto minus volumus inemendatum interire vitiosum. Facile enim est, atque proclive malum odisse, quia mali sunt: rarum autem, & pium eosdem ipsos diligere, quia homines sunt, vt in vno simul & culpam improbes, & naturam approbes, ac propterea culpam iustius oderis, quod ea fœdatur natura, quam diligis. Non est igitur iniquitatis, sed potius humanitatis societate deuinctus, qui propterea est criminis persecutor, vt sit hominis liberator.*

Ad quartam Oppositionem circa Librum Confessionum.

122. **S**uper hoc Libro Reuerendissimus Promotor obseruat, quod in illo nulla peccata leguntur, sed tantummodo referantur gratiæ, & fauores, quos dicitur illi Dominus indulgisse, & quod hinc aliquid ostentationis, & vanæ gloriæ vestigium in scriptura, & publicatione huius Libri adesse posse videatur: Fortiusque, quia P. Ferdinandus de Roxas illius Confessarius in illius Vita referat, audiuisse ex ore eiusdem Venerab. Alphonsi, quod quodammodo se æquiparabat S. Ioanni Baptistæ, qui fuit sanctificatus in vtero Matris, & de quo nullus surrexit maior inter natos Mulierum: Subditque, quod licet plures alij Sancti, quos Reuerendissimus Promotor memorat in Animaduersionibus, mandauerint scriptis reuelationes, gratias, & fauores illis a Domino concessos, aduertendum tamen est, quod hæc, & similia facta sunt a Viris sanctitate præditis, vel ex instinctu, & spiritu particulari Diuino, & quidem admodum modeste, grauiter, & sobrie, & aliqua occurrente specialissima occasione, vti ita ponderare ait *Theophil. Raynaud. oper. tom. 4. lib. 6. sect. 2. cap. 18. n. 259. & seq.* vel ita fecerunt ex præcepto Superiorum, vti practicatur in Patribus Societatis Iesu: Hæc autem applicando Seruo Dei, notat, in illo nullum instinctus, & spiritus diuini extare vestigium, prout extare admitti posse tantum concedit, si illius Virtutes approbatæ essent in gradu heroico, iuxta doctrinam *Card. Bonæ de discret. Spirit. cap. 7. num. 6.* Prout etiam, quod in illo non videatur concurrere sobrietas superius perpenſa; nam omnia tantummodo mirabilia narrata ab illo sunt, nec Superiorum mandatum appareat, de quo licet deponat vnus testis, nihilominus hic non sufficiat, & quamuis plures essent, tamen eorum depositio esset inuerisimilis, cum inuerisimile sit, quod si ille hunc Librum scripsisset de mandato Superioris, huius imperij mentionem in illo non fecisset: Ex quibus proinde ponderationibus insimul iunctis suspicio iactantiæ, & vanæ gloriæ augeatur.

123. Pro responsione huius obiecti obseruandum primo est, quod Venerab. Alphonsus se peccatorem in principio dicit, ibi = *Volendo io peccatore = Summario num. 2. pag. 24. §. 3.* & paulo post = *E verrà questa scrittura in mano di alcuni Fedeli &c. e vedendo i miei falli, preghino per me, acciocchè io della vostra vista goda perpetuamente in Cielo =* Similiaque pluribus in locis repetit; Deinde vero re ipsa confitetur nonnullas culpas; nam confitetur resolutionem, quam fere, amplexus fuerat, deserendi Religionem, vt in dicto num. 2. pag. 40. §. 46. = *Abbandonato già il mondo, e vestiti di questo santo Abito, con quali parole manifesterò i combattimenti, & assalti, che contro di me moueua quell'inuidioso Satanno inimico nostro. Alle volte mi rappresentaua la libertà del secolo: Altre il naturale amore de miei Genitori, e Sorelle, e altre finalmente la solitudine, e asprezza della Religione, che presa auo, persuadendomi, che era impossibile il perseverare in così faticosa vita.*

Ob quante volte stiedi già risoluto di lasciar la vita santa, che incominciato aueua.

124. Atque in alio loco accusat suam negligentiam in debitum exhibendo seruitium fratri germano suo, pariter Religioso in eodem Conuentu agrotanti, ac ex qua infirmitate decessit, vt legitur in dicto num. 2. pag. 44. §. 55. = *Signore, e gloria mia, perdonatemi la negligenza, che nel seruire a questo vostro Seruo ebbi in quella infermità così lunga, e penosa. Copiamaste quell' Anima benedetta al riposo, e quaggiù lasciaste questo infortunato peccatore* = Et iterum dicto num. 2. pag. 48. §. 62. se accusat, non fecisse celerem, & validam resistantiam temptationibus, ibi = *Perciò vi rendo infinite grazie, che sempre mi liberaste di conoscere Donna. Deh piaccia a Vostra Maestà, che si conserui in me questo dono, perche, benchè io sia d'ottanta anni, con tutto ciò non vi è età sicura, finche viue la carne. Ma perche il contrasto de pensieri suol'essere importuno, e pericoloso in qualunque maniera, che voi sapete meglio di me, non auere io fatta presta, e forte resistenza, me ne accuso, e me ne duole, e così per la gran vostra misericordia perdonatemi* = Et in alio loco pag. 49. §. 67. fatetur displicentiam in acceptandis muneribus, & mutandis locis cum longis itineribus, ibi = *E se talora, disponendolo così i vostri Ministri, mi dispiaceua l'acceptare cariche, e nelle mutazioni de luoghi con lunghi viaggi, al fine combattendo colla mia volontà, piegauo il collo al giogo dell'obbedienza.*

125. Quocirca deficit suppositum, quod in hoc Libro Confessionum nulla peccata legantur: Et quamuis Pater Aloysius Cabrera in censura, & approbatione huius Libri facta anno 1619. verbis a Reuerendissimo Promotore relatis dicat, quod hic Liber, quem Seruus Dei vocat Librum Confessionum, videatur potius narrare fauores, quos illi Deus impertitus est, & Deo gratias agere, quam scribere, & confiteri suos defectus, nihilominus immediate subdit hæc verba = *Perche è ben vero, che essi sono assai pochi, e piccoli, ma a lui se li rappresentauano molti, e grandissimi. Pare cosa certa, che non ne conobbe altri in se, mentre non gli scrisse, perche se gli auesse conosciuti, ò non auerebbe scritte le Confessioni, se fosse stato conueniente il tacerli, o scriuendole ad imitazione del nostro Padre S. Agostino, secondo lui afferma, li confesserebbe, come lo fece il medesimo Santo Padre nelle sue: Perche altrimenti saria finzione, il che nessuno, ne anche coll'immaginazione attribuirà ad vn Padre così degno di riuerenza* = Summario num. 3. pag. 77.

126. Et quoniam Venerabilis Dei Seruus professus est in principio huius libri, eum librum fecisse ad imitationem Sancti Patris Augustini dicto num. 2. pag. 24. §. 3., profecto in admirabili libro Confessionum huiusce Sancti duo sunt distinguenda tempora. Primum est illud ab ipso enarratum, quo inuoluebatur erroribus Manichæorum; & in antecedentibus libris illud ingente narrauit, & confessus est suas illius temporis culpas: Aliud vero tempus est illud, postquam prædicto errore deposito, viam salutis ingressus est, & de hoc tempore etiam hic eximius Sanctus dona, & fauores Dei enarrat, nec amplius peccata fatetur, vt est a libro nono earumdem suarum Confessionum vsque ad vltimum, quem tandem Deo gratias agens terminat dicendo = *Et nos alio tempore moti sumus ad benefaciendum, postquam concepit de Spiritu Sancto tuo cor nostrum. Priore autem tempore ad malefaciendum mouebamur deserentes te.*

127. Consequenter proinde euanesceat omnis suspicio ostentationis, & vanæ gloriæ, cum Seruus Dei non omiserit enarrare, & confiteri suos defectus, ubi illi erant: Minime etiam subsistente, quod Seruus Dei Alphonsus aliquo modo se æquiparauerit Sancto Io: Baptistæ: Nam ille dumtaxat retulit, quæ ipsius mater dicebat de apparitione, quam in ipsius Ven. Alphonsi prægnantia habuisse dicebat, Beatissimæ Virginis Mariæ, & de motu ipsius in ventre existentis, quem illa sensisse referebat, super qua ille dixerat, *che alludeua questa grazia a quella, che si fece al Battista nel ventre di sua Madre Elisabetta*: hoc autem non est se æquiparare S. Io: Baptistæ, sed quamdam tantummodo habere relationem ad hoc peculiare factum, cum alia extent exempla bonitatis Dei per huiusmodi signa præmonstrantis futuram nascendorum puerorum Sanctitatem, ut de Matre S. Dominici, quæ illius grauida, sibi visa est in quiete continere in aluo catulum ore præferentem facem, qua editus in lucem orbem terrarum incenderet: Et de S. Andrea Corsino, cuius Mater grauida sibi visa est per quietem lupum edidisse, qui ad Carmelitarum ædem pergens, in ipso templi vestibulo statim in agnum conuersus esset. Sicuti autem Deus per visiones, quas horum Sanctorum matres habuere, præagia præbuit Sanctitatis illarum filiorum, ita Deo per apparitionem Beatissimæ Virginis Matri Ven. Alphonsi ab eadem Matre enarratam, & motum, quem ille in utero existens fecit, illius Sanctitatem prænunciare complacuit: hanc autem Dei gratiam humiliter enarrare ostentationi, & vanæ gloriæ non est tribuendum, sed memoriam diuinorum beneficiorum.

128. Enarrationem vero Reuelationum, Gratiarum, & Fauorum a Domino concessorum a Ven. Dei Seruo modeste, grauiter, & sobrie factam fuisse affirmandum est, dum ea omnia refert cum maxima reuerentia, & assidua gratiarum actione, humilibusque ad Deum precibus; Et illam ex præcepto Superioris factam fuisse deponit vnus testis *Summario Num. 17. pag. 26.*, qui vltius addit, vidisse epistolam a Seruo Dei scriptam D. Mariæ de Aragonia, ad quam mittebat hunc librum, in qua dicebat, hoc facere obedientiæ causa, ibi = *per obbedire*: Cuius præcepti mentionem, etsi ille non fecerit in hoc libro, attamen exinde non infertur perneceffe, quod illud non habuerit, ex regula, quod non probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse *L. non hoc verb querendum Cod. vnde legit Rot. decision. 469. numer. 15. par. 19. tom. 2. Recent.*

129. Et denique nil vrget, quod ad hæc Dona, Fauores, & Grantias enarrandas nullum extet vestigium, Ven. Dei Seruum motum fuisse ex instinctu, ac spiritu diuino, cuius existentia admittenda tantum foret, si essent approbatæ Virtutes in gradu heroico iuxta ea, quæ tradit *Card. Bona* in loco superius adducto: Namque in hoc adamussim casu nos versari videmur, ut nempe Virtutes Ven. Alphonsi de per se consideratæ, ac seorsim ab hisce Reuelationibus, Fauoribus, & Gratijs illa excellenti emineant Sanctitate, & consequenter motio Serui Dei ad hæc scribenda referri perneceffe debeat ad instinctum, & spiritum diuinum.

R E S P O N S I O

*Ad quintam Oppositionem super
obseruantia Vitę Religiosę*

130. **C**irca obseruantiam Vitę Religiosę a Rmo Promotore tria obijciuntur: Primum est, quod Seruus Dei nunquam interesset in triclinio, seu in refectorio mensę communis cum alijs Religiosis; Secundum, quod aliqualis illi transgressio imputari posse videatur circa votum obedientię, cum repugnans fuerit in recipienda colatione, quam Prior illi pręceperat, quod loco cęnę comederet: Et tertium denique, quod peculium habuerit, cum nummos, vestes, & similia pauperibus distribueret.

131. Singulis hisce ponderationibus respondendo, prima submouetur ex deficientia Constitutionum in Ordine S. Augustini pręcise obligantium Religiosos ad accedendum ad commune triclinium, & ideo, aliqua pręsertim accedente causa, non accessus ad illud nullam earundem Constitutionum transgressionem redolet, sicuti forsan redoleret in nonnullis alijs Religionibus, quarum Constitutiones a Reuerendissimo Promotore adductę sunt: Vt etenim ait Apostolus = *Per Legem cognitio peccati* = Lex autem desumi non potest ex verbis capitis IV. Regulę S. Augustini = *Sicut pascimini ex vno Cellario, sic induamini ex vno Vestuario* = Namque Cellarium non significat Cęnaculum, seu triclinium, sed vt ait Donatus, *Cellarium a reponendis, celandisque rebus esculentis, & poculentis dicitur*: Et dispensam significare tradit Macrus in *hieroglexic. verb. Cellerarius*. Imo quamuis S. Pater Augustinus in cap. I. suę Regulę inculcet, esse suis Fratribus omnia communia, quodque distribuatur unicuique victus, & tegumentum, statuit tamen, quod non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valent omnes, sed potius unicuique, sicut cuique opus fuerit. *Sic enim legitis, ille ait = in Actibus Apostolorum, quia erant illis omnia communia, & distribuēbatur unicuique, sicut cuique opus erat*. Proptereaque, cum Regula S. Augustini præcipiat in ijs, quę cæteroquin sunt communia, cum vnoquoque procedi, sicut cuique opus est, neque Constitutiones imponant necessitatem eundi in Refectorium, in Ven. autem Dei Seruo certe opus non foret ad illud eundi propter peculiarem abstinentiam, & arcta ieiunia, quibus corpus castigabat, talisque non accessus foret notus Superioribus illum videntibus, & approbantibus, profecto nihil est, quod perfectioni ex hoc non accessu officiat, cum tantummodo in ijs, quę ad Regulam non pertinent, licet necessitas non sit, perfectioni tamen aliquialiter detrahatur, cum intercedit præceptum, quod non solum non extitit, imo potius Superiorum approbatio intercessit ad tradita per *D. Thom. in 2. Sentent. distinct. ult. quęst. 3., & quęst. 10. articul. 10., & rursus in 2. 2. quęst. 104. art. 5. resp. ad 3. S. Bonauentura in 2. Sentent. disp. 44. quęst. ult.*

132. Minoris releuantiae est secundum, quod non obstante, quod Pater Prior illi praeceperit, quod etsi per quinquaginta annos solitus foret non canare, nihilominus loco canae sumeret colationem, post eam quatuor, aut quinque vicibus sumptam dixerit ei, qui illam ad eum ferebat = *vo-lete farmi vn piacere di scordarui di portarmi questa colazione*, = quam hic postea deferre cessauit, *perche vedeuo, che solamente per obbedire, la pren-deua*. Quoniam, licet P. Prior dixerit = *li comando, che ogni sera faccia co-lazione*, nihilominus istud non fuit praeceptum factum sub lege praecisa obedientiae, itaut V. Alphonsus prudenter credere potuerit, quod Prior non intellexerit illi facere praeceptum formale, sed tantummodo causa-trium, quia existimaret, hoc V. Dei Seruo magis conducere, in quo casu mandatum non exequens in nihilo peccat, exemplo duorum caecorum, quibus Iesus comminatus est dicens: *Videte, ne quis sciat*, & tamen illi abeuntes publicauerunt eum in tota terra illa, quos ob praedictam ratio-nem, quod putauerint mandatum, non absolute datum fuisse, sed tantum modestie, & honestatis causa, minime peccasse ibidem ait S. Ioannes Chry-sostomus, S. Hyeronimus, Theophilactus, ibi = *illi vero non ut inobedientes, sed ut grati diuulgauerunt*, S. Gregor. moral. 19. cap. 18. S. Thomas in 2. 2. quae. 104. art. 4. in respons. ad primum, & bene ratiocinatur boni memi; Fatellus d. resp. primo num. 27., & 28., & ideo ex alio capite, cum validum concurrat Sanctitatis argumentum, huius assertae transgressio-nis nullam esse rationem habendam admonet Scacch. de not., & sign. Sanctit. sect. 6. cap. 3. pag. 429. lit. A. in Animaduersionibus adductus ibi = *nisi ex alio capite, vel capitibus argumenta Sanctitatis fortiora, ac validiora concurrerint*.

133. Non praetermissio quoque, quod Seruus Dei Alphonsus, qui virtu-tem obedientiae singulariter semper coluit, professus est, ac exercuit, vt late probatur in Responsione facti §. *Et quidem* 222., etiam in hoc il-lam exhibuit: Quippe praeceptum praefatum Superioris non extitit ta-le, vt perpetuitatem praeferreret, nam fuit indefinite prolatum: Verba autem indefinita non aequipollent vniuersalibus cap. *quanto de censib. glos. in cap. quia circa Verb. Sed futuri de priuileg. Oldrad. cons. 100. Corn. cons. 103. num. 3. Vers. tamen bis lib. 1. Rota coram Coccin. decis. 755. num. 8. & decis. 1045. num. 8. & plur. seq. & coram Cerr. decis. 136. num. 15.*, atque ideo, cum Ven. Seruus Dei per aliquot vices colationem sumpsit, nequit dici vllatenus deflexisse a virtute obedientiae.

134. Tertium denique obiectum, quod Ven. Dei Famulus peculium ha-buerit, cum res, & pecunias pauperibus daret, haud difficiliter diluitur; Namque primo non subsistit, quod Ven. Seruus Dei, licet pecunias ex eleemosyna praedicationum consequeretur, ac vti Praedicator Regius salarium haberet, nihilominus proprium quicquam retineret, nam, hasce omnes pecunias Depositario Conuentus solui faciebat, & in eius-dem Conuentus capsa afferuari, & singulis diebus pecunias, quas in illa die habebat, coram Superiore genuflexus in illius manibus resigna-bat, eique patefaciebat eleemosynas, quas eo die facere voluisset, cum vniam partem dari Conuentui optaret, & alteram pro sustentatione Monasterij Talaueræ, & reliquam tertiam partem pro eleemosynis Summ. num. 41. pag. 446. §. 61., & 62., & pag. 448. §. 84. ex quibus pa-tet, quod omnes eleemosynas faciebat licentia, quam a Superiore pos-tulabat, & obtinebat: Et quamuis Superiores hanc permissionem pro

to triennio illi tribuisse declararent, nihilominus ille eam vnaquaque die supplex postulare volebat, vt de visu, & certa scientia deponunt testes *Summ. num. 45. §. 34., & 35. pag. 502., & num. 47. §. 2., & 3. pag. 508., & §. 11. pag. 510.* Et ideo, cum Ven. Dei Seruus nihil quouis modo ab eo acquisitum, tamquam proprium retinuerit, sed statim Superiori tradiderit, adamussim seruauisse constat, tam dispositionem Sac. Concilij Tridentini in *sess. 25. de Regular., & Monial. cap. 2.,* quam etiam exactissime omnes decem conditiones præscriptas in Opusculo impresso anno 1695. Romæ *de vita Comuni Religiosorum,* & relatas in Animaduersionibus *§. Circumstantiæ 61.,* & quemlibet proprietatis vmbra ab illo longe abfuisse, cum nec dominium, nec vsum vnquam habere præsumpserit, aut habuerit, sed omnia semper omnimode pendere voluerit a placito, & voluntate Superioris *Murg. disquisit. Moral. tom. 2. disp. 6. de Relig. propriet. dub. 1. concl. 1. 2. & 3. num. 72., & seq.*

135. Idque eo magis affirmandum est, quia hanc expropriationem Ven. Seruus Dei quotidie faciebat, quamuis extare dicerentur litteræ Apostolicæ concedentes Prædicatoribus Regijs liberum vsum pecuniarum, quas ex Regum munificentia consequuntur: Adeo etenim sublimis, ac heroica hac in re eluxit Virtus paupertatis Ven. Alphonsi, vt iisdem litteris non solum vti noluerit, sed etiam illis expresse renunciauerit.

136. Cæteroquin dici etiam posset, quod vsus alicuius partis pecuniarum a Religioso acqvisitarum in eleemosynas pauperibus distribuendas est iustus, rationabilis, & laudabilis; Siquidem verba S. Ioannis in *sua prima Epist. 3. 17. = qui viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo? =* omnibus fidelibus indistincte congruunt, & ideo Religiosum, si quid ei superfluum sit, posse dare eleemosinas tradunt *Nauar. de reddit. Eccles. quæst. 1. num. 33. Rodrig. quæst. regular. tom. 3. quæst. 29. art. 10. Tapia de Charit. lib. 3. quæst. 4. art. 4. nu. 10. Amoslaz. de caus. pijs lib. 7. cap. 11. num. 8.,* quod est adeo verum, vt Superiores Religioso habenti superfluum nequire prohibere eleemosynas facere edoceant *Sanchez. in sum. tom. 2. lib. 1. cap. 19. num. 96. Coton. controu. lib. 1. contr. 7. de eleemosin. num. 34.*

137. Tametsi autem Ven. Dei Seruus alias etiam eleemosinas faceret, has tamen faciebat ex pecunijs ad hunc præcisum finem illi traditis a pijs largitoribus, itaut eæ ad illum nullo titulo spectarent, sed in ijs distribuendis ille dumtaxat executoris ministerio fungeretur, in quo non solum nulla adest iuris resistentia, imo Sacris Canonibus congruum est, Viros Religiosos in hoc suam operam impendere, vt alijs allegatis probat *Rota in Romana locorum Montium super reseruatis 21. Ianuarij 1715. §. Ratione coram clar. mem. Card. Scotto.* Et hoc etiam in nostro casu præstanter comprobat eximiam charitatem Serui Dei, quia ipse pauperum necessitatem miseratus, sollicitus erat in quærendis, postulandisque a pijs largitoribus eleemosynis, vt his eorundem necessitatibus subueniret *Summ. num. 41. pag. 438. §. 10., & pag. 444. §. 49., & 57., & pag. 451. §. 108., & §. 113., & §. 119., & §. 140., & 150., & 155., & 167., & 168.*

138. Contemnendaque ideo dubio procul est nota, qua Ven. Dei Seruus traducebatur a Petro Pirola, vt proprietarius, & S. Canonum transgressor;

gressor : Imo ex hoc arguenda est illius Virtus ; Namque, cum hic esset impijssimus nebulo , ouinam pellem simulans , sanctitatem ostentans , & prophetiæ dono insignitum se iactans , Vener. noster Dei Seruus nunquam in suam amicitiam illum admittere voluit , vt ille exoptabat ; Aqua hominis improbi familiaritate quam iuste abhorruerit , exitus patefecit, nam ille falsus propheta fuit postea detectus , & iusta punitio-
ne in Tribunali S. Inquisitionis in illum fuit animaduersum ; Et ex hac constanti Serui Dei auersione in hunc hominem , qui communiter probus habebatur , doctissimus Cardinalis Bona *de discret. spirit. cap. 5. num. 2.* Ven. Dei Seruum Alphonsum dono scrutationis cordium illustratum fuisse affirmavit .

R E S P O N S I O

*Ad sextam Oppositionem circa ea ,
quæ contigerunt in vltima
infirmirate Ven. Dei
Seruus .*

139. **H**Æc est sexta , & vltima oppositio , in qua Rñus Promotor obseruat , quod Ven. Dei Seruus , qui castitatis amantissimus existens nunquam feminarum faciem aspiciebat , cum in vltima infirmitate ægrotaret in Collegio D. Mariæ de Aragonia , in quo tunc non erat clausura , hæc nobilissima mulier dicti Collegij fundatrix , & Comitissa de Boendia illius soror intrauerint in illius cellam , eidemque Seruo Dei seruitia exhibuerint , eiusque corpus pertractauerint , assistentiamque tum illæ , tum aliæ foeminae illi præstiterint , dum extrema Vnctione reficiebatur , duas vltius adducente Reuerendissimo Promotore circumstantias , quarum prior est , quod cum his foeminis verbis iocosus luserit : Altera vero est , quod dictis , & factis in Animaduersione adductis se expositum agnoscebat , & fatebantur illecebris , & tentationibus carnis , in quo rerum statu eo magis adstrictus videbatur ad euitandam familiaritatem mulierum .

140. Hæc postrema obiectio penitus concidit ex se ipsa ; Siquidem ex illa habetur , quod Seruus Dei erat castitatis ita diligens custos , vt foeminarum faciem nusquam aspexerit , sed oculis ad terram demissis cum illis loqueretur : Itemque , quod ille etiam in ætate decrepita se præcauebat ab illecebris carnis , dicens , neminem ab eius illicijs esse secutum , donec in humanis ageret : Ac etiam quod Virginitatem semper intactam , inuiolatamque seruauerit : Et denique , quod etiam in extremo vitæ, D. Mariæ de Aragonia , quæ eum tetigit , vt certior fieret , an adhuc viueret , ille ad exemplum SSm̃i D. Nostri Iesu , qui Magdalena dixit = *noli me tangere , nondum enim ascendi ad Patrem meum.* *Matth. 20. 17.* clamauerit , dicens , quod ea manum amoueret , nondum enim erat mortuus .

141. Hisce etenim existentibus, de illibata illius castitate tam facto, quam mente non est dubitandum, & hanc in nihilo læsam fuisse dici potest, quia ei in dicto Collegio ægrotanti assistentiam, & seruitium præstiterint hæ piæ nobilissimæ foeminae; Quoniam ponderandum est, quod hoc non fuit ex ipsius voluntate imo hoc ille ægreferebat *Summ. nu. 55. pag. 602. §. 9. & seq.* cum D. Mariam prædictam de Aragonia fundatricem nequireret expellere: Vtcriusque aduertendum est, quod, ut liquet ex toto depositionum contextu, hæ piissimæ mulieres Ven. Dei Serui carnem in illi ministrando non tangebant, sed tantummodo eum semouere non valentem sustinebant, ut ad sellam ventris exoneratoriam accederet, quod utique ita esse verum manifeste patet ex verbis supra dictis ab eo magna voce prolatis, quando D. Maria eius carnes tetigit, ut agnosceret, an adhuc viueret: aduertendo etiam, quod hæ nobilissimæ Matronæ nullatenus voluerunt, quod vllæ aliæ foeminae, imo etiam ipsarum ancillæ in huiuscemodi assistentia, se u seruitio præstando se se ingererent: Ven itaque Seruo Dei adeo exacte suam puritatem custodiente, & pientissimis Matronis exteriori seruitio illi ministrantibus, haudquaquam de illius virtute quomodocumque suspicari licet, ut præclaris S. Martini, S. Athanasij, S. Hieronymi, & S. Francisci exemplis diserte probatum fuit in Responsione Facti S. 239., & 240.
142. Et sane, quanta cura, ac studio puritatem suæ mentis custodierit, & quam pie, & quam sancte ad iter erga cælestem patriam Seruus Dei se se parauerit, ac in Domino dies suos claudere sategerit, clarissime demonstravit Concione paulo ante obitum ab illo facta, Confessione generali, qua totius vitæ transactæ rationem reddere voluit, Petitione, ut Crux inter sua brachia poneretur, Ardenti deuotione erga Sacratissimam Iesu Christi Passionem, eum efflagitans, ut per medium amplexæ Crucis ad instar S. Andreæ eum recipere dignareretur: Concurrente etiam testimonio illico post eius obitum a Confessario publice facto de illibata eius usque ad extremum exactissime seruata virginitate, propter quæ non solum nil extat, quod Ven. Dei Serui puritatem, vel parumper obnubilet, verum etiam fulgidior rutilat illius purissimæ castitatis candor, & pulchritudo.
143. Nullius proinde momenti remanent præfatæ duæ circumstantiæ, a Rmo Promotore adductæ, quod cum dictis duabus Matronis visus fuerit iocari, seu ludere: quodque sese expositum agnosceret illecebris carnis: Namque prior euanescit ex lectura verborum, quibus Ven. Alphonsus cælestem Beatissimæ Virginis pulchritudinem ita demonstrare voluit: Et quia, ut ait S. Augustinus relatus in *Can. homines 22. quæst. 2. interest, quemadmodum verbum procedat ex animo, & ream linguam non facit, nisi mens rea*, ex verbis a Seruo Dei prolatis nihil deprehendi potest, quod ludicrum præseferat, sed Sanctum, & in Beatissimæ Virginis glorificationem tendens, ut in simili optime ratiocinatur *Fatinell. d. resp. 1. num. 58., & seq.*
144. Et alterum penitus refellit, & confutat dictum eiusdem S. Doctoris in *lib. de Sanct. Virginit. cap. 16. = Aliud enim est admittere carnis turpitudinem, aliud habere carnis tribulationem: Illud est criminis facere, hoc laboris est pati.*
145. Hisce autem responsionibus cum abunde sublata esse videantur omnia

omnia diligentissime a Reuerendissimo Promotore animaduersa super
hodierno dubio de Virtutibus Serui Dei, in his omnimodam verificari
indefectibilitatem, quæ in hisce causis necessaria est, fuisse declaran-
dum spes effulget maxima, prout Saactitatis Vestre Pedibus prouo-
lutus humillime precor.

Quare &c.

Franciscus Memmius Aduoc.

R E V I S A

**Ioannes Zuccherinius Sub-Pro-
motor Fidei.**

omni diligentissima Reuerentissima Promotore animarum
habetur dubio de Veritate Sed et in his conuictis
inuestigantem, que in hunc casum necessitas est, fuisse declar-
atum hoc effugit maxime, propterea Sacramentis Vestre Pedibus pro-
curat humillime precor.

Franciscus Memminius Aduoc.

R E V I S A

Ioannes Zucherinus Sub-Pro-
motor Fidei.

Processus Beatificationis Alphonsi de Orosco

Roma 1727

2 V.ss. 10

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10636615-5